2025

Ετήσιες εκθέσεις

- **σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025 και**
- **σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, δέκατο και ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) για το οικονομικό έτος 2025**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ:. +352 4398-1
Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (http://europa.eu).
Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Σημ.: Λόγω στρογγυλοποίησης, τα σύνολα που παρουσιάζονται στο παρόν έγγραφο ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να μην ισούνται με το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων.

Σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφοι 1 και 4, ΣΛΕΕ, το άρθρο 264, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση), το άρθρο 42, παράγραφος 2, και το άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/323, σε συνδυασμό με το άρθρο 279 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση), και το άρθρο 92, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010,

το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τις συνεδριάσεις του της 2ας και της 9ης Ιουλίου 2026, ενέκρινε τις

ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
για το οικονομικό έτος 2025

Οι εκθέσεις, συνοδευόμενες από τις απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Συνεδρίου, διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες για τη χορήγηση απαλλαγής αρχές και στα λοιπά θεσμικά όργανα.

Τα Μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τον χρόνο έγκρισης των εν προκειμένω εκθέσεων ήταν οι:

Tony Murphy (Πρόεδρος), Νικόλαος Μηλιώνης, Iliana Ivanova, Bettina Jakobsen, Jan Gregor, Mihails Kozlovs, Ildikó Gáll-Pelcz, Annemie Turtelboom, Ivana Maletić, Joëlle Elvinger, Helga Berger, Marek Opioła, Jorg Kristijan Petrovič, Stef Blok, George-Marius Hyzler, Λευτέρης Χριστοφόρου, Laima Liucija Andrikienė, Keit Pentus-Rosimannus, Katarína Kaszasová, João Leão, Alejandro Blanco Fernández, Carlo Alberto Manfredi Selvaggi, Petri Sarvamaa, Hans Lindblad, Lucian Romașcanu, Pierre Moscovici, Daniel Caspary.

Περιεχόμενα

Σελίδα

Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025 5

Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στην ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025 490

Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025 620

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025 663

Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025

Επικεφαλής των εργασιών στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025 ήταν ο Jan Gregor, το Μέλος αρμόδιο για την ετήσια έκθεση. Τα Μέλη-εισηγητές που ήταν αρμόδια για τα επιμέρους κεφάλαια ήταν ο Jan Gregor (κεφάλαια 1 και 11), ο Λευτέρης Χριστοφόρου (κεφάλαιο 2), ο Hans Lindblad (κεφάλαια 3 και 12), η Katarína Kaszasová (κεφάλαιο 4), ο Mihails Kozlovs (κεφάλαιο 5), ο Stef Blok (κεφάλαιο 6), η Iliana Ivanova (κεφάλαιο 7), ο Marek Opioła (κεφάλαιο 8), η Laima Liucija Andrikienė (κεφάλαιο 9), ο Pierre Moscovici (κεφάλαιο 10) και ο Petri Sarvamaa (προσάρτημα).

Από αριστερά: Pierre Moscovici, Hans Lindblad, Petri Sarvamaa, Laima Liucija Andrikienė, Stef Blok, Katarína Kaszasová, Jan Gregor, Iliana Ivanova, Marek Opioła, Λευτέρης Χριστοφόρου και Mihails Kozlovs.

Περιεχόμενα

		Σελίδα
Γενική εισαγωγή		8
Κεφάλαιο 1	Δήλωση διασφάλισης και στοιχεία προς υποστήριξή της	11
Κεφάλαιο 2	Διαχείριση του προϋπολογισμού και χρηματοοικονομική διαχείριση	77
Κεφάλαιο 3	Επίτευξη αποτελεσμάτων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	133
Κεφάλαιο 4	Έσοδα	179
Κεφάλαιο 5	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	211
Κεφάλαιο 6	Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	238
Κεφάλαιο 7	Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	285
Κεφάλαιο 8	Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων Ασφάλεια και άμυνα	309
Κεφάλαιο 9	Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	336
Κεφάλαιο 10	Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση	360
Κεφάλαιο 11	Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας	372
Κεφάλαιο 12	Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022	422
Προσάρτημα		484
Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων		490

Γενική εισαγωγή

0.1. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) είναι θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ο εξωτερικός ελεγκτής των οικονομικών της. Με την ιδιότητα αυτή, ενεργούμε ως ο ανεξάρτητος θεματοφύλακας των οικονομικών συμφερόντων όλων των πολιτών της, συμβάλλοντας ιδίως στη βελτίωση της χρηματοοικονομικής διαχείρισής της.

0.2. Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)[1], η ετήσια έκθεσή μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ καλύπτει τόσο τα έσοδα όσο και τις δαπάνες. Παρουσιάζει τη *δήλωση διασφάλισης* που διατυπώνουμε σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ, καθώς και το κατά πόσον ο προϋπολογισμός της χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με τις κείμενες νομικές και κανονιστικές διατάξεις. Η δήλωση αυτή συμπληρώνεται από ειδικές εκτιμήσεις για τους σημαντικούς τομείς των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης αποτελούν αντικείμενο χωριστής ετήσιας έκθεσης.

0.3. Ο γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ εγκρίνεται ετησίως από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τον Μάιο του 2020, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε ένα έκτακτο μέσο, το *NextGenerationEU (NGEU)*, που δημιουργήθηκε ως απόκριση στις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 και χρηματοδοτείται μέσω έκδοσης ομολόγων. Το NGEU χρηματοδοτεί τον *μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)*[2], διαθέτοντάς του περί το 90 % των πόρων του, ενώ παρέχει και συμπληρωματική χρηματοδότηση σε υφιστάμενα προγράμματα υπό το *πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ)* 2021-2027. Τα κεφάλαια αυτά πρέπει να δαπανώνται σύμφωνα με ειδικούς τομεακούς κανόνες. Η νομιμότητα και η κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ αποτελούν αντικείμενο χωριστής γνώμης.

0.4. Τόσο ο γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ όσο και η χρηματοδότηση από το NGEU υπόκεινται στη *διαδικασία χορήγησης απαλλαγής*. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, το Κοινοβούλιο, ενεργώντας κατόπιν σύστασης του Συμβουλίου, αποφασίζει κατά πόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκπληρώσει δεόντως τις υποχρεώσεις της αναφορικά με τον προϋπολογισμό. Η ετήσια έκθεσή μας, σε συνδυασμό με το λοιπό έργο που παράγουμε, αποτελεί τη βάση για την εν λόγω διαδικασία χορήγησης

---

[1] Άρθρα 285-287 της ΣΛΕΕ.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

απαλλαγής, μόλις δε δημοσιευθεί, διαβιβάζεται στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

0.5. Η παρούσα ετήσια έκθεση διαρθρώνεται ως εξής:

— Στο ***κεφάλαιο 1*** παρατίθενται η δήλωση διασφάλισης και σύνοψη των αποτελεσμάτων των ελεγκτικών εργασιών μας σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων εσόδων και δαπανών στις οποίες αυτοί βασίζονται, περιλαμβανομένων επίσης των περί κανονικότητας πληροφοριών της Επιτροπής και συνοπτικής παρουσίασης της προσέγγισης ελέγχου που εφαρμόζουμε. Στην παρούσα ετήσια έκθεση, με τον όρο «κανονικότητα» νοούνται από κοινού «η νομιμότητα και η κανονικότητα».

— Στο ***κεφάλαιο 2*** παρουσιάζεται η ανάλυσή μας όσον αφορά τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και τη χρηματοοικονομική διαχείριση.

— Στο ***κεφάλαιο 3*** παρουσιάζονται διάφορα ζητήματα επιδόσεων (ήτοι η *οικονομία*, η *αποδοτικότητα* και η *αποτελεσματικότητα*) που συνδέονται με την εκτέλεση του προϋπολογισμού, με έμφαση στην ανάλυση και τη σύνθεση των σημαντικότερων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις που περιλαμβάνονται στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025, καθώς και οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών υπό τον τίτλο 2 του ΠΔΠ «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες».

— Στο ***κεφάλαιο 4*** παρατίθενται τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών αναφορικά με την κανονικότητα των πράξεων εσόδων της ΕΕ, της εξέτασης ορισμένων στοιχείων των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων που εφαρμόζονται όσον αφορά τα έσοδα και, τέλος, της επισκόπησης των *ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων* της Επιτροπής.

— Στα ***κεφάλαια 5-10*** παρουσιάζονται, για τους διάφορους τομείς του ΠΔΠ 2021-2027, τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών αναφορικά με την κανονικότητα των πράξεων και της επισκόπησης των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων της Επιτροπής, ορισμένων στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων και κάποιων άλλων ρυθμίσεων διακυβέρνησης.

— Στο ***κεφάλαιο 11*** παρουσιάζονται η εκτίμησή μας σχετικά με τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις πληρωμής στο πλαίσιο του ΜΑΑ, καθώς και η επισκόπηση των *ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων* της Επιτροπής, η εξέταση επιλεγμένων συστημάτων εποπτείας και δικλίδων και η προσέγγιση που εφαρμόζουμε ως προς τον έλεγχο του ΜΑΑ.

— Στο ***κεφάλαιο 12*** παρουσιάζεται η από μέρους μας μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που είχαν διατυπωθεί στις ειδικές εκθέσεις του 2022.

— Το ***προσάρτημα*** αναφέρεται στις τυχόν ενδεχόμενες υποχρεώσεις που απορρέουν από την άσκηση, από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, των καθηκόντων τους δυνάμει του κανονισμού για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης.

0.6. Στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε τα ευρήματά μας κατά τρόπο σαφή και περιεκτικό. Δεν είναι πάντοτε δυνατόν να αποφύγουμε τη χρήση όρων χρησιμοποιούμενων χαρακτηριστικά όταν γίνεται αναφορά στην ΕΕ, στις πολιτικές και στον προϋπολογισμό της ή όρων προερχόμενων από τα γνωστικά πεδία της λογιστικής και της ελεγκτικής. Στον ιστότοπό μας δημοσιεύουμε γλωσσάριο με επεξήγηση αυτών των ειδικών όρων. Οι όροι που επεξηγούνται στο γλωσσάριο επισημαίνονται με *πλάγιους χαρακτήρες* την πρώτη φορά που εμφανίζονται σε κάθε κεφάλαιο.

0.7. Η παρούσα έκθεση συνοδεύεται επίσης από τις απαντήσεις της Επιτροπής στα ευρήματά μας (και, κατά περίπτωση, από τις απαντήσεις άλλων θεσμικών και μη οργάνων της ΕΕ).

Κεφάλαιο 1

Δήλωση διασφάλισης και στοιχεία προς υποστήριξή της

Περιεχόμενα

	Σημείο
Δήλωση διασφάλισης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή	**I.-XLVII.**
Εισαγωγή	**1.1.-1.3.**
Αξιοπιστία των λογαριασμών	**1.4.-1.19.**
Το οικονομικό αποτέλεσμα του έτους είναι αρνητικό, ενώ το αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού θετικό	**1.6.-1.8.**
Παρατηρήσεις σχετικά με τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς για το 2025	**1.9.-1.16.**
Παρατηρήσεις από τον πληροφοριακό έλεγχο του SUMMA	**1.17.-1.19.**
Κανονικότητα των πράξεων	**1.20.-1.37.**
Η γνώμη μας καλύπτει τις πράξεις εσόδων και δαπανών του προϋπολογισμού	**1.21.-1.23.**
Τα έσοδα δεν περιέχουν ουσιώδες σφάλμα σε αντίθεση με μεγάλο μέρος των δαπανών	**1.24.-1.31.**
Τα σφάλματα επιλεξιμότητας εξακολουθούν να είναι αυτά που συμβάλλουν περισσότερο στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος, ενώ αυξήθηκαν τα σφάλματα στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και επιχορήγησης	**1.32.-1.35.**
Οι αλλαγές στη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις έφεραν ελαφρά μείωση του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος	**1.36.-1.37.**
Οι περί κανονικότητας πληροφορίες της Επιτροπής	**1.38.-1.48.**
Το επίπεδο σφάλματος που ανέφερε η Επιτροπή δεν είναι άμεσα συγκρίσιμο με το κατά τη δική μας εκτίμηση σφάλμα και είναι πιθανό να έχει υποεκτιμηθεί	**1.38.-1.48.**

Αναφορά των περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης στην EPPO και την OLAF **1.49.-1.57.**

Συμπεράσματα και συστάσεις **1.58.-1.60.**

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 – Προσέγγιση και μεθοδολογία του ελέγχου

Δήλωση διασφάλισης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή

Γνώμη

I. Ελέγξαμε:

α) τους ενοποιημένους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι περιλαμβάνουν τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις[1] και τις καταστάσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού[2] για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή στις 24 Ιουνίου 2026,

β) τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων *πράξεων*, όπως ορίζει το άρθρο 287 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Αξιοπιστία των λογαριασμών

Γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών

II. Κατά τη γνώμη μας, οι ενοποιημένοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 απεικονίζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της ΕΕ την 31η Δεκεμβρίου 2025, τα αποτελέσματα των πράξεών της, τις ταμειακές ροές της και τις μεταβολές των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της για το οικονομικό έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό και τους λογιστικούς κανόνες που βασίζονται στα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση) – ΕΕ L 2024/2509 της 26.9.2024, σ. 1, άρθρο 249.

[2] Αυτόθι, άρθρο 250.

Θέμα έμφασης – καθιέρωση του SUMMA

III. Εφιστούμε την προσοχή στη σημείωση 1.4.3 των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών, η οποία περιγράφει τη μετάβαση στο SUMMA, το νέο πληροφοριακό σύστημα χρηματοοικονομικής διαχείρισης της Επιτροπής. Οι ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί του 2025 είναι το πρώτο σύνολο λογαριασμών που καταρτίστηκαν βάσει των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που έχουν καταχωριστεί στο SUMMA. Στο πλαίσιο της διαδικασίας κλεισίματος κατά τη λήξη του οικονομικού έτους, η διοίκηση εντόπισε ζητήματα που οφείλονταν στο νέο σύστημα και επηρέασαν σημαντικά την κατάρτιση των λογαριασμών, ενώ αργότερα, κατά τη διαδικασία ελέγχου, πρόσθετα ζητήματα εντόπισε και το ΕΕΣ. Για την επίλυσή τους, έγιναν μη αυτοματοποιημένες προσαρμογές και εφαρμόστηκαν διαδικασίες συμφωνίας. Πρόθεση της Επιτροπής είναι να βελτιώσει και να αναπτύξει περαιτέρω το νέο σύστημα και τις σχετικές δικλίδες τα επόμενα χρόνια. Η γνώμη μας δεν διαφοροποιείται όσον αφορά το θέμα αυτό.

Νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί

Έσοδα

Γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εσόδων

IV. Κατά τη γνώμη μας, τα έσοδα στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 είναι, από κάθε ουσιώδη άποψη, νόμιμα και κανονικά.

Δαπάνες

V. Για το 2025 διατυπώνουμε και πάλι δύο χωριστές γνώμες σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο *μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)* αποτελεί προσωρινό μέσο που εκτελείται και χρηματοδοτείται με εντελώς διαφορετικό τρόπο από ό,τι οι δαπάνες του προϋπολογισμού υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ).

Αρνητική γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του προϋπολογισμού

VI. Κατά τη γνώμη μας, λόγω της σοβαρότητας του θέματος που περιγράφεται στην ενότητα με τον τίτλο «Βάση για τη θεμελίωση αρνητικής γνώμης σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του προϋπολογισμού», οι δαπάνες του προϋπολογισμού που έγιναν δεκτές στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 περιέχουν ουσιώδη σφάλματα.

Γνώμη με επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ

VII. Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις πραγματικές και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των θεμάτων που περιγράφονται στην ενότητα με τον τίτλο «Βάση για τη θεμελίωση γνώμης με επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ», οι δαπάνες του ΜΑΑ που έγιναν δεκτές στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 είναι, από κάθε ουσιώδη άποψη, νόμιμες και κανονικές.

Βάση για τη θεμελίωση γνωμών

VIII. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου (ΔΠΕ) και τους κώδικες δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC) και τα διεθνή πρότυπα των ανώτατων οργάνων ελέγχου (ISSAI) του INTOSAI. Οι ευθύνες μας, όπως απορρέουν από τα εν λόγω πρότυπα και κώδικες, περιγράφονται αναλυτικότερα στην ενότητα της έκθεσής μας με τον τίτλο «Ευθύνες του ελεγκτή». Στην ενότητα αυτή, παρέχουμε επίσης περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη βάση επί της οποίας θεμελιώνεται η γνώμη μας σχετικά με τα έσοδα (βλέπε σημείο ***XLII***) και τις δαπάνες του ΜΑΑ (βλέπε σημείο ***XLIV***). Ακόμη, συμμορφωθήκαμε με τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και εκπληρώσαμε τις δεοντολογικές υποχρεώσεις που υπέχουμε σύμφωνα με τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας για Λογιστές. Θεωρούμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που συγκεντρώσαμε είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση των γνωμών μας.

Βάση για τη θεμελίωση αρνητικής γνώμης σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του προϋπολογισμού

IX. Το κατά την εκτίμησή μας συνολικό επίπεδο σφάλματος όσον αφορά τις δαπάνες του προϋπολογισμού που έγιναν δεκτές στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2025 είναι 3,8 %. Μεγάλο μέρος αυτών των δαπανών περιέχει ουσιώδη σφάλματα. Πρόκειται για δαπάνες που διέπονται από πολύπλοκους κανόνες και πραγματοποιούνται κυρίως για την επιστροφή δαπανών, στο πλαίσιο των οποίων το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος είναι 5,6 %. Το 2025, οι δαπάνες αυτές ανήλθαν σε 75,8 δισεκατομμύρια ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 58,0 % του πληθυσμού ελέγχου μας. Συνεπώς, οι επιπτώσεις των σφαλμάτων που εντοπίσαμε είναι όχι μόνο ουσιώδεις αλλά και διάχυτες στις δαπάνες που έγιναν δεκτές για το οικονομικό έτος.

Βάση για τη θεμελίωση γνώμης με επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ

X. Εντοπίσαμε τα εξής ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία:

- ποσοτικά ευρήματα σε εννέα από τις 37 πληρωμές του ΜΑΑ προς κράτη μέλη (και στις σχετικές εκκαθαρίσεις προχρηματοδότησης), από τις οποίες οι έξι περιείχαν ουσιώδη σφάλματα,
- αδυναμίες στην εκ των προτέρων αξιολόγηση που διενεργεί η Επιτροπή,
- περιπτώσεις ασαφών ορόσημων / τιμών-στόχου που αύξαναν τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας ως προς την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσής τους,
- επίμονες αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών, περιλαμβανομένων παρατυπιών στις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις,
- προβλήματα ως προς την αξιοπιστία των πληροφοριών που τα κράτη μέλη περιέλαβαν στο αίτημα πληρωμής που υπέβαλαν.

XI. Πέρυσι, για την πρώτη πληρωμή προς την Πολωνία[3], δεν καταλήγαμε σε συμπέρασμα ως προς την ικανοποιητική εκπλήρωση δύο ορόσημων δικλίδων, που ήταν προϋπόθεση για οποιαδήποτε πληρωμή από τον ΜΑΑ προς τη συγκεκριμένη χώρα. Αναμένουμε τις τελεσίδικες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις που σχετίζονται με αυτά τα ορόσημα, προτού καταλήξουμε σε συμπέρασμα ως προς την ικανοποιητική εκπλήρωση των συγκεκριμένων και ενός ακόμη που συνδέεται άμεσα με αυτά.

XII. Βάσει των ανωτέρω, θεωρούμε ότι οι συνολικές επιπτώσεις των ευρημάτων μας είναι ουσιώδεις, αλλά όχι διάχυτες, στις δαπάνες του ΜΑΑ που έγιναν δεκτές για το οικονομικό έτος.

Σημαντικά θέματα ελέγχου

XIII. Σημαντικά θέματα ελέγχου είναι αυτά που, κατά την επαγγελματική κρίση μας, είχαν τη μεγαλύτερη βαρύτητα στο πλαίσιο του ελέγχου των ενοποιημένων λογαριασμών της τρέχουσας περιόδου. Πρόκειται για θέματα που εξετάσαμε τόσο στο πλαίσιο του ελέγχου των ενοποιημένων λογαριασμών συνολικά όσο και κατά τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών, αλλά επί των οποίων δεν διατυπώνουμε χωριστή γνώμη.

[3] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 11.16.

Αξιολογήσαμε την υποχρέωση για συντάξεις και λοιπές παροχές προς το προσωπικό

XIV. Στο τέλος του 2025, ο ισολογισμός της ΕΕ περιλαμβάνει υποχρέωση 91,1 δισεκατομμυρίων ευρώ για συντάξεις και λοιπές παροχές προς το προσωπικό (έναντι 93,1 δισ. ευρώ το 2024).

XV. Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της υποχρέωσης, ανερχόμενο σε 84,0 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 84,8 δισ. ευρώ το 2024), αφορά το συνταξιοδοτικό καθεστώς των μόνιμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η υποχρέωση που έχει εγγραφεί στους λογαριασμούς αποτελεί εκτίμηση της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών πληρωμών που θα πρέπει να καταβάλει η ΕΕ, προκειμένου να εκπληρώσει τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις της.

XVI. Οι παροχές που καταβάλλονται στο πλαίσιο του συνταξιοδοτικού καθεστώτος βαρύνουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Μολονότι η Ένωση δεν έχει συστήσει ειδικό συνταξιοδοτικό ταμείο για την κάλυψη του κόστους των μελλοντικών συνταξιοδοτικών υποχρεώσεών της, τα κράτη μέλη εγγυώνται από κοινού την καταβολή αυτών των παροχών, ενώ οι υπάλληλοι εισφέρουν το ένα τρίτο του κόστους χρηματοδότησης του καθεστώτος. Η Eurostat υπολογίζει αυτή την υποχρέωση ετησίως για λογαριασμό του υπολόγου της Επιτροπής, χρησιμοποιώντας, αφενός, παραμέτρους όπως η πυραμίδα ηλικιών και το προσδόκιμο ζωής των υπαλλήλων της ΕΕ και, αφετέρου, παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες. Σε εκτίμηση αυτών των παραμέτρων και παραδοχών προβαίνουν επίσης οι αναλογιστές της Επιτροπής.

XVII. Το 2025, η συνταξιοδοτική υποχρέωση παρέμεινε σταθερή, με την ελαφρά μείωσή της να αποδίδεται στην αναμενόμενη επαγγελματική εξέλιξη των υπαλλήλων της ΕΕ, στις δαπάνες για τόκους και στην αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 0,5 %.

XVIII. Το δεύτερο σε μέγεθος τμήμα της υποχρέωσης για τις συντάξεις και τις λοιπές παροχές προς το προσωπικό είναι η εκτιμώμενη υποχρέωση της ΕΕ προς το κοινό σύστημα ασφάλισης κατά των κινδύνων ασθένειας, η οποία, στο τέλος του 2025, ανερχόταν σε 5,7 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 6,9 δισ. ευρώ το 2024). Η υποχρέωση αυτή αφορά τις δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των υπαλλήλων της ΕΕ, που τους καταβάλλονται μετά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία (κατόπιν αφαίρεσης των εισφορών τους).

XIX. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, προβαίνουμε σε εκτίμηση των αναλογιστικών παραδοχών για τα δύο αυτά καθεστώτα, καθώς και της σχετικής αποτίμησης. Η αξιολόγησή μας βασίζεται στις εργασίες εξωτερικών, ανεξάρτητων αναλογιστών. Ελέγχουμε τα βασικά στοιχεία στα οποία στηρίζονται οι υπολογισμοί, τις αναλογιστικές παραμέτρους και τον υπολογισμό της υποχρέωσης. Εξετάζουμε επίσης την παρουσίαση των υποχρεώσεων στον ενοποιημένο ισολογισμό και στις σημειώσεις που συνοδεύουν τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

XX. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάσαμε επίσης την ανεξόφλητη υποχρέωση του Ηνωμένου Βασιλείου που αφορά το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το κοινό σύστημα ασφάλισης κατά των κινδύνων ασθένειας, η οποία ανέρχεται σε 9,4 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 9,9 δισ. ευρώ το 2024). Επαληθεύσαμε, αφενός, την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό και, αφετέρου, ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο καταλογίστηκε μόνο το μερίδιο της συνολικής υποχρέωσης που του αναλογεί.

XXI. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εκτιμώμενη συνολική υποχρέωση για τις συντάξεις και τις λοιπές παροχές προς το προσωπικό, όπως και το σχετικό μερίδιο του Ηνωμένου Βασιλείου, απεικονίζονται εύλογα στους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς.

Αξιολογήσαμε τις σημαντικές εκτιμήσεις κατά την ημερομηνία λήξης του έτους που παρουσιάζονται στους λογαριασμούς

XXII. Στο τέλος του 2025, η εκτιμώμενη αξία των επιλέξιμων εξόδων που είχαν μεν πραγματοποιηθεί και οφείλονταν στους δικαιούχους, αλλά δεν είχαν ακόμη δηλωθεί προς επιστροφή, ανερχόταν σε 187,5 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 160,7 δισ. ευρώ το 2024). Τα ποσά αυτά καταχωρίστηκαν ως δεδουλευμένα έξοδα[4].

[4] Σε αυτά περιλαμβάνονται δεδουλευμένα έξοδα, ύψους 76,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, εγγεγραμμένα στις υποχρεώσεις του ισολογισμού και 110,7 δισεκατομμύρια ευρώ εγγεγραμμένα στα περιουσιακά στοιχεία, που μειώνουν την αξία των προχρηματοδοτήσεων.

XXIII. Η αύξηση των εκτιμήσεων για όλα τα προγράμματα οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η προηγούμενη περίοδος προγραμματισμού πλησιάζει στη λήξη της και η απορρόφηση των κεφαλαίων του ΠΔΠ 2021-2027 είναι μέχρι στιγμής βραδύτερη της προβλεπόμενης. Ως εκ τούτου, η αξία των αιτήσεων επιστροφής εξόδων που τελικά υποβλήθηκαν ήταν χαμηλότερη από την αναμενόμενη και συνεπώς, κατά τη λήξη του οικονομικού έτους, η σχετική εκτίμηση χρειάστηκε να αυξηθεί. Τα δεδουλευμένα έξοδα που αφορούν τον ΜΑΑ και βασίζονται σε πρόβλεψη των μελλοντικών πληρωμών, ανέρχονταν σε 16,1 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 7,9 δισ. ευρώ το 2019).

XXIV. Για την αξιολόγηση αυτών των εκτιμήσεων κατά την ημερομηνία λήξης του οικονομικού έτους, εξετάσαμε το σύστημα που είχε αναπτύξει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας διαχωρισμού των οικονομικών ετών. Στόχος μας ήταν να επαληθεύσουμε την ορθότητα και την πληρότητά του στο επίπεδο των γενικών διευθύνσεων που είχαν πραγματοποιήσει τις περισσότερες δαπάνες. Κατά τις ελεγκτικές εργασίες μας επί του δείγματος τιμολογίων και πληρωμών προχρηματοδοτήσεων, εξετάσαμε τους σχετικούς υπολογισμούς, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τον κίνδυνο ανακρίβειας στα δηλούμενα δεδουλευμένα έξοδα.

XXV. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το εκτιμώμενο συνολικό ποσό των δεδουλευμένων εξόδων και λοιπών προκαταβολών που καταβλήθηκε στα κράτη μέλη απεικονίζεται εύλογα στους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς.

Αξιολογήσαμε την επίπτωση που είχε στους λογαριασμούς ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας

XXVI. Δεδομένου ότι η ΕΕ παρέχει βοήθεια στην Ουκρανία με τη μορφή δανείων και επιχορηγήσεων, αξιολογήσαμε τους υπολογισμούς της Επιτροπής όσον αφορά το σχετικό χρηματοοικονομικό άνοιγμα της ΕΕ, καθώς και τα στοιχεία στα οποία βασίζονταν οι εν λόγω υπολογισμοί. Στόχος μας ήταν να διασφαλίσουμε ότι οι πραγματικές και οι δυνητικές επιπτώσεις απεικονίζονταν ορθά στους λογαριασμούς της ΕΕ. Παράλληλα με ανεξάρτητο εξωτερικό εμπειρογνώμονα, αξιολογήσαμε τους υπολογισμούς της Επιτροπής προκειμένου να διασφαλίσουμε ότι ελήφθησαν υπόψη όλες οι σχετικές πληροφορίες.

XXVII. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο χειρισμός της επίπτωσης του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας απεικονίζεται εύλογα στους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς.

Αξιολογήσαμε την επίπτωση που είχε στους λογαριασμούς το NGEU

XXVIII. Με το NextGenerationEU (NGEU), η ΕΕ κινητοποίησε σημαντικούς πόρους για τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Για τη χρηματοδότησή του, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δανείζεται από τις κεφαλαιαγορές. Το μεγαλύτερο τμήμα των κονδυλίων του NGEU χρησιμοποιείται για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), μέσω του οποίου, μέχρι το τέλος του 2025, είχαν εκταμιευθεί προς τα κράτη μέλη 237,55 δισεκατομμύρια ευρώ ως μη επιστρεπτέα στήριξη και 155,9 δισεκατομμύρια ως δανειακή στήριξη. Οι δραστηριότητες αυτές έχουν σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

XXIX. Στο πλαίσιο των συνήθων ελεγκτικών διαδικασιών μας, ελέγξαμε τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΕ, περιλαμβανομένων αυτών που αφορούσαν το NGEU. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα προαναφερόμενα απεικονίζονται εύλογα στους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς.

Αξιολογήσαμε την επίπτωση της καθιέρωσης του SUMMA

XXX. Την 1η Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή έθεσε σε λειτουργία το SUMMA, το νέο κεντρικό πληροφοριακό της σύστημα που υποστηρίζει τον προϋπολογισμό, τη λογιστική και τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων και το οποίο αντικατέστησε το ABAC. Επρόκειτο για μείζονα αλλαγή στο περιβάλλον χρηματοοικονομικής αναφοράς, η οποία επηρέασε τη μεταβίβαση δεδομένων από τα τοπικά συστήματα στο κεντρικό λογιστικό σύστημα, την καταχώριση και την εκκαθάριση τιμολογίων, τις διαδικασίες ενοποίησης και το κλείσιμο κατά τη λήξη του οικονομικού έτους. Ως εκ τούτου, οι ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί του 2025 είναι το πρώτο σύνολο λογαριασμών της ΕΕ που καταρτίστηκαν βάσει των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που είχαν καταχωριστεί στο SUMMA.

XXXI. Συνεκτιμώντας την κλίμακα της μετάβασης και τον συνακόλουθο αυξημένο κίνδυνο σφάλματος κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων λογαριασμών, αντιμετωπίσαμε τη μετάβαση στο SUMMA ως σημαντικό θέμα ελέγχου. Εκτελέσαμε πρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες περιλάμβαναν και εκτεταμένες δοκιμασίες επί των εσωτερικών δικλίδων και πρόσθετες ουσιαστικές εργασίες σε τομείς που επηρεάζονται από το νέο σύστημα. Ζητήσαμε επίσης από ειδικούς στον τομέα του πληροφοριακού ελέγχου να εξετάσουν τη μετάπτωση δεδομένων από το ABAC στο SUMMA, τις γενικές πληροφοριακές δικλίδες και επιλεγμένες δικλίδες εφαρμογής που αφορούν τη χρηματοοικονομική αναφορά.

XXXII. Οι εργασίες μας ανέδειξαν διάφορα ζητήματα που συνδέονταν με τη μετάβαση και το νέο περιβάλλον δικλίδων που δημιουργήθηκε. Ενδεικτικά

αναφέρονται τα λειτουργικά κενά που είχαν ως συνέπεια τη χρήση προσωρινών παρακάμψεων ή μη αυτοματοποιημένων διαδικασιών, αδυναμίες στη διαχείριση της πρόσβασης των χρηστών και στη διαχείριση των αλλαγών στα πληροφοριακά συστήματα, καθυστερήσεις και ανακρίβειες στη μεταφορά δεδομένων τιμολογίων από τοπικό σύστημα και ειδικά ζητήματα που επηρέαζαν τα δεδουλευμένα και την ενοποίηση κατά τη λήξη του έτους. Τόσο η διοίκηση όσο και το ΕΕΣ εντόπισαν ζητήματα που επέβαλλαν μη αυτοματοποιημένες προσαρμογές και διαδικασίες συμφωνίας πριν από την οριστικοποίηση των λογαριασμών.

XXXIII. Εξετάσαμε τις σωρευτικές επιπτώσεις αυτών των ευρημάτων, μαζί με τα διορθωτικά μέτρα και τις διαδικασίες που εφάρμοσε η Επιτροπή κατά τη λήξη του οικονομικού έτους. Μολονότι τα ζητήματα που εντοπίσαμε κατέδειξαν ότι η μετάβαση στο SUMMA αύξησε τον κίνδυνο σφάλματος κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών για το 2025, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι, μετά τις διορθώσεις που έγιναν, η συνολική επίπτωσή τους στους λογαριασμούς δεν ήταν ουσιώδης.

Λοιπά θέματα

Πληροφορίες που παρατίθενται στην ενότητα με τίτλο «Financial highlights of the year»

XXXIV. Η Επιτροπή έχει την ευθύνη αναφοράς των «λοιπών πληροφοριών». Ο όρος αυτός περιλαμβάνει την ενότητα με τίτλο «Financial highlights of the year» (Κύρια χρηματοοικονομικά στοιχεία του οικονομικού έτους), όχι όμως τους ενοποιημένους λογαριασμούς ή τη δική μας έκθεση επ’ αυτών. Η γνώμη μας σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν καλύπτει αυτές τις λοιπές πληροφορίες, για τις οποίες δεν διατυπώνουμε κανενός είδους συμπέρασμα διασφάλισης. Στο πλαίσιο του ελέγχου που διενεργούμε επί των ενοποιημένων λογαριασμών, υποχρέωσή μας είναι να λαμβάνουμε υπόψη αυτές τις λοιπές πληροφορίες και να εξετάζουμε κατά πόσον αντιφάσκουν ουσιωδώς με τους ενοποιημένους λογαριασμούς ή με τις γνώσεις που έχουμε αποκομίσει από τον έλεγχό μας ή κατά πόσο φαίνεται να είναι ουσιωδώς ανακριβείς καθ’ οιονδήποτε άλλο τρόπο. Εάν καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι οι λοιπές πληροφορίες περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες, έχουμε την υποχρέωση να το αναφέρουμε καταλλήλως. Από την άποψη αυτή, δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε.

Μεταχείριση των εσόδων από τον δανεισμό για τη χρηματοδότηση του NGEU

XXXV. Σημειώνουμε ότι τα ποσά των δανείων για τη χρηματοδότηση της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης του NGEU παρουσιάζονται διαφορετικά στον προϋπολογισμό και στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Τα ποσά των δανείων για τη χρηματοδότηση της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του NGEU, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 18 % των εσόδων της ΕΕ το 2025, αντιμετωπίζονται ως εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό, τα οποία προστίθενται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, σύμφωνα με τον κανονισμό για τον ΜΑΑ. Με αυτό τον ασυνήθιστο τρόπο μεταχείρισης στο πλαίσιο του προϋπολογισμού, η εκτέλεση του NGEU τυπικά δεν παραβιάζει την αρχή που υπαγορεύει ότι τα έσοδα και οι δαπάνες που εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ πρέπει να ισοσκελίζονται. Στην κατάσταση οικονομικών αποτελεσμάτων τα συγκεκριμένα ποσά δεν περιλαμβάνονται ως έσοδα, περιλαμβάνονται ωστόσο τα έξοδα που σχετίζονται με τη μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του NGEU, με αποτέλεσμα η επίπτωση στο οικονομικό αποτέλεσμα του έτους να είναι αρνητική. Τα αρνητικά οικονομικά αποτελέσματα αυξάνουν το έλλειμμα των καθαρών περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτό αντικατοπτρίζεται στον ισολογισμό της ΕΕ, το οποίο, κατά συνέπεια, πρέπει να χρηματοδοτηθεί από μελλοντικούς προϋπολογισμούς.

Αλλαγή της μεθοδολογίας για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις

XXXVI. Αρχής γενομένης από το τρέχον έτος, τροποποιήσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση της επίπτωσης των σφαλμάτων που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις. Η επικαιροποιημένη προσέγγιση συμβαδίζει με τη μεθοδολογία που εφαρμόζει η Επιτροπή στο πλαίσιο των υπό επιμερισμένη διαχείριση προγραμμάτων δαπανών. Στο κεφάλαιο 1 της ετήσιας έκθεσής μας παρουσιάζουμε εκτίμηση των επιπτώσεων αυτής της αλλαγής.

Ευθύνες της διοίκησης

XXXVII. Σύμφωνα με τα άρθρα 310 έως 325 της ΣΛΕΕ και τον δημοσιονομικό κανονισμό, η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και την παρουσίαση των ενοποιημένων λογαριασμών της ΕΕ βάσει των διεθνώς αποδεκτών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα, καθώς και για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων. Οι ευθύνες της αυτές περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διατήρηση εσωτερικών δικλίδων με σκοπό την κατάρτιση και την παρουσίαση χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίες να μην περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες, οφειλόμενες σε *απάτη* ή σφάλμα. Η διοίκηση οφείλει να διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες, οι χρηματοοικονομικές πράξεις και οι πληροφορίες που αποτυπώνονται στις

χρηματοοικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με το νομικό πλαίσιο που τις διέπει (νόμους, κανονισμούς, αρχές, κανόνες και πρότυπα). Η Επιτροπή φέρει την τελική ευθύνη για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί της ΕΕ (άρθρο 317 της ΣΛΕΕ).

XXXVIII. Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων λογαριασμών, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της ΕΕ να διατηρηθεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, για τη γνωστοποίηση τυχόν συναφών θεμάτων και, τέλος, για την τήρηση λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας, εκτός εάν σκοπεύει να προβεί στην εκκαθάριση της οντότητας ή σε παύση δραστηριοτήτων, ή εάν δεν υπάρχει άλλη ρεαλιστική επιλογή.

XXXIX. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της ΕΕ.

XL. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό (τίτλος XIII), ο υπόλογος της Επιτροπής οφείλει να υποβάλλει προς έλεγχο τους ενοποιημένους λογαριασμούς της ΕΕ, κατ' αρχάς, ως προσωρινούς λογαριασμούς έως τις 31 Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους και, στη συνέχεια, ως οριστικούς λογαριασμούς έως τις 31 Ιουλίου. Οι προσωρινοί λογαριασμοί πρέπει ήδη να απεικονίζουν εύλογα τη χρηματοοικονομική θέση της ΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι επιτακτικό όλα τα στοιχεία τους να παρουσιάζονται ως οριστικοί υπολογισμοί, προκειμένου να μπορούμε να εκπληρώνουμε τη σχετική υποχρέωσή μας που απορρέει από τον δημοσιονομικό κανονισμό (τίτλος XIII) και μάλιστα εντός των τασσόμενων προθεσμιών. Κανονικά, αλλαγές στους οριστικούς λογαριασμούς σε σχέση με τους προσωρινούς θα μπορούσαν να ανακύψουν μόνον μετά από δικές μας παρατηρήσεις.

Ευθύνες του ελεγκτή για τον έλεγχο των ενοποιημένων λογαριασμών και των υποκείμενων πράξεων

XLI. Στόχος μας είναι, αφενός, να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση τόσο σχετικά με την απουσία ουσιωδών ανακριβειών στους ενοποιημένους λογαριασμούς της ΕΕ όσο και σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων και, αφετέρου, βάσει του ελέγχου που διενεργούμε, να παρέχουμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δήλωση διασφάλισης τόσο ως προς την αξιοπιστία των λογαριασμών όσο και ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων. Ως εύλογη νοείται διασφάλιση υψηλού βαθμού, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί εγγύηση ότι στο πλαίσιο του ελέγχου εντοπίζονται πάντοτε όλες οι πιθανές περιπτώσεις ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης. Η ανακρίβεια και η μη συμμόρφωση μπορεί να οφείλονται σε απάτη ή σφάλμα, θεωρούνται δε ουσιώδεις όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσαν εύλογα να επηρεάσουν οποιαδήποτε οικονομική απόφαση που βασίζεται σε αυτούς τους ενοποιημένους λογαριασμούς.

XLII. Όσον αφορά τα έσοδα, αφετηρία της εξέτασης των ιδίων πόρων που βασίζονται στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, στον φόρο προστιθέμενης αξίας και στα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών αποτελούν οι σχετικές στατιστικές και τα δεδομένα βάσει των οποίων υπολογίζονται οι πόροι αυτοί. Αξιολογούμε τα συστήματα που εφαρμόζει η Επιτροπή για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών, μέχρι την είσπραξη των εισφορών των κρατών μελών και την καταχώρισή τους στους ενοποιημένους λογαριασμούς. Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους, εξετάζουμε τους λογαριασμούς των τελωνειακών αρχών και αναλύουμε τη ροή των δασμών, μέχρι την είσπραξη των σχετικών ποσών από την Επιτροπή και την καταχώρισή τους στους λογαριασμούς. Ως προς τους τελωνειακούς δασμούς, ο κίνδυνος είναι οι εισαγωγείς είτε να μην τους δηλώνουν στις εθνικές τελωνειακές αρχές είτε να τους δηλώνουν λανθασμένα. Συνεπώς, το ποσό των εισαγωγικών δασμών που πράγματι εισπράττονται θα είναι χαμηλότερο εκείνου που θα έπρεπε να εισπραχθεί θεωρητικά. Η διαφορά αυτή είναι γνωστή ως «έλλειμμα τελωνειακών δασμών». Αυτά τα διαφυγόντα ποσά δεν αποτυπώνονται στα λογιστικά συστήματα των κρατών μελών για τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους και δεν εμπίπτουν στο πεδίο αναφοράς της ελεγκτικής γνώμης μας σχετικά με τα έσοδα.

XLIII. Όσον αφορά τις δαπάνες, εξετάζουμε τις πράξεις πληρωμών, αφού οι δαπάνες πραγματοποιηθούν, καταχωριστούν και γίνουν δεκτές. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλες τις κατηγορίες πληρωμών κατά τον χρόνο της εκτέλεσής τους, πλην των προκαταβολών, τις οποίες εξετάζουμε όταν ο αποδέκτης των κεφαλαίων παράσχει στοιχεία που αποδεικνύουν την ορθή χρήση τους και τα οποία το θεσμικό ή άλλο όργανο αποδέχεται εκκαθαρίζοντας την προπληρωμή, κάτι που μπορεί να συμβεί και σε μεταγενέστερο έτος.

XLIV. Όσον αφορά τις δαπάνες του ΜΑΑ, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για άλλες δαπάνες του προϋπολογισμού, η βασική προϋπόθεση για την καταβολή πληρωμής είναι η ικανοποιητική επίτευξη προκαθορισμένων ορόσημων ή τιμών-στόχου. Επίσης, πρέπει να εξασφαλίζεται, αφενός, ότι οι τιμές-στόχος ή τα ορόσημα που σε έναν πρώτο χρόνο εκπληρώθηκαν ικανοποιητικά δεν αναιρέθηκαν στη συνέχεια και, αφετέρου, ότι δεν έχει παραβιαστεί η αρχή της απαγόρευσης της διπλής χρηματοδότησης. Στις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον κανονισμό περιλαμβάνονται η τήρηση της περιόδου επιλεξιμότητας και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και η μη υποκατάσταση τακτικών δαπανών των εθνικών προϋπολογισμών. Συνεπώς, ο έλεγχός μας εστιάζει στο κατά πόσον πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας. Δεδομένου ότι η συμμόρφωση των δαπανών που πραγματοποιούν οι τελικοί αποδέκτες με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία δεν αποτελεί προϋπόθεση για την πραγματοποίηση πληρωμών στο πλαίσιο του ΜΑΑ, η ελεγκτική γνώμη μας δεν καλύπτει την κανονικότητα των δαπανών που πραγματοποιούνται από τους τελικούς αποδέκτες. Ο κανονισμός ΜΑΑ δεν προβλέπει περαιτέρω κριτήρια σχετικά με την ερμηνεία του όρου «ικανοποιητική» και, ως εκ τούτου, παρέχει στην Επιτροπή ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την αξιολόγηση της ικανοποιητικής επίτευξης ορόσημων και τιμών-στόχου. Σε αρκετές περιπτώσεις, για την ποιοτική αξιολόγηση των επιτευγμάτων, απαιτείται η άσκηση κρίσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει περιθώριο για διαφορετικές ερμηνείες. Ο κίνδυνος αυτός είναι αυξημένος στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν ασάφειες στον σχεδιασμό των ορόσημων ή των τιμών-στόχου.

XLV. Ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ’ όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

α) Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ύπαρξης ουσιωδών ανακριβειών στους ενοποιημένους λογαριασμούς και ουσιώδους μη συμμόρφωσης των υποκείμενων πράξεων με τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας, λόγω απάτης ή σφάλματος. Σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και συλλέγουμε ελεγκτικά τεκμήρια επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας. Οι περιπτώσεις ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης που οφείλονται σε απάτη είναι δυσκολότερο να εντοπιστούν από τις αντίστοιχες περιπτώσεις που οφείλονται σε σφάλμα, καθότι η απάτη μπορεί να συνίσταται σε αθέμιτη σύμπραξη, παραποίηση, εσκεμμένη παράλειψη, ψευδή δήλωση ή καταστρατήγηση εσωτερικής δικλίδας. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος μη εντοπισμού τέτοιων περιπτώσεων είναι μεγαλύτερος.

β) Κατανοούμε το σύστημα εσωτερικών δικλίδων που σχετίζεται με τον έλεγχό μας, προκειμένου να σχεδιάσουμε τις αρμόζουσες ελεγκτικές διαδικασίες, αλλά όχι για να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού.

γ) Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόζει η διοίκηση, καθώς και τον εύλογο χαρακτήρα των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων στις οποίες αυτή προβαίνει.

δ) Διατυπώνουμε συμπέρασμα, αφενός, σχετικά με την ενδεδειγμένη ή μη χρήση από τη διοίκηση της λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας, και, αφετέρου, βάσει των ελεγκτικών τεκμηρίων που συλλέγονται, σχετικά με το κατά πόσον υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα λόγω γεγονότων ή περιστάσεων που θέτουν σημαντικά εν αμφιβόλω την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει τις δραστηριότητές της. Εάν το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε είναι η ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, στην έκθεση ελέγχου που καταρτίζουμε οφείλουμε να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στους ενοποιημένους λογαριασμούς ή, εάν οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν είναι επαρκείς, να διατυπώσουμε διαφοροποιημένη γνώμη. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει μέχρι την ημερομηνία έγκρισης της έκθεσής μας. Ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο μελλοντικά συμβάντα ή περιστάσεις να οδηγήσουν σε αδυναμία της ελεγχόμενης οντότητας να συνεχίσει τις δραστηριότητές της.

ε) Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των ενοποιημένων λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσον αυτοί απεικονίζουν εύλογα τις υποκείμενες πράξεις και συμβάντα.

στ) Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σχετικά με τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αφορούν τις οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο ενοποίησης της ΕΕ, προκειμένου να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς και τις υποκείμενες πράξεις. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και τη διενέργεια του ελέγχου και φέρουμε την αποκλειστική ευθύνη για την ελεγκτική γνώμη που διατυπώνουμε.

XLVI. Ενημερώνουμε την Επιτροπή και τις άλλες ελεγχόμενες οντότητες, μεταξύ άλλων, σχετικά με την προβλεπόμενη εμβέλεια και το χρονοδιάγραμμα των ελεγκτικών εργασιών, καθώς και σχετικά με σημαντικές παρατηρήσεις του ελέγχου, περιλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στο σύστημα των εσωτερικών δικλίδων.

XLVII. Από τα ζητήματα που συζητήσαμε με την Επιτροπή και τις λοιπές ελεγχόμενες οντότητες, προσδιορίζουμε εκείνα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για τον έλεγχο των ενοποιημένων λογαριασμών και, ως εκ τούτου, αποτελούν τα κύρια ζητήματα του ελέγχου για την τρέχουσα περίοδο. Τα ζητήματα αυτά αναλύονται στην έκθεσή μας, εκτός εάν η γνωστοποίησή τους αντιβαίνει σε νόμο ή κανονισμό ή εάν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, κρίνουμε ότι ένα ζήτημα δεν πρέπει να δημοσιοποιηθεί στην έκθεσή μας, καθώς πιθανολογείται εύλογα ότι οι αρνητικές συνέπειες αυτής της δημοσιοποίησης θα υπερκέραζαν τα ενδεχόμενα οφέλη της για το δημόσιο συμφέρον.

9 Ιουλίου 2026

Tony Murphy
Πρόεδρος

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Εισαγωγή

1.1. Στο παρόν κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσης:

α) περιγράφεται η βάση για τη θεμελίωση της *δήλωσης διασφάλισης* και γίνεται επισκόπηση των παρατηρήσεων και των συμπερασμάτων μας σχετικά με την αξιοπιστία των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ (εφεξής «οι λογαριασμοί») και την κανονικότητα των υποκείμενων *πράξεων* για τα έσοδα και τις δαπάνες του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου* (ΠΔΠ)·

β) παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με τις περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης που διαβιβάσαμε στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) και την Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης της ΕΕ (OLAF), καθώς και σχετικά με τους ελέγχους μας αναφορικά με τη δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της *απάτης*·

γ) συνοψίζεται η προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόζουμε (βλέπε ***παράρτημα 1.1***).

1.2. Το 2025, οι συνολικές δαπάνες γενικής κυβέρνησης των κρατών μελών (9 316 δισ. ευρώ) αντιπροσώπευαν το 50,2 % του *ακαθάριστου εθνικού εισοδήματός* τους *(ΑΕΕ)* (18 545 δισ. ευρώ). Οι δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ ανήλθαν σε 176,3 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχούσε στο 1,9 % των συνολικών δαπανών γενικής κυβέρνησης των κρατών μελών της και στο 1,0 % του ΑΕΕ τους (βλέπε ***γράφημα 1.1***). Εάν συνυπολογιστούν οι ύψους 40,1 δισεκατομμυρίων ευρώ πρόσθετες πληρωμές από *έσοδα με ειδικό προορισμό* για τις επιχορηγήσεις του *μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΜΑΑ) (βλέπε σημείο ***2.20***), οι πληρωμές το 2025 ανήλθαν συνολικά σε 216,4 δισεκατομμύρια ευρώ[5].

[5] Ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ για το 2025, καταστάσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού και επεξηγηματικές σημειώσεις, ενότητα 6.3, «ΠΔΠ: Εκτέλεση των *πιστώσεων πληρωμών*».

Γράφημα 1.1 – Δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ και δαπάνες γενικής κυβέρνησης της ΕΕ των 27 για το 2025, κατ' αναλογία προς το ΑΕΕ

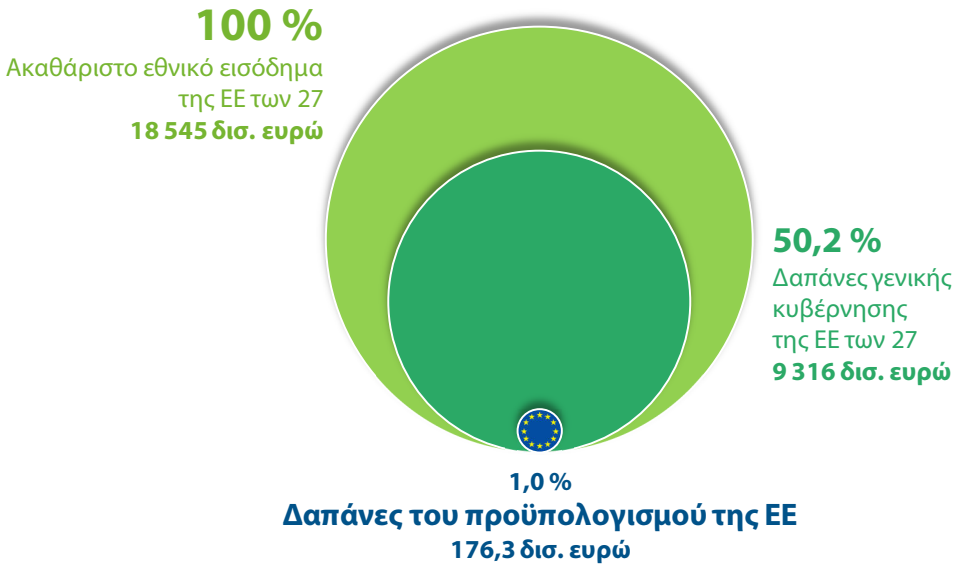

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων σχετικά με το ΑΕΕ της ΕΕ των 27, προερχόμενων από τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2025 – Παράρτημα Α – Έσοδα· Δαπάνες γενικής κυβέρνησης της ΕΕ των 27: βάση δεδομένων της Eurostat – Government revenue, expenditure and main aggregates (δεδομένα που αντλήθηκαν στις 27 Απριλίου 2026)· Δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

1.3. Όπως φαίνεται στο ***γράφημα 1.2***, τα μεγαλύτερα μερίδια του προϋπολογισμού της ΕΕ διατέθηκαν στους τομείς «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» και «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», με τρίτο τον τομέα «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία».

Γράφημα 1.2 – Δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ(*) ανά τομέα του ΠΔΠ για το 2025

(δισ. ευρώ)

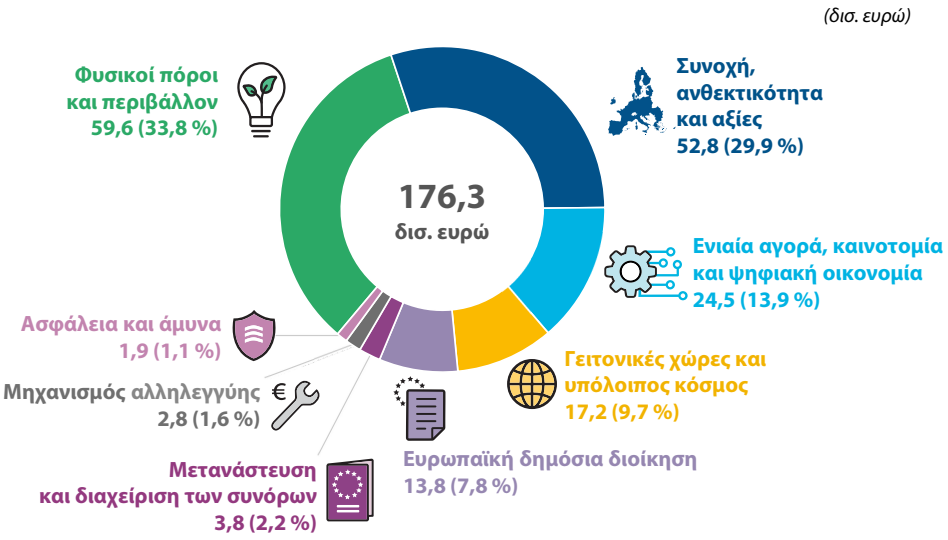

ΠΔΠ 1 (κεφ. 5)	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία
ΠΔΠ 2 (κεφ. 6)	Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες
ΠΔΠ 3 (κεφ. 7)	Φυσικοί πόροι και περιβάλλον
ΠΔΠ 4 (κεφ. 8)	Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων
ΠΔΠ 5 (κεφ. 8)	Ασφάλεια και άμυνα
ΠΔΠ 6 (κεφ. 9)	Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος
ΠΔΠ 7 (κεφ. 10)	Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση
Μηχανισμός αλληλεγγύης	(εκτός ΜΑΑ)

(*) Οι δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν περιλαμβάνουν τις επιχορηγήσεις του ΜΑΑ.

Πηγή: ΕΕΣ.

Αξιοπιστία των λογαριασμών

1.4. Τα ευρήματά μας αφορούν τους *ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς*[6] της ΕΕ (εφεξής «οι λογαριασμοί») για το οικονομικό έτος 2025. Οι λογαριασμοί αυτοί, μαζί με τη δήλωση πληρότητας του υπολόγου, μας περιήλθαν στις 30 Ιουνίου 2026, ήτοι κατά την καταληκτική ημερομηνία που ορίζει για την υποβολή τους ο *δημοσιονομικός κανονισμός*. Συνοδεύονται από ενότητα με τίτλο «Financial highlights of the year» (Κύρια χρηματοοικονομικά στοιχεία του οικονομικού έτους)[7], την οποία δεν καλύπτει η ελεγκτική γνώμη μας. Εντούτοις, κατ' εφαρμογή των προτύπων ελέγχου, αξιολογήσαμε τη συνέπειά της με τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς.

1.5. Από τους λογαριασμούς που δημοσίευσε η Επιτροπή προκύπτει ότι, στις 31 Δεκεμβρίου 2025, το σύνολο των υποχρεώσεων ανερχόταν σε 976,6 δισεκατομμύρια ευρώ, έναντι συνολικών περιουσιακών στοιχείων αξίας 617,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η διαφορά των 359,2 δισεκατομμυρίων ευρώ αντιστοιχεί στα αρνητικά καθαρά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνουν τα αποθεματικά και εκείνο το τμήμα των δαπανών που είχαν ήδη πραγματοποιηθεί από την ΕΕ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025 και οι οποίες πρέπει να χρηματοδοτηθούν από μελλοντικούς προϋπολογισμούς. Στο ***γράφημα 1.3*** παρουσιάζονται αναλυτικά τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις. Το αρνητικό *οικονομικό αποτέλεσμα* για το 2025 ανερχόταν σε 54,6 δισεκατομμύρια ευρώ.

---

[6] Άρθρο 247 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

[7] Κατευθυντήρια γραμμή για τις ενδεδειγμένες πρακτικές αριθ. 2 (RPG 2), με τίτλο «Financial Statement Discussion and Analysis» του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων του Δημόσιου Τομέα (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB).

Γράφημα 1.3 – Περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της ΕΕ στις 31 Δεκεμβρίου 2025

(δισ. ευρώ)

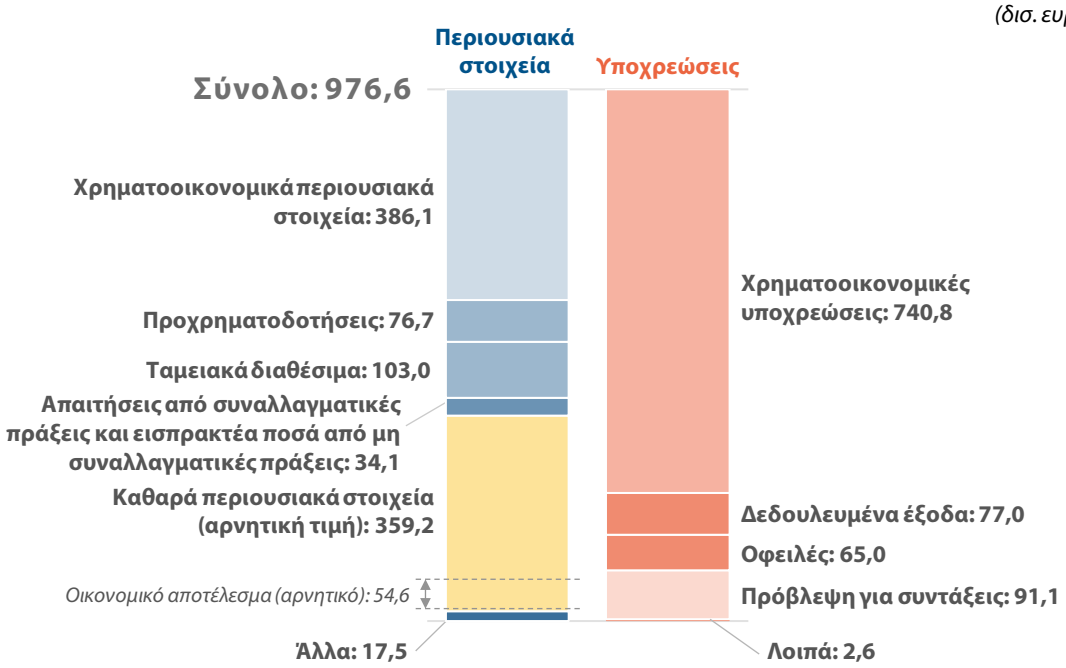

Πηγή: ΕΕΣ.

Το οικονομικό αποτέλεσμα του έτους είναι αρνητικό, ενώ το αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού θετικό

1.6. Τα δανειακά ποσά στο πλαίσιο του NGEU διοχετεύονται στις επιχορηγήσεις του NGEU και στη συμπληρωματική χρηματοδότηση των προγραμμάτων της ΕΕ ως *εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό*, τα οποία προστίθενται στις εγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού της[8]. Με αυτό τον ασυνήθιστο τρόπο μεταχείρισης στο πλαίσιο του προϋπολογισμού, η εκτέλεση του NGEU τυπικά δεν παραβιάζει την αρχή που υπαγορεύει ότι τα έσοδα και οι δαπάνες που εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ πρέπει να ισοσκελίζονται (αρχή της ισοσκέλισης του προϋπολογισμού)[9]. Αντιθέτως, στους ετήσιους λογαριασμούς της ΕΕ, βάσει των των διεθνώς αποδεκτών λογιστικών προτύπων, η κατάσταση χρηματοοικονομικής επίδοσης δεν περιλαμβάνει τα δανειακά ποσά στο πλαίσιο του NGEU ως έσοδα, ενώ περιλαμβάνει τις σχετικές δαπάνες των επιχορηγήσεων, με αποτέλεσμα αρνητική επίπτωση στο οικονομικό αποτέλεσμα του έτους. Αυτή η διαφορά στον χειρισμό των δανειακών πράξεων μεταξύ του προϋπολογισμού και των ετήσιων λογαριασμών δημιουργεί σημαντική απόκλιση μεταξύ προϋπολογισμού και οικονομικού αποτελέσματος.

1.7. Η κύρια αιτία του αρνητικού οικονομικού αποτελέσματος του 2025 είναι οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μη επιστρεπτέα στήριξη από το NGEU που χρηματοδοτείται με δανεισμό (46,8 δισ. ευρώ το 2025). Από το 2022, το οικονομικό αποτέλεσμα επηρεάζεται επίσης από την αναγνώριση προβλέψεων απομείωσης (αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες) από τα δάνεια προς την Ουκρανία (καθαρή αύξηση κατά 7,3 δισ. ευρώ το 2025), οι οποίες εγγράφονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής επίδοσης.

1.8. Στο ***γράφημα 1.4*** παρουσιάζονται το αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και οικονομικό αποτέλεσμα της ΕΕ για κάθε έτος από το 2018 μέχρι το 2025.

---

[8] Άρθρο 22 του δημοσιονομικού κανονισμού.

[9] Αιτιολογική σκέψη 34 της γνώμης της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου στο έγγρ. 9062/20.

Γράφημα 1.4 – Αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και οικονομικό αποτέλεσμα για κάθε έτος από το 2018 μέχρι το 2025

(δισ. ευρώ)

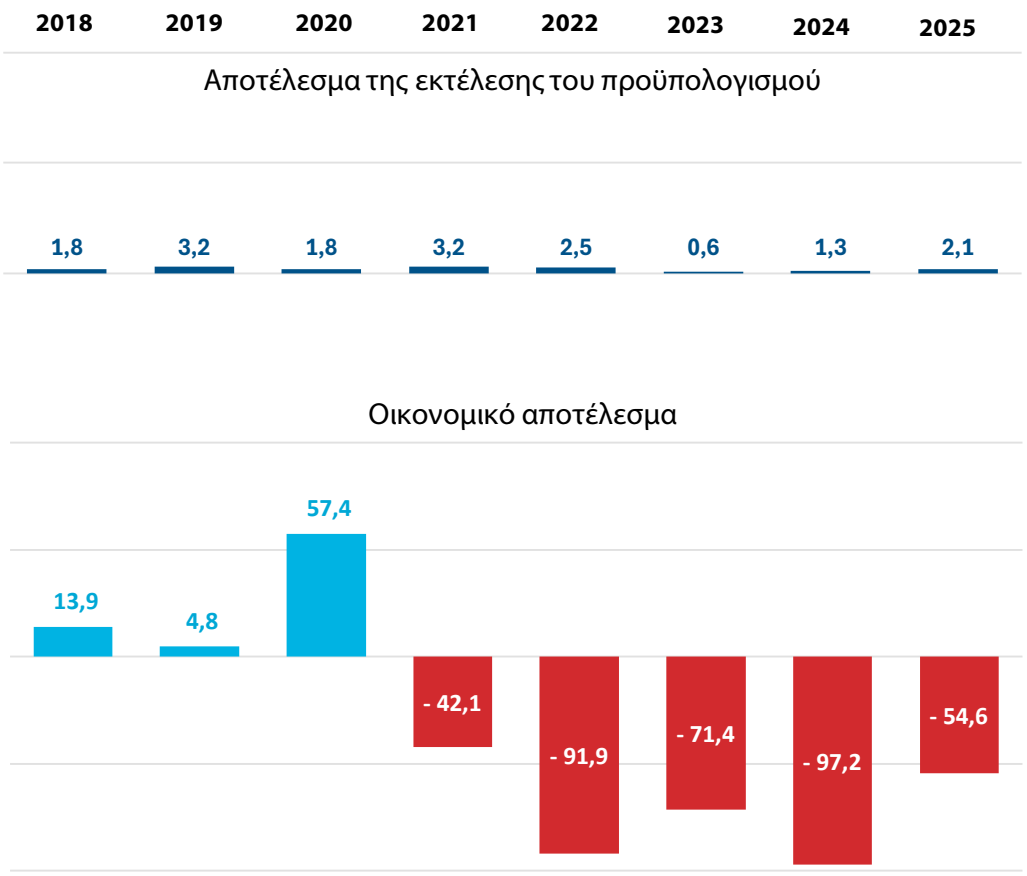

Σημ.: Το αριθμητικό στοιχείο για το 2020 περιλαμβάνει έσοδα ύψους 47,5 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ από το 2018 μέχρι το 2025.

Παρατηρήσεις σχετικά με τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς για το 2025

1.9. Με τον έλεγχό μας διαπιστώσαμε ότι οι λογαριασμοί δεν περιείχαν ουσιώδεις ανακρίβειες. Εφιστούμε την προσοχή των χρηστών των λογαριασμών σε θέμα που γνωστοποιεί η Επιτροπή στη σημείωση 1.4.3.

1.10. Την 1η Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή εισήγαγε το SUMMA, ένα νέο κεντρικό πληροφοριακό σύστημα που αντικατέστησε το ABAC και υποστηρίζει τον προϋπολογισμό, τη λογιστική και τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων.
Η μετάβαση σε αυτό το νέο λογισμικό είχε ως συνέπεια σημαντικές τροποποιήσεις σε πολυάριθμες επιχειρησιακές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων της διαβίβασης δεδομένων από τα τοπικά συστήματα στο κεντρικό λογιστικό σύστημα, της καταχώρισης και της εκκαθάρισης τιμολογίων και του κλεισίματος κατά την ημερομηνία λήξης του οικονομικού έτους. Οι ενοποιημένοι λογαριασμοί του 2025 ήταν η πρώτη σειρά λογαριασμών που καταρτίστηκαν με χρήση του SUMMA. Δεδομένου του αυξημένου κινδύνου για την αξιοπιστία των ενοποιημένων λογαριασμών λόγω της αλλαγής αυτής, διενεργήσαμε πρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του μεγέθους των δειγμάτων και εκτεταμένων δοκιμασιών επί των εσωτερικών δικλίδων. Εξασφαλίσαμε επίσης τη συμμετοχή εμπειρογνωμόνων στον τομέα της πληροφορικής για την εξέταση των γενικών δικλίδων ΤΠ και επιλεγμένων δικλίδων των διάφορων εφαρμογών.

1.11. Βάσει των ελεγκτικών δοκιμασιών, εντοπίσαμε σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό σφαλμάτων στο δείγμα των πράξεων προχρηματοδότησης από ό,τι τα προηγούμενα έτη. Εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος στις προχρηματοδοτήσεις και στα τιμολόγια είναι χαμηλότερο του 2 % που έχει τεθεί ως όριο ουσιώδους μεγέθους.

1.12. Οι εργασίες μας σχετικά με τις εν λόγω πράξεις προχρηματοδότησης αποκάλυψαν πρόβλημα στον σχεδιασμό του συστήματος, το οποίο δεν είχε εντοπιστεί από το σύστημα εσωτερικών δικλίδων. Η Επιτροπή είχε εκτιμήσει τις δεδουλευμένες δαπάνες κατά την ημερομηνία λήξης του οικονομικού έτους βάσει του ποσού που είχε δεσμευθεί έως την ημερομηνία αυτή και όχι βάσει της συνολικής νομικής δέσμευσης. Το σφάλμα αυτό προέκυψε από τη μετάβαση από το ABAC στο SUMMA, κατά την οποία, για τα πολυετή προγράμματα, μεταφέρθηκαν μόνο τα δεσμευμένα ποσά, χωρίς πληροφορίες σχετικά με τη συνολική αξία των νομικών δεσμεύσεων. Επιπλέον, για τις νέες συμβάσεις που καταχωρίστηκαν απευθείας στο SUMMA, οι χρήστες δεν κατέγραψαν δεδομένα σχετικά με τα ποσά των νομικών δεσμεύσεων. Ως εκ τούτου, οι δεδουλευμένες δαπάνες για τις εν λόγω συμβάσεις είχαν υποεκτιμηθεί στους προσωρινούς λογαριασμούς κατά περίπου 3,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ζήτημα αυτό αφορούσε πρωτίστως τις συμβάσεις του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ), τις οποίες διαχειρίζεται ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) και, σε μικρότερο βαθμό, η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO). Η Επιτροπή διόρθωσε το σφάλμα αυτό στους οριστικούς λογαριασμούς.

1.13. Για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στη μεταφορά τιμολογίων από το σύστημα eGrants στο SUMMA, η Επιτροπή εφάρμοσε τεχνική παράκαμψη, μέσω της οποίας τα σχετικά τιμολόγια μεταφέρθηκαν στο SUMMA με τη συμβολική εγγραφή 1 ευρώ, αντί της πραγματικής τους αξίας. Η εκτιμώμενη συνολική αξία των τιμολογίων αυτών ανέρχεται σε περίπου 2,6 δισεκατομμύρια ευρώ. Μολονότι οι λογιστικές εγγραφές κατά την ημερομηνία λήξης του οικονομικού έτους διόρθωσαν σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο στους λογαριασμούς, η ανάγκη χρήσης της παράκαμψης αυτής συνιστά ανεπάρκεια των εσωτερικών δικλίδων, η οποία αποδυναμώνει την αξιοπιστία και την ακεραιότητα των τιμολογιακών δεδομένων στο SUMMA.

1.14. Όσον αφορά τη διαδικασία ενοποίησης, εντοπίσαμε στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στοιχείο που παρουσιάζεται ως υπόλοιπο που αφορά τρίτο, μολονότι αφορούσε διεταιρική θέση, λόγω εσφαλμένης ρύθμισης στο εργαλείο ενδοομιλικής αναφοράς στοιχείων του SUMMA. Ως εκ τούτου, το ποσό αυτό δεν εξαλείφθηκε ως διεταιρικό υπόλοιπο. Η επίπτωση του ζητήματος αυτού σε χρηματικούς όρους δεν ήταν σημαντική (5 εκατ. ευρώ) και διορθώθηκε από την Επιτροπή.

1.15. Το 2025, ο υπόλογος της Επιτροπής δεν εφάρμοσε ολοκληρωμένη διαδικασία επικύρωσης των τοπικών λογιστικών συστημάτων της (διοικητικές διαδικασίες και πληροφοριακά συστήματα υποστήριξης). Η διαδικασία αυτή συμβάλλει στον μετριασμό των κινδύνων κατά τη μεταφορά μεταξύ συστημάτων και παρέχει διασφάλιση σχετικά με τη λειτουργία των τοπικών συστημάτων. Αντ' αυτού, το 2025 πραγματοποιήθηκε στοχευμένη επισκόπηση τριών συστημάτων. Η συνολική αξιολόγηση των τοπικών συστημάτων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά το επίπεδο διασφάλισης σχετικά με την πληρότητα και την αξιοπιστία των λογιστικών δεδομένων και να ενισχύσει το σχετικό πλαίσιο δικλίδων.

1.16. Η εισαγωγή του συστήματος SUMMA έχει προκαλέσει αύξηση των λογιστικών σφαλμάτων. Τα ευρήματά μας υποδηλώνουν γενικευμένα προβλήματα από αυτή τη μετάβαση από ένα σύστημα στο άλλο. Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του σωρευτικού αποτελέσματος των αναφερόμενων ευρημάτων που αξιολογήθηκαν ως προς το ουσιώδες μέγεθός τους, καθώς και των διορθώσεων που εφάρμοσε η Επιτροπή, η συνολική επίπτωση στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν είναι ουσιώδης.

Παρατηρήσεις από τον πληροφοριακό έλεγχο του SUMMA

1.17. Εφαρμόσαμε επίσης τις ακόλουθες διαδικασίες πληροφοριακού ελέγχου, προς διαπίστωση των κινδύνων που σχετίζονταν με την αλλαγή του πληροφοριακού συστήματος και το νέο περιβάλλον δικλίδων που δημιουργήθηκε:

- εξέταση από πληροφοριακή άποψη της μετάπτωσης δεδομένων από το ABAC στο SUMMA, η οποία κάλυψε την οργάνωση του έργου της μετάπτωσης αυτής, καθώς και τις σχετικές διεργασίες,
- εξέταση των γενικών πληροφοριακών δικλίδων, ώστε να παράσχουμε διασφάλιση ότι το περιβάλλον δικλίδων στο SUMMA αναπτύχθηκε στον βαθμό που απαιτείται για την κατάρτιση ακριβών και πλήρων χρηματοοικονομικών καταστάσεων,
- εξέταση επιλεγμένων δικλίδων εφαρμογών του SUMMA που εντοπίσαμε κατά την εκτίμηση κινδύνου που διενεργήσαμε.

1.18. Προκειμένου να διασφαλίσει ότι το SUMMA θα ήταν διαθέσιμο από την αρχή του 2025, η Επιτροπή επικεντρώθηκε στη βασική λειτουργικότητα του συστήματος. Έτσι, για πρακτικούς λόγους, επέλεξε να θέσει σε εφαρμογή το SUMMA με ορισμένα λειτουργικά κενά και ανέβαλε για αργότερα διάφορες από τις λειτουργίες που προβλέπονταν αρχικά. Αυτό περιορίζει την ικανότητα του SUMMA για πλήρη υποστήριξη των διαδικασιών χρηματοοικονομικής αναφοράς, που ήταν και ο στόχος. Για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής, η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο για την κάλυψη των λειτουργικών κενών στο SUMMA μέχρι το 2030. Ως τότε, θα χρησιμοποιούνται προσωρινές παρακάμψεις ή μη αυτοματοποιημένες διαδικασίες, κάτι που θα επιτείνει τον κίνδυνο σφαλμάτων.

1.19. Από τα αποτελέσματα του πληροφοριακού ελέγχου που διενεργήσαμε προκύπτει ότι, αν και προβλέπονταν πρακτικές δικλίδων για το SUMMA, ορισμένες σημαντικές ελλείψεις στις εσωτερικές δικλίδες θα μπορούσαν δυνητικά να αυξήσουν τον κίνδυνο για την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πράξεων και τη λειτουργία του συστήματος. Οι ελλείψεις αυτές αφορούν κυρίως τη διαχείριση της πρόσβασης των χρηστών και τη διαχείριση των αλλαγών στα πληροφοριακά συστήματα. Εντοπίσαμε επίσης αδυναμίες στη διαχείριση της αντιμετώπισης συμβάντων και την επιχειρησιακή συνέχεια, οι οποίες θα μπορούσαν δυνητικά να επιτείνουν τον κίνδυνο διακοπής των δραστηριοτήτων.

Κανονικότητα των πράξεων

1.20. Εξετάσαμε τα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΕ, προκειμένου να αξιολογήσουμε κατά πόσον οι πόροι είχαν εισπραχθεί και δαπανηθεί σύμφωνα με τις κείμενες νομικές και κανονιστικές διατάξεις[10]. Στη συνέχεια συνοψίζουμε τα αποτελέσματα του ελέγχου μας, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στο ***κεφάλαιο 4*** όσον αφορά τα έσοδα και στα ***κεφάλαια 5-10*** όσον αφορά τις δαπάνες. Η επισκόπηση που ακολουθεί δεν περιλαμβάνει τα αποτελέσματα των ελεγκτικών εργασιών μας επί των δαπανών του ΜΑΑ, τα οποία παρατίθενται στο ***κεφάλαιο 11***.

Η γνώμη μας καλύπτει τις πράξεις εσόδων και δαπανών του προϋπολογισμού

1.21. Όσον αφορά τα έσοδα, αποκομίσαμε την εύλογη διασφάλιση που απαιτείται για την ελεγκτική γνώμη μας από την αξιολόγηση επιλεγμένων βασικών συστημάτων και, συμπληρωματικά, από ελεγκτικές δοκιμασίες επί πράξεων. Το δείγμα των 65 πράξεων που εξετάσαμε σχεδιάστηκε ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό όλων των πηγών εσόδων του ενωσιακού προϋπολογισμού. Για το 2025, ο *πληθυσμός ελέγχου* όσον αφορά τα έσοδα ανερχόταν σε 224,4 δισεκατομμύρια ευρώ (βλέπε ***γράφημα 4.1***).

1.22. Όσον αφορά τις δαπάνες, επιλέξαμε αντιπροσωπευτικό δείγμα 750 πράξεων από τον πληθυσμό ελέγχου, το οποίο περιλάμβανε *εκκαθαρίσεις* προχρηματοδοτήσεων, καθώς και ενδιάμεσες και τελικές πληρωμές που είχαν γίνει δεκτές από την Επιτροπή (ή άλλο θεσμικό όργανο ή οργανισμό που διαχειρίζεται κονδύλια της ΕΕ) και είχαν καταβληθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ στους *τελικούς αποδέκτες*. Οι ελεγκτικές δοκιμασίες επί των πράξεων αυτών συνέβαλαν στη διαμόρφωση της δήλωσης διασφάλισης, καθώς και στην εκτίμηση του μεριδίου των παράτυπων πράξεων στον συνολικό πληθυσμό ελέγχου, στα τμήματα των δαπανών που θεωρούμε ότι περιέχουν ουσιώδες σφάλμα (βλέπε σημείο ***1.28***) και σε κάθε τομέα του ΠΔΠ για τον οποίο διατυπώνουμε ειδική εκτίμηση (τομείς 1, 2, 3, 6 και 7). Οι πράξεις που εξετάσαμε και τα παραδείγματα που παρουσιάζουμε στην παρούσα έκθεση δεν αποτελούν βάση για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα συγκεκριμένα κράτη μέλη, δικαιούχους χώρες ή περιφέρειες [βλέπε σημείο ***23)*** του ***παραρτήματος 1.1***].

[10] Περιλαμβάνονται πράξεις τόσο από το ΠΔΠ 2014–2020 όσο και από προηγούμενα ΠΔΠ.

1.23. Το 2025, ο πληθυσμός ελέγχου αναφορικά με τις δαπάνες ανήλθε συνολικά σε 130,8 δισεκατομμύρια ευρώ, περιλαμβανομένης της συμπληρωματικής χρηματοδότησης υφιστάμενων προγραμμάτων του ΠΔΠ 2021-2027 από το NGEU, η οποία πρέπει να δαπανηθεί σύμφωνα με τους ισχύοντες τομεακούς κανόνες. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει τις πληρωμές προς το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη συμφωνία αποχώρησης[11]. Στο ***γράφημα 1.5*** παρουσιάζονται οι δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ και ο πληθυσμός ελέγχου για τις δαπάνες, αναλυόμενος ανά τομέα του ΠΔΠ (τομέας του προϋπολογισμού) και είδος πληρωμών σε ενδιάμεσες και τελικές πληρωμές, σε *εκκαθαρίσεις* προχρηματοδοτήσεων και σε ετήσιες αποφάσεις αποδοχής των λογαριασμών [βλέπε σημεία ***20)*** και ***21)*** του ***παραρτήματος 1.1***].

[11] Άρθρα 136 και 138 της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Γράφημα 1.5 – Σύγκριση του πληθυσμού ελέγχου (130,8 δισ. ευρώ) με τις δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ (176,3 δισ. ευρώ) ανά τομέα του ΠΔΠ για το 2025

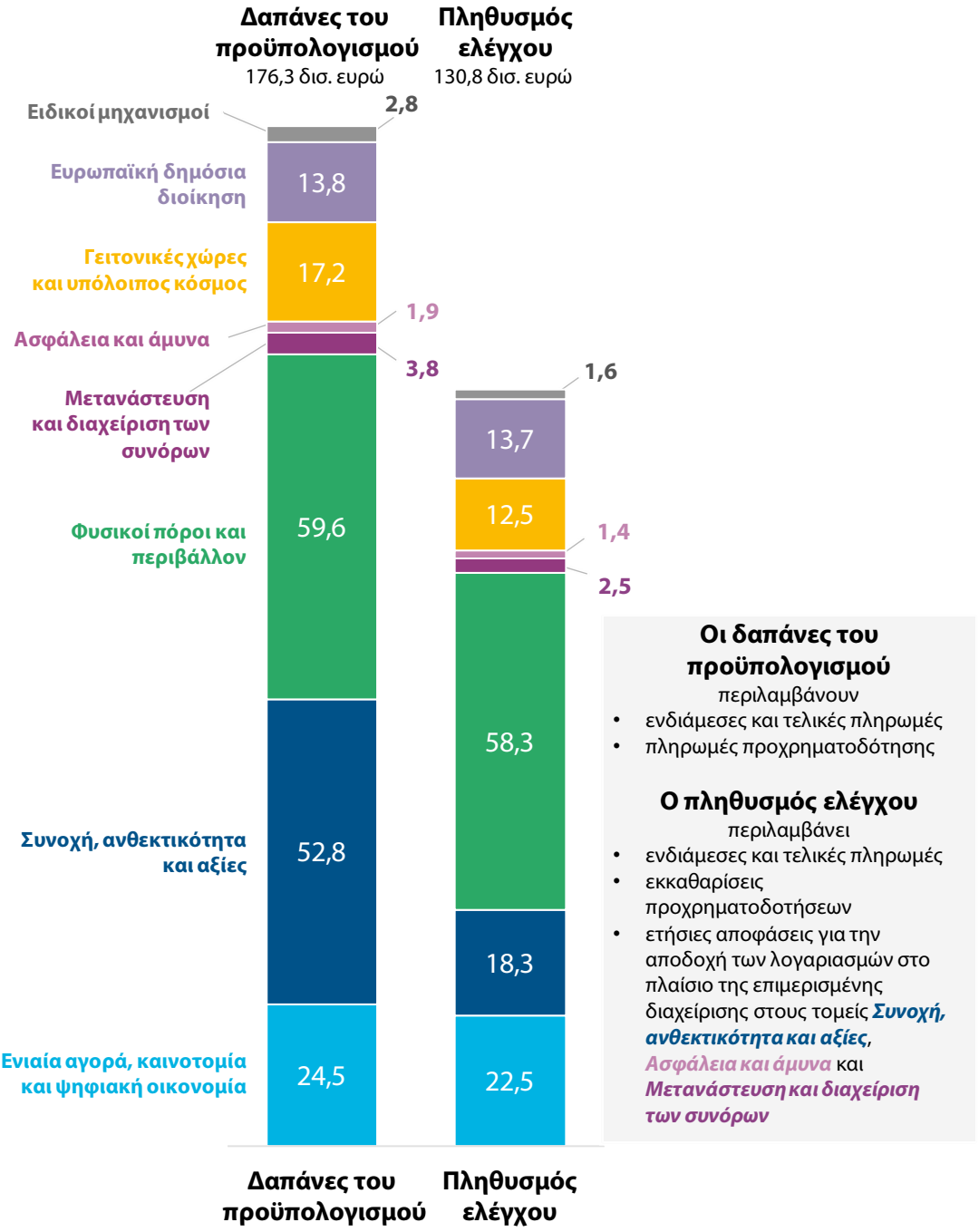

Πηγή: ΕΕΣ.

Τα έσοδα δεν περιέχουν ουσιώδες σφάλμα σε αντίθεση με μεγάλο μέρος των δαπανών

1.24. Όσον αφορά την κανονικότητα των εσόδων και των δαπανών της ΕΕ, τα βασικά ευρήματά μας είναι τα εξής:

α) **Έσοδα:** Από τα ελεγκτικά τεκμήρια που συλλέξαμε συνάγεται ότι το επίπεδο σφάλματος στα έσοδα δεν ήταν ουσιώδες. Τα σχετικά με τη διαχείριση των εσόδων συστήματα που εξετάσαμε κρίθηκαν γενικώς αποτελεσματικά. Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία των συστημάτων δικλίδων για τη διαχείριση των επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ και των ανοικτών σημείων σχετικά με *τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (ΠΙΠ)* ήταν μερικώς αποτελεσματικά. Επιπλέον, η παροχή πληροφοριών όσον αφορά τις *επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ* και η αναφορά στοιχείων σχετικά με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στα πλαστικά, καθώς και ορισμένα στοιχεία των βασικών συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων για τους ΠΙΠ που αξιολογήσαμε σε τρία κράτη μέλη, ήταν μερικώς αποτελεσματικά (βλέπε ***κεφάλαιο 4***).

β) **Δαπάνες:** Από τα ελεγκτικά τεκμήρια που συλλέξαμε συνάγεται ότι το συνολικό επίπεδο σφάλματος[12] ήταν ουσιώδες, ανερχόμενο συγκεκριμένα σε 3,8 %. Θεωρούμε, με βαθμό εμπιστοσύνης 95 %, ότι το *επίπεδο σφάλματος* στον σχετικό πληθυσμό ελέγχου κυμαίνεται μεταξύ 2,7 % και 4,9 % (κατώτατο και ανώτατο όριο σφάλματος, αντίστοιχα). Οι τομείς που ευθύνονται πρωτίστως για το συγκεκριμένο επίπεδο σφάλματος είναι ο τομέας «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» και ο τομέας «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», όπως φαίνεται και στο ***γράφημα 1.6***.

[12] Για τον ορισμό του «σφάλματος», βλέπε ***παράρτημα 1.1***, σημεία ***26)*** και ***27)***.

Γράφημα 1.6 – Εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες και σημαντικότεροι τομείς που συνέβαλαν στη διαμόρφωση του σφάλματος για το 2025

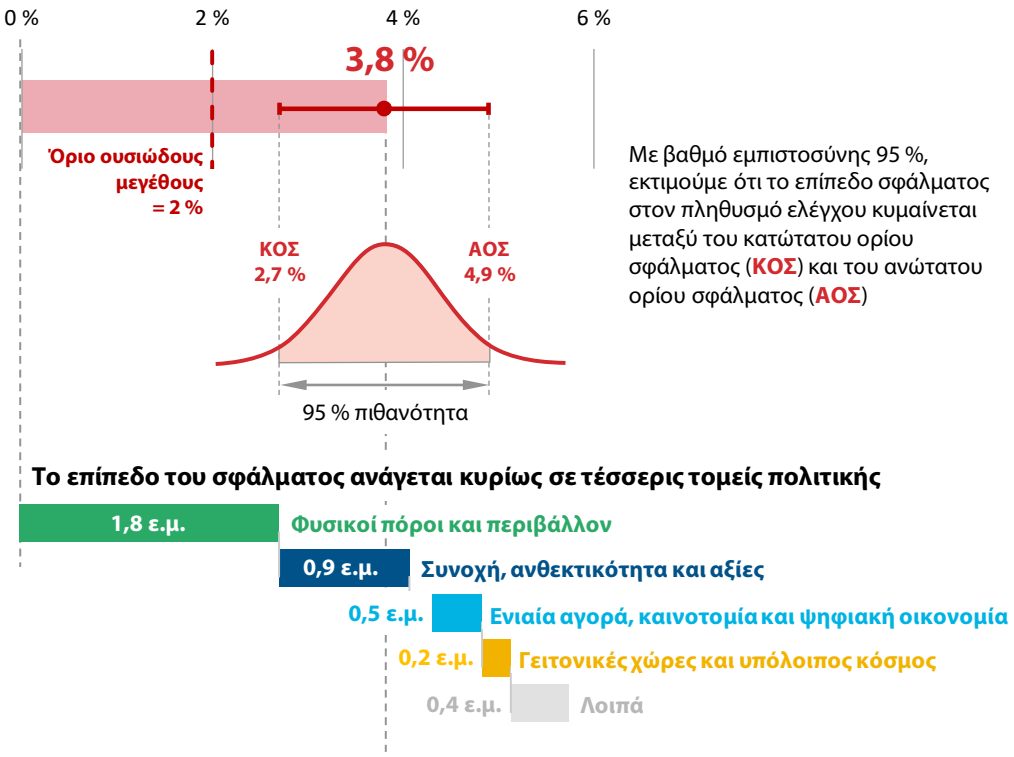

ε.μ.: εκατοστιαίες μονάδες

Πηγή: ΕΕΣ.

1.25. Από το 2021, το κατώτατο όριο του *διαστήματος εμπιστοσύνης* του 95 %[13] που δεχόμαστε για το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος παραμένει πάνω από το όριο ουσιώδους μεγέθους του 2,0 %. Αυτό σημαίνει ότι διαθέτουμε εύλογη διασφάλιση ότι το επίπεδο σφάλματος στον πληθυσμό ελέγχου υπερβαίνει το *όριο ουσιώδους μεγέθους* για καθένα από τα συγκεκριμένα έτη. Στο ***γράφημα 1.7*** γίνεται σύγκριση των εκτιμώμενων επιπέδων σφάλματος από το 2021 μέχρι το 2025.

[13] Για την επεξήγηση της έννοιας του διαστήματος εμπιστοσύνης του 95 %, βλέπε σημείο ***(28)*** του ***παραρτήματος 1.1***.

Γράφημα 1.7 – Εκτιμώμενα επίπεδα σφάλματος (2021-2025)

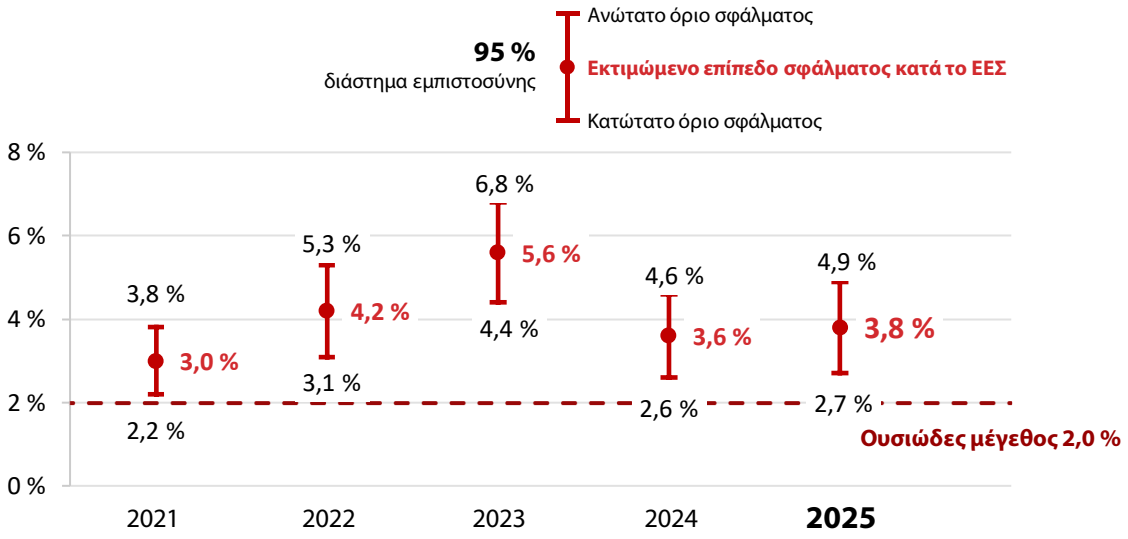

Πηγή: ΕΕΣ.

1.26. Στο ***γράφημα 1.8*** παρουσιάζονται συγκριτικά, από το 2021 μέχρι το 2025, τα εκτιμώμενα επίπεδα σφάλματος στους τομείς «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία», «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» και «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον». Για τον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος», το αναφερόμενο αριθμητικό στοιχείο είναι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος μόνο για το 2024 και το 2025, καθώς τα προηγούμενα έτη δεν είχε γίνει σχετικός υπολογισμός. Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στα σημεία ***1.27***-***1.31***, καθώς και στα κεφάλαια ***5, 6, 7 και 9***.

Γράφημα 1.8 – Εκτιμώμενα επίπεδα σφάλματος για τους τομείς 1, 2, 3 και 6 του ΠΔΠ (2021-2025)

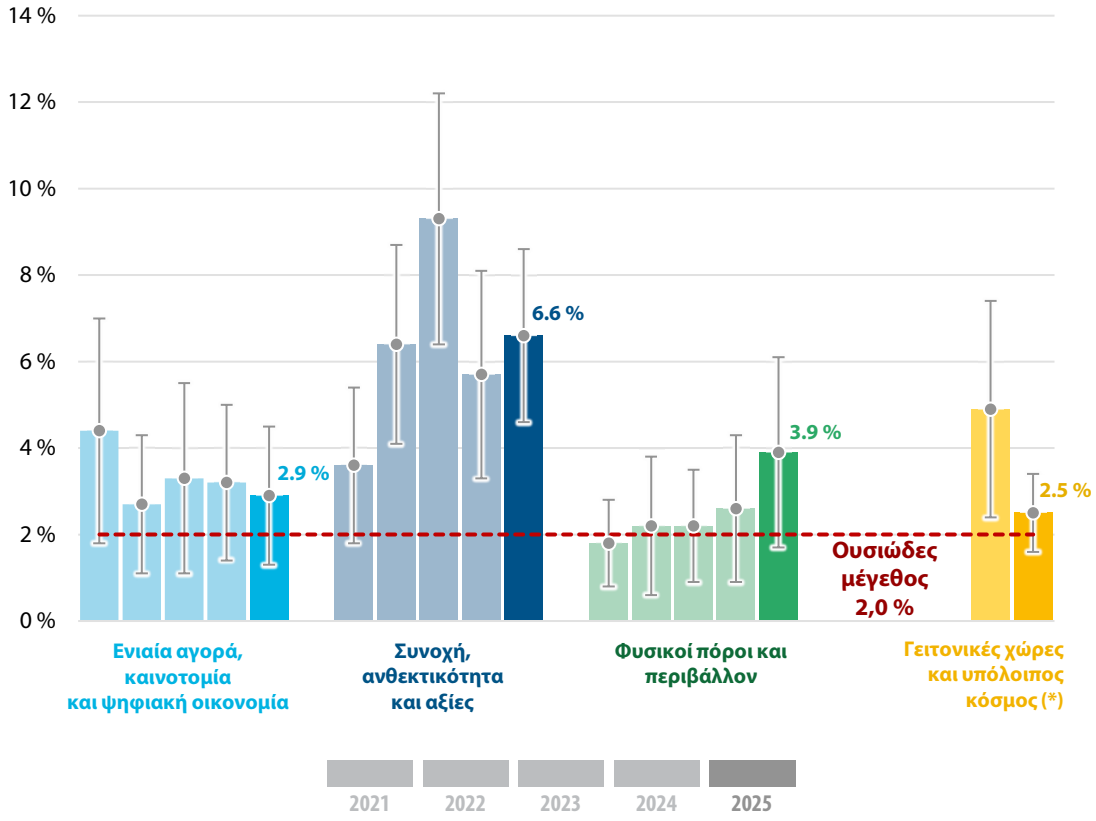

(*) Μεταξύ 2021 και 2023 δεν είχαμε προβεί σε ειδική εκτίμηση για τον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος».

Πηγή: ΕΕΣ.

1.27. Η αξία των δαπανών που ελέγξαμε για τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» αντιστοιχούσε μόλις στο ένα τρίτο του ποσού που ελέγξαμε το 2024. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής, στα οποία αντιστοιχεί το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών του τομέα 2 του ΠΔΠ, πολλά κράτη μέλη χρησιμοποίησαν την ευελιξία που παρέχει ο κανονισμός[14] για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), γεγονός που σημαίνει ότι, το 2025, μόνο το 20 % περίπου των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 που έκλεισαν διήλθε από διαδικασία πιστοποίησης και έγινε δεκτό από την Επιτροπή. Επιπλέον, οι δαπάνες που δήλωσαν τα κράτη μέλη για την περίοδο 2021-2027 ήταν επίσης χαμηλές (βλέπε σημείο ***6.14*** για περισσότερες πληροφορίες). Ως εκ τούτου, ενώ το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος στον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» ήταν υψηλό, η συμβολή του στο συνολικό επίπεδο σφάλματος το 2025 ήταν χαμηλότερη από ό,τι τα προηγούμενα οικονομικά έτη, καθώς το μερίδιο των δαπανών συνοχής στις συνολικές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ ήταν χαμηλότερο από ό,τι συνήθως.

1.28. Τα αποτελέσματα του ελέγχου μας για το 2025 επιβεβαιώνουν την εκτίμηση προηγούμενων ετών ότι ο τρόπος εκταμίευσης των κονδυλίων επηρεάζει τον κίνδυνο σφάλματος. Όπως απεικονίζεται στο ***γράφημα 1.9***, οι ελεγχθέντες τομείς που περιείχαν ουσιώδες σφάλμα αντιπροσωπεύουν το 58,0 % του πληθυσμού ελέγχου (έναντι 68,9 % το 2024). Λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων των ελεγκτικών δοκιμασιών που πραγματοποιήσαμε σε όλους τους τομείς του ΠΔΠ, το κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος στο συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού ελέγχου ανέρχεται σε 5,6 % (έναντι 5,2 % το 2024).

[14] Άρθρο 14, παράγραφος 4.

Γράφημα 1.9 – Ποσοστό του πληθυσμού ελέγχου του 2025 που περιείχε ουσιώδες σφάλμα

Πηγή: ΕΕΣ.

1.29. Οι ελεγχθέντες τομείς που περιέχουν ουσιώδες σφάλμα περιλαμβάνουν κυρίως **πληρωμές βάσει απόδοσης δαπανών**, στο πλαίσιο των οποίων οι δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλλουν δήλωση με τις επιλέξιμες δαπάνες που έχουν πραγματοποιήσει. Για τον σκοπό αυτό, οι δικαιούχοι, πέραν του ότι οφείλουν να αποδεικνύουν ότι ασκούν δραστηριότητα επιλέξιμη για ενίσχυση, πρέπει να παρουσιάζουν και στοιχεία που να τεκμηριώνουν τις δαπάνες στις οποίες έχουν υποβληθεί. Στο πλαίσιο αυτό, υποχρεούνται συχνά να εφαρμόζουν περίπλοκους κανόνες ως προς το τι μπορεί να δηλωθεί ως δαπάνη (επιλεξιμότητα) και με ποιον τρόπο μπορούν να πραγματοποιηθούν σωστά οι επιμέρους δαπάνες (κανόνες περί *δημόσιων συμβάσεων* ή περί *κρατικών ενισχύσεων*).

1.30. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το 42,0 % του πληθυσμού ελέγχου δεν περιέχει ουσιώδες σφάλμα, γεγονός που σημαίνει ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος στο συγκεκριμένο τμήμα είναι χαμηλότερο του ορίου ουσιώδους μεγέθους του 2 % (βλέπε ***γράφημα 1.9***). Το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού ελέγχου περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με **πληρωμές βάσει δικαιωμάτων**, για τις οποίες οι δικαιούχοι οφείλουν να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. *άμεσες ενισχύσεις* προς γεωργούς, εξαιρουμένων των *οικολογικών προγραμμάτων*), καθώς και μέρος των διοικητικών δαπανών (μισθοί και συντάξεις του προσωπικού της ΕΕ), τη δημοσιονομική στήριξη προς τρίτες χώρες και τις υποτροφίες σε φοιτητές και άλλες δράσεις κινητικότητας στο πλαίσιο του *Erasmus+* (βλέπε ***γράφημα 1.10***). Παρόλα αυτά, εντοπίσαμε σφάλματα στις πράξεις άμεσων ενισχύσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), και συγκεκριμένα δηλώσεις μη επιλέξιμων εκτάσεων, συμπεριλαμβανομένης και της έλλειψης στοιχείων να αποδεικνύουν ότι οι δηλούμενες εκτάσεις βρίσκονταν νομίμως στην κατοχή των δικαιούχων που τις δήλωναν.

1.31. Όπως φαίνεται στο ***γράφημα 1.10***, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ελέγχου που περιείχε ουσιώδες σφάλμα προέρχεται από τον τομέα «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», με επόμενους τους τομείς «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία», «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» και «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος».

Γράφημα 1.10 – Κατανομή του πληθυσμού ελέγχου ανά επίπεδο σφάλματος και τομέα του ΠΔΠ

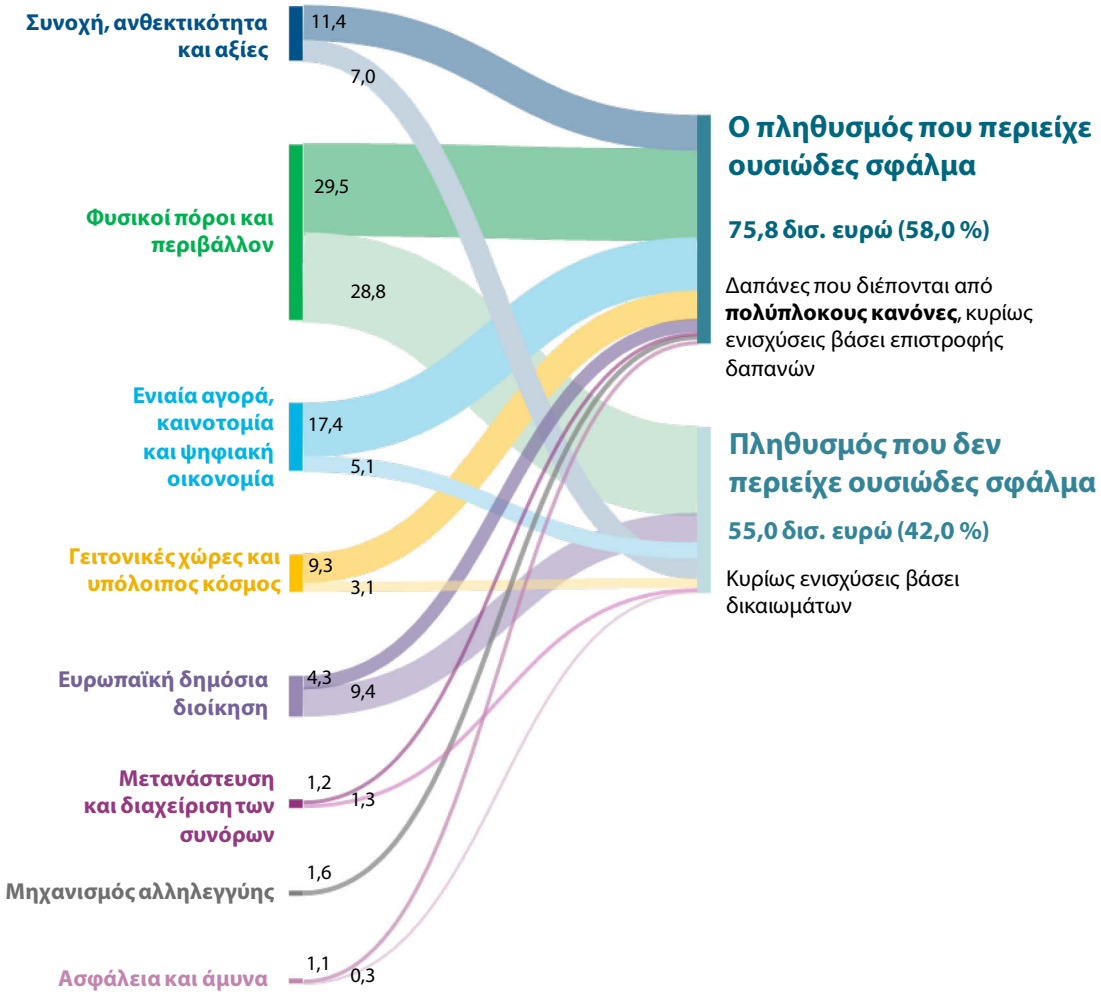

Πηγή: ΕΕΣ.

Τα σφάλματα επιλεξιμότητας εξακολουθούν να είναι αυτά που συμβάλλουν περισσότερο στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος, ενώ αυξήθηκαν τα σφάλματα στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και επιχορήγησης

1.32. Εξετάσαμε ποια είδη σφάλματος περιείχε το τμήμα του πληθυσμού ελέγχου όπου εμμένει το ουσιώδες σφάλμα. Στο ***γράφημα 1.11*** γίνεται σύγκριση των εκτιμώμενων επιπέδων σφάλματος για το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού ελέγχου και της συμβολής των σημαντικότερων ειδών σφάλματος για κάθε έτος από το 2021 μέχρι το 2025, και παρουσιάζεται η συμβολή κάθε είδους σφάλματος στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το 2025.

Γράφημα 1.11 – Εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το τμήμα των δαπανών που περιέχουν ουσιώδες σφάλμα και συμβολή σε αυτό του κάθε είδους σφάλματος

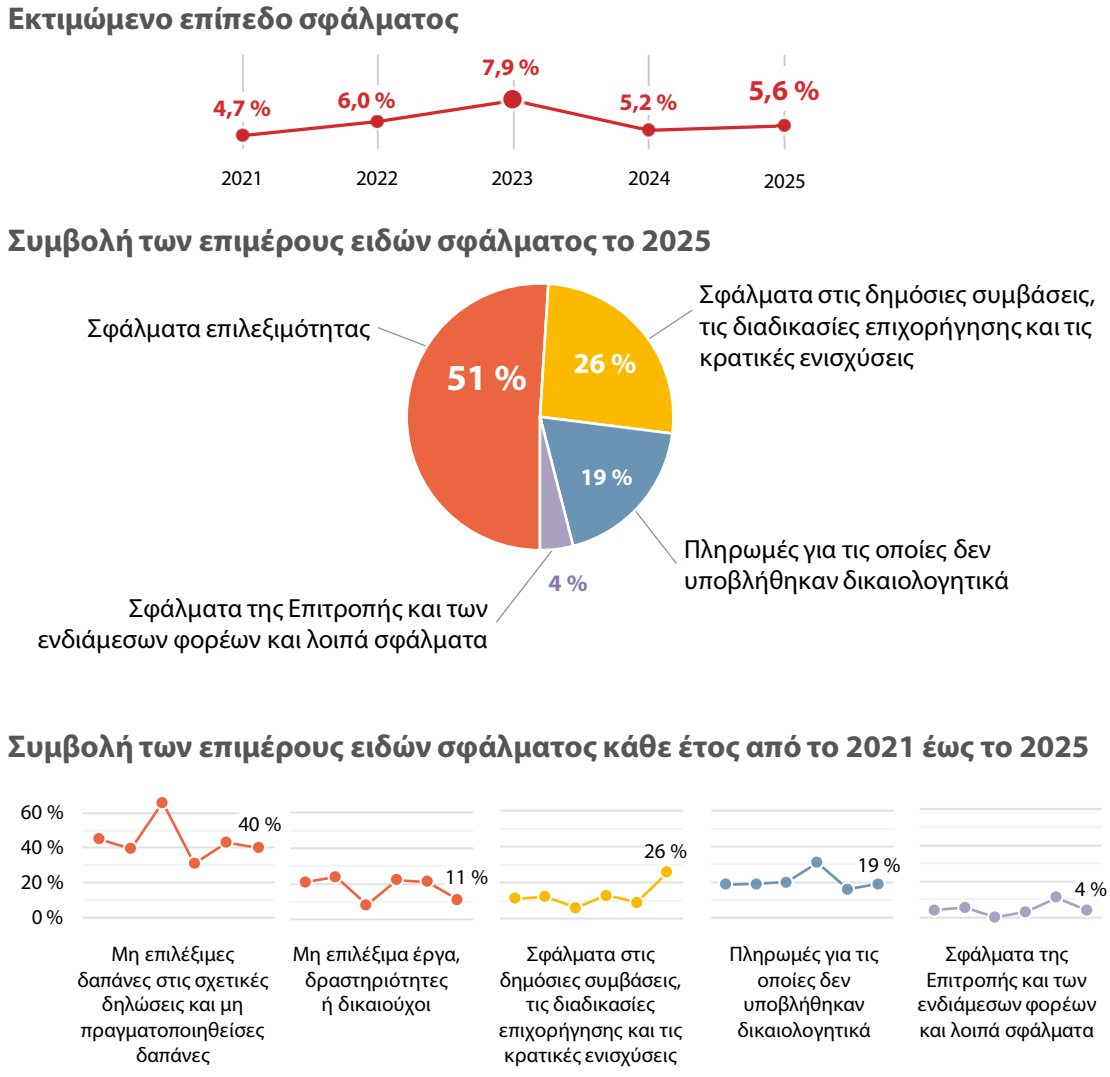

Πηγή: ΕΕΣ.

1.33. Για το 2025, διαπιστώσαμε εκ νέου ότι τα σφάλματα επιλεξιμότητας, κυρίως στους τομείς «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία», «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» και «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος», ήταν αυτά που συνέβαλαν περισσότερο στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το τμήμα του πληθυσμού ελέγχου που περιείχε ουσιώδες σφάλμα, με ποσοστό 51 % (έναντι 64 % το 2024). Στο ***γράφημα 1.12*** παρουσιάζεται η κατανομή των σφαλμάτων αυτών.

Γράφημα 1.12 – Κατανομή των σφαλμάτων επιλεξιμότητας το 2025

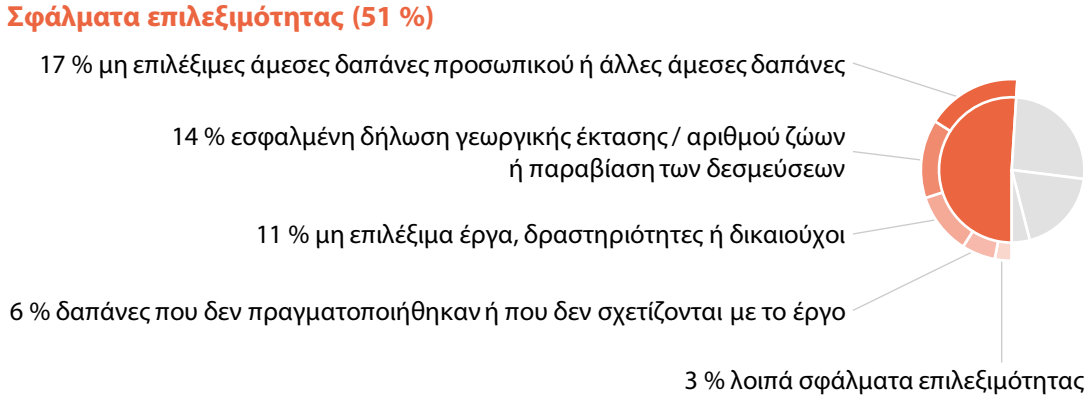

Πηγή: ΕΕΣ.

1.34. Τα σφάλματα που σχετίζονται με παραβιάσεις των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και των διαδικασιών επιχορήγησης κυρίως στους τομείς «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση», «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» και «Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων» συνέβαλαν κατά 26 % (έναντι 16 % το 2024) στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού ελέγχου το 2025. Τα κύρια είδη σφάλματος που εντοπίστηκαν στις δημόσιες συμβάσεις παρουσιάζονται στο ***γράφημα 1.13***.

Γράφημα 1.13 – Κατανομή των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις, στις διαδικασίες επιχορήγησης και στις κρατικές ενισχύσεις το 2025

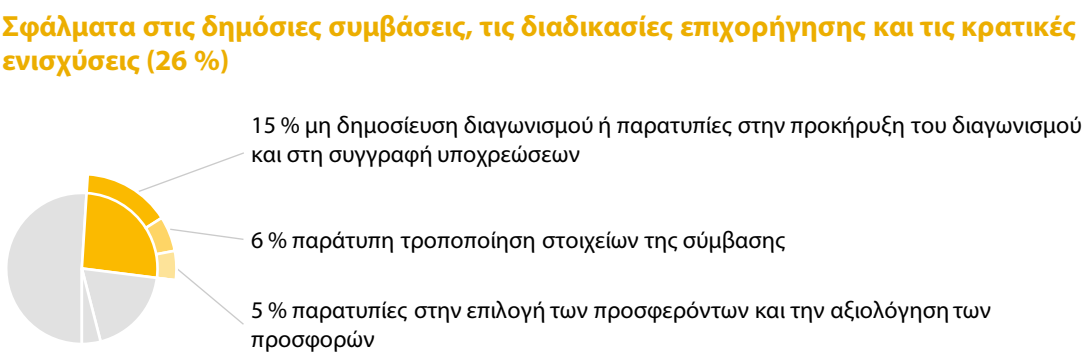

Πηγή: ΕΕΣ.

1.35. Επιπλέον, το επίπεδο σφάλματος για το υπό εξέταση έτος επηρεάστηκε από τις πληρωμές που δεν συνοδεύονταν από δικαιολογητικά, κυρίως στους τομείς «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» και «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία». Τα σφάλματα αυτά συνέβαλαν κατά 19 % (έναντι 9 % το 2024) στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού ελέγχου.

Οι αλλαγές στη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις έφεραν ελαφρά μείωση του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος

1.36. Από το 2025, εναρμονίσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις με αυτή που χρησιμοποιεί η Επιτροπή και τα κράτη μέλη σε τομείς πολιτικής που τελούν υπό επιμερισμένη διαχείριση [βλέπε σημείο ***30)*** του ***παραρτήματος 1.1***]. Η μεθοδολογία αυτή καθορίζει την οικονομική επίπτωση κάθε προκαθορισμένου είδους παρατυπίας στις δημόσιες συμβάσεις. Χρησιμοποιούμε τον ίδιο κατάλογο με τα είδη παρατυπιών ως βάση για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής και για όλους τους τρόπους διαχείρισης του ΠΔΠ (άμεση, έμμεση και επιμερισμένη). Ο κατάλογος αυτό εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε όλες τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, καθώς και για τα σφάλματα που διαπιστώνονται στις διαδικασίες επιχορήγησης.

1.37. Για το 2025, αξιολογήσαμε τον αντίκτυπο της εφαρμογής της νέας μεθοδολογίας σε όλους τους τομείς πολιτικής για τους οποίους διατυπώνουμε ειδική εκτίμηση. Η διαφορά απεικονίζεται στο ***γράφημα 1.14***.

Γράφημα 1.14 – Αντίκτυπος των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία, για τους τομείς 1, 2, 3, 6 και 7 του ΠΔΠ

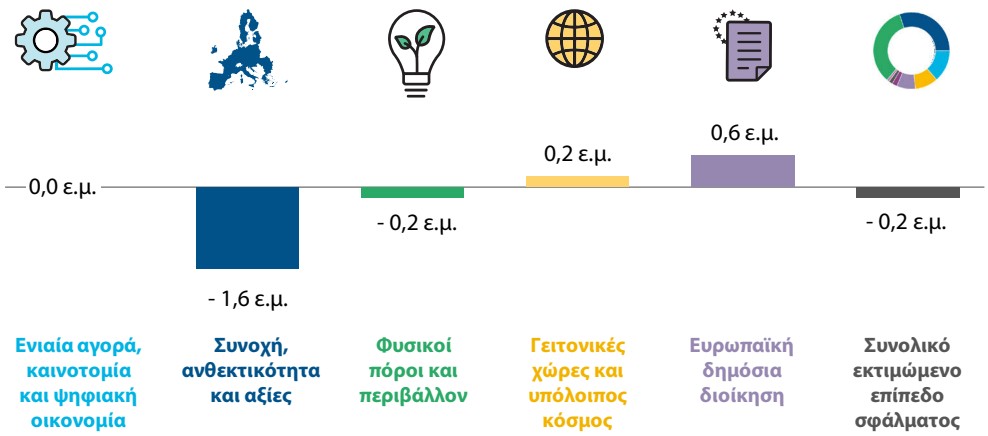

ε.μ.: εκατοστιαία/-ες μονάδα/-ες

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι περί κανονικότητας πληροφορίες της Επιτροπής

Το επίπεδο σφάλματος που ανέφερε η Επιτροπή δεν είναι άμεσα συγκρίσιμο με το κατά τη δική μας εκτίμηση σφάλμα και είναι πιθανό να έχει υποεκτιμηθεί

1.38. Η Επιτροπή φέρει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ[15], ανεξάρτητα από τη μορφή διαχείρισης (*άμεση*, *έμμεση* ή *επιμερισμένη*).

1.39. Στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ), η Επιτροπή παραθέτει τις βασικές συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις εσωτερικές δικλίδες και τη χρηματοοικονομική διαχείριση στις οποίες αναφέρονται οι *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* (ΕΕΔ) των διάφορων γενικών διευθύνσεών της.

1.40. Στην ΕΕΔΕ για το 2025, η Επιτροπή παρουσιάζει την εκτίμησή της για τον κίνδυνο κατά την πληρωμή[16] για όλους τους τομείς του ΠΔΠ, εκτός από τους τομείς 3, «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», και 6, «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος». Στο ***γράφημα 1.15*** παρουσιάζεται η από μέρους της Επιτροπής εκτίμηση του κινδύνου κατά τη πληρωμή για τους τομείς του ΠΔΠ για τους οποίους παρουσιάζουμε ειδική εκτίμηση, παράλληλα με το δικό μας εύρος τιμών για το διάστημα εμπιστοσύνης[17] του 95 % ως προς το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος. Τα αριθμητικά στοιχεία της Επιτροπής είναι χαμηλότερα του εύρους του δικού μας διαστήματος εμπιστοσύνης για τον τομέα 2, «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», και εντός του δικού μας εύρους αλλά κάτω από το δικό μας εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον τομέα 1, «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία».

---

[15] Άρθρο 317 της ΣΛΕΕ.

[16] Σύμφωνα με το άρθρο 253, παράγραφος 1, στοιχείο β), σημείο i), του δημοσιονομικού κανονισμού, η ΕΕΔΕ πρέπει να περιλαμβάνει «εκτίμηση του επιπέδου σφάλματος» στις δαπάνες της ΕΕ.

[17] Για την επεξήγηση του διαστήματος εμπιστοσύνης του 95 %, βλέπε σημείο ***28)*** του ***παραρτήματος 1.1***.

Γράφημα 1.15 – Το κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος για το 2025 και η από μέρους της Επιτροπής εκτίμηση του κινδύνου κατά την πληρωμή για τους τομείς 1 και 2 του ΠΔΠ

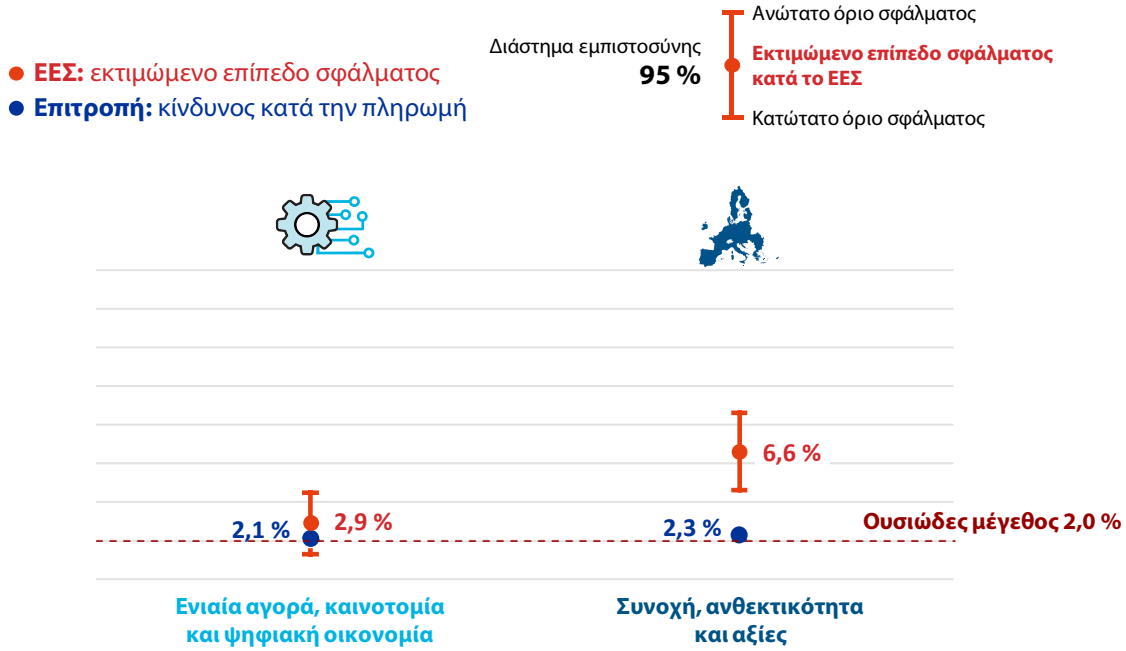

Πηγή: ΕΕΣ.

1.41. Διάφοροι είναι οι λόγοι για τους οποίους οι εκτιμήσεις της Επιτροπής είναι χαμηλότερες από τη δική μας εκτίμηση των επιπέδων σφάλματος. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι εγγενείς διαφορές στους ρόλους και τις εντολές της Επιτροπής και του ΕΕΣ, όπως και περιορισμοί στα *συστήματα διαχείρισης και δικλίδων* (βλέπε σημείο ***1.45***).

1.42. Το ΕΕΣ είναι ο εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ και παρέχει ανεξάρτητη ελεγκτική γνώμη σχετικά με τη *νομιμότητα και την κανονικότητα* των χρηματοοικονομικών πράξεων σε ένα δεδομένο έτος. Στο πλαίσιο αυτό, οφείλει να αναφέρει τυχόν περιπτώσεις παρατυπίας, ανεξάρτητα από τη δυνατότητα εφαρμογής *δημοσιονομικής διόρθωσης* ή ανάκτησης. Αντιθέτως, η Επιτροπή επικεντρώνεται σε περιπτώσεις παρατυπιών σε σχέση με τις οποίες θεωρεί ότι συντρέχουν νομικοί λόγοι για δημοσιονομική διόρθωση ή ανάκτηση των σχετικών ποσών. Η Επιτροπή δεν εφαρμόζει πάντοτε ανάκτηση εάν, παραδείγματος χάριν, η διαπιστωθείσα παρατυπία οφείλεται σε αδυναμία των δικών της διαδικασιών.

1.43. Ειδικότερα, στην περίπτωση της συνοχής, η εκτίμηση της Επιτροπής για τις «παρατυπίες» βασίζεται στον ορισμό που περιλαμβάνεται στον *κανονισμό περί κοινών διατάξεων*: «κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό».

1.44. Εμείς θεωρούμε «σφάλμα» κάθε πράξη (ή μέρος πράξης) που δεν συμμορφώνεται με τις κείμενες νομικές και κανονιστικές διατάξεις. Ως εκ τούτου, ο ορισμός μας δεν περιλαμβάνει μόνο παραβιάσεις του εφαρμοστέου δικαίου που οφείλονται σε πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα, αλλά και σφάλματα εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ που διαπράττονται από εθνικές και περιφερειακές αρχές ή από την ίδια την Επιτροπή. Το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος που αναφέρουμε δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως ισοδύναμο με το ποσό των δημοσιονομικών διορθώσεων που μπορεί ενδεχομένως να επιβάλει η Επιτροπή σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες.

1.45. Όπως και τα προηγούμενα έτη, διαπιστώσαμε περιορισμούς στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων που επηρεάζουν την από μέρους της Επιτροπής εκτίμηση του κινδύνου κατά την πληρωμή σε διάφορους τομείς πολιτικής. Αναλύουμε στη συνέχεια τους περιορισμούς που διαπιστώθηκαν στους τομείς 1 και 2 του ΠΔΠ.

1.46. Όσον αφορά τον τομέα 1, «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία», εξετάσαμε στοιχεία των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων που χρησιμοποιεί η Επιτροπή προς αποφυγή της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στον τομέα της έρευνας. Συγκεκριμένα, εξετάσαμε τα πληροφοριακά συστήματα και εντοπίσαμε ορισμένες αδυναμίες (βλέπε σημείο ***5.32***).

1.47. Για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής στον τομέα 2, «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», το ποσοστό σφάλματος που παρουσιάζει η Επιτροπή προκύπτει από τα ποσοστά που αναφέρουν οι *αρχές ελέγχου* και επαληθεύει η ίδια με επισκοπήσεις εγγράφων και ελέγχους συμμόρφωσης βάσει κινδύνου. Ωστόσο:

- Οι επισκοπήσεις εγγράφων παρουσιάζουν εγγενείς περιορισμούς που έγκεινται στο γεγονός ότι δεν έχουν σχεδιαστεί για να εντοπίζουν τις παράτυπες δαπάνες που δεν εντοπίζονται από τα κράτη μέλη[18]. Αδυνατούν επίσης να εντοπίσουν τις αδυναμίες συστημάτων στις εργασίες των αρχών ελέγχου.

- Η Επιτροπή συνεχίζει να εντοπίζει παρατυπίες στο πλαίσιο των ελέγχων συμμόρφωσης[19]. Ωστόσο, δεδομένου ότι ο αριθμός των ελέγχων αυτών είναι περιορισμένος και η ίδια δεν παρεκβάλλει τα αποτελέσματα στο τμήμα των δαπανών συνοχής που δεν καλύπτεται από τον έλεγχό της, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος πολλά σφάλματα να παραμείνουν ανεντόπιστα και, κατά συνέπεια, να μην ληφθούν υπόψη κατά τον προσδιορισμό του συνολικού ποσοστού σφάλματος. Οι προσαυξήσεις και οι ενιαίοι συντελεστές για τα μη ελεγχθέντα προγράμματα που περιλαμβάνονται στο μέγιστο ποσοστό της Επιτροπής από το 2021 μόνον εν μέρει συμβάλλουν στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος[20].

1.48. Σε προηγούμενα έτη, για πολλές αρχές ελέγχου στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής, είχαμε διαπιστώσει αδυναμίες τόσο στις προσεγγίσεις που υιοθετούσαν όσο και στον τρόπο με τον οποίο τις εφάρμοζαν[21]. Για τους λόγους αυτούς, από το οικονομικό έτος 2025 και μετά, τροποποιήσαμε την προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόζουμε για τον τομέα 2 του ΠΔΠ, επιλέγοντας και πάλι το δικό μας δείγμα υποκείμενων πράξεων για άμεσες ελεγκτικές δοκιμασίες.

---

[18] Επισκόπηση 03/2024, με τίτλο «Πλαίσιο διασφάλισης και βασικοί παράγοντες που συνέβαλαν στα σφάλματα στις δαπάνες της πολιτικής συνοχής της περιόδου 2014-2020», σημεία VI και 65-66.

[19] Αυτόθι, σημείο 68.

[20] Αυτόθι, σημεία 41 και 42.

[21] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημεία 6.39-6.51, και επισκόπηση 03/2024.

Αναφορά των περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης στην EPPO και την OLAF

1.49. Απάτη είναι κάθε εκ προθέσεως πράξη ή παράλειψη που σχετίζεται με τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, την αποσιώπηση απαιτούμενων πληροφοριών και τη μη προσήκουσα χρήση ενωσιακών κεφαλαίων[22]. Η απάτη έχει ως πραγματική ή πιθανή συνέπεια τη βλάβη των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

1.50. Η πρωταρχική ευθύνη για την πρόληψη και τον εντοπισμό των περιπτώσεων απάτης βαρύνει τόσο τους αρμόδιους για τη διαχείριση μιας οντότητας όσο και εκείνους που είναι επιφορτισμένοι με τη διοίκησή της. Το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτεί από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να καταπολεμούν την απάτη και οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα που αποβαίνει εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

1.51. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ως ο εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ, δεν έχει εντολή να διερευνά περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Ωστόσο, υποχρεούμαστε να διαβιβάζουμε τις περιπτώσεις αυτές στις αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της υποχρέωσης που υπέχουμε βάσει του άρθρου 287, παράγραφος 2, της ΣΛΕΕ, να αναφέρουμε «οποιαδήποτε παρατυπία» εντοπίζουμε κατά τον έλεγχο της νομιμότητας, της κανονικότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του συνόλου των εσόδων και δαπανών της ΕΕ. Πριν από την έναρξη οποιουδήποτε ελέγχου λαμβάνουμε υπόψη τον κίνδυνο απάτης [βλέπε σημεία ***33)***-***35)*** του ***παραρτήματος 1.1***] και ανά τακτά διαστήματα επανεξετάζουμε τις διαδικασίες μας.

[22] Άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης («οδηγία PIF»).

1.52. Διαβιβάζουμε στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) κάθε περίπτωση που εγείρει υπόνοια τέλεσης αξιόποινης πράξης, η οποία εμπίπτει στην αρμοδιότητά της και στην οποία εμπλέκονται συμμετέχοντα κράτη μέλη. Στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) διαβιβάζουμε κάθε περίπτωση που εγείρει υπόνοια απάτης, διαφθοράς ή άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Τέτοιες υπόνοιες ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας (μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο των ελέγχων επιδόσεων) ή βάσει πληροφοριών που μας περιέρχονται απευθείας από τρίτους.

1.53. Το 2025, διαβιβάσαμε στην OLAF 17 περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης (έναντι 19 το 2014), εκ των οποίων οι 15 είχαν προκύψει από τις ελεγκτικές εργασίες του ΕΕΣ: επτά είχαν εντοπιστεί κατά τον έλεγχο των δαπανών του 2024, επτά κατά τον έλεγχο των δαπανών του 2023 και μία στο πλαίσιο ελέγχου επιδόσεων σχετικά με τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ). Από τις υπόλοιπες δύο περιπτώσεις η μία διαβιβάστηκε από την υπηρεσία δημόσιων συμβάσεων του ΕΕΣ και η άλλη από τρίτο. Βάσει αυτών των αναφορών μας, τον Ιούνιο του 2026 η OLAF είχε ήδη κινήσει έρευνα για πέντε από αυτές. Παράλληλα, διαβιβάσαμε 12 από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις και στην EPPO (έναντι επτά το 2024), με αποτέλεσμα την έναρξη σχετικής έρευνας για οκτώ από αυτές.

1.54. Οι συχνότεροι λόγοι έγερσης υπονοιών απάτης ήταν:

- η εκ προθέσεως χρήση ή παρουσίαση ψευδών, εσφαλμένων ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων ή/και η παράλειψη γνωστοποίησης πληροφοριών κατά παράβαση συγκεκριμένης υποχρέωσης, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την κατάχρηση ή την παράνομη παρακράτηση ενωσιακών κονδυλίων·

- η τεχνητή δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για εξασφάλιση χρηματοδότησης από την ΕΕ·

- η κατάχρηση ενωσιακών πόρων, δηλαδή η χρήση τους για σκοπούς διαφορετικούς από αυτούς για τους οποίους χορηγήθηκαν αρχικά.

Μεταξύ 2010 και 2025, διαβιβάσαμε στην OLAF 267 περιπτώσεις. Σύμφωνα με την OLAF, κατόπιν της περάτωσης των δικών της ερευνών βάσει των πληροφοριών που της παρείχαμε, συνέστησε την ανάκτηση συνολικού ποσού ύψους 555,6 εκατομμυρίων ευρώ.

1.55. Παράλληλα με τη διαβίβαση περιπτώσεων στην EPPO και την OLAF, στην παρούσα ετήσια έκθεση παρουσιάζουμε πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη των πολιτικών τους σχετικά με τον κίνδυνο απάτης. Στο ***κεφάλαιο 6***, αναφέρουμε ότι η Επιτροπή υλοποίησε πλήρως τη σύσταση 5.2 από την ετήσια έκθεσή μας για το 2020 σχετικά με την παρακολούθηση του κινδύνου απάτης στο πλαίσιο των ελέγχων πράξεων των αρχών ελέγχου, καθώς και τη σύσταση 6.6 από την ετήσια έκθεσή μας για το 2022 σχετικά με την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των διαχειριστικών αρχών όσον αφορά τον κίνδυνο απάτης (βλέπε ***παράρτημα 6.2***).

1.56. Ζητήματα απάτης διερευνούμε επίσης και στο πλαίσιο άλλων, χωριστών ελέγχων. Το 2025, δημοσιεύσαμε ειδική έκθεση αναφορικά με την απάτη σχετικά με τον ΦΠΑ στις εισαγωγές[23], σύνοψη της οποίας περιλάβαμε στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024 (βλέπε σημείο 1.45). Επιπλέον, δημοσιεύσαμε ειδική έκθεση σχετικά με τα όργανα της ΕΕ που είναι αρμόδια για την καταπολέμηση της απάτης[24]. Το γενικό συμπέρασμά μας ήταν ότι, ενώ οι εντολές της OLAF, της EPPO, της Eurojust και της Ευρωπόλ ήταν σαφώς καθορισμένες, εξακολουθούσαν να υπάρχουν αδυναμίες σε ό,τι αφορούσε τη μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών και την από μέρους της Επιτροπής διοικητική εποπτεία τους. Από τα στοιχεία που μας διέθεσαν τα εν λόγω όργανα προέκυψαν διαφορετικά επίπεδα αναφερόμενων περιπτώσεων απάτης, κάτι που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ανάλυσης από την Επιτροπή. Οι απαιτήσεις για την καταγγελία απάτης μπορούσαν να οδηγήσουν στη διπλή καταχώριση τέτοιων ισχυρισμών, γεγονός αύξανε τον διοικητικό φόρτο. Διαπιστώσαμε επίσης ότι η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εποπτεία ούτε επί των ποσών που οφείλονταν στον προϋπολογισμό της ΕΕ ούτε επί των ποσών που πράγματι ανακτώντο ως αποτέλεσμα ερευνών στο πλαίσιο συγκεκριμένων περιπτώσεων απάτης.

---

[23] Ειδική έκθεση 08/2025, με τίτλο «Απάτη στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας στις εισαγωγές – Τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ δεν προστατεύονται επαρκώς στο πλαίσιο των απλουστευμένων τελωνειακών διαδικασιών εισαγωγής».

[24] Ειδική έκθεση 26/2025, με τίτλο «Τα όργανα της ΕΕ κατά της απάτης – Σαφείς οι εντολές τους, αλλά η ανταλλαγή πληροφοριών και η εποπτεία από μέρους της Επιτροπής χωλαίνουν».

1.57. Στις αρχές του 2026, δημοσιεύσαμε ειδική έκθεση σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης στο πλαίσιο του ΜΑΑ[25]. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα που καθιέρωσαν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΜΑΑ, προκειμένου να διασφαλίσουν τα συμφέροντα της ΕΕ έναντι της απάτης, δεν ήταν απολύτως αποτελεσματικά. Μολονότι η Επιτροπή είχε λάβει μέτρα για τη βελτίωσή του, το πλαίσιο του ΜΑΑ για την αντιμετώπιση της απάτης παρουσίαζε αδυναμίες ως προς τον εντοπισμό, την αναφορά και τη διόρθωσή της. Τα ελλιπή και ασυνεπή δεδομένα σχετικά με την απάτη στο πλαίσιο του ΜΑΑ, η έλλειψη τυποποιημένων κριτηρίων για την αναφορά των σχετικών περιπτώσεων και τα προβλήματα με τους κανόνες ανάκτησης θα μπορούσαν να περιορίσουν την ικανότητα της Επιτροπής να εφαρμόζει έγκαιρα και αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα. Στις 18 Ιουνίου 2026, δημοσιεύσαμε ειδική έκθεση σχετικά με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης[26]. Διαπιστώσαμε ότι η στρατηγική αυτή ήταν ολοκληρωμένη, αλλά οι σχεδιαζόμενες δράσεις συχνά υπολείπονταν σε φιλοδοξία. Μολονότι το όργανο εφάρμοζε βέλτιστες πρακτικές για τη διαχείριση του κινδύνου απάτης, οι διαδικασίες της παρουσίαζαν αδυναμίες, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση κινδύνου. Τέλος, σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση και την αναφορά σχετικών στοιχείων, η Επιτροπή εστίαζε πρωτίστως στην εφαρμογή της στρατηγικής, και πολύ λιγότερο στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπο.

[25] Ειδική έκθεση 06/2026, με τίτλο «Αντιμετώπιση της απάτης στο πλαίσιο του ΜΑΑ – Η προσπάθεια συνεχίζεται».

[26] Ειδική έκθεση 18/2026, με τίτλο «Η στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης – Ολοκληρωμένη αλλά όχι επαρκώς φιλόδοξη».

Συμπεράσματα και συστάσεις

1.58. Το παρόν κεφάλαιο υποστηρίζει την ελεγκτική γνώμη που παρουσιάζεται στη δήλωση διασφάλισης. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι λογαριασμοί δεν περιείχαν ουσιώδεις ανακρίβειες.

1.59. Στο πλαίσιο του πληροφοριακού ελέγχου που διενεργήσαμε όσον αφορά το SUMMA, το νέο κεντρικό πληροφοριακό σύστημα που υποστηρίζει τον προϋπολογισμό, τη λογιστική και τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων, εντοπίσαμε ορισμένες σημαντικές ελλείψεις στις εσωτερικές δικλίδες που αφορούν τη διαχείριση της πρόσβασης των χρηστών και τη διαχείριση αλλαγών ΤΠ. Μολονότι προβλέπονταν πρακτικές δικλίδων για το SUMMA, οι ελλείψεις αυτές θα μπορούσαν δυνητικά να αυξήσουν τον κίνδυνο αρνητικών επιπτώσεων στην αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πράξεων και τη λειτουργία του συστήματος. Εντοπίσαμε επίσης αδυναμίες στη διαχείριση της αντιμετώπισης συμβάντων και την επιχειρησιακή συνέχεια, οι οποίες θα μπορούσαν δυνητικά να επιτείνουν τον κίνδυνο διατάραξης των δραστηριοτήτων.

Σύσταση 1.1 – Να καλυφθούν τα λειτουργικά κενά και να ενισχυθούν οι δικλίδες του SUMMA

Βάσει του πληροφοριακού ελέγχου που διενεργήσαμε αναφορικά με το SUMMA, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

α) να εντοπίσει τα εναπομένοντα λειτουργικά κενά, να τα ιεραρχήσει με βάση τις δυνητικές επιπτώσεις τους στην αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πράξεων και να καλύψει όσα θεωρούνται υψηλής προτεραιότητας·

β) να διασφαλίσει ότι οι προσωρινές παρακάμψεις είναι αποτελεσματικές, προβλέπουν τις αναγκαίες δικλίδες για την πρόληψη χρηματοοικονομικών σφαλμάτων, παρακολουθούνται στενά και συνοδεύονται από σχέδιο για την έγκαιρη ολοκλήρωση μόνιμων λύσεων·

γ) να ιεραρχήσει και να καλύψει τις ελλείψεις των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τη λειτουργία του SUMMA.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

1.60. Όσον αφορά την κανονικότητα των πράξεων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα έσοδα δεν περιείχαν ουσιώδες σφάλμα. Όσον αφορά τις δαπάνες, από τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε αντιπροσωπευτικό δείγμα 750 πράξεων προκύπτει ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος ήταν 3,8 %. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι μεγάλο μέρος αυτών των δαπανών περιείχε ουσιώδες σφάλμα. Πρόκειται κυρίως για δαπάνες που διέπονται από πολύπλοκους κανόνες και πραγματοποιούνται κυρίως για την επιστροφή εξόδων, στο πλαίσιο των οποίων το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος ήταν 5,6 %. Το 2025, οι δαπάνες αυτές ανήλθαν σε 75,8 δισεκατομμύρια ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 58,0 % του πληθυσμού ελέγχου (έναντι 68,9 % το 2024). Τα σφάλματα επιλεξιμότητας και αυτά που είχαν να κάνουν με τις δημόσιες συμβάσεις, όπως και η απουσία δικαιολογητικών ήταν οι παράγοντες που συνέβαλαν περισσότερο στο κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 – Προσέγγιση και μεθοδολογία του ελέγχου

1) Το παρόν παράρτημα περιγράφει την προσέγγιση και τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των λογαριασμών της ΕΕ και της κανονικότητας των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί για τα έσοδα και τις δαπάνες (δαπάνες του προϋπολογισμού) υπό τα πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια (ΠΔΠ). Η ελεγκτική προσέγγιση που εφαρμόζουμε όσον αφορά τις δαπάνες στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), η οποία ακολουθεί συγκεκριμένη μεθοδολογία, περιγράφεται στο ***κεφάλαιο 11***.

2) Η ελεγκτική προσέγγιση σχεδιάζεται έτσι ώστε να μπορούμε να παρέχουμε εύλογη διασφάλιση στους χρήστες στους οποίους απευθυνόμαστε. Η ελεγκτική μεθοδολογία που εφαρμόζουμε είναι σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου που εκδίδει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και ο Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου (INTOSAI). Κατ' αυτό τον τρόπο είμαστε σε θέση να αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια προς υποστήριξη των συμπερασμάτων του ελέγχου.

3) Διατυπώνουμε ελεγκτική γνώμη (δήλωση διασφάλισης) σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων, η οποία συμπληρώνεται από ειδικές εκτιμήσεις για βασικούς τομείς των δραστηριοτήτων της ΕΕ. Από τις εκτιμήσεις αυτές προκύπτουν αναλυτικά ελεγκτικά αποτελέσματα, καθώς και εκτιμήσεις των επιπέδων σφάλματος και συμπεράσματα σχετικά με τις υποκείμενες πράξεις και τα συστήματα για τους συγκεκριμένους τομείς.

ΜΕΡΟΣ 1 – Ελεγκτική προσέγγιση όσον αφορά την αξιοπιστία των λογαριασμών

4) Εξετάζουμε τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς της ΕΕ, προκειμένου να εξακριβώσουμε την αξιοπιστία τους. Οι λογαριασμοί αυτοί περιλαμβάνουν:

   α) τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις,

   β) τις καταστάσεις εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

5) Οι ενοποιημένοι λογαριασμοί θα πρέπει να απεικονίζουν σωστά, από κάθε ουσιώδη άποψη:

   α) τη χρηματοοικονομική θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την ημερομηνία λήξης του οικονομικού έτους,

   β) τα αποτελέσματα των πράξεών της και των ταμειακών ροών της,

   γ) τις μεταβολές των καθαρών περιουσιακών στοιχείων για το οικονομικό έτος που έληξε.

6) Στο πλαίσιο του ελέγχου μας:

   α) κατανοούμε τα στοιχεία των εσωτερικών δικλίδων, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες κατάλληλες για τις περιστάσεις·

   β) αξιολογούμε το περιβάλλον των λογιστικών δικλίδων·

   γ) ελέγχουμε τη λειτουργία των βασικών λογιστικών διαδικασιών, καθώς και της διαδικασίας κλεισίματος κατά τη λήξη του οικονομικού έτους·

   δ) αναλύουμε τα κύρια λογιστικά δεδομένα ως προς τη συνέπεια και τον εύλογο χαρακτήρα τους·

   ε) αναλύουμε και προβαίνουμε σε συμφωνία των λογαριασμών ή/και των υπολοίπων, περιλαμβανομένων και των σχετικών γνωστοποιήσεων·

   στ) διενεργούμε ουσιαστικές ελεγκτικές δοκιμασίες επί αναλήψεων υποχρεώσεων, πληρωμών και συγκεκριμένων στοιχείων του ισολογισμού, βάσει αντιπροσωπευτικών δειγμάτων και συνεκτίμησης του ουσιώδους μεγέθους·

ζ) αξιολογούμε κατά πόσον η συνολική παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι σύμφωνη με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς·

η) χρησιμοποιούμε, στο μέτρο του δυνατού, τις εργασίες άλλων ελεγκτών, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου, ιδίως στο πλαίσιο του ελέγχου των δανειοληπτικών και δανειοδοτικών δραστηριοτήτων που διαχειρίζεται η Επιτροπή και για τις οποίες είναι διαθέσιμες εκθέσεις εξωτερικού ελέγχου.

ΜΕΡΟΣ 2 – Ελεγκτική προσέγγιση όσον αφορά την κανονικότητα των πράξεων

7) Ως υποκείμενες πράξεις νοούνται οι μεταφορές κεφαλαίων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ στους τελικούς αποδέκτες τους, καθώς και οι μεταφορές εσόδων από τα κράτη μέλη και άλλες πηγές στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

8) Η ελεγκτική προσέγγιση που υιοθετούμε για να εκτιμήσουμε κατά πόσον οι πράξεις εσόδων συμμορφώνονται με τους ενωσιακούς κανόνες και κανονισμούς, είναι να βασιστούμε κυρίως σε εξέταση επιλεγμένων συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων που χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση, τον υπολογισμό και την είσπραξη των εσόδων. Συμπληρωματικά, προβαίνουμε σε άμεσες δοκιμασίες της συμμόρφωσης επί αντιπροσωπευτικού δείγματος πράξεων.

9) Η ελεγκτική προσέγγιση που εφαρμόζουμε για την εκτίμηση του κατά πόσον οι πράξεις δαπανών στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί συμμορφώνονται με τους ενωσιακούς κανόνες και τους κανονισμούς βασίζεται κυρίως σε άμεσες ελεγκτικές δοκιμασίες συμμόρφωσης επί αντιπροσωπευτικού δείγματος πράξεων. Συμπληρωματικά, ενδέχεται να εξετάσουμε επιλεγμένα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων.

10) Οργανώνουμε τις ελεγκτικές εργασίες μας με άξονα τους διάφορους τομείς του ΠΔΠ και αναφέρουμε αντίστοιχα τα σχετικά αποτελέσματά μας, ακολουθώντας τη δομή του προϋπολογισμού που έχει καθορίσει ο νομοθέτης.

Εξέταση συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων

11) Η Επιτροπή, τα άλλα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ, οι αρχές των κρατών μελών και οι δικαιούχοι χώρες και περιφέρειες καθιερώνουν συστήματα δικλίδων για τη διαχείριση των κινδύνων που απειλούν τον προϋπολογισμό, καθώς και για την εποπτεία και τη διασφάλιση της κανονικότητας των πράξεων. Κάθε χρόνο, εξετάζουμε επιλεγμένα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων. Τα αποτελέσματα των εργασιών μας επί των συστημάτων αυτών παρουσιάζονται συνοδευόμενα από συστάσεις βελτίωσης στα ***κεφάλαια 4-10***.

Ελεγκτικές δοκιμασίες επί των πράξεων

12) Μετά την ετήσια ανάλυση κινδύνου, η οποία βασίζεται στον τρόπο εκταμίευσης των κονδυλίων, στα αποτελέσματα προηγούμενων ελέγχων μας και στην από μέρους μας αξιολόγηση των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων, και προκειμένου να επιλέξουμε το αντιπροσωπευτικό δείγμα μας, κατατάσσουμε τον πληθυσμό ελέγχου των υποκείμενων πράξεων σε δαπάνες υψηλού και χαμηλού κινδύνου. Την ίδια ταξινόμηση χρησιμοποιούμε και κατά το στάδιο αναφοράς των στοιχείων που περιλαμβάνουμε στην έκθεση, προκειμένου να καθορίσουμε, με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου μας, το ποσοστό του πληθυσμού ελέγχου που περιέχει ουσιώδες επίπεδο σφάλματος. Στο ***γράφημα 1.16*** παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ετήσια ανάλυση κινδύνου αντλεί από τα αποτελέσματα των ελέγχων προηγούμενων ετών.

Γράφημα 1.16 – Διαδικασία ετήσιου ελέγχου ως προς τις δαπάνες

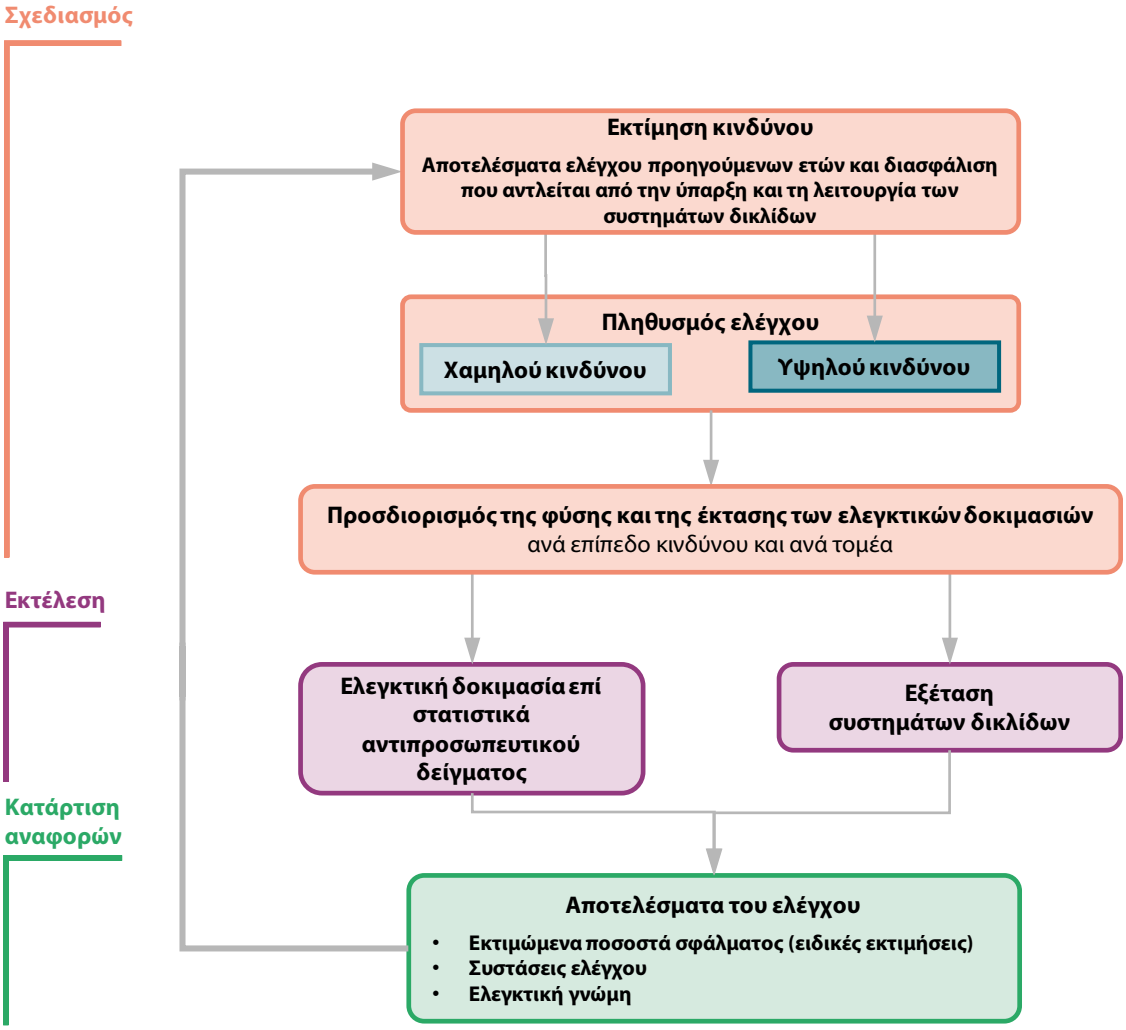

Πηγή: ΕΕΣ.

13) Πρώτα καθορίζουμε το συνολικό μέγεθος του δείγματος των πράξεων για το σύνολο των δαπανών της ΕΕ, βάσει, αφενός, της κατάταξης του πληθυσμού ελέγχου σε δαπάνες χαμηλού κινδύνου (κυρίως δαπάνες βάσει δικαιωμάτων) και σε δαπάνες υψηλού κινδύνου (κυρίως δαπάνες βάσει επιστροφής δαπανών) και, αφετέρου, των παραδοχών μας ως προς το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος και την τυπική απόκλιση. Η εφαρμογή της συγκεκριμένης προσέγγισης υπαγορεύεται από την ανάγκη οι ελεγκτικές εργασίες μας να καταστούν αποτελεσματικότερες μέσω της εστίασης σε τομείς υψηλού κινδύνου, καθώς και να εξασφαλίσουμε επαρκή βάση, η οποία να μας επιτρέπει να συμπεράνουμε αν το ουσιώδες σφάλμα που εντοπίζουμε με τις εργασίες μας είναι διάχυτο [βλέπε σημεία ***38)*** και ***39)***].

14) Θεωρούμε ότι ορισμένα τμήματα του πληθυσμού ελέγχου είναι χαμηλού κινδύνου (πιθανόν να μην περιέχουν ουσιώδες σφάλμα), όταν έχουμε επαρκή τεκμήρια ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος βρίσκεται κάτω του ορίου ουσιώδους μεγέθους, βάσει των ουσιαστικών ελεγκτικών δοκιμασιών προηγούμενων ετών και της διασφάλισης που μπορούμε να αντλήσουμε από την ύπαρξη και τη λειτουργία συστημάτων δικλίδων, όπου αυτά υπάρχουν. Θεωρούμε ότι οι δαπάνες είναι υψηλού κινδύνου (είναι πιθανόν να περιέχουν ουσιώδες σφάλμα), όταν τα αποτελέσματα των εργασιών προηγούμενων ετών υποδηλώνουν ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος υπερβαίνει το όριο ουσιώδους μεγέθους ή/και όταν τα τεκμήρια που έχουμε συλλέξει μέχρι τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή δεν μας επιτρέπουν να καταλήξουμε σε διαφορετικό συμπέρασμα.

15) Προκειμένου να καθορίσουμε το μέγεθος του δείγματος για κάθε τομέα του ΠΔΠ, λαμβάνουμε υπόψη το ποσό των δαπανών που έχουν γίνει δεκτές, την κατηγοριοποίηση του πληθυσμού ελέγχου σε δαπάνες υψηλού και χαμηλού κινδύνου, καθώς και κατά πόσον παρέχουμε ειδική εκτίμηση. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιούμε μοντέλο διασφάλισης που βασίζεται στην από μέρους μας εκτίμηση του εγγενούς κινδύνου σε συνδυασμό με τον κίνδυνο των δικλίδων και λαμβάνει υπόψη τον βαθμό της διασφάλισης που μπορεί να αντληθεί από τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων. Για κάθε τομέα του ΠΔΠ για τον οποίο παρέχουμε ειδική εκτίμηση (***κεφάλαια 5, 6, 7, 9*** και ***10***), διενεργούμε ελεγκτικές δοκιμασίες επί αντιπροσωπευτικού δείγματος πράξεων, ώστε να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε ένα εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον συγκεκριμένο τομέα.

16) Συνδυασμένη αξιολόγηση κινδύνου χρησιμοποιούμε επίσης για τον καθορισμό του μεγέθους του δείγματος για τις πράξεις εσόδων.

17) Για την επιλογή δηλώσεων δαπανών ή πληρωμών και, σε κατώτερο επίπεδο, για την επιλογή επιμέρους στοιχείων στο πλαίσιο συγκεκριμένων πράξεων, χρησιμοποιούμε στρωματοποιημένη *δειγματοληψία νομισματικής μονάδας* (MUS). Για κάθε πράξη που επιλέγουμε, εξετάζουμε τον τρόπο υπολογισμού των δαπανών που έχουν δηλωθεί ή επιστραφεί. Αυτό συνεπάγεται την παρακολούθηση της πορείας των πράξεων από τους λογαριασμούς του προϋπολογισμού μέχρι το επίπεδο του τελικού αποδέκτη (π.χ. γεωργού, διοργανωτή μαθημάτων κατάρτισης ή έργου στον τομέα της αναπτυξιακής βοήθειας) και τη διενέργεια ελεγκτικών δοκιμασιών για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης σε κάθε επίπεδο.

18) Εξακριβώνουμε αν η δήλωση δαπανών ή η πληρωμή πραγματοποιήθηκε για τον σκοπό που έχει εγκριθεί στον προϋπολογισμό και ορίζει η νομοθεσία, καθώς και αν ήταν σύμφωνη με τους ισχύοντες ενωσιακούς νόμους και κανονισμούς. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι δημοσιονομικοί κανόνες (ΣΛΕΕ, δημοσιονομικός κανονισμός), η βασική νομοθεσία με την οποία θεσπίζεται η σχετική πολιτική, πρόγραμμα ή δραστηριότητα, τυχόν κανόνες ή κανονισμοί που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με αυτή τη βασική νομοθεσία, καθώς και το συμβατικό πλαίσιο. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, πολλοί κανόνες θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται όχι μόνον οδηγίες για τη μεταφορά του δικαίου της ΕΕ στην εθνική νομοθεσία (π.χ. οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις), αλλά και κριτήρια επιλεξιμότητας για πολλά καθεστώτα στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης. Για την εκτίμησή μας λαμβάνουμε δεόντως υπόψη την ερμηνεία της ενωσιακής και της εθνικής νομοθεσίας από τα εθνικά δικαστήρια ή από τα εθνικά ανεξάρτητα όργανα αδιαμφισβήτητου κύρους, καθώς και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

19) Κατά τις ελεγκτικές δοκιμασίες επί πράξεων εσόδων (***κεφάλαιο 4***), σημείο εκκίνησης του ελέγχου μας σχετικά με τους ιδίους πόρους που βασίζονται στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, στον φόρο προστιθέμενης αξίας και στα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών αποτελούν οι σχετικές στατιστικές και τα δεδομένα βάσει των οποίων υπολογίζονται οι προαναφερόμενοι πόροι. Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους, εξετάζουμε τις κινήσεις των λογαριασμών των τελωνειακών αρχών και τη ροή των δασμών, και αυτό πάλι μέχρι την είσπραξη και την καταχώριση των σχετικών ποσών από την Επιτροπή.

20) Εξετάζουμε τις δαπάνες κατά τον χρόνο που πραγματοποιούνται από τους τελικούς αποδέκτες των ενωσιακών κεφαλαίων στο πλαίσιο της ανάληψης δραστηριοτήτων και στο μεταγενέστερο χρονικό σημείο της αποδοχής τους από την Επιτροπή («*δεκτές δαπάνες*»). Ο κανόνας εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες πληρωμών. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι ο πληθυσμός ελέγχου των πράξεων περιλαμβάνει τόσο ενδιάμεσες όσο και τελικές πληρωμές. Δεν εξετάζουμε τις πληρωμές προχρηματοδότησης (προκαταβολές) στο χρονικό σημείο της καταβολής τους, αλλά όταν:

α) ο τελικός αποδέκτης των ενωσιακών κεφαλαίων (π.χ. γεωργός, ερευνητικό ινστιτούτο, εταιρεία που εκτελεί εργασίες ή παρέχει υπηρεσίες μετά από δημόσιο διαγωνισμό) υποβάλει στοιχεία που αποδεικνύουν τη χρήση τους, ήτοι αφού υπάρξει πρόοδος με τις χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες ή/και αφού πραγματοποιηθούν αντίστοιχες δαπάνες, και

β) η Επιτροπή (ή άλλο θεσμικό όργανο ή οργανισμός που διαχειρίζεται ενωσιακά κεφάλαια) αποδεχθεί την τελική χρήση των κεφαλαίων αυτών (την πρόοδο που έχει σημειωθεί ή/και τα σχετικά έξοδα), εκκαθαρίζοντας την προκαταβολή. Παραδείγματος χάριν, ο πληθυσμός ελέγχου για τον τομέα 2 του ΠΔΠ, «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», αποτελείται από δαπάνες που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς που αποδέχεται ετησίως η Επιτροπή. Ως εκ τούτου, η προσέγγισή μας συνίσταται στην υποβολή σε ελεγκτικές δοκιμασίες πράξεων για τις οποίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία, τα κράτη μέλη θεωρείται ότι έχουν εφαρμόσει όλα τα σχετικά μέτρα που προβλέπονται για τη διόρθωση των σφαλμάτων που εντοπίζουν τα ίδια.

21) Από το 2017, η προσέγγιση που εφαρμόζαμε ως προς τον έλεγχο του τομέα 2 του ΠΔΠ περιλάμβανε την εξέταση και την επανεκτέλεση των εργασιών που είχαν εκτελέσει προηγουμένως οι εθνικές αρχές ελέγχου και η Επιτροπή. Διαπιστώσαμε, ωστόσο, κατ' επανάληψη αδυναμίες που δεν μας επέτρεπαν να βασιστούμε στις εργασίες αυτές. Έτσι, από το 2025, αλλάξαμε την προσέγγισή μας ως προς τη δειγματοληψία για τον συγκεκριμένο τομέα. Το δείγμα μας δεν προέρχεται πλέον από τις πράξεις που έχουν επαληθεύσει οι αρχές ελέγχου, αλλά από το σύνολο των πράξεων που περιλαμβάνονται στους ετήσιους λογαριασμούς.

22) Το δείγμα μας είναι σχεδιασμένο κατά τρόπον ώστε να καθιστά δυνατή την εκτίμηση του επιπέδου σφάλματος στις δαπάνες συνολικά και όχι για τις επιμέρους πράξεις (π.χ. συγκεκριμένο έργο). Δεν πρέπει να θεωρείται ότι τα ποσοστά σφάλματος που αναφέρονται για τα επιλεγμένα στοιχεία κόστους συνιστούν συμπέρασμα σχετικά με τις αντίστοιχες πράξεις, αλλά μάλλον ότι συμβάλλουν άμεσα στο συνολικό επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες της ΕΕ.

23) Σε οποιοδήποτε δεδομένο έτος, δεν εξετάζουμε πράξεις σε όλα τα κράτη μέλη, τις δικαιούχους χώρες και τις περιφέρειες. Η κατονομασία ενδεχομένως συγκεκριμένων κρατών μελών, δικαιούχων χωρών ή/και περιφερειών δεν σημαίνει ότι παρεμφερή παραδείγματα δεν εμφανίζονται και αλλού. Τα χαρακτηριστικά παραδείγματα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση δεν αποτελούν βάση για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα συγκεκριμένα κράτη μέλη, δικαιούχους χώρες ή περιφέρειες.

24) Εξετάζουμε κατά πόσο μπορούμε να αξιοποιήσουμε αποδοτικά τους ελέγχους της κανονικότητας που έχουν ήδη διενεργήσει άλλοι ελεγκτές. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου, όταν επιθυμούμε να χρησιμοποιήσουμε τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών για τις δικές μας ελεγκτικές εργασίες, αξιολογούμε την ανεξαρτησία και τις ικανότητες των εν λόγω ελεγκτών, καθώς και το εύρος και την επάρκεια των εργασιών τους.

25) Όσον αφορά το μέρος του πληθυσμού ελέγχου που αφορά τους οργανισμούς και τις κοινές επιχειρήσεις της ΕΕ, αξιοποιούμε τα αποτελέσματα των ελεγκτικών εργασιών που διενεργούνται για τις αντίστοιχες ειδικές ετήσιες εκθέσεις μας σχετικά με τους εν λόγω οργανισμούς[27] και επιχειρήσεις[28].

Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από τις ελεγκτικές δοκιμασίες επί των πράξεων

26) Θεωρούμε ότι σφάλματα προκύπτουν όταν κονδύλια δεν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή νομοθεσία ή συγκεκριμένους εθνικούς κανόνες. Το σφάλμα μπορεί να αφορά το σύνολο ή μέρος του ποσού μιας μεμονωμένης πράξης.

27) Εξετάζουμε αν τα σφάλματα είναι ποσοτικοποιήσιμα ή μη, ήτοι αν είναι δυνατό να μετρηθεί το μέρος του εξεταζόμενου ποσού που περιέχει σφάλμα. Ως «ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα» νοείται χρηματικό ποσό που δεν θα έπρεπε να έχει καταβληθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

[27] Ετήσια έκθεση σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2024.

[28] Ετήσια έκθεση σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2024.

28) Καθορίζουμε την συνολική επίπτωση των σφαλμάτων λαμβάνοντας υπόψη τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά ζητήματα. Για την ποιοτική αξιολόγηση συνυπολογίζονται η σημασία των κανόνων που έχουν παραβιαστεί και η σοβαρότητα των γεγονότων και των πραγματικών ή πιθανών συνεπειών τους. Η ποσοτική εκτίμηση βασίζεται σε ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα που εντοπίζονται κατά τη διενέργεια ελεγκτικής δοκιμασίας επί δείγματος πράξεων, τα οποία παρεκβάλλουμε για να καταλήξουμε σε στατιστική εκτίμηση, που είναι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος. Επιπλέον, υπολογίζουμε διάστημα εμπιστοσύνης 95 % για το επίπεδο σφάλματος στον πληθυσμό ελέγχου. Πρόκειται για ένα εύρος τιμών εντός του οποίου θεωρούμε, με βαθμό εμπιστοσύνης 95 %, ότι τοποθετείται το επίπεδο σφάλματος στον πληθυσμό ελέγχου (μεταξύ του ανώτατου και του κατώτατου ορίου σφάλματος).

29) Τα σφάλματα που εντοπίζονται και διορθώνονται πριν από τους ελέγχους μας και ανεξάρτητα από αυτούς εξαιρούνται από τον σχετικό υπολογισμό, αφού ο εντοπισμός και η διόρθωσή τους καταδεικνύουν ότι τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων λειτούργησαν αποτελεσματικά.

30) Από το 2025, ευθυγραμμίσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις με αυτή που χρησιμοποιεί η Επιτροπή σε υπό επιμερισμένη διαχείριση τομείς πολιτικής[29].

31) Για τους τομείς του ΠΔΠ για τους οποίους παρέχουμε ειδική εκτίμηση, καθώς και για τα έσοδα και τον συνολικό προϋπολογισμό της ΕΕ, παρουσιάζουμε ένα «εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος» εκφραζόμενο ως ποσοστό, για τον υπολογισμό του οποίου λαμβάνονται υπόψη μόνον τα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Παραδείγματα ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων είναι οι μη επιλέξιμες δαπάνες και τα μη επιλέξιμα έργα, οι παραβιάσεις όρων συμβάσεων ή επιχορηγήσεων, η μη συμμόρφωση με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων και κρατικών ενισχύσεων και η απουσία βασικών δικαιολογητικών.

[29] Απόφαση C(2019)3452, σε παράρτημα της οποίας καθορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων.

32) Η προσέγγισή μας δεν έχει σχεδιαστεί για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τη συχνότητα εμφάνισης σφαλμάτων στον συνολικό πληθυσμό ελέγχου. Επομένως, τα στοιχεία που παρουσιάζονται σχετικά με τον αριθμό των σφαλμάτων που εντοπίζονται σε συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, σε δαπάνες που διαχειρίζεται συγκεκριμένη γενική διεύθυνση ή σε δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνιστούν ένδειξη της συχνότητας εμφάνισης σφαλμάτων στις χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ πράξεις ή στα επιμέρους κράτη μέλη.

ΜΕΡΟΣ 3 – Ελεγκτικές διαδικασίες σχετικά με την απάτη

33) Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους ανακρίβειας στους ενοποιημένους λογαριασμούς και ουσιώδους μη συμμόρφωσης των σχετικών πράξεων με τις απαιτήσεις του δικαίου της ΕΕ, οφειλόμενων είτε σε απάτη είτε σε σφάλμα.

34) Σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και συλλέγουμε ελεγκτικά τεκμήρια επαρκή και κατάλληλα ως βάση για τη θεμελίωση της γνώμης μας. Οι περιπτώσεις ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης που οφείλονται σε απάτη είναι δυσκολότερο να εντοπιστούν από τις αντίστοιχες περιπτώσεις που οφείλονται σε σφάλμα, καθότι η απάτη μπορεί να συνίσταται σε αθέμιτη σύμπραξη, παραποίηση, εσκεμμένη παράλειψη, ψευδή δήλωση ή καταστρατήγηση εσωτερικής δικλίδας. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος μη εντοπισμού τέτοιων περιπτώσεων είναι μεγαλύτερος.

35) Εάν έχουμε δικαιολογημένη υπόνοια δόλιας δραστηριότητας, ενημερώνουμε σχετικά την EPPO και την OLAF, βάσει της αρμοδιότητας εκάστης.

ΜΕΡΟΣ 4 – Δήλωση διασφάλισης – διαμόρφωση της ελεγκτικής γνώμης μας

36) Βασίζουμε τη γνώμη μας σε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία συλλέγουμε μέσω της εξέτασης των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων και μέσω ελεγκτικών δοκιμασιών επί των πράξεων.

37) Βάσει των ελεγκτικών εργασιών μας διαμορφώνουμε εμπεριστατωμένη γνώμη σχετικά με το κατά πόσον τα σφάλματα που περιέχει ο πληθυσμός ελέγχου υπερβαίνουν ή όχι τα όρια ουσιώδους μεγέθους. Για τη διαμόρφωση της ελεγκτικής γνώμης μας χρησιμοποιούμε ποσοστό 2 % ως όριο ουσιώδους μεγέθους. Λαμβάνουμε επίσης υπόψη τη φύση και το πλαίσιο των σφαλμάτων και τα ποσά που επηρεάζονται από αυτά, καθώς και άλλες διαθέσιμες πληροφορίες [βλέπε σημείο ***28)***].

38) Όταν διαπιστώνουμε ουσιώδες επίπεδο σφάλματος και καθορίζουμε την επίδρασή του στην ελεγκτική γνώμη, οφείλουμε να προσδιορίζουμε κατά πόσο τα σφάλματα είναι «διάχυτα»[30] στον πληθυσμό ελέγχου. Όταν τα σφάλματα είναι ουσιώδη και διάχυτα, διατυπώνουμε αρνητική γνώμη.

39) Σφάλματα ή/και απουσία ελεγκτικών τεκμηρίων είναι «διάχυτα» εάν, κατά την κρίση του ελεγκτή, δεν περιορίζονται σε συγκεκριμένα στοιχεία, λογαριασμούς ή κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ήτοι είναι διάσπαρτα στους λογαριασμούς ή στις πράξεις που υποβλήθηκαν σε ελεγκτικές δοκιμασίες). Ακόμη και αν εντοπίζονται σε περιορισμένο πεδίο, εξακολουθούν να είναι διάχυτα, εάν αφορούν ή θα μπορούσαν να αφορούν σημαντικό τμήμα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή σχετίζονται με γνωστοποιήσεις που είναι θεμελιώδεις για την κατανόηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων από τους χρήστες.

ΜΕΡΟΣ 5 – Σχέση των ελεγκτικών γνωμών για την αξιοπιστία των λογαριασμών με τις ελεγκτικές γνώμες για την κανονικότητα των πράξεων

40) Τα διεθνή πρότυπα ελέγχου[31] ορίζουν ότι, όταν οι ελεγκτές εκδίδουν ελεγκτικές γνώμες που αφορούν τόσο την αξιοπιστία των λογαριασμών όσο και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί αυτοί, οι δύο γνώμες πρέπει να διαχωρίζονται σαφώς. Κατά συνέπεια, μια διαφοροποιημένη γνώμη σχετικά με την κανονικότητα των πράξεων δεν οδηγεί, αφ' εαυτής, σε διαφοροποιημένη γνώμη για την αξιοπιστία των λογαριασμών.

---

[30] Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου (ISA) 705 (αναθεωρημένο), «Διαφοροποιήσεις της γνώμης στην έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή».

[31] ISSAI 4000, σημείο 16.

Κεφάλαιο 2

Διαχείριση του προϋπολογισμού και χρηματοοικονομική διαχείριση

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**2.1.**
Διαχείριση του προϋπολογισμού το 2025	**2.2.-2.29.**
Λόγω του NGEU, οι πληρωμές υπερέβησαν τις αναλήψεις υποχρεώσεων το 2025	**2.2.-2.9.**
Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων από τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν εξ ολοκλήρου το 2025	**2.5.-2.6.**
Οι πληρωμές ήταν σύμφωνες με τον αρχικό σχεδιασμό και χαμηλότερες από το ανώτατο όριο του ΠΔΠ	**2.7.-2.8.**
Για τους περισσότερους τομείς, τα προφίλ πληρωμών παραμένουν διαχρονικά σταθερά	**2.9.**
Απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων: κλείσιμο του ΠΔΠ 2014-2020 και επιτάχυνση της εκτέλεσης του ΠΔΠ 2021-2027 μετά την αργή εκκίνησή της	**2.10.-2.18.**
Η απορρόφηση των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 έφθασε το 98,6 %, ενώ υπερέβη το 95 % για 26 κράτη μέλη	**2.10.-2.12.**
Η απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων της περιόδου 2021-2027 που εμπίπτουν στον ΚΚΔ επιταχύνεται, παραμένει όμως χαμηλότερη από ό,τι στο προηγούμενο ΠΔΠ	**2.13.-2.17.**
Το 2025, οι πληρωμές από το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο της νέας ΚΓΠ καταβλήθηκαν με σημαντικά ταχύτερους ρυθμούς	**2.18.**
Οι πληρωμές επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις αναμενόμενες το 2025	**2.19.-2.24.**
Οι εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων μειώνονται μεν, παραμένουν όμως σημαντικές	**2.25.-2.29.**

Χρηματοοικονομική διαχείριση το 2025 2.30.-2.68.

Οι εκκρεμείς δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 20 % το 2025 2.30.-2.47.

Η αξιοποίηση του NGEU είναι χαμηλότερη από την αναμενόμενη 2.37.-2.41.

Το αναμενόμενο κόστος δανεισμού για το NGEU υπό το τρέχον ΠΔΠ παραμένει διπλάσιο από τις αρχικές εκτιμήσεις 2.42.-2.44.

Οι καθυστερημένες εκταμιεύσεις οδήγησαν σε αύξηση των ταμειακών υπολοίπων 2.45.-2.47.

Συνεχίστηκε η παροχή στήριξης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ προς την Ουκρανία κατά τη διάρκεια του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας 2.48.-2.54.

Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ συνεχίζει να αυξάνεται 2.55.-2.68.

Το περιθώριο του προϋπολογισμού της ΕΕ παρέχει εγγύηση για δανεισμό 2.60.-2.65.

Όπως και το 2024, τα σωρευτικά οικονομικά αποτελέσματα του κοινού ταμείου προβλέψεων είναι θετικά 2.66.-2.68.

Συμπεράσματα και συστάσεις 2.69.-2.76.

Συμπεράσματα 2.69.-2.74.

Συστάσεις 2.75.-2.76.

Εισαγωγή

2.1. Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται τα κύρια ζητήματα που συνδέονται με τη χρηματοοικονομική διαχείριση και τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2025, καθώς και της προβλεπόμενης πρόσθετης χρηματοδότησης. Αναφορά γίνεται μεταξύ άλλων και στους κινδύνους και στις προκλήσεις που ενδέχεται να κληθεί να αντιμετωπίσει η ΕΕ τα επόμενα χρόνια. Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε επισκόπηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ και σε εξέταση εγγράφων που έχουν δημοσιεύσει η Επιτροπή και άλλοι συμφεροντούχοι. Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιούνται επίσης τα αποτελέσματα διάφορων εργασιών μας, όπως αυτά παρουσιάζονται στις ειδικές εκθέσεις και τις γνώμες του ΕΕΣ.

Διαχείριση του προϋπολογισμού το 2025

Λόγω του NGEU, οι πληρωμές υπερέβησαν τις αναλήψεις υποχρεώσεων το 2025

2.2. Στην παρούσα ενότητα, αναλύουμε την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2025, πέμπτο έτος εφαρμογής του *ΠΔΠ* 2021-2027 και του *NGEU*.

2.3. Από το 2023, στην ανάλυσή μας συμπεριλαμβάνουμε όλα τα είδη πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και πληρωμών (ετήσιες πιστώσεις του προϋπολογισμού, *μεταφορές πιστώσεων από προηγούμενα έτη* και ποσά που επαναδιατέθηκαν, έσοδα με ειδικό προορισμό του NGEU και άλλα είδη εσόδων με ειδικό προορισμό). Τα δάνεια αποτελούν εκτός προϋπολογισμού στοιχεία και, ως τέτοια, δεν λαμβάνονται υπόψη.

2.4. Στο ***γράφημα 2.1*** παρουσιάζεται ο συνολικός διαθέσιμος προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025, που χρησιμοποιήθηκε τόσο για πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων όσο και για πιστώσεις πληρωμών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ αντιπροσωπεύει το 87,3 % των συνολικών διαθέσιμων πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και το 64,2 % των συνολικών διαθέσιμων πιστώσεων πληρωμών. Ό,τι απομένει καλύπτεται από τα έσοδα με ειδικό προορισμό του NGEU, τα άλλα έσοδα με ειδικό προορισμό, τις μεταφορές πιστώσεων και τα ποσά που επαναδιατέθηκαν. Από το 2024, οι αναλήψεις υποχρεώσεων από τα έσοδα με ειδικό προορισμό του NGEU καλύπτουν αποκλειστικά και μόνο τις διοικητικές δαπάνες της Επιτροπής[1].

[1] Άρθρο 12, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

Γράφημα 2.1 – Σύνολο διαθέσιμων και χρησιμοποιηθεισών πιστώσεων, περιλαμβανομένων των επιχορηγήσεων του NGEU, το 2025

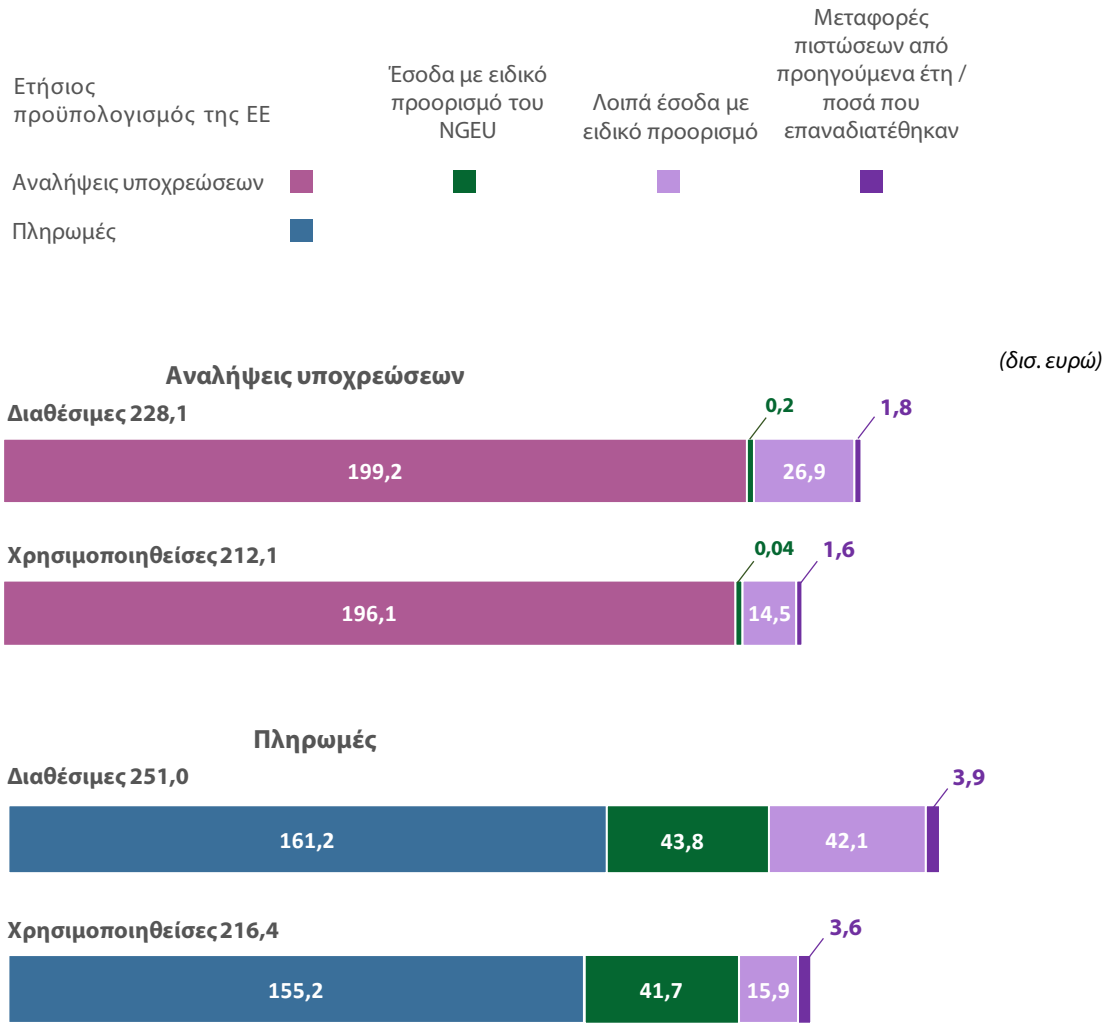

Σημ.: Από τις πιστώσεις πληρωμών του NGEU που χρησιμοποιήθηκαν το 2025, ύψους 41,7 δισεκατομμυρίων ευρώ, 33,2 δισεκατομμύρια χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και 8,5 δισεκατομμύρια ως συμπληρωματική χρηματοδότηση υφιστάμενων προγραμμάτων.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων από τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν εξ ολοκλήρου το 2025

2.5. Ο αρχικός ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025 που ενέκρινε η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή προέβλεπε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ύψους 199,4 δισεκατομμυρίων ευρώ (βλέπε ***γράφημα 2.2***). Οι διορθωτικοί προϋπολογισμοί μείωσαν τις πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων κατά 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή στα 199,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό εξακολουθεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο του ΠΔΠ (190,5 δισεκατομμύρια ευρώ), κάτι που κατέστη δυνατό με τη χρήση των *ειδικών μέσων* του ΠΔΠ, τα οποία παρέχουν πρόσθετα κεφάλαια, πέραν των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ, προοριζόμενα για νέα ή απρόβλεπτα γεγονότα.

2.6. Οι συνολικές πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του οριστικού προϋπολογισμού για το 2025 ανήλθαν σε 196,1 δισεκατομμύρια ευρώ, ήτοι στο 98,4 % του διαθέσιμου ποσού. Οι ύψους 3,1 δισεκατομμυρίων ευρώ αχρησιμοποίητες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων προέρχονταν κυρίως από το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)* (0,8 δισεκατομμύρια), τον *Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ)* (0,6 δισεκατομμύρια) και το *Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)* (0,3 δισεκατομμύρια). Από τις αχρησιμοποίητες πιστώσεις, ποσό ύψους 1,9 δισεκατομμυρίων ευρώ μεταφέρθηκε στο 2026. Από αυτό, 0,6 δισεκατομμύρια ευρώ προορίζονταν για τον ΜΓΑΔΣ και 1,0 δισεκατομμύριο ευρώ για το *Αποθεματικό Ευρωπαϊκής Αλληλεγγύης*. Οι υπόλοιπες αχρησιμοποίητες πιστώσεις, ύψους 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων τα 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ αφορούν ανασταλείσες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων μετά την ενεργοποίηση του καθεστώτος αιρεσιμότητας σε σχέση με το κράτος δικαίου στην Ουγγαρία[2], διαγράφηκαν.

[2] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/2506 του Συμβουλίου.

Γράφημα 2.2 – Εκτέλεση των αναλήψεων υποχρεώσεων από τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2025

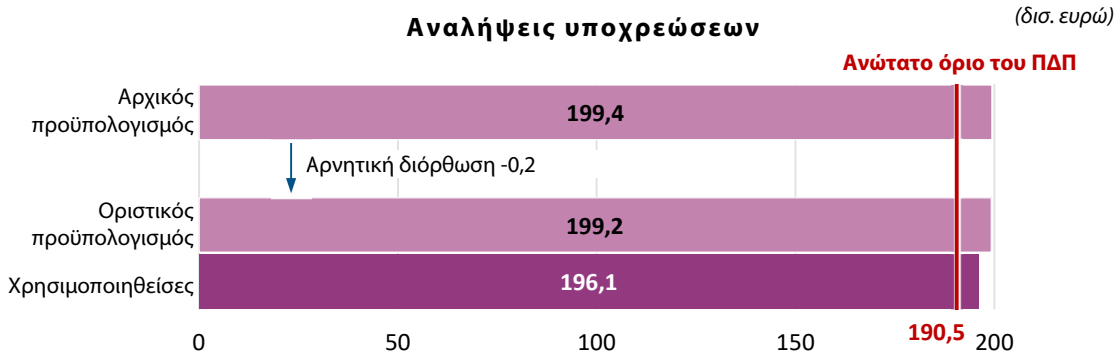

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

Οι πληρωμές ήταν σύμφωνες με τον αρχικό σχεδιασμό και χαμηλότερες από το ανώτατο όριο του ΠΔΠ

2.7. Ο αρχικός ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025 που ενέκρινε η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή προέβλεπε πιστώσεις πληρωμών ύψους 155,2 δισεκατομμυρίων ευρώ (βλέπε ***γράφημα 2.3***). Οι διορθωτικοί προϋπολογισμοί αύξησαν τις πιστώσεις αυτές κατά 6,0 δισεκατομμύρια ευρώ, με αποτέλεσμα ο συνολικός οριστικός προϋπολογισμός να φθάσει τα 161,2 δισεκατομμύρια ευρώ.

2.8. Οι συνολικές πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν από τον οριστικό προϋπολογισμό ανήλθαν σε 155,2 δισεκατομμύρια ευρώ, ήτοι στο 96,3 % του διαθέσιμου ποσού. Από τις αχρησιμοποίητες πιστώσεις ύψους 6,0 δισεκατομμυρίων ευρώ, 5,9 δισεκατομμύρια μεταφέρθηκαν στο 2026. Από αυτά, 1,9 δισεκατομμύρια ευρώ προορίζονταν για την κάλυψη του κόστους δανεισμού του NGEU, 1,1 δισεκατομμύρια για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία και 1,0 δισεκατομμύριο για το Αποθεματικό ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Αχρησιμοποίητες πιστώσεις ύψους 0,1 δισεκατομμυρίων ευρώ διαγράφηκαν.

Γράφημα 2.3 – Εκτέλεση των πληρωμών από τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2025

(δισ. ευρώ)

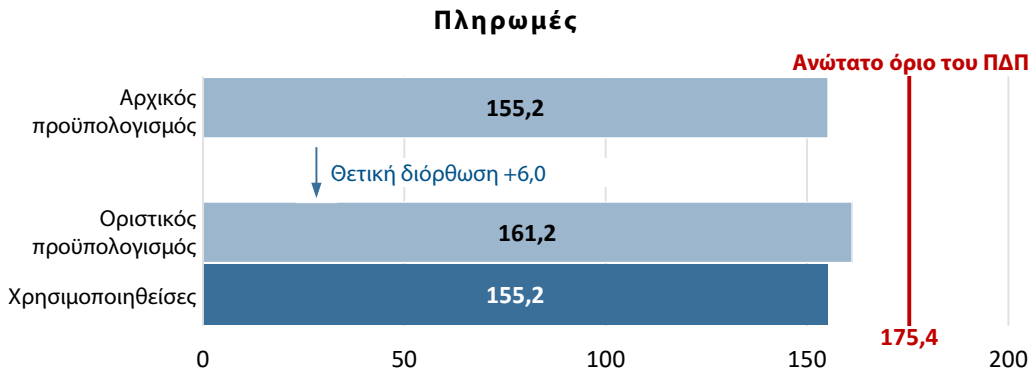

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

Για τους περισσότερους τομείς, τα προφίλ πληρωμών παραμένουν διαχρονικά σταθερά

2.9. Στο ***γράφημα 2.4*** παρουσιάζονται οι ετήσιες πληρωμές, εξαιρουμένων των εσόδων με ειδικό προορισμό, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο κάθε επιμέρους τομέα του ΠΔΠ από το 2021. Γίνεται λοιπόν πολυετής επισκόπηση της εκτέλεσης του τρέχοντος ΠΔΠ. Τα προφίλ πληρωμών για τους περισσότερους τομείς είναι σχετικά σταθερά μέσα στον χρόνο και αντικατοπτρίζουν διαχρονικά και προβλέψιμα μοτίβα εκτέλεσης καθ' όλη την περίοδο ισχύος του ΠΔΠ. Ωστόσο, οι πληρωμές στο πλαίσιο του τομέα 2, «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση από τη μία περίοδο προγραμματισμού στην άλλη. Τα υψηλότερα επίπεδα πληρωμών κατά τα πρώτα έτη συνδέονται με το κλείσιμο των προγραμμάτων συνοχής υπό το ΠΔΠ 2014-2020, ενώ η επακόλουθη μείωση των πληρωμών και, στη συνέχεια, η σταθεροποίησή τους αντανακλούν τη σταδιακή υλοποίηση των προγραμμάτων υπό το τρέχον ΠΔΠ, κάτι που είναι απολύτως συνεπές με τον πολυετή κύκλο ζωής της πολιτικής συνοχής (βλέπε επίσης ***γράφημα 2.9***).

Γράφημα 2.4 – Ετήσιες πιστώσεις πληρωμών ανά τομέα, 2021-2025

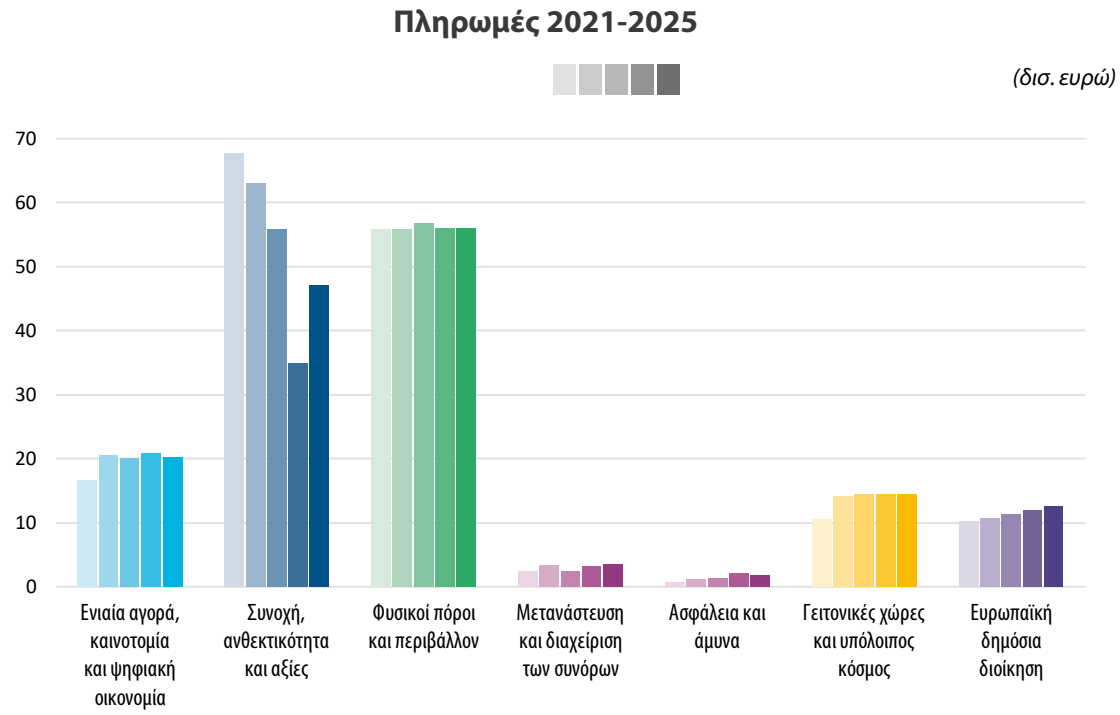

Σημ.: Δεν περιλαμβάνονται τα έσοδα με ειδικό προορισμό.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για τα έτη 2021-2025.

Απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων: κλείσιμο του ΠΔΠ 2014-2020 και επιτάχυνση της εκτέλεσης του ΠΔΠ 2021-2027 μετά την αργή εκκίνησή της

Η απορρόφηση των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 έφθασε το 98,6 %, ενώ υπερέβη το 95 % για 26 κράτη μέλη

2.10. Η διαχείριση των *Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)* ασκείται από κοινού από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Τα δεδομένα υποβάλλονται μέσω πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων. Στο τέλος του 2025, οι συνολικές πληρωμές για τα ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 ανήλθαν σε 485,2 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή στο 98,6 % των συνολικών διαθέσιμων κονδυλίων (492,3 δισ. ευρώ). Οι πληρωμές το 2025 ανήλθαν σε 7,4 δισεκατομμύρια ευρώ.

2.11. Στο ***γράφημα 2.5*** παρουσιάζουμε τα σωρευτικά ποσοστά απορρόφησης για κάθε ΕΔΕΤ, εξαιρουμένων των πόρων του NGEU, στο τέλος του 2025. Ο βαθμός απορρόφησης, ως ποσοστό, εκφράζει τις *προχρηματοδοτήσεις* και τις *ενδιάμεσες πληρωμές* από τον προϋπολογισμό της ΕΕ προς τα κράτη μέλη για τις δαπάνες που δηλώθηκαν σε σύγκριση με τα συνολικά ποσά που διατίθεντο για συγκεκριμένη περίοδο. Τα ποσοστά απορρόφησης που παρουσιάζουμε δεν υποδηλώνουν τη συνολική πρόοδο ως προς την υλοποίηση των έργων, καθώς ενδέχεται τα ποσά που οι *δικαιούχοι* έχουν ήδη εισπράξει να είναι υψηλότερα των δαπανών που δήλωσαν τα κράτη μέλη.

Γράφημα 2.5 – Απορρόφηση των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 (εξαιρουμένου του NGEU) στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

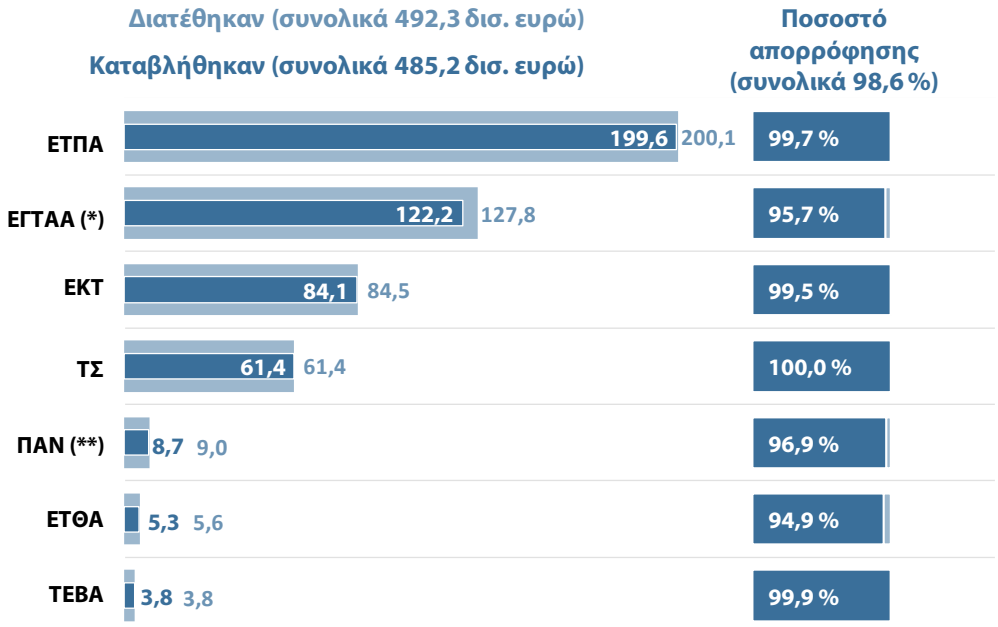

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΓΤΑΑ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΤΣ: Ταμείο Συνοχής
ΠΑΝ: Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων
ΕΤΘΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους

(*) Το ΕΓΤΑΑ περιλαμβάνει πρόσθετα κονδύλια του 2021 και του 2022 ύψους 28 δισ. ευρώ από το ΠΔΠ 2021-2027.
(**) Η ΠΑΝ περιλαμβάνει ειδικό κονδύλιο από το ΕΚΤ.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχαν στις 19 Ιανουαρίου 2026, και άλλων στοιχείων της τελευταίας.

2.12. Περαιτέρω πρόοδος σχετικά με τις πληρωμές στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ το 2025 είχε ως αποτέλεσμα 26 κράτη μέλη να απορροφήσουν, έως το τέλος του 2025, πάνω από το 95 % των διατεθέντων σε αυτά κονδυλίων των ΕΔΕΤ (βλέπε ***γράφημα 2.6***).

Γράφημα 2.6 – Ποσοστά απορρόφησης των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 (εξαιρουμένου του NGEU) στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

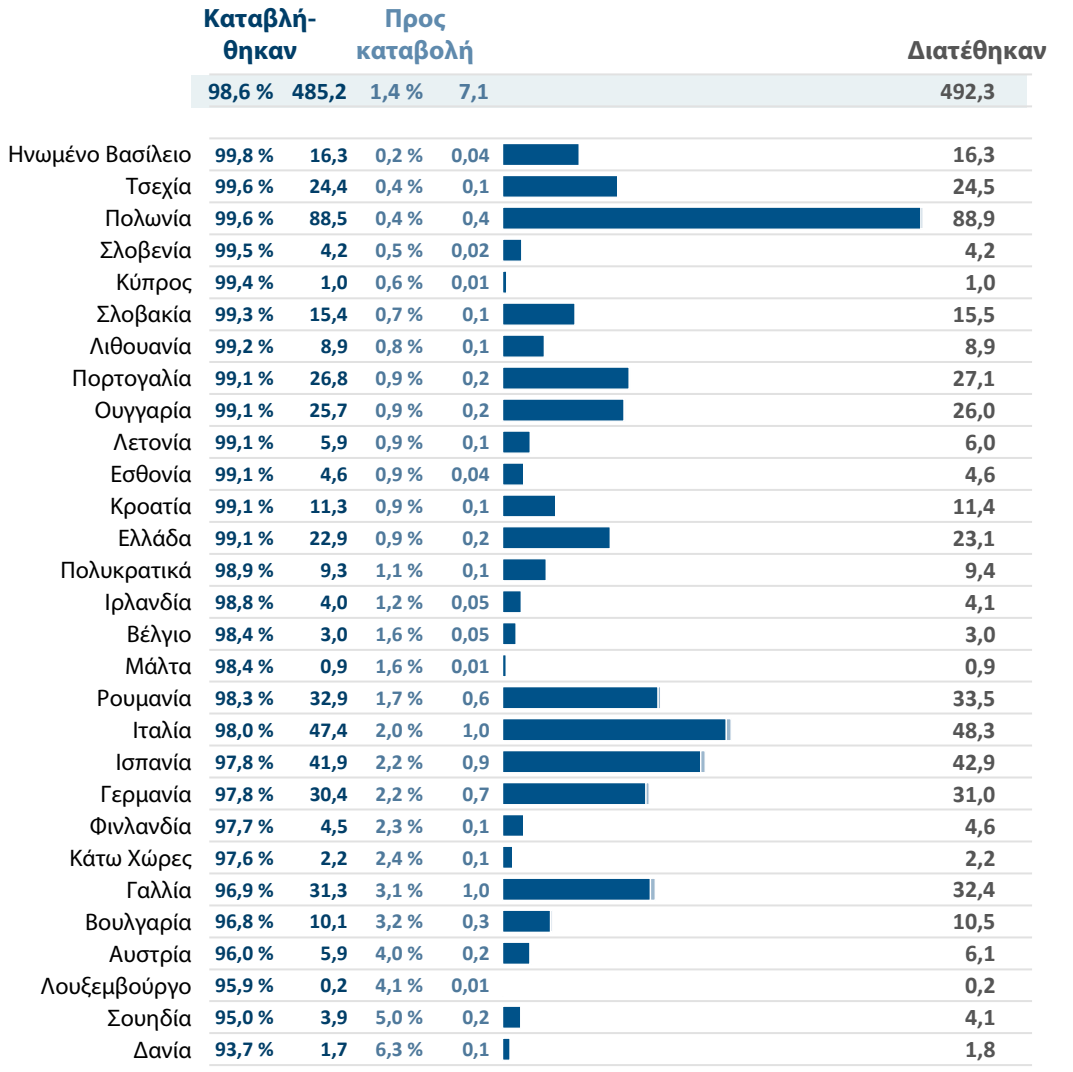

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχαν στις 19 Ιανουαρίου 2026.

Η απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων της περιόδου 2021-2027 που εμπίπτουν στον ΚΚΔ επιταχύνεται, παραμένει όμως χαμηλότερη από ό,τι στο προηγούμενο ΠΔΠ

2.13. Το 2025, οι ετήσιες πληρωμές για τα υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμεία που εμπίπτουν στον *κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ)*[3] ανήλθαν σε 36,8 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 14,7 δισ. ευρώ το 2024). Στο τέλος του 2025[4], οι συνολικές πληρωμές ανέρχονταν σε 65,8 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 23,2 δισεκατομμύρια αφορούσαν προχρηματοδοτήσεις και τα 42,6 δισεκατομμύρια ενδιάμεσες πληρωμές. Οι συνολικές πληρωμές αντιπροσώπευαν το 16,6 % του ποσού που διατέθηκε για τα εν λόγω ταμεία υπό το ΠΔΠ 2021-2027 (έναντι 7 % το 2024) (βλέπε ***γράφημα 2.7***). Τα ποσοστά απορρόφησης που παρουσιάζουμε δεν αποτυπώνουν τη συνολική πρόοδο ως προς την υλοποίηση των έργων, καθώς ενδέχεται τα ποσά που οι δικαιούχοι έχουν ήδη εισπράξει να είναι υψηλότερα των δαπανών που δήλωσαν τα κράτη μέλη.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060.

[4] Πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχε στις 19 Ιανουαρίου 2026.

Γράφημα 2.7 – Απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων της περιόδου 2021-2027 που εμπίπτουν στον ΚΚΔ, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

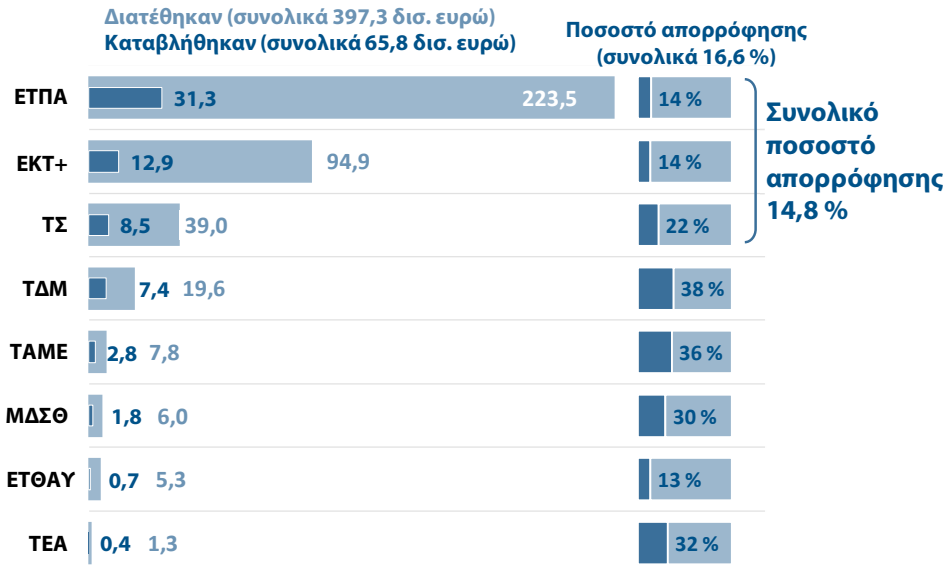

ΕΤΠΑ:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΚΤ+:	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+
ΤΣ:	Ταμείο Συνοχής
ΤΔΜ:	Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης
ΤΑΜΕ:	Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης
ΜΔΣΘ:	Μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις
ΕΤΘΑΥ:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας
ΤΕΑ:	Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας

Σημ.: Τα ποσά για το ΤΔΜ περιλαμβάνουν τα στοιχεία για το NGEU.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχαν στις 19 Ιανουαρίου 2026.

2.14. Στο *γράφημα 2.8* παρουσιάζονται τα ποσοστά απορρόφησης ανά αποδέκτη.

Γράφημα 2.8 – Ποσοστά απορρόφησης των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων της περιόδου 2021-2027 που εμπίπτουν στον ΚΚΔ, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

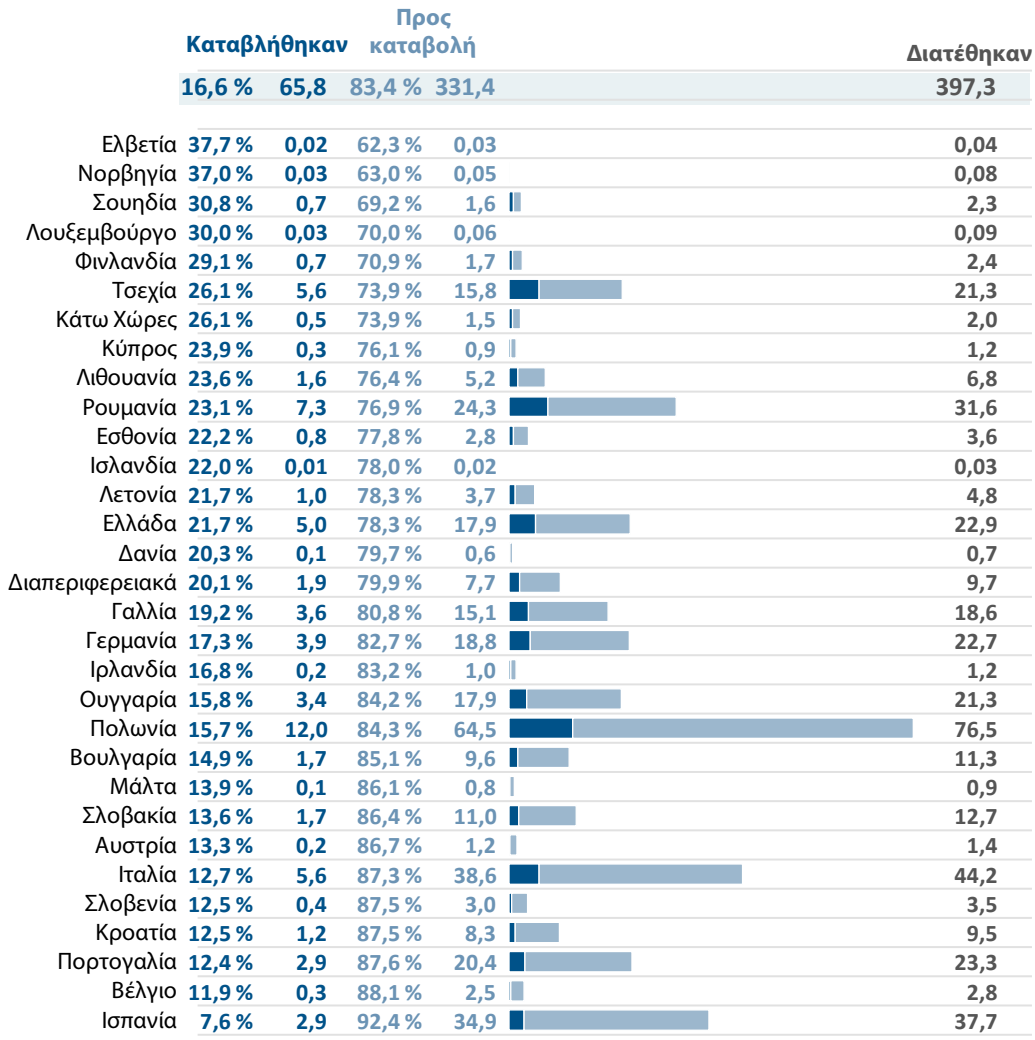

Σημ.: Τα ποσά που αφορούν τρίτες χώρες (Ελβετία, Νορβηγία και Ισλανδία) συνδέονται με το ΜΔΣΘ. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε σε τρίτες χώρες ανέρχεται σε 0,15 δισεκατομμύρια ευρώ.
Για την Ουγγαρία, το «προς καταβολή» ποσό αντανακλά τα διαθέσιμα στοιχεία κατά τον χρόνο εξαγωγής τους και δεν αποτυπώνει πλήρως τις αποδεσμεύσεις που σχετίζονται με το καθεστώς αιρεσιμότητας σε σχέση με το κράτος δικαίου.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχαν στις 19 Ιανουαρίου 2026.

2.15. Το 2022 το Συμβούλιο έλαβε μέτρα για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου στην Ουγγαρία[5], με αποτέλεσμα την αναστολή της καταβολής της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής, ύψους 6,4 δισεκατομμυρίων ευρώ, προς τη χώρα αυτή. Κατά την επαναξιολόγηση που διενήργησε η Επιτροπή το 2023[6], το 2024[7] και το 2025[8] επιβεβαιώθηκαν οι λόγοι της εν λόγω αναστολής. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις[9], οι ανασταλείσες αναλήψεις υποχρεώσεων από το 2022 (1,0 δισ. ευρώ) χάθηκαν στο τέλος του 2024, ενώ εκείνες του 2023 (1,1 δισ. ευρώ) χάθηκαν στο τέλος του 2025. Τα ποσά αυτά συνιστούν μόνιμη απώλεια δημοσιονομικών πόρων για την Ουγγαρία.

2.16. Η απορρόφηση των τριών βασικών ταμείων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ+), που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 90 % των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων της περιόδου 2021-2027 που εμπίπτουν στον ΚΚΔ, παρέμεινε χαμηλότερη από την αντίστοιχη της περιόδου 2014-2020. Στο τέλος του 2025, το συνολικό ποσοστό απορρόφησης των τριών αυτών ταμείων ήταν 14,8 %, έναντι 24 % στο αντίστοιχο χρονικό σημείο του προηγούμενου ΠΔΠ (τέλος του 2018) (βλέπε ***γράφημα 2.9***). Παρατηρήσαμε ότι στο τέλος του έτους το ποσό των αιτημάτων πληρωμής σε εκκρεμότητα ήταν υψηλό (βλέπε ***πλαίσιο 2.1***).

---

[5] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/2506 του Συμβουλίου.

[6] Απόφαση C(2023) 8999 της Επιτροπής.

[7] Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2024) 800.

[8] Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2025) 900.

[9] Άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 2020/2092.

Γράφημα 2.9 – Απορρόφηση των κονδυλίων συνοχής το έτος 5: το τρέχον ΠΔΠ εξακολουθεί να υστερεί συγκριτικά με το προηγούμενο

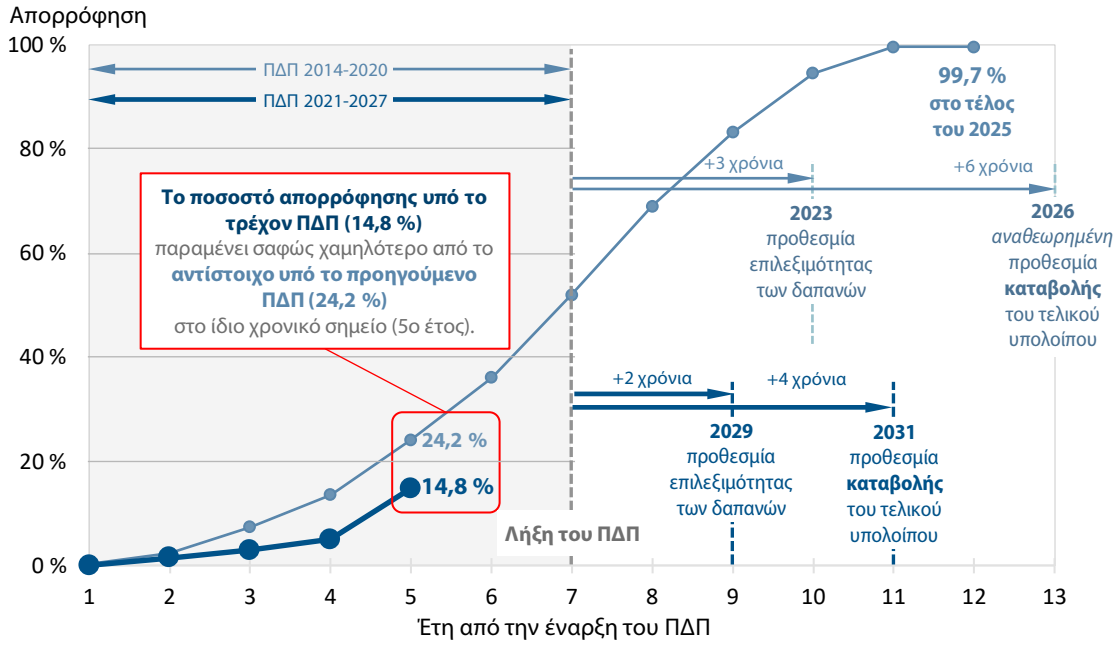

Σημ.: Περιλαμβάνονται οι προχρηματοδοτήσεις και οι ενδιάμεσες πληρωμές.
Οι κανονισμοί (ΕΕ) 2025/1913 και (ΕΕ) 2025/1914 επιτρέπουν την παράταση της προθεσμίας επιλεξιμότητας έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 για τα προγράμματα του ΠΔΠ 2021-2027 των οποίων οι τροποποιήσεις για την ανακατανομή πόρων στις νέες προτεραιότητες έχουν εγκριθεί.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχαν στις 19 Ιανουαρίου 2026.

Πλαίσιο 2.1

Η συσσώρευση καθυστερημένων πληρωμών και οι επιπτώσεις της στα επόμενα έτη

Υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το επίπεδο των πιστώσεων πληρωμών, καθώς αυτό εξαρτάται από τις προβλέψεις των κρατών μελών σχετικά με τα αιτήματα πληρωμής, οι οποίες, με τη σειρά τους, επηρεάζονται από τον ρυθμό υλοποίησης των προγραμμάτων και ενδέχεται να παρουσιάζουν διακυμάνσεις εντός του έτους. Η Επιτροπή μπορεί να προτείνει διορθωτικούς προϋπολογισμούς, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις εξελισσόμενες ανάγκες. Ωστόσο, οι προσαρμογές αυτές υπόκεινται σε διαδικαστικούς περιορισμούς και χρονοδιαγράμματα, γεγονός που μπορεί να περιορίσει την αποτελεσματικότητά τους ως προς την ευθυγράμμιση των πιστώσεων με τα υποβαλλόμενα αιτήματα πληρωμής, με αποτέλεσμα ανεξόφλητα αιτήματα στο τέλος του έτους.

Για τους σκοπούς της ανάλυσης, τα εκκρεμή αιτήματα πληρωμής στο τέλος ενός έτους μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες:

α) αιτήματα που υποβάλλονται τόσο αργά ώστε είναι αδύνατη η διεκπεραίωσή τους εντός του έτους· και

β) αιτήματα που δεν μπορούν να εξοφληθούν λόγω ανεπαρκών πιστώσεων πληρωμών στον ετήσιο προϋπολογισμό.

Το 2025, η αξία των αιτημάτων πληρωμής για τρία ταμεία της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ+) υπερέβη τις διαθέσιμες στον προϋπολογισμό πιστώσεις πληρωμών. Έως το τέλος του 2025, τα εκκρεμή αιτήματα πληρωμής είχαν συσσωρευτεί και η αξία τους ανέρχονταν σε 17 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα εν λόγω αιτήματα διεκπεραιώθηκαν στις αρχές του 2026.

Τα ανεξόφλητα αιτήματα των οποίων η διεκπεραίωση μεταφέρεται σε επόμενα έτη ασκούν πρόσθετη πίεση στις διαθέσιμες πιστώσεις πληρωμών και ενδέχεται να περιορίσουν την ικανότητα κάλυψης νέων αιτημάτων πληρωμής.

2.17. Το 2025, σύμφωνα με εκτίμηση της Επιτροπής, ο κίνδυνος αποδεσμεύσεων για τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ ήταν μηδενικός[10] (έναντι εκτίμησης 2,7 δισ. ευρώ το 2024[11]). Ωστόσο, η απορρόφηση των ενωσιακών κονδυλίων της συνοχής παραμένει χαμηλότερη από τα ιστορικά επίπεδα (βλέπε ***γράφημα 2.9***) και είναι ακόμη πιθανό να υπάρξουν αποδεσμεύσεις εάν οι πληρωμές δεν επιταχυνθούν βάσει των παραδοχών. Τον Σεπτέμβριο του 2025 εκδόθηκαν δύο νέοι κανονισμοί[12] με σκοπό την επιτάχυνση των επενδύσεων και τη διευκόλυνση της υλοποίησης.

Το 2025, οι πληρωμές από το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο της νέας ΚΓΠ καταβλήθηκαν με σημαντικά ταχύτερους ρυθμούς

2.18. Από το 2023, το ΕΓΤΑΑ διέπεται από τους κανονισμούς της νέας κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ)[13]. Η απορρόφηση της χρηματοδότησης από το συγκεκριμένο ταμείο για την περίοδο 2023-2027 άρχισε το 2023, μετά το πέρας της μεταβατικής περιόδου 2021-2022. Στο τέλος του 2025[14], οι πληρωμές από το ΕΓΤΑΑ ανέρχονταν σε 14,2 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 6,3 δισ. ευρώ το 2024), με το ποσοστό απορρόφησης να φθάνει το 21,6 % (έναντι 9,5 % το 2024).

[10] COM(2025) 573, πίνακας 2, Σύνολο.

[11] COM(2024) 276, πίνακας 2, Σύνολο.

[12] Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1913 και κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914.

[13] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 και κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116.

[14] Πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων της Επιτροπής, ως είχε στις 19 Ιανουαρίου 2026.

Οι πληρωμές επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις αναμενόμενες το 2025

2.19. Έως το τέλος του 2025, τα αναθεωρημένα σχέδια όλων των κρατών μελών στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) περιλάμβαναν κεφάλαιο για το *REPowerEU*. Προκειμένου να χρηματοδοτήσει τα 27 εγκεκριμένα κεφάλαια για το REPowerEU, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει, επιπλέον του NGEU, έσοδα από το *σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ)* μέχρι το ποσό των 20,0 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς και κονδύλια από το *αποθεματικό προσαρμογής στο Brexit (BAR)*[15] μέχρι το ποσό των 2,1 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων από τον ΜΑΑ, συμπεριλαμβανομένου του REPowerEU, μπορεί να φθάσει τα 359,9 δισεκατομμύρια ευρώ.

2.20. Το 2025, οι ετήσιες πληρωμές επιχορηγήσεων του ΜΑΑ ανήλθαν συνολικά σε 40,1 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία τα 33,2 δισεκατομμύρια χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του NGEU, τα 6,3 δισεκατομμύρια από έσοδα από το ΣΕΔΕ και τα 0,6 δισεκατομμύρια από το BAR. Οι ετήσιες πληρωμές για τις χρηματοδοτούμενες από το NGEU επιχορηγήσεις του ΜΑΑ αντιστοιχούσαν μόλις στο 62 % των αναμενόμενων από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2024 (65 δισ. ευρώ)[16]. Ωστόσο, στο τέλος του 2025, τα αιτήματα πληρωμής που υπέβαλαν 17 κράτη μέλη για επιχορηγήσεις του ΜΑΑ, συνολικής καθαρής αξίας 20,3 δισεκατομμυρίων ευρώ, βρίσκονταν ακόμη υπό αξιολόγηση[17]. Από αυτά, αιτήματα ύψους 17,4 δισεκατομμυρίων ευρώ υποβλήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2025.

2.21. Στο τέλος του 2025, οι επιχορηγήσεις του ΜΑΑ που είχαν καταβληθεί ανέρχονταν συνολικά σε 237,5 δισεκατομμύρια ευρώ (66 %) από τις αναληφθείσες υποχρεώσεις ύψους 359,9 δισεκατομμυρίων (βλέπε ***γράφημα 2.10***). Επομένως, μέχρι το τέλος του 2026, μπορούν να πραγματοποιηθούν πληρωμές ύψους μέχρι και 122,4 δισεκατομμυρίων ευρώ, ποσό που είναι σημαντικά υψηλότερο από την εκτίμηση της Επιτροπής του Ιουλίου 2024, η οποία προέβλεπε για το 2026 πληρωμές ύψους 70,1 δισεκατομμυρίων ευρώ[18].

---

[15] Άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/435.

[16] COM(2024) 276, ενότητα 2.4. «NextGenerationEU».

[17] Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα της Επιτροπής, χρονογραμμή.

[18] COM(2024) 276, πίνακας 3.

2.22. Τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος που σχετίζονται με τον ΜΑΑ πρέπει να επιτευχθούν μέχρι τις 31 Αυγούστου 2026, ενώ τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλουν τα τελικά αιτήματα πληρωμής μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους[19]. Από την πλευρά της, η Επιτροπή πρέπει να καταβάλει όλες τις πληρωμές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026. Το 2026, το προς καταβολή ποσό είναι περίπου τριπλάσιο από τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το 2025. Η καταβολή τόσο μεγάλου όγκου πληρωμών σε σύντομο χρονικό διάστημα θα εντείνει την πίεση που ασκείται στα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τη χρηματοδότηση στη διάθεσή τους και στην Επιτροπή να αξιολογήσει και να διεκπεραιώσει τα αιτήματα πληρωμής. Τυχόν ποσά από τις συνεισφορές της ΕΕ που δεν θα χρησιμοποιηθούν θα αποδεσμευθούν αφότου εκπληρωθούν όλες οι σχετικές νομικές υποχρεώσεις και υποχρεώσεις πληρωμής[20].

Γράφημα 2.10 – Εκτέλεση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ ανά πηγή χρηματοδότησης, στο τέλος του 2025

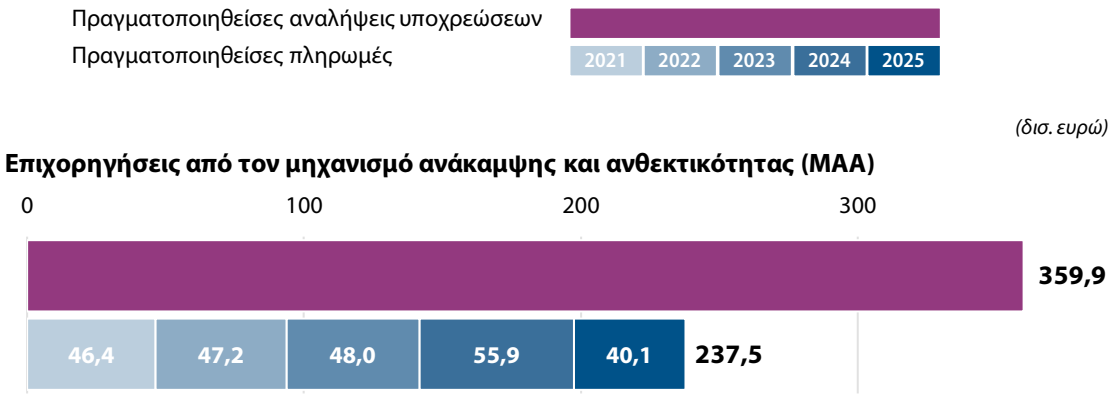

Σημ.: Δεν περιλαμβάνονται οι διοικητικές δαπάνες.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

[19] COM(2025) 310.

[20] C/2026/2614, ενότητα 4.2. «Τελικές αποδεσμεύσεις λόγω υστέρησης εκτέλεσης στο τέλος του ΜΑΑ».

2.23. Μέχρι στιγμής, ο βαθμός απορρόφησης των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών (βλέπε ***γράφημα 2.11***). Οι σχετικές πληρωμές βασίζονται στα ορόσημα και στις τιμές-στόχο που έχει καθορίσει το Συμβούλιο για κάθε κράτος μέλος. Ωστόσο, σε ειδική έκθεση σχετικά με την απορρόφηση των κονδυλίων του ΜΑΑ[21] καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι το ύψος των κονδυλίων που εισπράττονται από τα κράτη μέλη δεν αντικατοπτρίζει απαραιτήτως τον αριθμό ή τη σημασία των ορόσημων και των τιμών-στόχου που επιτυγχάνονται.
Η σχέση μεταξύ των κονδυλίων που εισπράττονται και των ορόσημων και των τιμών-στόχου που επιτυγχάνονται ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

[21] Ειδική έκθεση 13/2024 του ΕΕΣ.

Γράφημα 2.11 – Ποσά επιχορηγήσεων του ΜΑΑ που έχουν καταβληθεί και ποσά που αναμένεται να καταβληθούν στα κράτη μέλη βάσει της αναθεωρημένης κατανομής, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

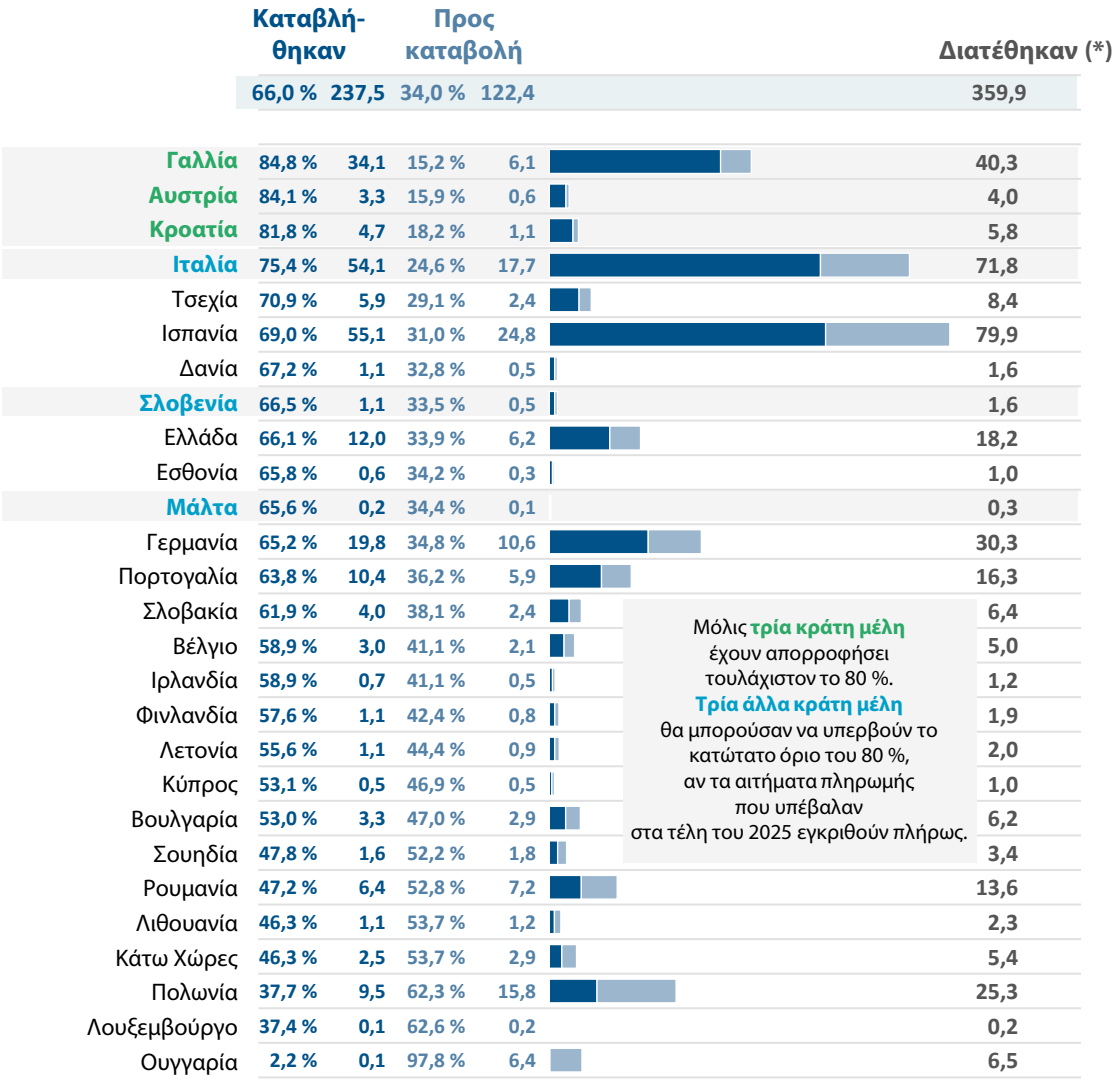

(*) βάσει της αναθεωρημένης κατανομής.

Σημ.: Δεν περιλαμβάνονται οι διοικητικές δαπάνες.
Η Ουγγαρία έχει λάβει μόνο προχρηματοδότηση, ενώ δεν έχει ακόμη υποβάλει αίτημα πληρωμής.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του πίνακα αποτελεσμάτων του ΜΑΑ και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.24. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων από τη συμπληρωματική χρηματοδότηση του NGEU για προγράμματα του ΠΔΠ ανέρχονται συνολικά σε 83,0 δισεκατομμύρια ευρώ (βλέπε ***γράφημα 2.12***). Το 2025, οι ετήσιες πληρωμές από τη συμπληρωματική αυτή χρηματοδότηση ανήλθαν σε 8,5 δισεκατομμύρια ευρώ, με τις σωρευτικές πληρωμές να φθάνουν τα 75,4 δισεκατομμύρια ευρώ στο τέλος του ίδιου έτους. Ως εκ τούτου, μέχρι το τέλος του 2026, μπορούν να πραγματοποιηθούν πληρωμές ύψους μέχρι και 7,6 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Γράφημα 2.12 – Εκτέλεση του NGEU όσον αφορά τη συμπληρωματική χρηματοδότηση ενωσιακών προγραμμάτων, στο τέλος του 2025

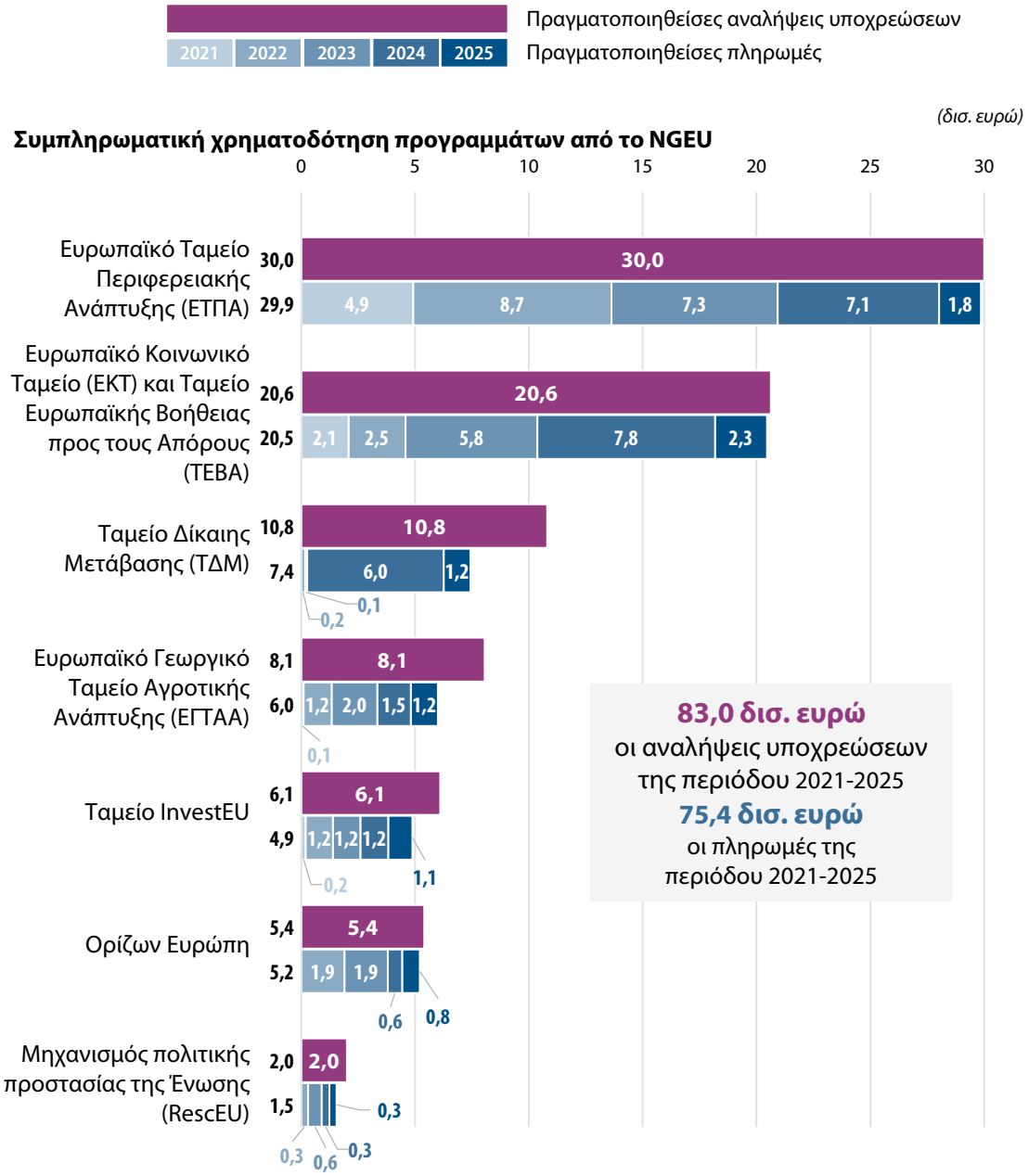

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

Οι εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων μειώνονται μεν, παραμένουν όμως σημαντικές

2.25. *Εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων* είναι το άθροισμα των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν κατά το τρέχον έτος και προηγούμενα έτη και οι οποίες δεν έχουν ακόμη αποτελέσει αντικείμενο πληρωμής. Συνδέονται με τον πολυετή χαρακτήρα του προϋπολογισμού της ΕΕ και αντιπροσωπεύουν μελλοντικές υποχρεώσεις πληρωμής οι οποίες, εάν δεν αποδεσμευθούν, πρέπει να εκπληρωθούν μόλις καταστούν πληρωτέες.

2.26. Η συσσώρευση εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων περιορίζει την ευελιξία των μελλοντικών προϋπολογισμών, καθώς η διάθεση πόρων σε νέες ή αναδυόμενες προτεραιότητες προϋποθέτει οι πιστώσεις πληρωμών να καλύπτουν πρώτα τις υφιστάμενες νομικές υποχρεώσεις. Υψηλό επίπεδο εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων περιορίζει την ικανότητα του προϋπολογισμού της ΕΕ να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες ή να χρηματοδοτεί νέες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ. Επιπλέον, εάν οι πιστώσεις πληρωμών στους ετήσιους προϋπολογισμούς δεν επαρκούν, ενδέχεται να σημειωθούν καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων πληρωμής ή να συσσωρευθούν καθυστερημένες πληρωμές (βλέπε ***πλαίσιο 2.1***).

2.27. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ετήσια ανώτατα όρια πληρωμών για το 2026 και το 2027 επαρκούν συνολικά για την κάλυψη των αναμενόμενων πληρωμών[22]. Ωστόσο, το διαθέσιμο περιθώριο μέχρι το ανώτατο όριο πληρωμών είναι πολύ περιορισμένο το 2027 (περίπου 1 δισ. ευρώ)[23], με αποτέλεσμα να περιορίζεται σημαντικά η δυνατότητα απορρόφησης απρόβλεπτων πιέσεων σε ό,τι αφορά τις πληρωμές.

2.28. Στο τέλος του 2025, οι εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων, για τις οποίες θα χρειαστεί να γίνουν πληρωμές εντός των προσεχών ετών, εκτός εάν αποδεσμευθούν, ανέρχονταν συνολικά σε 501,1 δισεκατομμύρια ευρώ, συμπεριλαμβανομένων 124,1 δισεκατομμυρίων για επιχορηγήσεις του NGEU (βλέπε ***γράφημα 2.13***).

---

[22] COM(2025) 573, σ. 6.

[23] Αυτόθι, πίνακας 1.1.

Γράφημα 2.13 – Συνολικές εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων ανά πηγή και τομέα του ΠΔΠ, στο τέλος του 2025

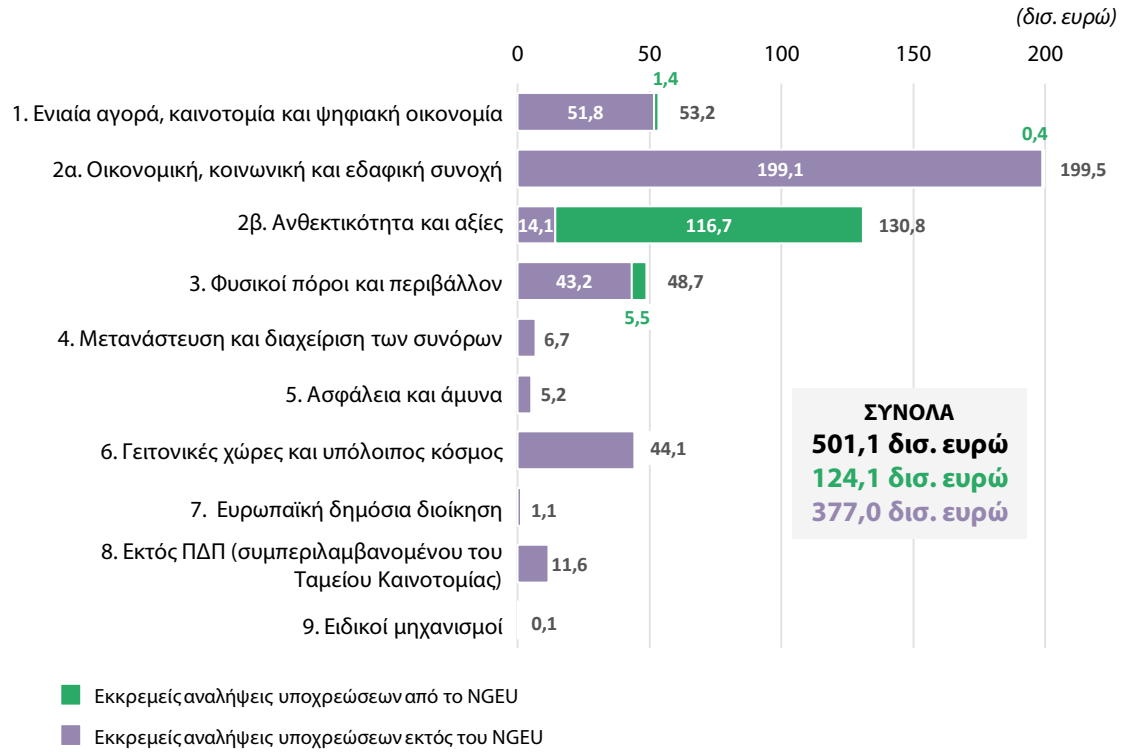

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.29. Το 2025, η Επιτροπή αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων στο τέλος του 2027, ήτοι από 364,7 δισεκατομμύρια ευρώ[24] σε 339 δισεκατομμύρια ευρώ[25]. Στο ***γράφημα 2.14*** παρουσιάζονται οι εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων στο τέλος κάθε έτους, από το 2007 έως το 2027. Όσον αφορά τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων από το NGEU, όλες οι πληρωμές (εξαιρουμένων μικρών ποσών που συνδέονται με διοικητικές δαπάνες και δαπάνες για τεχνική βοήθεια) πρέπει να πραγματοποιηθούν μέχρι το τέλος του 2026.

[24] COM(2024) 276, πίνακας 4.

[25] COM(2025) 573, ενότητα 2.6. «Εξέλιξη του επιπέδου των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων».

Γράφημα 2.14 – Εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων, αναλήψεις υποχρεώσεων και πληρωμές την περίοδο 2007-2025 και προβλέψεις για τα έτη 2026 και 2027

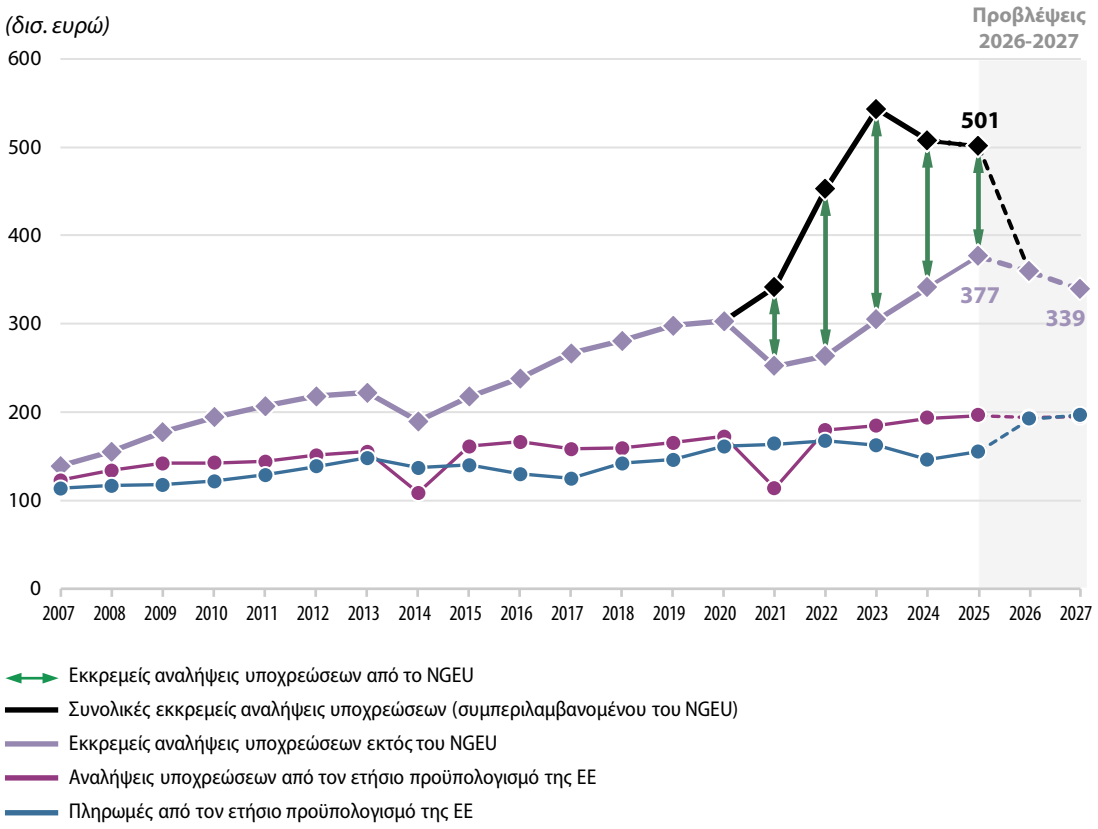

Σημ.: Οι προβλέψεις από το 2026 και μετά δεν περιλαμβάνουν μεταφορές πιστώσεων από προηγούμενα έτη ούτε έσοδα με ειδικό προορισμό.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς της ΕΕ για τα έτη 2007-2025 και την ανακοίνωση COM(2025) 573.

Χρηματοοικονομική διαχείριση το 2025

Οι εκκρεμείς δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 20 % το 2025

2.30. Τον Δεκέμβριο του 2022, η Επιτροπή ενέκρινε *διαφοροποιημένη στρατηγική χρηματοδότησης*[26] ως τη συνήθη προσέγγιση για τη χρηματοδότηση της χρηματοδοτικής συνδρομής μέσω δανεισμού. Στο τέλος του 2025, η ονομαστική αξία των εκκρεμών δανειοληπτικών πράξεων της ΕΕ ανερχόταν σε 738,9 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 601,3 δισ. ευρώ το 2024). Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονταν γραμμάτια της ΕΕ ονομαστικής αξίας 36,8 δισεκατομμυρίων ευρώ (έναντι 23,1 δισ. ευρώ το 2024). Τα γραμμάτια αυτά έχουν ληκτότητα μικρότερη του ενός έτους και εκδίδονται για τη διαχείριση της ρευστότητας.

2.31. Την τελευταία πενταετία, η Επιτροπή βασίζεται ολοένα και περισσότερο στις κεφαλαιαγορές για τη χρηματοδότηση μεγαλύτερων προγραμμάτων, όπως το SURE και το NGEU (βλέπε ***γράφημα 2.15***). Το 2027, η αξία των εκκρεμών δανειοληπτικών πράξεων της ΕΕ θα μπορούσε να φθάσει το 1 τρισεκατομμύριο ευρώ.

2.32. Το 2025, το Συμβούλιο εξέδωσε κανονισμό για τη θέσπιση του μέσου δράσης για την ασφάλεια στην Ευρώπη (SAFE) με σκοπό τη χρηματοδότηση επειγουσών και μεγάλης κλίμακας επενδύσεων στον τομέα της ευρωπαϊκής άμυνας. Η Επιτροπή μπορεί να δανειστεί μέχρι και 150 δισεκατομμύρια ευρώ από τις κεφαλαιαγορές και, στη συνέχεια, να δανείσει τα κεφάλαια αυτά στα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματος, βάσει εγκεκριμένων εθνικών σχεδίων. Στο τέλος του 2025, η εκτέλεση χρηματοοικονομικών πράξεων δεν είχε ακόμη ξεκινήσει. Σύμφωνα με την Επιτροπή, ανάλογα με την πρόοδο που σημειώνεται στην εκτέλεση σε εθνικό επίπεδο, τα μισά από τα δάνεια αυτά ενδέχεται να εκταμιευθούν κατά την περίοδο 2026-2027 και τα υπόλοιπα μέχρι το τέλος του 2030.

[26] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 2.36.

Γράφημα 2.15 – Εκκρεμείς δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ από το 2014

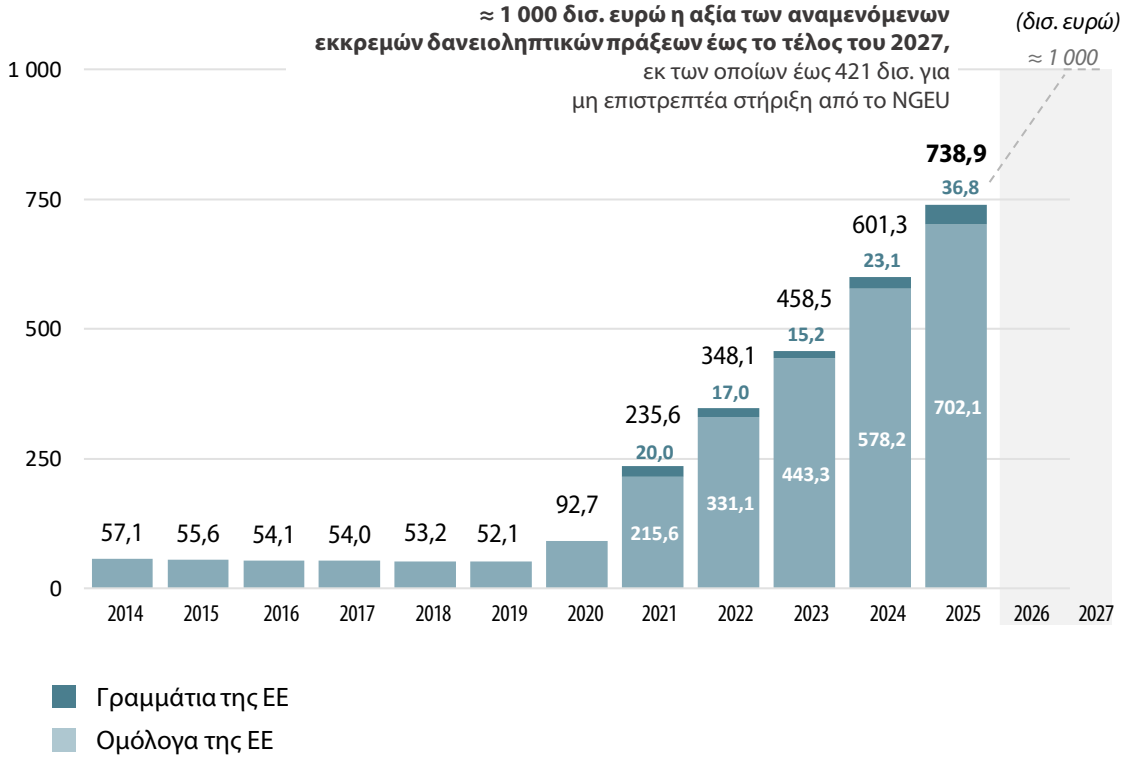

Σημ.: Εκδόσεις της ΕΕ σε ονομαστική αξία.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.33. Στο ***γράφημα 2.16*** παρουσιάζεται η ληκτότητα των δανειοληπτικών πράξεων της ΕΕ, εξαιρουμένων των γραμματίων της, ανά περίοδο προγραμματισμού. Η τρέχουσα δομή της ληκτότητας καλύπτει το τρέχον και τα επόμενα ΠΔΠ. Τα ομόλογα που λήγουν θα ανανεώνονται εν μέρει, ώστε οι υποχρεώσεις αποπληρωμής να κατανέμονται στα επόμενα ΠΔΠ σύμφωνα με τις απαιτήσεις της απόφασης για τους ιδίους πόρους.

Γράφημα 2.16 – Ετήσιος όγκος ανεξόφλητων ομολόγων της ΕΕ που λήγουν (τέλος του 2025)

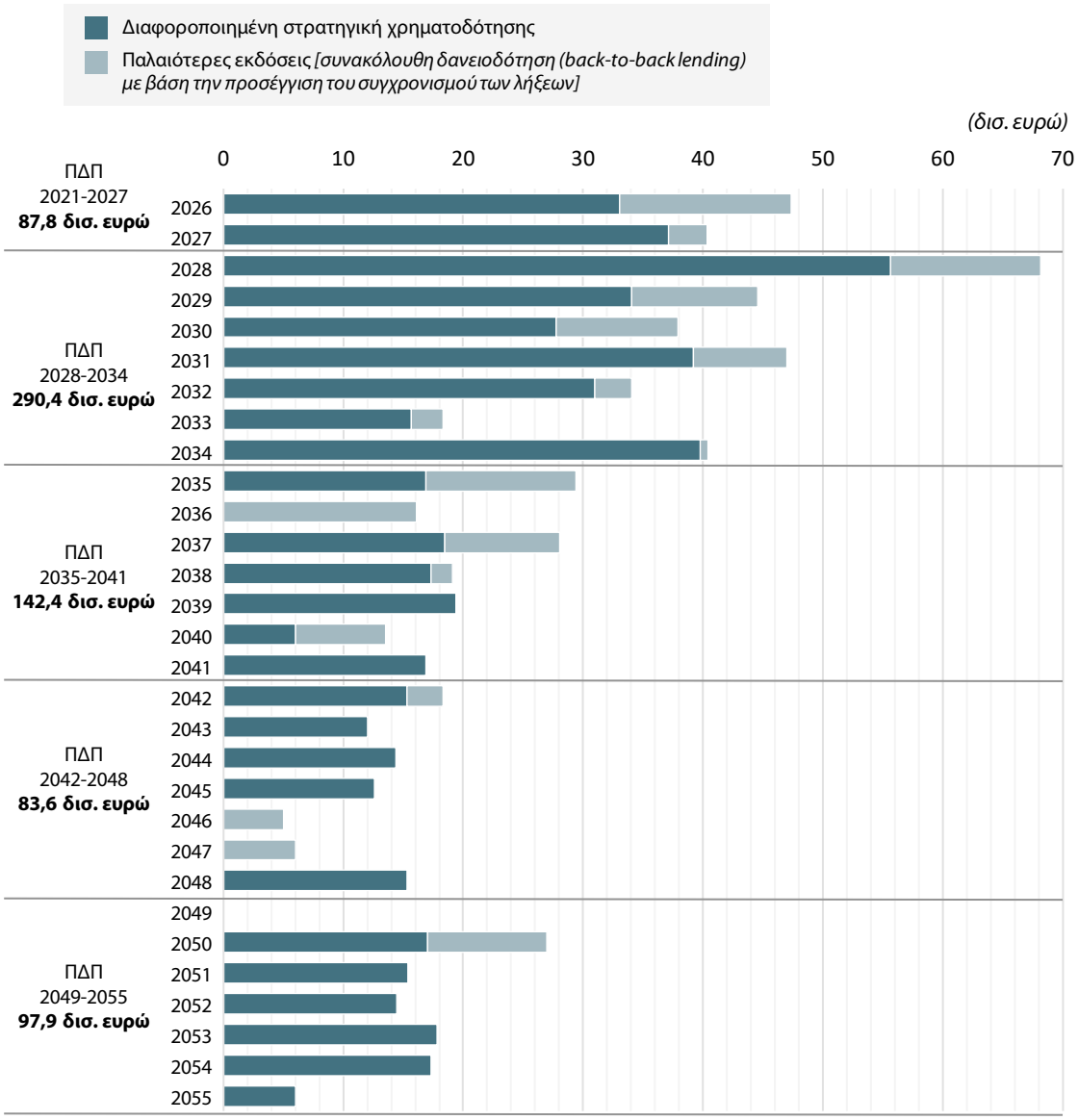

Σημ.: Ποσά σε ονομαστική αξία. Δεν περιλαμβάνονται τα γραμμάτια της ΕΕ.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

2.34. Η ονομαστική αξία των ανεξόφλητων μακροπρόθεσμων χρεωστικών τίτλων στο τέλος του 2025 κατατάσσει την ΕΕ μεταξύ των μεγαλύτερων εκδοτών τέτοιων τίτλων σε ευρώ. Στο ***γράφημα 2.17*** παρατίθεται σύγκριση των ανεξόφλητων μακροπρόθεσμων χρεωστικών τίτλων κρατών μελών και της ΕΕ κατά την περίοδο 2020-2025.

Γράφημα 2.17 – Ανεξόφλητα ποσά μακροπρόθεσμων χρεωστικών τίτλων εκδοθέντων από κυβερνήσεις κρατών μελών της ΕΕ και την ίδια την ΕΕ

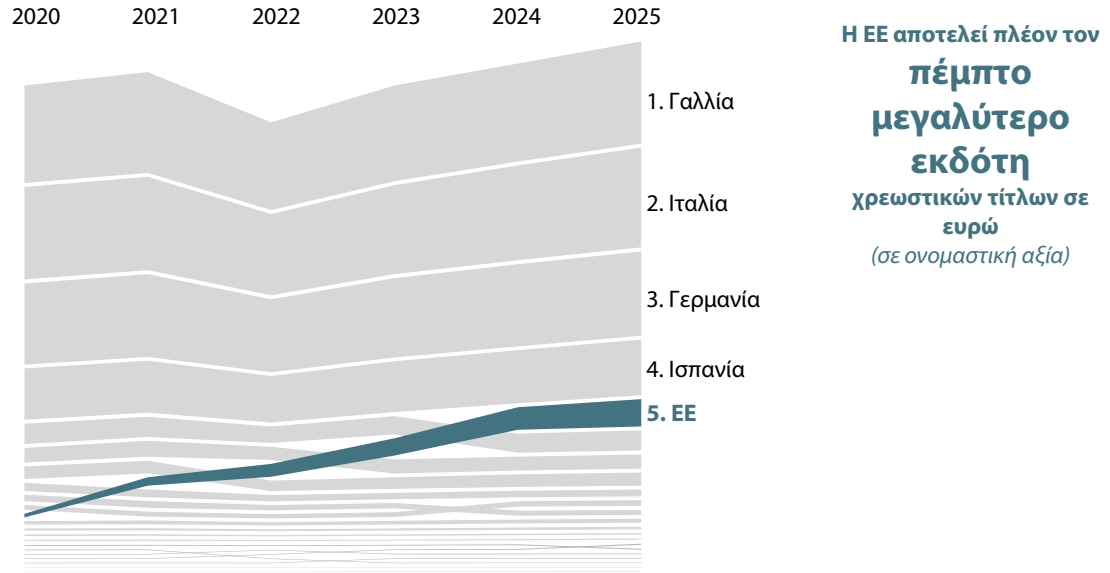

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από την ΕΚΤ και των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

2.35. Ο δανεισμός της ΕΕ χρηματοδοτεί το NGEU και τη χρηματοδοτική συνδρομή προς κράτη μέλη και τρίτες χώρες. Στο ***γράφημα 2.18*** παρατίθενται τα ενωσιακά προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω δανεισμού της ΕΕ.

Γράφημα 2.18 – Προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από εκκρεμείς δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

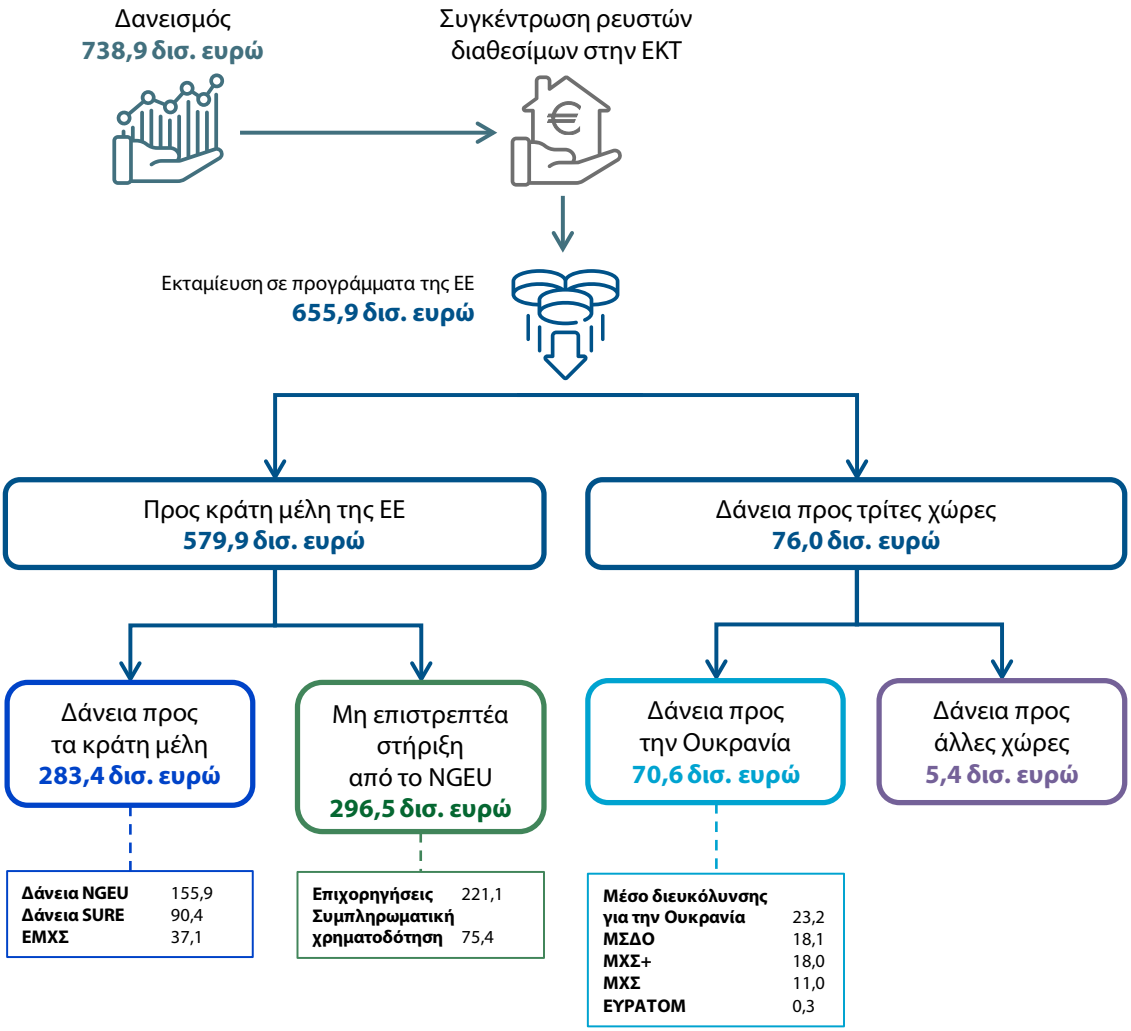

ΕΜΧΣ: Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης
ΜΧΣ: Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή
NGEU: NextGenerationEU
SURE: Στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης
ΜΣΔΟ: Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία

Σημ.: Ποσά σε ονομαστική αξία. Σε αυτά δεν περιλαμβάνεται το μέρος των επιχορηγήσεων που χρηματοδοτήθηκε από το BAR ή το ΣΕΔΕ. Τα έσοδα σε μετρητά από δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ ενδέχεται να διαφέρουν από το ονομαστικό ποσό που αποπληρώνεται, καθώς οι χρεωστικοί τίτλοι μπορεί να εκδίδονται σε τιμές υψηλότερες ή χαμηλότερες της ονομαστικής αξίας, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.36. Στο ***γράφημα 2.19*** παρουσιάζονται τα δάνεια προς κράτη μέλη που χρηματοδοτήθηκαν μέσω δανεισμού της ΕΕ.

Γράφημα 2.19 – Εκταμιευθέντα δάνεια προς κράτη μέλη που χρηματοδοτήθηκαν μέσω εκκρεμών δανειοληπτικών πράξεων της ΕΕ, στο τέλος του 2025

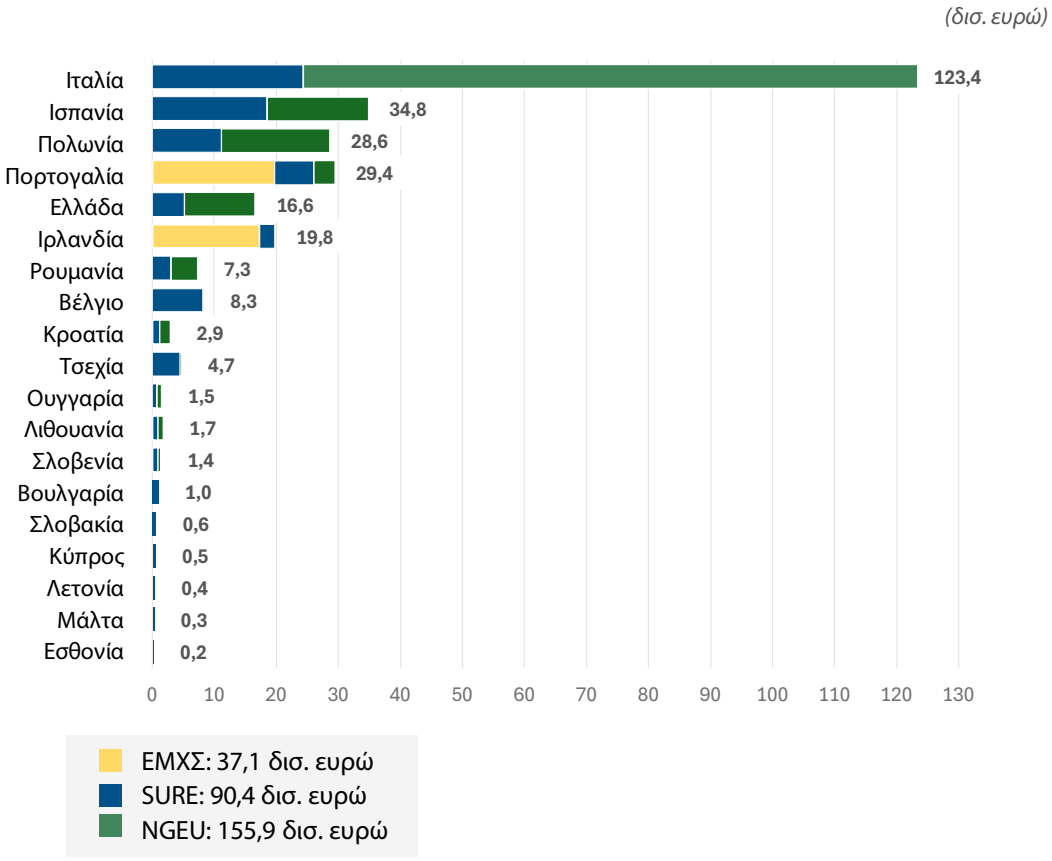

Σημ.: Ποσά σε ονομαστική αξία.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

Η αξιοποίηση του NGEU είναι χαμηλότερη από την αναμενόμενη

2.37. Το πρόγραμμα NGEU προοριζόταν αρχικά να παρέχει στα κράτη μέλη χρηματοδότηση ύψους έως 806,9 δισεκατομμυρίων ευρώ σε τρέχουσες τιμές (750 δισ. ευρώ σε τιμές του 2018). Καθώς η ζήτηση δανείων από τα κράτη μέλη μειώθηκε, το ποσό αυτό αναπροσαρμόστηκε προς τα κάτω στα 698 δισεκατομμύρια ευρώ στο τέλος του 2025. Λαμβανομένης υπόψη της μείωσης του ύψους του δανείου προς την Ισπανία[27] τον Ιανουάριο του 2026, η επικαιροποιημένη συνολική διαθέσιμη χρηματοδότηση ανέρχεται σε 637,7 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που περιλαμβάνει 216,7 δισεκατομμύρια για δάνεια και 421,0 δισεκατομμύρια για μη επιστρεπτέα στήριξη.

[27] Άρθρο 2, παράγραφος 1, της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 17031/25 του Συμβουλίου.

2.38. Στο τέλος του 2025, η ΕΕ είχε εκταμιεύσει 452,4 δισεκατομμύρια ευρώ (βλέπε ***γράφημα 2.20***) και μπορεί ακόμη να εκταμιεύσει μέχρι και 185,3 δισεκατομμύρια ευρώ στο πλαίσιο του NGEU πριν από το τέλος του 2026.

Γράφημα 2.20 – Εκταμιεύσεις στο πλαίσιο του NGEU, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

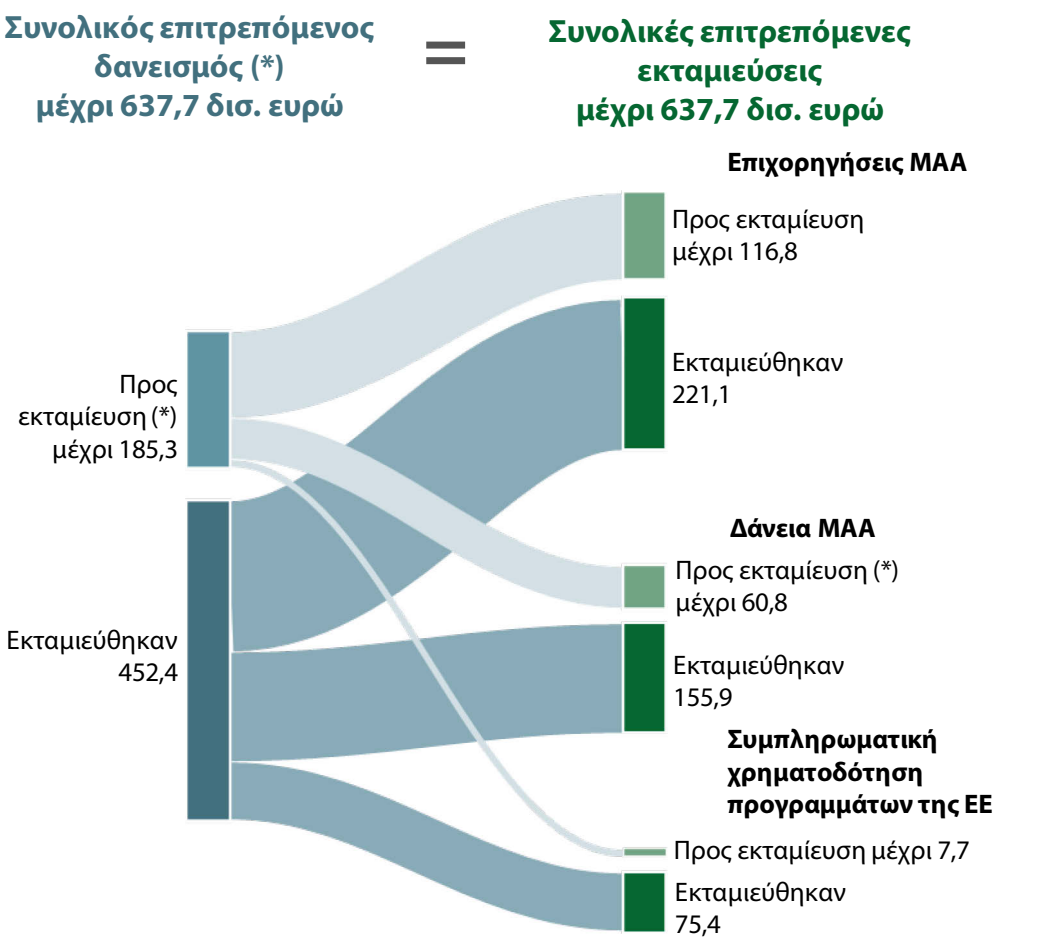

(*) με βάση την αναθεώρηση των ποσών των δανείων τον Ιανουάριο του 2026.

Σημ.: Τα δάνεια που αναφέρονται για το NGEU αντιπροσωπεύουν μόνο τα κονδύλια που διατέθηκαν ειδικά στο μέσο αυτό μέχρι το τέλος του 2025. Στα ποσά δεν περιλαμβάνονται οι διοικητικές δαπάνες ούτε το μέρος των επιχορηγήσεων που χρηματοδοτήθηκε από το BAR ή το ΣΕΔΕ. Το συνολικό ποσό των δανείων αποτυπώνει την προς τα κάτω αναθεώρηση κατά 60,4 δισ. ευρώ που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2026.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.39. Η αποπληρωμή των δανείων στο πλαίσιο του NGEU πρέπει να αρχίσει το 2028 και να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι το 2058[28]. Οι ετήσιες αποπληρωμές κεφαλαίου δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 7,5 % του μέγιστου ποσού της μη επιστρεπτέας στήριξης του NGEU[29] (δηλαδή τα 31,6 δισ. ευρώ ετησίως).

2.40. Προκειμένου να πετύχει την απαιτούμενη σταθερή και προβλέψιμη μείωση των υποχρεώσεων[30], η Επιτροπή θα αναγκαστεί να αναχρηματοδοτήσει χρέος που πλησιάζει στη λήξη του με την έκδοση νέων χρεωστικών μέσων για την εξόφληση παλαιότερων που λήγουν[31]. Μεταβολές των συνθηκών της αγοράς θα μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια υψηλότερο ή χαμηλότερο κόστος δανεισμού, γεγονός που, όσον αφορά τον δανεισμό του NGEU για επιχορηγήσεις και συμπληρωματική χρηματοδότηση[32], θα βαρύνει αναγκαστικά τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφώνησαν με την Επιτροπή ότι οι δαπάνες από τον προϋπολογισμό της ΕΕ που σχετίζονται με την αποπληρωμή των δανείων του NGEU δεν θα πρέπει να οδηγούν σε αδικαιολόγητη μείωση των δαπανών προγραμμάτων ή των επενδυτικών μέσων που προβλέπονται από το τρέχον ΠΔΠ[33]. Με την επιφύλαξη του μεγέθους των μελλοντικών ΠΔΠ, το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής των δανείων για τη μη επιστρεπτέα στήριξη από το NGEU ενδέχεται να επηρεάσει τις συνολικές πιστώσεις πληρωμών των μελλοντικών ΠΔΠ. Όλες οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται η ΕΕ λόγω του δανεισμού για τη χορήγηση των δανείων του NGEU, περιλαμβανομένων και των δαπανών που συνδέονται με τη διαχείριση των κινδύνων επιτοκίου και άλλων χρηματοοικονομικών κινδύνων, βαρύνουν τα κράτη μέλη που είναι δικαιούχοι των εν λόγω δανείων.

---

[28] Άρθρο 5, παράγραφος 2, της απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053 του Συμβουλίου.

[29] Αυτόθι.

[30] Αυτόθι.

[31] COM(2024) 93, παράρτημα.

[32] Άρθρο 11, παράγραφος 1, της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2023/2825 της Επιτροπής.

[33] Διοργανική συμφωνία της 16ης Δεκεμβρίου 2020, παράρτημα II.

2.41. Η Επιτροπή δεν έχει δημοσιεύσει μια συνολική στρατηγική αποπληρωμής για το NGEU έως το 2058. Όσον αφορά τα ποσά δανεισμού για τη μη επιστρεπτέα στήριξη από το NGEU, στην πρότασή της για το ΠΔΠ 2028-2034, η Επιτροπή πρότεινε σταθερό ποσό ύψους 24 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως σε τρέχουσες τιμές για την αποπληρωμή τόσο των τόκων όσο και του κεφαλαίου[34] κατά την εν λόγω περίοδο. Βάσει της πρότασης, προτεραιότητα έχει η καταβολή των τόκων, με τυχόν εναπομένοντα ποσά εντός του ετήσιου ποσού αποπληρωμής των 24 δισεκατομμυρίων ευρώ να χρησιμοποιούνται για την ταχύτερη αποπληρωμή του κεφαλαίου. Σύμφωνα με την Επιτροπή, αυτή η προσέγγιση βάσει σταθερού ετήσιου ποσού διασφαλίζει την προβλεψιμότητα του δημοσιονομικού σχεδιασμού και λειτουργεί ως φυσικός αντισταθμιστικός παράγοντας έναντι των κυμαινόμενων επιτοκίων, ακόμη και αν, σε σύγκριση με εναλλακτικές λύσεις που περιλαμβάνουν τη γραμμική αποπληρωμή του κεφαλαίου, ενδέχεται να επιφέρει υψηλότερο συνολικό κόστος τόκων κατά τη διάρκεια της συνολικής περιόδου αποπληρωμής (έως το 2058)[35]. Βάσει των πληροφοριών που δημοσίευσε η Επιτροπή, το κόστος των τόκων που σχετίζονται με τη μη επιστρεπτέα στήριξη από το NGEU κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2028-2034 θα μπορούσε να ανέλθει σε περίπου 93 δισεκατομμύρια ευρώ[36], με βάση την παραδοχή ότι η στήριξη θα εκταμιευθεί πλήρως.

---

[34] COM(2025) 573, ενότητα 2.1. «Πληρωμές σε σχέση με τις αναλήψεις υποχρεώσεων του ΠΔΠ 2028-2034».

[35] SWD(2025) 570, ενότητα 4.5 «Preparedness».

[36] Εκτίμηση με βάση το γράφημα 4.4, SWD(2025) 570 final/2.

Το αναμενόμενο κόστος δανεισμού για το NGEU υπό το τρέχον ΠΔΠ παραμένει διπλάσιο από τις αρχικές εκτιμήσεις

2.42. Το 2020, συμφωνήθηκε συνολικό κονδύλιο ύψους 14,9 δισεκατομμυρίων ευρώ υπό τον τομέα 2β («Ανθεκτικότητα και αξίες») του ΠΔΠ 2021-2027 για τη χρηματοδότηση των τόκων και την πληρωμή των τοκομεριδίων στο πλαίσιο των δανειοληπτικών πράξεων του NGEU[37]. Οι εκτιμήσεις του 2020 βασίζονταν στα αναμενόμενα επιτόκια δανεισμού που κυμαίνονταν μεταξύ 0,55 % το 2021 και 1,15 % το 2027[38]. Ωστόσο, τα πραγματικά επιτόκια αυξήθηκαν σημαντικά[39], επηρεάζοντας έτσι δυσμενώς το οριακό κόστος χρηματοδότησης που βαρύνει την ΕΕ (βλέπε ***γράφημα 2.21***).

Γράφημα 2.21 – Μεταβολές του κόστους χρηματοδότησης του NGEU

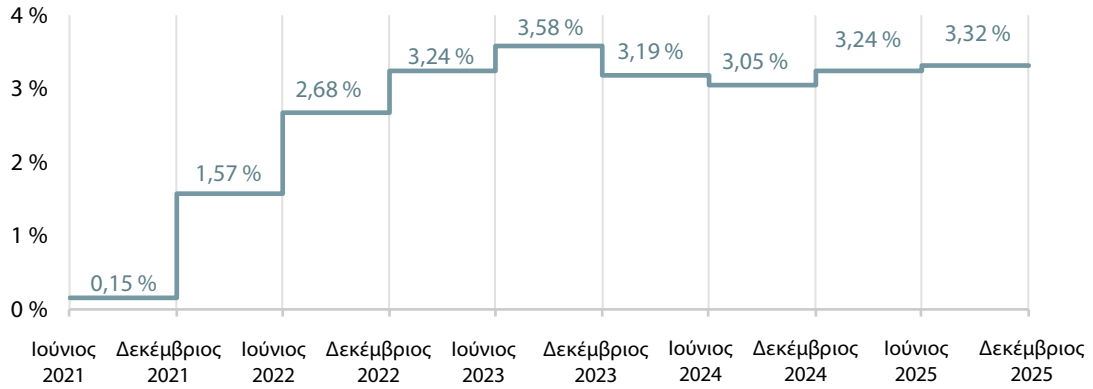

Σημ.: Το κόστος χρηματοδότησης για κάθε χρονική περίοδο αντικατοπτρίζει το επιτόκιο κατά τον χρόνο της αναφοράς στοιχείων, αλλά ενδέχεται να παρουσιάζει διακυμάνσεις λόγω των μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς.

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση την ανακοίνωση COM(2026) 164.

---

[37] Multiannual Financial Framework 2021-2027 (in commitments) – Current prices, γραμμή 2.6. «Financing and repayment – NextGenerationEU».

[38] Ενημερωτικό σημείωμα της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τίτλο «Revision of the EU's long-term budget for 2021 to 2027», σ. 7.

[39] Key ECB interest rates.

2.43. Σύμφωνα με την Επιτροπή, την περίοδο 2021-2025 οι δαπάνες που αφορούσαν το κόστος χρηματοδότησης του δανεισμού για τη μη επιστρεπτέα στήριξη από το NGEU ανήλθαν σε 10,4 δισεκατομμύρια ευρώ (5 δισ. ευρώ το 2025). Το ποσό αυτό ήταν σχεδόν κατά 62 % υψηλότερο από την αρχική πρόβλεψη των 6,4 δισεκατομμυρίων ευρώ[40]. Η Επιτροπή αναμένει να καταβάλει για τόκους περί τα 8 δισεκατομμύρια ευρώ το 2026[41] και 9,9 δισεκατομμύρια το 2027[42]. Ως εκ τούτου, το συνολικό κόστος χρηματοδότησης υπό το τρέχον ΠΔΠ θα μπορούσε να φθάσει τα 28,3 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό περίπου διπλάσιο της αρχικής πρόβλεψης των 14,9 δισεκατομμυρίων ευρώ από την Επιτροπή[43]. Ωστόσο, η σύγκρουση στη Μέση Ανατολή, η οποία ξεκίνησε στα τέλη Φεβρουαρίου του 2026, είναι πηγή πρόσθετης αβεβαιότητας με αντίκτυπο στον πληθωρισμό και στις ευρύτερες αποφάσεις νομισματικής πολιτικής[44]. Συνεπώς, το μελλοντικό κόστος χρηματοδότησης ενδέχεται να διαφέρει από τις τρέχουσες δημοσιονομικές προβλέψεις. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη δημοσιεύσει επικαιροποιημένες εκτιμήσεις των πιθανών συνεπειών στο κόστος χρηματοδότησης, παρόλο που ο αντίκτυπος ενδέχεται να είναι συγκρίσιμος με εκείνον που είχε ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

2.44. Το 2025, ο προϋπολογισμός της ΕΕ κινητοποίησε έναν ειδικό μηχανισμό, το Μέσο Ανάκαμψης της ΕΕ (EURI)[45], το οποίο παρείχε 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ[46] για την κάλυψη μέρους του κόστους δανεισμού του NGEU. Το ποσό αυτό προστέθηκε στα 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του μηχανισμού ευελιξίας[47].

---

[40] Multiannual Financial Framework 2021-2027 (in commitments) – Current prices, γραμμή 2.6. «Financing and repayment – NextGenerationEU».

[41] Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2026, τίτλος 06 «Ανάκαμψη και ανθεκτικότητα».

[42] Statement of estimates of the Commission for the financial year 2027, Policy Highlights, 3.4.3 Recovery and resilience cluster, Financing cost of the European Union Recovery Instrument (EURI).

[43] Multiannual financial framework 2021-2027 (in commitments) – Current prices, γραμμή 2.6. «Financing and repayment – NextGenerationEU».

[44] Ομιλία του αντιπροέδρου της ΕΚΤ, 26.3.2026.

[45] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 2.32.

[46] Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025, σ. 16.

[47] Αυτόθι.

Οι καθυστερημένες εκταμιεύσεις οδήγησαν σε αύξηση των ταμειακών υπολοίπων

2.45. Η Επιτροπή δανείζεται εκ των προτέρων με βάση τις προβλεπόμενες ανάγκες εκταμίευσης των διάφορων προγραμμάτων, ώστε να διασφαλίζει ότι θα είναι σε θέση να εκπληρώσει εγκαίρως τις υποχρεώσεις της. Κάθε χρόνο εγκρίνει *ετήσια απόφαση δανεισμού* για τον καθορισμό του ανώτατου ορίου μακροπρόθεσμου και βραχυπρόθεσμου δανεισμού, η οποία αντικατοπτρίζει τις προβλέψεις ως προς τις απαιτήσεις ρευστότητας για όλα τα σχετικά προγράμματα. Στο πλαίσιο αυτό, δημοσιεύει εξαμηνιαία *σχέδια χρηματοδότησης* στα οποία περιγράφονται ο αναμενόμενος όγκος των χρεωστικών τίτλων που θα εκδοθούν και το σχετικό χρονοδιάγραμμα για το επόμενο εξάμηνο. Κοινοποιώντας εκ των προτέρων τη στρατηγική της όσον αφορά τη χρηματοδότηση, η Επιτροπή διασφαλίζει μεγαλύτερη προβλεψιμότητα όσον αφορά την από μέρους της έκδοση τίτλων, ενώ παράλληλα διατηρεί ευελιξία και εγγυάται τη διαφάνεια στις αγορές[48].

2.46. Η Επιτροπή πρέπει να εξασφαλίζει ότι διαθέτει επαρκή κονδύλια για την πραγματοποίηση των εκταμιεύσεων. Όσον αφορά τον ΜΑΑ, οι χαμηλότερες από τις προβλεπόμενες εκταμιεύσεις που βασίζονται στο ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα των αιτημάτων πληρωμής των κρατών μελών είχαν ως αποτέλεσμα αυξημένα ταμειακά διαθέσιμα (βλέπε ***γράφημα 2.22***).

[48] Αιτιολογική σκέψη 8 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2023/2825 της Επιτροπής.

Γράφημα 2.22 – Ταμειακά υπόλοιπα της ΕΕ στο τέλος του έτους

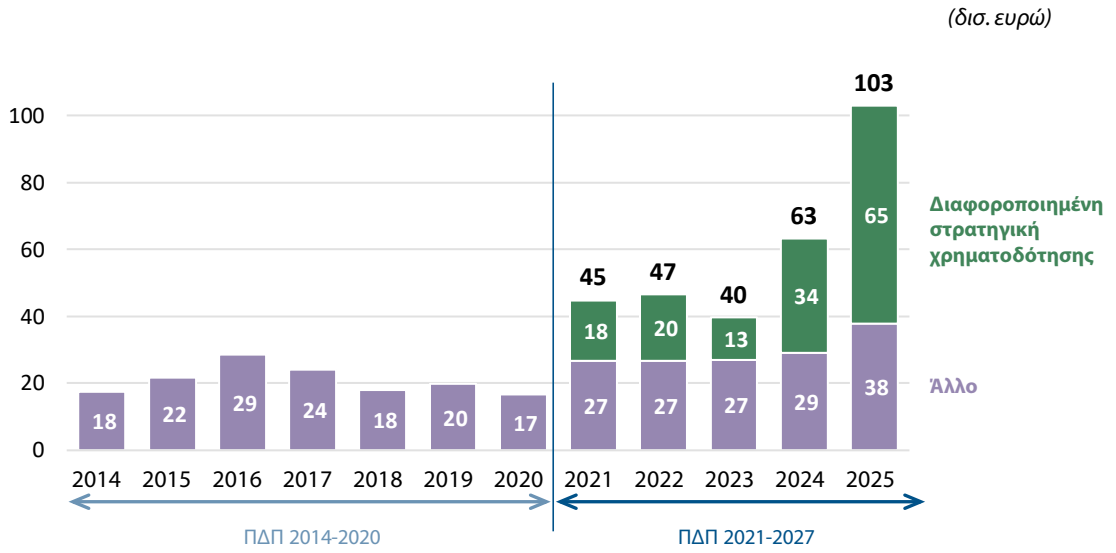

Σημ.: Στα ταμειακά υπόλοιπα περιλαμβάνονται επίσης τα ταμειακά ισοδύναμα.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

2.47. Στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης στρατηγικής χρηματοδότησης (βλέπε σημείο ***2.30***), η Επιτροπή διατηρεί τα έσοδα από δανειοληπτικές πράξεις σε ένα κοινό απόθεμα ρευστότητας στην ΕΚΤ και τα διαχειρίζεται σε κεντρικό επίπεδο. Οι ευνοϊκοί όροι επιτοκίου είχαν ως αποτέλεσμα, από το 2021, η διαχείριση της ρευστότητας να αποφέρει σωρευτικά καθαρά έσοδα για τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τα οποία ανήλθαν σε 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ σύμφωνα με την Επιτροπή. Ωστόσο, το 2025, λόγω μεταβολών των επιτοκίων, τα ταμειακά υπόλοιπα άρχισαν να δημιουργούν καθαρό κόστος διαχείρισης της ρευστότητας για τον προϋπολογισμό της ΕΕ[49]. Δεδομένου ότι το κόστος ρευστότητας τιμολογείται ετησίως, το καθαρό κόστος που προέκυψε το 2025 θα αποτυπωθεί μόνο στον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2026[50].

[49] COM(2025) 310, ενότητα 2.2. «Οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή συνεπάγονται κόστος για την Ευρωπαϊκή Ένωση».

[50] Άρθρο 17 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/1974 της Επιτροπής.

Συνεχίστηκε η παροχή στήριξης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ προς την Ουκρανία κατά τη διάρκεια του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας

2.48. Σύμφωνα με την Επιτροπή, από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας και έως το τέλος του 2025, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είχαν κινητοποιήσει άνω των 192,1 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη στήριξη της Ουκρανίας και του λαού της (βλέπε ***γράφημα 2.23***).

Γράφημα 2.23 – Στήριξη της ΕΕ και των κρατών μελών της προς την Ουκρανία και τον ουκρανικό λαό από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

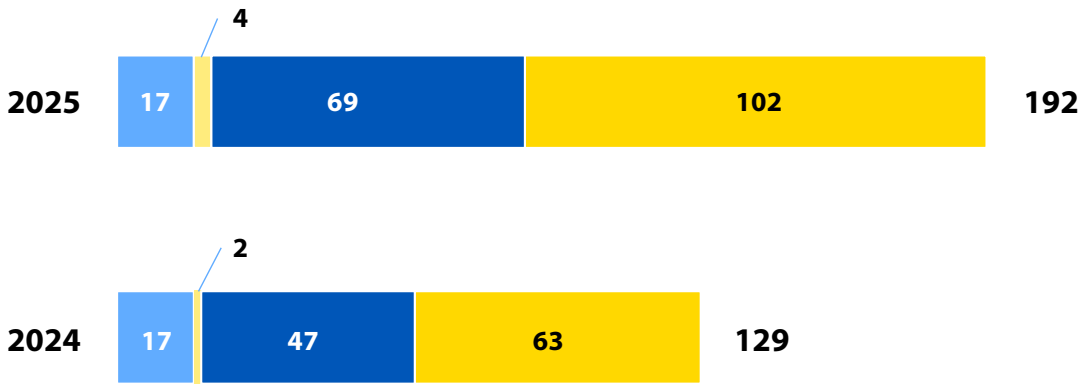

Στήριξη προς Ουκρανούς και Ουκρανές στην ΕΕ

Στήριξη της Ουκρανίας με έσοδα από ακινητοποιημένα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία

Μέτρα στρατιωτικής συνδρομής

Άλλη στήριξη από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

2.49. Ενώ στο ***γράφημα 2.23*** παρουσιάζεται το συνολικό ποσό που κινητοποίησαν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, το ***γράφημα 2.24*** συμπληρώνει την εικόνα, εστιάζοντας μόνο στη στήριξη που κατέστη διαθέσιμη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η ανάλυση βασίζεται στα ποσά που διατέθηκαν και εκταμιεύθηκαν για τα ακόλουθα στοιχεία:

α) δάνεια, σε ονομαστική αξία·

β) επιχορηγήσεις, για την παροχή άμεσης στήριξης στην Ουκρανία και στον ουκρανικό λαό (εξαιρουμένων των προβλέψεων για δάνεια και εγγυήσεις)· και

γ) *εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό*, που παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της εγγύησης για την Ουκρανία και μόνο.

Γράφημα 2.24 – Συνδρομή με χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ προς την Ουκρανία και τον ουκρανικό λαό από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας, στο τέλος του 2025

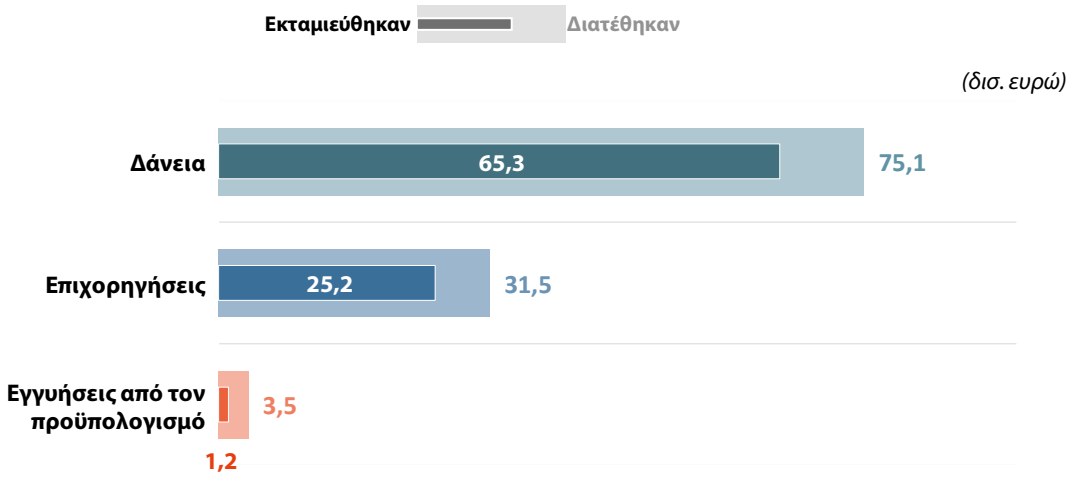

Σημ.: Δάνεια σε ονομαστική αξία, επιχορηγήσεις στο πλαίσιο εγκεκριμένων προγραμμάτων, εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό που παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της εγγύησης για την Ουκρανία και μόνο. Εξαιρούνται οι προβλέψεις στο κοινό ταμείο προβλέψεων (ΚΤΠ).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.50. Όσον αφορά το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, έως το τέλος του 2025 είχαν κινητοποιηθεί 31,3 δισεκατομμύρια ευρώ, συμπεριλαμβανομένων 23,2 δισεκατομμυρίων σε δάνεια (βλέπε ***γράφημα 2.18***). Συσταθέν το 2024, το μέσο αυτό αποσκοπεί στην παροχή χρηματοδοτικής στήριξης ύψους έως και 50 δισεκατομμυρίων ευρώ στην Ουκρανία μέχρι το 2027. Στο πλαίσιο του μέσου, η ΕΕ μπορεί επίσης να επιδοτήσει το κόστος δανεισμού της Ουκρανίας κατά τη διάρκεια του τρέχοντος ΠΔΠ τόσο για τα δάνεια του μέσου όσο και για τα έκτακτα δάνεια της *μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ)* που χορηγήθηκαν το 2022. Το 2025, οι εν λόγω επιδοτήσεις επιτοκίου ανήλθαν σε 0,6 δισεκατομμύρια ευρώ (0,8 δισ. ευρώ σωρευτικά από τη θέσπιση του μέσου).

2.51. Το 2025, εκταμιεύθηκε πλήρως η ΜΧΣ στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία (ΜΣΔΟ)[51], ο οποίος θεσπίστηκε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της G7 «Δάνεια επιτάχυνσης έκτακτων εσόδων για την Ουκρανία» και έχει προϋπολογισμό ύψους 18,1 δισεκατομμυρίων ευρώ[52].

[51] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2773.

[52] Annex to the G7 Finance Ministers' Statement on Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) Loan initiative.

Η αποπληρωμή του κεφαλαίου, των τόκων και του σχετικού κόστους αναμένεται να χρηματοδοτηθεί μέσω μελλοντικών εισροών έκτακτων εσόδων από ακινητοποιημένα κρατικά περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας[53]. Ωστόσο, επισημαίνουμε τις νομικές δυσκολίες που ενέχει η ακινητοποίηση ρωσικών περιουσιακών στοιχείων[54]. Σύμφωνα με την Επιτροπή, το 2025 η ΕΕ παρακράτησε 0,6 δισεκατομμύρια ευρώ από αυτά τα έκτακτα έσοδα ως απόθεμα ασφαλείας για την κάλυψη μελλοντικού χρηματοοικονομικού κόστους σε σχέση με τον ΜΣΔΟ.

2.52. Τον Δεκέμβριο του 2025, το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία σχετικά με πρόσθετο δάνειο ύψους 90 δισεκατομμυρίων ευρώ[55] προς την Ουκρανία, στο πλαίσιο του δανείου στήριξης της Ουκρανίας, για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της χώρας το 2026 και το 2027. Από αυτά, τα 30 δισεκατομμύρια προορίζονται για τη μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή και τη δημοσιονομική στήριξη που παρέχονται μέσω του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία και τα 60 δισεκατομμύρια για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανικής ικανότητας. Το δάνειο πρόκειται να χρηματοδοτηθεί μέσω δανεισμού της ΕΕ στις κεφαλαιαγορές, με την υποστήριξη του *περιθωρίου* του προϋπολογισμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα διασφαλιστεί ότι αυτό δεν θα έχει αντίκτυπο στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις των μη συμμετεχόντων κρατών μελών (Τσεχία, Ουγγαρία και Σλοβακία). Ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα καλύψει τους τόκους και το σχετικό κόστος δανεισμού το 2027, ενώ το κεφάλαιο θα αποπληρωθεί από την Ουκρανία μόνον αφού λάβει πολεμικές αποζημιώσεις από τη Ρωσία[56]. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε την έγκρισή του τον Ιανουάριο του 2026 για την εφαρμογή της διαδικασίας ενισχυμένης συνεργασίας[57] μεταξύ των κρατών μελών που στηρίζουν το δάνειο αυτό. Οι σχετικοί κανονισμοί εγκρίθηκαν τον Φεβρουάριο[58]. Τον Απρίλιο, το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με την τροποποίηση του ΠΔΠ, προκειμένου να εγγυηθεί η έκδοση ομολόγων της ΕΕ και η χρηματοδότηση του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους για το 2027 (κατά τον χρόνο υποβολής της πρότασης εκτιμάτο σε περίπου 1 δισ. ευρώ).

---

[53] Άρθρο 3 και άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2773.

[54] Υποθέσεις T-150/26 και C-186/26.

[55] EUCO 26/25.

[56] Άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) 2026/467.

[57] Άρθρο 20 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[58] Κανονισμοί (ΕΕ) 2026/467 και (ΕΕ) 2026/468.

2.53. Έως τα μέσα του 2026, το ποσό των εγκεκριμένων ή συνομολογημένων δανείων προς την Ουκρανία από το 2014, ανεξόφλητων ή προς εκταμίευση, ανερχόταν σε 170,1 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία είχαν εκταμιευθεί 70,3 δισεκατομμύρια στο τέλος του 2025 (βλέπε ***γράφημα 2.25***).

Γράφημα 2.25 – Χρονογραμμή των εγκεκριμένων δανείων προς την Ουκρανία, ανεξόφλητων ή προς εκταμίευση, περιλαμβανομένων των προβλέψεων και των εγγυήσεων των κρατών μελών

(δισ. ευρώ)

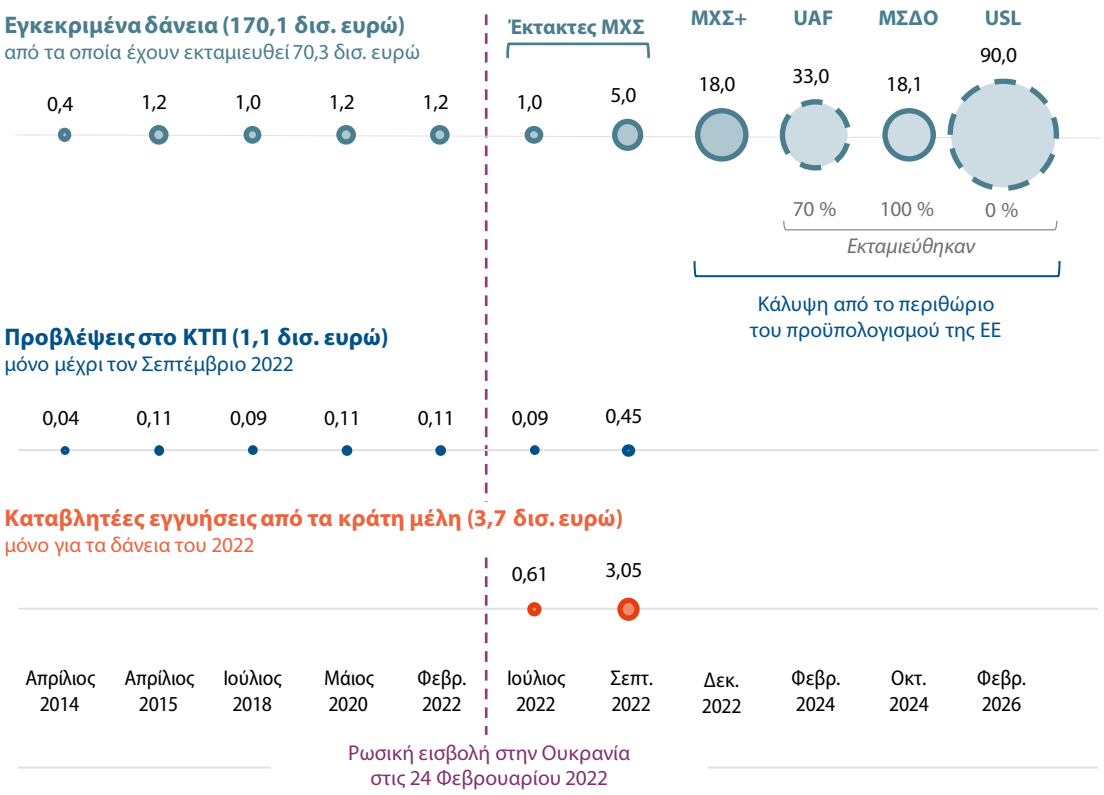

ΜΧΣ:	Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή
ΜΧΣ+:	Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή+
UAF:	Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία [όπως αναθεωρήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2026/468]
ΜΣΔΟ:	Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία
USL:	Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του δανείου στήριξης της Ουκρανίας

Σημ.: Τα ποσά παρουσιάζονται σε ονομαστική αξία, όπως εκταμιεύθηκαν στο τέλος του 2025.
Δεν περιλαμβάνεται το ανεξόφλητο δάνειο που εκταμιεύθηκε από την Ευρατόμ προς την Energoatom, ύψους 0,3 δισ. ευρώ.
Στο τέλος του 2025, έμενε να καταβληθούν 0,05 δισ. ευρώ από τις προβλέψεις του ΚΤΠ για τα δάνεια του 2022.
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

2.54. Στους ετήσιους λογαριασμούς της ΕΕ για το 2025[59], η Επιτροπή αναγνώρισε πρόβλεψη απομείωσης ύψους 30,2 δισεκατομμυρίων ευρώ (έναντι 15,8 δισ. ευρώ το 2024) για όλα τα δάνεια της ΜΧΣ και του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία που έχουν ήδη εκταμιευθεί, η οποία απηχούσε τις αναμενόμενες ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια των δανείων αυτών.

Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ συνεχίζει να αυξάνεται

2.55. Προκειμένου να αναλύσουμε το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ, εξετάσαμε τα εξής:

α) τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ που, σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων αποπληρωμής δανείων, καλύπτουν τον δανεισμό από τις αγορές για δάνεια που χορηγήθηκαν σε κράτη μέλη ή τρίτες χώρες· και

β) τις υποχρεώσεις που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον εάν επέλθει συγκεκριμένο γεγονός, γνωστοποιούνται στους ετήσιους λογαριασμούς ως *ενδεχόμενες υποχρεώσεις* και συνίστανται σε εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό που έχουν ήδη παρασχεθεί για να καλύψουν τα εκταμιευθέντα ποσά[60].

2.56. Στο τέλος του 2025, το συνακόλουθο άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ ανερχόταν συνολικά σε 406,8 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό αυξημένο κατά 19 % σε σχέση με το αντίστοιχο στο τέλος του 2024, ύψους 342 δισεκατομμυρίων ευρώ. Στο ***γράφημα 2.26*** παρουσιάζεται το τρέχον άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ και το σύστημα προστασίας που εφαρμόζεται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η ΕΕ είναι σε θέση να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της ως προς την εξυπηρέτηση του χρέους.

---

[59] Ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ για το 2025, σημείωση 2.4.

[60] Αυτόθι, σημείωση 4.1.1.

Γράφημα 2.26 – Συνολικό άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ στο τέλος του 2025, πηγή του ανοίγματος και σχετικό σύστημα προστασίας

(δισ. ευρώ)

Πηγή του ανοίγματος	Άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ		Σύστημα προστασίας ΠΡΙΝ από την προσφυγή στον προϋπολογισμό της ΕΕ	Σύστημα προστασίας ΜΕΤΑ την προσφυγή στον προϋπολογισμό της ΕΕ
	2024	2025		
Δάνεια NGEU	108,7	155,9		Περιθώριο κάτω από το προσωρινό ανώτατο όριο των ιδίων πόρων (0,6 % του ΑΕΕ της ΕΕ)
Δάνεια SURE	98,4	90,4	ά.α.	Περιθώριο κάτω από το μόνιμο ανώτατο όριο των ιδίων πόρων (1,4 % του ΑΕΕ της ΕΕ) + Εγγύηση από τα κράτη μέλη (25 %)
Δάνεια ΕΜΧΣ	42,0	37,1		
Δάνεια ΙΠ	0,2	-		
Δάνεια της ΜΧΣ+ *προς την Ουκρανία*	18,0	18,0		
Δάνεια του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία	13,1	23,2		
ΜΧΣ στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία (ΜΣΔΟ)	-	18,1	Έκτακτα έσοδα από ακινητοποιημένα κρατικά περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας	Περιθώριο κάτω από το μόνιμο ανώτατο όριο των ιδίων πόρων (1,4 % του ΑΕΕ της ΕΕ)
Έκτακτα δάνεια της ΜΧΣ *προς την Ουκρανία*	6,0	6,0	Κοινό ταμείο προβλέψεων (9 %) + Προαιρετική εγγύηση από τα κράτη μέλη (61 %)	
Δάνεια της ΜΧΣ *προς την Ουκρανία*	5,0	5,0	Κοινό ταμείο προβλέψεων (μεταξύ 9 % και 70 %)	ά.α.
Εγγύηση για την Ουκρανία	0,1	1,2		
Δάνεια της Ευρατόμ *προς την Energoatom*	0,3	0,3		
Εγγύηση του ΕΤΣΕ	21,0	20,0		
Εγγύηση συνδεόμενη με εντολή εξωτερικής δανειοδότησης	19,2	16,8		
Εγγύηση του ΕΤΒΑ	0,5	0,5		
Εγγύηση του ΜΓΑΔΣ-ΕΤΒΑ+	1,3	2,9		
Εγγύηση του InvestEU	3,5	6,0		
Δάνεια προς άλλες τρίτες χώρες	4,7	5,4		
Σύνολο	**342,0**	**406,8**		

Σημ.: Το γράφημα βασίζεται στην προσέγγιση που περιγράφεται στο σημείο ***2.55***.

Οι συντελεστές προβλέψεων των συνιστωσών των κρατών μελών στο πλαίσιο της εγγύησης του InvestEU ενδέχεται να διαφέρουν από τον τυπικό συντελεστή. Για τυχόν ποσό μη καλυπτόμενο από πρόβλεψη, υπάρχει αντεγγύηση από τα κράτη μέλη. Όσον αφορά την εγγύηση που συνδέεται με εντολή εξωτερικής δανειοδότησης, το άνοιγμα της ΕΕ κυμαίνεται μεταξύ 65 % και 100 % των εκκρεμών υπολοίπων.
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για τα έτη 2024 και 2025.

2.57. Το 2025 θεσπίστηκε η Διευκόλυνση Μεταρρυθμίσεων και Ανάπτυξης για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, μέσω της οποίας θα χορηγηθούν μέχρι και 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια μεταξύ του 2025 και του 2027. Από αυτά, εκταμιεύθηκαν το 2025 0,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

2.58. Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω και να φθάσει τα 664 δισεκατομμύρια ευρώ το 2027 (βλέπε ***γράφημα 2.27***).

Γράφημα 2.27 – Παλαιότερα ανοίγματα και προβλεπόμενο άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ

(δισ. ευρώ)

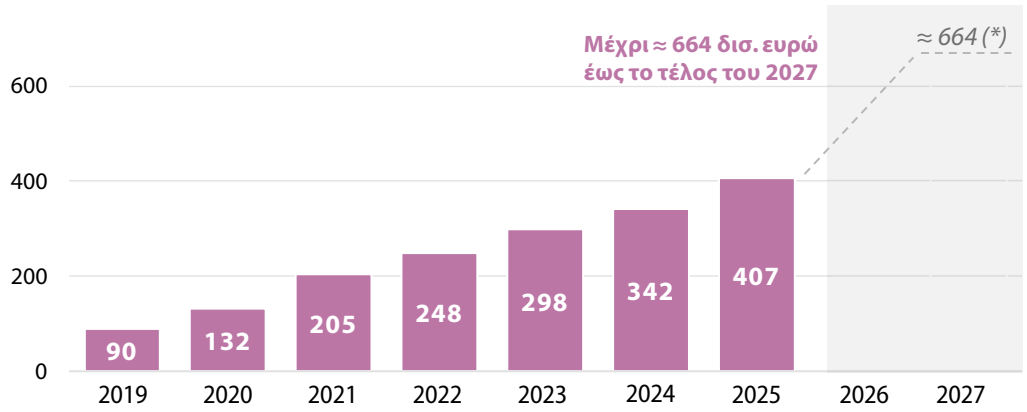

(*) Προβλεπόμενο άνοιγμα έως το τέλος του 2027:

- Δάνεια NextGenerationEU: μέχρι 216,7 δισ. ευρώ (ποσό αναθεωρηθέν τον Ιανουάριο του 2026)
- Δάνεια από τη στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης: 82,4 δισ. ευρώ
- Δάνεια από το μέσο δράσης για την ασφάλεια στην Ευρώπη: μέχρι 75 δισ. ευρώ (≈ 50 %)
- Δάνεια από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης: 27,9 δισ. ευρώ
- Δάνεια της Ευρατόμ προς την Energoatom: 0,2 δισ. ευρώ
- Δάνεια προς την Ουκρανία: μέχρι 170 δισ. ευρώ (ποσό αναθεωρηθέν τον Ιανουάριο του 2026)
- Δάνεια προς άλλες τρίτες χώρες: μέχρι 14,7 δισ. ευρώ
- Εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό για υπογραφείσες πράξεις: μέχρι 77,6 δισ. ευρώ

Σημ.: Το γράφημα βασίζεται στην προσέγγιση που περιγράφεται στο σημείο ***2.55***.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025 και άλλων στοιχείων προερχόμενων από την Επιτροπή.

2.59. Το συνολικό άνοιγμα μπορεί να αναλυθεί σε ετήσια ανοίγματα, που αποτελούν το μέγιστο ποσό που πρέπει να καλυφθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ή από το περιθώριο, σε περίπτωση αθέτησης πληρωμών σε οποιοδήποτε οικονομικό έτος[61]. Η Επιτροπή μάς παρείχε δεδομένα, βάσει των στοιχείων σχετικά με το ετήσιο άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ στο τέλος του 2024, τη χρηματοδοτική συνδρομή σε κράτη μέλη και τρίτες χώρες και την *εντολή εξωτερικής δανειοδότησης*. Για το 2026, υπολογίσαμε συνολικό άνοιγμα ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ (έναντι 14,5 δισ. ευρώ το 2025). Ωστόσο, το ποσό αυτό δεν λαμβάνει υπόψη το ετήσιο άνοιγμα λόγω των υπόλοιπων προγραμμάτων που καλύπτονται από εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό (ΕΤΣΕ, InvestEU, ΕΤΒΑ και ΕΤΒΑ+). Το 2022, συστήσαμε[62] να δημοσιεύεται η εκτίμηση του συνολικού ετήσιου ανοίγματος από την Επιτροπή.

Το περιθώριο του προϋπολογισμού της ΕΕ παρέχει εγγύηση για δανεισμό

2.60. Οι δανειοληπτικές πράξεις της ΕΕ υποστηρίζονται από μηχανισμό εγγυήσεων που έχει σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι υποχρεώσεις εξυπηρέτησης του χρέους μπορούν πάντοτε να εκπληρώνονται. Η εγγύηση αυτή παρέχεται μέσω του περιθωρίου του προϋπολογισμού της ΕΕ, το οποίο είναι το ετήσιο περιθώριο μεταξύ του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων (δηλαδή του μέγιστου ποσού που η ΕΕ μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη) και των ιδίων πόρων που χρειάζονται για τη χρηματοδότηση του πραγματικού επιπέδου των πιστώσεων πληρωμών στο πλαίσιο του ΠΔΠ. Από το 2021, το μόνιμο ανώτατο όριο ιδίων πόρων έχει οριστεί στο 1,4 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΕ.
Ο προϋπολογισμός για το 2025 περιλάμβανε ιδίους πόρους που αντιστοιχούσαν στο 0,83 % του ΑΕΕ της ΕΕ για τη χρηματοδότηση των δαπανών του προϋπολογισμού[63], κάτι που σημαίνει ότι στο τέλος του έτους υπήρχε διαθέσιμο περιθώριο 0,57 % για την κάλυψη των δημοσιονομικών υποχρεώσεων.

---

[61] Ειδική έκθεση 05/2023 του ΕΕΣ, γράφημα 2.

[62] Ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το οικονομικό έτος 2022, σύσταση 2.3.

[63] Ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ για το 2025, σημείωση 6.7.

2.61. Στην πράξη, το περιθώριο του προϋπολογισμού λειτουργεί ως έσχατη εγγύηση για τους επενδυτές: σε περίπτωση που η ΕΕ αντιμετωπίσει δυσκολίες στην εξυπηρέτηση του χρέους της (π.χ. λόγω καθυστερημένης ή ελλιπούς αποπληρωμής από τους δικαιούχους δανείων), η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να ζητήσει συμπληρωματικές συνεισφορές από τα κράτη μέλη, προκειμένου να εκπληρώσει τις σχετικές υποχρεώσεις. Πριν από ένα τέτοιο αίτημα, η Επιτροπή αναφέρει ότι έχει στη διάθεσή της μέτρα μετριασμού του κινδύνου και διαχείρισης της ρευστότητας[64]. Το περιθώριο του προϋπολογισμού δεν είναι ένα προχρηματοδοτούμενο αποθεματικό. Ο μόνος σκοπός που εξυπηρετεί είναι η εξασφάλιση πληρωμών από τα κράτη μέλη σε περίπτωση στην οποία οι συνήθεις πόροι του προϋπολογισμού της ΕΕ και οι εισροές από δανειολήπτες δεν επαρκούν για την αποπληρωμή των δανείων της ΕΕ.
Η συμμετοχή των κρατών μελών στον συγκεκριμένο μηχανισμό[65] συνιστά νομική υποχρέωση.

2.62. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία στο τέλος του 2024, η Επιτροπή εκτιμά ότι το διαθέσιμο περιθώριο από τον προϋπολογισμό κάτω από το μόνιμο ανώτατο όριο των ιδίων πόρων, μετά την αφαίρεση των ιδίων πόρων που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση των πιστώσεων πληρωμών από τον ενωσιακό προϋπολογισμό (εξαιρουμένου του NGEU), θα ανέλθει σε 90,8 δισεκατομμύρια ευρώ το 2026 και 90,5 δισεκατομμύρια το 2027[66] (βλέπε ***γράφημα 2.28***). Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία αντιστοιχούν στο 0,5 % του ετήσιου ΑΕΕ της ΕΕ.

2.63. Επιπλέον του περιθωρίου του προϋπολογισμού κάτω από το μόνιμο ανώτατο όριο των ιδίων πόρων, με την απόφαση για τους ιδίους πόρους θεσπίστηκε, έως το 2058, πρόσθετη προσωρινή και έκτακτη αύξηση του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων ύψους 0,6 % του ΑΕΕ της ΕΕ αποκλειστικά για τη διασφάλιση της αποπληρωμής των δανείων στο πλαίσιο του NGEU. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, για την περίοδο έως το 2027, θα παραμείνει διαθέσιμο σχεδόν όλο το περιθώριο του προϋπολογισμού κάτω από το προσωρινό ανώτατο όριο των ιδίων πόρων[67] (βλέπε ***γράφημα 2.28***).

---

[64] Αυτόθι.

[65] Απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053 του Συμβουλίου.

[66] COM(2025) 781, παραρτήματα.

[67] Αυτόθι.

Γράφημα 2.28 – Περιθώριο του προϋπολογισμού κάτω από το μόνιμο και το προσωρινό ανώτατο όριο των ιδίων πόρων

(δισ. ευρώ)

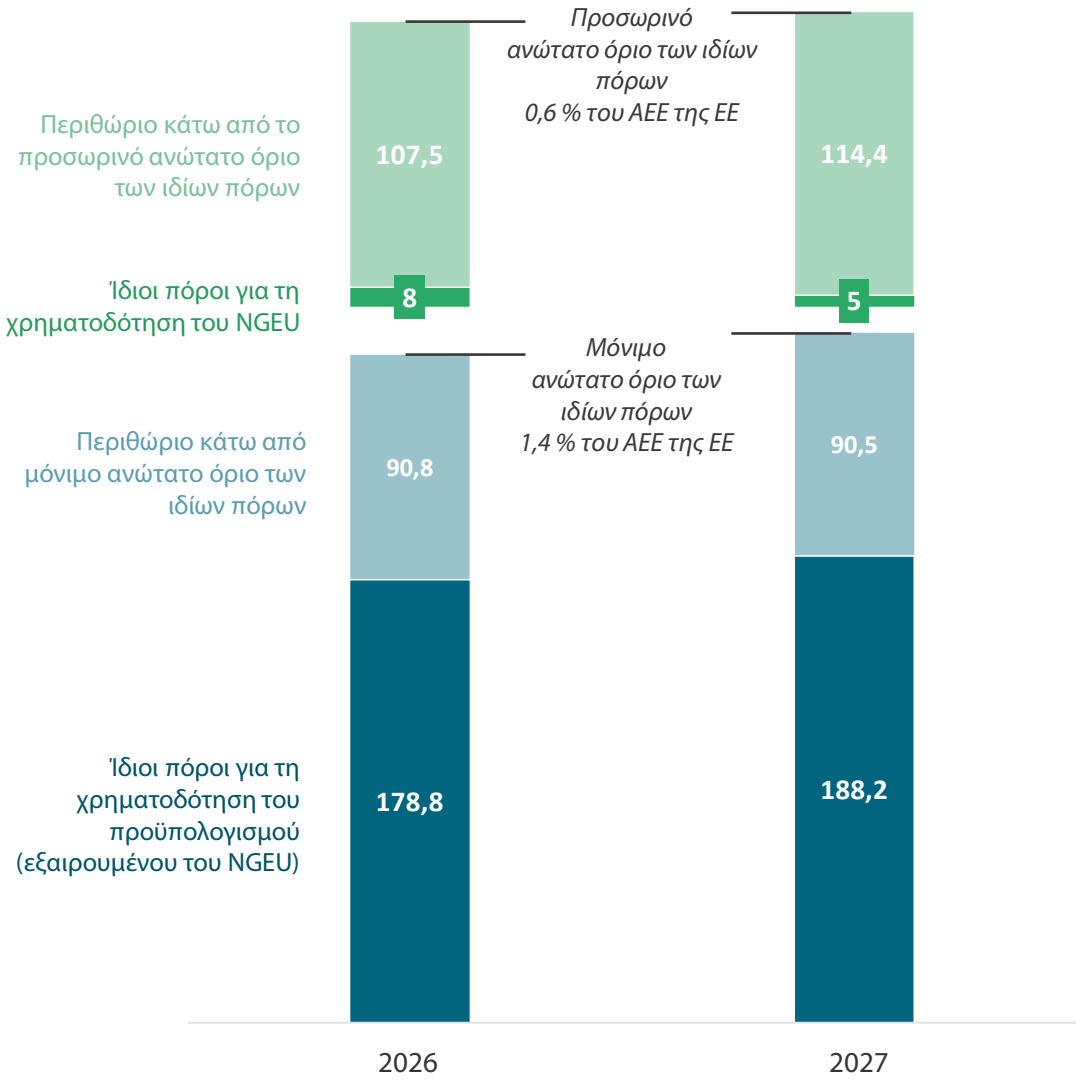

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση την ανακοίνωση COM(2025) 781.

2.64. Για το επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή πρότεινε να αυξηθεί το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων σε 1,75 %[68]. Στη γνώμη που διατυπώσαμε σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής[69], επισημάναμε ότι η Επιτροπή θα πρέπει να επανεκτιμήσει κατά πόσο το προτεινόμενο ανώτατο όριο των ιδίων πόρων παραμένει επαρκές, κατόπιν της έγκρισης νέου δανείου προς την Ουκρανία ύψους 90 δισεκατομμυρίων ευρώ.

[68] Άρθρο 4, COM(2025) 574.

[69] Γνώμη 04/2026, σημείο 16.

2.65. Η πρόταση εισήγαγε επίσης μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων που επιτρέπει τον πρόσθετο δανεισμό στις κεφαλαιαγορές με σκοπό τη χορήγηση δανείων στα κράτη μέλη σε περίπτωση σοβαρής κρίσης, σοβαρής δυσχέρειας ή σοβαρής συναφούς απειλής[70]. Το εργαλείο αυτό θα χρησιμοποιείται όταν τα υφιστάμενα προγράμματα δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Οι υποχρεώσεις που θα προκύψουν θα καλύπτονται από έκτακτη και προσωρινή αύξηση κατά 0,25 εκατοστιαίες μονάδες του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων[71].

Όπως και το 2024, τα σωρευτικά οικονομικά αποτελέσματα του κοινού ταμείου προβλέψεων είναι θετικά

2.66. Από το 2021, το *κοινό ταμείο προβλέψεων (ΚΤΠ)* συγκεντρώνει όλες τις προβλέψεις για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της ΕΕ, οι οποίες απορρέουν από τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό, τα δάνεια για χρηματοδοτική συνδρομή και τη δανειακή διευκόλυνση της Ευρατόμ[72]. Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων του ΚΤΠ ανερχόταν σε 27,2 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 23,2 δισ. ευρώ το 2024). Οι πόροι του ΚΤΠ κατανέμονται σε συνιστώσες που αντιστοιχούν στα διάφορα συνεισφέροντα μέσα[73] (βλέπε ***γράφημα 2.29***).

[70] Άρθρο 6, COM(2025) 574.

[71] Αυτόθι, άρθρο 8.

[72] Άρθρο 215 του δημοσιονομικού κανονισμού.

[73] Άρθρο 3, C(2020) 131/03.

Γράφημα 2.29 – Το κοινό ταμείο προβλέψεων και οι συνιστώσες του, στο τέλος του 2025

(δισ. ευρώ)

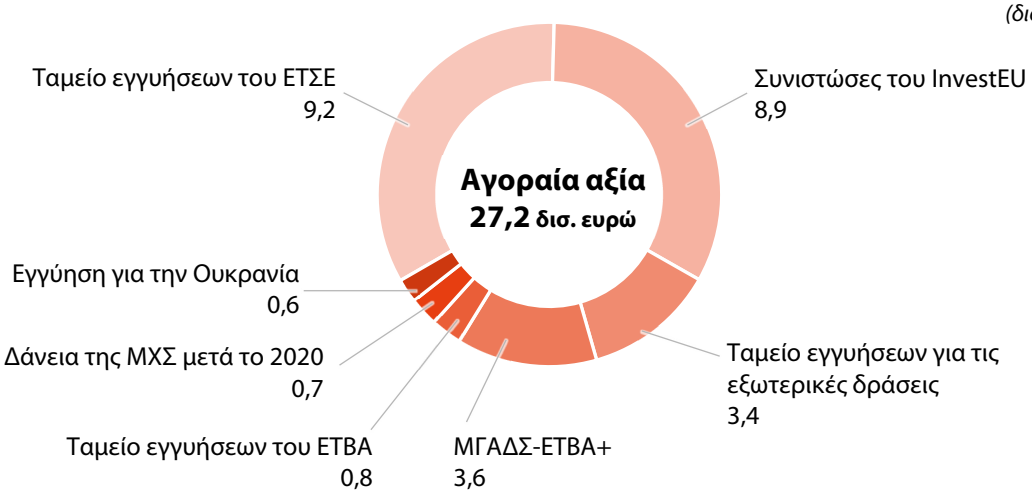

ΕΤΣΕ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
ΜΓΑΔΣ: Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας
ΕΤΒΑ+: Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη+
ΕΤΒΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
ΜΧΣ: Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή

Σημ.: 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ από τα περιουσιακά στοιχεία που δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο των συνιστωσών του InvestEU κατανέμονται στις συνιστώσες κρατών μελών (Τσεχία, Φινλανδία, Ρουμανία, Μάλτα, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία), οι οποίες χρηματοδοτούνται χωριστά μέσω εθνικών ή περιφερειακών συνεισφορών.
Επιπλέον, 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ τηρούνται στο κεντρικό ταμείο της Επιτροπής ως αποθεματικό ρευστότητας για την κάλυψη άμεσων καταπτώσεων εγγυήσεων.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ενοποιημένων ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2025.

2.67. Στόχος της Επιτροπής κατά τη διαχείριση του ΚΤΠ είναι τουλάχιστον να διαφυλάξει το καταβεβλημένο κεφάλαιο (διατήρηση του κεφαλαίου)[74]. Μετά τα θετικά αποτελέσματα ύψους 0,9 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2025 (έναντι 0,8 δισ. το 2024), τα σωρευτικά (πραγματοποιηθέντα και μη πραγματοποιηθέντα) χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του χαρτοφυλακίου, από τη σύστασή του το 2021, ανέρχονται σε 1,3 δισεκατομμύρια ευρώ (4,9 %).

[74] COM(2025) 400, μέρος 2.

2.68. Η Επιτροπή μπορεί να αντλήσει πόρους από το ΚΤΠ, προκειμένου να ανταποκριθεί στις εκροές που απαιτούνται στο πλαίσιο της κατάπτωσης εγγυήσεων που σχετίζονται με πράξεις τόσο σε κράτη μέλη της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες, καθώς και της αθέτησης υποχρεώσεων τρίτων χωρών, πριν κληθεί να συνεισφέρει ο προϋπολογισμός της ΕΕ. Αν και δεν υπήρξε ποτέ αθέτηση πληρωμών για τα δάνεια της ΜΧΣ ή της Ευρατόμ, οι σωρευτικές καταπτώσεις εγγυήσεων, μετά την αφαίρεση των ανακτήσεων, για υπερήμερες πράξεις και μειώσεις της αξίας των επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου στο πλαίσιο των εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό, ανήλθαν στο τέλος του 2024 σε 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ[75] (1,2 δισ. το 2023), από τα οποία 0,9 δισεκατομμύρια (όσα και το 2023) σχετίζονταν με την εντολή εξωτερικής δανειοδότησης[76], η οποία εξασφαλίζεται με πρόβλεψη στο ταμείο εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις.

[75] Στοιχείο προερχόμενο από το έγγραφο 2026 Draft general budget of the European Union – Working Document Part XI. Βλέπε πίνακες με τίτλο «Καταπτώσεις εγγυήσεων και ανακτήσεις» στις σ. 19, 34, 48, 63, 79 και 97.

[76] 2026 Draft general budget of the European Union – Working Document Part XI, σ. 63.

Συμπεράσματα και συστάσεις

Συμπεράσματα

2.69. Το 2025 χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν όλες οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και πληρωμών που προέβλεπε ο ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ. Λόγω του NGEU, οι συνολικές πληρωμές το συγκεκριμένο έτος ήταν υψηλότερες από τις συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων. Η απορρόφηση των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020 ανήλθε στο 98,6 %, ενώ οι συνολικές πληρωμές για τα υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμεία που εμπίπτουν στον ΚΚΔ αντιπροσώπευαν το 16,6 % του διατεθέντος στα εν λόγω ταμεία ποσού υπό το ΠΔΠ 2021-2027. Η απορρόφηση των τριών κύριων ταμείων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ+) την περίοδο 2021-2025 ήταν 14,8 %, με τις συνολικές πληρωμές να ανέρχονται σε 52,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Παρατηρήσαμε ότι στο τέλος του έτους το ποσό των αιτημάτων πληρωμής σε εκκρεμότητα ήταν υψηλό (βλέπε σημεία ***2.2***-***2.18***).

2.70. Οι ετήσιες πληρωμές επιχορηγήσεων του ΜΑΑ, συνολικού ύψους 40,1 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2025, ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις προβλέψεις της Επιτροπής (65 δισ. ευρώ). Ωστόσο, τον Δεκέμβριο του 2025, 17 κράτη μέλη υπέβαλαν αιτήματα πληρωμής, συνολικού ύψους 20,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Από τα 359,9 δισεκατομμύρια ευρώ των αναλήψεων υποχρεώσεων για επιχορηγήσεις του ΜΑΑ, 237,5 δισεκατομμύρια (66 %) είχαν καταβληθεί έως το τέλος του 2025. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι το τέλος του 2026 απομένουν να καταβληθούν 122,4 δισεκατομμύρια ευρώ (34 %) (βλέπε σημεία ***2.19***-***2.24***).

2.71. Στο τέλος του 2025, οι συνολικές εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονταν με τις επιχορηγήσεις του NGEU, ανέρχονταν σε 501,1 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό το οποίο η Επιτροπή αναμένει ότι θα μειωθεί σε 339 δισεκατομμύρια έως το τέλος του 2027 (βλέπε σημεία ***2.25***-***2.29***).

2.72. Ο μακροπρόθεσμος δανεισμός της ΕΕ έφθασε τα 702,1 δισεκατομμύρια ευρώ στο τέλος του 2025 και αναμένεται να φθάσει το 1 τρισεκατομμύριο ευρώ στο τέλος του τρέχοντος ΠΔΠ. Οι συνολικές δαπάνες για το κόστος χρηματοδότησης της μη επιστρεπτέας στήριξης από το NGEU υπό το τρέχον ΠΔΠ θα μπορούσαν να φθάσουν τα 28,3 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό περίπου διπλάσιο της αρχικής πρόβλεψης των 14,9 δισεκατομμυρίων ευρώ από την Επιτροπή. Οι εκταμιεύσεις από το NGEU το 2025 ήταν χαμηλότερες από τις προβλέψεις και είχαν ως αποτέλεσμα αυξημένα ταμειακά διαθέσιμα στο τέλος του έτους (βλέπε σημεία ***2.30***-***2.47***).

2.73. Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας και μέχρι το τέλος του 2025, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είχαν κινητοποιήσει άνω των 192,1 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη στήριξη της Ουκρανίας και του λαού της. Από το ποσό αυτό, η ΕΕ έχει εκταμιεύσει 65,3 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια, ενώ μένει να εκταμιευθεί πρόσθετο ποσό 9,8 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τον Απρίλιο του 2026, το Συμβούλιο συμφώνησε να χορηγηθούν πρόσθετα 90 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια (βλέπε σημεία ***2.48***-***2.54***).

2.74. Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ αυξήθηκε από 342 δισεκατομμύρια ευρώ το 2024 σε 406,8 δισεκατομμύρια το 2025 και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια. Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων του ΚΤΠ ανερχόταν σε 27,2 δισεκατομμύρια ευρώ (βλέπε σημεία ***2.55***-***2.68***).

Συστάσεις

Σύσταση 2.1 – Να μειωθεί ο κίνδυνος συσσώρευσης καθυστερημένων πληρωμών για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής

2.75. Η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει εγκαίρως μέτρα από κοινού με τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ο κατάλληλος σχεδιασμός και η κατάλληλη κάλυψη των αναγκών πληρωμών, εντός του ετήσιου προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ, με ιδιαίτερη έμφαση στα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Στόχος θα πρέπει να είναι η μείωση τυχόν κινδύνου καθυστερημένων πληρωμών λόγω ανεπαρκών σχετικών πιστώσεων στον ετήσιο προϋπολογισμό, ώστε τα επόμενα οικονομικά έτη να περιοριστεί η πίεση που τους ασκείται.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

Σύσταση 2.2 – Να αναπτυχθεί στρατηγική διαχείρισης των υποχρεώσεων και αποπληρωμής του NGEU

2.76. Η Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει στρατηγική διαχείρισης των υποχρεώσεων και αποπληρωμής του χρέους σε σχέση με το NGEU, η οποία θα καλύπτει την περίοδο αποπληρωμής που εκτείνεται μέχρι το 2058, λαμβάνοντας υπόψη μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων αναχρηματοδότησης, επιτοκίου, ρευστότητας και της αγοράς. Για την περίοδο του τρέχοντος και του προσεχούς ΠΔΠ, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ισχύοντες δημοσιονομικοί περιορισμοί, μεταξύ άλλων το ετήσιο ανώτατο όριο για τις αποπληρωμές κεφαλαίου και οι διαθέσιμες πιστώσεις πληρωμών. Όσον αφορά τη μη επιστρεπτέα στήριξη, δεδομένου ότι το σχετικό κόστος χρηματοδότησης θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ, η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει βάσει ποιων κριτηρίων και προτεραιοτήτων θα λαμβάνεται απόφαση σχετικά με το προς αναχρηματοδότηση ποσό του χρέους που λήγει, με σκοπό τον περιορισμό του κόστους χρηματοδότησης και, παράλληλα, τη διατήρηση της αποτελεσματικής πρόσβασης στην αγορά και της επιχειρησιακής ευελιξίας.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Κεφάλαιο 3

Επίτευξη αποτελεσμάτων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

Περιεχόμενα

Σημείο

Μέρος 1 – Αποτελέσματα των ελέγχων επιδόσεων του ΕΕΣ: κύρια μηνύματα 3.1.-3.39.

Εισαγωγή 3.1.-3.6.

Η δράση της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση 3.7.-3.12.

Ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς όφελος όλων των πολιτών 3.13.-3.18.

Ανθεκτικότητα σε απειλές για την ασφάλεια της ΕΕ και σεβασμός των ευρωπαϊκών αξιών της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου 3.19.-3.25.

Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και φυσικοί πόροι 3.26.-3.32.

Δημοσιονομικές πολιτικές και δημόσια οικονομικά στην ΕΕ 3.33.-3.37.

Βασικοί θεσμικοί συνομιλητές 3.38.-3.39.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 3.38.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 3.39.

Μέρος 2 – Επιδόσεις των προγραμμάτων στο πλαίσιο του τομέα 2 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 3.40.-3.82.

Εισαγωγή 3.40.-3.43.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου 3.44.

Η αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις του τομέα 2 ήταν σύμφωνη με τις οδηγίες της Επιτροπής 3.45.-3.49.

Το πλαίσιο επιδόσεων για την περίοδο 2021-2027 βελτίωσε την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων, όχι όμως και του αντικτύπου 3.50.-3.57.

Το πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει περισσότερους δείκτες αποτελέσματος από ό,τι στο παρελθόν, ωστόσο από τα περισσότερα προγράμματα εξακολουθούν να λείπουν δείκτες αντικτύπου 3.50.-3.54.

Η ιχνηλασιμότητα των αναφερόμενων δεδομένων είναι γενικά καλή 3.55.-3.57.

Οι δείκτες δείχνουν αποκλίσεις μεταξύ των προγραμμάτων όσον αφορά τις επιδόσεις: το ΕΕΣ τις αξιολόγησε αυστηρότερα από ό,τι η Επιτροπή **3.58.-3.74.**

Η αξιολόγησή μας όσον αφορά την πρόοδο προς την επίτευξη των τιμών-στόχου των δεικτών είναι λιγότερο θετική από εκείνη της Επιτροπής **3.58.-3.65.**

Οι δείκτες των τρεχόντων προγραμμάτων παρουσιάζουν μέχρι στιγμής καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με το προηγούμενο ΠΔΠ, με εξαίρεση το ΕΚΤ+ **3.66.-3.74.**

Συμπεράσματα και συστάσεις **3.75.-3.82.**

Παραρτήματα

Παράρτημα 3.1 – Στρατηγικοί τομείς του ΕΕΣ που κάλυψαν οι ειδικές εκθέσεις του 2025

Παράρτημα 3.2 – Παραδείγματα αρχικών ενεργειών στις οποίες προέβη η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεων που διατύπωσε το ΕΕΣ στις ειδικές εκθέσεις του 2025

Παράρτημα 3.3 – Κατάσταση των δεικτών επιδόσεων στις 31.12.2024, βάσει της αξιολόγησης του ΕΕΣ

Μέρος 1 – Αποτελέσματα των ελέγχων επιδόσεων του ΕΕΣ: κύρια μηνύματα

Εισαγωγή

3.1. Στις ειδικές εκθέσεις μας εξετάζουμε την εφαρμογή των αρχών της *χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης*[1] κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Οι εκθέσεις αυτές καλύπτουν βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τους στόχους για τις *επιδόσεις* και τη συμμόρφωση. Το 2025 δημοσιεύσαμε 26 ειδικές εκθέσεις (***παράρτημα 3.1***) που αναφέρονταν σε πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ στους διάφορους τομείς δαπανών και πολιτικής.

3.2. Οι ελεγκτικές εργασίες μας εστίασαν στους ακόλουθους στρατηγικούς τομείς, τους οποίους θεωρούμε τομείς προτεραιότητας σύμφωνα με τη στρατηγική μας για την περίοδο 2021-2025:

- δράση της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση,
- ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς όφελος όλων των πολιτών,
- ανθεκτικότητα σε απειλές για την ασφάλεια της ΕΕ και σεβασμός των ευρωπαϊκών αξιών της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου,
- κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και φυσικοί πόροι, και
- δημοσιονομικές πολιτικές και δημόσια οικονομικά στην ΕΕ.

3.3. Οι συστάσεις μας επικεντρώνονται στις εξής βασικές πτυχές:

- στον σχεδιασμό των *προγραμμάτων*, και μεταξύ άλλων των στρατηγικών, της εκτίμησης των αναγκών και της αντιστοίχισής τους με τους στόχους που έχουν τεθεί·
- στον καθορισμό τιμών-στόχου, στην παρακολούθηση δεικτών και δεδομένων, και στην αναφορά σχετικών στοιχείων·
- στην επιλογή έργων και τη βιωσιμότητα έργων και δράσεων·
- στη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις *δημόσιες συμβάσεις* και τις *κρατικές ενισχύσεις*.

---

[1] Άρθρο 33 του κανονισμού σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, Σεπτέμβριος 2024.

3.4. Οι ελεγχόμενοί μας έχουν δικαίωμα να απαντούν στις παρατηρήσεις μας[2]. Οι απαντήσεις αυτές, στις οποίες αναφέρουν και αν αποδέχονται τις συστάσεις που τους απευθύνουμε, δημοσιεύονται μαζί με τις ειδικές εκθέσεις μας. Οι ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 περιλάμβαναν 177 συστάσεις (έναντι 230 το 2024). Οι ελεγχόμενοί μας αποδέχθηκαν πλήρως το 66 % αυτών και εν μέρει το 28 % (βλέπε ***γράφημα 3.1***).

Γράφημα 3.1 – Ποσοστό αποδοχής των συστάσεων που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2024

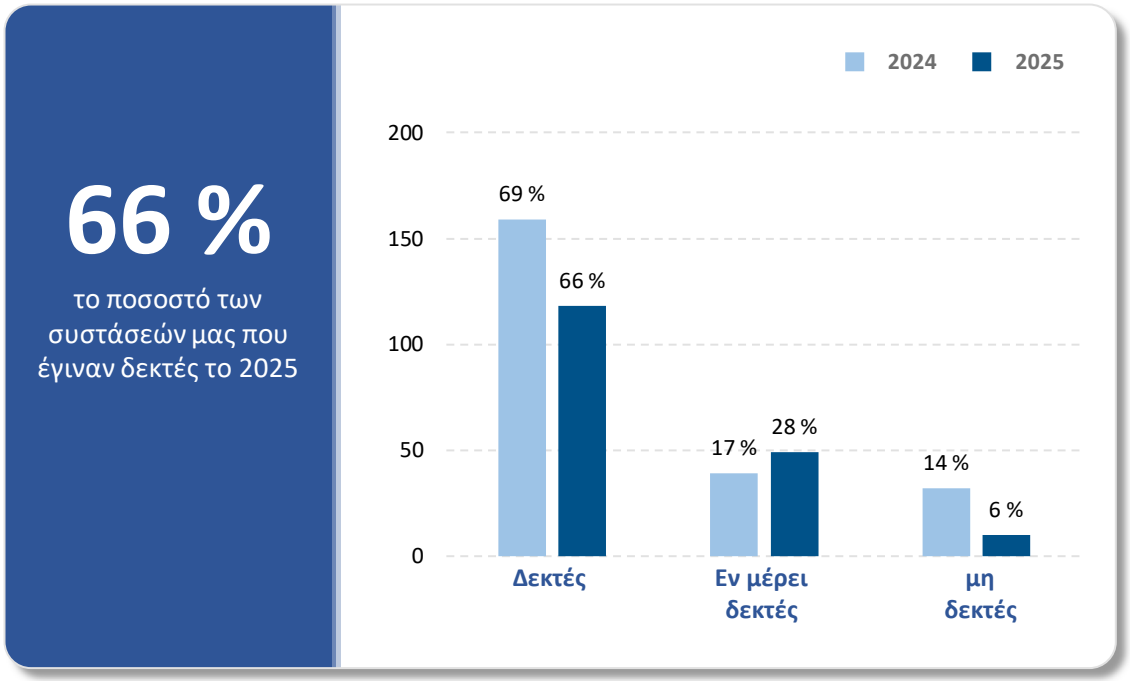

Πηγή: ΕΕΣ.

[2] Αυτόθι, άρθρο 259.

3.5. Οι συστάσεις μας απευθύνονταν κατά κύριο λόγο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (***γράφημα 3.2***).

Γράφημα 3.2 – Κατανομή των συστάσεων ανά ελεγχόμενη οντότητα

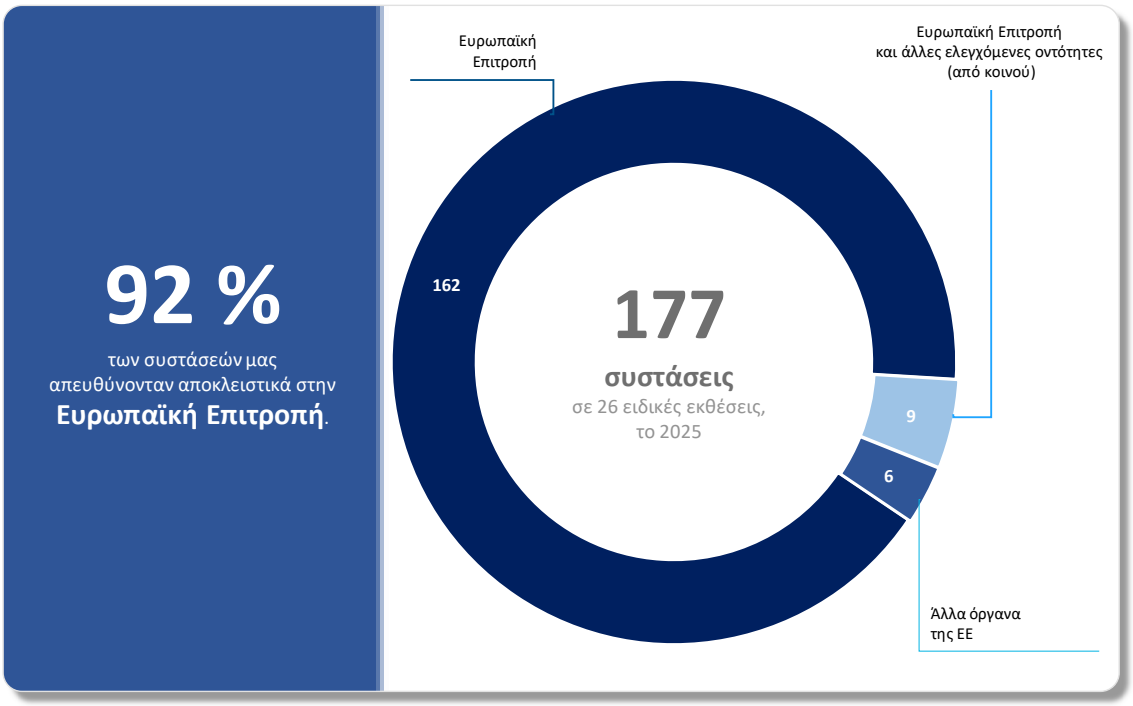

Πηγή: ΕΕΣ.

3.6. Στα σημεία που ακολουθούν παρουσιάζουμε τα κύρια μηνύματα των ειδικών εκθέσεών μας, ανά στρατηγικό τομέα. Συμπληρωματικά, παρέχουμε επισκόπηση των όσων αναφέρει για τις ειδικές εκθέσεις μας το Συμβούλιο, καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του για την *απαλλαγή*, και παραθέτουμε ενδεικτικά κάποιες αρχικές ενέργειες στις οποίες προέβη η Επιτροπή (***παράρτημα 3.2***). Τα παραδείγματα αυτά έρχονται να συμπληρώσουν τη θέση που εκφράζει η Επιτροπή στις απαντήσεις της στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ και παρατίθενται με την επιφύλαξη της τακτικής διαδικασίας μεταπαρακολούθησης που διενεργούμε μετά από μία τριετία.

Η δράση της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση

3.7. Το 2025, δημοσιεύσαμε πέντε ειδικές εκθέσεις για θέματα που άπτονται του συγκεκριμένου στρατηγικού τομέα (***γράφημα 3.3***).

Γράφημα 3.3 – Ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 για θέματα που εμπίπτουν στον στρατηγικό τομέα της δράσης της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση

Πηγή: ΕΕΣ.

3.8. Παρότι η Επιτροπή βελτίωσε τις ελεγκτικές εργασίες της, διαπιστώσαμε[3] ότι δεν ήταν σε θέση να παράσχει επαρκή διασφάλιση ως προς το αν τα κράτη μέλη διέθεταν **αποτελεσματικά συστήματα δικλίδων** για να διασφαλίζουν ότι οι δαπάνες στο πλαίσιο του *μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΜΑΑ) συμμορφώνονταν με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις.

[3] Ειδική έκθεση 09/2025.

3.9. Οι πολιτικές για την αγορά εργασίας και την απασχόληση συγκαταλέγονται μεταξύ των καίριων τομέων για τους οποίους παρέχει χρηματοδότηση ο ΜΑΑ. Διαπιστώσαμε[4] ότι, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, οι μεταρρυθμίσεις της **αγοράς εργασίας** που περιλαμβάνονταν στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είχαν επιτύχει τις αναμενόμενες *εκροές* και είχαν αποφέρει ορισμένα *αποτελέσματα*. Ωστόσο, ανταποκρίνονταν μόνο εν μέρει στις διαρθρωτικές προκλήσεις της αγοράς εργασίας που είχαν προσδιοριστεί στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Επιπλέον, η απουσία κατάλληλων δεικτών περιόρισε σημαντικά τη δυνατότητα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων ή του *αντικτύπου* των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της αγοράς εργασίας στο πλαίσιο του ΜΑΑ.

3.10. Για την επίτευξη του βασικού στόχου του ΜΑΑ για στήριξη της **ψηφιακής μετάβασης** της ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εφάρμοσαν ορθά τη μεθοδολογία ψηφιακής σήμανσης. Όσον αφορά την απαίτηση περί κατανομής τουλάχιστον του 20 % της χρηματοδότησης, τα κράτη μέλη είτε πέτυχαν το κατώτατο αυτό όριο είτε το υπερέβησαν. Ωστόσο, διαπιστώσαμε[5] ότι κάποια κράτη μέλη δεν κατεύθυναν την ενωσιακή χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα σε μέτρα που αντιμετώπιζαν τις βασικές ψηφιακές τους ανάγκες, καθώς δεν προβλεπόταν κάτι τέτοιο στον κανονισμό ΜΑΑ. Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι κοινοί δείκτες του ΜΑΑ που χρησιμοποιούνταν για την παρακολούθηση της προόδου δεν ευθυγραμμίζονταν ικανοποιητικά με τους στόχους της ψηφιακής πολιτικής της ΕΕ.

3.11. Οι ρυθμίσεις **ευελιξίας του ενωσιακού προϋπολογισμού** επέτρεψαν στην προϋπολογισμό να ανταποκριθεί στις αναδυόμενες προκλήσεις και προτεραιότητες. Ωστόσο, στη σχετική έκθεσή[6] μας αναφέραμε ότι το πλαίσιο ευελιξίας ήταν υπερβολικά περίπλοκο, η σειρά χρήσης των εργαλείων ευελιξίας ασαφής και μεταξύ τους εντοπίζονταν ορισμένες αλληλεπικαλύψεις. Επιπλέον, η αιτιολόγηση που παρεχόταν για τη χρήση των εργαλείων ευελιξίας δεν βασιζόταν σε ενδελεχή ανάλυση των μελλοντικών αναγκών και των κινδύνων.

---

[4] Ειδική έκθεση 10/2025.

[5] Ειδική έκθεση 13/2025.

[6] Ειδική έκθεση 18/2025 του ΕΕΣ.

3.12. Διαπιστώσαμε[7] ότι ο ΜΑΑ είχε αντιμετωπίσει εν μέρει τις προκλήσεις για το **επιχειρηματικό περιβάλλον** που είχαν προσδιοριστεί στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ενώ ορισμένα διαρθρωτικά ζητήματα δεν είχαν ακόμη αντιμετωπιστεί. Παρόλο που τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος που είχαν συμφωνηθεί σε σχέση με τα ολοκληρωμένα μέτρα είχαν επιτευχθεί, μέχρι στιγμής μόλις το ένα τρίτο των μέτρων αυτών είχαν καταγράψει σημαντικά αποτελέσματα και κάποια πρώτα αποτελέσματα είχαν συμβάλει στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

Ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς όφελος όλων των πολιτών

3.13. Το 2025, δημοσιεύσαμε πέντε ειδικές εκθέσεις για θέματα που άπτονται του συγκεκριμένου στρατηγικού τομέα (***γράφημα 3.4***).

Γράφημα 3.4 – Ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 για θέματα που εμπίπτουν στον στρατηγικό τομέα της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ.

[7] Ειδική έκθεση 21/2025.

3.14. Οι **ψηφιακές πληρωμές** είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία της ΕΕ και, σύμφωνα με τα ευρήματά μας[8], η προσέγγιση της Επιτροπής συνέβαλε στο να καταστούν ασφαλέστερες, ταχύτερες και φθηνότερες. Η Επιτροπή είχε ενισχύσει το συνολικό πλαίσιο, ωστόσο η διαδικασία παρακολούθησης είχε αποδυναμωθεί, για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, τα κριτήρια που εφαρμόζονταν για τις παρεμβάσεις στις τιμές ήταν ασαφή (παραδείγματος χάριν, η Επιτροπή μπορεί να παρέμβει στον καθορισμό επιβαρύνσεων και τελών για τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών). Δεύτερον, υπήρχαν κενά στο κανονιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες ανοικτής τραπεζικής (σύνολο υπηρεσιών πληρωμών που βασίζονται στην πρόσβαση τρίτων παρόχων σε δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή τραπεζών).

3.15. Ο αδικαιολόγητος **γεωγραφικός αποκλεισμός** συνίσταται στον περιορισμό της πρόσβασης σε διαδικτυακές διεπαφές, αγαθά και υπηρεσίες μεταξύ των κρατών μελών. Μπορεί να περιορίσει την πρόσβαση των καταναλωτών και να δημιουργήσει εμπόδια στην ψηφιακή αγορά της ΕΕ. Με την έγκριση του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την ισορροπημένη κάλυψη των αναγκών καταναλωτών και εμπόρων. Ωστόσο, καταλήξαμε στο συμπέρασμα[9] ότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την ομοιόμορφη εφαρμογή του, με κενά στην αρχική *εκτίμηση επιπτώσεων* και σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα μέτρα επιβολής.

3.16. Το ***Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων*** συνέβαλε στη μείωση του επενδυτικού κενού της ΕΕ και στήριξε ευρύ φάσμα έργων μέσω χρεωστικών μέσων και μετοχικών τίτλων με *εγγύηση από τον προϋπολογισμό* της ΕΕ. Ωστόσο, διαπιστώσαμε[10] ότι το πρόγραμμα δεν είχε επιτύχει πλήρως τον στόχο της κινητοποίησης 500 δισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2022 και ότι τα στοιχεία για τις σχετικές επενδύσεις είχαν υπερεκτιμηθεί κατά 26 %. Η *προσθετικότητα*[11] του ταμείου δεν είχε αποδειχθεί επαρκώς, ενώ αρκετές πτυχές της παρακολούθησης και της αναφοράς στοιχείων επηρεάστηκαν αρνητικά από την απουσία τιμών-στόχου και την έλλειψη δεδομένων.

---

[8] Ειδική έκθεση 01/2025.

[9] Ειδική έκθεση 03/2025.

[10] Ειδική έκθεση 07/2025.

[11] Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.

3.17. Η δέσμη μέτρων της πράξης της ΕΕ για τα μικροκυκλώματα προτάθηκε το 2022 ως απόκριση στις διαταραχές που προκλήθηκαν στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού από την πανδημία COVID-19, με στόχο την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε **μικροκυκλώματα** και την ενίσχυση της τεχνολογικής αυτοδυναμίας της ΕΕ. Καταλήξαμε[12] στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή είχε σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο στην υλοποίηση της στρατηγικής της, αλλά ότι ήταν απίθανο να επιτευχθεί η φιλόδοξη τιμή-στόχος της ψηφιακής δεκαετίας για αύξηση του μεριδίου της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά στο 20 %.

3.18. Οι **κρίσιμες ελλείψεις φαρμάκων** αποτελούν πλέον συχνά απειλή για τη δημόσια υγεία σε ολόκληρη την ΕΕ. Σε έκθεσή μας[13] αναφέρουμε ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων είχε προσφέρει πολύτιμη στήριξη στα κράτη μέλη και ότι η Επιτροπή είχε προβεί σε κάποιες αρχικές ενέργειες προτείνοντας νομοθετικές αλλαγές. Ωστόσο, κατά τον χρόνο του ελέγχου δεν υπήρχε αποτελεσματικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των κρίσιμων ελλείψεων φαρμάκων, ενώ οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων αυτών των ελλείψεων βρίσκονταν ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Επιπλέον, ο κατακερματισμός εντός της ενιαίας αγοράς εξακολουθεί να αποτελεί πρόσκομμα για τη διαθεσιμότητα φαρμάκων σε ολόκληρη την ΕΕ.

[12] Ειδική έκθεση 12/2025.

[13] Ειδική έκθεση 19/2025.

Ανθεκτικότητα σε απειλές για την ασφάλεια της ΕΕ και σεβασμός των ευρωπαϊκών αξιών της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου

3.19. Το 2025, δημοσιεύσαμε έξι ειδικές εκθέσεις για θέματα που άπτονται του συγκεκριμένου στρατηγικού τομέα (***γράφημα 3.5***).

Γράφημα 3.5 – Ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 για θέματα που εμπίπτουν στον στρατηγικό τομέα της ανθεκτικότητας και των ευρωπαϊκών αξιών

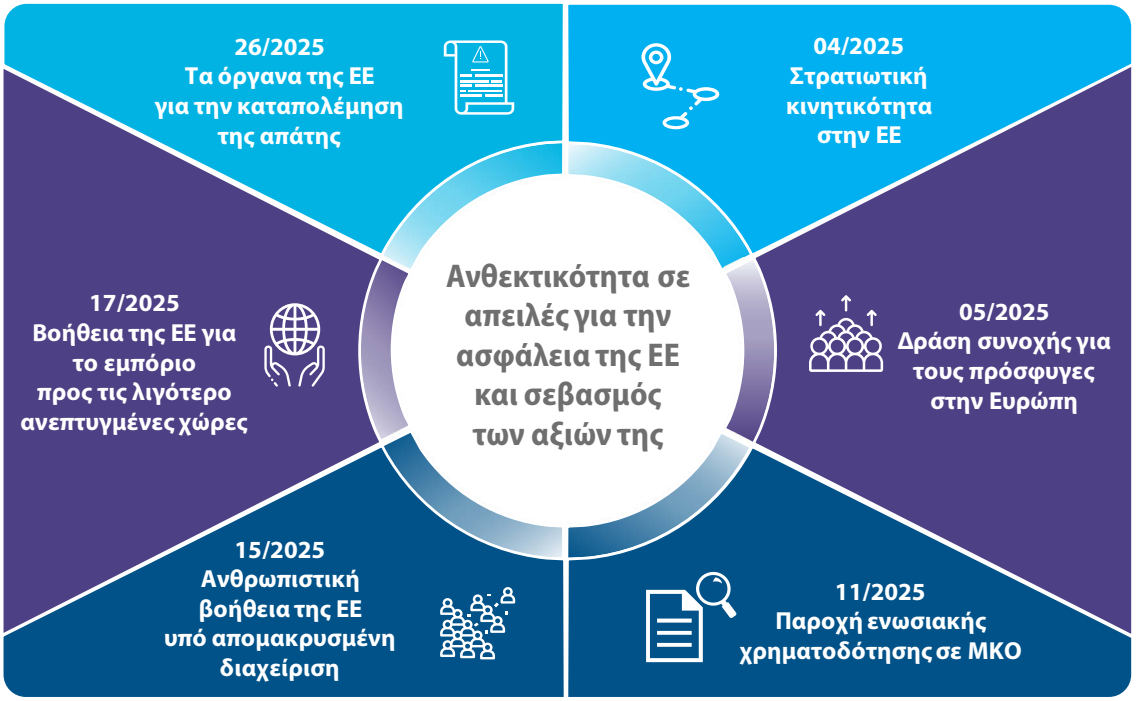

Πηγή: ΕΕΣ.

3.20. Το δεύτερο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τη **στρατιωτική κινητικότητα** είχε ως στόχο να καταστήσει δυνατές τις ταχείες μετακινήσεις προσωπικού και εξοπλισμού εντός της ΕΕ. Αν και η εμπροσθοβαρής χρηματοδότηση για υποδομές διπλής χρήσης ήταν θετικό βήμα, διαπιστώσαμε[14] ότι η πρόοδος δεν ήταν ομοιογενής, καθώς το σχέδιο δεν περιλάμβανε σαφείς τιμές-στόχο ούτε έναν κεντρικό συντονιστικό φορέα. Η πρόοδος προς την επίτευξη του γενικού στόχου παρουσίαζε διακυμάνσεις και υπήρχε ανάγκη για καλύτερη διακυβέρνηση και παρακολούθηση.

[14] Ειδική έκθεση 04/2025.

3.21. Όσον αφορά τη ***Δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE)***, στη σχετική μας έκθεση[15] αναφέραμε ότι είχε βοηθήσει τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τη διαθέσιμη χρηματοδότηση της συνοχής για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων και την κάλυψη των αναγκών των προσφύγων του επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας. Οι *διαχειριστικές αρχές* έκριναν ότι η CARE ήταν χρήσιμη ως δράση και ότι τους παρείχε ευελιξία, ρευστότητα και απλούστευση. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι οι γενικές ρυθμίσεις για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής δεν κάλυπταν όλες τις πτυχές της στήριξης για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων και την αξιοποίηση της CARE.

3.22. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των πολιτικών της ΕΕ. Παρότι η Επιτροπή είχε βελτιώσει τη διαφάνεια σε ό,τι αφορά τη **χρηματοδότηση που χορηγεί η ΕΕ σε ΜΚΟ**, διαπιστώσαμε[16] ότι η διαφάνεια αυτή υπονομευόταν λόγω ασυνεπειών στον χαρακτηρισμό οντοτήτων ως ΜΚΟ και προβλημάτων με την ποιότητα των δεδομένων. Καταλήξαμε επίσης στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή και άλλοι φορείς δεν έλεγχαν προδραστικά τη συμμόρφωση των *αποδεκτών* με τις αξίες της ΕΕ.

3.23. Όταν έρχονται αντιμέτωποι με έκτακτους περιορισμούς στην πρόσβαση, η Επιτροπή και οι εταίροι της προσαρμόζουν το μοντέλο λειτουργίας τους ώστε **να παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια μέσω απομακρυσμένης διαχείρισης**. Διαπιστώσαμε[17] ότι, ενώ η εν λόγω προσέγγιση αποτελεί πρόσφορο πλαίσιο για την παροχή βοήθειας σε δυσπρόσιτες περιοχές, ο σχεδιασμός και η υλοποίησή της εμφάνιζαν αδυναμίες. Παράλληλα, η στρατηγική δικλίδων δεν περιλάμβανε δικλίδες που να έχουν σχεδιαστεί ειδικά για την αντιμετώπιση των εγγενών κινδύνων της απομακρυσμένης διαχείρισης.

---

[15] Ειδική έκθεση 05/2025.

[16] Ειδική έκθεση 11/2025.

[17] Ειδική έκθεση 15/2025.

3.24. Η ΕΕ επικαιροποίησε τη στρατηγική της σχετικά με τη **βοήθεια για το εμπόριο** το 2017, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Διαπιστώσαμε[18] ότι, μολονότι η στήριξη αυτή παρεχόταν γενικά κατά τρόπο που ανταποκρινόταν στις ανάγκες, δεν ακολουθούσε την ενδεδειγμένη πορεία προκειμένου να επιτευχθεί η τιμή-στόχος χρηματοδότησης της στρατηγικής για το 2030. Η πρόθεση να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες δεν είχε μετουσιωθεί σε επιχειρησιακό σύνολο στόχων σε συμφωνία με τα κράτη μέλη.

3.25. Αξιολογήσαμε τη σαφήνεια των εντολών των οργάνων της ΕΕ που είναι αρμόδια για την **καταπολέμηση της *απάτης***, όπως και τη μεταξύ τους συνεργασία και την εποπτεία που ασκεί η Επιτροπή. Διαπιστώσαμε[19] ότι οι αρμοδιότητες των εν λόγω φορέων ήταν σαφώς καθορισμένες, ωστόσο εξακολουθούσαν να υπάρχουν αδυναμίες σε ό,τι αφορά τη μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών, γεγονός που επηρέαζε τόσο τον αριθμό των ερευνών που κινούσαν όσο και την έγκαιρη διεξαγωγή τους. Επιπλέον, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε αναλύσει τις αποκλίσεις και διαφοροποιήσεις που παρατηρούνταν στον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης. Επίσης, δεν είχε συνολική εποπτεία ούτε επί των ποσών που οφείλονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ ούτε επί των ποσών που πράγματι ανακτώνται ως αποτέλεσμα ερευνών για περιπτώσεις απάτης.

---

[18] Ειδική έκθεση 17/2025.

[19] Ειδική έκθεση 26/2025.

Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και φυσικοί πόροι

3.26. Το 2025, δημοσιεύσαμε έξι ειδικές εκθέσεις σχετικά με τον συγκεκριμένο στρατηγικό τομέα (***γράφημα 3.6***).

Γράφημα 3.6 – Ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025 για θέματα που εμπίπτουν στον στρατηγικό τομέα της κλιματικής αλλαγής, του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων

Πηγή: ΕΕΣ.

3.27. Στον τομέα της **αστικής ρύπανσης**, διαπιστώσαμε[20] ότι, ενώ η ποιότητα του αέρα βελτιωνόταν στην ΕΕ, τα πρότυπα ποιότητας του αέρα δεν τηρούνταν πάντα ή η τήρησή τους είχε επιτευχθεί πολύ πρόσφατα. Επιπλέον, παρά την επί χρόνια ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, το ζήτημα της ηχορύπανσης δεν είχε ακόμη αντιμετωπιστεί επαρκώς, καθώς δεν υπήρχαν οριακές τιμές ή τιμές-στόχος για τη μείωση του θορύβου σε επίπεδο ΕΕ, ενώ τα σχετικά μέτρα δεν αποτελούσαν προτεραιότητα ούτε εφαρμόζονταν αποτελεσματικά από τα κράτη μέλη.

[20] Ειδική έκθεση 02/2025.

3.28. Φιλοδοξία της ΕΕ είναι να επιτύχει μηδενική **ρύπανση των υδάτων** έως το 2030. Υπό το πρίσμα αυτό, αξιολογήσαμε τις δράσεις της για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από πλοία. Διαπιστώσαμε[21] ότι, αν και οι κανόνες της ΕΕ είχαν βελτιωθεί, η εφαρμογή και η επιβολή τους παρουσίαζε αδυναμίες και τα δεδομένα δεν επαρκούσαν για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, δεν υπήρχε συνολική εικόνα των αποτελεσμάτων που είχαν επιτευχθεί ούτε των δυνατοτήτων κλιμάκωσής τους, ενώ η παρακολούθηση της ρύπανσης από πλοία ήταν ανεπαρκής.

3.29. Στον τομέα της καταπολέμησης των **δασικών πυρκαγιών**, αναφέραμε στη σχετική έκθεσή[22] μας ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ χρησιμοποιούσαν όλο και περισσότερο ενωσιακά κονδύλια προερχόμενα από διάφορους τομείς πολιτικής για τη χρηματοδότηση δράσεων πρόληψης. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα του συνολικού ύψους των ενωσιακών κονδυλίων που είχαν δαπανηθεί και διέθετε ελάχιστες πληροφορίες για τα αποτελέσματα των σχετικών έργων. Σε επίπεδο κρατών μελών, επισημάναμε ότι οι αποφάσεις χρηματοδότησης στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) είχαν σε ορισμένες περιπτώσεις ληφθεί εσπευσμένα και οι αρμόδιες αρχές δεν είχαν συμμετάσχει στην επιλογή των προς χρηματοδότηση δραστηριοτήτων. Εντοπίσαμε επίσης ελλείψεις στη διαδικασία επιλογής των έργων.

3.30. Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες για τη μείωση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού, με την υποσαχάρια Αφρική να λαμβάνει το 48 % της συνολικής χρηματοδότησης. Διαπιστώσαμε[23] ότι η Επιτροπή είχε καταβάλει πολύτιμες προσπάθειες για την **καταπολέμηση της πείνας**, ωστόσο αδυναμίες στον σχεδιασμό και στην παρακολούθηση των έργων και δυσκολίες στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της επισιτιστικής ανασφάλειας, επηρέαζαν αρνητικά τη βιωσιμότητα και τον αντίκτυπό τους. Οι δράσεις έπασχαν από άποψη εστίασης και δεν ήταν πάντα στοχευμένες στις ομάδες με τις μεγαλύτερες ανάγκες.

---

[21] Ειδική έκθεση 06/2025.

[22] Ειδική έκθεση 16/2025.

[23] Ειδική έκθεση 20/2025.

3.31. Η ενωσιακή πολιτική για τα απόβλητα έχει ως στόχο τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία. Ο έλεγχός μας έδειξε[24] ότι η Επιτροπή είχε ενισχύσει τις τιμές-στόχο και τις άλλες νομικές απαιτήσεις για τη **διαχείριση των αστικών αποβλήτων**, αλλά καθυστέρησε να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει για τιμές-στόχο που δεν είχαν επιτευχθεί. Τα περισσότερα από τα έργα του δείγματος που εξετάσαμε σημείωναν καθυστερήσεις, ενώ ορισμένα αντιμετώπιζαν προβλήματα με το κόστος και τη δυναμικότητά τους.

3.32. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα[25] ότι τα στρατηγικά έργα *LIFE* έχουν υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην υλοποίηση στρατηγικών για την αντιμετώπιση **κλιματικών προκλήσεων** εντός της ΕΕ, κάτι που επιτεύχθηκε με τη συμμετοχή βασικών συμφεροντούχων, την κινητοποίηση πρόσθετης χρηματοδότησης και τη διασφάλιση της ύπαρξης συνέχειας παρά τις αλλαγές στις εθνικές πολιτικές και τη δημοσιονομική αβεβαιότητα. Ωστόσο, στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής τους ενδέχεται να μην λαμβάνονταν υπόψη οι πλέον επιτακτικές ανάγκες των κρατών μελών σε σχέση με το περιβάλλον και το κλίμα, γεγονός που περιόριζε τα περιθώρια να εντοπίζονται και να στηρίζονται τα πλέον επιδραστικά έργα.

---

[24] Ειδική έκθεση 23/2025.

[25] Ειδική έκθεση 25/2025.

Δημοσιονομικές πολιτικές και δημόσια οικονομικά στην ΕΕ

3.33. Το 2025, δημοσιεύσαμε τέσσερις ειδικές εκθέσεις σχετικά με θέματα που εμπίπτουν στον συγκεκριμένο στρατηγικό τομέα (***γράφημα 3.7***).

Γράφημα 3.7 – Ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύθηκαν το 2025 στον στρατηγικό τομέα των δημοσιονομικών πολιτικών και των δημόσιων οικονομικών

Πηγή: ΕΕΣ.

3.34. Η **απάτη στον τομέα του *ΦΠΑ* στις εισαγωγές** έχει αρνητικό αντίκτυπο στην είσπραξη των εσόδων ζημιώνοντας τόσο τα κράτη μέλη όσο και την ΕΕ. Οι απλουστευμένες διαδικασίες εισαγωγής διευκολύνουν το εμπόριο και μειώνουν τον διοικητικό φόρτο. Ωστόσο, εντοπίσαμε[26] κενά και ασυνέπειες στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, καθώς και αδυναμίες στον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη ελέγχουν αν εισπράττεται το ποσό του πράγματι οφειλόμενου ΦΠΑ. Πολλές από τις αδυναμίες οφείλονταν στις προκλήσεις που αντιμετώπιζαν οι τελωνειακές και φορολογικές αρχές των κρατών μελών στη μεταξύ τους συνεργασία.

[26] Ειδική έκθεση 08/2025.

3.35. Στη σχετική έκθεσή μας, καταλήξαμε στο συμπέρασμα[27] ότι, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η δράση της ΕΕ δεν είχε συμβάλει αποτελεσματικά στην ενίσχυση του ρόλου κανενός είδους σύνταξης στην αγορά **επικουρικών συντάξεων**. Η διασυνοριακή δραστηριότητα των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών παρέμεινε πολύ περιορισμένη και συγκεντρωνόταν σε λίγα κράτη μέλη στα οποία οι επαγγελματικές συντάξεις είχαν ήδη ρίζες από το παρελθόν. Το πανευρωπαϊκό ατομικό συνταξιοδοτικό προϊόν δεν έχει αποδειχθεί εναλλακτική επιλογή αποταμίευσης για τους πολίτες της ΕΕ, ούτε έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον επενδυτών.

3.36. Ο έλεγχός μας σχετικά με τις ***δημοσιονομικές διορθώσεις*** κατέδειξε[28] ότι ο σχεδιασμός του σχετικού μηχανισμού για τις προηγούμενες *περιόδους προγραμματισμού* εμφανίζει σειρά αδυναμιών και ότι η εφαρμογή των διορθώσεων υπήρξε εν μέρει μόνον αποτελεσματική όσον αφορά την προστασία του ενωσιακού προϋπολογισμού. Επιπλέον, τα παρουσιαζόμενα στοιχεία δεν ήταν επαρκώς αξιόπιστα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εκτιμήσεις για τις μελλοντικές διορθώσεις που δεν αντικατόπτριζαν ικανοποιητικά την ικανότητα της Επιτροπής να εντοπίζει και να διορθώνει *σφάλματα*. Καταλήξαμε επίσης στο συμπέρασμα ότι το νομικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020 ήταν πολύπλοκο και ότι δεν είχε βελτιωθεί σημαντικά για την περίοδο 2021-2027.

3.37. Με τον όρο «ανακύκλωση πόρων» αναφερόμαστε στην επιστροφή στις δημόσιες αρχές των πόρων που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο *χρηματοδοτικών μέσων* ώστε οι επανεισροές να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη άλλων *δικαιούχων* και έργων. Διαπιστώσαμε[29] ότι, στην πράξη, ανακυκλούμενη χρήση των **χρηματοδοτικών μέσων** επιτεύχθηκε όντως εν μέρει, παρότι δεν αξιοποιήθηκαν πλήρως οι δυνατότητές της. Κατά τη διάρκεια της περιόδου επιλεξιμότητας, η επαναχρησιμοποίηση των επανεισροών (π.χ. δάνεια που αποπλήρωσαν οι *τελικοί δικαιούχοι*) σε χρηματοδοτικά μέσα ήταν περιορισμένη, για λόγους όπως η πίεση για *απορρόφηση* που ασκείται στις διαχειριστικές αρχές, ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας των επενδύσεων, οι προτεραιότητες για την προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών, ένα ασαφές πλαίσιο και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες.

---

[27] Ειδική έκθεση 14/2025.

[28] Ειδική έκθεση 22/2025.

[29] Ειδική έκθεση 24/2025.

Βασικοί θεσμικοί συνομιλητές

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

3.38. Μέχρι τα τέλη Απριλίου του 2026, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε συζητήσει στις επιτροπές του 20 από τις 26 εκθέσεις μας. Σε 10[30] από αυτές αναφέρθηκε στο ψήφισμά του σχετικά με την απαλλαγή για το οικονομικό έτος 2024, Τμήμα III – Επιτροπή και *εκτελεστικοί οργανισμοί*, καθώς και το ένατο, δέκατο και ενδέκατο *Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης*. Ακολουθούν ενδεικτικά παραδείγματα που αναφέρθηκαν στο ψήφισμα σχετικά με την απαλλαγή.

- Έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με τη στρατιωτική κινητικότητα στην ΕΕ[31]: το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την ενίσχυση της διαφάνειας των αμυντικών δαπανών της Ένωσης σε όλα τα σχετικά μέσα, να υποβάλλει στην αρμόδια για την απαλλαγή αρχή τακτικές ενοποιημένες εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού που καλύπτουν όλες τις σχετικές με την άμυνα δαπάνες, καθώς και να υποβάλλει στο Κοινοβούλιο συστηματικότερη μεταπαρακολούθηση και εκθέσεις.

- Έκθεση σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών[32]: το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να βελτιώσει τη συγκέντρωση των δαπανών που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές και να ενισχύσει την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των προληπτικών μέτρων.

- Έκθεση σχετικά με τη βοήθεια της ΕΕ για το εμπόριο προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες[33]: το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να αναστρέψει τη μείωση της χρηματοδότησης της βοήθειας για το εμπόριο προς τις ΛΑΧ, να διενεργήσει την προγραμματισμένη ανάλυση του 2026 χωρίς καθυστέρηση και να προτείνει διορθωτικά μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι κατά τη διάθεση των πόρων της βοήθειας για το εμπόριο δίνεται προτεραιότητα στις χώρες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

---

[30] Ειδικές εκθέσεις: 04/2025, 11/2025, 16/2025, 17/2025, 18/2025, 20/2025, 21/2025, 22/2025, 24/2025 και 26/2025.

[31] Ειδική έκθεση 04/2025.

[32] Ειδική έκθεση 16/2025.

[33] Ειδική έκθεση 17/2025.

- Έκθεση σχετικά με την ευελιξία του προϋπολογισμού της ΕΕ[34]: το Κοινοβούλιο συνέστησε στην Επιτροπή να συμπεριλάβει, στις μελλοντικές προτάσεις για το ΠΔΠ, ολοκληρωμένη ανάλυση των αναγκών, των κινδύνων και της ικανότητας αντιμετώπισης κρίσεων, διασφαλίζοντας ότι τα *μέσα ευελιξίας* είναι επαρκώς αιτιολογημένα, καταλλήλως χρηματοδοτούμενα και ικανά να ανταποκρίνονται σε απρόβλεπτα γεγονότα χωρίς να εξαντλούνται πρόωρα.

- Έκθεση σχετικά με τη στήριξη της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική[35]: το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να ενισχύσει την ανάλυση κόστους, τον προγραμματισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και την υλοποίηση με βάση τις ανάγκες.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3.39. Μέχρι τις 5 Μαΐου 2026, το Συμβούλιο είχε καταρτίσει συμπεράσματα για 12[36] από τις 26 εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2025. Σε γενικές γραμμές, τα συμπεράσματα αυτά συμβάδιζαν με τις συστάσεις μας και περιλάμβαναν πρόσθετες παρατηρήσεις, ορισμένες από τις οποίες παρατίθενται κατωτέρω.

- Έκθεση του ΕΕΣ[37] σχετικά με τη **δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη**: το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να μεριμνήσει ώστε να λειτουργεί ένα κατάλληλο σύστημα παρακολούθησης σε περίπτωση που προετοιμάσει νέα μέτρα ή τροποποιήσεις που σχετίζονται με την κρίση, ώστε να είναι διαθέσιμα δεδομένα αναγκαία για την αξιολόγηση της *αποτελεσματικότητας* τέτοιων μέτρων.

---

[34] Ειδική έκθεση 18/2025 του ΕΕΣ.

[35] Ειδική έκθεση 20/2025.

[36] Ειδικές εκθέσεις: 05/2025, 07/2025, 09/2025, 10/2025, 11/2025, 12/2025, 13/2025, 15/2025, 16/2025, 21/2025, 22/2025 και 24/2025.

[37] Ειδική έκθεση 05/2025.

- Έκθεση[38] σχετικά με τη **βιομηχανία μικροκυκλωμάτων**: το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να διενεργήσει αποτίμηση της πραγματικής κατάστασης όσον αφορά τη στρατηγική, προκειμένου να αξιολογήσει την αντιστοιχία μεταξύ των δράσεων που έχουν αναληφθεί και των στόχων που έχουν τεθεί, να κοινοποιήσει την εν λόγω αξιολόγηση τόσο στα κράτη μέλη όσο και στα ενδιαφερόμενα μέρη, να προσδιορίσει άμεσα τρόπους για τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε συντονισμό με τα κράτη μέλη, συνεχίζοντας παράλληλα την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής, και να επισπεύσει τις προπαρασκευαστικές εργασίες ενόψει της αναθεώρησης της πράξης για τα μικροκυκλώματα στο μέλλον.

- Έκθεση[39] σχετικά με τις **δημοσιονομικές διορθώσεις στην πολιτική συνοχής**: το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να βελτιώσει τον τρόπο παρουσίασης των διορθώσεων στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* και στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ) για την πολιτική συνοχής, όπως συστήσαμε.

[38] Ειδική έκθεση 12/2025.

[39] Ειδική έκθεση 22/2025.

Μέρος 2 – Επιδόσεις των προγραμμάτων στο πλαίσιο του τομέα 2 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου

Εισαγωγή

3.40. Στο πλαίσιο της εξέτασης των εκθέσεων της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις, κάθε χρόνο επικεντρωνόμαστε σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Φέτος, εξετάσαμε τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο του τομέα 2 «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», όπως παρουσιάστηκαν στις *δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος* (ΔΕΠ) που περιλαμβάνονταν στην ΕΕΔΕ για το 2024.

3.41. Η πολιτική συνοχής αποτελεί την κύρια επενδυτική πολιτική της ΕΕ, η οποία απευθύνεται σε όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της με στόχο τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της οικονομικής μεγέθυνσης, της *βιώσιμης ανάπτυξης* και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών. Γενικός στόχος της είναι η μείωση των ανισοτήτων και η ενίσχυση της συνοχής εντός της ΕΕ, μέσω της στήριξης επενδύσεων στο πλαίσιο ειδικών εθνικών ή περιφερειακών προγραμμάτων. Για την επίτευξη αυτών των στόχων και την κάλυψη των διαφορετικών αναπτυξιακών αναγκών σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, την περίοδο 2021-2027 διατέθηκε για την πολιτική συνοχής σχεδόν το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ.

3.42. Τα κύρια ταμεία που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ στο πλαίσιο του τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» είναι τα εξής:

- το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης* (ΕΤΠΑ), που στηρίζει επενδύσεις με στόχο την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη όλων των περιφερειών και πόλεων της ΕΕ·
- το *Ταμείο Συνοχής* (ΤΣ), που στηρίζει επενδύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της ΕΕ·
- το *Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+* (ΕΚΤ+), που στηρίζει την απασχόληση και τη δημιουργία μιας δίκαιης και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς κοινωνίας στις χώρες της ΕΕ·
- το *Erasmus+*, που στηρίζει την κινητικότητα και τη συνεργασία στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού στην Ευρώπη και όχι μόνο.

3.43. Το αρχικό κονδύλιο του ΠΔΠ για τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» ανερχόταν σε 378 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2018, με το ΕΤΠΑ (200 δισ. ευρώ) και το ΤΣ (43 δισ. ευρώ) να αντιπροσωπεύουν συνολικά τα δύο τρίτα του ποσού αυτού (***γράφημα 3.8***). Το ΕΚΤ+, το ΕΤΠΑ και το ΤΣ υλοποιούνται υπό *επιμερισμένη διαχείριση* από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, ενώ το Erasmus+ υλοποιείται κυρίως στο πλαίσιο *έμμεσης διαχείρισης*, μέσω εθνικών οργανισμών. Στο ***κεφάλαιο 6*** της ετήσιας έκθεσής μας παρουσιάζονται τα ευρήματά μας σχετικά με την *κανονικότητα* των δαπανών του συγκεκριμένου τομέα.

Γράφημα 3.8 – Τομέας 2 του ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027

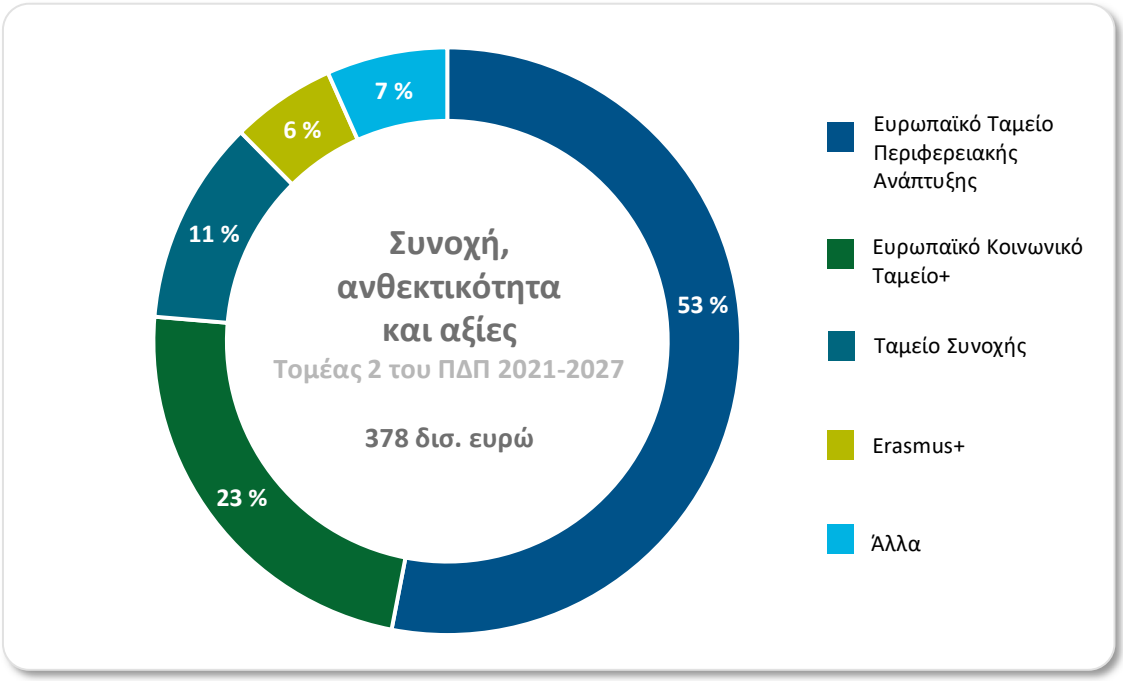

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 (σε αναλήψεις υποχρεώσεων) – τιμές του 2018.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

3.44. Αναλύσαμε την ΕΕΔΕ, την υψηλού επιπέδου έκθεση που η Επιτροπή δημοσιεύει ετησίως σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Εξετάσαμε αν το πλαίσιο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις της Επιτροπής είχε εφαρμοστεί ορθά στις ΔΕΠ για τον τομέα 2 του ΠΔΠ που περιλαμβάνονταν στην ΕΕΔΕ για το 2024. Λάβαμε υπόψη προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες μας και εξετάσαμε πώς είχαν χρησιμοποιηθεί οι δείκτες για την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις. Και για τα τέσσερα προγράμματα του δείγματος (ΕΤΠΑ, ΤΣ, ΕΚΤ+, και ο προκάτοχός του –το ΕΚΤ, και Erasmus+), εξετάσαμε την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών για τους οποίους αναφέρονταν στοιχεία στις ΔΕΠ, καθώς και αν είχαν σχεδιαστεί σύμφωνα με την αρχή SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound), δηλαδή αν ήταν «συγκεκριμένοι», «μετρήσιμοι», «εφικτοί», «συναφείς» και «χρονικά προσδιορισμένοι». Για το ΕΚΤ+ καταρτίζεται χωριστή ΔΕΠ (όπως γινόταν και με τον προκάτοχό του, το ΕΚΤ), ενώ για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ γίνεται κοινή αναφορά στο πλαίσιο της ΔΕΠ περιφερειακής πολιτικής. Αξιολογήσαμε επίσης τη συνολική πρόοδο, όπως αυτή αποτυπώθηκε στους δείκτες.

Η αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις του τομέα 2 ήταν σύμφωνη με τις οδηγίες της Επιτροπής

3.45. Το πλαίσιο αναφοράς στοιχείων για την ΕΕΔΕ παρέμεινε σταθερό. Το συμβούλιο εσωτερικής διοίκησης της Επιτροπής είχε εκδώσει οδηγίες, με τις οποίες ήταν σύμφωνες οι ΔΕΠ που εξετάσαμε.

3.46. Τα στοιχεία του προϋπολογισμού που αναφέρονταν στις ΔΕΠ για τα προγράμματα του δείγματος προέρχονταν από το λογιστικό σύστημα της Επιτροπής. Δεν εντοπίσαμε ουσιώδη σφάλματα στις αναλήψεις υποχρεώσεων ή τις πληρωμές που αναφέρθηκαν για το 2024.

3.47. Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού έλεγξε την ποιότητα των δεδομένων που περιλαμβάνονται στην ΕΕΔΕ. Διαπιστώσαμε ότι οι περισσότερες ποσοτικές αναφορές στα προγράμματα που εξετάσαμε στην ΕΕΔΕ για το 2024 βασίζονταν σε σχετικά αποδεικτικά στοιχεία.

3.48. Σύμφωνα με τις οδηγίες για την αναφορά στοιχείων στον πίνακα για τους *βασικούς δείκτες επιδόσεων* (ΒΔΕ) της ΔΕΠ μπορούν να αναφέρονται στοιχεία για έως και εννέα δείκτες. Παρατηρήσαμε, ωστόσο, ότι για το ΕΚΤ της περιόδου 2014-2020 δημοσιεύθηκαν μόνο τρεις δείκτες που είχαν αξιολογηθεί ως «επιτευχθέντες», και στον πίνακα δεν συμπεριλήφθηκαν οι άλλοι δύο, εκ των οποίων ο ένας είχε αξιολογηθεί ως «επιτευχθείς» και ο άλλος με τη μνεία «μέτρια πρόοδος». Ομοίως, στον επιλεκτικό κατάλογο των εννέα δεικτών που περιλαμβάνονται στη ΔΕΠ περιφερειακής πολιτικής για την περίοδο 2014-2020 δεν περιλαμβάνονταν όλες οι κατηγορίες, όπως η κατηγορία «χρήζει προσοχής».

3.49. Από την ανάλυση στην οποία υποβάλαμε τα στοιχεία που αναφέρονται στην ενότητα «Συγκεκριμένα παραδείγματα επιτευγμάτων» στις ΔΕΠ του δείγματος προέκυψε ότι, όσον αφορά το πρόγραμμα ΕΚΤ+, τα στοιχεία που αναφέρθηκαν αντανακλούσαν τα πραγματικά επιτεύγματα του προγράμματος. Αντιθέτως, για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ, οι υποβληθείσες πληροφορίες αναφέρονταν σε τιμές που προέκυπταν από έργα που είχαν επιλεγεί για στήριξη και βρίσκονταν στο στάδιο της υλοποίησης και όχι αποκλειστικά σε τελικές εκροές που είχαν επιτευχθεί στο τέλος των έργων και, για τον λόγο αυτό, δεν θα έπρεπε να παρουσιάζονται ως συγκεκριμένα επιτεύγματα. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι η ΔΕΠ του Erasmus+ που περιλαμβάνεται στην ΕΕΔΕ για το 2024 αφορά, ως επί το πλείστον, επιτεύγματα του 2023, γεγονός που περιορίζει τη συνάφειά της για την περίοδο αναφοράς που μας ενδιαφέρει.

Το πλαίσιο επιδόσεων για την περίοδο 2021-2027 βελτίωσε την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων, όχι όμως και του αντικτύπου

Το πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει περισσότερους δείκτες αποτελέσματος από ό,τι στο παρελθόν, ωστόσο από τα περισσότερα προγράμματα εξακολουθούν να λείπουν δείκτες αντικτύπου

3.50. Συνολικά, θεωρούμε ότι οι βασικοί δείκτες επιδόσεων στις ΔΕΠ του δείγματος, και για τις δύο περιόδους προγραμματισμού (2014-2020 και 2021-2027), καθορίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σύμφωνα με την αρχή SMART. Ωστόσο, οι ΒΔΕ που χρησιμοποιήθηκαν για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ της περιόδου 2014-2020 δεν κάλυπταν επαρκώς τα αποτελέσματα, ενώ σε ό,τι αφορά το ΕΚΤ δεν κάλυπταν τον αντίκτυπο.

3.51. Όσον αφορά την περίοδο 2021-2027, οι κανονισμοί προβλέπουν ισορροπημένα σύνολα δεικτών που καλύπτουν εκροές και αποτελέσματα και, στην περίπτωση του Erasmus+ τον αντίκτυπο. Οι κανονισμοί σχετικά με το ΕΤΠΑ και το ΤΣ και σχετικά με το ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 δεν προβλέπουν δείκτες αντικτύπου (***πίνακας 3.1***), που θα συνέβαλαν στην αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων επιδόσεων των δαπανών της ΕΕ.

Πίνακας 3.1 – Τύποι δεικτών επιδόσεων

Πρόγραμμα	Εισροή	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	Σύνολο
2014-2020 (*)					
ΕΤΠΑ και ΤΣ	0	58	0	0	58
ΕΚΤ	0	22	9	0	31
Σύνολο	**0**	**80**	**9**	**0**	**89**
2021-2027 (**)					
ΕΤΠΑ και ΤΣ	0	23	21	0	44
ΕΚΤ+	0	16	9	0	25
Erasmus+	3	37	14	6	60
Σύνολο	**3**	**76**	**34**	**6**	**129**

(*) σύμφωνα με τους κανονισμούς των προγραμμάτων.
(**) με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων (ΠΔΕ) που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026.

Πηγή: ΕΕΣ.

3.52. Οι περιορισμοί που οφείλονται στην απουσία δεικτών αντικτύπου αναγνωρίζονται και σε ορισμένες από τις αξιολογήσεις των προγραμμάτων. Παραδείγματος χάριν, στην εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής[40] σχετικά με το ΕΤΠΑ και το ΤΣ γινόταν αναφορά στην ανάγκη αναβάθμισης για την περίοδο 2021-2027 σε σύγκριση με την περίοδο 2014-2020, και μία από τις επιλογές ήταν η διεύρυνση του συνόλου κοινών δεικτών ώστε να καλύπτει πέραν από τις εκροές, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο.

3.53. Σύμφωνα με την εργαλειοθήκη κοινών δεικτών για το σκέλος του ΕΚΤ+ υπό επιμερισμένη διαχείριση, δεν συνιστάται η χρήση δεικτών αντικτύπου για σκοπούς παρακολούθησης και ο αντίκτυπος θα πρέπει να αξιολογείται μέσω αξιολογήσεων. Η προσέγγιση που ακολουθεί η εργαλειοθήκη δικαιολογείται αν ληφθούν υπόψη οι δυσκολίες που ανέκυψαν όσον αφορά τη συλλογή αξιόπιστων και έγκαιρων δεδομένων για τους δείκτες αντικτύπου και την απόδειξη ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας.

[40] Impact assessment on the European Regional Development Fund and on the Cohesion Fund [SWD(2018) 282], της 29ης Μαΐου 2018, σ. 73.

3.54. Στη γνώμη 10/2026 σχετικά με τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για ένα πλαίσιο επιδόσεων για το ΠΔΠ μετά το 2027, επισημάναμε ότι η πρόταση δεν περιλάμβανε δείκτες αντικτύπου, παρότι γίνεται ρητή αναφορά σε αυτούς στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Κατά την άποψή μας, οι δείκτες αντικτύπου είναι απαραίτητοι για τους σκοπούς της παρακολούθησης και για τη διευκόλυνση των μετέπειτα αξιολογήσεων. Επιπλέον, η ενδιάμεση αξιολόγηση[41] των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σύστημα παρακολούθησής τους είχε βελτιωθεί σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο, αλλά θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και τη συνέπεια των δεδομένων, προκειμένου να εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες αξιολόγησης και την εκτίμηση του αντίκτυπου των έργων που έχουν λάβει χρηματοδότηση.

Η ιχνηλασιμότητα των αναφερόμενων δεδομένων είναι γενικά καλή

3.55. Υποβάλαμε σε ελεγκτικές δοκιμασίες τις τιμές όλων των ΒΔΕ που παρουσιάζονται στις ΔΕΠ. Όσον αφορά τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση, εξετάσαμε δεδομένα από οκτώ κράτη μέλη σχετικά με το ΕΤΠΑ και το ΤΣ, και από τέσσερα κράτη μέλη για το ΕΚΤ+. Συνολικά, διαπιστώσαμε ότι τα δεδομένα στα οποία βασίζονταν οι επιλεγμένοι ΒΔΕ ήταν γενικά διαθέσιμα και ότι οι τιμές ήταν γενικά ιχνηλάσιμες.

3.56. Στην περίπτωση του Erasmus+, τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζονταν οι επιλεγέντες δείκτες ήταν γενικά διαθέσιμα. Ωστόσο, στην περίπτωση του ΒΔΕ «αριθμός συμμετεχόντων σε δραστηριότητες εικονικής μάθησης», επισημάναμε ότι τα αναφερθέντα αποτελέσματα βασίζονταν σε προβλεπόμενα αριθμητικά στοιχεία και όχι σε πραγματικούς αριθμούς, γεγονός που δεν συνάδει με τις οδηγίες της ΕΕΔΕ. Ως εκ τούτου, ο αναφερόμενος αριθμός υπερεκτιμήθηκε για τον συγκεκριμένο δείκτη.

---

[41] Mid-term evaluation of the cohesion policy programmes 2021-2027 financed by the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund (SWD(2025) 299), σ. 75.

3.57. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του Erasmus+[42] ανέδειξε σημαντικές βελτιώσεις στο πλαίσιο παρακολούθησης σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα, όπως η εισαγωγή νέων δεικτών για τη βελτίωση της παρακολούθησης των επιδόσεων και του αντικτύπου του προγράμματος, καθώς και η μείωση του αριθμού των ειδικών στόχων. Ωστόσο, επισημάνθηκε επίσης ότι, για ορισμένους δείκτες, τα δεδομένα παρακολούθησης δεν ήταν επαρκή για να προσδιοριστεί ποσοτικά η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των δραστηριοτήτων του Erasmus+ και των επακολούθων τους.

Οι δείκτες δείχνουν αποκλίσεις μεταξύ των προγραμμάτων όσον αφορά τις επιδόσεις: το ΕΕΣ τις αξιολόγησε αυστηρότερα από ό,τι η Επιτροπή

Η αξιολόγησή μας όσον αφορά την πρόοδο προς την επίτευξη των τιμών-στόχου των δεικτών είναι λιγότερο θετική από εκείνη της Επιτροπής

3.58. Η μεθοδολογία αξιολόγησης της Επιτροπής παρέμεινε σταθερή και για τις δύο περιόδους του ΠΔΠ. Η αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των τιμών-στόχου των ΒΔΕ θα μπορούσε να καταταχθεί σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες: «επιτεύχθηκε», «σε καλό δρόμο», «μέτρια πρόοδος», «χρήζει προσοχής» ή «απουσία δεδομένων». Η Επιτροπή εφαρμόζει αυτή τη μεθοδολογία αξιολόγησης στους πίνακες δεδομένων επιδόσεων που συνοδεύουν τόσο το σχέδιο προϋπολογισμού όσο και την ΕΕΔΕ.

3.59. Παρατηρήσαμε ότι, όσον αφορά το ΕΤΠΑ και το ΤΣ της περιόδου 2021-2027, τα προγράμματα προέβλεπαν μόνο ενδιάμεσα ορόσημα προς επίτευξη έως το 2024, όπως απαιτεί ο κανονισμός[43]. Η απουσία ετήσιων ορόσημων εμποδίζει την ετήσια αξιολόγηση της προόδου του δείκτη προς την επίτευξη της τιμής-στόχου για το 2029. Χωρίς τέτοια ορόσημα, οι υπεύθυνοι των προγραμμάτων και οι συμφεροντούχοι δεν ενημερώνονται εγκαίρως σχετικά με την πρόοδο, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η προσαρμογή των στρατηγικών τους στις συνθήκες που διαμορφώνονται.

---

[42] Interim evaluation of the 2021-2027 Erasmus+ programme and final evaluation of the 2014-2020 Erasmus+ programme [SWD(2025) 186].

[43] Άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

3.60. Όσον αφορά το ΕΚΤ+, για 13 (52 %) από τους 25 δείκτες είχαν καθοριστεί ενδιάμεσα ορόσημα, ενώ όσον αφορά το Erasmus+ προβλέπονταν ορόσημα ανά περισσότερο τακτά διαστήματα και συγκεκριμένα σε ετήσια βάση, πράγμα που επέτρεπε την αναλυτικότερη παρακολούθηση της προόδου. Το ζήτημα της συχνότητας τοποθέτησης των ετήσιων ορόσημων που ορίζονται στους ΠΔΕ στο πλαίσιο των διάφορων προγραμμάτων είναι κάτι που έχουμε ήδη θίξει στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024[44].

3.61. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ορισμένοι δείκτες δεν είχαν τιμές-στόχο. Παραδείγματος χάριν, στο πλαίσιο του ΕΚΤ+, 5 (20 %) από τους 25 δείκτες που σχετίζονται με τον στόχο στον τομέα της «κοινωνικής ένταξης, συνεισφέροντας […] στην εξάλειψη της φτώχειας και στην υγεία» δεν συνοδεύονταν από καθορισμένες τιμές-στόχο.

3.62. Αναλύσαμε την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο που αναφέρθηκε στις ΔΕΠ του δείγματός μας για το 2024 και για τις δύο περιόδους, εφαρμόζοντας μεθοδολογία παρόμοια με εκείνη που περιγράφεται στο παράρτημα της έκθεσής μας του 2019 σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Στο 19 % των περιπτώσεων (38 από τις 196), η αξιολόγησή μας σχετικά με τις επιδόσεις διέφερε από εκείνη της Επιτροπής (***γράφημα 3.9***). Στο ***παράρτημα 3.3*** παρατίθεται λεπτομερής ανάλυση της αξιολόγησής μας για τους στόχους κάθε προγράμματος. Στις περισσότερες περιπτώσεις, θεωρήσαμε την αξιολόγηση υπερεκτιμημένη. Σε κάποιο βαθμό, αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι στην αξιολόγηση της Επιτροπής λαμβάνονται υπόψη εν εξελίξει έργα που δεν αποτυπώνονται ακόμη στα αναφερόμενα αριθμητικά στοιχεία.

[44] Ετήσια έκθεση για το 2024, κεφάλαιο 3, σύσταση 3.2.

Γράφημα 3.9 – Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων – η Επιτροπή και το ΕΕΣ

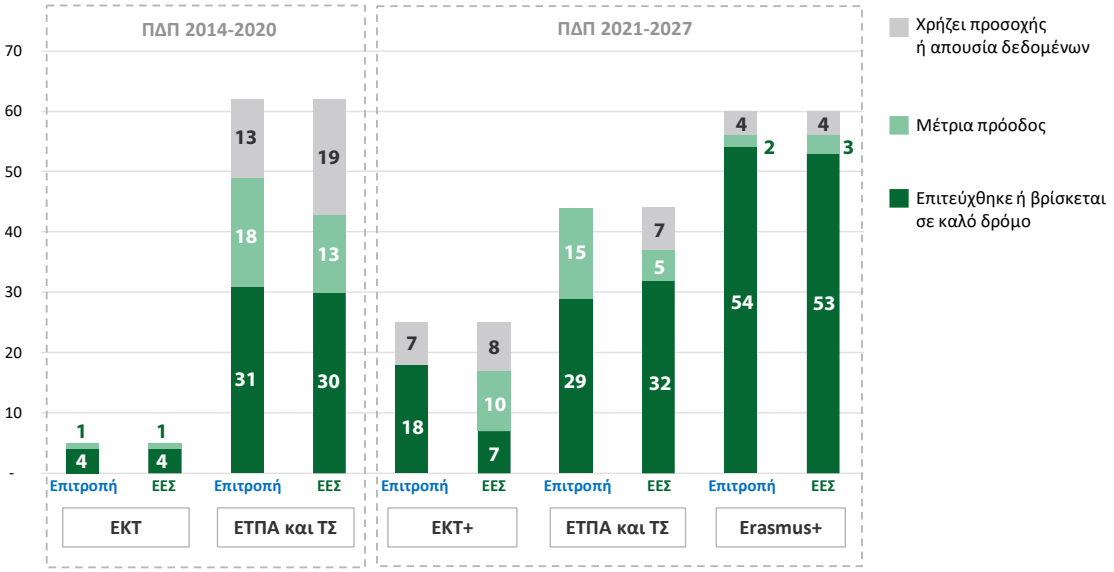

Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΤΣ	Ταμείο Συνοχής
ΕΚΤ+	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+

Πηγή: ΕΕΣ.

3.63. Στο ***πλαίσιο 3.1*** παρατίθενται δύο παραδείγματα από τα προγράμματα ΕΤΠΑ και ΤΣ της περιόδου 2014-2020, όπου θεωρούμε ότι η αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο δεν ήταν σύμφωνη με τα αποτελέσματα, όπως αυτά αναφέρθηκαν στις ΔΕΠ. Όσον αφορά τους πέντε δείκτες που περιλαμβάνονται στη ΔΕΠ του ΕΚΤ της περιόδου 2014-2020, η αξιολόγησή μας συνέπεσε με εκείνη της Επιτροπής.

Πλαίσιο 3.1

Παράδειγμα αισιόδοξων αξιολογήσεων δεικτών επιδόσεων

ΕΤΠΑ 2014-2020

Δείκτης / επιμέρους δείκτης	Τιμή βάσης	Πρόοδος	Τιμή-στόχος	Αποτελέσματα στις 31.12.2022	Αξιολόγηση από την Επιτροπή
Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	0	31 %	1 424 815	436 056	Μέτρια πρόοδος

Πηγή: ΔΕΠ Περιφερειακής Πολιτικής, ΕΕΔΕ για το 2024.

ΤΣ 2014-2020

Δείκτης / επιμέρους δείκτης	Τιμή βάσης	Πρόοδος	Τιμή-στόχος	Αποτελέσματα στις 31.12.2022	Αξιολόγηση από την Επιτροπή
Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	0	37 %	9 843 012	3 670 236	Μέτρια πρόοδος

Πηγή: ΔΕΠ Περιφερειακής Πολιτικής, ΕΕΔΕ για το 2024.

Στις περιπτώσεις αυτές, η αξιολόγηση της Επιτροπής βασίζεται στην προσδοκία ότι οι τιμές-στόχος θα επιτευχθούν (πραγματικά αποτελέσματα συν αναμενόμενα αποτελέσματα από τα έργα για τα οποία έχει υπογραφεί συμφωνία). Σε καμία από τις δύο περιπτώσεις η «μέτρια πρόοδος» δεν φαντάζει ρεαλιστικό αποτέλεσμα, καθώς τα αποτελέσματα που έχουν αναφερθεί αφορούν το τέλος του 2022 και απομένει να αναφερθούν πρόσθετα στοιχεία μόνο για ένα ακόμη έτος (το 2023). Με βάση τις υφιστάμενες πληροφορίες, μια περισσότερο συνετή αξιολόγηση για τους δύο αυτούς δείκτες θα οδηγούσε στην κατάταξή τους στην κατηγορία «χρήζει προσοχής», καθώς είναι εύλογο να αναμένει κανείς το ενδεχόμενο οι δείκτες να μην επιτύχουν τις τιμές-στόχο τους.

3.64. Για την περίοδο 2021-2027, οι ΔΕΠ για το ΕΚΤ+ και εκείνες για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ τροφοδοτήθηκαν πέραν από τα πραγματικά αποτελέσματα και με τις τιμές ΒΔΕ που σχετίζονταν με υπογεγραμμένες συμφωνίες *επιχορήγησης* οι οποίες δεν είχαν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει μια πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση των δεικτών, καθώς συνεκτιμά τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Ωστόσο, στο ισχύον ΠΔΠ εντοπίσαμε δείκτες σχετικά με τους οποίους θεωρούμε ότι η αξιολόγηση της Επιτροπής ήταν υπερβολικά αισιόδοξη σε σχέση με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, ανεξαρτήτως του αν λήφθηκαν υπόψη οι πραγματικές ή οι επιλεγμένες τιμές. Στο ***πλαίσιο 3.2*** παρατίθενται δύο σχετικά παραδείγματα.

Πλαίσιο 3.2

Παράδειγμα αισιόδοξων αξιολογήσεων δεικτών επιδόσεων

ΕΤΠΑ και ΤΣ 2021-2027

Δείκτης / επιμέρους δείκτης	Πρόοδος	Τιμή-στόχος	Αποτελέσματα 31.12.2024	Αξιολόγηση από την Επιτροπή
12.1 Επιφάνεια υποστηριζόμενων πράσινων υποδομών	Πραγματικό αποτέλεσμα: 0,41 % Επιλεγμένες πράξεις: 5,31 %	249 669	Πραγματικό αποτέλεσμα: 1 023 Επιλεγμένες πράξεις: 13 247	Μέτρια πρόοδος

Πηγή: ΔΕΠ Περιφερειακής Πολιτικής, ΕΕΔΕ για το 2024.

ΕΚΤ+

Δείκτης / επιμέρους δείκτης	Πρόοδος	Τιμή-στόχος	Αποτελέσματα 31.12.2024	Αξιολόγηση από την Επιτροπή
3.4. Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις που προωθούν την κοινωνική ένταξη ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού	3 %	135 800 000	3 420 000	Σε καλό δρόμο

Πηγή: ΔΕΠ του ΕΚΤ+, ΕΕΔΕ για το 2024.

Στα τέλη του 2024, ακόμη και όταν για τον υπολογισμό του ποσοστού προόδου του ΕΤΠΑ λαμβάνονταν υπόψη οι υπογεγραμμένες συμφωνίες (τις οποίες η Επιτροπή αποκαλεί «επιλεγμένες πράξεις»), η πρόοδος σε επίπεδο επιλεγμένων (μη υλοποιημένων) πράξεων, η οποία ανέρχεται σε 5 %, δεν αποτελεί, κατά την εκτίμησή μας, ένδειξη μέτριας προόδου, αλλά μάλλον κατάσταση που «χρήζει προσοχής» (για να αιτιολογείται η αργή πρόοδος).

Όσον αφορά το ΕΚΤ+, η ΔΕΠ παρουσίαζε τα πραγματικά αποτελέσματα. Χωρίς περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη δυνητική δεξαμενή έργων, πέρα από τη μνεία ότι «η υλοποίηση ανέκτησε ταχύτητα το 2024» που περιλαμβανόταν στις ΔΕΠ, ο χαρακτηρισμός της αξιολογηθείσας προόδου του 3 % ως ευρισκόμενης «σε καλό δρόμο» μετά από τέσσερα χρόνια υλοποίησης φαίνεται αδικαιολόγητος.

3.65. Όσον αφορά το πρόγραμμα Erasmus+, συμφωνούμε γενικά με όλες τις αξιολογήσεις των ΒΔΕ της Επιτροπής.

Οι δείκτες των τρεχόντων προγραμμάτων παρουσιάζουν μέχρι στιγμής καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με το προηγούμενο ΠΔΠ, με εξαίρεση το ΕΚΤ+

3.66. Οι ΒΔΕ παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και την επίτευξη των στόχων. Ωστόσο, ο βαθμός στον οποίο οι χρηματοδοτούμενες δράσεις έχουν καλύψει ανάγκες σε επίπεδο ΕΕ δεν μπορεί να αξιολογηθεί αποκλειστικά και μόνο με βάση την επίτευξη των τιμών-στόχου των δεικτών. Αυτός πρέπει να αξιολογείται από την Επιτροπή αφότου ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος. Στα σημεία που ακολουθούν παρουσιάζονται οι συνολικές επιδόσεις των επιλεγμένων προγραμμάτων, βάσει της δικής μας αξιολόγησης των πληροφοριών που παρουσιάζονται στους ΠΔΕ που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αξιολόγησή μας διαφέρει από εκείνη της Επιτροπής (σημείο ***3.62***).

Περίοδος 2014-2020

3.67. Όσον αφορά το ΕΤΠΑ και το ΤΣ, οι ΠΔΕ παρουσίασαν στοιχεία για 62 δείκτες και επιμέρους δείκτες που αφορούσαν 11 συγκεκριμένους στόχους/κατηγορίες. Σύμφωνα με την αξιολόγησή μας (***γράφημα 3.9***), για 30 (48 %) από τους 62 δείκτες τα αποτελέσματα που αναφέρθηκαν έδειξαν ότι η τιμή-στόχος είχε «επιτευχθεί» ή βρισκόταν «σε καλό δρόμο», ενώ για εννέα από αυτούς δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία που να επιτρέπουν την αξιολόγησή τους. Αυτοί οι εννέα ήταν δείκτες αντικτύπου, οι οποίοι πρόκειται να καταργηθούν κατά την επόμενη περίοδο αναφοράς (σημείο ***3.50***). Θεωρούμε ότι, με βάση τους δείκτες για τους οποίους αναφέρθηκαν στοιχεία στη ΔΕΠ του 2024, τα προγράμματα περιφερειακής πολιτικής είχαν επιτύχει μόνο εν μέρει τις τιμές-στόχο τους. Στηρίζουμε την άποψη αυτή στο γεγονός ότι σχεδόν τους μισούς δείκτες για στόχους όπως η «διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος […]» και η «προώθηση των βιώσιμων μεταφορών […]» τους αξιολογήσαμε ως δείκτες που έχουν σημειώσει «μέτρια πρόοδος» ή «χρήζουν προσοχής» (***παράρτημα 3.3***).

3.68. Η ΕΕΔΕ για το 2024 καταρτίστηκε στις αρχές του 2025, με βάση στοιχεία του 2022, τα οποία ήταν τα πλέον επικαιροποιημένα εκείνη την περίοδο. Κατά τη γνώμη μας, η κατάσταση αυτή δημιούργησε σημαντικό κενό μεταξύ της ημερομηνίας δημοσίευσης και της ημερομηνίας λήξης της περιόδου αναφοράς των δημοσιευμένων στοιχείων (***γράφημα 3.10***).

Γράφημα 3.10 – Σημαντικές ημερομηνίες στην περίοδο αναφοράς που καλύπτει η ΕΕΔΕ για το 2024

Πηγή: ΕΕΣ.

3.69. Όσον αφορά το πρόγραμμα του ΕΚΤ, οι ΠΔΕ που συνόδευαν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026 παρουσίαζαν πέντε *δείκτες* άμεσου *αποτελέσματος* από τους 14 που προβλέπονται στον κανονισμό. Η αξιολόγησή μας (***γράφημα 3.9***) συμπίπτει με εκείνη της Επιτροπής. Με βάση τους δείκτες για τους οποίους έχουν αναφερθεί στοιχεία, θεωρούμε ότι το πρόγραμμα έχει επιτύχει τους στόχους του (***παράρτημα 3.3***).

Περίοδος 2021-2027

3.70. Οι ΠΔΕ παρουσίασαν 44 δείκτες για τα προγράμματα του ΕΤΠΑ και του ΤΣ, οι οποίοι αφορούσαν 20 ειδικούς στόχους. Σύμφωνα με την αξιολόγησή μας (***γράφημα 3.9***) και με βάση τα αναμενόμενα αποτελέσματα που αναφέρονται, 32 (73 %) από τους 44 δείκτες για τους οποίους έχουν αναφερθεί στοιχεία έδειχναν ότι η τιμή-στόχος βρισκόταν σε καλό δρόμο για να επιτευχθεί. Συνεπώς, θεωρούμε ότι, συνολικά, τα προγράμματα βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των περισσότερων στόχων τους (***παράρτημα 3.3***). Σημειώνουμε επίσης ότι η ενδιάμεση αξιολόγηση[45] ήταν γενικά θετική, καθώς ανέφερε ότι τα ταμεία που υποβλήθηκαν σε αξιολόγηση προσφέρονται για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων και ότι η υλοποίηση επιταχύνθηκε σημαντικά κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024, καλύπτοντας τη διαφορά σε σχέση με την τάση της περιόδου 2014-2020.

[45] SWD(2025) 299.

3.71. Όσον αφορά το ΕΤΠΑ και το ΤΣ της περιόδου 2021-2027, για όλους τους δείκτες για τους οποίους έχουν αναφερθεί στοιχεία στους ΠΔΕ η τάση που παρατηρείται συνοδεύεται από την ίδια γενικόλογη εξήγηση: Είναι πολύ νωρίς για να σχολιάσουμε τις τιμές-στόχο που έχουν τεθεί για την πολιτική συνοχής. Ωστόσο, σε αυτό το στάδιο του κύκλου υλοποίησης, δεν υπάρχει λόγος να πιστεύουμε ότι οι τιμές-στόχος δεν θα επιτευχθούν. Δεδομένου ότι βρισκόμαστε σχεδόν στα μέσα της περιόδου υλοποίησης (το τρέχον έτος αναφοράς είναι το τέταρτο από τα συνολικά εννέα), η απουσία ετήσιων ορόσημων επηρεάζει την αντικειμενικότερη αξιολόγηση της προόδου και δεν διευκολύνει την έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων (σημείο ***3.59***).

3.72. Στην περίπτωση του προγράμματος ΕΚΤ+, οι ΠΔΕ παρουσίασαν 25 δείκτες που αφορούσαν τέσσερις ευρείς τομείς πολιτικής (***παράρτημα 3.3***). Σε αντίθεση με τους δείκτες της περιφερειακής πολιτικής, στη συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρονται στοιχεία για τα πραγματικά αποτελέσματα και όχι για τα αναμενόμενα αποτελέσματα επιλεγμένων πράξεων. Στο πλαίσιο αυτό, στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024 είχαμε συστήσει στην Επιτροπή να αιτιολογεί τις αξιολογήσεις που δεν βασίζονται σε επικυρωμένα δεδομένα αλλά σε άλλες πληροφορίες (σύσταση 3.3). Σύμφωνα με την αξιολόγησή μας (***γράφημα 3.9***), από τους 20 δείκτες με τιμές-στόχο για τους οποίους έχουν αναφερθεί στοιχεία, μόνο για επτά (35 %) βρισκόταν η τιμή-στόχος σε καλό δρόμο για να επιτευχθεί. Από την αξιολόγηση των δεικτών προκύπτει ότι το πρόγραμμα έχει επιτύχει μέχρι στιγμής τις τιμές-στόχο του μόνο εν μέρει, με τον ειδικό στόχο «απασχόληση και κοινωνική καινοτομία» να έχει σημειώσει τη μεγαλύτερη πρόοδο και τον ειδικό στόχο «κοινωνική ένταξη» τη μικρότερη.

3.73. Στην περίπτωση του Erasmus+, οι ΠΔΕ παρουσίασαν 60 δείκτες που αφορούσαν τρεις ειδικούς στόχους (***παράρτημα 3.3***). Η εκτίμησή μας (***γράφημα 3.9***) συμπίπτει με εκείνη της Επιτροπής: 53 (88 %) από τους 60 δείκτες για τους οποίους έχουν αναφερθεί στοιχεία έδειξαν ότι η τιμή-στόχος βρισκόταν σε καλό δρόμο για να επιτευχθεί ή είχε ήδη επιτευχθεί. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώθηκε από την ενδιάμεση αξιολόγηση.

3.74. Ωστόσο, στην περίπτωση του Erasmus+, 21 δείκτες (το 35 % των 60 δεικτών) είχαν ήδη επιτύχει τις καθορισμένες τιμές-στόχο μετά από μόλις τέσσερα χρόνια υλοποίησης, παρότι το πρόγραμμα έχει επταετή διάρκεια. Εγείρονται έτσι ερωτήματα σχετικά με τον βαθμό φιλοδοξίας των τιμών-στόχου. Επιπλέον, οι επιδόσεις που αναφέρθηκαν ενδέχεται να έχουν υποεκτιμηθεί, καθώς για το 2024, δεν αναφέρθηκαν στοιχεία για 10 δείκτες (17 % από 60 συνολικά), με αποτέλεσμα οι επιδόσεις που παρουσιάζονται να αφορούν μόνο την περίοδο 2021-2023, ενώ για τρεις δείκτες δεν αναφέρθηκαν καθόλου στοιχεία για ολόκληρη την περίοδο αναφοράς. Συχνά δεν παρέχονται σαφείς εξηγήσεις για τα κενά στις πληροφορίες των ΠΔΕ.

Συμπεράσματα και συστάσεις

3.75. Τα στοιχεία που αναφέρει η Επιτροπή για τις επιδόσεις του τομέα 2 του ΠΔΠ στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) για το 2024 συμβαδίζουν με τις οδηγίες του θεσμικού οργάνου (σημεία ***3.45***-***3.47***). Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο συνοπτικός πίνακας δεικτών των επιδόσεων των προγραμμάτων έδινε υπερβολικά θετική εντύπωση, συμπεριλαμβάνοντας είτε παραδείγματα δεικτών που έδειχναν μόνο ικανοποιητική πρόοδο (σημείο ***3.48***) είτε πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις για εν εξελίξει έργα και όχι τελικά αποτελέσματα (σημείο ***3.49***).

3.76. Οι δείκτες επιδόσεων για τους οποίους αναφέρθηκαν στοιχεία και για τις δύο περιόδους στις δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος (ΔΕΠ) ήταν σύμφωνοι με την αρχή SMART (σημείο ***3.50***). Αν και το πλαίσιο επιδόσεων για το ΠΔΠ 2021-2027 περιλαμβάνει περισσότερους δείκτες αποτελέσματος σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, τα περισσότερα προγράμματα εξακολουθούν να μην διαθέτουν δείκτες αντικτύπου. Κατά την άποψή μας, ο καθορισμός δεικτών αντικτύπου κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού διευκολύνει την επακόλουθη παρακολούθηση και αξιολόγηση (σημεία ***3.53*** και ***3.54***). Από την άλλη πλευρά, το Erasmus+ αποτελεί παράδειγμα ορθής πρακτικής από την άποψη αυτή, καθώς διαθέτει πλήρη κατάλογο δεικτών εκροής, αποτελέσματος και αντικτύπου (σημείο ***3.54***).

3.77. Συνολικά, η ιχνηλασιμότητα των αναφερθέντων δεδομένων επιδόσεων ήταν ικανοποιητική. Ωστόσο, για έναν από τους δείκτες του Erasmus+ για τον οποίο αναφέρθηκαν στοιχεία, επισημάναμε ότι είχαν χρησιμοποιηθεί αριθμητικές προβλέψεις αντί των πραγματικών αριθμών, γεγονός που οδήγησε σε υπερεκτίμηση (σημείο ***3.56***).

3.78. Η μεθοδολογία της Επιτροπής για την αξιολόγηση της προόδου των δεικτών ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους παρέμεινε αμετάβλητη σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα του συνολικού πλαισίου επιδόσεων (σημείο ***3.58***). Η αξιολόγησή μας ως προς την πρόοδο ήταν διαφορετική για το 19 % των δεικτών (37 από τους 196) που περιλαμβάνονταν στις ΔΕΠ του δείγματος. Για τους περισσότερους, κρίναμε τα αποτελέσματα λιγότερο θετικά από ό,τι η Επιτροπή. Σε κάποιο βαθμό, αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι στην αξιολόγηση της Επιτροπής λαμβάνονται υπόψη εν εξελίξει έργα και πρόσθετες πτυχές που δεν αποτυπώνονται ακόμη στα αναφερόμενα αριθμητικά στοιχεία (σημεία ***3.62***-***3.65***).

3.79. Όσον αφορά τα προγράμματα υπό επιμερισμένη διαχείριση της περιόδου 2014-2020, βάσει της ΔΕΠ του 2024, εκτιμήσαμε ότι το ΕΤΠΑ και το ΤΣ πέτυχαν τις τιμές-στόχο τους μόνο εν μέρει (σημείο ***3.67***). Επιπλέον, εξαιτίας του χρονικού κενού (σημείο ***3.68***) μεταξύ του έτους αναφοράς (2024) και του έτους κατά το οποίο συλλέχθηκαν τα στοιχεία (2022) δεν κατέστη δυνατή η επικαιροποιημένη αξιολόγηση των προγραμμάτων στο σύνολό τους. Το ΕΚΤ πέτυχε πράγματι τις τιμές-στόχο του (σημείο ***3.69***).

3.80. Όσον αφορά τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027, και για τους δείκτες για τους οποίους υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, το ΕΤΠΑ και το ΤΣ (σημείο ***3.70***) καθώς και το Erasmus+ (σημείο ***3.73***) βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχο τους, ενώ το ΕΚΤ+ (σημείο ***3.72***) υστερεί, δεδομένου ότι θεωρούμε ότι βρίσκεται σε καλό δρόμο μόνο το 35 % των δεικτών του (7 από τους 20).

3.81. Ωστόσο, για την περίοδο 2021-2027, το ΕΤΠΑ και το ΤΣ δεν διαθέτουν ετήσια ορόσημα για τους δείκτες επιδόσεων, γεγονός που επηρεάζει την αντικειμενικότητα των αξιολογήσεων της ενδιάμεσης προόδου (σημείο ***3.71***). Επιπλέον, ο μεγάλος αριθμός δεικτών του προγράμματος Erasmus+ που είχαν ήδη επιτύχει τις τιμές-στόχο τους τρία χρόνια πριν από το τελικό τους ορόσημο (σημεία ***3.74***) υποδηλώνει ότι αυτές ενδεχομένως δεν ήταν αρκετά φιλόδοξες.

3.82. Βάσει των συμπερασμάτων μας, διατυπώνουμε τις ακόλουθες συστάσεις.

Σύσταση 3.1 – Βελτίωση του τρόπου αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις

Η Επιτροπή οφείλει:

α) να προσδιορίσει δείκτες αντικτύπου προκειμένου να διευκολύνει την αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων επιδόσεων των προγραμμάτων, η οποία θα μπορούσε μετέπειτα να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο των εκ των υστέρων αξιολογήσεων του ΠΔΠ 2021-2027,

β) να επικαιροποιήσει τις τιμές-στόχο για το Erasmus+ με βάση τα μέχρι τώρα επιτεύγματα και το εναπομένον διάστημα υλοποίησης.

Ημερομηνία-στόχος: ΕΕΔΕ για το 2026.

Σύσταση 3.2 – Να βελτιωθεί η σύνοψη που παρουσιάζει τα κύρια επιτεύγματα του προγράμματος

Η Επιτροπή πρέπει να αναφέρει στην εισαγωγική ενότητα «Concrete examples of achievements» (Συγκεκριμένα παραδείγματα επιτευγμάτων) των ΔΕΠ μόνο πραγματικά επιτεύγματα.

Ημερομηνία-στόχος: ΕΕΔΕ για το 2026.

Παραρτήματα

Παράρτημα 3.1 – Στρατηγικοί τομείς του ΕΕΣ που κάλυψαν οι ειδικές εκθέσεις του 2025

 Δράση της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση	▪ Ειδ. έκθεση 09/2025: Συστήματα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δαπανών του ΜΑΑ με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις ▪ Ειδ. έκθεση 10/2025: Μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ▪ Ειδ. έκθεση 13/2025: Στήριξη της ψηφιακής μετάβασης στα κράτη μέλη της ΕΕ από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ▪ Ειδ. έκθεση 18/2025: Ευελιξία του προϋπολογισμού της ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 21/2025: Στήριξη του ΜΑΑ για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
 Ανταγωνιστικότητα	▪ Ειδ. έκθεση 01/2025: Ψηφιακές πληρωμές στην ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 03/2025: Αδικαιολόγητος γεωγραφικός αποκλεισμός στο ηλεκτρονικό εμπόριο ▪ Ειδ. έκθεση 07/2025: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων ▪ Ειδ. έκθεση 12/2025: Η στρατηγική της ΕΕ για τα μικροκυκλώματα ▪ Ειδ. έκθεση 19/2025: Κρίσιμες ελλείψεις φαρμάκων
 Ανθεκτικότητα και ευρωπαϊκές αξίες	▪ Ειδ. έκθεση 04/2025: Στρατιωτική κινητικότητα στην ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 05/2025: Δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη ▪ Ειδ. έκθεση 11/2025: Διαφάνεια της χρηματοδότησης ΜΚΟ από την ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 15/2025: Ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ υπό απομακρυσμένη διαχείριση ▪ Ειδ. έκθεση 17/2025: Βοήθεια της ΕΕ για το εμπόριο προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες ▪ Ειδ. έκθεση 26/2025: Τα όργανα της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης
 Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και φυσικοί πόροι	▪ Ειδ. έκθεση 02/2025: Αστική ρύπανση στην ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 06/2025: Δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης από πλοία ▪ Ειδ. έκθεση 16/2025: Χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών ▪ Ειδ. έκθεση 20/2025: Στήριξη της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική ▪ Ειδ. έκθεση 23/2025: Διαχείριση αστικών αποβλήτων ▪ Ειδ. έκθεση 25/2025: Στρατηγικά έργα LIFE
 Δημοσιονομικές πολιτικές και δημόσια οικονομικά	▪ Ειδ. έκθεση 08/2025: Απάτη στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας στις εισαγωγές ▪ Ειδ. έκθεση 14/2025: Ανάπτυξη των επικουρικών συντάξεων στην ΕΕ ▪ Ειδ. έκθεση 22/2025: Δημοσιονομικές διορθώσεις στην πολιτική συνοχής ▪ Ειδ. έκθεση 24/2025: Χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα 3.2 – Παραδείγματα αρχικών ενεργειών στις οποίες προέβη η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεων που διατύπωσε το ΕΕΣ στις ειδικές εκθέσεις του 2025

Η δράση της ΕΕ για την ανάκαμψη μετά την κρίση

Τον Ιούνιο του 2025, η Επιτροπή εξέδωσε καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εξορθολογισμού των *εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΕΣΑΑ), προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη όλων των ορόσημων και των τιμών-στόχου που πρέπει να υλοποιηθούν έως τις 31 Αυγούστου 2026[46]. Στο μέλλον, τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης που προτείνει η Επιτροπή στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2028-2034 θα πρέπει να εξασφαλίζουν στενή σύνδεση μεταξύ της χρηματοδότησης της ΕΕ και των ειδικών ανά χώρα συστάσεων[47].

Τον Ιούλιο του 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε την πρότασή της για το ΠΔΠ 2028-2034 και το συνοδευτικό *έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της*. Τον Οκτώβριο του 2025, επανεξέτασε και επικαιροποίησε τις διαδικασίες της για την κατάρτιση *σχεδίων διορθωτικών προϋπολογισμών*[48].

Η ψηφιακή μετάβαση κατά την περίοδο 2028-2034 συμπεριλήφθηκε στους ειδικούς στόχους της πρότασης για το Ευρωπαϊκό Ταμείο. Η πρωτοβουλία αυτή θα χρηματοδοτηθεί επίσης μέσω του σκέλους πολιτικής για την ψηφιακή πρωτοκαθεδρία του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.

Ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς όφελος όλων των πολιτών

Τον Δεκέμβριο του 2025, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε προσωρινή πολιτική συμφωνία σχετικά με τη δέσμη μέτρων για τα φάρμακα και ολοκλήρωσαν τις διαπραγματεύσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε τη δέσμη για την υγεία, που περιλαμβάνει την πράξη για τη βιοτεχνολογία Ι, με την οποία αναθεωρούνται οι κανόνες της ΕΕ σχετικά με τις κλινικές δοκιμές. Το Συμβούλιο Απασχόλησης και Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών τάχθηκε υπέρ της γενικής προσέγγισης της Επιτροπής σχετικά με την πράξη για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας.

Τον Φεβρουάριο του 2026, η Επιτροπή υπέγραψε την προεμπορική συμφωνία προμήθειας με σκοπό την προώθηση της ανάπτυξης αντιγριπικών εμβολίων νέας γενιάς[49].

---

[46] Ειδικές εκθέσεις 10/2025 και 13/2025.

[47] Ειδική έκθεση 10/2025.

[48] Ειδική έκθεση 18/2025 του ΕΕΣ.

[49] Ειδική έκθεση 19/2025.

Ανθεκτικότητα σε απειλές για την ασφάλεια της Ένωσης και σεβασμός των ευρωπαϊκών αξιών της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου

Τον Οκτώβριο του 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε τις εκ των υστέρων αξιολογήσεις της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, οι οποίες περιλάμβαναν ενότητες σχετικά με τα μέσα αντιμετώπισης κρίσεων, μια χωριστή συνοδευτική μελέτη που εστίαζε στην αντιμετώπιση κρίσεων, δελτία ανά χώρα και περιπτωσιολογικές μελέτες, και βέβαια την έκθεση αξιολόγησης[50] του *REACT-EU*.

Τον Νοέμβριο του 2025, εξέδωσε πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για τη διευκόλυνση της μεταφοράς στρατιωτικού εξοπλισμού, εμπορευμάτων και προσωπικού σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς και κοινή ανακοίνωση για τη στρατιωτική κινητικότητα[51].

Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και φυσικοί πόροι

Τον Δεκέμβριο του 2025, η Επιτροπή ενέκρινε την ανακοίνωση σχετικά με την επιτάχυνση της μετάβασης της Ευρώπης προς μια κυκλική οικονομία, ενισχύοντας την κυκλικότητα των πλαστικών[52].

Τον Ιούνιο του 2025, ενέκρινε το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τους ωκεανούς.
Η βιομηχανική ναυτιλιακή στρατηγική της ΕΕ, η στρατηγική της ΕΕ για τους λιμένες[53]και η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών[54] εγκρίθηκαν τον Μάρτιο του 2026.

[50] Ειδική έκθεση 05/2025.

[51] Ειδική έκθεση 04/2025.

[52] Ειδική έκθεση 23/2025.

[53] Ειδική έκθεση 06/2025.

[54] Ειδική έκθεση 16/2025.

Δημοσιονομικές πολιτικές και δημόσια οικονομικά

Τον Ιούλιο του 2025, εγκρίθηκε η οδηγία (ΕΕ) 2025/1539 του Συμβουλίου (για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ), η οποία εισήγαγε μέτρα που θα διασφαλίζουν την είσπραξη ΦΠΑ επί των εμπορευμάτων που εισάγονται για λογαριασμό καταναλωτών της ΕΕ[55].

Τον Νοέμβριο του 2025, η Επιτροπή πρότεινε την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών, της OLAF και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Κατά τον χρόνο κατάρτισης της παρούσας έκθεσης, η πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 βρισκόταν υπό συζήτηση στο Συμβούλιο[56].

Τον Νοέμβριο του 2025, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης δέσμη μέτρων για τις συντάξεις, με στόχο την ενίσχυση των επικουρικών συντάξεων. Η δέσμη περιλάμβανε σύσταση σχετικά με τα συστήματα παρακολούθησης των συντάξεων, την αναθεώρηση της οδηγίας για τα ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών ΙΙ και πρόταση τροποποίησης του κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση πανευρωπαϊκού ατομικού συνταξιοδοτικού προϊόντος (PEPP), καθώς και ανακοίνωση σχετικά με την ενίσχυση της ικανότητας του τομέα της συμπληρωματικής συνταξιοδότησης της ΕΕ για τη βελτίωση του συνταξιοδοτικού εισοδήματος και την παροχή μακροπρόθεσμων κεφαλαίων στην ενωσιακή οικονομία[57].

[55] Ειδική έκθεση 08/2025.

[56] Ειδική έκθεση 08/2025.

[57] Ειδική έκθεση 14/2025.

Παράρτημα 3.3 – Κατάσταση των δεικτών επιδόσεων στις 31.12.2024, βάσει της αξιολόγησης του ΕΕΣ

ΕΤΠΑ και ΤΣ 2014-2020

Επενδυτικές προτεραιότητες	Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων					Σύνολο
	Επιτεύχθηκε	Σε καλό δρόμο	Μέτρια πρόοδος	Χρήζει προσοχής	Απουσία τιμής-στόχου	
1. Ενίσχυση της έρευνας […]	3	0	2	0	0	5
2. Βελτίωση της πρόσβασης στις […] τεχνολογίες επικοινωνίας	0	0	1	0	0	1
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ	2	1	0	0	0	3
4. […] μετάβαση[ς] προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα […]	0	3	3	2	0	8
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή […]	1	2	0	1	0	4
2016. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος […]	1	2	2	3	0	8
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών […]	2	6	3	4	3	18
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης […]	0	1	0	0	0	1
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης […]	0	1	1	0	0	2
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση […]	1	0	0	0	0	1
11. Μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών […]	2	2	1	0	6	11
Σύνολο	**12**	**18**	**13**	**10**	**9**	**62**
	19 %	29 %	21 %	16 %	15 %	

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026.

ΕΚΤ 2014-2020

Ευρύτερος τομέας πολιτικής	Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων			Σύνολο
	Επιτεύχθηκε	Σε καλό δρόμο	Μέτρια πρόοδος	
1. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης	0	1	0	1
2. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης […]	0	0	1	1
3. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση […]	1	0	0	1
4. Προώθηση της στήριξης των νέων *ΕΕΑΚ*	2	0	0	2
Σύνολο	**3**	**1**	**1**	**5**
	60 %	20 %	20 %	

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων που συνοδεύουν το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026.

ΕΤΠΑ 2021-2027

Ειδικός στόχος	Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων			Σύνολο
	Σε καλό δρόμο	Μέτρια πρόοδος	Χρήζει προσοχής	
1. Ενίσχυση των δυνατοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και της αξιοποίησης των προηγμένων τεχνολογιών	3	0	0	3
2. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις	2	0	0	2
3. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ	2	0	0	2
4. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	2	0	0	2
5. Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας	2	0	0	2
6. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	1	0	1	2
7. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	2	0	0	2
8. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)	1	0	1	2
9. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης κινδύνων και της ανθεκτικότητας σε καταστροφές	2	0	0	2
10. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	2	0	0	2
11. Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία	0	1	1	2
12. Ενίσχυση της προστασίας της φύσης και της βιοποικιλότητας, προώθηση των πράσινων υποδομών, ιδίως σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	0	1	1	2
13. Προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας	1	1	0	2
14. Ανάπτυξη ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ	4	0	0	4
15. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροπικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	3	0	1	4
16. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών	0	1	1	2
17. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών	2	0	0	2
18. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και μειονεκτουσών ομάδων, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες	0	1	1	2
19. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης	2	0	0	2
20. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	1	0	0	1
Σύνολο	**32**	**5**	**7**	**44**
	73 %	11 %	16 %	

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2026.

ΕΚΤ+ 2021-2027

Ειδικός στόχος	Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων				Σύνολο
	Σε καλό δρόμο	Μέτρια πρόοδος	Χρήζει προσοχής	Απουσία δεδομένων	
1. Απασχόληση και κινητικότητα του εργατικού δυναμικού	0	5	0	0	5
2. Εκπαίδευση	0	4	0	0	4
3. Κοινωνική ένταξη, συνεισφέροντας μεταξύ άλλων στην εξάλειψη της φτώχειας και στην υγεία	2	1	3	5	11
4. Απασχόληση και κοινωνική καινοτομία	5	0	0	0	5
Σύνολο	**7**	**10**	**3**	**5**	**25**
	28 %	40 %	12 %	20 %	

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2026.

Erasmus+

Ειδικός στόχος	Αξιολόγηση δεικτών επιδόσεων					Σύνολο
	Επιτεύχθηκε	Σε καλό δρόμο	Μέτρια πρόοδος	Χρήζει προσοχής	Απουσία δεδομένων	
1. Προαγωγή της *μαθησιακής κινητικότητας* ατόμων και ομάδων, και της συνεργασίας, της ποιότητας, της ένταξης και της ισοτιμίας, της αριστείας, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	5	23	0	0	0	28
2. Προαγωγή της μαθησιακής κινητικότητας στον τομέα της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης και της ενεργού συμμετοχής των νέων, καθώς και της συνεργασίας, της ποιότητας, της ένταξης, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα της νεολαίας	2	12	2	0	1	17
3. Προαγωγή της μαθησιακής κινητικότητας του προσωπικού στον τομέα του αθλητισμού, καθώς και της συνεργασίας, της ποιότητας, της ένταξης, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα του αθλητισμού	1	10	1	1	2	15
Σύνολο	**8**	**45**	**3**	**1**	**3**	**60**
	13 %	75 %	5 %	2 %	5 %	

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση τους πίνακες δεδομένων επιδόσεων του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2026.

Κεφάλαιο 4

Έσοδα

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**4.1.-4.7.**
Σύντομη περιγραφή	4.2.-4.4.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	4.5.-4.7.
Κανονικότητα των πράξεων	**4.8.**
Εξέταση στοιχείων των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων	**4.9.-4.34.**
Καθυστερήσεις από κράτη μέλη και αδυναμίες στην επιβολή τόκων υπερημερίας σε σχέση με επιφυλάξεις που αφορούν το ΑΕΕ	4.10.-4.16.
Η απλούστευση του συστήματος ΦΠΑ οδήγησε σε σημαντική μείωση των εκκρεμών επιφυλάξεων	4.17.
Επίμονες αδυναμίες στη διαχείριση και τη λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ από τα κράτη μέλη	4.18.-4.24.
Τα στοιχεία των κρατών μελών για τα πλαστικά δεν είναι σύμφωνα σε όλα τα σημεία με τους ενωσιακούς κανόνες, ωστόσο η Επιτροπή διατυπώνει σχετικές επιφυλάξεις	4.25.-4.27.
Η σύσταση της Τελωνειακής Αρχής της ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο, ενώ οι κίνδυνοι για την ανάπτυξη του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ δεν έχουν εξαλειφθεί	4.28.-4.30.
Ορισμένα κράτη μέλη καθυστερούν τη μετάβαση σε ένα ψηφιακό και διαλειτουργικό τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ	4.31.-4.34.
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων	**4.35.-4.36.**
Συμπέρασμα και συστάσεις	**4.37.-4.41.**
Συμπέρασμα	4.37.-4.39.
Συστάσεις	4.40.-4.41.

Παραρτήματα

Παράρτημα 4.1 – Πλήθος εκκρεμών επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ, τον ΦΠΑ και τα πλαστικά και ανοικτών σημείων για τους ΠΙΠ ανά κράτος μέλος, στις 31 Δεκεμβρίου 2025

Παράρτημα 4.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερης σύστασης

Παράρτημα 4.3 – Διαδικασία επαλήθευσης των βάσεων ΦΠΑ και των παραδοσιακών ιδίων πόρων που υπολογίζουν τα κράτη μέλη

Παράρτημα 4.4 – Διαδικασία κατάρτισης των καταστάσεων ΠΙΠ για τους (εισπραχθέντες και μη εισέτι εισπραχθέντες) τελωνειακούς δασμούς και καταχώρισή τους στους λογαριασμούς και στον προϋπολογισμό της ΕΕ

Εισαγωγή

4.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματά μας σχετικά με τα έσοδα, τα οποία περιλαμβάνουν τις τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες *ιδίων πόρων*, τα λοιπά έσοδα, καθώς και τα ποσά των δανείων για τη χρηματοδότηση των δαπανών του *NextGenerationEU* (NGEU). Στο ***γράφημα 4.1*** παρουσιάζονται σχηματικά τα έσοδα για το 2025.

Γράφημα 4.1 – Έσοδα – Ανάλυση για το 2025 (*)

(δισ. ευρώ)

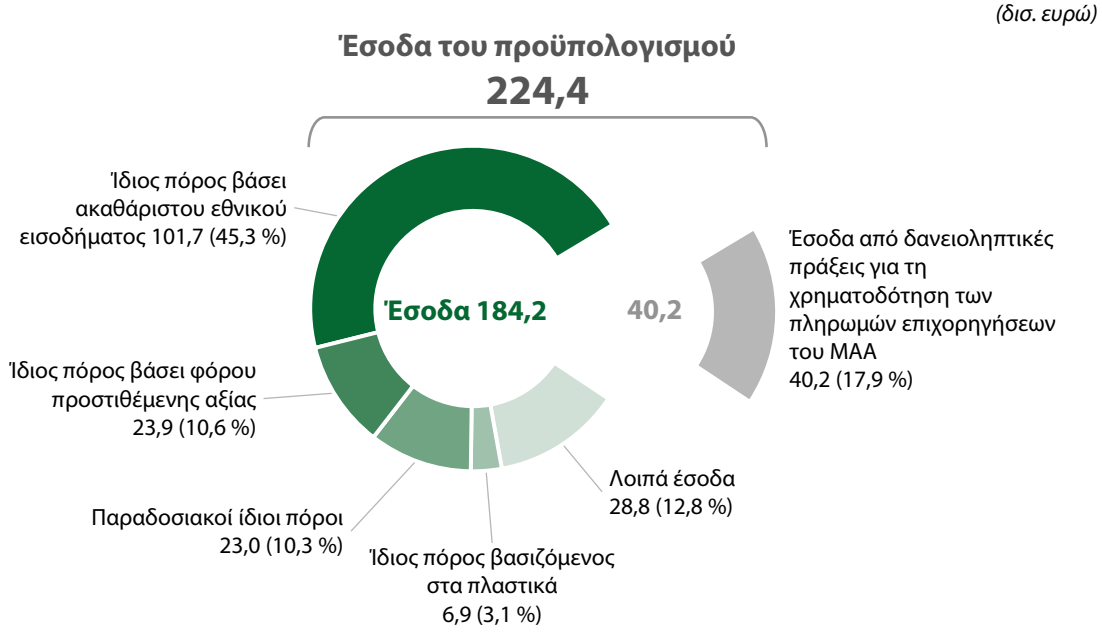

(*) Το συνολικό ποσό των 224,4 δισεκατομμυρίων ευρώ αντιστοιχεί στα έσοδα της ΕΕ στις καταστάσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2025, που καταρτίστηκαν βάσει των αρχών της λογιστικής τροποποιημένης ταμειακής βάσης. Το ποσό των 202,5 δισεκατομμυρίων ευρώ που εμφανίζεται στην κατάσταση οικονομικών αποτελεσμάτων του 2025 υπολογίστηκε βάσει της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση. Τα έσοδα από δανειοληπτικές πράξεις για τη χρηματοδότηση των πληρωμών επιχορηγήσεων του ΜΑΑ περιλαμβάνονται ως έσοδα με ειδικό προορισμό στις καταστάσεις σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία[1]. Σύμφωνα, όμως, με τους λογιστικούς κανόνες, δεν περιλαμβάνονται ως έσοδα στην κατάσταση οικονομικών αποτελεσμάτων.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2094 σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την κρίση της νόσου COVID-19.

Σύντομη περιγραφή

4.2. Το 2025, το 69 % των εσόδων της ΕΕ προήλθε από τους ιδίους πόρους[2], ήτοι:

α) τον ***ίδιο πόρο που βασίζεται στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ίδιος πόρος βάσει ΑΕΕ)***, ο οποίος αντιστοιχούσε στο 45 % των εσόδων της ΕΕ και ισοσκέλισε τον προϋπολογισμό της, αφού υπολογίστηκαν τα έσοδα από κάθε άλλη πηγή. Η εισφορά κάθε κράτους μέλους είναι ανάλογη του ΑΕΕ του·

β) τον ***ίδιο πόρο που βασίζεται στον φόρο προστιθέμενης αξίας (ίδιος πόρος βάσει ΦΠΑ)***, ο οποίος εξασφάλισε το 11 % των εσόδων της ΕΕ. Αντιστοιχεί σε ποσοστό των εσόδων ΦΠΑ που εισπράττουν τα κράτη μέλη·

γ) τους ***παραδοσιακούς ιδίους πόρους (ΠΙΠ)*** που εξασφάλισαν το 10 % των εσόδων της ΕΕ και συνίστανται κυρίως σε τελωνειακούς δασμούς επί των εισαγωγών τους οποίους εισπράττουν τα κράτη μέλη. Στον προϋπολογισμό της ΕΕ αποδίδεται το 75 % του συνολικού ποσού, ενώ το υπόλοιπο 25 % παρακρατείται από τα κράτη μέλη για την κάλυψη των εξόδων είσπραξης·

δ) τον ***ίδιο πόρο που βασίζεται στα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών (ίδιος πόρος που βασίζεται στα πλαστικά)***, που εξασφάλισε το 3 % των εσόδων της ΕΕ. Ο συγκεκριμένος πόρος υπολογίζεται με την εφαρμογή ενιαίου συντελεστή στο βάρος των μη ανακυκλωμένων απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών που παράγονται σε κάθε κράτος μέλος.

4.3. Άλλες σημαντικές πηγές ήταν οι εισφορές και οι επιστροφές στο πλαίσιο συμφωνιών και *προγραμμάτων* της ΕΕ, που εξασφάλισαν το 13 % των εσόδων της. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι ανακτήσεις από τα κράτη μέλη στους τομείς «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» και «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία», καθώς και οι εισφορές τρίτων χωρών σε προγράμματα και δραστηριότητες της ΕΕ.

4.4. Επιπλέον, τα ποσά των δανείων που προορίζονταν για τη χρηματοδότηση των πληρωμών μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του NGEU αντιστοιχούσαν στο 18 % των εσόδων της ΕΕ.

---

[2] Απόφαση 2020/2053/ΕΕ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

4.5. Στόχος μας είναι να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με τις *πράξεις* εσόδων, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη διαμόρφωση της *δήλωσης διασφάλισης*. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***, εξετάσαμε τα εξής:

α) *αντιπροσωπευτικό δείγμα* 65 *ενταλμάτων είσπραξης* της Επιτροπής (μεταξύ των οποίων και δέκα που αφορούσαν επιχορηγήσεις του NGEU)·

β) τα *συστήματα διαχείρισης και δικλίδων* που χρησιμοποιεί η Επιτροπή προκειμένου:

   i) να επαληθεύει ότι τα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη για το ΑΕΕ, τον ΦΠΑ και τα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών αποτελούν ορθή βάση για τον υπολογισμό και την είσπραξη των σχετικών εισφορών στο πλαίσιο των ιδίων πόρων·

   ii) να επαληθεύει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν αποτελεσματικά συστήματα για την είσπραξη, την αναφορά και την απόδοση στον ενωσιακό προϋπολογισμό των ορθών ποσών ΠΙΠ·

   iii) να υπολογίζει τα ποσά που προκύπτουν από τις αναπροσαρμογές των ιδίων πόρων·

γ) τα συστήματα που εφαρμόζονται για τη διαχείριση και τη λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ σε τρία κράτη μέλη (Βέλγιο, Γερμανία και Ελλάδα), τα οποία επιλέξαμε βάσει του ύψους των τελωνειακών δασμών που απέδωσαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ και της εκτίμησης κινδύνου που πραγματοποιήσαμε·

δ) την αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με την *κανονικότητα* των ιδίων πόρων που παρατίθενται στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG) και της Eurostat.

4.6. Αφετηρία της αξιολόγησής μας των συστημάτων που εφαρμόζει η Επιτροπή για τον υπολογισμό των εισφορών βάσει του ΑΕΕ, του ΦΠΑ και των πλαστικών είναι οι στατιστικές και τα στοιχεία που παρείχαν τα κράτη μέλη και επαλήθευσε η Επιτροπή.

4.7. Όσον αφορά τους ΠΙΠ, σε ορισμένες περιπτώσεις οι εισαγωγείς δεν δηλώνουν τους τελωνειακούς δασμούς στις εθνικές τελωνειακές αρχές ή τους δηλώνουν λανθασμένα, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ελλείμματος στους εισπραττόμενους τελωνειακούς δασμούς, που είναι γνωστό ως «*έλλειμμα τελωνειακών δασμών*». Το έλλειμμα αυτό δεν αποτυπώνεται στα λογιστικά συστήματα των κρατών μελών για τους ΠΙΠ και δεν εμπίπτει στο πεδίο αναφοράς της ελεγκτικής γνώμης μας σχετικά με την κανονικότητα των εσόδων. Σειρά παραγόντων, πολλοί εκ των οποίων εκφεύγουν του άμεσου ελέγχου της ΕΕ, επηρεάζουν το μέγεθος του ελλείμματος τελωνειακών δασμών. Ωστόσο, καθώς το έλλειμμα αυτό μπορεί να έχει επίπτωση στα ποσά των δασμών που εισπράττουν τα κράτη μέλη, αξιολογήσαμε τα μέτρα που λήφθηκαν σε επίπεδο ΕΕ για τη μείωσή του και τον μετριασμό του κινδύνου οι ΠΙΠ να είναι ελλιπείς. Ειδικότερα, εξετάσαμε την πρόοδο που σημείωσε η Επιτροπή όσον αφορά την προετοιμασία της ενόψει της εφαρμογής της νομοθετικής πρότασης για την τελωνειακή μεταρρύθμιση της ΕΕ.

Κανονικότητα των πράξεων

4.8. Στην παρούσα ενότητα παραθέτουμε τις παρατηρήσεις μας σχετικά με την κανονικότητα των πράξεων εσόδων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί της ΕΕ. Το συμπέρασμά μας ερείδεται στην εξέταση αντιπροσωπευτικού δείγματος πράξεων εσόδων, καθώς και στην από μέρους μας αξιολόγηση των συστημάτων που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για την επαλήθευση, τον υπολογισμό και την είσπραξη των εσόδων. Από την εξέταση του δείγματος 65 ενταλμάτων είσπραξης διαπιστώθηκε ότι κανένα δεν περιείχε *ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα*.

Εξέταση στοιχείων των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων

4.9. Εξετάσαμε σειρά συστημάτων δικλίδων (βλέπε σημείο ***4.5***). Οι σχετικές παρατηρήσεις μας δεν επηρεάζουν τη γνώμη που διατυπώνουμε σχετικά με την κανονικότητα των εσόδων της ΕΕ. Εντοπίσαμε επίμονες αδυναμίες στην είσπραξη επιμέρους κατηγοριών ιδίων πόρων. Επιπλέον, διαπιστώσαμε καθυστερήσεις στην παροχή από τα κράτη μέλη δεδομένων για την εκτίμηση των τελωνειακών κινδύνων σε ολόκληρη την ΕΕ και επισημαίνουμε τον κίνδυνο καθυστερήσεων στην ανάπτυξη του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ, γεγονός που ενδέχεται να αποδυναμώσει τη δράση της για τη μείωση του ελλείμματος τελωνειακών δασμών και τον μετριασμό του κινδύνου οι ΠΙΠ να είναι ελλιπείς.

Καθυστερήσεις από κράτη μέλη και αδυναμίες στην επιβολή τόκων υπερημερίας σε σχέση με επιφυλάξεις που αφορούν το ΑΕΕ

Λόγω της ολιγωρίας ορισμένων κρατών μελών να διευθετήσουν τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ, όλες οι συνεισφορές βάσει του ΑΕΕ της τελευταίας 15ετίας αποτελούν ακόμη εν δυνάμει αντικείμενο προσαρμογών

4.10. Η Επιτροπή διατυπώνει επιφυλάξεις όταν εντοπίζει ανεπάρκειες που θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την αξιοπιστία, τη συγκρισιμότητα και την πληρότητα των στοιχείων για το ΑΕΕ που παρέχουν τα κράτη μέλη. Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, παρέμεναν σε ισχύ 102 *επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ* που είχε διατυπώσει η Επιτροπή (βλέπε ***παράρτημα 4.1***):

- επτά (τέσσερις για την Κροατία, μία για το Λουξεμβούργο, μία για τη Μάλτα και μία για τη Ρουμανία) θα έπρεπε να είχαν διευθετηθεί έως το 2021 και δύο (μία για το Λουξεμβούργο και μία για τη Μάλτα) έως το 2022·
- έξι (τρεις για τη Ρουμανία, δύο για τη Βουλγαρία και μία για το Λουξεμβούργο) θα έπρεπε να είχαν διευθετηθεί έως το 2025·
- οι υπόλοιπες 87 θα πρέπει να διευθετηθούν από τα κράτη μέλη το 2026.

4.11. Η αδυναμία των κρατών μελών να παράσχουν εμπρόθεσμα τις απαραίτητες πληροφορίες[3] καθυστερεί τις επακόλουθες εργασίες επαλήθευσης της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, την άρση των επιφυλάξεων. Καθώς εκκρεμούν επιφυλάξεις για τέσσερα κράτη μέλη που αφορούν στατιστικά στοιχεία σχετικά με το ΑΕΕ που χρονολογούνται ήδη από το 2010, παραμένει ανοικτό το ενδεχόμενο αλλαγών στο ΑΕΕ τους για τα επίμαχα έτη. Δεδομένου ότι τυχόν αλλαγές στο ΑΕΕ σε ένα μεμονωμένο κράτος μέλος επιφέρουν αλλαγές στο ΑΕΕ της ΕΕ, στην πράξη δεν αποκλείεται να χρειαστούν προσαρμογές στις συνεισφορές όλων των κρατών μελών. Η ολιγωρία στη διευθέτηση προηγούμενων επιφυλάξεων επιφέρει ενδεχομένως περαιτέρω καθυστερήσεις από τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη στη διευθέτηση τυχόν νέων επιφυλάξεων που διατυπώνει η Επιτροπή.

Η Επιτροπή χρησιμοποιεί σε περιορισμένο βαθμό το νομοθετικό εργαλείο που έχει σχεδιαστεί ώστε να κινητροδοτούνται τα κράτη μέλη να διευθετούν ταχέως τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ

4.12. Εάν τα κράτη μέλη καθυστερήσουν να προβούν σε διορθώσεις των στοιχείων ΑΕΕ που χρειάζονται προκειμένου να διευθετήσουν την επιφύλαξη που τους έχει κοινοποιήσει η Επιτροπή, και οι διορθώσεις αυτές έχουν ουσιώδη επίπτωση στο ΑΕΕ, η Επιτροπή οφείλει να επιβάλλει τόκους υπερημερίας[4]. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2023 επισημάναμε ότι η Επιτροπή δεν επέβαλλε τόκους υπερημερίας όταν δεν ήταν σε θέση να ποσοτικοποιήσει την επίπτωση των διορθώσεων ή όταν τα κράτη μέλη διευθετούσαν εμπρόθεσμα αλλά μόνον εν μέρει τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ. Στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην τελευταία κατηγορία, συστήσαμε στην Επιτροπή να επιβάλλει τόκους υπερημερίας[5]. Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη σύστασή μας, ούτε την υλοποίησε, επικαλούμενη το γεγονός ότι η νομοθεσία δεν προβλέπει την επιβολή τόκων υπερημερίας όταν, εντός της προθεσμίας, παρέχονται αποσπασματικές πληροφορίες (βλέπε ***παράρτημα 4.2***).

---

[3] Βλέπε επίσης ετήσια έκθεση για το 2024, σημεία 4.14-4.15, ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 4.9, ετήσια έκθεση για το 2022, σημείο 4.22, ετήσια έκθεση για το 2021, σημείο 3.19.

[4] Άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο δ), του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 609/2014 για την απόδοση των παραδοσιακών ιδίων πόρων και των ιδίων πόρων που βασίζονται στον ΦΠΑ και το ΑΕΕ.

[5] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημεία 4.12-4.14 και σύσταση 4.1.

4.13. Έκτοτε, η Επιτροπή έχει επιβάλει τόκους υπερημερίας σε δύο κράτη μέλη (στη Μάλτα το 2024 και το 2025 και στην Κροατία το 2025) με την αιτιολογία ότι καμία από τις απαραίτητες διορθώσεις δεν παρασχέθηκαν εμπρόθεσμα. Το 2025, ήρε 19 επιφυλάξεις σε σχέση με 10 κράτη μέλη. Ωστόσο, στην περίπτωση οκτώ εξ αυτών που αφορούσαν τέσσερα κράτη μέλη (πέντε για την Ελλάδα, μία για τη Βουλγαρία, μία για την Πολωνία και μία για το Ηνωμένο Βασίλειο), δεν επέβαλε τόκους υπερημερίας παρόλο που οι απαραίτητες διορθώσεις των στοιχείων για το ΑΕΕ είχαν παρασχεθεί κατά μέσο όρο 3 χρόνια μετά την παρέλευση της προθεσμίας. Η Επιτροπή έκρινε ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν ίσχυαν οι νομικές διατάξεις για την επιβολή τόκων υπερημερίας (βλέπε παραδείγματα στο ***πλαίσιο 4.1***).

Πλαίσιο 4.1

Παραδείγματα εκπρόθεσμης παροχής διορθώσεων των στοιχείων για το ΑΕΕ που δεν συνεπέφερε την επιβολή τόκων υπερημερίας από την Επιτροπή

Εμπρόθεσμη παροχή διορθώσεων αλλά μόνον εν μέρει

Μία επιφύλαξη για την Πολωνία, με προθεσμία που έληγε τον Σεπτέμβριο του 2021, περιλάμβανε 20 επιμέρους σημεία, εκ των οποίων μόλις τρία διευθετήθηκαν εμπρόθεσμα. Τα εναπομείναντα 17 επιμέρους σημεία διευθετήθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2022. Το 2022 η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες και υπολογισμούς, τα οποία το κράτος μέλος υπέβαλε έως το 2024. Τον Σεπτέμβριο του 2024, το κράτος μέλος εφάρμοσε πρόσθετες διορθώσεις και η επιφύλαξη άρθηκε το 2025. Οι τελικές συνολικές διορθώσεις για το σύνολο της επιφύλαξης που έγιναν δεκτές από την Επιτροπή διέφεραν ουσιωδώς από εκείνες που είχε προτείνει αρχικά το κράτος μέλος για τα τρία επιμέρους σημεία που διευθετήθηκαν εμπρόθεσμα.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή δεν επέβαλε τόκους υπερημερίας για το διάστημα των 28 μηνών, μολονότι το κράτος μέλος παρείχε εμπρόθεσμα πληροφορίες μόνο για τρία από τα είκοσι (15 %) επιμέρους σημεία της επιφύλαξης και εφάρμοσε διορθώσεις που διέφεραν σημαντικά από τις τελικές διορθώσεις που αποδέχθηκε η Επιτροπή.

Μη ποσοτικοποιήσιμη επίπτωση της επιφύλαξης

Το 2025 άρθηκαν πέντε επιφυλάξεις για την Ελλάδα. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για τρεις από αυτές, η Ελλάδα είχε παράσχει εκπρόθεσμα το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών, ενώ για τις υπόλοιπες δύο, είχε παρασχεθεί εκπρόθεσμα μέρος αυτών. Για καθεμία από τις επιφυλάξεις που αξιολόγησε μεμονωμένα, η Επιτροπή έκρινε ότι η επίπτωση δεν ήταν ποσοτικοποιήσιμη και αποφάσισε, συνεπώς, να μην επιβάλει τόκους υπερημερίας.

4.14. Κατά την άποψή μας, βάσει της νομοθεσίας, ο μόνος καθοριστικός παράγοντας για την επιβολή τόκων υπερημερίας είναι ο χρόνος κατά τον οποίο παρέχουν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή τις διορθώσεις των στοιχείων για το ΑΕΕ που οδηγούν στην άρση των επιφυλάξεων. Όσον αφορά τη μερική παροχή διορθώσεων των στοιχείων για το ΑΕΕ ή τη μερική άρση των επιφυλάξεων, δεν προβλέπονται κανόνες στη νομοθεσία.

4.15. Σύμφωνα με τους κανόνες της Επιτροπής για τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ, τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες με ποσοτικοποιημένη επίπτωση για κάθε (επιμέρους) σημείο μιας επιφύλαξης. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να ήταν σε θέση να ποσοτικοποιήσει την επίπτωση κάθε επιφύλαξης ή να ζητήσει να λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες από το κράτος μέλος όταν αυτές δεν είχαν υποβληθεί.

4.16. Αλλαγές στις συνεισφορές βάσει του ΑΕΕ όλων των κρατών μελών μπορούν να γίνουν μέχρι και για το έτος 2010. Παρά το πρόβλημα αυτό, η Επιτροπή εφαρμόζει σε περιορισμένο βαθμό το μόνο διαθέσιμο εργαλείο που έχει σχεδιαστεί ώστε να κινητροδοτούνται τα κράτη μέλη να διευθετούν εγκαίρως τις επιφυλάξεις. Εξαιρουμένων δύο περιπτώσεων (βλέπε σημείο ***4.13***), τα κράτη μέλη που δεν παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την άρση των επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ εντός της προθεσμίας που έχει ορίσει η Επιτροπή αντιμετωπίζονται όπως και τα συμμορφούμενα κράτη μέλη και δεν υφίστανται οικονομικές συνέπειες.

Η απλούστευση του συστήματος ΦΠΑ οδήγησε σε σημαντική μείωση των εκκρεμών επιφυλάξεων

4.17. Ο ίδιος πόρος που βασίζεται στον ΦΠΑ απλουστεύθηκε υπό το *ΠΔΠ* 2021-2027, καθώς περιορίστηκαν οι διορθώσεις που απαιτούνται από τα κράτη μέλη και πάγωσε ο *σταθμισμένος μέσος συντελεστής ΦΠΑ* για κάθε χώρα στην τιμή του 2016. Αυτό συνετέλεσε σε σημαντική μείωση του αριθμού των *επιφυλάξεων σχετικά με τον ΦΠΑ* που διατυπώθηκαν για το ΠΔΠ 2021-2027, από 104 το 2020 σε 27 στο τέλος του 2025 (βλέπε ***γράφημα 4.2*** και ***παράρτημα 4.1***). Το 2025 σημειώθηκε επίσης πρόοδος όσον αφορά την άρση των επιφυλάξεων που βρίσκονταν σε εκκρεμότητα για περισσότερο από μία 5ετία, οι οποίες μειώθηκαν από οκτώ στο τέλος του 2020 σε τέσσερις στις αρχές του 2026.

Γράφημα 4.2 – Εξέλιξη του αριθμού των επιφυλάξεων σχετικά με τον ΦΠΑ που εκκρεμούσαν στο τέλος του έτους

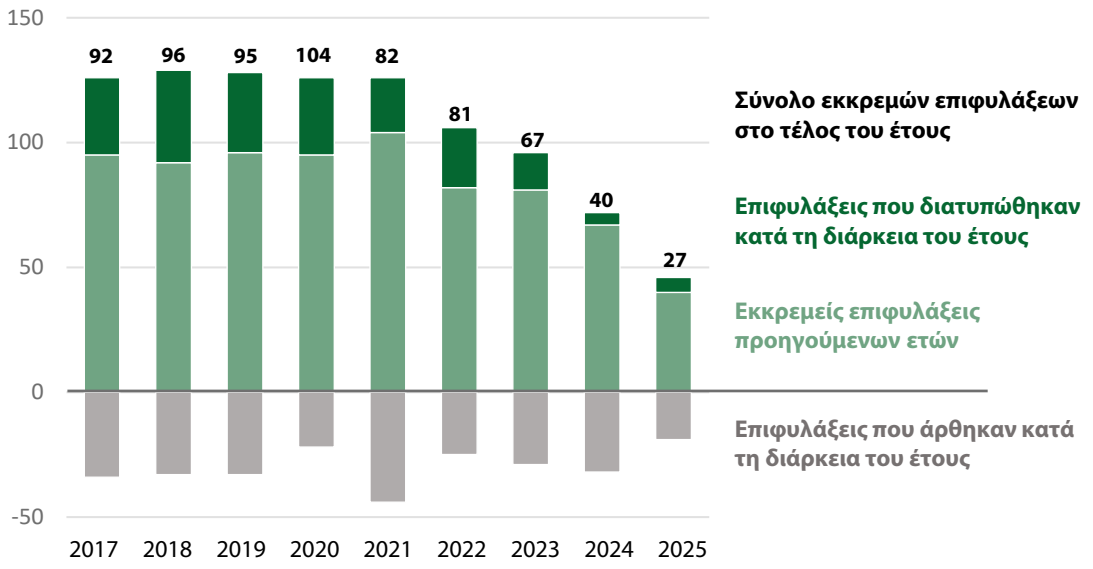

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Επίμονες αδυναμίες στη διαχείριση και τη λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ από τα κράτη μέλη

4.18. Στο ***παράρτημα 4.3*** παρουσιάζεται η διαδικασία που εφαρμόζει η Επιτροπή για την επαλήθευση των υπολογιζόμενων από τα κράτη μέλη ΠΙΠ και *βάσεων ΦΠΑ*. Ο αριθμός των *ανοικτών σημείων σχετικά με τους ΠΙΠ* που ήταν σε εκκρεμότητα στο τέλος του 2025 αυξήθηκε κατά 14 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (βλέπε ***πίνακα 4.1***). Στο ***παράρτημα 4.1*** παρουσιάζεται η κατανομή ανά χώρα των ανοικτών σημείων στο τέλος του 2025. Ο αριθμός των σημείων που παραμένουν ανοικτά για περισσότερο από μία 5ετία δεν μεταβλήθηκε (80), αλλά το σχετικό μερίδιό τους μειώθηκε από 39 % το 2024 σε 34 % το 2025.

Πίνακας 4.1 – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα ανοικτά σημεία για τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους

Ανοικτά σημεία για τους ΠΙΠ	2025	2024	Ποσοστιαία μεταβολή
Δημιουργήθηκαν	93	36	128 %
Έκλεισαν	64	106	- 40 %
Σε εκκρεμότητα στο τέλος του έτους	233	204	14 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

4.19. Το 2025, η Επιτροπή έθεσε σε λειτουργία ένα σύστημα ΤΠ για την υποβολή αναφορών σχετικά με τις επιθεωρήσεις της για τους ΠΙΠ και για να παρακολουθεί την πρόοδο των ανοικτών σημείων σε συνεννόηση με τα κράτη μέλη. Το σύστημα αυτό επέτρεψε στην Επιτροπή να εκδώσει ταχύτερα τις αναφορές για τις επιθεωρήσεις του 2025, με αποτέλεσμα να εκδοθεί διπλάσιος αριθμός αναφορών το έτος αυτό σε σύγκριση με το 2024 και να ανοίξουν περισσότερα σημεία κατά τη διάρκεια του έτους. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η μείωση του αριθμού των σημείων που έκλεισαν κατά τη διάρκεια του έτους οφειλόταν στην αυξημένη πολυπλοκότητά τους, εξαιτίας της οποίας χρειαζόταν περισσότερος χρόνος για την επίλυσή τους. Το μερίδιο των από μακρού ανοικτών σημείων για τους ΠΙΠ μειώθηκε σε σύγκριση με το 2024, όμως αυτά εξακολούθησαν να αποτελούν σημαντικό μέρος των ανοικτών σημείων στο τέλος του 2025.

4.20. Εξετάσαμε τον τρόπο με τον οποίο το Βέλγιο, η Γερμανία και η Ελλάδα καταρτίζουν τις καταστάσεις ΠΙΠ, καθώς και τις διαδικασίες που εφαρμόζουν για τη διαχείριση των ΠΙΠ που οφείλονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ (βλέπε ***παράρτημα 4.4***). Αξιολογήσαμε τα βασικά συστήματα διαχείρισης και δικλίδων για τους ΠΙΠ και στα τρία κράτη μέλη ως μερικώς ικανοποιητικά.

4.21. Έχουμε αναφέρει κατά το παρελθόν ότι το σύστημα ΤΠ των βελγικών τελωνείων δεν επεξεργαζόταν τα οικονομικά στοιχεία σχετικά με τις διασαφήσεις εισαγωγής που κάλυπταν εμπορεύματα τα οποία ενέπιπταν σε διαφορετική κατάταξη για τον υπολογισμό των τελωνειακών δασμών[6]. Κατά τη φετινή επίσκεψή μας, διαπιστώσαμε ότι οι τελωνειακές αρχές είχαν επιφέρει βελτιώσεις στα συστήματα ΤΠ τους, οι οποίες είχαν σχεδιαστεί με σκοπό την πρόληψη παρόμοιων παραλείψεων. Ταυτόχρονα, διαπιστώσαμε ότι, αν και δεν υπάρχει δημοσιονομική επίπτωση, ο τρόπος με τον οποίο οι βελγικές αρχές προβαίνουν στη λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ παραμένει πολύπλοκος και έχει ως αποτέλεσμα οι υποβαλλόμενες εκθέσεις να μην συμμορφώνονται με τους ενωσιακούς κανόνες[7]. Επιπλέον, εντοπίσαμε αδυναμίες στη διαχείριση ορισμένων τελωνειακών οφειλών.

4.22. Εξετάσαμε το σύστημα ΤΠ που χρησιμοποιούν οι συναλλασσόμενοι για την υποβολή τελωνειακών διασαφήσεων εισαγωγής στο Βέλγιο και το σύστημα ΤΠ των βελγικών τελωνειακών αρχών για τη διαχείριση και τη λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ. Διαπιστώσαμε ότι οι βελγικές τελωνειακές αρχές έχουν καθιερώσει ένα γενικά άρτιο πλαίσιο ΤΠ και ότι το δείγμα των δικλίδων που υποβάλαμε σε ελεγκτικές δοκιμασίες λειτούργησε σε γενικές γραμμές όπως προβλεπόταν. Ωστόσο, εντοπίσαμε ορισμένες αδυναμίες στη διαχείριση της πρόσβασης των χρηστών, καθώς και στη δημιουργία εφεδρικών αντιγράφων και στην αποκατάσταση της λειτουργίας μετά από καταστροφή. Επιπλέον, η απουσία τόσο εγκεκριμένης πολιτικής για τη διαχείριση των κινδύνων ΤΠ όσο και σχεδίων δοκιμών δυσχεραίνει τη διασφάλιση μιας συνεκτικής προσέγγισης ως προς τη διαχείριση των κινδύνων και μιας αξιόπιστης διαδικασίας για τη δοκιμή των αλλαγών που επέρχονται στο σύστημα.

---

[6] Ετήσια έκθεση για το 2022 πλαίσιο 4.1.

[7] Απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/194 σχετικά με τη θέσπιση υποδειγμάτων για τις καταστάσεις των λογαριασμών σχετικά με τις απαιτήσεις επί των ιδίων πόρων, όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση (ΕΕ) 2022/523.

4.23. Στη Γερμανία, εντοπίσαμε περιπτώσεις που αφορούν την είσπραξη τελωνειακών οφειλών από οφειλέτη που δεν είναι κάτοικος Γερμανίας, στις οποίες η συνδρομή των άλλων κρατών μελών ζητείται καθυστερημένα, γεγονός που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την είσπραξη του συνόλου της οφειλής. Όπως και στην περίπτωση του Βελγίου, ο τρόπος με τον οποίο οι γερμανικές αρχές δήλωναν τους ΠΙΠ στην Επιτροπή δεν ήταν σύμφωνος με τους ενωσιακούς κανόνες. Και στην Ελλάδα εντοπίσαμε αδυναμίες στη διαχείριση των τελωνειακών οφειλών. Σε αυτές συγκαταλέγονται καθυστερήσεις και διαδικαστικά σφάλματα στη γνωστοποίηση των οφειλών και στην ταυτοποίηση των οφειλετών κατά τη βεβαίωση και την είσπραξη των τελωνειακών οφειλών, στην αντιμετώπιση των κινδύνων που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στη διαγραφή μη ανακτήσιμων οφειλών.

4.24. Στο πλαίσιο των επιθεωρήσεών της, η Επιτροπή συνεχίζει να εντοπίζει και να αναφέρει παρόμοιες αδυναμίες στη διαχείριση και τη λογιστική καταχώριση των τελωνειακών δασμών και οφειλών στα κράτη μέλη. Διαπίστωσε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω καθυστερήσεων των κρατών μελών στη βεβαίωση, τη λογιστική καταχώριση και την αναφορά των τελωνειακών οφειλών, οι τελωνειακοί δασμοί δεν είχαν αποδοθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ ή είχαν αποδοθεί καθυστερημένα.
Το 2025, στο πλαίσιο του προγράμματος επιθεωρήσεών της, πραγματοποίησε επισκέψεις σε έξι κράτη μέλη προκειμένου να αξιολογήσει την αξιοπιστία των οικείων καταστάσεων ΠΙΠ. Έκρινε ότι τα συστήματα και οι διαδικασίες που σχετίζονται με τους λογαριασμούς των ΠΙΠ ήταν ικανοποιητικά ή γενικώς ικανοποιητικά σε δύο κράτη μέλη, εν μέρει ικανοποιητικά σε τρία και μη ικανοποιητικά σε ένα κράτος μέλος (βλέπε ***γράφημα 4.3***).

Γράφημα 4.3 – Αξιολόγηση από την Επιτροπή των συστημάτων και των διαδικασιών που σχετίζονται με τους λογαριασμούς των ΠΙΠ των κρατών μελών στα οποία πραγματοποίησε επιθεώρηση το 2024 και το 2025

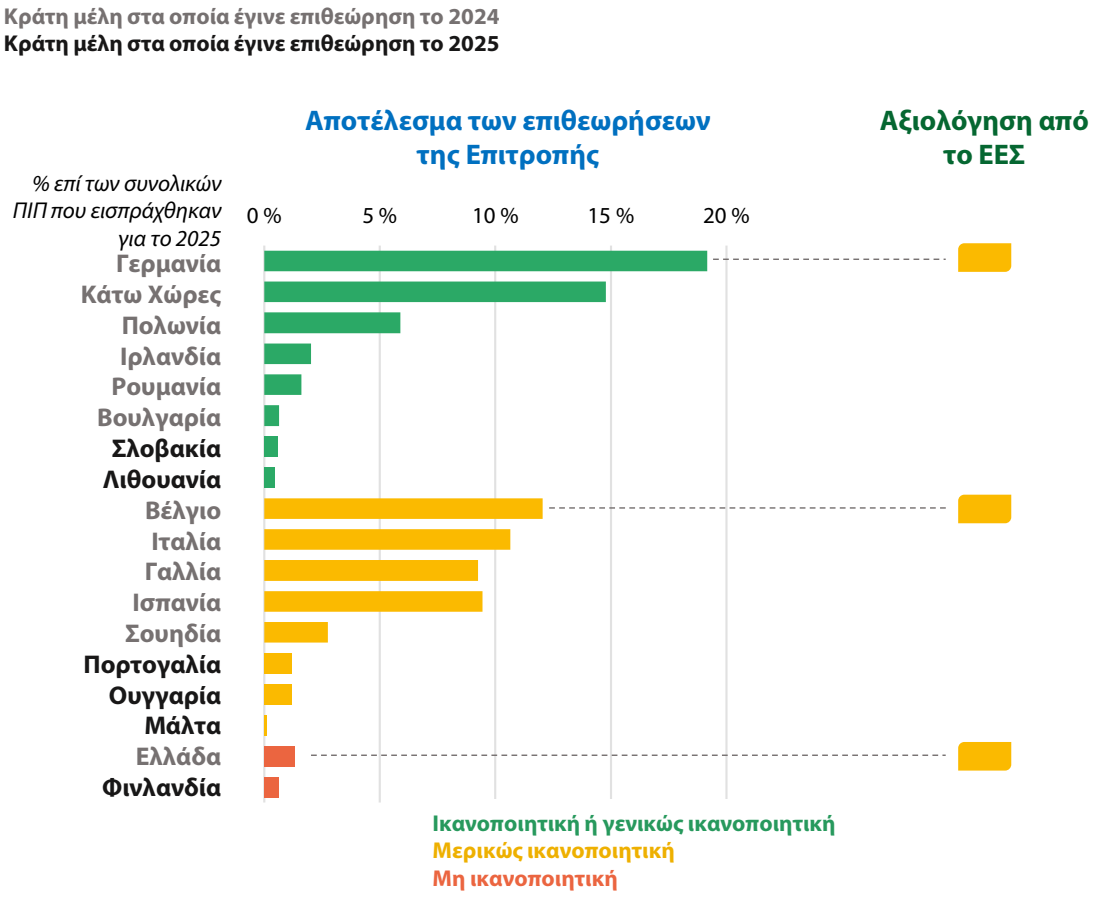

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Τα στοιχεία των κρατών μελών για τα πλαστικά δεν είναι σύμφωνα σε όλα τα σημεία με τους ενωσιακούς κανόνες, ωστόσο η Επιτροπή διατυπώνει σχετικές επιφυλάξεις

4.25. Όσον αφορά τον ίδιο πόρο που βασίζεται στα πλαστικά, για την εκτίμηση της ποσότητας των παραγόμενων απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να χρησιμοποιούν δύο διαφορετικές μεθόδους κατάρτισης στοιχείων και να παρέχουν ενιαία εκτίμηση, διαδικασία γνωστή ως *εξισορρόπηση* των αποτελεσμάτων[8]. Διαπιστώσαμε ότι το 2025, 18 κράτη μέλη υπέβαλαν στοιχεία για το 2023 βάσει των δύο μεθόδων (όσα και το 2024), ενώ πέντε (έναντι ενός το 2024) είχαν προβεί σε εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων (βλέπε ***γράφημα 4.4***). Η χρήση και των δύο μεθόδων και η εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων διασφαλίζουν τη συγκρισιμότητα μεταξύ των κρατών μελών και την αξιοπιστία των παραγόμενων δεδομένων. Στην ειδική έκθεσή μας 16/2024[9] σχετικά με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στα πλαστικά, συστήσαμε στην Επιτροπή να βελτιώσει, από κοινού με τα κράτη μέλη, τη συγκρισιμότητα και την αξιοπιστία των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των εισφορών των κρατών μελών έως το 2026.

---

[8] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/595 για τον καθορισμό του εντύπου για την κατάσταση σχετικά με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στα πλαστικά.

[9] Ειδική έκθεση 16/2024, με τίτλο «Έσοδα της ΕΕ από τα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών – Αρχή μετ' εμποδίων λόγω μη επαρκώς συγκρίσιμων ή αξιόπιστων στοιχείων».

Γράφημα 4.4 – Μέθοδοι που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την εκτίμηση των ποσοτήτων των απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών που παράγουν

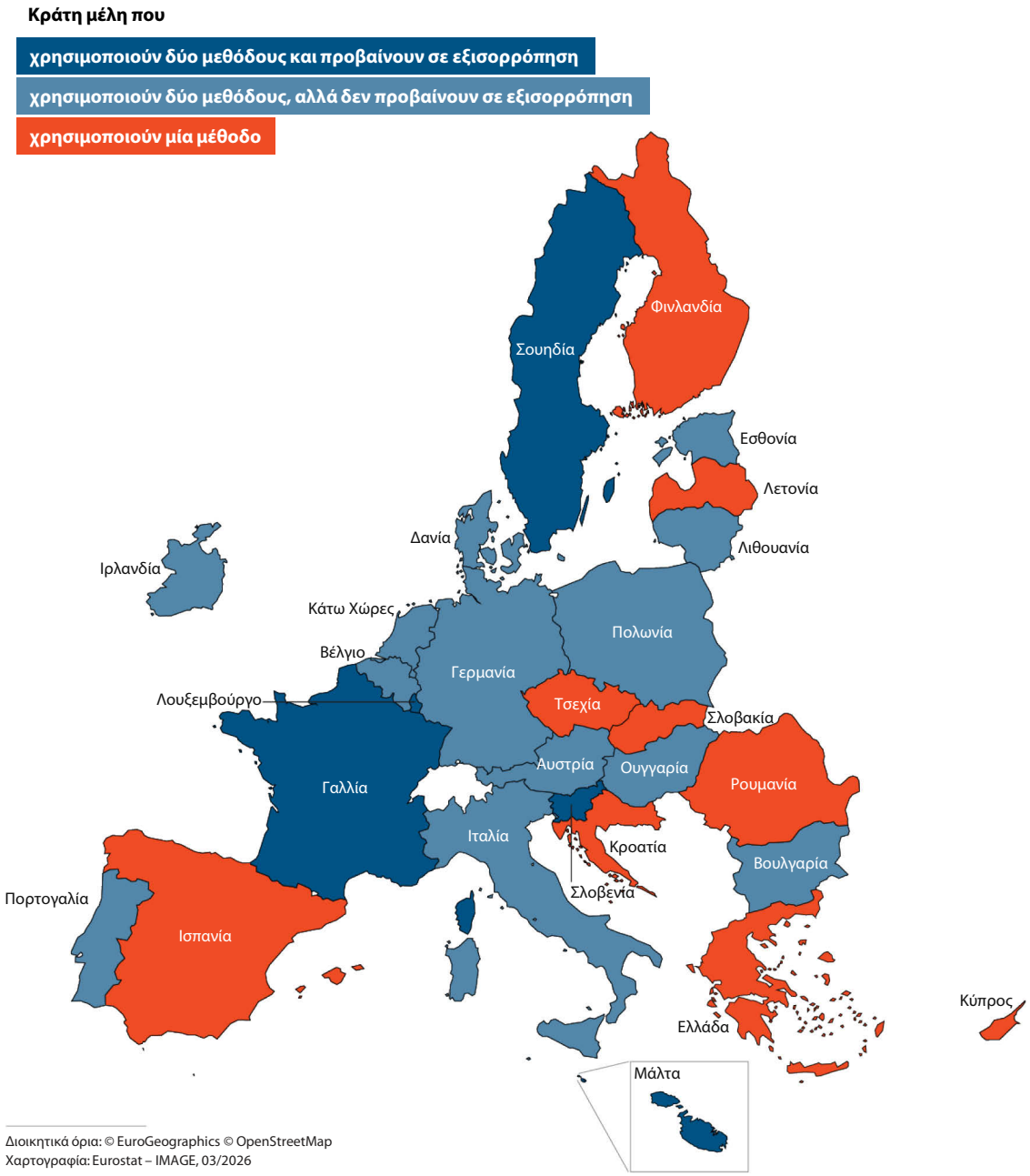

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

4.26. Το 2025, η Επιτροπή συνέχισε τις εργασίες της όσον αφορά τον πρώτο κύκλο επαλήθευσης 2023-2026, πραγματοποιώντας επίσημες επισκέψεις επιθεώρησης σε δέκα κράτη μέλη. Ο κύκλος ολοκληρώθηκε με επισκέψεις στα εναπομένοντα πέντε κράτη μέλη κατά το πρώτο τρίμηνο του 2026. Μέχρι το τέλος του 2025, η Επιτροπή είχε διατυπώσει 34 επιφυλάξεις για 12 κράτη μέλη και είχε άρει μία (βλέπε ***παράρτημα 4.1***). Συγκριτικά, μέχρι το τέλος του 2024, είχαν διατυπωθεί δέκα επιφυλάξεις για τέσσερις χώρες και δεν είχε αρθεί καμία. Η Επιτροπή έχει διατυπώσει επιφυλάξεις για όλα τα κράτη μέλη που δεν χρησιμοποιούν τις δύο μεθόδους κατάρτισης στοιχείων και για τα κράτη μέλη στα οποία εντόπισε αδυναμίες όσον αφορά:

- τη χρήση των μεθόδων,
- την εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων, και
- την εκτίμηση, τον υπολογισμό και την επαλήθευση των ανακυκλωμένων ποσοτήτων.

4.27. Γενική επιφύλαξη διατυπώθηκε για την Πολωνία με το επιχείρημα ότι παρέσχε ανεπαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία υπολογισμού που εφάρμοσε. Μετά την επιθεώρηση της Επιτροπής, δεν διατυπώθηκαν επιφυλάξεις για τη Γαλλία. Στο τέλος του 2025, βρισκόταν σε εξέλιξη η διατύπωση 19 περαιτέρω επιφυλάξεων.

Η σύσταση της Τελωνειακής Αρχής της ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο, ενώ οι κίνδυνοι για την ανάπτυξη του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ δεν έχουν εξαλειφθεί

4.28. Στις 26 Μαρτίου 2026, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για την τελωνειακή μεταρρύθμιση, η οποία δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2023. Οι συννομοθέτες συμφώνησαν να συσταθεί ένας νέος οργανισμός της ΕΕ, η *Τελωνειακή Αρχή της ΕΕ* (EUCA), που θα είναι αρμόδιος για τη διαχείριση των σχετικών κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, ο *τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ*, μια κεντρική δικτυακή πύλη που προορίζεται να αντικαταστήσει την υφιστάμενη τελωνειακή υποδομή ΤΠ στα κράτη μέλη, προβλεπόταν να εισέλθει σε επιχειρησιακή φάση το 2028 και θα αφορά αρχικά τα εμπορεύματα ηλεκτρονικού εμπορίου.

4.29. Μεταπαρακολουθήσαμε τους κινδύνους καθυστερήσεων στην εφαρμογή της τελωνειακής μεταρρύθμισης της ΕΕ που είχαμε επισημάνει στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024[10]. Το 2025 η Επιτροπή διοργάνωσε τη διαδικασία επιλογής της έδρας της EUCA και εκπόνησε σχέδια για το πεδίο αρμοδιοτήτων της, τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης, τα βασικά ορόσημα και τους πόρους που απαιτούνται για την αρχική της σύσταση. Η πόλη που θα φιλοξενεί την έδρα της EUCA, η Λιλ (Γαλλία), επιλέχθηκε από τους συννομοθέτες τον Μάρτιο του 2026 σε εύθετο χρόνο για την επίσημη έγκριση της τελωνειακής μεταρρύθμισης.

4.30. Η Επιτροπή έχει πραγματοποιήσει ορισμένες πρώτες ενέργειες για τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με σκοπό την επιλογή του προγραμματιστή της φάσης που αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ. Ωστόσο, η διαδικασία δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από τις αρχές του 2027. Αυτό σημαίνει ότι μένει περίπου ένα έτος για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη δοκιμή και την εφαρμογή έως την 1η Ιουλίου 2028, ημερομηνία κατά την οποία ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ πρέπει να τεθεί σε λειτουργία. Δεδομένης της εγγενούς πολυπλοκότητας ενός τέτοιου εγχειρήματος, υπάρχει κίνδυνος ο διαθέσιμος χρόνος να μην επαρκεί.

Ορισμένα κράτη μέλη καθυστερούν τη μετάβαση σε ένα ψηφιακό και διαλειτουργικό τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ

4.31. Ο χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε ένα πλήρως ηλεκτρονικό και εναρμονισμένο τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα εργασίας εγκεκριμένο από την ΕΕ[11] με ειδικά για το σύστημα ορόσημα και προθεσμίες. Τα ορόσημα αυτά σχεδιάστηκαν για να υποστηρίξουν τη βαθμιαία αντικατάσταση των κατακερματισμένων εθνικών συστημάτων που βασίζονται σε έντυπα έγγραφα μέσω της σταδιακής θέσης σε λειτουργία διαλειτουργικών τελωνειακών συστημάτων ΤΠ της ΕΕ, με στόχο την ολοκλήρωση της μετάβασης έως το 2025.

---

[10] Ετήσια έκθεση για το 2024 σημεία 4.27-4.30.

[11] Εκτελεστική απόφαση 2023/2879 για την εκπόνηση του προγράμματος εργασιών σχετικά με την ανάπτυξη και εγκατάσταση των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπονται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα.

4.32. Αν και τα περισσότερα συστήματα τέθηκαν σε λειτουργία σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας, ορισμένα σημείωσαν καθυστερήσεις που οφείλονταν στα κράτη μέλη. Το 2025, η Επιτροπή κίνησε *διαδικασίες επί παραβάσει*, απευθύνοντας προειδοποιητικές επιστολές σε δέκα κράτη μέλη, με την αιτιολογία ότι δεν εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους να θέσουν σε λειτουργία ένα ή περισσότερα συστήματα ΤΠ ή να αναβαθμίσουν εγκαίρως τα εθνικά τους συστήματα εισαγωγών. Μετά τη λήψη πρόσθετων πληροφοριών, η Επιτροπή προέβη σε κλιμάκωση της διαδικασίας επί παραβάσει για τέσσερα από αυτά, αποστέλλοντάς τους αιτιολογημένες γνώμες (βλέπε ***γράφημα 4.5***), ενώ για τα υπόλοιπα έξι η διαδικασία παρέμεινε ως είχε.

Γράφημα 4.5 – Διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών που δεν είχαν υλοποιήσει εγκαίρως το πρόγραμμα εργασίας για τα τελωνειακά συστήματα ΤΠ (τον Μάρτιο του 2026)

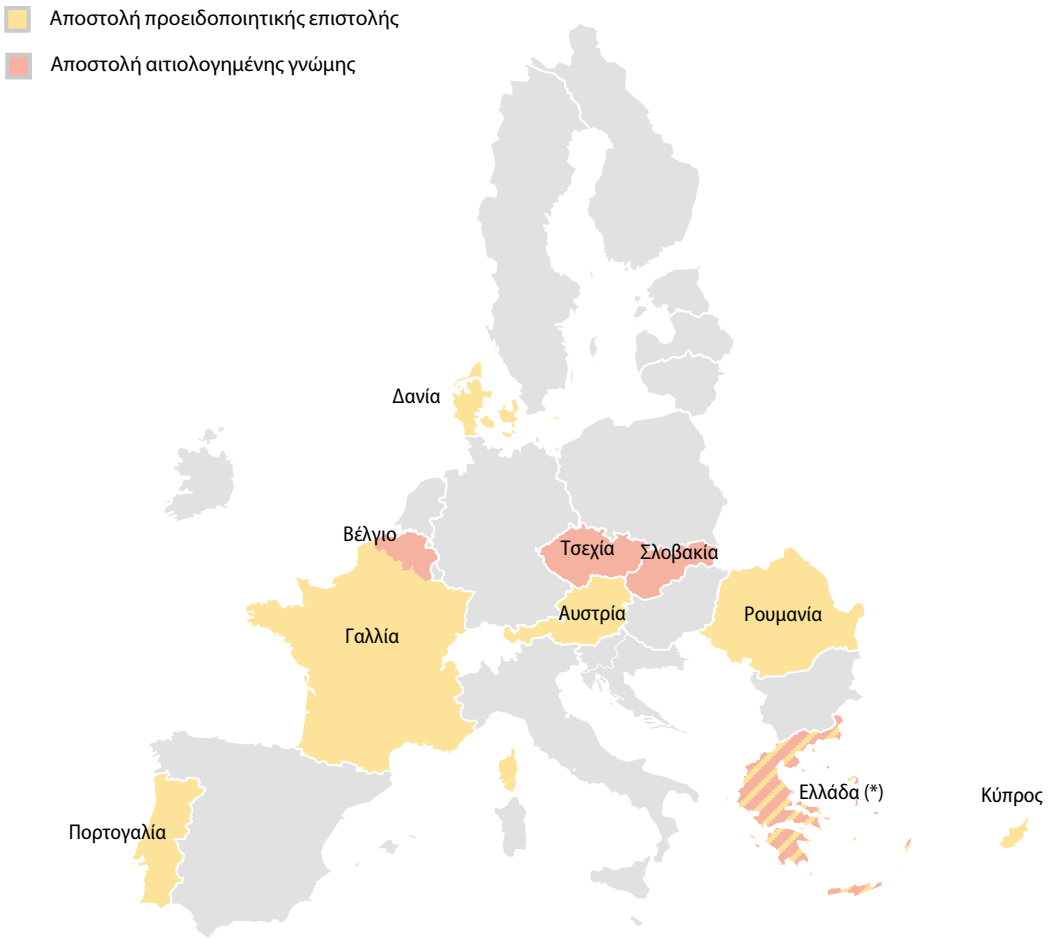

(*) Η Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένη γνώμη στην Ελλάδα για ένα σύστημα ΤΠ που είχε καθυστερήσει και προειδοποιητική επιστολή για ακόμη δύο.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

4.33. Στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας, η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα ενωσιακό σύστημα, το επονομαζόμενο Surveillance III, το οποίο έχει σχεδιαστεί με σκοπό να ενισχύσει την ομοιόμορφη εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων και της τελωνειακής νομοθεσίας, να βελτιώσει τη διαχείριση των κινδύνων και να υποστηρίξει τη συμμόρφωση με τα μέτρα που ισχύουν στα σύνορα της ΕΕ. Για την αποτελεσματική λειτουργία του Surveillance III, απαιτείται τα κράτη μέλη να διαβιβάζουν ένα τυποποιημένο σύνολο πληροφοριών για κάθε εισαγωγή. Κυρίως εξαιτίας καθυστερήσεων στη θέση σε λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων, ορισμένα κράτη μέλη δεν παρείχαν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες. Η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει κατά 13 κρατών μελών και, μετά την εξέταση των απαντήσεών τους, προέβη σε κλιμάκωση της διαδικασίας για επτά από αυτά (βλέπε ***γράφημα 4.6***), ενώ για τα υπόλοιπα έξι η διαδικασία παρέμεινε ως είχε.

Γράφημα 4.6 – Διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών που δεν είχαν παράσχει το σύνολο των τελωνειακών στοιχείων που απαιτούνταν για την εκτίμηση των κινδύνων (τον Μάρτιο του 2026)

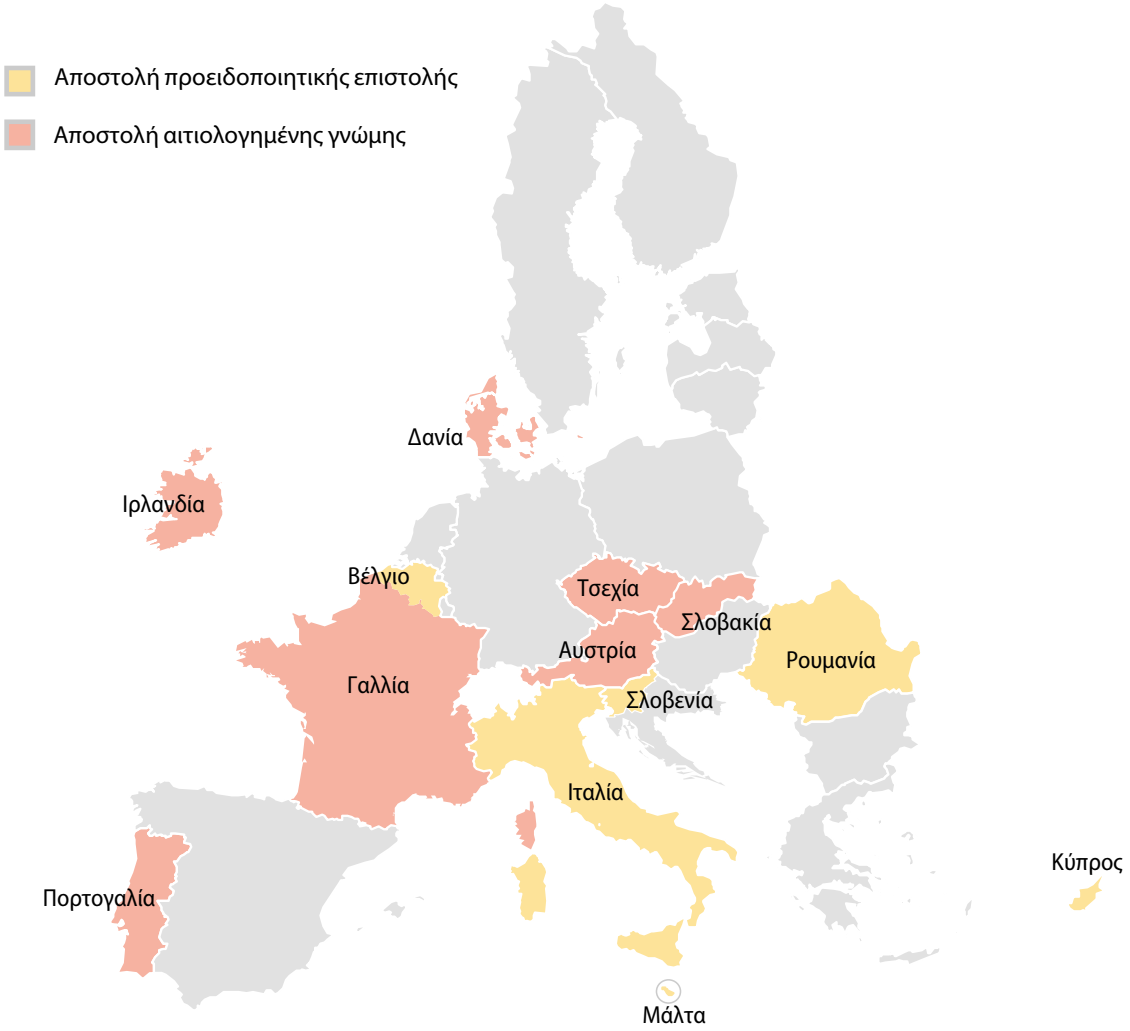

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

4.34. Οι καθυστερήσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα τα αναμενόμενα οφέλη της ψηφιοποίησης, όπως η αυτοματοποίηση, η διαλειτουργικότητα, η παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο και η βελτιωμένη ανάλυση κινδύνου, να μην έχουν ακόμη υλοποιηθεί πλήρως. Η πλημμελής θέση σε λειτουργία των συστημάτων και η μερική διαβίβαση δεδομένων περιορίζουν την ικανότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να εστιάζουν στους κινδύνους και να διενεργούν αποτελεσματικούς τελωνειακούς ελέγχους, ιδίως όσον αφορά τις εισαγωγές. Αυτό υπονομεύει την ομοιόμορφη εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων

4.35. Οι πληροφορίες σχετικά με την κανονικότητα των ιδίων πόρων που περιείχαν οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων του 2025 που δημοσίευσαν η ΓΔ BUDG και η Eurostat επιβεβαίωσαν σε γενικές γραμμές τα ευρήματα και τα συμπεράσματά μας.

4.36. Στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της για το 2025, η ΓΔ BUDG ανέφερε ότι είχε οριστικοποιήσει την ποσοτικοποίηση των απωλειών ΠΙΠ που οφείλονταν στη δήλωση δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης από την πραγματική κατά τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών υπόδησης από την Κίνα την περίοδο 2011 έως 2017 για την Ουγγαρία και την Ισπανία, χώρες οι οποίες προστίθενται στα επτά κράτη μέλη για τα οποία είχε γίνει η σχετική οριστικοποίηση το 2024. Σύμφωνα με την εκτίμηση στους λογαριασμούς της ΕΕ, στις 31 Δεκεμβρίου 2025, το σωρευτικό ποσό των απωλειών ΠΙΠ εξαιτίας της δήλωσης δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης από την πραγματική από όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη ανερχόταν σε 0,7 δισεκατομμύρια ευρώ και οι σχετικοί τόκοι υπερημερίας σε 0,3 δισεκατομμύρια ευρώ. Η ΓΔ BUDG προτίθεται να οριστικοποιήσει τους υπολογισμούς για τα υπόλοιπα κράτη μέλη εντός του 2026.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

4.37. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων συνάγεται ότι το επίπεδο σφάλματος που περιείχαν τα έσοδα δεν ήταν ουσιώδες. Τα σχετικά με τα έσοδα συστήματα που εξετάσαμε ήταν σε γενικές γραμμές αποτελεσματικά. Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία των συστημάτων δικλίδων για τη διαχείριση των επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ και των ανοικτών σημείων σχετικά με τους ΠΙΠ ήταν μερικώς αποτελεσματικά (βλέπε σημεία ***4.16*** και ***4.19***). Επιπλέον, η παροχή πληροφοριών όσον αφορά τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ και η αναφορά στοιχείων σχετικά με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στα πλαστικά, καθώς και ορισμένα στοιχεία των βασικών συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων για τους ΠΙΠ που αξιολογήσαμε σε τρία κράτη μέλη, ήταν μερικώς αποτελεσματικά (βλέπε σημεία ***4.11***, ***4.20*** και ***4.25***).

4.38. Επομένως, κατά τη γνώμη μας, τα έσοδα στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 είναι, από κάθε ουσιώδη άποψη, νόμιμα και κανονικά.

4.39. Διαπιστώσαμε επίσης ότι υπήρχαν κίνδυνοι ως προς την έγκαιρη ανάπτυξη του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ (βλέπε σημείο ***4.30***) και καθυστερήσεις από τα κράτη μέλη στην υλοποίηση του προγράμματος εργασίας για τα τελωνειακά συστήματα ΤΠ (βλέπε σημείο ***4.34***). Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι κίνδυνοι αυτοί δεν έχουν ουσιώδη επίπτωση στην κανονικότητα των πράξεων εσόδων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί και, ως εκ τούτου, δεν επηρεάζουν την ελεγκτική γνώμη που διατυπώνουμε.

Συστάσεις

4.40. Στο ***παράρτημα 4.2*** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μεταπαρακολούθησης παλαιότερης σύστασής μας. Βλέπε επίσης σημείο ***4.12***.

4.41. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε στην Επιτροπή:

Σύσταση 4.1 – Να προτείνει σαφέστερους κανόνες για την επιβολή τόκων υπερημερίας

Στην πρόταση κανονισμού που θα καταθέσει σχετικά με την απόδοση του ιδίου πόρου που βασίζεται στο ΑΕΕ, να αποσαφηνίσει τους κανόνες για τους τόκους υπερημερίας ώστε να είναι μονοσήμαντοι και εξαντλητικοί, με στόχο οι εν λόγω τόκοι να επιβάλλονται όταν τα κράτη μέλη δεν παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

Ημερομηνία-στόχος: μέχρι το τέλος του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα 4.1 – Πλήθος εκκρεμών επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ, τον ΦΠΑ και τα πλαστικά και ανοικτών σημείων για τους ΠΙΠ ανά κράτος μέλος, στις 31 Δεκεμβρίου 2025

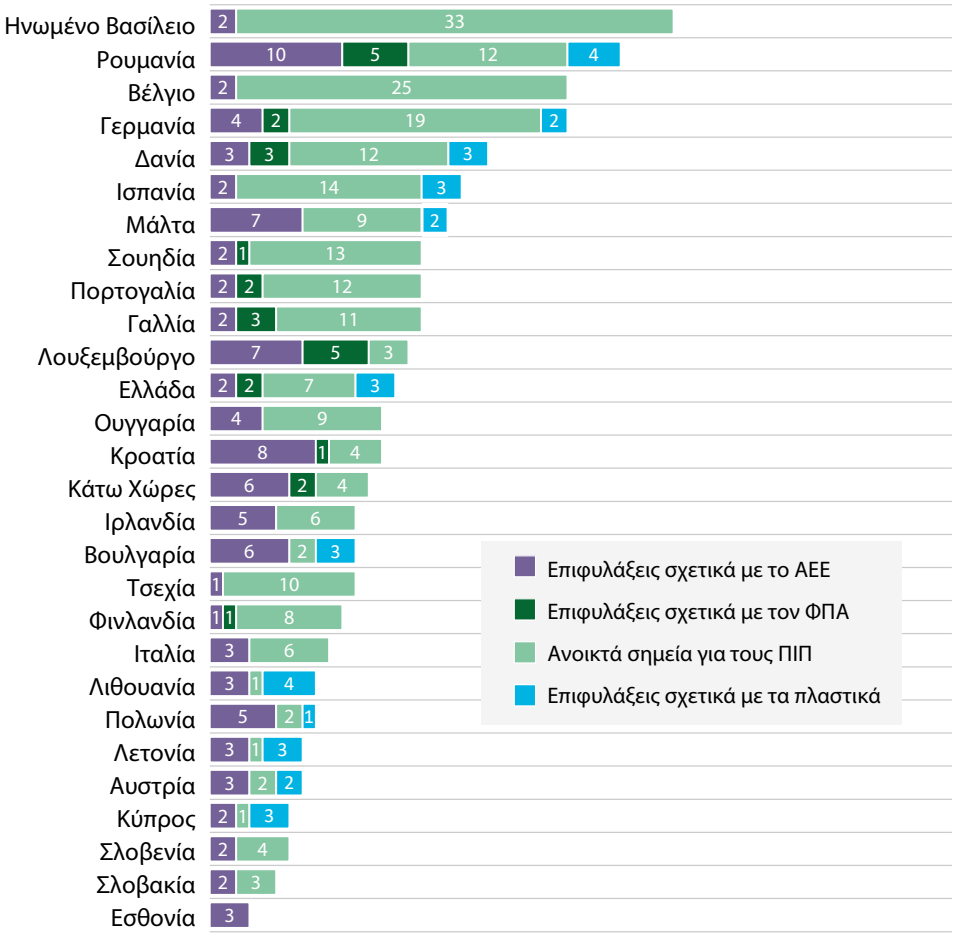

	Επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ	Επιφυλάξεις σχετικά με τον ΦΠΑ	Ανοικτά σημεία για τους ΠΙΠ	Επιφυλάξεις σχετικά με τα πλαστικά
Σύνολο στις 31.12.2025	102	27	233	**33**
Σύνολο στις 31.12.2024	109	40	204	10

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Παράρτημα 4.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερης σύστασης

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 4.1:** Να επιβάλλει τόκους υπερημερίας όταν τα κράτη μέλη δεν παρέχουν όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες, προκειμένου να δίνεται εμπρόθεσμα πλήρης συνέχεια στις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ και να διορθώνονται τα συναφή στοιχεία.			Βλέπε σημείο ***4.12***.

Παράρτημα 4.3 – Διαδικασία επαλήθευσης των βάσεων ΦΠΑ και των παραδοσιακών ιδίων πόρων που υπολογίζουν τα κράτη μέλη

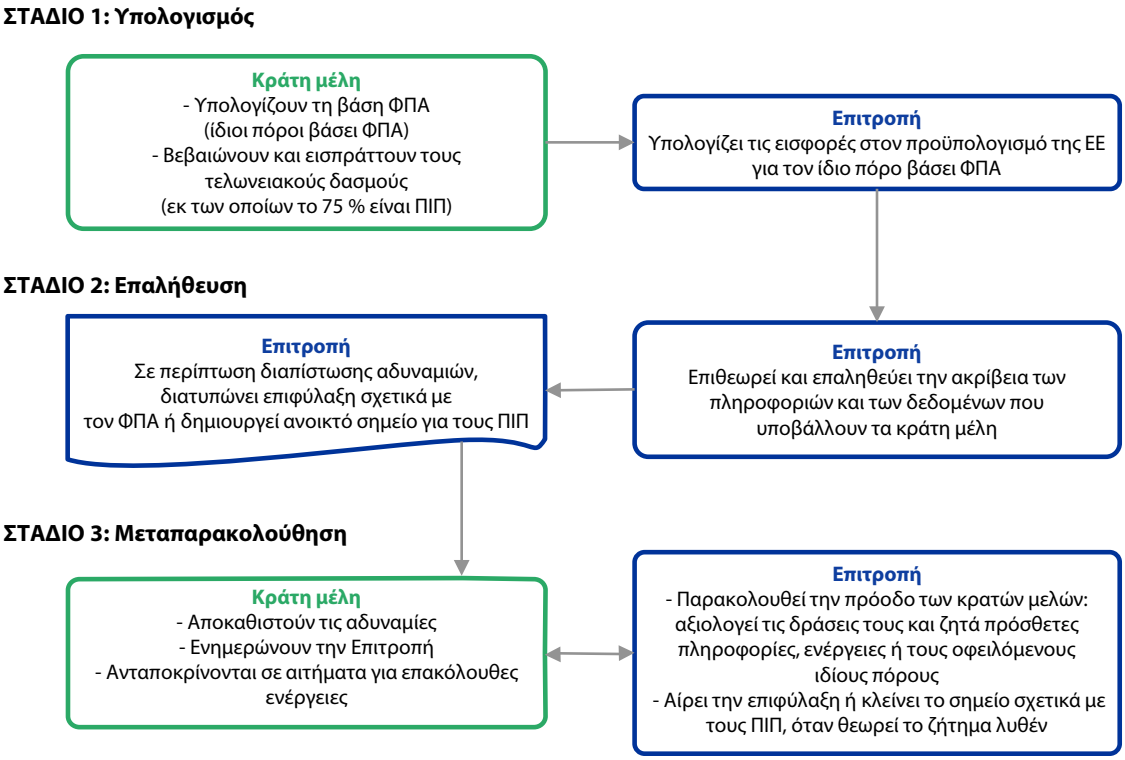

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Παράρτημα 4.4 – Διαδικασία κατάρτισης των καταστάσεων ΠΙΠ για τους (εισπραχθέντες και μη εισέτι εισπραχθέντες) τελωνειακούς δασμούς και καταχώρισή τους στους λογαριασμούς και στον προϋπολογισμό της ΕΕ

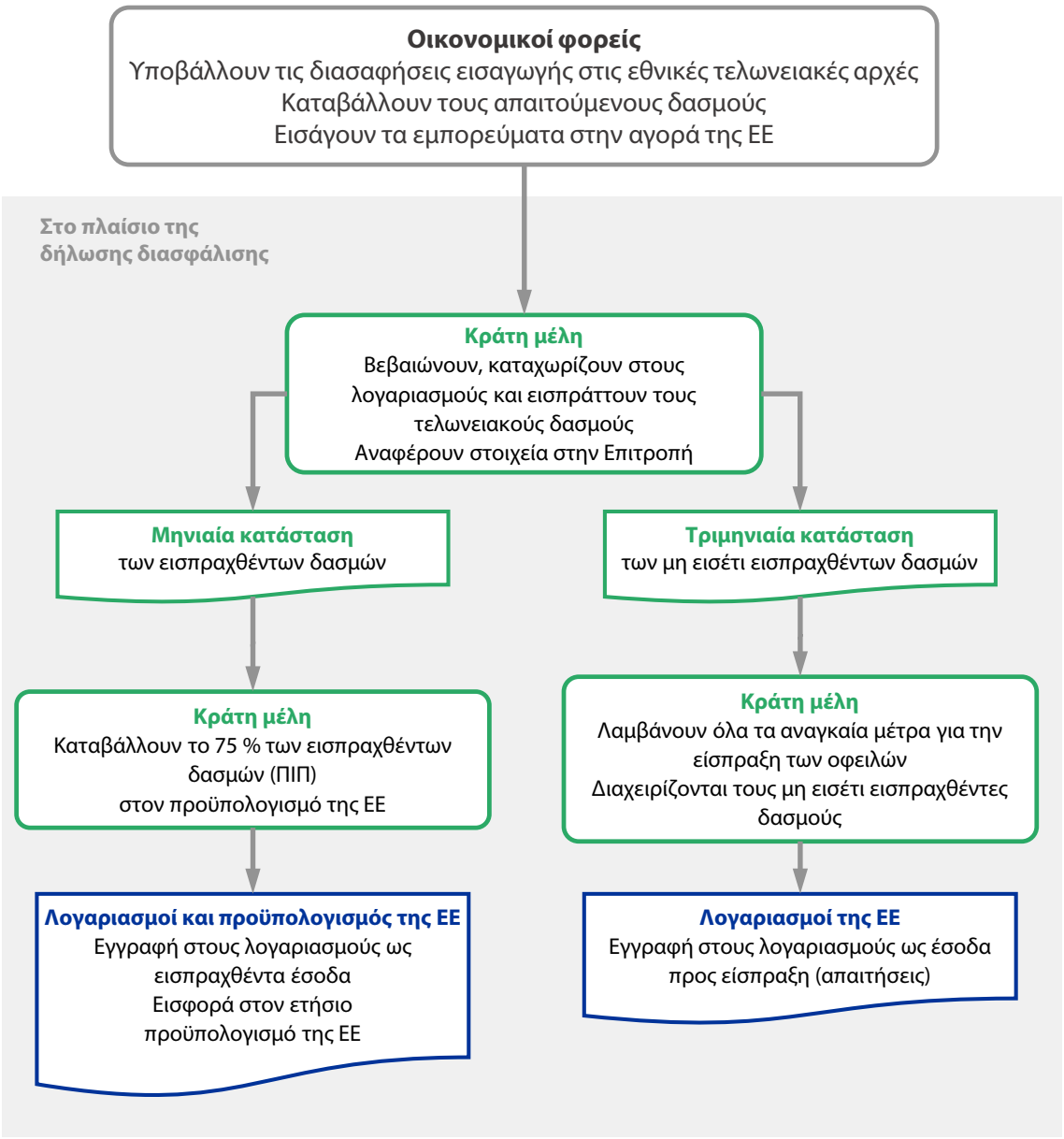

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της νομοθεσίας και των κανόνων σε ισχύ σε ενωσιακό επίπεδο.

Κεφάλαιο 5

Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	5.1.-5.10.
Σύντομη περιγραφή	5.2.-5.8.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	5.9.-5.10.
Κανονικότητα των πράξεων	5.11.-5.27.
Τα κόστη προσωπικού είναι αυτά που κρύβουν τα περισσότερα σφάλματα	5.16.-5.20.
Δηλωθείσες δαπάνες για χρόνο που δεν αφιερώθηκε στο έργο	5.17.-5.18.
Εσφαλμένος υπολογισμός ωρομισθίων και ημερομισθίων	5.19.-5.20.
Άλλες *άμεσες δαπάνες* που δεν είναι απαραίτητες για τη δράση	5.21.
Αδυναμίες στη χρήση των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων	5.22.-5.25.
Οι δικαιούχοι από τρίτες χώρες και οι *μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις* είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα	5.26.-5.27.
Τα συστήματα δικλίδων της Επιτροπής για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»	5.28.-5.32.
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	5.33.-5.38.
Συμπεράσματα και συστάσεις	5.39.-5.44.
Συμπεράσματα	5.39.-5.42.
Συστάσεις	5.43.-5.44.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 5.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων	

Εισαγωγή

5.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου μας για τον τομέα 1 του *ΠΔΠ*, που φέρει τον τίτλο «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία». Στο ***γράφημα 5.1*** παρουσιάζονται σχηματικά οι κύριες δραστηριότητες, οι δαπάνες και ο πληθυσμός ελέγχου υπό τον συγκεκριμένο τομέα το 2025.

Γράφημα 5.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου

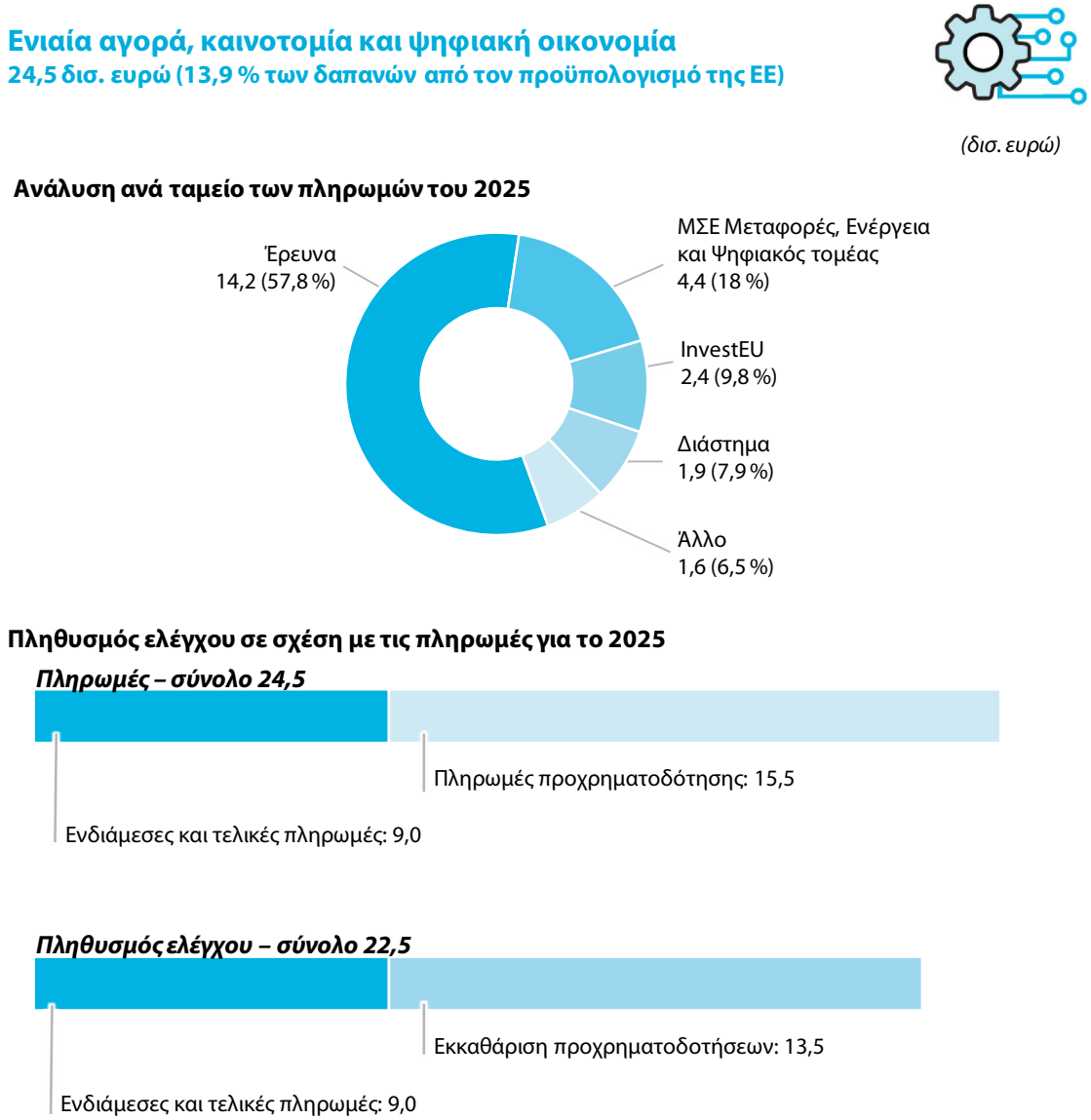

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

5.2. Τα *προγράμματα* που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του τομέα «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία» είναι ποικίλα και στοχεύουν στη χρηματοδότηση έργων που συμβάλλουν, μεταξύ άλλων, στην έρευνα και την καινοτομία, στην ανάπτυξη ευρωπαϊκών υποδομών στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και της ψηφιακής τεχνολογίας, στις επικοινωνίες, στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην ενιαία αγορά και, τέλος, στη διαστημική πολιτική.

5.3. Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών για τα προγράμματα που εμπίπτουν στον εν προκειμένω τομέα βρίσκεται υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής.
Ο υπόλοιπος προϋπολογισμός υπό τον τομέα 1 του ΠΔΠ εκτελείται από *κοινές επιχειρήσεις* και *αποκεντρωμένους οργανισμούς*.

5.4. Τα κύρια προγράμματα έρευνας και καινοτομίας είναι το *«Ορίζων Ευρώπη»* για την περίοδο 2021-2027 και το αντίστοιχο πρόγραμμα της προηγούμενης περιόδου, 2014-2020, το *«Ορίζων 2020»*. Το 2025, στο «Ορίζων Ευρώπη» αναλογούσε ελαφρώς πάνω από το ήμισυ των *πράξεων* που ελέγξαμε στον τομέα της έρευνας.

5.5. Ο τομέας 1 του ΠΔΠ χρηματοδοτεί επίσης μεγάλα έργα υποδομών στο πλαίσιο του *μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ)*, του *InvestEU* και των διαστημικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων του *Galileo* (του παγκόσμιου δορυφορικού συστήματος πλοήγησης της ΕΕ), της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υπέρθεσης για τη Γεωστατική Πλοήγηση (EGNOS) και του Copernicus (Ευρωπαϊκό πρόγραμμα γεωσκόπησης). Επιπλέον, στο πλαίσιο του ίδιου τομέα χρηματοδοτούνται επίσης το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (DIGITAL) και το Πρόγραμμα για την Ενιαία Αγορά (SMP). Κατά την τρέχουσα περίοδο του ΠΔΠ, οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα «Ορίζων Ευρώπη», ΜΣΕ, DIGITAL και SMP έχουν, ως επί το πλείστον, τυποποιηθεί.

5.6. Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών έρευνας στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων» και του ΜΣΕ λαμβάνουν τη μορφή *επιχορηγήσεων* προς *δικαιούχους* από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα που συμμετέχουν σε έργα. Στην αρχή, με την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης, η Επιτροπή παρέχει στους δικαιούχους προχρηματοδότηση. Όταν με τις επιχορηγήσεις επιστρέφονται δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί, κάτι που αποτελεί τη συχνότερη μορφή χρηματοδότησης στον τομέα της έρευνας για το υπό εξέταση έτος, οι δικαιούχοι δηλώνουν τις πραγματικές δαπάνες τους, οι οποίες και τους επιστρέφονται. Όταν χορηγούνται *κατ' αποκοπή* επιχορηγήσεις, οι δικαιούχοι λαμβάνουν ένα προκαθορισμένο κατ' αποκοπή ποσό μετά την ολοκλήρωση κάθε ενότητας εργασιών.

5.7. Η διαχείριση των διαστημικών προγραμμάτων είναι συνήθως έμμεση και ασκείται από ειδικούς για τον σκοπό αυτό φορείς υλοποίησης (όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος και ο Οργανισμός της ΕΕ για το διαστημικό πρόγραμμα), οι οποίοι τυγχάνουν επιστροφής δαπανών βάσει των ποσών που έχουν πράγματι δαπανήσει για τα προγράμματα.

5.8. Τα *χρηματοδοτικά μέσα* (δηλαδή δάνεια, εγγυήσεις και *επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων*) στο πλαίσιο του προγράμματος *InvestEU* εκτελούνται κυρίως μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ή του *Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων*, που για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούν, με τη σειρά τους, *χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές*.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

5.9. Στόχος μας ήταν να εκτιμήσουμε το επίπεδο σφάλματος για τον εν προκειμένω τομέα του ΠΔΠ, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη *δήλωση διασφάλισης*. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***, εξετάσαμε τα ακόλουθα όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ για το 2025:

α) στατιστικό αντιπροσωπευτικό δείγμα 126 πράξεων, το οποίο κάλυπτε όλες τις δαπάνες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ και περιλάμβανε 90 πράξεις από το πεδίο της έρευνας και της καινοτομίας (40 για το «Ορίζων 2020» και 50 για το «Ορίζων Ευρώπη») και 36 πράξεις από άλλα προγράμματα (συγκεκριμένα, 14 πράξεις από τον ΜΣΕ, 6 χρηματοδοτικά μέσα, 10 πράξεις για τα προγράμματα SMP και DIGITAL, και 2 πράξεις για τα διαστημικά προγράμματα). Οι δικαιούχοι που αφορούσε ο έλεγχος ήταν εγκατεστημένοι σε 21 κράτη μέλη και τέσσερις τρίτες χώρες·

β) τα συστήματα δικλίδων που εφαρμόζει η Επιτροπή για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στον τομέα της έρευνας («Ορίζων Ευρώπη»)·

γ) τις περί *κανονικότητας* πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)* του *Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα (HaDEA)* και του *Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας (REA)* και, εν συνεχεία, ενσωματώθηκαν στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)* που καταρτίζει η Επιτροπή.

5.10. Λάβαμε επίσης υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούμε ετησίως αναφορικά με τους 12 οργανισμούς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ), και τις 11 κοινές επιχειρήσεις που εκτελούν τον προϋπολογισμό στο πλαίσιο του τομέα 1 του ΠΔΠ, τα οποία είχαν ελάχιστη επίπτωση στο ποσοστό σφάλματος που υπολογίσαμε. Πρόκειται για αποτελέσματα που αναφέραμε στις ειδικές ετήσιες εκθέσεις μας για το οικονομικό έτος 2024 και τα οποία βασίζονται στην εξέταση 218 πράξεων.

Κανονικότητα των πράξεων

5.11. Από τις 126 πράξεις που εξετάσαμε, οι 37 (29 %) περιείχαν *σφάλμα*. Βάσει των 33 σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε και των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε σε πράξεις που είχαν εκτελέσει οι οργανισμοί και οι κοινές επιχειρήσεις της ΕΕ, εκτιμάμε ότι το επίπεδο σφάλματος είναι στο 2,9 % (βλέπε ***γράφημα 5.2***).

Γράφημα 5.2 – Εκτιμώμενη επίπτωση των ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων

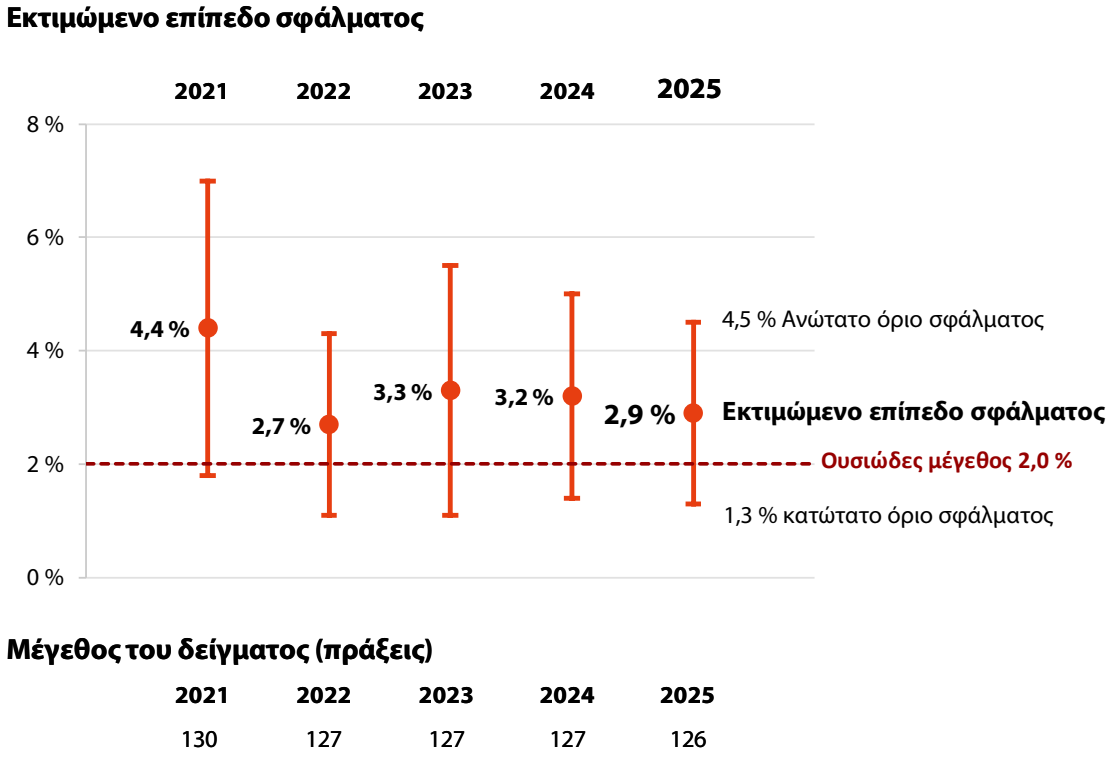

Μέγεθος του δείγματος (πράξεις)

2021	2022	2023	2024	2025
130	127	127	127	126

Πηγή: ΕΕΣ.

5.12. Στο ***γράφημα 5.3*** παρουσιάζεται ανά είδος ανάλυση του *εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος* για το 2025.

Γράφημα 5.3 – Ανάλυση ανά είδος του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος

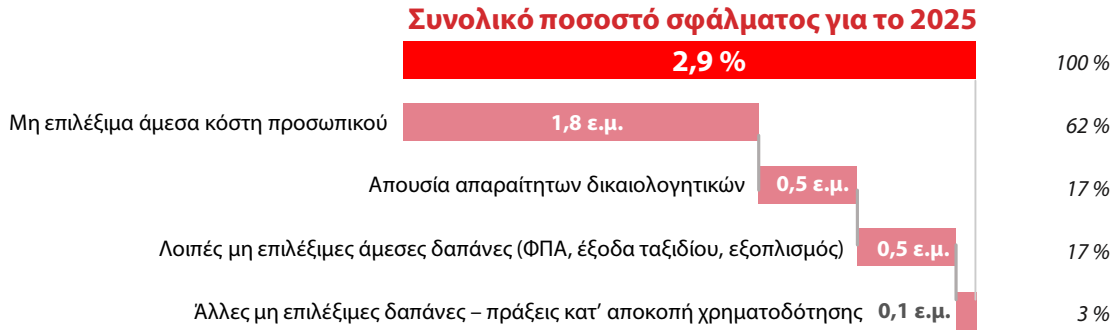

ε.μ.: εκατοστιαία μονάδα

Πηγή: ΕΕΣ.

5.13. Η έρευνα εξακολουθεί να αποτελεί έναν τομέα δαπανών με υψηλό κίνδυνο σφάλματος. Εντοπίσαμε *ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα* σε 28 από τις 90 πράξεις που ελέγξαμε για τον συγκεκριμένο τομέα στο πλαίσιο του αντιπροσωπευτικού δείγματός μας (31 %). Επιπλέον, αναφέραμε *μη ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα* για τέσσερις πράξεις. Όπως και το 2024, με τον έλεγχο δεν διαπιστώσαμε σημαντικές διαφορές μεταξύ του «Ορίζων 2020» και του «Ορίζων Ευρώπη» ως προς την κανονικότητα των δαπανών, παρά τις απλουστεύσεις που εισήγαγε το δεύτερο προκειμένου να διευκολύνει τους δικαιούχους με τις δηλώσεις δαπανών.

5.14. Για τα υπόλοιπα προγράμματα και δραστηριότητες, σφάλματα εντοπίσαμε σε πέντε από τις 36 πράξεις του δείγματός μας (14 %), και ήταν όλα τους ποσοτικοποιήσιμα.

5.15. Η Επιτροπή είχε εφαρμόσει διορθωτικά μέτρα που είχαν άμεσο αντίκτυπο σε επτά πράξεις του δείγματός μας. Τα μέτρα αυτά μείωσαν το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το παρόν κεφάλαιο κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες.

Τα κόστη προσωπικού είναι αυτά που κρύβουν τα περισσότερα σφάλματα

5.16. Τα κόστη προσωπικού αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών που πραγματοποιούνται σε σχεδόν όλα τα ερευνητικά προγράμματα. Συνολικά, εντοπίσαμε ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα που αφορούσαν τα κόστη προσωπικού σε 22 (24 %) από τις 90 πράξεις που εξετάσαμε στον τομέα της έρευνας. Επιπλέον, αναφέραμε δύο μη ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα που αφορούσαν κόστη προσωπικού.

Δηλωθείσες δαπάνες για χρόνο που δεν αφιερώθηκε στο έργο

5.17. Οι δικαιούχοι μπορούν να ζητήσουν την επιστροφή μόνο όσων δαπανών συνδέονται αποκλειστικά με τον χρόνο που το προσωπικό τους εργάστηκε στα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Ωστόσο, ο βασικός αυτός κανόνας δεν τηρήθηκε σε 7 από τις 50 πράξεις του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» του δείγματός μας: οι δικαιούχοι είχαν δηλώσει είτε ημέρες κατά τις οποίες τα άτομα απουσίαζαν είτε ημέρες που δεν αιτιολογούνταν στο σύστημα καταγραφής του χρόνου εργασίας. Εντοπίσαμε παρόμοια σφάλματα σε μία από τις 40 πράξεις του προγράμματος «Ορίζων 2020» που εξετάσαμε.

5.18. Αυτή είναι η τρίτη συνεχόμενη χρονιά[1] που αναφέρουμε αυτό το είδος σφάλματος για ευρωπαϊκό διακυβερνητικό οργανισμό που υλοποιεί μια συγκεκριμένη δράση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Στο ***πλαίσιο 5.1*** υπεισερχόμαστε σε περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη συγκεκριμένη περίπτωση.

[1] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 5.21 και πλαίσιο 5.2, ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 5.18 και πλαίσιο 5.1.

Πλαίσιο 5.1

Παράδειγμα περίπτωσης στην οποία η χρήση του υποδείγματος συμφωνίας επιχορήγησης δεν ενδείκνυται για τη χρηματοδότηση μιας μη τυπικής δράσης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»

Η COST Association (Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον τομέα της Επιστήμης και της Τεχνολογίας) είναι ένας ευρωπαϊκός διακυβερνητικός οργανισμός με έδρα στο Βέλγιο και σκοπό την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ερευνητών και φορέων καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και πέραν αυτής, μέσω δραστηριοτήτων δικτύωσης. Η συγκεκριμένη δράση δεν συνιστά παραδοσιακό «ερευνητικό έργο» ούτε χρηματοδοτεί άμεσα ερευνητικές δραστηριότητες, πάντως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» αποτελεί τη μοναδική πηγή χρηματοδότησής της. Για τη δε χρηματοδότηση της συγκεκριμένης δράσης η Επιτροπή χρησιμοποίησε το υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Πρόκειται για μια περίπτωση στην οποία ο δικαιούχος έρχεται αντιμέτωπος με ένα διαρθρωτικό κενό χρηματοδότησης, καθώς δεν μπορούν να καταλογιστούν στη δράση όλα τα κόστη. Ως συνέπεια αυτής της διαρθρωτικής αναντιστοιχίας, ορισμένα κόστη, συμπεριλαμβανομένων των περιόδων ορισμένων αδειών και άλλων απουσιών, δεν μπόρεσαν να αποτυπωθούν στον υπολογισμό του κόστους προσωπικού, σύμφωνα με τους κανόνες του υποδείγματος συμφωνίας επιχορήγησης, γεγονός που καταδεικνύει τους περιορισμούς που χαρακτηρίζουν την εφαρμογή τους σε περιπτώσεις όπως αυτή της εν λόγω δράσης.

Εσφαλμένος υπολογισμός ωρομισθίων και ημερομισθίων

5.19. Στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», οι δικαιούχοι υποχρεούνται να υπολογίζουν τα ετήσια ή τα μηνιαία ωρομίσθια των υπαλλήλων τους και να τα πολλαπλασιάζουν με τον αριθμό των ωρών που έχουν διατεθεί στα ενωσιακά έργα. Ωστόσο, στο πλαίσιο του «Ορίζων Ευρώπη», οι κανόνες άλλαξαν προς το απλούστερο: οι δικαιούχοι οφείλουν πλέον να υπολογίζουν τα ημερομίσθια και να τα πολλαπλασιάζουν με τον αριθμό των ημερών (ισοδύναμα ημερών) που έχουν δαπανηθεί στα ενωσιακά έργα.

5.20. Διαπιστώσαμε, τόσο στις πράξεις του προγράμματος «Ορίζων 2020» όσο και στις πράξεις του «Ορίζων Ευρώπη», ότι οι δικαιούχοι δεν υπολόγιζαν σωστά τα ωρομίσθια ή τα ημερομίσθια. Οι αμοιβές αυτές υπολογίζονται διαιρώντας το κόστος προσωπικού κατά τη διάρκεια μιας καθορισμένης περιόδου με τον παραγωγικό χρόνο (ώρες ή ισοδύναμα ημερών) κατά την ίδια περίοδο. Σε ορισμένες από τις πράξεις που ελέγξαμε, οι δικαιούχοι είχαν χρησιμοποιήσει λάθος παραγωγικό χρόνο, είχαν υπολογίσει αμοιβές για τη λάθος χρονική περίοδο ή είχαν συμπεριλάβει στις αμοιβές τους *έμμεσες δαπάνες* ή μη επιλέξιμα κόστη προσωπικού. Παραδείγματα σφαλμάτων αυτού του είδους παρουσιάζονται στο ***πλαίσιο 5.2***.

Πλαίσιο 5.2

Παραδείγματα μη επιλέξιμων δαπανών στα δηλωθέντα κόστη προσωπικού

Στη Δανία, οι εθνικές αρχές αποζημιώνουν τους εργοδότες για ορισμένα κόστη που καλύπτουν για τους εργαζομένους τους κατά τη διάρκεια της γονικής άδειας. Κατά συνέπεια, τα εν λόγω κόστη δεν είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την ΕΕ. Ελέγξαμε μία πράξη του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», όπου ο δικαιούχος είχε συμπεριλάβει τέτοιου είδους κόστη, με αποτέλεσμα τα πραγματικά κόστη προσωπικού να έχουν υπερεκτιμηθεί. Επομένως, ο δικαιούχος είχε δηλώσει κόστη υψηλότερα των πραγματικών.

Ένας δημόσιος φορέας στη Γαλλία δήλωσε κόστη για δύο ερευνητές στο πλαίσιο επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Κατά τον υπολογισμό του κόστους προσωπικού, ο δικαιούχος απέκλεισε ορθώς ορισμένες μη επιλέξιμες δαπάνες. Ωστόσο, είχε συμπεριλάβει τις σχετικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, γεγονός που οδήγησε σε υπερεκτίμηση του ημερομισθίου.

Άλλες *άμεσες δαπάνες* που δεν είναι απαραίτητες για τη δράση

5.21. Βασική προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα των δαπανών είναι αυτές να σχετίζονται με τη δράση και να είναι απαραίτητες για την υλοποίησή της. Όπως και σε προηγούμενα έτη[2], έτσι και φέτος διαπιστώσαμε ότι η προϋπόθεση αυτή συχνά δεν πληρούταν. Αυτό ίσχυε για δέκα από τις πράξεις που ελέγξαμε. Ενδεικτικά παραδείγματα ήταν περιπτώσεις στις οποίες είχε συμπεριληφθεί το κόστος εξοπλισμού και αποθεμάτων που δεν χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου, υπηρεσίες που δεν παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου, καθώς και έξοδα ταξιδίου που δεν είχαν άμεση σχέση με το έργο.

[2] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 5.22, ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 5.22, και ετήσια έκθεση για το 2022, σημείο 5.22.

Αδυναμίες στη χρήση των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων

5.22. Η κατ' αποκοπή χρηματοδότηση αποτελεί *επιλογή απλουστευμένου κόστους*, προβλεπόμενη στο άρθρο 125 του *δημοσιονομικού κανονισμού*, που απαιτεί λεπτομερείς εκ των προτέρων εκτιμήσεις για κάθε κατηγορία κόστους, ανά δικαιούχο και ανά ενότητα εργασιών. Πριν από την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης, η Επιτροπή αναθέτει σε εμπειρογνώμονες την αξιολόγηση των εκτιμήσεων αυτών σε συνάρτηση με τις προτεινόμενες δραστηριότητες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτές δεν είναι υπερβολικές αλλά εύλογες. Στη συνέχεια, καταβάλλει το ποσό της επιχορήγησης, υπό την προϋπόθεση «ορθής εκτέλεσης» των σχετικών ενοτήτων εργασιών, κάτι που αξιολογείται με τη βοήθεια εμπειρογνώμονα.

5.23. Μέχρι το τέλος του 2027, η Επιτροπή σκοπεύει να διαθέτει περίπου το ήμισυ του ετήσιου προϋπολογισμού του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» (που διατίθεται για προσκλήσεις) ως κατ' αποκοπή χρηματικά ποσά. Για έργα που χρηματοδοτήθηκαν με κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις που υπογράφηκαν το 2025, το ύψος των επιχορηγήσεων ανήλθε σε 1 814 εκατομμύρια ευρώ και αντιπροσώπευε περίπου το 19 % της συνολικής αξίας των επιχορηγήσεων που υπογράφηκαν εκείνο το έτος, όπως φαίνεται στο ***γράφημα 5.4***.

Γράφημα 5.4 – Υπογεγραμμένες συμφωνίες κατ' αποκοπή επιχορήγησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»: αξία και ποσοστό επί του συνολικού προϋπολογισμού επιχορηγήσεων (2022-2025)

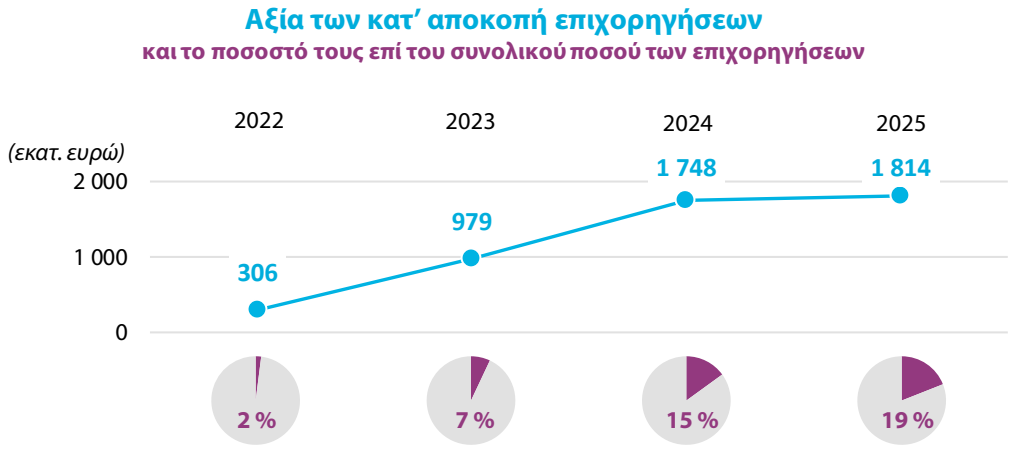

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

5.24. Το 2025, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέσω κατ’ αποκοπή χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ανήλθαν σε 232 εκατομμύρια ευρώ (ή 4 % των συνολικών δαπανών του προγράμματος για το 2025). Ελέγξαμε τρία ερευνητικά έργα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω κατ’ αποκοπή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και υλοποιήθηκαν από κοινοπραξίες που αποτελούνταν από 5 έως 17 δικαιούχους. Σε όλες τις περιπτώσεις, εξετάσαμε τόσο τον τρόπο καθορισμού της κατ’ αποκοπή επιχορήγησης όσο και το κατά πόσον οι ενότητες εργασιών είχαν ολοκληρωθεί σωστά, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής επαλήθευσης από την Επιτροπή. Όπως και τα προηγούμενα έτη[3], εντοπίσαμε αδυναμίες κυρίως σε δύο τομείς που περιγράφουμε στο ***πλαίσιο 5.3***. Για μία από τις τρεις πράξεις που εξετάσαμε, το αποτέλεσμα ήταν η ποσοτικοποίηση του σφάλματος.

[3] Ετήσια έκθεση για το 2024, πλαίσιο 5.3, και ετήσια έκθεση για το 2022, σημεία 5.31 και 5.32.

Πλαίσιο 5.3

Παραδείγματα αδυναμιών στις πληρωμές κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων

Απουσία εμπεριστατωμένης εκ των προτέρων αξιολόγησης του προϋπολογισμού

Στις προτάσεις προϋπολογισμού, κάθε δικαιούχος παρείχε πληροφορίες σχετικά με την κατηγορία του προσωπικού που απαιτείται για το έργο (π.χ. λιγότερο ή περισσότερο πεπειραμένοι επιστήμονες), τον αριθμό των μηνών που απαιτούνται ανά κατηγορία και ενότητα εργασιών, καθώς και το εκτιμώμενο κόστος ανά μήνα («μηνιαία αμοιβή»).

Και στα τρία έργα, οι εμπειρογνώμονες εξέφρασαν ορισμένες επιφυλάξεις όσον αφορά το κόστος προσωπικού, τους πόρους διαχείρισης του έργου ή άλλα στοιχεία του προϋπολογισμού. Ωστόσο, οι ανησυχίες αυτές δεν αποτυπώθηκαν παρά μόνο εν μέρει στις τελικές εκθέσεις αξιολόγησης ούτε οδήγησαν σε οποιαδήποτε αναπροσαρμογή των προτεινόμενων προϋπολογισμών.

Επιπλέον, παρόλο που οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες αξιολόγησαν τους προϋπολογισμούς, δεν υπήρχαν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι έλαβε χώρα συγκριτική αξιολόγηση των προτεινόμενων μηνιαίων αμοιβών με τα διαθέσιμα δεδομένα αναφοράς (όπως ιστορικά κόστη) ή ότι πραγματοποιήθηκε κριτική αξιολόγηση των διαφορών μεταξύ των δαπανών για τις διάφορες κατηγορίες προσωπικού.

Ως εκ τούτου, διαπιστώσαμε ότι το κόστος προσωπικού δεν ήταν δεόντως αιτιολογημένο, κάτι που ενέχει τον κίνδυνο να έχουν συμπεριληφθεί υπερβολικά υψηλά ποσά και στις τρεις συμφωνίες επιχορήγησης.

Ασαφής ορισμός των παραδοτέων και ανεπαρκής υλοποίηση των ενοτήτων εργασιών

Σε δύο από τα έργα που υποβάλαμε σε έλεγχο, ορισμένα βασικά παραδοτέα δεν είχαν οριστεί με σαφήνεια, ενώ για ένα, αυτό που προέκυψε από τα διαθέσιμα στοιχεία ήταν το ενδεχόμενο ορισμένες ενότητες εργασιών να μην ολοκληρώθηκαν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη συμφωνία επιχορήγησης.

Στο ένα έργο, μια ενότητα εργασιών αφορούσε, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη ικανοτήτων και περιλάμβανε την υλοποίηση μιας σειράς δραστηριοτήτων. Στη συμφωνία επιχορήγησης δεν προσδιοριζόταν ούτε το αντικείμενο ούτε ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων, γεγονός που δυσχεραίνει τόσο την υλοποίηση όσο και την αξιολόγησή τους.

Στο άλλο έργο, ένα από τα παραδοτέα έπρεπε να παρουσιάζει την «αξιακή αλυσίδα» για τον συγκεκριμένο κλάδο. Ωστόσο, η περιγραφή της ήταν γενική, χωρίς να διαφέρει από τις αξιακές αλυσίδες άλλων κλάδων. Σε άλλο παραδοτέο,

η αξιακή αλυσίδα που περιγραφόταν ήταν αισθητά διαφορετική, καταδεικνύοντας έτσι την ύπαρξη ασυνεπειών μεταξύ των διαφόρων εγγράφων του έργου. Επιπλέον, τα καταγεγραμμένα αποτελέσματα των δεικτών επιδόσεων, οι οποίοι αφορούσαν τη διοργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων και τη διεύρυνση της βάσης των μελών, δεν συνοδεύονταν από επαληθεύσιμα στοιχεία.
Η Επιτροπή έκανε δεκτές τις ενότητες εργασιών που είχαν δηλωθεί ως ολοκληρωμένες και ενέκρινε τις πληρωμές για το συγκεκριμένο έργο. Ωστόσο, καθώς θεωρούμε ότι οι ενότητες εργασιών δεν ολοκληρώθηκαν ικανοποιητικά στο σύνολό τους, τμήμα της πληρωμής είναι αχρεωστήτως καταβληθέν.

Αναφέραμε επίσης ευρήματα σχετικά με κατ' αποκοπή ποσά για άλλες τέσσερις πράξεις του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που υλοποιήθηκαν από την Κοινή Επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι».

5.25. Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή αποσαφήνισε τις κατευθυντήριες οδηγίες της σχετικά με τις κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι, από τον Οκτώβριο του 2023, η Επιτροπή έχει ζητήσει από τους εμπειρογνώμονες που αξιολογούν τις προτάσεις προϋπολογισμού να χρησιμοποιούν ως σημείο αναφοράς για το κόστος προσωπικού τον πίνακα στοιχείων για τις αξιολογήσεις κατ' αποκοπή χρηματοδότησης στο πλαίσιο του «Ορίζων». Δεδομένου ότι οι ελεγχθείσες πράξεις αφορούν προτάσεις που υποβλήθηκαν το 2022 και το 2023, η χρήση του πίνακα δεν ήταν ακόμη υποχρεωτική. Επιπλέον, σύμφωνα με τη σύσταση 5.3 που διατυπώσαμε για το οικονομικό έτος 2022, η Επιτροπή επικαιροποίησε το 2024 τον ορισμό της για την «ορθή εκτέλεση» των εν λόγω επιχορηγήσεων. Ωστόσο, δεν έχουν ακόμη αποσαφηνιστεί οι κανόνες που προσδιορίζουν πώς να αξιολογείται η μερική εκτέλεσή τους, όπως και οι οικονομικές επιπτώσεις, και η Επιτροπή δεν έχει εκδώσει σχετική καθοδήγηση.

Οι δικαιούχοι από τρίτες χώρες και οι *μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις* είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα

5.26. Στις προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις μας[4], επισημάναμε ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα. Για το υπό εξέταση έτος, οι ΜΜΕ αντιπροσώπευαν το 9 % του δείγματος (11 από τις 126 πράξεις), αλλά το 30 % του εκτιμώμενου ποσοστού σφάλματος. Εντοπίσαμε σφάλματα στις δηλώσεις δαπανών των ΜΜΕ σε έξι πράξεις, τέσσερις στον τομέα της έρευνας και δύο στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων. Τέσσερις από αυτές τις ΜΜΕ δεν διέθεταν καθόλου ή διέθεταν πολύ περιορισμένη προηγούμενη εμπειρία σε έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

5.27. Τόσο το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» όσο και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» επιτρέπουν σε οντότητες από τρίτες χώρες να συμμετέχουν και να λαμβάνουν χρηματοδότηση. Στο τέλος του έτους, 21 χώρες συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και για δύο είχαν τεθεί σε εφαρμογή μεταβατικές ρυθμίσεις που καθιστούσαν δυνατή τη συμμετοχή τους. Το δείγμα μας περιλάμβανε 13 πράξεις με δικαιούχους σε τρίτες χώρες, εκ των οποίων 5 (38 %) περιείχαν σφάλμα. Στο ***πλαίσιο 5.4*** παρουσιάζουμε δύο παραδείγματα.

[4] Ετήσια έκθεση για το 2022, σημείο 5.24, και ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 5.25.

Πλαίσιο 5.4

Παραδείγματα δικαιούχων σε τρίτες χώρες που δηλώνουν μη επιλέξιμες δαπάνες

Δύο ΜΜΕ του ιδιωτικού τομέα από χώρα εκτός ΕΕ έλαβαν χρηματοδότηση για να συμμετάσχουν σε ερευνητικά έργα, το ένα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και το άλλο στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Ένας από τους δικαιούχους ζήτησε την κάλυψη των εξόδων ταξιδίου που αφορούσαν τη συμμετοχή του διευθύνοντος συμβούλου στη γενική συνέλευση του έργου. Το δηλωθέν ποσό περιλάμβανε δαπάνες που δεν σχετίζονταν με τη δράση, όπως αεροπορικά εισιτήρια για έναν συγγενή του διευθύνοντος συμβούλου.

Ο άλλος δικαιούχος δήλωσε κόστη προσωπικού, αλλά δεν μπόρεσε να προσκομίσει ούτε τους σχετικούς υπολογισμούς ούτε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία που να δικαιολογούν τον χρόνο εργασίας. Επιπλέον, η δήλωση δαπανών περιλάμβανε έξοδα ταξιδίου και διάφορα άλλα έξοδα που δεν σχετίζονταν με τη δράση, όπως έξοδα ιδιωτικής φύσης.

Τα συστήματα δικλίδων της Επιτροπής για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»

5.28. Η λογοκλοπή, δηλαδή η χρήση ιδεών, έργου ή λέξεων άλλου ατόμου χωρίς κατάλληλη μνεία της πηγής, αποτελεί βασικό πρόβλημα για τα προγράμματα που περιλαμβάνουν ερευνητικές δραστηριότητες (όπως το «Ορίζων Ευρώπη»). Οι αρχές της ακεραιότητας στην έρευνα —όπως αυτές που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή— δίνουν έμφαση στη δεοντολογική συμπεριφορά και στην αποφυγή της λογοκλοπής σε όλη τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας. Επιπλέον, η επαναχρησιμοποίηση περιεχομένου σε διάφορα χρηματοδοτούμενα έργα θέτει ενδεχομένως τον κίνδυνο να χρηματοδοτηθούν δύο φορές τα ίδια κόστη (διπλή χρηματοδότηση), κάτι που απαγορεύεται από το σχετικό νομικό πλαίσιο (τον δημοσιονομικό κανονισμό και τους κανόνες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»[5]).

5.29. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», ο κίνδυνος λογοκλοπής και διπλής χρηματοδότησης εξετάζεται συστηματικά κατά την αξιολόγηση των έργων. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, για τη διενέργεια των εν λόγω ελέγχων, η Επιτροπή χρησιμοποιεί το SIMBA (SIMilarity-Based Analysis), ένα σύστημα που ανήκει στη Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΔ RTD). Κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο της επιχορήγησης, το SIMBA συγκρίνει αυτόματα τη σύνθεση της κοινοπραξίας και την περιγραφή της δράσης των νέων προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά με όλες τις επιλεγείσες προτάσεις που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων *eGrants* της Επιτροπής. Προβαίνει σε αντιστοίχιση λέξη προς λέξη και υπολογίζει έναν συνολικό δείκτη ομοιότητας. Οι προτάσεις που υπερβαίνουν το όριο του 30 % επισημαίνονται για περαιτέρω παρακολούθηση, ενώ τα αποτελέσματα εμφανίζονται στο σύστημα διαχείρισης εργασιών της Επιτροπής για την αξιολόγηση και την έγκριση επιχορηγήσεων (COMPASS).

[5] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη».

5.30. Για τις προτάσεις που επισημαίνονται στο SIMBA, οι υπεύθυνοι των έργων πρέπει να αξιολογούν εάν οι ομοιότητες είναι «ουσιώδεις» (π.χ. πολύ παρόμοιοι στόχοι, ιδέες, προσεγγίσεις ή, όσον αφορά τη διπλή χρηματοδότηση, πανομοιότυποι δικαιούχοι ή εξαιρετικά παρόμοιες κοινοπραξίες). Η αξιολόγηση μπορεί να περιλαμβάνει επικοινωνία με την υπηρεσία που διαχειρίζεται το σχετικό έργο, αναζήτηση εξηγήσεων από τους αιτούντες, διαβούλευση με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες ή συμμετοχή της νομικής υπηρεσίας. Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας μπορεί να είναι η πρόταση να χρηματοδοτηθεί με ή χωρίς ενισχυμένη παρακολούθηση ή, σε σοβαρές περιπτώσεις, να απορριφθεί.

5.31. Συνολικά, θεωρούμε ότι το SIMBA είναι ένα ώριμο εργαλείο που υποβάλλεται σε συνεχή συντήρηση, το οποίο υποστηρίζει τη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων και, σε γενικές γραμμές, είναι κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Από την εξέτασή μας επιβεβαιώθηκε επίσης ότι όλες οι περιπτώσεις του δείγματος που είχαν επισημανθεί ως υπερβαίνουσες το όριο έτυχαν της δέουσας παρακολούθησης. Αυτό σήμαινε, μεταξύ άλλων, διαβούλευση με τους αιτούντες και, σε πιο περίπλοκες περιπτώσεις, αναζήτηση ανεξάρτητης εμπειρογνωσίας.

5.32. Ωστόσο, εντοπίσαμε ορισμένες αδυναμίες.

- Το κατώτατο όριο του δείκτη ομοιότητας που ενεργοποιεί την υποχρεωτική παρακολούθηση έχει οριστεί στο 30 %, ωστόσο δεν έχει τεκμηριωθεί ούτε η λογική πίσω από τον καθορισμό του συγκεκριμένου επιπέδου ούτε η ύπαρξη επίσημης έγκρισης.

- Επί του παρόντος, το SIMBA συγκρίνει τις νέες προτάσεις που έχουν αξιολογηθεί θετικά με όλες τις επιλεγείσες προτάσεις που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων, ακόμη και αν ορισμένες από αυτές δεν έλαβαν χρηματοδότηση. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περιττή επιπλέον εργασία και σε αυξημένο χρόνο διεκπεραίωσης για τους υπεύθυνους έργου. Σημειώνουμε ότι η ΓΔ RTD είχε ήδη προγραμματίσει μια αναβάθμιση του SIMBA για τις αρχές του 2026, με την οποία θα αποκλείονται μη χρηματοδοτηθείσες προτάσεις από το σύνολο των προτάσεων που υπόκεινται σε σύγκριση, βελτιώνοντας έτσι την αποδοτικότητα και τη συνάφεια των αποτελεσμάτων.

- Το SIMBA διατηρεί μόνο τον πιο πρόσφατο δείκτη ομοιότητας. Για κάθε νέα σύγκριση, τα προηγούμενα αποτελέσματα αντικαθίστανται. Επιπλέον, το COMPASS εμφανίζει τους δείκτες μόνο ως στιγμιότυπα οθόνης. Αυτά τα χαρακτηριστικά περιορίζουν την ιχνηλασιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της επιχορήγησης.

- Τέλος, όταν οι προτάσεις που συγκρίνονται περιλαμβάνουν έγγραφα με σημαντικές διακυμάνσεις ως προς την έκταση, το SIMBA ενδέχεται να υπολογίσει μια μη αντιπροσωπευτική τιμή δείκτη ομοιότητας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να στρεβλώσει τις συγκρίσεις και να οδηγήσει σε παραπλανητικά αποτελέσματα.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

5.33. Εξετάσαμε τις πληροφορίες που περιέχονται στην ΕΕΔΕ της Επιτροπής του 2025 όσον αφορά τον εκτιμώμενο *κίνδυνο κατά την πληρωμή* στους τομείς πολιτικής που καλύπτει ο τομέας 1 του ΠΔΠ, τον οποίο η Επιτροπή υπολόγισε στο 2,1 %. Το ποσοστό αυτό βρίσκεται εντός του δικού μας εύρους τιμών για το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος και ελαφρώς πάνω από το όριο ουσιώδους μεγέθους.

5.34. Εξετάσαμε τις ΕΕΔ των *εκτελεστικών οργανισμών* HaDEA και REA, για τους οποίους η κύρια δαπάνη το 2025 αφορούσε τα προγράμματα «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη». Ως προς το «Ορίζων 2020», η Επιτροπή υπολόγισε για το πρόγραμμα *αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος* περί το 3,8 %. Το *υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος* για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», λαμβάνοντας υπόψη τις διορθωτικές ενέργειες, ανέρχεται σε 1,8 % (και σε περίπου 2,1 % τόσο για το HaDEA όσο και για το REA).

5.35. Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η Επιτροπή υπολόγισε αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος 4,4 % και υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος 4,1 % (με παρόμοια ποσοστά για τους δύο εκτελεστικούς οργανισμούς). Συνολικά, τα αποτελέσματα των *εκ των υστέρων* τεχνικών ελέγχων των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων συνέβαλαν κατά λιγότερο από 0,1 εκατοστιαίες μονάδες στα συνολικά αυτά ποσοστά.

5.36. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται σε ένα κοινό αντιπροσωπευτικό δείγμα 207 κατασταλτικών ελέγχων και επισκοπήσεων. Πρόκειται για 177 επιχορηγήσεις πραγματικών δαπανών και 30 κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις. Για το 2025, όπως αναφέρεται στο πολυετές σχέδιο ελέγχου της Επιτροπής για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το μέγεθος του δείγματος για τις κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις καθορίστηκε στο ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο των 30, δεδομένου ότι το αναμενόμενο ποσοστό σφάλματος ήταν πολύ χαμηλό. Σημειώνουμε επίσης ότι οι πληρωμές στο πλαίσιο των επιχορηγήσεων αυτού του είδους αντιπροσώπευαν μικρό μόνο ποσοστό του συνόλου. Μέχρι στιγμής, το πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Επιτροπής για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» δεν διευκρινίζει πώς θα προσαρμοστεί το μέγεθος του δείγματος για τις κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις τα επόμενα χρόνια, ώστε να ληφθεί υπόψη η αναμενόμενη αύξηση των ποσών και του μεριδίου των εν λόγω πληρωμών.

5.37. Δεδομένου ότι το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» υπερβαίνει το *όριο ουσιώδους μεγέθους* του 2 %, οι HaDEA και REA διατύπωσαν επιφυλάξεις στις ΕΕΔ τους. Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», τα ποσοστά αυτά ήταν πολύ κοντά στο 2 % τόσο για τον HaDEA όσο και για τον REA, αλλά σε κάθε περίπτωση εντός του εύρους τιμών-στόχου που έχει θέσει η Επιτροπή για το εν λόγω πρόγραμμα και, ως εκ τούτου, δεν διατυπώθηκαν *επιφυλάξεις*.

5.38. Βάσει των προαναφερόμενων, θεωρούμε ότι οι ΕΕΔ του HaDEA και του REA αντικατόπτριζαν τα στοιχεία που είχαν στη διάθεσή τους και ότι, βάσει αυτών, αξιολογούσαν εύλογα τη χρηματοοικονομική διαχείριση από την άποψη της κανονικότητας των πράξεων στις οποίες βασίζονταν οι δαπάνες του τομέα 1 του ΠΔΠ.

Συμπεράσματα και συστάσεις

Συμπεράσματα

5.39. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε και παρουσιάζουμε στο παρόν κεφάλαιο συνάγεται ότι το επίπεδο σφάλματος που περιέχουν οι δαπάνες στον τομέα «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία» ήταν ουσιώδες. Για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, το εκτιμώμενο συνολικό επίπεδο σφάλματος που προέκυψε από τις ελεγκτικές δοκιμασίες στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις είναι 2,9 %.

5.40. Χρόνο με τον χρόνο, στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργούμε στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής διαπιστώνουμε ποσοστά σφαλμάτων που υπερβαίνουν το όριο ουσιώδους μεγέθους. Αυτό υποδηλώνει τον επαναλαμβανόμενο κίνδυνο πραγματοποίησης πληρωμών υψηλότερων των οφειλόμενων προς τους δικαιούχους. Η σημαντικότερη γενεσιουργός αιτία των σφαλμάτων στον τομέα αυτό είναι τα μη επιλέξιμα ή εσφαλμένως δηλωθέντα κόστη προσωπικού στο πλαίσιο των δαπανών έρευνας. Παρά τα μέτρα απλούστευσης που εισήχθησαν προοδευτικά στη νομική βάση και τις οδηγίες της Επιτροπής προς τους δικαιούχους, η κατάσταση παραμένει αμετάβλητη εδώ και χρόνια[6].

5.41. Όσον αφορά την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση, οι έλεγχοί μας δείχνουν ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι προτεινόμενοι προϋπολογισμοί ήταν διογκωμένοι, κάτι που ούτε εντοπίστηκε ούτε διορθώθηκε από τους εμπειρογνώμονες που αξιολόγησαν τις προτάσεις. Αν συνεκτιμηθούν και οι ασαφείς ορισμοί των παραδοτέων και η ανεπαρκής εκ των προτέρων επαλήθευση ότι οι ενότητες εργασιών υλοποιήθηκαν όπως είχε προγραμματιστεί, υπάρχει κίνδυνος οι συμφωνίες επιχορήγησης να έχουν βασιστεί σε διογκωμένους προϋπολογισμούς και να πραγματοποιούνται πληρωμές για έργα που δεν υλοποιήθηκαν ικανοποιητικά.

---

[6] Ετήσια έκθεση για το 2018, σημείο 5.16, ετήσια έκθεση για το 2019, σημείο 4.11, ετήσια έκθεση για το 2020, σημείο 4.13, ετήσια έκθεση για το 2021, σημείο 4.12, ετήσια έκθεση για το 2022, σημείο 5.13, και ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 5.13, ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 5.15.

5.42. Όσον αφορά τις δικλίδες της Επιτροπής για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης, θεωρούμε ότι το SIMBA είναι ώριμο και, σε γενικές γραμμές, κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο για καλύτερη τυποποίηση των διαδικασιών.

Συστάσεις

5.43. Στο ***παράρτημα 5.1*** παρουσιάζονται τα ευρήματά μας από τη μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώσαμε στις ετήσιες εκθέσεις μας για το 2022 και το 2023 και οι οποίες έπρεπε να υλοποιηθούν έως το 2025. Η Επιτροπή έχει υλοποιήσει μία σύσταση μερικώς, ενώ δύο υλοποιήθηκαν πλήρως.

5.44. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

Σύσταση 5.1 – Να βελτιώσει το πλαίσιο δικλίδων για την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση στον τομέα της έρευνας

Η Επιτροπή οφείλει να βελτιώσει το πλαίσιο δικλίδων για την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση στον τομέα της έρευνας, και συγκεκριμένα:

α) να διασφαλίσει ότι οι εμπειρογνώμονες που διενεργούν την εκ των προτέρων αξιολόγηση των προτάσεων προϋπολογισμού πραγματοποιούν και τεκμηριώνουν τους απαιτούμενους ελέγχους με συνέπεια·

β) να καθορίσει σαφή κριτήρια καθώς και το εύρος των ποσοστών που θα εφαρμόζονται σε περίπτωση ενδεχόμενης μείωσης της επιχορήγησης, εφόσον οι ενότητες εργασιών έχουν ολοκληρωθεί μόνο εν μέρει·

γ) να προσδιορίσει το πλήθος των εκ των υστέρων τεχνικών ελέγχων της, ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής αντιπροσώπευση των κατ' αποκοπή πληρωμών εντός του στατιστικά αντιπροσωπευτικού δείγματος σε επίπεδο προγράμματος. Αναλόγως πρέπει να επικαιροποιηθεί και το πολυετές πρόγραμμα ελέγχων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Σύσταση 5.2 – Να επισημοποιήσει τις διαδικασίες σχετικά με τους ελέγχους για λογοκλοπή και διπλή χρηματοδότηση (στο SIMBA)

Η Επιτροπή οφείλει:

α) να τεκμηριώσει και να εγκρίνει επίσημα το επιλεγμένο όριο του δείκτη ομοιότητας, συμπεριλαμβανομένης της αιτιολόγησής του·

β) να καθορίσει τη διαδικασία για τον τρόπο έγκρισης του κατώτατου ορίου του δείκτη και τυχόν τροποποίησής του στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων ρυθμίσεων δικλίδων και της *διαδρομής του ελέγχου*.

Ημερομηνία-στόχος: μέσα του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα 5.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	Συνιστούμε, έως τα τέλη του 2025 (ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»), η Επιτροπή: **Σύσταση 1 – Να αξιολογήσει την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση** α) Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του «Ορίζων Ευρώπη», να συμπεριλάβει αξιολόγηση της κατ' αποκοπή χρηματοδότησης, προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσον ορισμένα είδη έργων (από άποψη περιεχομένου, μεγέθους κ.λπ.) δεν ενδείκνυνται για αυτό το είδος της χρηματοδότησης, και να καλύψει τον κίνδυνο *παρατυπιών* και *απάτης*.			Το *έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών* της που εξέδωσε η Επιτροπή σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη» για την έρευνα και την καινοτομία (2021-2024), και δημοσιεύθηκε στις 30 Απριλίου 2025, βασίστηκε σε δεδομένα υλοποίησης και σε έρευνα μεγάλης κλίμακας μεταξύ συμμετεχόντων, εμπειρογνωμόνων και του εσωτερικού προσωπικού της Επιτροπής.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	Συνιστούμε στην Επιτροπή, έως τα μέσα του 2025: **Σύσταση 1 – Να ενισχύσει τη συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες που αφορούν το ημερομίσθιο** Για την αναφορά στοιχείων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», να εισαγάγει μέτρα που βαίνουν πέρα των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν αναληφθεί μέχρι στιγμής, προκειμένου να ενισχυθεί η συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες που αφορούν το ημερομίσθιο.			Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στη συγκεκριμένη σύσταση με δύο μέτρα: ανέπτυξε τον οδηγό υπολογισμού του κόστους προσωπικού («Personnel Costs Wizard») στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για να βοηθήσει τους δικαιούχους να καταχωρίζουν τα κόστη προσωπικού τους, ενώ, καθώς πλησιάζει η λήξη της προθεσμίας αναφοράς, αποστέλλει επίσης εξατομικευμένες ειδοποιήσεις στους δικαιούχους που είναι επιρρεπείς σε σφάλματα.
	Συνιστούμε στην Επιτροπή, έως τα μέσα του 2025: **Σύσταση 2 – Να διασφαλίσει τη σαφήνεια των εγγράφων που αφορούν το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»** Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», να αποσαφηνίσει τους κανόνες και τις μεθοδολογίες υπολογισμού των ημερομισθίων για τα κόστη προσωπικού, όπως προβλέπονται στο υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης.			Η Επιτροπή προσέθεσε μικρές διευκρινίσεις στη σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης, ενώ έχει λάβει και άλλα μέτρα επεξηγηματικής φύσης. Ωστόσο, εξακολουθεί να μην υπάρχει πλήρης ευθυγράμμιση μεταξύ των διατάξεων της σχολιασμένης συμφωνίας επιχορήγησης και του υποδείγματος συμφωνίας επιχορήγησης.

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 6

Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**6.1.-6.17.**
Σύντομη περιγραφή	**6.3.-6.6.**
Στόχοι πολιτικής και μέσα εκτέλεσης των δαπανών	6.3.
Διαχείριση των ταμείων	6.4.-6.6.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	**6.7.-6.17.**
Κανονικότητα των πράξεων	**6.18.-6.39.**
Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί των πράξεων	**6.18.-6.19.**
Συνοχή – επιμερισμένη διαχείριση	**6.20.-6.38.**
Μη επιλέξιμες δαπάνες και μη επιλέξιμα έργα	6.23.-6.25.
Απουσία βασικών δικαιολογητικών	6.26.-6.29.
Παραβάσεις των κανόνων της εσωτερικής αγοράς σε σχέση με δημόσιες συμβάσεις και κρατικές ενισχύσεις	6.30.-6.36.
Επιλογές απλουστευμένου κόστους	6.37.-6.38.
Ανθεκτικότητα και αξίες – υπό τη διαχείριση της Επιτροπής	**6.39.**
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	**6.40.-6.58.**
Η αξιολόγηση της Επιτροπής για το 2025	**6.40.-6.51.**
Τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών δεν λειτούργησαν ικανοποιητικά για ορισμένα προγράμματα	6.40.-6.41.
Οι λογαριασμοί που έγιναν δεκτοί περιέχουν ουσιώδες επίπεδο παράτυπων δαπανών	6.42.-6.49.
Τα ευρήματά μας δεν επιβεβαιώνουν την αξιολόγηση των προγραμμάτων Interreg ως χαμηλού κινδύνου	6.50.-6.51.
Κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020	**6.52.-6.55.**
Περίοδος προγραμματισμού 2021-2027	**6.56.-6.58.**

Συμπέρασμα και συστάσεις **6.59.-6.62.**

Συμπέρασμα **6.59.-6.60.**

Συστάσεις **6.61.-6.62.**

Παραρτήματα

Παράρτημα 6.1 – Δείγμα πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση που επέλεξε το ΕΕΣ και σφάλματα συμμόρφωσης για το 2025

Παράρτημα 6.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Εισαγωγή

6.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου μας για τον τομέα 2 του *ΠΔΠ*, που φέρει τον τίτλο «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες». Στο ***γράφημα 6.1*** παρουσιάζονται σχηματικά οι κύριες δραστηριότητες, οι δαπάνες και ο πληθυσμός ελέγχου υπό τον συγκεκριμένο τομέα το 2025.

Γράφημα 6.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου

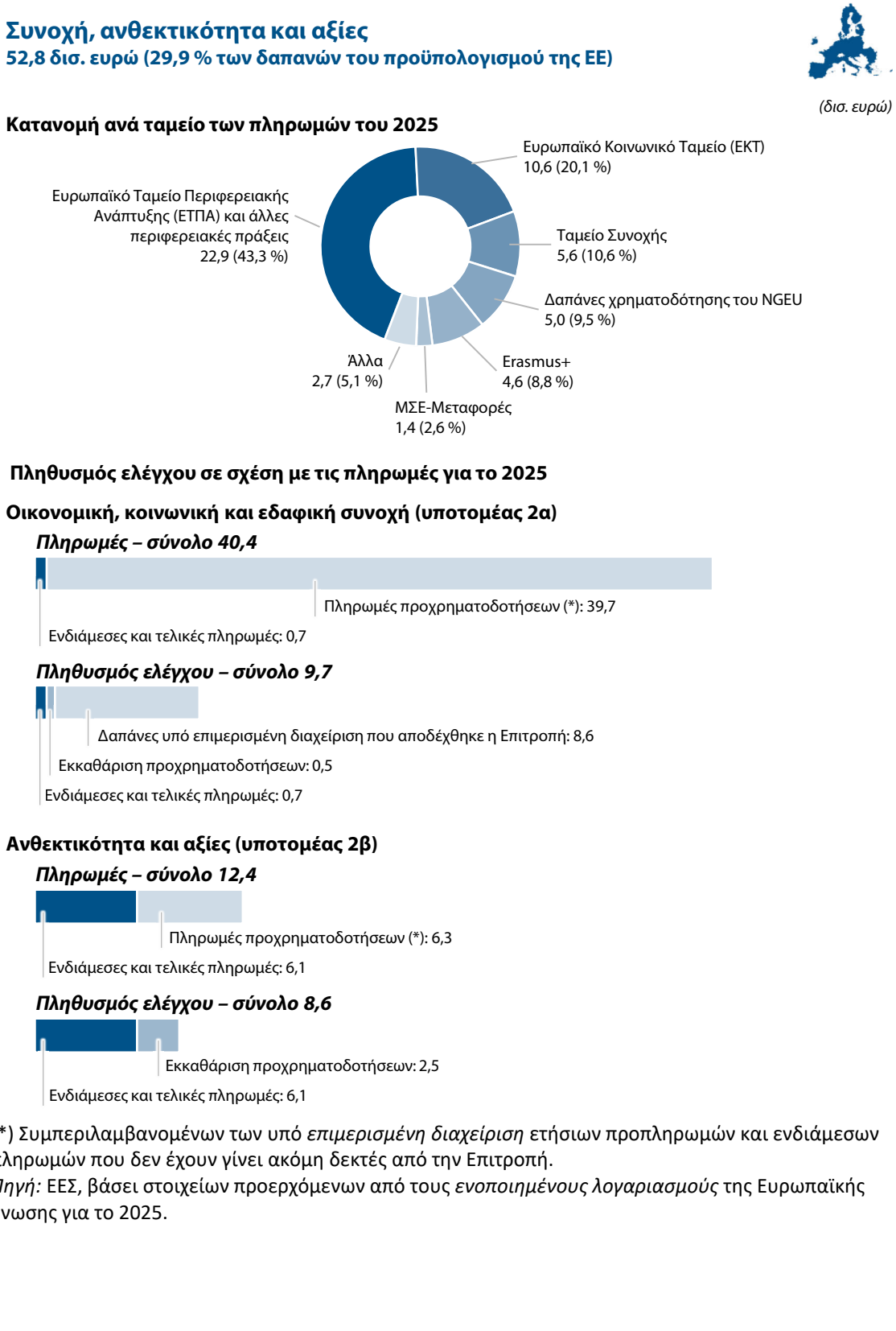

(*) Συμπεριλαμβανομένων των υπό *επιμερισμένη διαχείριση* ετήσιων προπληρωμών και ενδιάμεσων πληρωμών που δεν έχουν γίνει ακόμη δεκτές από την Επιτροπή.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

6.2. Ο τομέας 2 του ΠΔΠ περιλαμβάνει δύο υποτομείς. Η πλειονότητα των πληρωμών στο πλαίσιο του υποτομέα 2α αφορά την προχρηματοδότηση *προγραμμάτων* υπό επιμερισμένη διαχείριση για την *περίοδο προγραμματισμού* 2021-2027. Οι πληρωμές προχρηματοδότησης δεν συνιστούν οριστικοποιημένες δαπάνες και, συνεπώς, δεν τις ελέγχουμε. Οι *πράξεις* τις οποίες ελέγχουμε, και επί των οποίων διατυπώνουμε γνώμη, είναι εκείνες που αποτελούν τη βάση των δαπανών που έχουν γίνει δεκτές από την Επιτροπή, όπως παρουσιάζονται στους λογαριασμούς. Ο υποτομέας 2β περιλαμβάνει πράξεις που τελούν υπό την *άμεση ή έμμεση διαχείριση* της Επιτροπής. Σε σχέση με αυτές, ελέγχουμε τις δαπάνες που καταβλήθηκαν ή εκκαθαρίστηκαν το 2025.
Ο υποτομέας αυτός περιλαμβάνει επίσης μέρος των πληρωμών για τις δαπάνες χρηματοδότησης του *NextGenerationEU (NGEU)*.

Σύντομη περιγραφή

Στόχοι πολιτικής και μέσα εκτέλεσης των δαπανών

6.3. Κύριος σκοπός των δαπανών στο πλαίσιο του τομέα 2 του ΠΔΠ είναι η μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών της ΕΕ (υποτομέας 2α) και η υποστήριξη και η προάσπιση των αξιών της ΕΕ, ώστε να ενισχυθεί η ανθεκτικότητά της έναντι των προκλήσεων που ορθώνονται μπροστά της (υποτομέας 2β). Για λεπτομερέστερα στοιχεία, βλέπε ***γράφημα 6.2***.

Γράφημα 6.2 – Στόχοι πολιτικής

Υποτομέας 2α - Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Καταπολεμά τις περιφερειακές ανισορροπίες στηρίζοντας την καινοτομία και την έρευνα, το ψηφιακό θεματολόγιο, τις ΜΜΕ, την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και ΕΚΤ+
Στοχεύει στην επίτευξη υψηλών επιπέδων απασχόλησης, δίκαιης κοινωνικής προστασίας και ειδικευμένου και ανθεκτικού εργατικού δυναμικού, καθώς και συνεκτικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, ως κεντρικού παράγοντα για την εξάλειψη της φτώχειας. το ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει επίσης την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (**ΠΑΝ**), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (**ΤΕΒΑ**), το πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία και υλοποιεί το πρόγραμμα του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
Προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη με τη χρηματοδότηση έργων στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών σε κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) χαμηλότερο του 90 % του μέσου όρου της ΕΕ. Συνεισφέρει στη χρηματοδότηση έργων διευρωπαϊκών δικτύων μέσω του μηχανισμού **«Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ)**.

Υποτομέας 2β - Ανθεκτικότητα και αξίες

Erasmus+
Παρέχει στήριξη για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό μέσω της προώθησης της κινητικότητας και της ενεργού συμμετοχής των νέων.

NextGenerationEU (NGEU)
Δαπάνες χρηματοδότησης της μη επιστρεπτέας στήριξης από το **NGEU** για να βοηθηθούν τα κράτη μέλη της ΕΕ να ανακάμψουν από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

Άλλα καθεστώτα, όπως το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (**CERV**), το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (**CREA**), ειδικά μέσα που δημιουργήθηκαν για την προώθηση της ανάκαμψης στην ΕΕ μετά την COVID-19 (**EU4Health**), το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (**JUST**), κ.ά.

Πηγή: ΕΕΣ.

Διαχείριση των ταμείων

6.4. Τα *ταμεία της πολιτικής συνοχής* [*Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)*, ΕΚΤ+, *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)* και *Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)*] εκτελούνται ως επί το πλείστον στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης. *Οι διαχειριστικές αρχές* είναι πρωτίστως υπεύθυνες για την *κανονικότητα* των πληρωμών, αλλά η Επιτροπή φέρει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του ενωσιακού προϋπολογισμού και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των *συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων* των κρατών μελών. Επί του παρόντος, η Επιτροπή υλοποιεί προγράμματα τόσο της περιόδου 2014-2020 όσο και της περιόδου 2021-2027. Για την τελευταία περίοδο, το καθήκον της πιστοποίησης των ετήσιων λογαριασμών για κάθε πρόγραμμα έχουν αναλάβει οι διαχειριστικές αρχές. Προηγουμένως, τον ρόλο αυτό είχαν οι *αρχές πιστοποίησης*. Και για τις δύο περιόδους προγραμματισμού, οι εθνικές *αρχές ελέγχου* παρέχουν διασφάλιση σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους ετήσιους λογαριασμούς οι οποίοι υποβάλλονται στην Επιτροπή.

6.5. Στο ***γράφημα 6.3*** επισημαίνονται οι κύριες αλλαγές μεταξύ των δύο περιόδων προγραμματισμού σε επίπεδο ρόλων όσον αφορά τη διαχείριση, τις δικλίδες και την παροχή διασφάλισης[1].

[1] Για λεπτομερέστερα στοιχεία επί των συναφών διαδικασιών και αρμοδιοτήτων κατά την περίοδο 2014-2020, ανατρέξτε στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024, γράφημα 6.3.

Γράφημα 6.3 – Τι άλλαξε στους ρόλους στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την περίοδο 2021-2027

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του *κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) 2014-2020* και του ΚΚΔ 2021-2027.

6.6. Ο τομέας 2 του ΠΔΠ, «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», καλύπτει επίσης την ενωσιακή χρηματοδότηση που χορηγείται στο πλαίσιο προγραμμάτων ή δράσεων, των οποίων η διαχείριση ασκείται είτε άμεσα από τις *γενικές διευθύνσεις (ΓΔ)* της Επιτροπής (μεταξύ άλλων, και μέσω *εκτελεστικών οργανισμών* της ΕΕ) είτε έμμεσα, με την υποστήριξη οργανισμών-εταίρων ή άλλων αρχών, όπως οι εθνικοί οργανισμοί του *Erasmus+* (βλέπε ***γράφημα 6.2***).

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

6.7. Στόχος του ελέγχου μας ήταν να συμβάλουμε στη διαμόρφωση της *δήλωσης διασφάλισης (ΔΔ)*, όπως περιγράφουμε στο ***παράρτημα 1.1***, καθώς και να αξιολογήσουμε την κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο του τομέα 2 του ΠΔΠ.

6.8. Ο πληθυσμός που υποβάλαμε σε έλεγχο για το 2025 κατανέμεται σχεδόν ισομερώς μεταξύ των υποτομέων 2α και 2β του ΠΔΠ, ενώ το 2024 ο υποτομέας 2α αντιπροσώπευε το 86 % του πληθυσμού. Στο ***γράφημα 6.4*** παρουσιάζεται το μερίδιο των διάφορων ταμείων και μέσων που αναφέρονται στο ***γράφημα 6.2*** στον πληθυσμό ελέγχου. Η πληρωμή των δαπανών χρηματοδότησης του NGEU αντιπροσωπεύει το 27 % του πληθυσμού που υποβάλαμε σε έλεγχο, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο το 2024. Οι δαπάνες αυτές αντιστοιχούν επίσης στο ήμισυ του πληθυσμού του υποτομέα 2β. Οι πράξεις αυτές διαφέρουν θεμελιωδώς από τον υπόλοιπο πληθυσμό που υποβάλαμε σε έλεγχο στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα, είναι εκ φύσεως χαμηλού κινδύνου και διαπιστώσαμε ότι είναι νόμιμες και κανονικές.

Γράφημα 6.4 – Πληθυσμός ελέγχου για το 2025

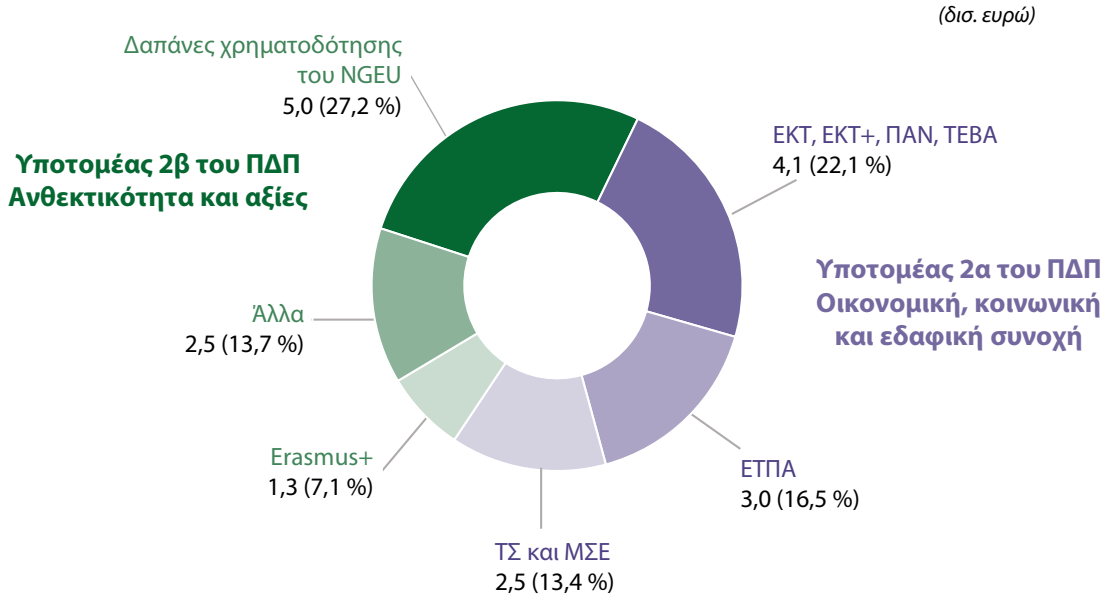

Πηγή: ΕΕΣ.

6.9. Ελέγξαμε **στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα 158 πράξεων** που επιλέξαμε από τον πληθυσμό του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ. Στόχος είναι η εκτίμηση του επιπέδου *σφάλματος* για τον τομέα 2 του ΠΔΠ. Στο ***γράφημα 6.5*** παρουσιάζεται ο αριθμός των πράξεων του δείγματός μας.

Γράφημα 6.5 – Αριθμός πράξεων του δείγματός μας

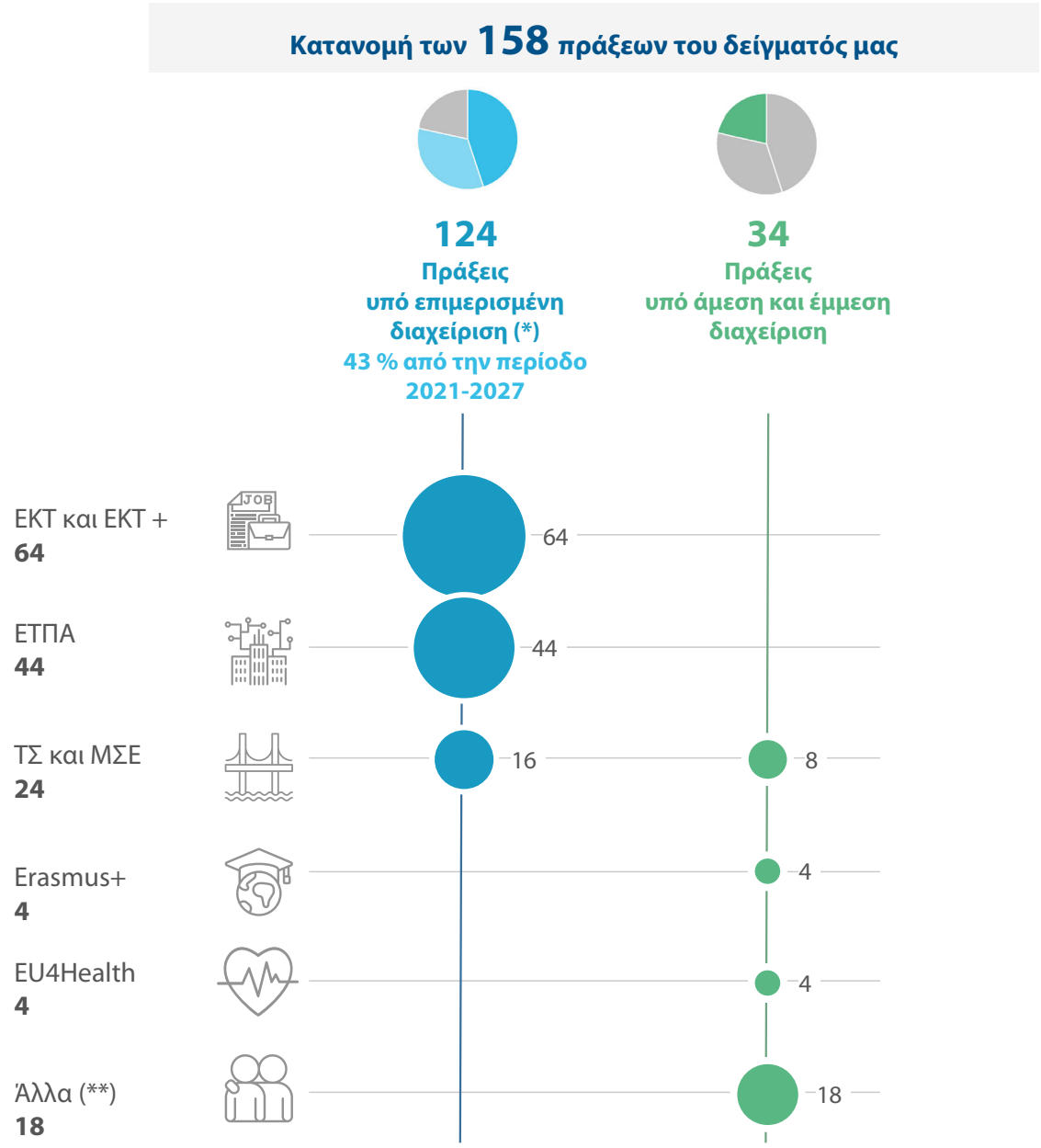

(*) Συμπεριλαμβανομένων **τριών *χρηματοδοτικών μέσων***, στο πλαίσιο των οποίων ελέγξαμε 17 *επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων*, 11 δάνεια και δύο πράξεις που αφορούσαν δαπάνες διαχείρισης.
(**) **18 άλλες πράξεις**: επτά σχετικές με τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και έργων της Επιτροπής, τρεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (CREA), τρεις σχετικές με τις δαπάνες χρηματοδότησης του NGEU, δύο στο πλαίσιο του *προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV)*, μία στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη» (JUST), μία στο πλαίσιο του προγράμματος «Κοινωνικών προνομίων και ειδικών ικανοτήτων » (SOCPL) και μία σχετική με τα αποτελέσματα των ετήσιων ελέγχων μας επί οργανισμών της ΕΕ που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του τομέα 2 του ΠΔΠ.

Πηγή: ΕΕΣ.

6.10. Επιπλέον, ελέγξαμε δύο πράξεις στο πλαίσιο του *Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSF)*, ενός *ειδικού μέσου* που διαχειρίζεται η ΓΔ REGIO, το οποίο όμως δεν εμπίπτει στον τομέα 2 του ΠΔΠ. Για τον λόγο αυτό, τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων ελεγκτικών εργασιών δεν περιλαμβάνονται στην ειδική εκτίμηση για τον τομέα αυτό.

6.11. Εξετάσαμε επίσης τις περί κανονικότητας πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* της ΓΔ EMPL και της ΓΔ REGIO για το 2025 και στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)* της Επιτροπής.

6.12. Στο πλαίσιο των διαδικασιών των δηλώσεων διασφάλισης για τα έτη 2017 έως 2024, η προσέγγισή μας συνίστατο στην επισκόπηση και την επανεκτέλεση των ελεγκτικών εργασιών των εθνικών αρχών ελέγχου και της Επιτροπής. Στόχος ήταν να προσδιοριστεί σε ποιον βαθμό μπορούσαμε να βασιστούμε στις εργασίες αυτές και να αντλήσουμε διασφάλιση από τα αποτελέσματά τους. Διαπιστώσαμε, ωστόσο, ότι σε πολλές περιπτώσεις οι εργασίες αυτές χαρακτηρίζονταν από αδυναμίες[2]. Επιπλέον, κρίναμε ότι οι αλλαγές στον σχεδιασμό και τη δομή του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων για την περίοδο 2021-2027 (***γράφημα 6.3***) δεν μετρίασαν τον κίνδυνο μη αποτελεσματικότητας των εν λόγω δικλίδων. Για τους λόγους αυτούς, για το οικονομικό έτος 2025 και εξής, επιστρέψαμε στην προσέγγιση που εφαρμόζαμε πριν από το 2017 για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, σύμφωνα με την οποία επιλέγουμε δικό μας δείγμα υποκείμενων πράξεων και διενεργούμε άμεσες ελεγκτικές δοκιμασίες επ' αυτών.

[2] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημεία 6.39-6.51, και επισκόπηση 03/2024, με τίτλο «Πλαίσιο διασφάλισης και βασικοί παράγοντες που συνέβαλαν στα σφάλματα στις δαπάνες της πολιτικής συνοχής της περιόδου 2014-2020».

6.13. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, ο πληθυσμός από τον οποίο επιλέξαμε το δείγμα για τον έλεγχό μας όσον αφορά την επιμερισμένη διαχείριση για το 2025 περιλαμβάνει τις δαπάνες που είχαν δηλωθεί από τις αρχές πιστοποίησης ή διαχείρισης μεταξύ 1ης Ιουλίου 2023 και 30ής Ιουνίου 2024 (δηλαδή κατά το λογιστικό έτος) και έγιναν δεκτές από την Επιτροπή στο πλαίσιο των φακέλων διασφάλισης και *κλεισίματος* κατά τη διάρκεια του 2025. Η προσέγγιση αυτή ακολουθεί τον ετήσιο κύκλο ελέγχων επαλήθευσης που διενεργούν οι αρχές διαχείρισης και ελέγχου πριν από την υποβολή των λογαριασμών στην Επιτροπή. Οι δαπάνες αφορούν αμφότερες τις περιόδους προγραμματισμού 2014-2020 και 2021-2027. Σύμφωνα με το σημείο ***20*** του ***παραρτήματος 1.1***, τα δείγματά μας προέρχονται μόνο από τον πληθυσμό των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς που έχει αποδεχθεί η Επιτροπή.

6.14. Οι τελικοί φάκελοι διασφάλισης και κλεισίματος για την περίοδο 2014-2020 έπρεπε να υποβληθούν έως τις 15 Φεβρουαρίου 2025. Ως εκ τούτου, αναμέναμε ότι το δείγμα μας για το 2025 θα περιλάμβανε μεγάλο αριθμό κλεισιμάτων *προγραμμάτων*. Ωστόσο, με τον *κανονισμό STEP*[3], η προθεσμία παρατάθηκε έως τις 15 Φεβρουαρίου 2026. Πολλά κράτη μέλη έκαναν χρήση αυτής της ευελιξίας, με αποτέλεσμα το 2025 να πιστοποιηθεί από αυτά και να γίνει δεκτό από την Επιτροπή μόνο το 20 % περίπου των προγραμμάτων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη δήλωσαν χαμηλές δαπάνες για την περίοδο 2021-2027, με συνέπεια ο πληθυσμός που υποβάλαμε σε έλεγχο να αντιστοιχεί μόλις στο ένα τρίτο του αντίστοιχου για το 2024.

6.15. Λόγω του σχετικά μικρού και ασυνήθους πληθυσμού στους λογαριασμούς που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και έκανε δεκτούς η Επιτροπή, η φύση των πράξεων που ελέγξαμε διέφερε σημαντικά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Παραδείγματος χάριν, το δείγμα μας στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από πράξεις σχετικές με το ΕΚΤ, ενώ στο αντίστοιχο δείγμα για το 2024 κυριαρχούσαν πράξεις σχετικές με το ΕΤΠΑ, οι οποίες χαρακτηρίζονται από διαφορετικούς κινδύνους. Ένα άλλο χαρακτηριστικό του ελέγχου για το οικονομικό έτος 2025 είναι ότι το 43 % των πράξεων του δείγματος και για τις δύο περιόδους προγραμματισμού (53 από τις 124) συγκεντρώνεται σε προγράμματα της Τσεχίας, της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι δαπάνες του Ηνωμένου Βασιλείου αφορούν το κλείσιμο προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, τα οποία είχαν εγκριθεί όταν η χώρα ήταν ακόμη μέλος της ΕΕ. Στο ***παράρτημα 6.1*** παρουσιάζεται η ανά χώρα κατανομή των πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση που ελέγξαμε.

[3] Άρθρο 14, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) 2024/795.

6.16. Μέρος του πληθυσμού μας για το 2025 αφορούσε τους λογαριασμούς του τελευταίου έτους των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, που περιλάμβαναν έργα τα οποία υλοποιήθηκαν αρκετά χρόνια πριν από το 2025. Ορισμένα από αυτά είχαν αρχικά χρηματοδοτηθεί από εθνικούς πόρους και είχαν ολοκληρωθεί προτού συμπεριληφθούν στους εν λόγω τελευταίους λογαριασμούς που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή. Η πρακτική αυτή διευκολύνει τα κράτη μέλη να απορροφήσουν τη χρηματοδότηση της ΕΕ που παραμένει διαθέσιμη στο τέλος της περιόδου χρηματοδότησης. Είναι σύμφωνη με τους κανόνες, υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είχε υποβάλει την αίτηση χρηματοδότησης στη διαχειριστική αρχή πριν από την ολοκλήρωση του έργου (όπως απαιτεί ο ΚΚΔ). Ο έλεγχος ορισμένων από τις περιπτώσεις αυτές που περιλαμβάνονταν στο δείγμα μας ήταν πολύπλοκο εγχείρημα, διότι τα σχετικά έγγραφα δεν ήταν άμεσα διαθέσιμα.

6.17. Ο πληθυσμός ελέγχου μας περιλαμβάνει τα ποσά που είχε αποδεχθεί η Επιτροπή από τους λογαριασμούς τεσσάρων προγραμμάτων στην Ουγγαρία, εξαιρουμένων των προκαταβολών *κρατικών ενισχύσεων* που δήλωσε η χώρα (βλέπε σημείο ***6.2***): Human Resources Development Operational Programme (OP) Plus, Implementation OP Plus, Integrated Transport Development OP Plus και Economic Development and Innovation OP Plus. Κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης των ελεγκτικών εργασιών μας, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είχε ακόμη αποφανθεί επί της προσφυγής ακύρωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (C-225/24) σχετικά με την εκτίμηση της Επιτροπής ότι πληρούτο ο οριζόντιος αναγκαίος πρόσφορος όρος που αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης[4]. Με βάση την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή κατέβαλε 781 εκατομμύρια ευρώ (συμπεριλαμβανομένων προκαταβολών κρατικών ενισχύσεων) στην Ουγγαρία για τρία από τα τέσσερα προγράμματα: το Human Resources Development OP Plus, το Integrated Transport Development OP Plus και το Economic Development and Innovation OP Plus. Δεν διατυπώνουμε γνώμη σχετικά με την εκτίμηση της Επιτροπής. Ωστόσο, στο πλαίσιο του δείγματός μας, εξετάσαμε άλλα ζητήματα κανονικότητας για δύο από τα προαναφερθέντα προγράμματα, και συγκεκριμένα για το Human Resources Development OP Plus και το Integrated Transport Development OP Plus.

[4] Σημεία VII και 86, και παράτημα IV της ειδικής έκθεσης 03/2024.

Κανονικότητα των πράξεων

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί των πράξεων

6.18. Από τις 158 πράξεις που ελέγξαμε, οι 71 (45 %) περιείχαν σφάλμα. *Ποσοτικοποιήσαμε* 53 από αυτά. Βάσει του ελέγχου μας, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος για τον τομέα 2 του ΠΔΠ είναι 6,6 %[5] (βλέπε ***γράφημα 6.6***).

Γράφημα 6.6 – Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί των πράξεων

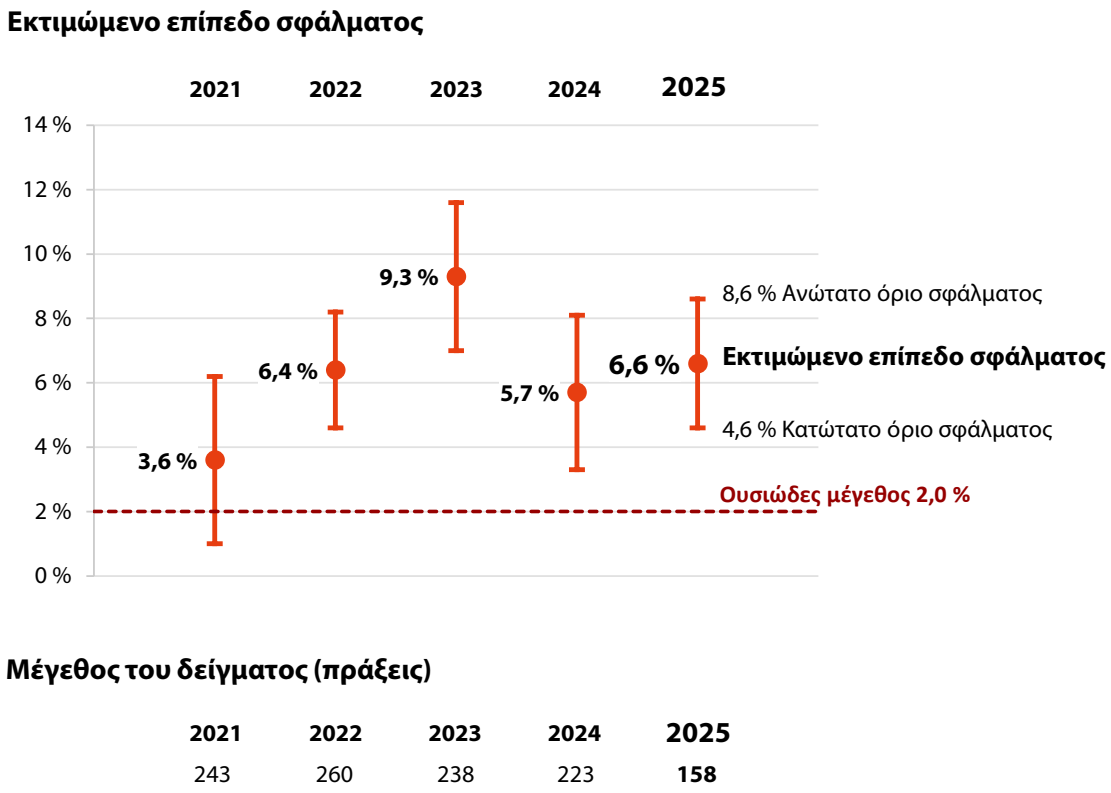

Μέγεθος του δείγματος (πράξεις)

2021	2022	2023	2024	2025
243	260	238	223	**158**

Πηγή: ΕΕΣ.

6.19. Στο ***γράφημα 6.7*** παρουσιάζονται, σε εκατοστιαίες μονάδες του συνολικού ποσοστού σφάλματος, τα είδη σφάλματος που διαπιστώσαμε ότι συμβάλλουν περισσότερο στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το υπό εξέταση έτος (σημεία ***6.23***-***6.36*** και ***6.39***).

[5] Το *εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος* μόνο για τον υποτομέα 2α είναι 12,4 %.

Γράφημα 6.7 – Επικρατέστερα είδη σφάλματος (*)

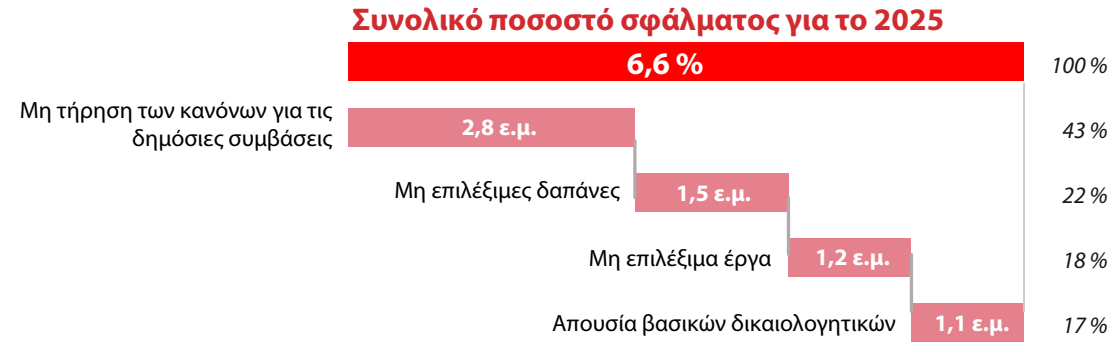

ε.μ.: εκατοστιαία/-ες μονάδα/-ες

(*) Δεν παρουσιάζονται όλα τα σφάλματα που εντοπίσαμε, διότι ορισμένες μεμονωμένες πράξεις περιείχαν περισσότερα είδη σφάλματος. Στις περιπτώσεις αυτές, για την εκτίμηση του ποσοστού σφάλματος λαμβάνουμε υπόψη μόνο το σφάλμα με τη μεγαλύτερη οικονομική επίπτωση.

Πηγή: ΕΕΣ.

Συνοχή – επιμερισμένη διαχείριση

6.20. Στην παρούσα ενότητα της έκθεσης παρουσιάζουμε τα ευρήματά μας για τις δαπάνες υπό επιμερισμένη διαχείριση στον υποτομέα 2α του ΠΔΠ (συνοχή). Στο ***παράρτημα 6.1*** παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες για το δείγμα των πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση που υποβάλαμε σε έλεγχο και τα σχετικά ευρήματά μας.

6.21. Όταν οι διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών δηλώνουν στην Επιτροπή δαπάνες στους λογαριασμούς τους, πιστοποιούν, αφενός, ότι αυτές πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους εφαρμοστέους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες και, αφετέρου, ότι χρηματοδοτήθηκαν *δικαιούχοι* και έργα που πληρούσαν τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας και τις λοιπές απαιτήσεις των προγραμμάτων.

6.22. Μολονότι φέτος δεν επιλέξαμε τις πράξεις υπό επιμερισμένη διαχείριση βάσει των δειγμάτων των αρχών ελέγχου (σημείο ***6.12***), ποσοστό 27 % των πράξεων του δείγματός μας είχε προηγουμένως ελεγχθεί από αυτές. Στις εν λόγω πράξεις εντοπίσαμε και ποσοτικοποιήσαμε 16 σφάλματα που οι αρχές δεν είχαν αναφέρει.

Μη επιλέξιμες δαπάνες και μη επιλέξιμα έργα

6.23. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας εξετάζουμε τη συμμόρφωση με τον ισχύοντα κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ), την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία και με τυχόν άλλους όρους στήριξης. Τα είδη σφάλματος που εντοπίσαμε συχνότερα αφορούσαν μη επιλέξιμες δαπάνες και μη επιλέξιμα έργα. Από τα 48 σφάλματα που ποσοτικοποιήσαμε, τα 21 (44 %) ήταν αυτού του είδους. Δεκαοκτώ[6] από αυτά αφορούσαν μη επιλέξιμες δαπάνες. Στο ***πλαίσιο 6.1*** παρατίθεται παράδειγμα δαπανών που πραγματοποιήθηκαν αλλά δεν δικαιολογούνταν από τις ανάγκες που είχαν δηλωθεί.

Πλαίσιο 6.1

Παράδειγμα παροχής εξοπλισμού ΤΠ καθ' υπέρβαση των αναγκών των αποδεκτών

Έργο που υλοποιήθηκε σε μία περιφέρεια της Γερμανίας και χρηματοδοτήθηκε πλήρως από τη *REACT-EU* αποσκοπούσε στην ανάπτυξη της ψηφιακής ικανότητας περιφερειακών κέντρων εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της παροχής εξοπλισμού ΤΠ. Για να διαπιστωθεί η ζήτηση για υλισμικό και λογισμικό, ο *δικαιούχος* διοργάνωσε εκτενείς διαδικτυακές συναντήσεις ενημέρωσης και διαβούλευσης, σε συνέχεια των οποίων κάλεσε τα εν λόγω κέντρα να απαντήσουν σε σχετική λεπτομερή έρευνα και να εξειδικεύσουν τις ανάγκες τους. Στη συνέχεια, εφάρμοσε αλγόριθμο για να επαληθεύσει ότι οι ανάγκες που δηλώθηκαν δεν υπερέβαιναν το επίπεδο που θα μπορούσε να θεωρηθεί εύλογο, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και της στελέχωσης κάθε κέντρου.

Κατά τον έλεγχό μας διαπιστώσαμε ότι οι ποσότητες εξοπλισμού ΤΠ που παραδόθηκαν στους *τελικούς αποδέκτες* ήταν σε αρκετές περιπτώσεις μεγαλύτερες από αυτές που εκείνοι είχαν ζητήσει στο πλαίσιο της έρευνας. Λόγου χάριν, αποδέκτης που είχε ζητήσει 10 φορητούς υπολογιστές έλαβε τελικά 30, καθώς και 44 οθόνες και 25 ταμπλέτες που δεν είχε ζητήσει. Σε άλλη περίπτωση, η ποσότητα ταμπλετών που έλαβε ο αποδέκτης υπερέβαινε τον μέγιστο αριθμό που είχε προκύψει βάσει του αλγόριθμου. Αυτό αντιβαίνει στους κανόνες του προγράμματος, οι οποίοι προβλέπουν τη χρήση των δημόσιων *επιχορηγήσεων* για την κάλυψη αποκλειστικά δαπανών που είναι αναγκαίες για την άμεση υλοποίηση του έργου. Δεδομένου ότι δεν μας παρασχέθηκε αιτιολόγηση για τις ποσότητες που υπερέβαιναν τις ανάγκες που είχαν δηλώσει τα κέντρα κατάρτισης, κρίναμε ότι οι σχετικές δαπάνες δεν ήταν επιλέξιμες.

[6] Τσεχία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Πολωνία, Φινλανδία, Σουηδία και Interreg.

6.24. Η αξιολόγηση της επιλεξιμότητας βασίζεται τόσο στους εφαρμοστέους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες όσο και στις συμφωνίες επιχορήγησης μεταξύ δικαιούχων και διαχειριστικών αρχών. Σε μία περίπτωση στη Γαλλία, η συμφωνία επιχορήγησης προέβλεπε δράσεις προς υλοποίηση. Διαπιστώσαμε ότι η διατύπωση της συμφωνίας επιχορήγησης καθιστούσε δυσχερή τη σύνδεση μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και των εν λόγω δράσεων. Ωστόσο, επιβεβαιώσαμε ότι όντως πραγματοποιήθηκαν επιλέξιμες δραστηριότητες, αλλά δεν υπήρχε σαφής τεκμηρίωση που να τις συνδέει με τις δηλωθείσες δαπάνες. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία μας, ταξινομήσαμε το εύρημα αυτό ως μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

6.25. Σε άλλη περίπτωση, στην Ουγγαρία, εντοπίσαμε έργο που δεν ήταν επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την ΕΕ και ποσοτικοποιήσαμε το σφάλμα. Επιπλέον, πέντε έργα του δείγματός μας (τρία στην Τσεχία και δύο στη Γαλλία) δεν πληρούσαν όλα τα κριτήρια που είχαν οριστεί στις σχετικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έργων. Θεωρούμε ότι τα εν λόγω σφάλματα συμμόρφωσης είναι σημαντικά αλλά δεν έχουν άμεση και μετρήσιμη οικονομική επίπτωση και, ως εκ τούτου, δεν τα ποσοτικοποιήσαμε.

Απουσία βασικών δικαιολογητικών

6.26. Σύμφωνα με τον ΚΚΔ, οι δικαιούχοι και οι *αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές* οφείλουν να εφαρμόζουν και να τηρούν συστήματα, διαδικασίες και τεκμηρίωση που εξασφαλίζουν επαρκή *διαδρομή ελέγχου*. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία μας, επιλέγουμε αντιπροσωπευτικό δείγμα πράξεων στο οποίο βασίζουμε το συνολικό συμπέρασμά μας. Προκειμένου τα αποτελέσματά μας να είναι πλήρως αντιπροσωπευτικά, η προσέγγιση αυτή απαιτεί να συγκεντρώνουμε αξιόπιστα τεκμήρια για κάθε επιλεγείσα πράξη. Η συγκέντρωση των εν λόγω τεκμηρίων μπορεί να πραγματοποιείται πολλά χρόνια μετά την υλοποίηση της δραστηριότητας, εξακολουθεί όμως να είναι σύμφωνη με την απαίτηση του ΚΚΔ για τη διατήρηση των σχετικών εγγράφων.

6.27. Διαπιστώσαμε ότι για 14[7] από τις πράξεις που εξετάσαμε (29 % των σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε στο δείγμα πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση), ούτε οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές ούτε οι δικαιούχοι μπορούσαν να μας παράσχουν έγγραφα τα οποία κρίναμε απαραίτητα για την απόδειξη της συμμόρφωσης με τους όρους επιλεξιμότητας και τις λοιπές απαιτήσεις (***πλαίσιο 6.2***).

Πλαίσιο 6.2

Παράδειγμα απουσίας στοιχείων που να τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των συμμετεχόντων

Στο πλαίσιο έργου του ΕΚΤ+ που υλοποιήθηκε σε 14 δήμους της Σουηδίας, ο δικαιούχος, μια κοινοπραξία δημόσιων αρχών, πρόσφερε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων στήριξης απευθυνόμενων σε άτομα που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες, με στόχο τη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους. Η στήριξη μπορούσε να λάβει τη μορφή προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ή συνεδριών καθοδήγησης βάσει των αναγκών κάθε συμμετέχοντα. Η συμμετοχή στο έργο δεν μπορούσε να υπερβαίνει τους 12 μήνες.

Για να είναι επιλέξιμοι, οι δυνητικοί συμμετέχοντες έπρεπε να έχει κριθεί ότι αντιμετωπίζουν «δύσκολες προσωπικές συνθήκες». Για τους περισσότερους από τους συμμετέχοντες του δείγματός μας, δεν λάβαμε τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε η αξιολόγηση των προσωπικών συνθηκών τους, με τη μορφή είτε παραπομπής από τις κοινωνικές υπηρεσίες είτε επαγγελματικής αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε πριν από την εγγραφή τους στο έργο. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ορισμένοι από τους συμμετέχοντες ωφελήθηκαν από το πρόγραμμα για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών.

[7] Γερμανία, Ουγγαρία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο και Interreg.

6.28. Κριτήρια επιλεξιμότητας δεν καθορίζονται μόνο στον ΚΚΔ, αλλά και στις συμφωνίες επιχορήγησης που καταρτίζουν οι εθνικές αρχές και εγκρίνει η Επιτροπή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επιτρέπεται στις διαχειριστικές αρχές να βασίζουν την αξιολόγησή τους όσον αφορά την επιλεξιμότητα σε υπεύθυνες δηλώσεις των αποδεκτών, χωρίς ανεξάρτητη επιβεβαίωση της συμμόρφωσης με όλες τις απαιτήσεις. Θεωρούμε ότι οι δηλώσεις αυτές δεν αποτελούν επαρκές τεκμήριο για τη θεμελίωση των συμπερασμάτων του ελέγχου μας. Σε δύο περιπτώσεις δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε τη συμμόρφωση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και με άλλες απαιτήσεις, διότι οι διαχειριστικές αρχές είχαν βασιστεί αποκλειστικά σε υπεύθυνες δηλώσεις των δικαιούχων. Σε άλλες περιπτώσεις, κατέστη δυνατό να επαληθεύσουμε τις υπεύθυνες δηλώσεις χρησιμοποιώντας άλλες πηγές (όπως εθνικά και περιφερειακά συστήματα πληροφοριών) για να εξακριβώσουμε την επιλεξιμότητα και, ως εκ τούτου, δεν αναφέραμε σφάλμα.

6.29. Σε τρεις περιπτώσεις, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας για τις *επιλογές απλουστευμένου κόστους*, διότι τα σχετικά έγγραφα δεν ήταν διαθέσιμα (βλέπε επίσης σημείο ***6.38***).

Παραβάσεις των κανόνων της εσωτερικής αγοράς σε σχέση με δημόσιες συμβάσεις και κρατικές ενισχύσεις

6.30. Κατά τον έλεγχο των διαδικασιών σύναψης *δημόσιων συμβάσεων*, εξετάζουμε τη συμμόρφωσή τους με τους σχετικούς ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες, όπως προβλέπει ο ΚΚΔ. Σκοπός των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις είναι να διασφαλίζεται ότι το δημόσιο χρήμα δαπανάται κατά τρόπο *αποτελεσματικό, οικονομικό* και *αποδοτικό* και ότι τηρούνται παράλληλα οι αρχές της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

6.31. Εξήντα τέσσερις από τις πράξεις του δείγματος πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση που εξετάσαμε αφορούσαν διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Σε 18 από αυτές, εντοπίσαμε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς ή τους εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις στην Τσεχία, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και σε έργα Interreg. Εξ αυτών των σφαλμάτων ποσοτικοποιήσαμε 13 σύμφωνα με τη μεθοδολογία μας (η οποία διαφέρει από αυτή που εφαρμόζαμε προηγουμένως, βλέπε σημεία ***1.36*** και ***1.37***).

6.32. Ένα είδος σφάλματος που εντοπίσαμε σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων οφειλόταν στην αποδοχή από τις αναθέτουσες αρχές ουσιωδών τροποποιήσεων που επέφερε ο ανάδοχος στην αρχική σύμβαση. Οι συμβάσεις επιτρέπεται να τροποποιούνται, αλλά πρέπει να τηρούνται οι οδηγίες της ΕΕ και οι εθνικοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Στο ***πλαίσιο 6.3*** παρουσιάζεται μία περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους εν λόγω κανόνες. Παρόμοια σφάλματα εντοπίσαμε σε έργα που υλοποιήθηκαν στην Τσεχία, στην Ιταλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, τόσο υπό επιμερισμένη όσο και υπό *άμεση διαχείριση*.

Πλαίσιο 6.3

Παράδειγμα ουσιώδους τροποποίησης σύμβασης

Στο πλαίσιο έργου που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ στην Αγγλία, ο δικαιούχος, ένα σωφρονιστικό ίδρυμα, έλαβε επιχορήγηση με σκοπό την προετοιμασία των κρατουμένων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας μετά την αποφυλάκισή τους. Κατόπιν ανοικτής διαδικασίας, η σύμβαση για τις σχετικές υπηρεσίες κατάρτισης ανατέθηκε σε εξωτερική εταιρεία. Υπεγράφη το 2015 και κάλυπτε την περίοδο έως το τέλος του 2020, με δυνατότητα παράτασης της διάρκειάς της κατά 24 ακόμη μήνες.

Διαπιστώσαμε ότι το 2018 η σύμβαση παρατάθηκε κατά 32 μήνες και η αξία της αυξήθηκε κατά περισσότερο από 50 %. Ο δικαιούχος υπέγραψε την τροποποίηση μολονότι γνώριζε ότι η παράταση κατά οκτώ ακόμη μήνες αντέβαινε στις διατάξεις της αρχικής σύμβασης. Κύρια επίδωξή του ήταν να κάνει χρήση των κονδυλίων του ΕΚΤ που ήταν διαθέσιμα μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ.

Δεδομένου ότι αυτό δεν επηρέασε την υλοποίηση του αρχικού έργου και ότι η παράταση πέραν των 24 μηνών δεν ήταν αναγκαία για την επίτευξη των αρχικών στόχων του, δεν υπήρχαν βάσιμοι λόγοι που να δικαιολογούν την τροποποίηση. Θεωρούμε ότι η ουσιώδης τροποποίηση της σύμβασης χωρίς να κινηθεί νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης αντιβαίνει στην οδηγία 24/2014/ΕΕ.

6.33. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων εντοπίσαμε και άλλα είδη σφάλματος (***πλαίσιο 6.4***).

Πλαίσιο 6.4

Παράδειγμα φραγμών εισόδου στην αγορά που παρακωλύουν αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό

Έργο που υλοποιήθηκε από την αρχή σιδηροδρόμων στην Τσεχία αφορούσε την εγκατάσταση του παρατρόχιου τμήματος του ευρωπαϊκού συστήματος ελέγχου αμαξοστοιχιών (ETCS) σε τμήμα σιδηροδρομικής γραμμής μήκους 38 χλμ. Το ETCS καθιστά δυνατή την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διεπαφής επί της αμαξοστοιχίας εγκατεστημένης στον θάλαμο μηχανοδηγού και της παρατρόχιας υποδομής, βελτιώνοντας την ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας. Μετά την ολοκλήρωση ενός πιλοτικού έργου το 2011, όλες οι συμβάσεις για την υλοποίηση του ETCS στην Τσεχία έχουν ανατεθεί σε μία συγκεκριμένη εταιρεία που είναι υπεύθυνη για την ενσωμάτωση του συστήματος αυτού στα υφιστάμενα εθνικά συστήματα σιδηροδρομικής σηματοδότησης.

Για την επιλογή του αναδόχου του ελεγχθέντος έργου μελέτης και κατασκευής, η αρχή σιδηροδρόμων κίνησε ανοικτή διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, με προθεσμία 37 ημερών για την υποβολή προσφορών. Η προθεσμία αυτή ήταν λίγο μεγαλύτερη από την ελάχιστη προθεσμία των 30 ημερών που προβλέπει η εφαρμοστέα οδηγία[8]. Κατά την άποψή μας, δεδομένης της πολυπλοκότητας του έργου και του απαιτούμενου χρόνου, η περίοδος αυτή ήταν ανεπαρκής και δεν εξασφάλιζε σε άλλους δυνητικούς προσφέροντες τα αναγκαία χρονικά περιθώρια ώστε να προτείνουν εναλλακτική, πλήρως συμβατή λύση.

Η συγγραφή υποχρεώσεων παρείχε στους δυνητικούς προσφέροντες τη δυνατότητα να παρουσιάσουν εναλλακτική λύση. Ωστόσο, δεν παρασχέθηκαν τεχνικές προδιαγραφές που θα τους επέτρεπαν να αξιολογήσουν κατά πόσο θα μπορούσαν να εκπληρώσουν την απαίτηση συμβατότητας με το υφιστάμενο σύστημα ETCS, και ο ανάδοχος δεν είχε νομική υποχρέωση να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την υφιστάμενη λύση.

Παραλείποντας να συμπεριλάβει τις τεχνικές απαιτήσεις στη συγγραφή υποχρεώσεων, ο δικαιούχος δεν εξασφάλισε ισότιμη πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης της δημόσιας σύμβασης. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι για την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης κάθε νέου προϊόντος ή τεχνικής λύσης σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα θα χρειάζονταν τουλάχιστον 120 ημέρες. Στην πράξη, κανένας προσφέρων εκτός από την κατεστημένη εταιρεία δεν ήταν τεχνικά εφικτό να υποβάλει προσφορά πληρούσα τα κριτήρια εντός της προθεσμίας. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι αυτό συνιστούσε φραγμό εισόδου στην αγορά, παρακωλύοντας αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό, κάτι που δεν συνάδει με τις σχετικές οδηγίες της ΕΕ.

Παρόμοιες καταστάσεις διαπιστώσαμε και σε δύο ακόμη σιδηροδρομικά έργα που υλοποιήθηκαν στην Τσεχία.

[8] Άρθρα 45-49 της οδηγίας 25/2014/ΕΕ.

6.34. Η συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις είναι καίριας σημασίας για την υλοποίηση των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Διασφαλίζει ότι η χορηγούμενη δημόσια στήριξη δεν στρεβλώνει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Οι κρατικές ενισχύσεις είναι καταρχήν ασυμβίβαστες με την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εκτός αν βρίσκονται κάτω από το σχετικό κανονιστικό όριο[9]. Ωστόσο, ο κανόνας αυτός έχει εξαιρέσεις, ιδίως εάν το έργο καλύπτεται από τον *γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ)*[10].

6.35. Σε ένα από τα έργα Interreg που ελέγξαμε, διαπιστώσαμε ότι το ποσοστό της ενίσχυσης υπερέβαινε το προβλεπόμενο στον ΓΚΑΚ. Μολονότι αυτό συνιστά σφάλμα, δεν προβήκαμε στην ποσοτικοποίησή του, διότι δεν επηρέασε την επιλεξιμότητα των δηλωθεισών δαπανών. Εντοπίσαμε δύο ακόμη περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τον ΓΚΑΚ τις οποίες δεν ποσοτικοποιήσαμε, μία στη Γερμανία και μία στη Γαλλία.

6.36. Σε άλλο πρόγραμμα Interreg που ελέγξαμε, εντοπίσαμε ένα παράδειγμα ορθής πρακτικής. Η διαχειριστική αρχή είχε καταρτίσει λεπτομερή και πλήρη κατάλογο ελέγχου που κάλυπτε όλες τις ισχύουσες απαιτήσεις για τις κρατικές ενισχύσεις και είχε διενεργήσει ελέγχους σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων στους δικαιούχους που χρηματοδοτούνταν από την ΕΕ και στους τελικούς ωφελούμενους από δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες με ενωσιακούς πόρους. Η συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις δεν αξιολογήθηκε από τη διαχειριστική αρχή μία μόνο φορά, αλλά επανειλημμένως καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, σε κάθε τροποποίηση της συμφωνίας επιχορήγησης. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίστηκε η συνεχής συμμόρφωση με τους κανόνες.

---

[9] Κανονισμοί (ΕΕ) 1407/2013 και 2023/2831 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις *ενισχύσεις ήσσονος σημασίας*.

[10] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά.

Επιλογές απλουστευμένου κόστους

6.37. Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, οι επιλογές απλουστευμένου κόστους (ΕΑΚ) καθιερώθηκαν ως σημαντικό μέτρο απλούστευσης. Ορισμένες σχεδιάζονται από τις διαχειριστικές αρχές και μπορούν να απλουστεύσουν τις διαδικασίες για τους δικαιούχους. Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, η μεθοδολογία στην οποία βασίζονται οι ΕΑΚ πρέπει να είναι δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη. Ωστόσο, όταν οι κανόνες δεν καθορίζονται ή δεν εφαρμόζονται σωστά, μπορεί να προκύψουν σφάλματα, ενδεχομένως συστηματικά, καθώς η ίδια ΕΑΚ μπορεί να εφαρμοστεί σε μεγάλο αριθμό πράξεων.

6.38. Οι δικαιούχοι προσέφυγαν σε ΕΑΚ για να δηλώσουν δαπάνες για 65 πράξεις (ή για το 52 %) του δείγματος μας, εφαρμόζοντας είτε κατ' αποκοπή συντελεστές, είτε *τυποποιημένες κλίμακες μοναδιαίου κόστους*, είτε συνδυασμό των δύο. Σε πέντε πράξεις του ΕΚΤ+ στις οποίες χρησιμοποιήθηκαν ΕΑΚ, είτε δεν μπορέσαμε να επιβεβαιώσουμε πού βασίστηκε ο κατ' αποκοπήν συντελεστής ή το μοναδιαίο κόστος που εφαρμόστηκε (***πλαίσιο 6.5***) είτε διαπιστώσαμε ότι δεν ήταν επικαιροποιημένα. Σε δύο από αυτές τις περιπτώσεις διαγνώσαμε περιττή πολυπλοκότητα, καθώς οι διαχειριστικές αρχές επέλεξαν να σχεδιάσουν δικές τους ΕΑΚ αντί να χρησιμοποιήσουν τις τυποποιημένες που προβλέπονται στον ΚΚΔ. Ακόμη, σε μία περίπτωση διαπιστώσαμε εσφαλμένη εφαρμογή τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους. Και στις πέντε περιπτώσεις ποσοτικοποιήσαμε τη διαφορά μεταξύ των δηλωθεισών δαπανών, τις οποίες δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε, και είτε των τυποποιημένων ΕΑΚ που προβλέπονται στους κανονισμούς είτε της καλύτερης δυνατής εκτίμησής μας για το ύψος των δαπανών. Σε 10 από τις 65 πράξεις στις οποίες χρησιμοποιήθηκαν ΕΑΚ εντοπίσαμε σφάλματα στις *άμεσες δαπάνες* ή στις μονάδες στις οποίες είχαν βασιστεί οι ΕΑΚ.

Πλαίσιο 6.5

Παράδειγμα μη επαληθεύσιμης μεθόδου υπολογισμού ΕΑΚ

Σε έργο του ΕΚΤ για την υποστήριξη των ανέργων, που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο περιφερειακού προγράμματος της περιόδου 2014-2020 στη Γερμανία, το ύψος της επιχορήγησης υπολογίστηκε με πολλαπλασιασμό του αριθμού των συμμετεχόντων επί ένα προκαθορισμένο σταθερό ποσό ανά συμμετέχοντα και ανά μήνα. Οι εθνικές αρχές εξήγησαν ότι το εν λόγω σταθερό ποσό (μοναδιαίο κόστος) καθορίστηκε με βάση σύνολα ιστορικών δεδομένων της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού για παρόμοια έργα. Ωστόσο, τα σχετικά έγγραφα δεν ήταν πλέον διαθέσιμα, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η επαλήθευση της βάσης υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους.

Παρόμοια ζητήματα εντοπίσαμε σε τέσσερα έργα του ΕΚΤ+ της περιόδου 2021-2027, δύο σε ένα γερμανικό πρόγραμμα και άλλα δύο σε ένα ιταλικό. Στις περιπτώσεις της Γερμανίας, οι δικαιούχοι είχαν εφαρμόσει κατ' αποκοπή συντελεστή για την κάλυψη των *έμμεσων δαπανών* του έργου. Ο υπολογισμός αυτού του κατ' αποκοπή συντελεστή βασίστηκε εν μέρει σε ιστορικούς συντελεστές, ένας από τους οποίους δεν ήταν δυνατό να επαληθευθεί λόγω μη διαθεσιμότητας συνόλων δεδομένων.

Στις δύο περιπτώσεις στην Ιταλία, ο κατ' αποκοπή συντελεστής για τις έμμεσες δαπάνες είχε βασιστεί σε μελέτη που είχαν εκπονήσει το 2007 οι πάροχοι κατάρτισης στην περιφέρεια. Το 2009, η Επιτροπή τον ενέκρινε, μολονότι δεν είχε γίνει επαλήθευση των υποκείμενων δεδομένων και, έως τον χρόνο του ελέγχου μας, η εν λόγω μελέτη δεν είχε επικαιροποιηθεί. Δεδομένου ότι η μέθοδος υπολογισμού βασίστηκε σε ελλιπή χρηματοοικονομικά στοιχεία δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε ότι πληρούσε τις απαιτήσεις του ΚΚΔ.

Ανθεκτικότητα και αξίες – υπό τη διαχείριση της Επιτροπής

6.39. Στην παρούσα ενότητα της έκθεσης παρουσιάζουμε τα ευρήματά μας σχετικά με τις δαπάνες που τελούν υπό την *άμεση ή την έμμεση διαχείριση* της Επιτροπής. Ποσοτικοποιήσαμε τέσσερα σφάλματα σε περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή είχε στηρίξει άμεσα έργα μέσω του *Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA)*, του *Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA)* και της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ EMPL) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπλέον, ποσοτικοποιήσαμε ένα ακόμη σφάλμα σε δράση που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Erasmus+. Η συμβολή των σφαλμάτων αυτών έχει συνεκτιμηθεί στα στοιχεία που παρουσιάζονται στο ***γράφημα 6.6***. Στο ***πλαίσιο 6.6*** περιγράφεται περίπτωση αδικαιολόγητης παρακράτησης κεφαλαίων από τον συντονιστή έργου του Erasmus+.

Πλαίσιο 6.6

Παράδειγμα συντονιστή έργου που κράτησε διπλάσιο μερίδιο της χρηματοδότησης από αυτό που του αναλογούσε αρχικά

Στο πλαίσιο ενός έργου Erasmus+ που διαχειρίζεται ο EACEA, κοινοπραξία τεσσάρων αθλητικών συλλόγων έλαβε κατ' αποκοπή επιχορήγηση («*κατ' αποκοπή ποσό*») για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων σωματικής άσκησης σε οίκους ευγηρίας, την ανάπτυξη προγράμματος άσκησης για τους ηλικιωμένους και την παροχή κατάρτισης στο προσωπικό. Ο τρόπος κατανομής της επιχορήγησης μεταξύ των τεσσάρων εταίρων καθοριζόταν σαφώς στη συμφωνία. Ωστόσο, ο σύλλογος που είχε αναλάβει τον ρόλο του συντονιστή του έργου υπέγραψε συμφωνίες σύμπραξης με τους άλλους τρεις εταίρους για ποσά χαμηλότερα από εκείνα που προβλέπονταν αρχικά, χωρίς καμία αλλαγή στην κατανομή των αρμοδιοτήτων και τον φόρτο εργασίας. Τελικά, κράτησε για τον ίδιο το 71 % του ποσού της επιχορήγησης, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από εκείνο που του είχε αρχικά διατεθεί. Επιπλέον, και παρά την περί του αντιθέτου ρητή πρόβλεψη της συμφωνίας επιχορήγησης, η ανακατανομή αυτή δεν επισημοποιήθηκε μέσω τροποποίησης.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Η αξιολόγηση της Επιτροπής για το 2025

Τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών δεν λειτούργησαν ικανοποιητικά για ορισμένα προγράμματα

6.40. Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της (ΕΕΔ), η Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με το κατά πόσον οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες δικλίδων παρέχουν εύλογη διασφάλιση ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών. Στις ΕΕΔ του 2025, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών (διαχειριστικές αρχές / ενδιάμεσοι φορείς και αρχές ελέγχου) είτε δεν λειτουργούσαν ικανοποιητικά είτε επηρεάζονταν εν μέρει από αδυναμίες σε 72 επί συνόλου 617 προγραμμάτων υπό τη διαχείριση της ΓΔ REGIO και σε 41 επί συνόλου 384 προγραμμάτων υπό τη διαχείριση της ΓΔ EMPL. Σε αυτά περιλαμβάνονται προγράμματα τόσο της περιόδου 2014-2020 όσο και της περιόδου 2021-2027. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή διατύπωσε *επιφυλάξεις* σχετικά με τα περισσότερα από τα εν λόγω προγράμματα στη δήλωση διασφάλισης για το 2025.

6.41. Λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων του ελέγχου της Επιτροπής και των δικών μας ευρημάτων, συμφωνούμε με το συμπέρασμά της ότι τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών δεν λειτούργησαν ικανοποιητικά για ορισμένα προγράμματα.

Οι λογαριασμοί που έγιναν δεκτοί περιέχουν ουσιώδες επίπεδο παράτυπων δαπανών

6.42. Στις ΕΕΔ της, η Επιτροπή αξιολογεί τα επιμέρους ποσοστά σφάλματος που αναφέρουν τα κράτη μέλη, τα αποτελέσματα των δικών της εργασιών για την κανονικότητα, καθώς και άλλες διαθέσιμες πληροφορίες, όπως τα αποτελέσματα των ελεγκτικών εργασιών του ΕΕΣ, και βάσει αυτών εκτιμά τον *κίνδυνο κατά την πληρωμή* και αναφέρει το εν λόγω ποσοστό σφάλματος ως *βασικό δείκτη επιδόσεων (ΒΔΕ)* σχετικά με τη *νομιμότητα* και την *κανονικότητα*. Για το 2025 αυτός αφορά μόνο τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020. Η Επιτροπή παρέχει επίσης εκτίμηση του πιθανού κινδύνου κατά το κλείσιμο, λαμβάνοντας υπόψη τις *δημοσιονομικές διορθώσεις* που αναμένει να εφαρμόσει σε συνέχεια τόσο των δικών της μελλοντικών ελέγχων νομιμότητας και κανονικότητας όσο και εκείνων του ΕΕΣ.

6.43. Ο κίνδυνος κατά την πληρωμή αποτελεί τη βέλτιστη δυνατή συντηρητική εκτίμηση, από την Επιτροπή, του ύψους των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και δεν ήταν νόμιμες και κανονικές κατά τον χρόνο της πληρωμής, ορισμένες από τις οποίες αναμένει να εντοπίσει και να διορθώσει τα επόμενα έτη. Η Επιτροπή υπολογίζει ένα μέγιστο ποσοστό ώστε να λάβει υπόψη τον κίνδυνο σφάλματος εκτός του δείγματος πράξεων των προγραμμάτων στα οποία βασίζονται τα ποσοστά σφάλματος, καθώς και τυχόν πρόσθετους κινδύνους που έχει εντοπίσει η ίδια ή το ΕΕΣ.

6.44. Για το λογιστικό έτος 2023/2024, η ΓΔ REGIO ανέφερε ποσοστό κινδύνου κατά την πληρωμή 2,1 % για τα υπό επιμερισμένη διαχείριση προγράμματα της περιόδου 2014-2020 (έναντι 2,5 % για το λογιστικό έτος 2022/2023). Το μέγιστο ποσοστό σφάλματος υπολογίστηκε σε 3,1 % (3,6 % για το λογιστικό έτος 2022/2023). Το ποσοστό σφάλματος που υπολόγισε η ΓΔ EMPL ήταν 2,2 %, όπως και το προηγούμενο έτος, με μέγιστο ποσοστό σφάλματος 3,2 % (3,0 % για το προηγούμενο έτος).

6.45. Μόνο το ένα τρίτο περίπου των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 υπέβαλαν τους λογαριασμούς τους το 2025. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή αποφάσισε να εκτιμήσει τον κίνδυνο κατά την πληρωμή για τα εν λόγω προγράμματα στο 2 % και να μην τον συμπεριλάβει στον υπολογισμό του ΒΔΕ. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή έχει διατυπώσει επιφυλάξεις για ορισμένα από τα εν λόγω προγράμματα.

6.46. Η εκτίμησή της για τον κίνδυνο κατά την πληρωμή για τον τομέα της συνοχής στις ΕΕΔ για το 2025 ήταν σημαντικά χαμηλότερη του *κατά την εκτίμηση του ΕΕΣ επιπέδου σφάλματος* (σημείο ***6.18***). Κατ' εξαίρεση, υπολόγισε τον φετινό ΒΔΕ με βάση τα ποσοστά σφάλματος που ανέφεραν τα κράτη μέλη, τα οποία υπέβαλε μόνο σε ελέγχους βάσει εγγράφων επειδή έκρινε ότι ο αριθμός των οριστικών λογαριασμών που υποβλήθηκαν το 2024 ήταν υπερβολικά χαμηλός για τον αξιόπιστο υπολογισμό του επιβεβαιωμένου ποσοστού σφάλματος. Η Επιτροπή θα αναλύσει περαιτέρω τα εν λόγω ποσοστά σφάλματος ανά πρόγραμμα στο πλαίσιο των κατασταλτικών ελέγχων της (από το 2026 και έπειτα). Συνεπώς, αυτά ενδέχεται να αναθεωρηθούν προς τα πάνω όταν γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων.

6.47. Στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), η Επιτροπή αναφέρει συνολικό κίνδυνο κατά την πληρωμή για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Αυτό το αριθμητικό στοιχείο βασίζεται κυρίως στις τιμές που ανέφεραν η ΓΔ REGIO και η ΓΔ EMPL και καλύπτει αμφότερες τις περιόδους προγραμματισμού. Το 2025, το συνδυασμένο ποσοστό σφάλματος παρέμεινε ουσιώδες, κυμαινόμενο μεταξύ 2,0 % και 2,7 %, και παρουσιάζεται μειωμένο σε σύγκριση με την εκτίμησή τους για το 2024 (η οποία κυμαινόταν μεταξύ 2,3 % και 3,2 %). Η Επιτροπή εξηγεί ότι η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στο πολύ μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 το 2025 (80,5 % των συνολικών δαπανών συνοχής, έναντι 15,3 % το 2024), επί των οποίων εφάρμοσε κατ' αποκοπή συντελεστή 2 % (σημείο ***6.45***).

6.48. Για τον τομέα 2 του ΠΔΠ, η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο κίνδυνος κατά την πληρωμή ήταν 2,3 % (έναντι 2,9 % για το 2024). Ως εκ τούτου, το ποσοστό παραμένει ουσιώδες, αν και υπολείπεται του εύρους τιμών για το ποσοστό σφάλματος που υπολογίσαμε για τον συγκεκριμένο τομέα βάσει του ελέγχου μας (σημείο ***6.18***).

6.49. Η εγγενής διαφορά μεταξύ του ποσοστού σφάλματος που υπολογίσαμε και εκείνου που υπολόγισε η Επιτροπή αναλύεται στο ***κεφάλαιο 1*** (σημεία ***1.41*** έως ***1.44***). Στις ΕΕΔ της, η Επιτροπή τονίζει τις διαφορές στον τρόπο υπολογισμού των δύο ποσοστών σφάλματος. Επισημαίνει ότι το ΕΕΣ, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη Συνθήκη, αναφέρει σφάλματα που σχετίζονται με παραβάσεις των εφαρμοστέων κανόνων. Από την άλλη, η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ελέγχου ποσοτικοποιούν μόνο παρατυπίες που μπορούν να οδηγήσουν στην εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων σύμφωνα με τον ΚΚΔ. Επιπλέον, το ποσοστό σφάλματος που υπολόγισε το ΕΕΣ για το 2025 βασίζεται στον έλεγχο πράξεων από αμφότερες τις περιόδους προγραμματισμού, ενώ η ΓΔ REGIO και η ΓΔ EMPL βασίζουν τους ΒΔΕ που αναφέρουν στις ΕΕΔ τους αποκλειστικά στην περίοδο 2014-2020.

Τα ευρήματά μας δεν επιβεβαιώνουν την αξιολόγηση των προγραμμάτων Interreg ως χαμηλού κινδύνου

6.50. Τα προγράμματα Interreg αποσκοπούν στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Δεδομένου ότι στα προγράμματα αυτά συμμετέχουν περισσότερες από μία χώρες, οι παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με τη διαχείρισή τους διαφέρουν από εκείνους των άλλων προγραμμάτων υπό επιμερισμένη διαχείριση. Το 2025, η Επιτροπή εκτίμησε το ποσοστό σφάλματος στα προγράμματα Interreg σε επίπεδο χαμηλότερο του 1 %. Θεωρεί τα προγράμματα αυτά χαμηλού κινδύνου και τα ομαδοποιεί για να επιλέξει ενιαίο δείγμα ελέγχου. Η προσέγγιση αυτή εφαρμόστηκε ως μέτρο απλούστευσης, για τη μείωση του συνολικού ελεγκτικού φόρτου. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι, στην ΕΕΔ της για το 2025, η ΓΔ REGIO συμπεριέλαβε επιφύλαξη που κάλυπτε τρία προγράμματα Interreg.

6.51. Λόγω της ασυνήθιστης σύνθεσης του δείγματός μας (σημείο ***6.15***) για το 2025, ελέγξαμε μεγαλύτερο αριθμό έργων Interreg (12) από ό,τι συνήθως. Παραδείγματος χάριν, το δείγμα μας για το 2024 δεν περιλάμβανε κανένα έργο Interreg. Αυτό μας επέτρεψε να αποκτήσουμε καλύτερη εικόνα του συγκεκριμένου τομέα. Αναφέρουμε επτά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, εκ των οποίων ποσοτικοποιήσαμε τις πέντε. Ως εκ τούτου, δεν επιβεβαιώνουμε την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το επίπεδο κινδύνου των προγραμμάτων αυτών.

Κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020

6.52. Μέχρι το τέλος Μαΐου του 2025, οπότε έληγε η αρχική προθεσμία για το κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 (προ του κανονισμού STEP), η Επιτροπή είχε κάνει δεκτούς τους τελευταίους λογαριασμούς και τις τελικές εκθέσεις υλοποίησης 93 προγραμμάτων. Για τα υπόλοιπα 348, τα κράτη μέλη έκαναν χρήση της παράτασης της προθεσμίας υποβολής που χορηγήθηκε με τον κανονισμό STEP (σημείο ***6.14***).

6.53. Για να καταστεί δυνατό το κλείσιμο των προγραμμάτων, η Επιτροπή ελέγχει βάσει εγγράφων τους τελικούς *φακέλους διασφάλισης* που της υποβάλλουν οι εθνικές αρχές στο τέλος της περιόδου προγραμματισμού. Οι εργασίες αυτές συνίστανται σε επισκόπηση των πληροφοριών που υποβλήθηκαν, αξιολόγηση των τελικών εκθέσεων υλοποίησης και, στη συνέχεια, καταχώριση των τελικών υπολοίπων στους λογαριασμούς. Κατόπιν, η Επιτροπή αποστέλλει επιστολές για το κλείσιμο των προγραμμάτων στα κράτη μέλη, στις οποίες ωστόσο αναφέρει ότι τα εν λόγω προγράμματα ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ελέγχων νομιμότητας και κανονικότητας. Αυτοί μπορεί να συνεχιστούν έως ότου διευθετηθούν όλα τα ζητήματα.

6.54. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή μπορεί να καταχωρίζει τα τελικά υπόλοιπα στους λογαριασμούς των προγραμμάτων χωρίς να έχει προηγουμένως εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις για σφάλματα που έχουν ήδη εντοπιστεί. Στο δείγμα μας των 16 προγραμμάτων της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, εντοπίσαμε τρεις περιπτώσεις στις οποίες εκκρεμούσαν ευρήματα από ελέγχους που είχαμε ολοκληρώσει, αλλά για τους οποίους η Επιτροπή δεν είχε ακόμη περατώσει τις διαδικασίες νομιμότητας και κανονικότητας. Ως εκ τούτου, οι οριστικοί λογαριασμοί που έκανε δεκτούς η Επιτροπή ενδέχεται ακόμη να αποτελέσουν αντικείμενο διορθώσεων.

6.55. Στις ΕΕΔ της για το 2025, η Επιτροπή ανέφερε ότι είχε κλείσει «πλήρως» 21 προγράμματα υπό τη διαχείριση της ΓΔ REGIO και 13 προγράμματα υπό τη διαχείριση της ΓΔ EMPL. Αυτό σημαίνει ότι η συντριπτική πλειονότητα των προγραμμάτων δεν έχει κλείσει ακόμη «πλήρως». Προϋπόθεση για το «πλήρες» κλείσιμο είναι να εκτιμάται ότι το *υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος* είναι χαμηλότερο του 2 % και οι εθνικές αρχές να έχουν αντιμετωπίσει δεόντως όλες τις παρατυπίες που έχουν εντοπιστεί.

Περίοδος προγραμματισμού 2021-2027

6.56. Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, η υλοποίηση προχωρεί με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί. Ο βραδύς ρυθμός *απορρόφησης* που αναφέρεται στο σημείο ***2.17*** ενδέχεται να εντείνει την πίεση που ασκείται στα κράτη μέλη να απορροφήσουν τα διαθέσιμα κονδύλια καθώς πλησιάζει το τέλος της περιόδου προγραμματισμού και να μειώσει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων που διενεργούν οι διαχειριστικές αρχές και οι αρχές ελέγχου. Τον Σεπτέμβριο του 2025 τέθηκαν σε ισχύ δύο νέοι κανονισμοί για την τροποποίηση των κανονισμών ΕΤΠΑ/ΤΣ και ΕΚΤ+[11], οι οποίοι προβλέπουν τη δυνατότητα παράτασης της περιόδου επιλεξιμότητας έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

6.57. Ο ΚΚΔ για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 (άρθρο 73, παράγραφος 2) προβλέπει ρητές απαιτήσεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα κράτη μέλη κατά την επιλογή έργων προς χρηματοδότηση. Μεταξύ άλλων, πρέπει να αξιολογούν την αναμενόμενη συμβολή των έργων στους στόχους του προγράμματος, τα αναμενόμενα αποτελέσματά τους και τη συμμόρφωσή τους με τις νομικές απαιτήσεις και με οριζόντιες αρχές (όπως οι απαιτήσεις που αφορούν τον περιβαλλοντικό *αντίκτυπο* των έργων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή). Σε σχέση με τα 14 προγράμματα της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 που περιλαμβάνονταν στο δείγμα μας, εξετάσαμε πώς οι διαχειριστικές αρχές επαλήθευαν τη συμμόρφωση των έργων με αυτές τις απαιτήσεις. Σε έξι περιπτώσεις εντοπίσαμε αδυναμίες στην ποιότητα της αξιολόγησης των διαχειριστικών αρχών.

6.58. Οι διαχειριστικές αρχές οφείλουν να προβαίνουν σε «διαχειριστικές επαληθεύσεις» πριν από την υποβολή των λογαριασμών. Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, ο ΚΚΔ απαιτεί οι έλεγχοι αυτοί να γίνονται βάσει κινδύνου και να είναι αναλογικοί προς τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί. Η Επιτροπή ανέφερε στις ΕΕΔ ότι, για την πλειονότητα των προγραμμάτων, οι διαχειριστικές αρχές εφάρμοσαν ελέγχους βάσει κινδύνου, είτε πλήρως είτε εν μέρει. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η εφαρμογή προσέγγισης βάσει κινδύνου έχει παρόλα αυτά ως αποτέλεσμα τη διενέργεια ελέγχων επί του συνόλου των πράξεων. Ο έλεγχός μας επί των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 επιβεβαιώνει τις πληροφορίες αυτές που παρέσχε η Επιτροπή.

[11] Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 και κανονισμός (ΕΕ) 2025/1913.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

6.59. Εκτιμούμε ότι το συνολικό επίπεδο σφάλματος για τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» του ΠΔΠ για το οικονομικό έτος 2025 είναι 6,6 % (σημείο ***6.18***).

6.60. Από τις εργασίες μας προκύπτει ότι το εφαρμοζόμενο σύστημα διαχείρισης και δικλίδων δεν προλαμβάνει ούτε εντοπίζει και διορθώνει πάντοτε τυχόν σφάλματα στις δηλωθείσες δαπάνες. Η μη επιλεξιμότητα δαπανών και έργων ήταν και πάλι το συνηθέστερο είδος σφάλματος (σημεία ***6.23***-***6.25***).

Συστάσεις

6.61. Στο ***παράρτημα 6.2*** παρατίθενται τα αποτελέσματα της μεταπαρακολούθησης έξι συστάσεων που είχαμε διατυπώσει στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε υλοποιήσει πλήρως μία από αυτές, δύο ως επί το πλείστον και τρεις μερικώς. Εξετάσαμε επίσης πέντε συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στις ετήσιες εκθέσεις μας για το 2023 και το 2024 και για τις οποίες η προθεσμία υλοποίησης έληγε στο τέλος του 2025. Επιπλέον, αναλύσαμε εκ νέου συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στις ετήσιες εκθέσεις μας για το 2017, το 2020 και το 2021, οι οποίες δεν είχαν υλοποιηθεί ακόμη πλήρως κατά τον χρόνο κατάρτισης της ετήσιας έκθεσης για το 2024, αλλά εξακολουθούν να είναι επίκαιρες. Εξ αυτών, μία δεν είχε γίνει δεκτή και επτά είχαν γίνει δεκτές αλλά δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη πλήρως.

6.62. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

Σύσταση 6.1 – Να βελτιώσει την επιλογή και την τεκμηρίωση των επιλογών απλουστευμένου κόστους

Η Επιτροπή οφείλει:

α) να προωθήσει τη χρήση από τις διαχειριστικές αρχές των έτοιμων προς χρήση (τυποποιημένων) επιλογών απλουστευμένου κόστους που προβλέπονται στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων και στους σχετικούς κανονισμούς για τα επιμέρους ταμεία·

β) να υπενθυμίσει στις διαχειριστικές αρχές την υποχρέωσή τους να διατηρούν τα έγγραφα που τεκμηριώνουν τις επιλογές απλουστευμένου κόστους που παραμένουν σε ισχύ από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και να τα επικαιροποιούν καταλλήλως· και

γ) να υποστηρίξει περαιτέρω τα κράτη μέλη ώστε να βελτιώσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τις επιλογές απλουστευμένου κόστους, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των διαχειριστικών αρχών όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή επιλογών απλουστευμένου κόστους, με ιδιαίτερη έμφαση στην ελαχιστοποίηση της πολυπλοκότητας για τους δικαιούχους και τους τελικούς αποδέκτες.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Σύσταση 6.2 – Να επικαιροποιήσει την εκτίμηση κινδύνου για τα προγράμματα Interreg

Η Επιτροπή οφείλει να επανεξετάσει την εκτίμηση κινδύνου για τα προγράμματα Interreg και, κατά περίπτωση, να την επικαιροποιήσει, λαμβάνοντας υπόψη τα σφάλματα που εντοπίσαμε φέτος και τα αποτελέσματα των δικών της ελεγκτικών εργασιών, και να ενεργήσει αναλόγως.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα 6.1 – Δείγμα πράξεων υπό επιμερισμένη διαχείριση που επέλεξε το ΕΕΣ και σφάλματα συμμόρφωσης για το 2025

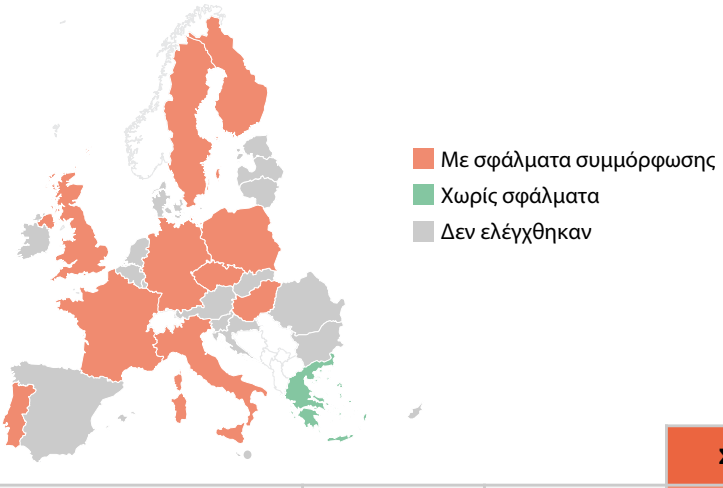

Κράτος μέλος (*)	Συνεισφορά της ΕΕ *(εκατ. ευρώ)*	Ελεγχθείσες πράξεις	Σφάλματα συμμόρφωσης	
			Ποσοτικο-ποιήθηκαν	Δεν ποσοτικο-ποιήθηκαν
Τσεχία	1 672	16	6	5
Ηνωμένο Βασίλειο	1 601	21	6	4
Γερμανία	1 159	16	10	5
Ουγγαρία	838	9	9	-
Ελλάδα	598	8	-	-
Interreg (**)	598	12	5	2
Ιταλία	564	9	5	8
Πολωνία	551	11	1	-
Σουηδία	374	9	2	-
Γαλλία	222	8	2	4
Φινλανδία	210	4	1	1
Εσθονία	113	--	-	-
Λιθουανία	64	--	-	-
Βουλγαρία	57	--	-	-
Ισπανία	47	--	-	-
Πορτογαλία	46	1	1	-
Σλοβακία	30	--	-	-
Ρουμανία	27	--	-	-
Κύπρος	20	--	-	-
Λετονία	11	--	-	-
Σλοβενία	10	--	-	-
Αυστρία	2	--	-	-
Λουξεμβούργο	2	--	-	-
Μάλτα	0,9	--	-	-
Βέλγιο	0,7	--	-	-
Ιρλανδία	0,4	--	-	-
Κροατία	0	--	-	-
Δανία	0	--	-	-
Κάτω Χώρες	0	--	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	**8 817,2**	**124**	**48**	**29**

(*) Ο σχεδιασμός του δείγματός μας δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σε επίπεδο κρατών μελών.
(**) Interreg VI-B Βόρεια Θάλασσα (Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες και Σουηδία), Interreg V-A Γαλλία-Ηνωμένο Βασίλειο και Interreg V-A Βέλγιο-Κάτω Χώρες. Οι σχετικές συνεισφορές δεν περιλαμβάνονται στο γράφημα.
Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα 6.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2017	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 1:** Να μεριμνήσει ώστε να εφαρμόζονται επαρκείς ρυθμίσεις ελέγχου στο επίπεδο των *ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών* σε σχέση με τα χρηματοοικονομικά μέσα που διαχειρίζεται το *ΕΤαΕ*. Στις περιπτώσεις που η ΕΤΕπ / το ΕΤαΕ συνομολογεί με τους εξωτερικούς ελεγκτές προσυμφωνημένες διαδικασίες, η Επιτροπή πρέπει να προσδιορίζει τους ελάχιστους όρους των συμβάσεων αυτών, ούτως ώστε να καλύπτεται η ανάγκη παροχής διασφάλισης, ιδίως η υποχρέωση διενέργειας επαρκών ελεγκτικών εργασιών στο επίπεδο του κράτους μέλους. (Ημερομηνία-στόχος: αμέσως).			Βάσει του *κανονισμού «Omnibus»*, οι αρχές ελέγχου οφείλουν πλέον να διενεργούν ελέγχους συστημάτων και ελέγχους πράξεων σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών μέσων υπό τη διαχείριση του *Ομίλου ΕΤΕπ*, αλλά εξαιρουμένων των προγραμμάτων της *πρωτοβουλίας για τις ΜΜΕ* που καταρτίστηκαν πριν από τις 2 Αυγούστου 2018. Η σύσταση αυτή παραμένει επίκαιρη. Από τους ελέγχους που διενεργήσαμε το 2020 και το 2022 (πρωτοβουλία για τις ΜΜΕ στην Ισπανία) προέκυψε ότι οι εν λόγω έλεγχοι σε επίπεδο ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών δεν ήταν ακόμη συστηματικοί. Δεν παρασχέθηκαν νέα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η κατάσταση αυτή διορθώθηκε το 2025.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2020	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 5.2 – Παρακολούθηση του κινδύνου *απάτης* κατά τους ελέγχους των πράξεων από τις αρχές ελέγχου** Να προτρέψει τις αρχές ελέγχου να συμπεριλάβουν στα φύλλα ελέγχου τους συγκεκριμένες ερωτήσεις σχετικά με τους κινδύνους απάτης και να τεκμηριώνουν τις ενέργειες που γίνονται για την αντιμετώπιση κάθε συναφούς κινδύνου που εντοπίζεται στο πλαίσιο ελέγχου. Οι αρχές ελέγχου πρέπει να συνεργάζονται με τις εθνικές υπηρεσίες συντονισμού της καταπολέμησης της απάτης (AFCOS) και να λαμβάνουν υπόψη περιπτώσεις πιθανολογούμενης ή διαπιστωμένης απάτης που αναφέρονται στην Επιτροπή μέσω του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών (IMS). Παραπέμπουμε επίσης στις συστάσεις που διατυπώσαμε στην ειδική έκθεσή μας 06/2019. (Ημερομηνία-στόχος: Ιούνιος 2022).			

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2021	**Σύσταση 5.2 – Συμβολή των εθνικών προγραμμάτων στην επίτευξη των στόχων του ΕΚΤ** Να διασφαλίσει ότι, όταν τα επιχειρησιακά προγράμματα βασίζονται σε υφιστάμενα εθνικά προγράμματα, οι πράξεις που υλοποιούνται συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατάσταση που διαπιστώθηκε κατά το υπό έλεγχο έτος σε σχέση με τους *συμμετέχοντες ΕΑΕΚ (εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης)* στα ισπανικά επιχειρησιακά προγράμματα των ΕΚΤ/ΠΑΝ. (Ημερομηνία-στόχος: Νοέμβριος 2022).			Η Επιτροπή είχε λάβει μέτρα σε σχέση με την ισπανική περίπτωση που αναφέρεται στη σύσταση. Ωστόσο, δεν ασχολήθηκε με το πώς οι πράξεις που χρηματοδοτούνται μέσω προγραμμάτων τα οποία βασίζονται σε υφιστάμενα εθνικά συστήματα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 5.4 – Συμμόρφωση των παρασκευαστών με τις συμφωνίες προαγοράς εμβολίων κατά της νόσου COVID-19 Να επαληθεύσει ότι οι παρασκευαστές εμβολίων κατά της νόσου COVID-19 συμμορφώνονται με τους όρους των συμφωνιών προαγοράς, ιδίως όσον αφορά τις εκτιμήσεις του κόστους παραγωγής, τη χρήση της αρχικής χρηματοδότησης και, κατά περίπτωση, των ρητρών μη προσπορισμού κέρδους, και να λάβει διορθωτικά μέτρα εφόσον είναι απαραίτητο. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2025).			Η Επιτροπή έχει λάβει ορισμένα μέτρα και επί του παρόντος εξετάζει το ενδεχόμενο περαιτέρω ενεργειών με βάση τα αποτελέσματα των πρόσφατων ελέγχων της.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	**Σύσταση 6.1 – Μέτρα μετριασμού των επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων** Να ενισχύσει τα μέτρα που σχεδιάζονται για την αντιμετώπιση των επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων, ιδίως όσον αφορά τη μη επιλεξιμότητα εξόδων και έργων, να διασφαλίσει ότι οι ελεγκτικές εργασίες της καλύπτουν επαρκώς το σύνολο των αρχών ελέγχου και να μεριμνήσει για τη διάδοση των αποτελεσμάτων, προκειμένου να μειωθεί η συχνότητα και η επίπτωση των παράτυπων δαπανών. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2025).			Η Επιτροπή έχει καταρτίσει σχέδιο δράσης, ωστόσο διαπιστώνουμε κενά όσον αφορά την εφαρμογή και την κάλυψή του.
	Σύσταση 6.2 – Κοινοποιήσεις *μεγάλων έργων* Κατά το κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, να επαληθεύει ότι έχουν γίνει δεκτές μόνο δαπάνες που συνδέονται με κοινοποιηθέντα μεγάλα έργα, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατάσταση που διαπιστώθηκε φέτος. (Ημερομηνία-στόχος: το αργότερο έως τον Μάρτιο του 2025).			Λόγω της παράτασης των διαδικασιών κλεισίματος, τα προγράμματα που επηρεάζονται περισσότερο από το ζήτημα αυτό θα ελεγχθούν στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισης για το οικονομικό έτος 2026. Κατά συνέπεια, δεν είμαστε ακόμη σε θέση να αξιολογήσουμε πλήρως αν όλες οι πτυχές της σύστασης έχουν καλυφθεί και συγκεκριμένα αν έχουν ληφθεί ορθά υπόψη οι καταστάσεις που αναφέρονται στο πλαίσιο 6.2 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.4 – Στοχευμένοι έλεγχοι σχετικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις για πολυετείς πράξεις κατά το κλείσιμο Να διενεργήσει ειδικούς στοχευμένους ελέγχους στο πλαίσιο των ελέγχων κλεισίματος για την περίοδο 2014-2020, προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις αναγκαίες δημοσιονομικές διορθώσεις σε σχέση με σφάλματα εντοπιζόμενα σε ένα δεδομένο λογιστικό έτος, τα οποία επηρεάζουν τις δαπάνες και σε άλλες λογιστικές περιόδους. (Ημερομηνία-στόχος: από τον Φεβρουάριο του 2025 έως το κλείσιμο όλων των ΕΠ της περιόδου 2014-2020).			Η Επιτροπή έχει αναλάβει ορισμένες πρωτοβουλίες, ιδίως μέσω θεματικών ελέγχων και διαδικασιών παρακολούθησης του κλεισίματος και μας ενημέρωσε ότι πρόθεσή της είναι να εστιάσει περισσότερο στην πτυχή αυτή στο μέλλον. Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την πρόοδο που σημειώνεται στον τομέα αυτό.
	Σύσταση 6.5 – Αξιοπιστία των υπεύθυνων δηλώσεων Να διασφαλίσει ότι οι αρχές ελέγχου έχουν αναπτύξει κατάλληλες μεθόδους για τον έλεγχο της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των υπεύθυνων δηλώσεων, και να διαδώσει ορθές πρακτικές, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατάσταση που διαπιστώθηκε φέτος. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2023).			Η Επιτροπή έχει προβεί σε ενέργειες σχετικά με το θέμα αυτό και σκοπεύει να κοινοποιήσει περισσότερα παραδείγματα ορθής πρακτικής. Ωστόσο, στο πλαίσιο του ελέγχου μας για το 2025, εντοπίσαμε τέσσερις περιπτώσεις στις οποίες, κατά την άποψή μας, η υπεύθυνη δήλωση δεν αποτελούσε επαρκή απόδειξη της επιλεξιμότητας των συμμετεχόντων.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.6 – Ενίσχυση της ενημέρωσης σχετικά με τον κίνδυνο απάτης με σκοπό την αποτελεσματικότερη αναφορά περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης Να σχεδιάσει και να διενεργήσει θεματικούς ελέγχους εστιασμένους στην εξοικείωση των διαχειριστικών αρχών με τους κινδύνους και στη χρήση εργαλείων εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης των κινδύνων για τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027. (Ημερομηνία-στόχος: για τη σύσταση 6.6, στοιχείο α), Δεκέμβριος 2025 […]).			

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.7 – Θέση σε λειτουργία του εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνων Να επισπεύσει την ημερομηνία θέσης σε λειτουργία του ενιαίου ολοκληρωμένου εργαλείου ΤΠ για την εξόρυξη δεδομένων και τη βαθμολόγηση των κινδύνων από το 2028 στο 2025, πρώτο έτος κατά το οποίο αναμένεται να δηλωθεί σημαντικός όγκος δαπανών για την περίοδο 2021-2027. Εν τω μεταξύ, να διασφαλίσει την πρόσβαση της OLAF, της ΕΡΡΟ και του ΕΕΣ στο εργαλείο *Arachne*. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2025).			Η Επιτροπή παραχωρεί πρόσβαση στο εργαλείο Arachne στο ΕΕΣ, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και στην OLAF μόνο κατά περίπτωση. Το ΕΕΣ επαναλαμβάνει ότι αυτό δεν αρκεί για την εκτέλεση του έργου του κατά τρόπο αποτελεσματικό. Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη σύσταση να επισπευσθεί η ημερομηνία θέσης του εργαλείου σε λειτουργία.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	**Σύσταση 6.1 – Να μεταπαρακολουθήσει τις αδυναμίες στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών** α) Να μεταπαρακολουθήσει σε εύθετο χρόνο όλες τις αδυναμίες των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών που έχουμε διαπιστώσει και αναφέρει στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση διασφάλισης σχετικά με την απερχόμενη περίοδο 2014-2020. β) Να προσδιορίσει, από κοινού με τις αρχές ελέγχου, τα βασικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τη μεταπαρακολούθηση υπό το στοιχείο α) και να τα εφαρμόσει στις ρυθμίσεις που ισχύουν για την περίοδο 2021-2027, όπως και να κοινοποιήσει τις απαιτούμενες δράσεις και τις κατάλληλες βέλτιστες πρακτικές στις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές των κρατών μελών. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2025).			Η Επιτροπή έχει βελτιώσει την παρακολούθηση και την ανάλυση των βαθύτερων αιτίων των σφαλμάτων, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν κενά όσον αφορά την εφαρμογή και την κάλυψη.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.2 – Να εναρμονίσει τον τρόπο χειρισμού των σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για άμεση ή επιμερισμένη διαχείριση Να καθιερώσει εναρμονισμένο τρόπο χειρισμού των παρατυπιών στις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά έργα που χρηματοδοτούνται τόσο υπό άμεση όσο και υπό επιμερισμένη διαχείριση, όπως έργα που χρηματοδοτούνται τόσο από τον *ΜΣΕ* όσο και από το ΕΤΠΑ. Άπαξ και οι παρατυπίες προκύπτουν από την παραβίαση των ίδιων νομικών διατάξεων, τόσο η αξιολόγησή τους όσο και το ποσοστό διόρθωσης πρέπει να καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα. (Ημερομηνία-στόχος: Δεκέμβριος 2024).	⊗	✗	

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.3 – Να μεριμνήσει για την κάλυψη των χρηματοοικονομικών κινδύνων κατά τον έλεγχο της επίτευξης των τιμών-στόχου για τις επιδόσεις Να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη θα καθιερώσουν διαδικασία για τον συστηματικό έλεγχο, μετά την πληρωμή, της συμμόρφωσης με τις συμβατικές υποχρεώσεις, βάσει των οποίων ο δικαιούχος έχει δεσμευθεί να επιτύχει δείκτες επιδόσεων που συνδέονται με δράσεις οι οποίες πραγματοποιούνται μετά την υλοποίηση του έργου. (Ημερομηνία-στόχος: κατά τον χρόνο υποβολής των εγγράφων κλεισίματος των ΕΠ από τα κράτη μέλη και το αργότερο έως τον Μάρτιο του 2026).			Αναγνωρίζουμε ότι η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων μέσω των θεματικών ελέγχων, και βρίσκεται σε διαδικασία υλοποίησης της σύστασης.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6.4 – Να προετοιμάσει καταλλήλως το κλείσιμο της περιόδου 2014-2020 Να αναπτύξει λεπτομερείς διαδικασίες κλεισίματος για την αντιμετώπιση των κινδύνων που επισημαίνονται στις ετήσιες εκθέσεις μας, με τους εξής τρόπους: α) με τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης του κλεισίματος που θα καταγράφει την πρόοδο όλων των ΕΠ της περιόδου 2014-2020, τα ποσά που έχουν πράγματι κλείσει κατά τη διάρκεια του έτους και, σωρευτικά, τα ποσά που παραμένουν ανοικτά και τις δράσεις των οποίων το κλείσιμο εκκρεμεί· και β) με τη γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών στις ΕΕΔ. Οι εν λόγω πληροφορίες σχετικά με τα κλεισίματα της περιόδου 2014-2020 πρέπει επίσης να καλύπτουν την *αποδέσμευση* των εκκρεμών κεφαλαίων στους λογαριασμούς της Επιτροπής. (Ημερομηνία-στόχος: Ιούνιος 2025).			Η Επιτροπή ανέπτυξε το εργαλείο παρακολούθησης «2014-2020 Closure monitoring Overview» και σκοπεύει να εστιάσει περισσότερο στην πτυχή αυτή στο μέλλον. Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την πρόοδο στο θέμα αυτό.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2024	**Σύσταση 6.2 – Να διενεργεί εκ νέου ελέγχους μετά την επιβολή κατ' αποκοπή διορθώσεων** Να διασφαλίσει ότι, όταν εντοπίζονται συστηματικές αδυναμίες σε (επιχειρησιακά) προγράμματα και, κατά συνέπεια, εφαρμόζεται κατ' αποκοπή συντελεστής, οι αρχές των κρατών μελών δεν χρησιμοποιούν τον μηχανισμό κατ' αποκοπή διόρθωσης, προκειμένου να αποφύγουν την ευθύνη τους να επαληθεύουν την επιλεξιμότητα των δαπανών πριν από τη δήλωσή τους στην Επιτροπή και να προβαίνουν σε τυχόν αναγκαίες επιμέρους ανακτήσεις. (Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025).			Η Επιτροπή πρόσθεσε μια νέα ενότητα στον κατάλογο ελέγχου της DAC για τη βασική απαίτηση 13 σχετικά με τους ελέγχους πράξεων. Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την πρόοδο στο θέμα αυτό.

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 7

Φυσικοί πόροι και περιβάλλον

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**7.1.-7.15.**
Σύντομη περιγραφή	**7.2.-7.14.**
Στόχοι και τομείς πολιτικής	**7.2.-7.4.**
Μέσα και πλαίσια για την εκτέλεση των δαπανών	**7.5.-7.14.**
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	**7.15.**
Κανονικότητα των πράξεων	**7.16.-7.28.**
Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί πράξεων	**7.16.-7.28.**
Άμεσες ενισχύσεις	**7.21.-7.22.**
Αγροτική ανάπτυξη, μέτρα στήριξης της αγοράς και λοιποί τομείς πολιτικής	**7.23.-7.28.**
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	**7.29.-7.42.**
Εκθέσεις της ΓΔ AGRI και της ΓΔ MARE σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών	**7.29.-7.34.**
Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) της Επιτροπής	**7.35.**
Επισκόπηση των εκθέσεων επιδόσεων στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2023-2027	**7.36.-7.42.**
Συμπέρασμα και συστάσεις	**7.43.-7.46.**
Συμπέρασμα	**7.43.**
Συστάσεις	**7.44.-7.46.**
Παραρτήματα	
Παράρτημα 7.1 – Το δείγμα πράξεων και σφαλμάτων συμμόρφωσης που επιλέξαμε για το 2025	
Παράρτημα 7.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων	

Εισαγωγή

7.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου μας για τον τομέα 3 του ΠΔΠ, που φέρει τον τίτλο «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον».
Στο ***γράφημα 7.1*** παρουσιάζονται σχηματικά οι κύριες δραστηριότητες και δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα το 2025.

Γράφημα 7.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου

Φυσικοί πόροι και περιβάλλον
59,6 δισ. ευρώ (33,8 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ)

Κατανομή ανά ταμείο των πληρωμών του 2025

(δισ. ευρώ)

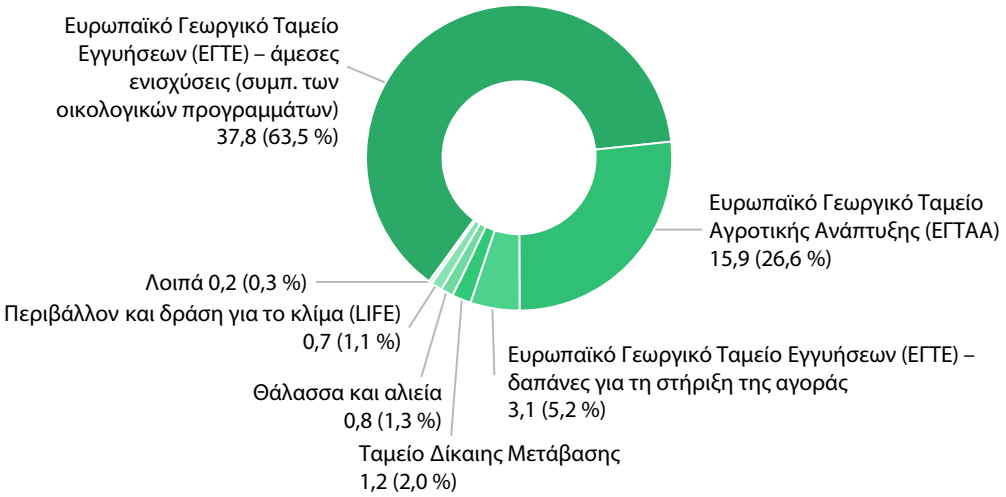

Πληθυσμός ελέγχου σε σχέση με τις πληρωμές για το 2025

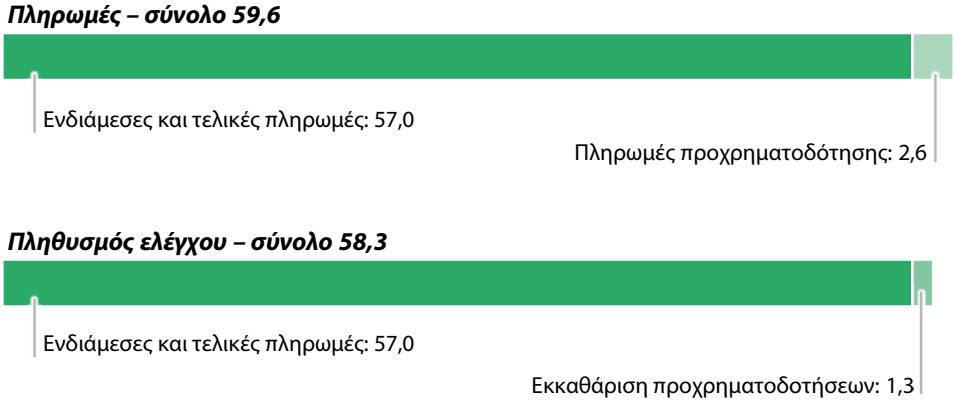

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

Στόχοι και τομείς πολιτικής

7.2. Το 2025, το μεγαλύτερο μέρος (95,3 %) των ενωσιακών δαπανών στον τομέα «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» αφορούσε την *κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ)*. Τρεις είναι οι γενικοί στόχοι της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027[1]:

- προώθηση ενός έξυπνου, ανταγωνιστικού, ανθεκτικού και διαφοροποιημένου γεωργικού τομέα που θα διασφαλίζει μακροπρόθεσμα την επισιτιστική ασφάλεια,
- υποστήριξη και ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας, και της δράσης για το κλίμα,
- ενίσχυση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των αγροτικών περιοχών.

7.3. Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και συγκεκριμένα η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI), φέρει την τελική ευθύνη για την ΚΓΠ, επιμερίζεται τη διαχείρισή της με τους *οργανισμούς πληρωμών* των κρατών μελών, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση *της νομιμότητας και της κανονικότητας* των δαπανών που δηλώνονται στην Επιτροπή.

7.4. Πέραν της ΚΓΠ, οι υπόλοιπες δαπάνες (4,7 %) στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ καλύπτουν:

- το *Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)*, το οποίο στηρίζει τις περιφέρειες και τα άτομα που επηρεάζονται δυσμενώς από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα[2] και τις δαπάνες του οποίου διαχειρίζεται η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO),
- τις δαπάνες στο πλαίσιο της θαλάσσιας και αλιευτικής πολιτικής που χρηματοδοτούνται από το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)*, το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας (ΓΔ MARE),
- το *πρόγραμμα LIFE* για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα, υπό την αρμοδιότητα των Γενικών Διευθύνσεων Περιβάλλοντος (ΓΔ ENV), Δράσης για το Κλίμα (ΓΔ CLIMA) και Ενέργειας (ΓΔ ENER).

---

[1] Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ).

[2] Άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

Μέσα και πλαίσια για την εκτέλεση των δαπανών

7.5. Για την περίοδο 2023-2027, τα κράτη μέλη κατάρτισαν *στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ*, τα οποία καλύπτουν τις δαπάνες από το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)* και το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)*. Συνολικά, το 2025, από τις ύψους 56,8 δισεκατομμυρίων ευρώ πληρωμές της ΚΓΠ για τα *στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ* καταβλήθηκαν τα 46,2 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ τα υπόλοιπα 10,6 δισεκατομμύρια ευρώ καταβλήθηκαν εκτός των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, συμπεριλαμβανομένων δαπανών στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2014-2022.

7.6. Για το 2025, τα κύρια μέσα εκτέλεσης των δαπανών («παρεμβάσεις») της ΚΓΠ ήταν:

- οι *άμεσες ενισχύσεις* προς γεωργούς, οι οποίες χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (ΕΓΤΕ),
- οι εθνικές και περιφερειακές *παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης*, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (ΕΓΤΑΑ) και από εθνικούς πόρους,
- τα *μέτρα στήριξης της αγοράς* γεωργικών προϊόντων, τα οποία χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (ΕΓΤΕ), με εξαίρεση ορισμένα που συγχρηματοδοτούνται από τα κράτη μέλη, όπως τα μέτρα προώθησης στον αγροδιατροφικό τομέα.

7.7. Οι άμεσες ενισχύσεις αντιπροσώπευαν το 63,5 % των δαπανών του τομέα 3 του *ΠΔΠ* (έναντι 37,8 δισ. ευρώ το 2025). Οι κύριες παρεμβάσεις υπό μορφή άμεσων ενισχύσεων ήταν οι εξής:

- η παρέμβαση *«βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα»* (18,8 δισ. ευρώ) και η *«συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα»* (4,0 δισ. ευρώ), που παρέχουν αμφότερες εισοδηματική στήριξη βάσει της έκτασης της γεωργικής γης που δηλώνουν οι γεωργοί,
- τα *«οικολογικά προγράμματα»* (9,1 δισ. ευρώ), που είναι εθελοντικά καθεστώτα που εισήχθησαν στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2023-2027 με σκοπό την υποστήριξη γεωργικών πρακτικών που συμβάλλουν στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους και στη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων,
- η *«συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη»* (4,5 δισ. ευρώ), που αφορά συγκεκριμένα είδη γεωργικών τομέων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, όπως αυτόν του βόειου κρέατος, του γάλακτος ή των πρωτεϊνούχων καλλιεργειών. Σχετικό παράδειγμα παρατίθεται στο ***πλαίσιο 7.1***.

Πλαίσιο 7.1

Παράδειγμα συνδεδεμένης εισοδηματικής στήριξης

Στη Σουηδία, μικρή εκμετάλλευση με 17 βοοειδή που τρέφονταν με χορτονομή έλαβε συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη. Η σουηδική παραγωγή βοείου κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων βασίζεται κυρίως σε λειμώνες και βοσκότοπους, οι οποίοι συμβάλλουν στη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, όπως και στη βιοποικιλότητα. Στη φωτογραφία τα ζώα του γεωργού εμφανίζονται να βόσκουν σε φυσικούς βοσκότοπους. Κατά τον έλεγχό μας, επιβεβαιώσαμε ότι ο δικαιούχος πληρούσε τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.

Πηγή: ΕΕΣ.

7.8. Οι άμεσες ενισχύσεις καταβάλλονται κυρίως στους γεωργούς βάσει δικαιωμάτων και η είσπραξή τους εξαρτάται από την ικανοποίηση ορισμένων προϋποθέσεων. Οι ενισχύσεις αυτές χαρακτηρίζονται από χαμηλότερο κίνδυνο *σφάλματος* από ό,τι οι ενισχύσεις βάσει επιστροφής εξόδων, υπό τον όρο ότι οι επιβαλλόμενες προϋποθέσεις δεν είναι περίπλοκες (σημείο ***1.17***). Με εξαίρεση ορισμένα οικολογικά προγράμματα, θεωρούμε ότι οι προϋποθέσεις για την είσπραξη άμεσων ενισχύσεων δεν είναι περίπλοκες.

7.9. Η διαχείριση των άμεσων ενισχύσεων γίνεται από κάθε κράτος μέλος χωριστά, μέσω *ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ΟΣΔΕ)*, το οποίο διασυνδέει βάσεις δεδομένων με γεωργικές εκμεταλλεύσεις, αιτήσεις ενίσχυσης, μητρώα ζώων και γεωργικές εκτάσεις. Στο ΟΣΔΕ ενσωματώνονται *σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων*, *σύστημα υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης με γεωχωρικά στοιχεία* και *σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων*. Το ΟΣΔΕ βοηθά τους γεωργούς να υποβάλλουν τις αιτήσεις ενίσχυσης βάσει έκτασης μαζί με στοιχεία που να αποδεικνύουν τις δραστηριότητές τους, κάτι που με τη σειρά του διευκολύνει τους ελέγχους των οργανισμών πληρωμών. Κατ' αυτό τον τρόπο, είναι δυνατή η διόρθωση ορισμένων σφαλμάτων στις αιτήσεις πριν από την πληρωμή και η μείωση του κινδύνου σφάλματος.

7.10. Οι δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης αντιπροσώπευαν το 26,6 % των δαπανών του τομέα 3 του ΠΔΠ (15,9 δισ. ευρώ) και περιλάμβαναν:

- ενισχύσεις σε γεωργούς βάσει περιβαλλοντικών και κλιματικών κριτηρίων (5,2 δισ. ευρώ) που αφορούν τη γεωργική έκταση ή τον αριθμό των ζώων της γεωργικής εκμετάλλευσης («βάσει έκτασης ή αριθμού ζώων») και που καλύπτονται επίσης από το ΟΣΔΕ κάθε κράτους μέλους,

- ενισχύσεις για επενδυτικά έργα (10,7 δισ. ευρώ) με σκοπό τη στήριξη της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές («μη συνδεόμενες με την έκταση»).

7.11. Το 2025, το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αγροτικής ανάπτυξης των κρατών μελών αφορούσε και πάλι αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο εθνικών και περιφερειακών *προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης* που κάλυπταν την περίοδο 2014-2022 (8,8 δισ. ευρώ).

7.12. Τα μέτρα στήριξης της αγοράς γεωργικών προϊόντων, τα οποία αντιπροσώπευαν το 5,2 % των δαπανών του τομέα 3 του ΠΔΠ (3,1 δισ. ευρώ), περιλαμβάνουν διάφορα καθεστώτα, από τη στήριξη οργανώσεων παραγωγών οπωροκηπευτικών μέχρι την αναδιάρθρωση αμπελώνων, με διαφορετικούς όρους επιλεξιμότητας το καθένα.

7.13. Για το εναπομένον 4,7 % του τομέα 3 του ΠΔΠ, πέραν της ΚΓΠ, που αφορά κυρίως το ΤΔΜ, το ΕΤΘΑΥ και το πρόγραμμα LIFE, εφαρμόζονται επίσης διάφορα κριτήρια επιλογής, απαιτήσεις επιλεξιμότητας και μέθοδοι εκταμίευσης.

7.14. Οι όροι επιλεξιμότητας για τα οικολογικά προγράμματα, τις περισσότερες από τις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης, τα μέτρα στήριξης της αγοράς και τους τομείς πολιτικής του τομέα 3 του ΠΔΠ πέραν της ΚΓΠ είναι πολυπλοκότεροι από αυτούς που ισχύουν για τις άμεσες ενισχύσεις (με εξαίρεση τα οικολογικά προγράμματα), γεγονός που σημαίνει υψηλότερο κίνδυνο σφάλματος (σημείο ***1.17***).

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

7.15. Στόχος του ελέγχου μας ήταν να εκτιμήσουμε το επίπεδο σφάλματος στον εν προκειμένω τομέα του ΠΔΠ, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη διαμόρφωση της *δήλωσης διασφάλισης (ΔΔ)*. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***, εξετάσαμε τα ακόλουθα όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ για το 2025:

α) στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα 228 *πράξεων*, που κάλυπτε το σύνολο των δαπανών του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ (***γράφημα 7.2***),

β) τις περί κανονικότητας πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)* της ΓΔ AGRI και της ΓΔ MARE και, εν συνεχεία, ενσωματώθηκαν στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)* που καταρτίζει η Επιτροπή.

Γράφημα 7.2 – Κατανομή του δείγματος για το 2025

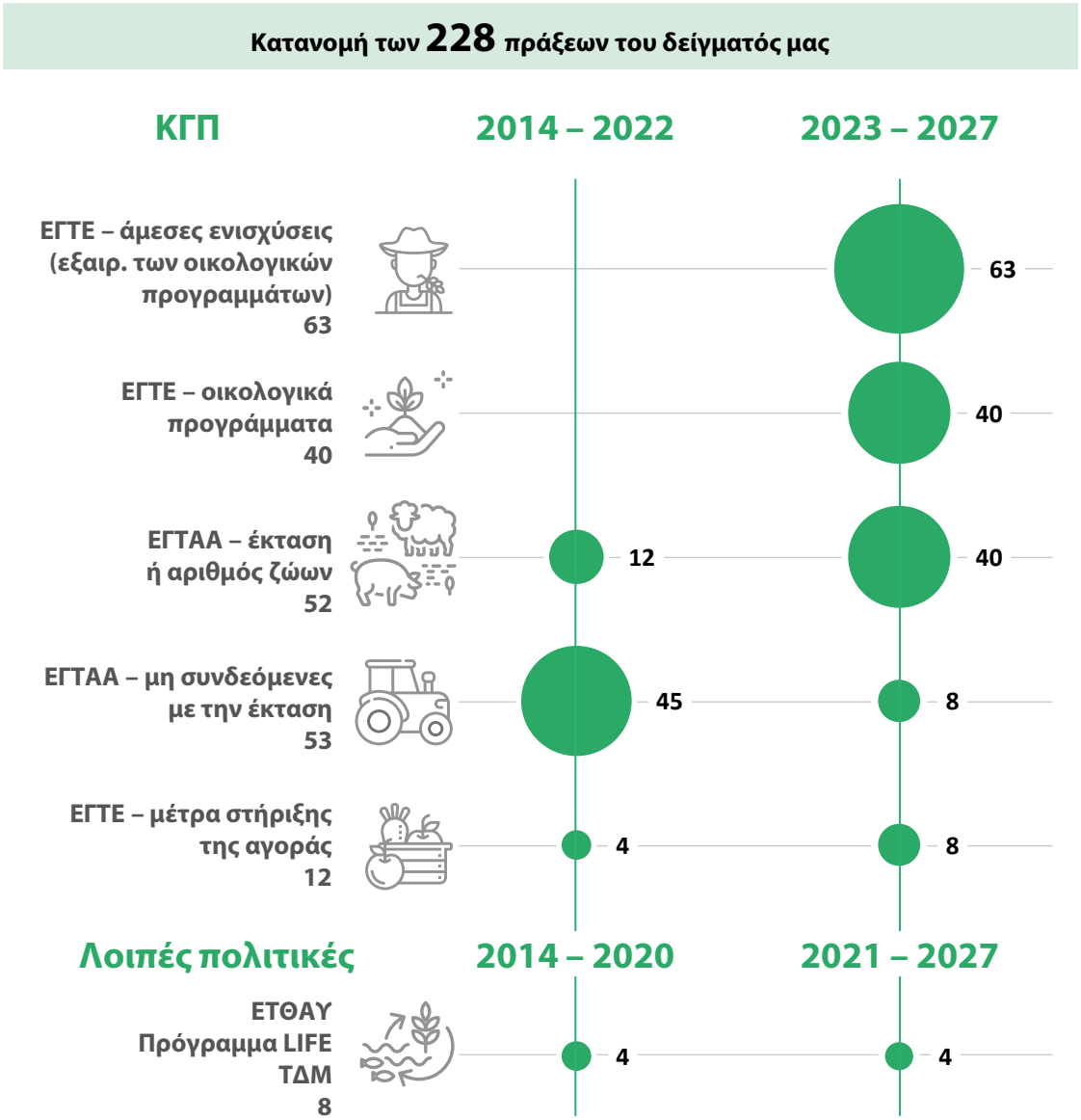

ΚΓΠ	Κοινή γεωργική πολιτική
ΕΓΤΕ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΤΘΑΥ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

Πηγή: ΕΕΣ.

Κανονικότητα των πράξεων

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί πράξεων

7.16. Από τις 228 πράξεις που εξετάσαμε, οι 46 (20 %) περιείχαν σφάλμα. Βάσει των 36 σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος είναι 3,9 % (***γράφημα 7.3***). Πέρυσι, και πάλι σε δείγμα 228 πράξεων, οι 39 (17 %) περιείχαν σφάλμα, ποσοτικοποιήσαμε δε τα 22.

Γράφημα 7.3 – Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί πράξεων

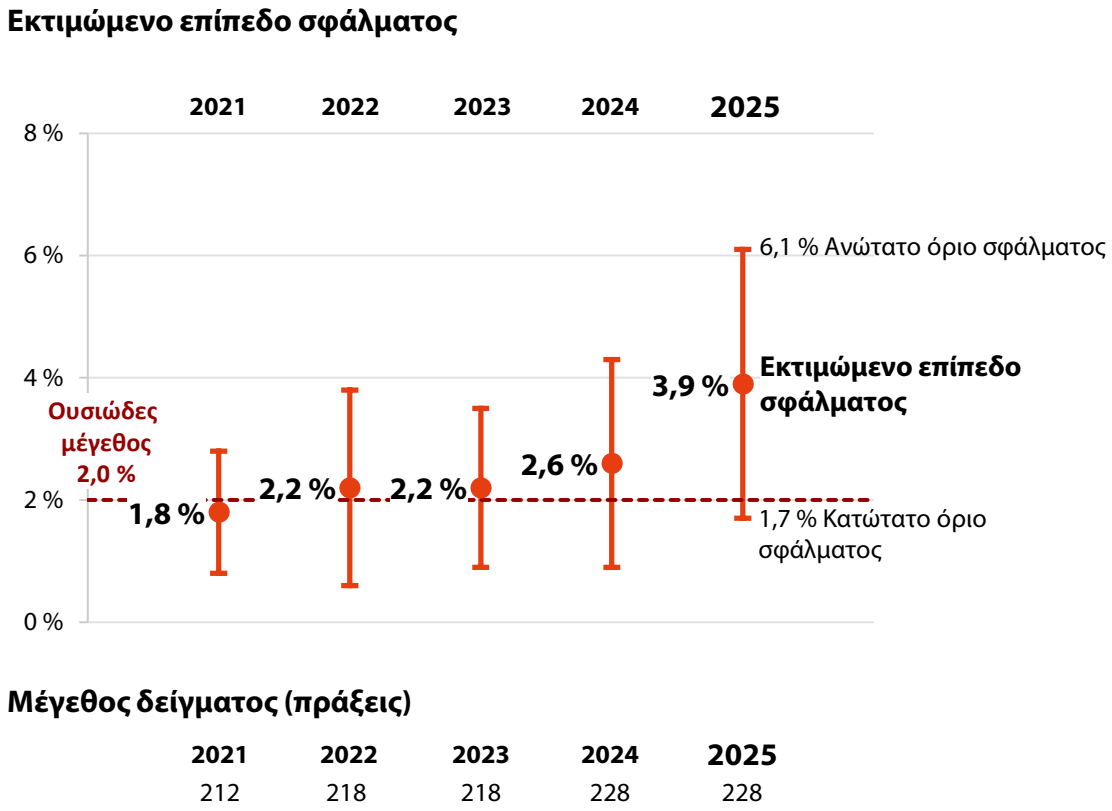

Πηγή: ΕΕΣ.

7.17. Τα αποτελέσματα στα οποία καταλήξαμε υποδηλώνουν ότι το επίπεδο σφάλματος ήταν χαμηλότερο για τις άμεσες ενισχύσεις (με εξαίρεση τα οικολογικά προγράμματα), οι οποίες αντιστοιχούσαν σε περισσότερο από το μισό των δαπανών της ΚΓΠ και στο 49 % των δαπανών υπό τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, από ό,τι για τους υπόλοιπους τομείς δαπανών στο σύνολό τους (οικολογικά προγράμματα, αγροτική ανάπτυξη, μέτρα στήριξης της αγοράς, ΤΔΜ, πολιτική για τη θάλασσα και την αλιεία, και περιβάλλον και δράση για το κλίμα), οι οποίοι αντιπροσώπευαν το 51 % των δαπανών.

7.18. Στο ***γράφημα 7.4*** αναλύεται ανά κατηγορία το κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος για το 2025. Η άνοδος του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος για το 2025 συνδέεται εν πολλοίς με τη δήλωση μη επιλέξιμων εκτάσεων από τους δικαιούχους. Επισημαίνουμε ότι, κατά τον χρόνο του ελέγχου, βρίσκονταν σε εξέλιξη έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής με αντικείμενο τις αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων που κάλυπταν τα υποκείμενα σφάλματα.

Γράφημα 7.4 – Μεγάλο μέρος του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος σχετίζεται με τη δήλωση μη επιλέξιμων εκτάσεων

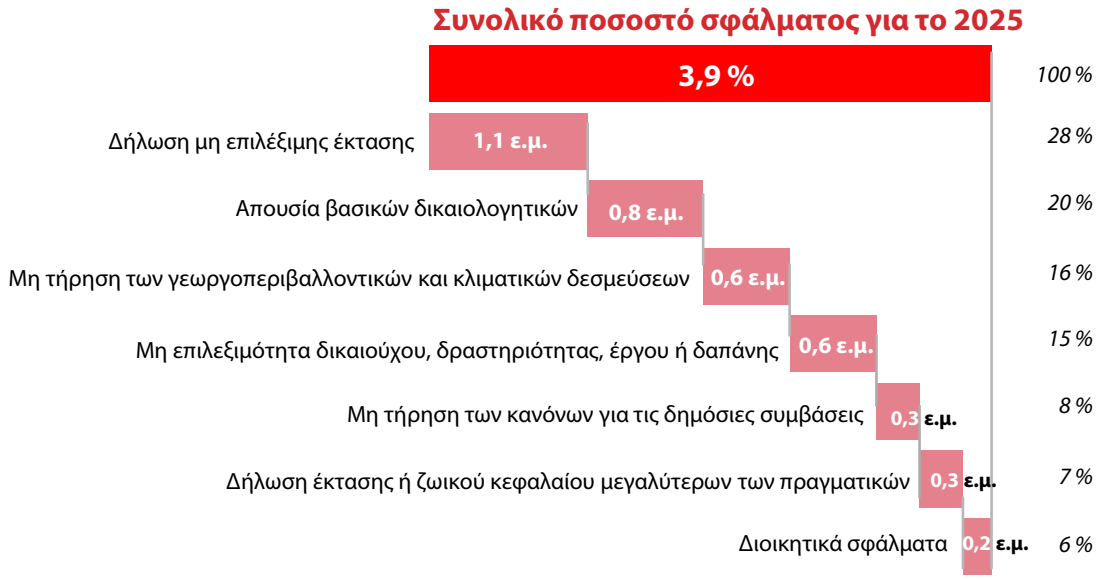

ε.μ.: εκατοστιαία/-ες μονάδα/-ες

Πηγή: ΕΕΣ.

7.19. Οι πράξεις που συνδέονταν με άμεσες ενισχύσεις ευθύνονταν για τα περισσότερα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα που εντοπίσαμε (17). Ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα εντοπίσαμε επίσης σε πράξεις που είχαν να κάνουν με την αγροτική ανάπτυξη (14), με μέτρα στήριξης της αγοράς (1), καθώς και με άλλους τομείς πολιτικής πέραν της ΚΓΠ (4). Επιπλέον, εντοπίσαμε 17 ζητήματα συμμόρφωσης, χωρίς όμως επίπτωση στο ποσοστό σφάλματος.

7.20. Οι αρχές των κρατών μελών είχαν εφαρμόσει διορθωτικά μέτρα με άμεση επίπτωση σε 45 από τις πράξεις του δείγματός μας. Τα μέτρα αυτά επηρέασαν τους υπολογισμούς μας, μειώνοντας το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον συγκεκριμένο τομέα κατά 0,7 εκατοστιαίες μονάδες. Σε 19 περιπτώσεις *ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων*, οι αρχές των κρατών μελών διέθεταν επαρκείς πληροφορίες για την πρόληψη των σφαλμάτων, ή για τον εντοπισμό και τη διόρθωσή τους, πριν από την αποδοχή των δαπανών. Εάν οι εθνικές αρχές είχαν αξιοποιήσει δεόντως όλες τις πληροφορίες που είχαν στη διάθεσή τους, το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το παρόν κεφάλαιο θα ήταν χαμηλότερο κατά 2,4 εκατοστιαίες μονάδες. Στο ***παράρτημα 7.1*** παρουσιάζονται συνοπτικά οι δαπάνες του τομέα 3 του ΠΔΠ και τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών μας επί των συναφών πράξεων των 18 κρατών μελών που αφορούσε ο έλεγχός μας[3].

Άμεσες ενισχύσεις

7.21. Στις 63 πράξεις από τον τομέα των άμεσων ενισχύσεων (με εξαίρεση τα οικολογικά προγράμματα) που αφορούσαν οι ελεγκτικές δοκιμασίες, εντοπίσαμε οκτώ ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Πέντε από αυτά ανάγονταν σε ήσσονος σημασίας δηλώσεις έκτασης ή αριθμού ζώων μεγαλύτερων των πραγματικών, δύο σε δήλωση μη επιλέξιμων εκτάσεων και ένα σε εσφαλμένο υπολογισμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης. Στο ***πλαίσιο 7.2*** παρατίθεται παράδειγμα έκτασης που δηλώθηκε ενώ δεν ήταν επιλέξιμη λόγω μη συμμόρφωσης με την απαίτηση για γεωργική δραστηριότητα.

[3] Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σουηδία.

Πλαίσιο 7.2

Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με απαίτηση για γεωργική δραστηριότητα σε δηλωθείσα έκταση

Στην Ελλάδα, δικαιούχος δήλωσε 102 αιγοπρόβατα και ζήτησε πρόσβαση σε δημόσιους βοσκότοπους. Σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, οι ελληνικές αρχές διέθεσαν στον δικαιούχο 7,14 εκτάρια μόνιμων βοσκοτόπων, κατανεμημένα σε έξι αγροτεμάχια, στη νήσο Κύθνο, η οποία απέχει πάνω από 226 χιλιόμετρα από τον στάβλο και τα ζώα του γεωργού στην Κρήτη. Στο κεντρικό μητρώο ζωικού κεφαλαίου των ελληνικών αρχών δεν υπήρχε σχετική καταχώριση, ούτε αίτηση του δικαιούχου για μεταφορά των ζώων στην Κύθνο για βόσκηση. Σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, ένας μόνιμος βοσκότοπος, για να είναι επιλέξιμος για ενίσχυση ως «μόνιμος βοσκότοπος σε παραγωγή», πρέπει να πληροί μια ελάχιστη πυκνότητα βόσκησης. Δεδομένου ότι δεν υπήρξε μεταφορά ζώων στην Κύθνο, η πυκνότητα βόσκησης στα διατεθέντα αγροτεμάχια ήταν μηδενική. Διαπιστώσαμε επίσης ότι μόνο ένα από τα έξι αγροτεμάχια που διατέθηκαν ανήκε στο δημόσιο και ότι τα υπόλοιπα δεν θα έπρεπε να είχαν θεωρηθεί ότι βρίσκονταν νόμιμα στην κατοχή του δικαιούχου. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία συμμόρφωσης που είχε κινήσει η Επιτροπή και η οποία αφορούσε, μεταξύ άλλων, τις αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των ελληνικών αρχών για την επαλήθευση της ικανοποίησης της απαίτησης για ύπαρξη γεωργικής δραστηριότητας.

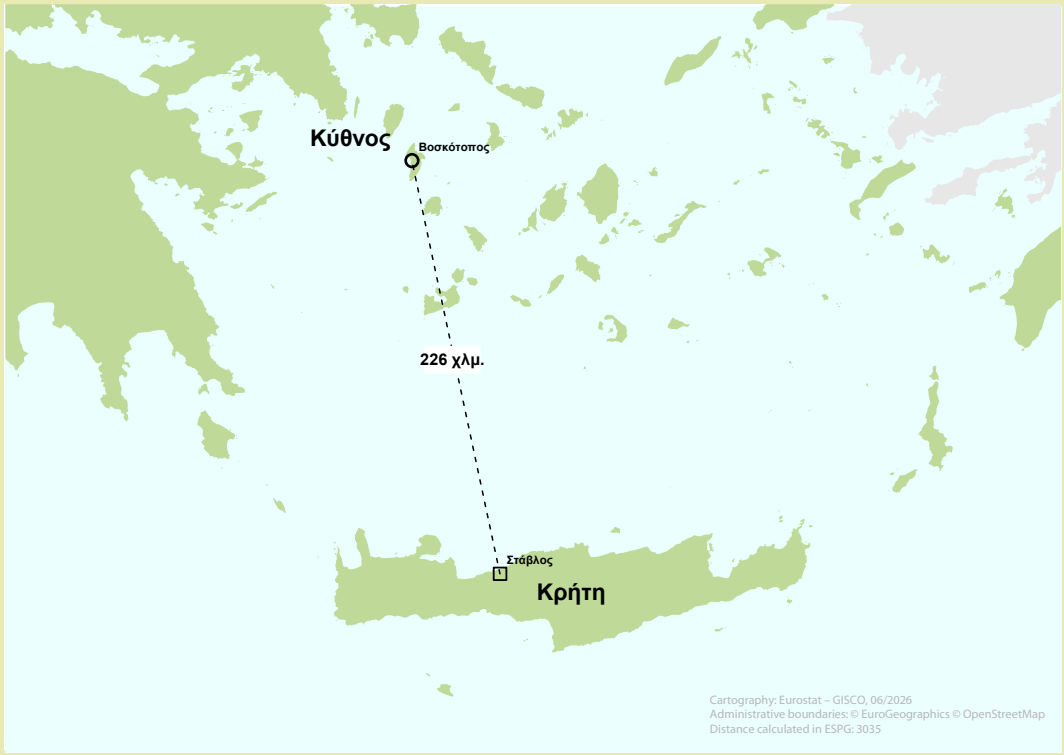

Πηγή: Eurostat – GISCO.

7.22. Στις 40 πράξεις από τον τομέα των οικολογικών προγραμμάτων, εντοπίσαμε εννέα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Τρία από αυτά σχετίζονταν με δήλωση έκτασης που δεν ήταν επιλέξιμη λόγω απουσίας στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος την κατείχε νόμιμα (***πλαίσιο 7.3***). Επιπλέον, εντοπίσαμε δύο σφάλματα που ανάγονταν στην απουσία υποχρεωτικής τεκμηρίωσης, δύο που οφείλονταν στη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις χρηματοδότησης και δύο ακόμη που απέρρεαν από τη δήλωση έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική.

Πλαίσιο 7.3

Παραδείγματα απουσίας στοιχείων που να αποδεικνύουν τη νόμιμη κατοχή γης

Η απαίτηση οι δικαιούχοι παρεμβάσεων βάσει έκτασης να μπορούν να παρουσιάζουν δικαιολογητικά που να τεκμηριώνουν τη νόμιμη κατοχή γης, είτε μαζί με την αίτησή τους είτε εφόσον τους ζητηθεί, έχει καθοριστική σημασία για την πρόληψη των παράτυπων δηλώσεων. Για τρεις πράξεις στην Κροατία, διαπιστώσαμε ότι ο δικαιούχος δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι είχε νόμιμο δικαίωμα κατοχής για ένα ή περισσότερα από τα δηλωθέντα μισθωμένα αγροτεμάχια. Σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας, μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2026, οι γεωργοί όφειλαν να υποβάλουν δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν τη νόμιμη κατοχή μισθωμένων εκτάσεων. Ούτε ο οργανισμός πληρωμών ούτε ο δικαιούχος παρουσίασαν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη νόμιμη κατοχή των σχετικών αγροτεμαχίων που είχαν καταχωριστεί ως μισθωμένα. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία συμμόρφωσης που είχε κινήσει η Επιτροπή και η οποία αφορούσε τις αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κροατικών αρχών σχετικά με την κατοχή της γης.

Αγροτική ανάπτυξη, μέτρα στήριξης της αγοράς και λοιποί τομείς πολιτικής

7.23. Εξετάσαμε 52 ενισχύσεις αγροτικής ανάπτυξης που είχαν καταβληθεί βάσει της έκτασης ή του αριθμού των ζώων που είχαν δηλώσει οι γεωργοί. Σε αυτές περιλαμβάνονταν ενισχύσεις για την εκπλήρωση συγκεκριμένων *γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών δεσμεύσεων*, αντισταθμιστικές ενισχύσεις για βιολογική γεωργία, ενισχύσεις προς γεωργούς που δραστηριοποιούνταν σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς και αντισταθμιστικές ενισχύσεις για γεωργικές δραστηριότητες σε προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. Από τις 52 πληρωμές, οι 40 αφορούσαν την ΚΓΠ 2023-2027 και οι 12 την ΚΓΠ 2014-2022.

7.24. Από τις 52 αυτές πράξεις του τομέα της αγροτικής ανάπτυξης που συνδέονταν με την έκταση ή τον αριθμό των ζώων και επί των οποίων πραγματοποιήσαμε ελεγκτικές δοκιμασίες, οι 6 περιείχαν ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Σε αυτά περιλαμβάνονταν τρεις δηλώσεις έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική, δύο περιπτώσεις μη τήρησης γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών δεσμεύσεων και μία περίπτωση απουσίας αποδείξεων περί νόμιμης κατοχής γης.

7.25. Εξετάσαμε 53 πληρωμές ενισχύσεων αγροτικής ανάπτυξης σε επενδυτικά έργα, όπως επενδύσεις σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία, σε βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών και σε δασική ανάπτυξη. Από τις 53 πληρωμές, οι 8 αφορούσαν την ΚΓΠ 2023-2027 και οι 45 την ΚΓΠ 2014-2022.

7.26. Ποσοτικοποιήσαμε τα σφάλματα σε οκτώ πληρωμές, μία της ΚΓΠ 2023-2027 και επτά της ΚΓΠ 2014-2022. Οι πληρωμές περιλάμβαναν ένα ή περισσότερα σφάλματα που οφείλονταν σε δηλώσεις μη επιλέξιμων δαπανών ή δραστηριοτήτων, σε μη συμμόρφωση με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων ή σε εσφαλμένο υπολογισμό του ποσοστού στήριξης. Στο ***πλαίσιο 7.4*** παρατίθεται παράδειγμα πληρωμής της ΚΓΠ 2014-2022, η οποία περιείχε πολλαπλά σφάλματα.

Πλαίσιο 7.4

Παράδειγμα επενδυτικού έργου με πολλαπλά σφάλματα

Στην Ουγγαρία, μη κερδοσκοπική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης τον Ιούνιο του 2019, κατόπιν πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων για «Στήριξη της συνεργασίας για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών». Η απόφαση επιχορήγησης εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2020. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση του έργου, η οποία αρχικά έληγε τον Οκτώβριο του 2022, παρατάθηκε μετά τη λήξη της, κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου τον Ιούνιο του 2024.

Τα σφάλματα που εντοπίσαμε περιλάμβαναν την επιστροφή μη επιλέξιμων εξόδων για τη μίσθωση και την επίπλωση γραφείου, καθώς και τη μη γνωστοποιημένη προηγούμενη επιχειρηματική συνεργασία του δικαιούχου και του επιτυχόντος υποψηφίου στο πλαίσιο της σχετικής διαδικασίας. Διαπιστώσαμε επίσης ότι ο οργανισμός πληρωμών είχε παρατείνει την προθεσμία για την ολοκλήρωση του έργου κατά περισσότερο από ενάμισι έτος.

7.27. Στις 12 πράξεις από τον τομέα των μέτρων στήριξης της αγοράς, εντοπίσαμε ένα ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα, που αφορούσε τη δήλωση έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική σε μια περίπτωση αναφύτευσης αμπελώνα.

7.28. Όσον αφορά άλλες πολιτικές πέραν της ΚΓΠ, μεταξύ των οκτώ πράξεων που ελέγξαμε εντοπίσαμε τέσσερα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Τρία από αυτά αφορούσαν μη επιλέξιμα έξοδα σε έργα που προγράμματος LIFE και ένα την υπερεκτίμηση της συνεισφοράς σε είδος ενός δικαιούχου σε έργο του ΤΔΜ.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Εκθέσεις της ΓΔ AGRI και της ΓΔ MARE σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών

7.29. Το 2025, η έκθεση της ΓΔ AGRI σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών καταρτίστηκε και πάλι κατ' εφαρμογή δύο συνόλων ρυθμίσεων, του μοντέλου διασφάλισης βάσει επιδόσεων για τις δαπάνες των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ 2023-2027 και του πλαισίου συμμόρφωσης της ΚΓΠ 2014-2022. Το δεύτερο εξακολουθεί να ισχύει για τις δαπάνες που δεν εμπίπτουν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ, διέποντας επίσης τις υπόλοιπες πληρωμές που πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια του έτους, στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2022. Όσον αφορά τις δαπάνες που εμπίπτουν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ, από το 2024, ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβαίνουν σε εκτίμηση του κινδύνου σφάλματος κατά την πληρωμή.

7.30. Κάθε κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να υποβάλει στη ΓΔ AGRI έναν *«φάκελο διασφάλισης»*. Αυτό το σύνολο εγγράφων περιλαμβάνει τους ετήσιους λογαριασμούς σχετικά με τις δαπάνες, μια *ετήσια έκθεση επιδόσεων* για κάθε οργανισμό πληρωμών και τη διαχειριστική δήλωση του διευθυντή του. Στη δήλωση αυτή αναφέρεται ότι οι γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι πλήρεις και ακριβείς και ότι τα συστήματα διακυβέρνησης, στα οποία περιλαμβάνονται και αυτά που εγγυώνται τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δηλούμενων δαπανών, λειτουργούν σωστά. Ο φάκελος περιλαμβάνει επίσης τις εκθέσεις και τις γνώμες των ανεξάρτητων *οργανισμών πιστοποίησης* σχετικά με τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών, τα συστήματα διακυβέρνησης, την ετήσια έκθεση επιδόσεων και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών τους που δεν εμπίπτουν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ.

7.31. Όσον αφορά τις δαπάνες στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ 2023-2027 (46,3 δισ. ευρώ), η ΓΔ AGRI προέβη σε εκτίμηση της επικινδυνότητας των παρεμβάσεων, βασιζόμενη τόσο στις εκθέσεις των οργανισμών πιστοποίησης όσο και στις δικές της ελεγκτικές εργασίες. Για το 2025, η Επιτροπή έκρινε χαμηλού κινδύνου το 68 % των δαπανών στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, μεσαίου το 24 % και υψηλού το υπόλοιπο 8 %. Οι δαπάνες χαμηλού κινδύνου αντιστοιχούν σε παρεμβάσεις των οποίων τα συστήματα διακυβέρνησης δεν παρουσιάζουν πιθανά σοβαρά ελαττώματα. Οι συγκεκριμένες δαπάνες σχετίζονται ως

επί το πλείστον με τις άμεσες ενισχύσεις και τα άλλα είδη στήριξης που καλύπτει το ΟΣΔΕ (29,0 δισ. ευρώ).

7.32. Αναφορικά με τις δαπάνες που δεν εμπίπτουν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ που καλύπτονται από το πλαίσιο συμμόρφωσης της ΚΓΠ 2014-2022 (10,6 δισ. ευρώ), η ΓΔ AGRI υπολόγισε και πάλι τον «κίνδυνο σφάλματος κατά την πληρωμή» για τις άμεσες ενισχύσεις, την αγροτική ανάπτυξη και τα μέτρα στήριξης της αγοράς. Τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται στα ποσοστά σφάλματος που αναφέρουν οι οργανισμοί πληρωμών, αναπροσαρμοσμένα από την Επιτροπή ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι έλεγχοι που διενεργούν τόσο η ίδια όσο και οι οργανισμοί πιστοποίησης. Για το 2025, η ΓΔ AGRI υπολόγισε ότι το «εκτιμώμενο επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή» αντιστοιχούσε περίπου στο 3,5 % των ύψους 10,6 δισεκατομμυρίων ευρώ δαπανών που δεν ενέπιπταν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ, περιλαμβανομένων ποσοστών 1,6 % περίπου από τις ύψους 0,5 δισεκατομμυρίων ευρώ άμεσες ενισχύσεις, 3,8 % από την ύψους 8,8 δισεκατομμυρίων ευρώ αγροτική ανάπτυξη και 2,4 % από τα ύψους 1,3 δισεκατομμυρίων ευρώ μέτρα στήριξης της αγοράς.

7.33. Συνολικά, για το 2025, η ΓΔ AGRI αξιολόγησε το 64 % των δαπανών της ΚΓΠ ως χαμηλού κινδύνου (77 % το 2024), το 20 % ως μεσαίου (10 % το 2024) και το 16 % ως υψηλού (13 % το 2024). Η Επιτροπή προέβαλε τρεις βασικούς παράγοντες πίσω από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης για το 2025:

- τη διατύπωση επιφύλαξης για όλες τις δαπάνες της ΚΓΠ στην Ελλάδα, καθώς ο οργανισμός πληρωμών βρισκόταν υπό αναστολή διαπίστευσης κατά το οικονομικό έτος 2025, λόγω επίμονων αδυναμιών που επηρέαζαν τη συμμόρφωση με τα διάφορα κριτήρια διαπίστευσης και της επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης 415 εκατομμυρίων ευρώ[4],

- βελτιωμένες εκτιμήσεις από οργανισμούς πιστοποίησης σε διάφορα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και στη Γαλλία, κατά το δεύτερο έτος εφαρμογής των ρυθμίσεων της περιόδου 2023-2027,

- την επίσπευση των δαπανών από ορισμένα κράτη μέλη, ώστε να μεγιστοποιηθεί η απορρόφηση των κονδυλίων πριν από το κλείσιμο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2022.

[4] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/1147 της Επιτροπής, της 11ης Ιουνίου 2025.

7.34. Διενεργήσαμε επίσης περιορισμένης έκτασης επισκόπηση των περί κανονικότητας πληροφοριών που περιλαμβάνονταν στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ MARE. Επισημάναμε ότι η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κινδύνου κατά την πληρωμή και κατά το *κλείσιμο* για τη συγκεκριμένη ΓΔ ήταν σύμφωνη με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής.

Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) της Επιτροπής

7.35. Στην ΕΕΔΕ της, η Επιτροπή δεν παρουσιάζει πλέον εκτίμηση του *κινδύνου κατά την πληρωμή* για τον τομέα «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», καθώς μόλις το 20 % αυτού του τομέα καλύπτεται από τα πλαίσια συμμόρφωσης των ΓΔ AGRI, MARE, ENV και CLIMA.

Επισκόπηση των εκθέσεων επιδόσεων στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2023-2027

7.36. Οι οργανισμοί πληρωμών καταρτίζουν ετήσιες εκθέσεις επιδόσεων στις οποίες παρουσιάζονται οι εκροές και οι δαπάνες για παρεμβάσεις στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, η ακρίβεια των οποίων ελέγχεται από τους οργανισμούς πιστοποίησης. Πριν από την αποδοχή των εκθέσεων επιδόσεων, η Επιτροπή διενεργεί αυτοματοποιημένους ελέγχους βάσει κανόνων επικύρωσης. Στη συνέχεια, βάσει των εκθέσεων αυτών και των αποτελεσμάτων των ελέγχων των οργανισμών πιστοποίησης, αξιολογεί τη συνέπεια μεταξύ των αναφερόμενων εκροών και των αντίστοιχων δαπανών. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να αποφασίσει να μειώσει τις δαπάνες που δεν αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες εκροές κατά τη *διαδικασία εκκαθάρισης επιδόσεων*.

7.37. Εξετάσαμε την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την παροχή διασφάλισης σχετικά με την ακρίβεια των ετήσιων εκθέσεων επιδόσεων των οργανισμών πληρωμών για το οικονομικό έτος 2024. Επιλέξαμε 10 οργανισμούς πληρωμών από εννέα κράτη μέλη[5] και εξετάσαμε τους βασικούς ελέγχους που διενήργησαν οι οργανισμοί πιστοποίησής τους και η Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλίσουν την ακρίβεια των δεδομένων σχετικά με τις επιδόσεις τους. Οι εκθέσεις επιδόσεων υποβλήθηκαν στην Επιτροπή τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2025 και χρησιμοποιήθηκαν για τη διαδικασία εκκαθάρισης επιδόσεων τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Στο ***γράφημα 7.5*** συνοψίζονται η διαδικασία και η προσέγγιση που χρησιμοποιήσαμε για την επισκόπηση.

Γράφημα 7.5 – Επισκόπηση της διασφάλισης όσον αφορά τις εκθέσεις επιδόσεων

Πηγή: ΕΕΣ.

7.38. Με την ανάλυση των υποκείμενων δεδομένων για τις άμεσες ενισχύσεις επιβεβαιώσαμε τα αναφερόμενα αριθμητικά στοιχεία για 9 από τους 10 επιλεγέντες οργανισμούς πληρωμών. Όσον αφορά τη γαλλική ετήσια έκθεση επιδόσεων, η ανάλυσή μας επιβεβαίωσε τον εντοπισμό από την Επιτροπή σημαντικών αποκλίσεων (άνω του 2 %) μεταξύ των καθαρών και των ακαθάριστων δαπανών για 5 από τα 35 μοναδιαία ποσά άμεσων ενισχύσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μειώσεις των δαπανών, καθώς και αρκετών ήσσονος σημασίας

[5] Βουλγαρία, Γερμανία (Κάτω Σαξονία-Βρέμη-Αμβούργο), Ισπανία (Ανδαλουσία και Γαλικία), Γαλλία (ASP), Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία (AGREA), Πολωνία και Ρουμανία.

διαφορών (κάτω του 2 %) για τις δαπάνες και τις εκροές μεταξύ των υποκείμενων δεδομένων των οργανισμών πληρωμών και των δεδομένων που αυτοί ανέφεραν.

7.39. Από την επισκόπηση των εκθέσεων των οργανισμών πιστοποίησης επιβεβαιώθηκε ότι οι πληροφορίες που περιέχονταν στις εκθέσεις συμμορφώνονταν με τις νομικές απαιτήσεις[6]. Για 9 από τις 10 εκθέσεις, οι οργανισμοί πιστοποίησης παρείχαν επαρκή τεκμήρια για τους ελέγχους που διενεργήθηκαν σχετικά με την ακρίβεια των δεδομένων επιδόσεων. Ο γαλλικός οργανισμός πιστοποίησης κατάφερε να ελέγξει μόνον εν μέρει ορισμένα στοιχεία της έκθεσης επιδόσεων λόγω των καθυστερήσεων στη διαβίβαση των στοιχείων από τον οργανισμό πληρωμών.

7.40. Εφαρμόσαμε εκ νέου τους κανόνες επικύρωσης που χρησιμοποιούσε η Επιτροπή για τους αυτοματοποιημένους ελέγχους συμφωνίας στοιχείων και για τον εντοπισμό αποκλίσεων μεταξύ των αναφερόμενων εκροών και δαπανών. Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών μας συνέπεσαν με εκείνα της Επιτροπής.

7.41. Διαπιστώσαμε ότι οι περικοπές που έκανε η Επιτροπή στις δαπάνες των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισης των επιδόσεων ήταν συνεπείς τόσο με τα στοιχεία που περιέχονταν στις ετήσιες εκθέσεις επιδόσεων όσο και με τα αποτελέσματα των ελέγχων. Στην περίπτωση της Γερμανίας, μέρος των στοιχείων των εκθέσεων επιδόσεων υποβλήθηκε στην Επιτροπή πολύ μετά τα μέσα Φεβρουαρίου, που έληγε η προθεσμία υποβολής τους.

7.42. Συνολικά, δεν εντοπίσαμε ζητήματα με τη διασφάλιση που παρασχέθηκε για 8 από τους 10 οργανισμούς πληρωμών που κάλυψε η επισκόπησή μας. Όσον αφορά τη Γαλλία και τη Γερμανία, με τις εργασίες μας επιβεβαιώσαμε ότι οι καθυστερήσεις στη διαβίβαση δεδομένων επηρέαζαν δυσμενώς την ικανότητα των οργανισμών πιστοποίησης να επαληθεύουν τα αριθμητικά στοιχεία και, ως εκ τούτου, να παρέχουν διασφάλιση σχετικά με την ακρίβεια ορισμένων από τις αναφερόμενες πληροφορίες. Σημειώνουμε ότι από το οικονομικό έτος 2025 η διαδικασία εκκαθάρισης επιδόσεων σταμάτησε να εφαρμόζεται.

---

[6] Άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 και άρθρα 5 έως 7 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2021, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

7.43. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε και παρουσιάζουμε στο παρόν κεφάλαιο συνάγεται ότι, συνολικά, το επίπεδο σφάλματος που περιέχουν οι δαπάνες του τομέα «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» ήταν ουσιώδες (σημείο ***7.16***). Για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, το εκτιμώμενο συνολικό επίπεδο σφάλματος που προέκυψε από τις ελεγκτικές δοκιμασίες στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις είναι 3,9 %.

Συστάσεις

7.44. Η μεταπαρακολούθηση της σύστασης που διατυπώναμε στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022 έγινε ήδη το 2024[7]. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή την είχε υλοποιήσει πλήρως.

7.45. Εξετάσαμε επίσης την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώναμε στις ετήσιες εκθέσεις μας για το 2023 και το 2024 και οι οποίες είτε απαιτούσαν την άμεση λήψη μέτρων είτε έπρεπε να υλοποιηθούν μέσα στο 2025. Η προθεσμία υλοποίησης μίας σύστασης που διατυπώναμε στην ετήσια έκθεση για το 2023 έληγε το 2025 (παράρτημα 7.2). Θεωρούμε ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί.

7.46. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

Σύσταση 7.1 – Συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των δικλίδων που αφορούν την κατοχή γης

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού της εφαρμογής της ΚΓΠ 2028-2034, η Επιτροπή οφείλει να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, ώστε να βελτιωθούν τα εθνικά συστήματα δικλίδων που διασφαλίζουν ότι οι δηλούμενες εκτάσεις βρίσκονται στη νόμιμη κατοχή των δικαιούχων.

Ημερομηνία-στόχος: 2027.

[7] Ετήσια έκθεση για το 2024, παράρτημα 7.2.

Παραρτήματα

Παράρτημα 7.1 – Το δείγμα πράξεων και σφαλμάτων συμμόρφωσης που επιλέξαμε για το 2025

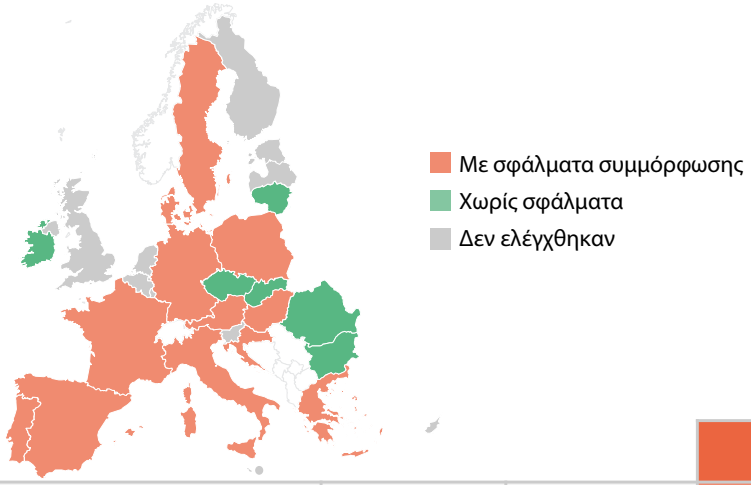

Κράτος μέλος	Συνεισφορά της ΕΕ *(εκατ. ευρώ)*	Ελεγχθείσες πράξεις	Σφάλματα συμμόρφωσης	
			Ποσοτικοποιήθηκαν	Δεν ποσοτικοποιήθηκαν
Γαλλία	9 538	26	5	1
Ισπανία	7 361	24	4	3
Ιταλία	6 457	17	1	1
Γερμανία	6 296	24	5	-
Πολωνία	5 301	24	-	1
Ρουμανία	3 123	13	-	-
Ελλάδα	2 609	12	3	3
Ουγγαρία	1 725	8	2	2
Ιρλανδία	1 466	5	-	-
Βουλγαρία	1 230	4	-	-
Πορτογαλία	1 220	6	2	-
Αυστρία	1 197	9	4	-
Τσεχία	1 056	5	-	-
Δανία	1 023	9	1	5
Λιθουανία	946	9	-	-
Σουηδία	918	11	-	1
Σλοβακία	913	4	-	-
Κροατία	721	10	5	-
Μη ελεγχθέντα κράτη μέλη	4 519	ά.α.	ά.α.	ά.α.
Δαπάνες ΚΓΠ	56 900	**220**	**32**	**17**
Λοιπές δαπάνες	2 700	**8**	**4**	**0**
ΣΥΝΟΛΟ	59 600	**228**	**36**	**17**

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Παράρτημα 7.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
		Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	Η σύστασή μας προς την Επιτροπή: **Σύσταση 7.1: Να εξετάσει την αποτελεσματικότητα των εθνικών κανόνων που ορίζουν ανώτατο όριο στην ενωσιακή στήριξη προς μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις** Δεδομένης της ευθύνης που φέρουν τα κράτη μέλη να στοχεύουν την εισοδηματική στήριξη σε όσους την έχουν περισσότερο ανάγκη, να εξετάσει την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη προκειμένου να περιορίζουν τις άμεσες ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Ημερομηνία-στόχος: 2025.		Θεωρούμε ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί, καθώς η Επιτροπή εξέτασε την κατανομή της εισοδηματικής στήριξης σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις διαφορετικών μεγεθών στα κράτη μέλη κατά την κατάρτιση των προτάσεών της για την ΚΓΠ 2028-2034.

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 8

Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων
Ασφάλεια και άμυνα

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**8.1.-8.10.**
Σύντομη περιγραφή	8.2.-8.6.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	8.7.-8.10.
Κανονικότητα των πράξεων	**8.11.-8.12.**
Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων	**8.13.-8.16.**
Επισκόπηση των εργασιών των αρχών ελέγχου	8.13.-8.15.
Επισκόπηση των ενεργειών κλεισίματος της Επιτροπής	8.16.
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	**8.17.-8.19.**
Συμπέρασμα και συστάσεις	**8.20.-8.22.**
Συμπέρασμα	8.20.
Συστάσεις	8.21.-8.22.
Παράρτημα	
Παράρτημα 8.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων	

Εισαγωγή

8.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου των τομέων 4 και 5 του ΠΔΠ, που φέρουν αντίστοιχα τους τίτλους «Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων» και «Ασφάλεια και άμυνα». Στο ***γράφημα 8.1*** και στο ***γράφημα 8.2*** παρουσιάζονται σχηματικά οι κύριες δραστηριότητες, οι δαπάνες και ο πληθυσμός ελέγχου στους συγκεκριμένους τομείς το 2025.

Γράφημα 8.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου – Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων

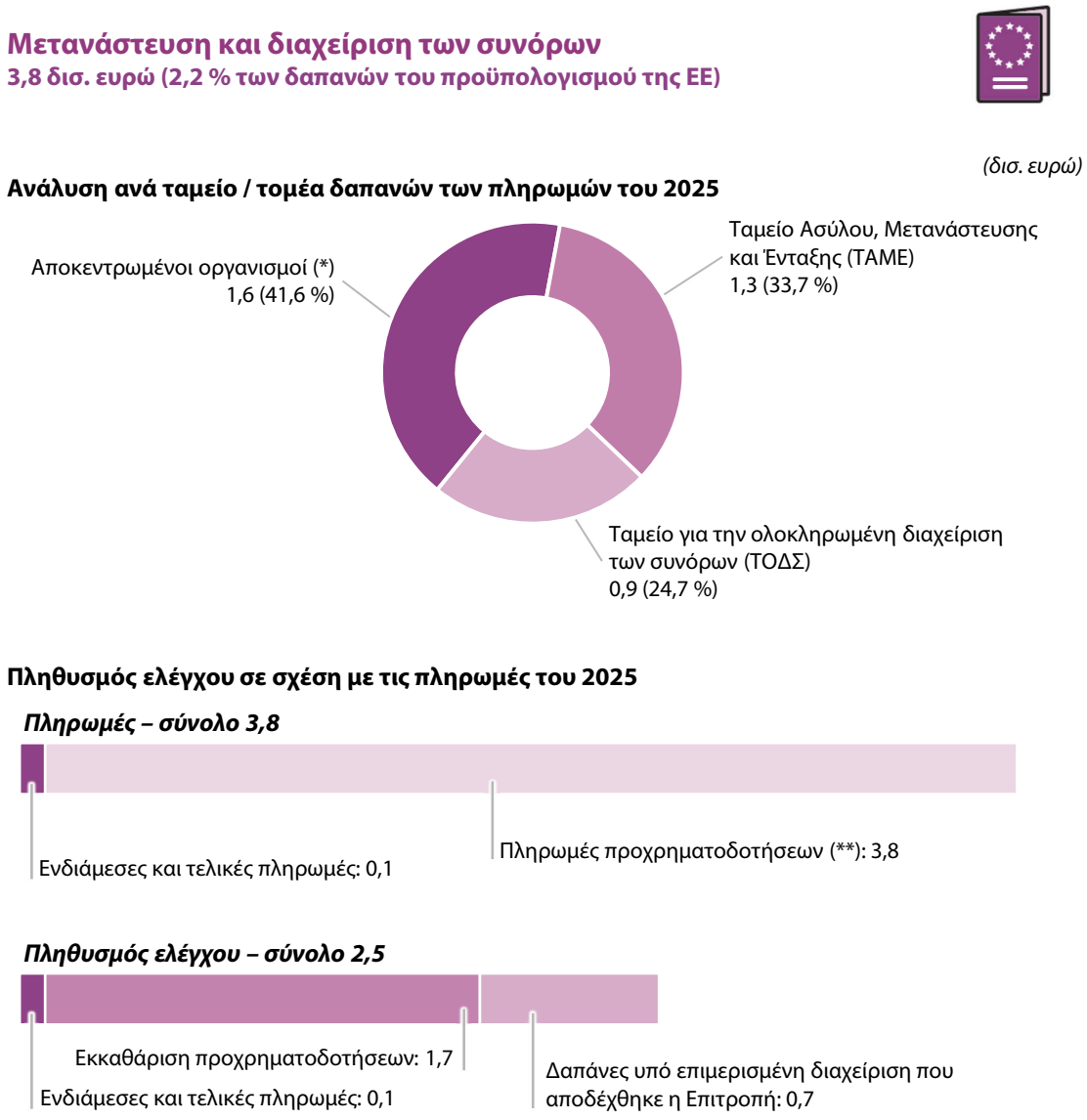

(*) Στοιχεία για τις πληρωμές προς τους αποκεντρωμένους οργανισμούς παραθέτουμε στην ετήσια έκθεσή μας σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ.
(**) Συμπεριλαμβανομένων των υπό επιμερισμένη διαχείριση ετήσιων προπληρωμών και ενδιάμεσων πληρωμών που δεν έχουν γίνει ακόμη δεκτές από την Επιτροπή.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους ενοποιημένους λογαριασμούς της ΕΕ για το 2025.

Γράφημα 8.2 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου – Ασφάλεια και άμυνα

Ασφάλεια και άμυνα
1,9 δισ. ευρώ (1,1 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ)

(δισ. ευρώ)

Ανάλυση ανά ταμείο / τομέα δαπανών των πληρωμών του 2025

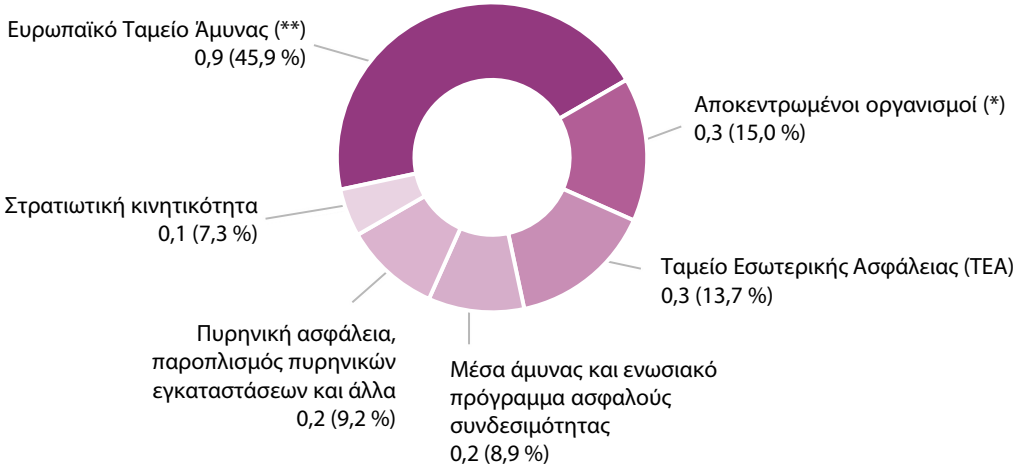

Πληθυσμός ελέγχου σε σχέση με τις πληρωμές του 2025

Πληρωμές – σύνολο 1,9

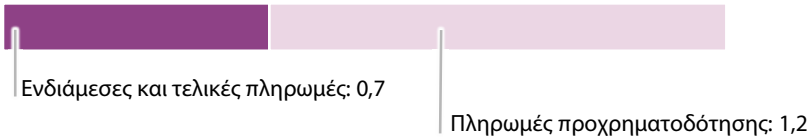

Πληθυσμός ελέγχου – σύνολο 1,4

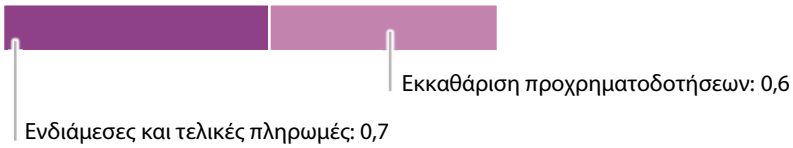

(*) Στοιχεία για τις πληρωμές προς τους αποκεντρωμένους οργανισμούς παραθέτουμε στην ετήσια έκθεσή μας σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ.
(**) Πρόκειται για τομέα δαπανών που περιλαμβάνει χρηματοδότηση έργων από διάφορα ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας και κανονισμός για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους ενοποιημένους λογαριασμούς της ΕΕ για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

8.2. Οι δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα 4 επικεντρώνονται στη στήριξη των εθνικών αρχών που δέχονται αιτούντες άσυλο και μετανάστες αμέσως μετά την άφιξή τους, την ανάπτυξη κοινής πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση και τη διασφάλιση αποτελεσματικών επιστροφών. Ο τομέας περιλαμβάνει επίσης τη στήριξη για την πολιτική διαχείρισης των συνόρων και θεωρήσεων. Οι δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα 5 καλύπτουν *προγράμματα* που ενισχύουν την ασφάλεια και την προστασία των Ευρωπαίων πολιτών, βελτιώνοντας τις αμυντικές ικανότητες της ΕΕ και παρέχοντας εργαλεία αντιμετώπισης κρίσεων. Στο ***γράφημα 8.3*** παρουσιάζουμε τους στόχους πολιτικής αμφότερων των τομέων, καθώς και τα σχετικά ταμεία και μέσα.

Γράφημα 8.3 – Στόχοι πολιτικής και τρόποι εκτέλεσης των δαπανών

Τρόπος διαχείρισης

Τομέας 4 – Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων

Επιμερισμένη
Άμεση
Έμμεση

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης
Υποστήριξη των υπηρεσιών στέγασης και υποδοχής αιτούντων άσυλο, των δράσεων ενημέρωσης σε τρίτες χώρες σχετικά με τους διαύλους νόμιμης μετανάστευσης, των μαθημάτων γλωσσών, της αρωγής σε ευάλωτα άτομα και της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ

Ταμείο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων
Υποστήριξη κοινών μέτρων για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ

Επιμερισμένη
Άμεση
Έμμεση

Μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και την πολιτική θεωρήσεων
Εξασφάλιση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων και, παράλληλα, διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων εντός της ΕΕ, σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμβολή στην επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφάλειας

Άμεση

Μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων
Υποστήριξη της τελωνειακής ένωσης και των τελωνειακών αρχών με σκοπό την προστασία της ΕΕ από το αθέμιτο και παράνομο εμπόριο και διασφάλιση και διαφύλαξη της ασφάλειας και της προστασίας στο εσωτερικό της Ένωσης με παράλληλη διευκόλυνση των νόμιμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

Τομέας 5 – Ασφάλεια και άμυνα

Επιμερισμένη
Άμεση
Έμμεση

Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας
Υποστήριξη για θεματικά δίκτυα ειδικευμένων εθνικών μονάδων, καθώς και για αποτελεσματική και συντονισμένη απόκριση σε κρίσεις, κατάρτιση προσωπικού και εμπειρογνωμόνων και καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος

Άμεση
Έμμεση

Πυρηνική ασφάλεια, παροπλισμός πυρηνικών εγκαταστάσεων και άλλα
Προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας με την ασφαλή αποξήλωση οκτώ πυρηνικών αντιδραστήρων από τη σοβιετική εποχή και τον παροπλισμό και τη διαχείριση των αποβλήτων των πεπαλαιωμένων πυρηνικών εγκαταστάσεων του Κοινού Κέντρου Ερευνών

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας
Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της βιομηχανίας και των κρατών μελών, υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας και βελτιωμένη εκμετάλλευση της έρευνας στον τομέα της άμυνας

Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας
Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και του καινοτόμου χαρακτήρα της ευρωπαϊκής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας και αύξηση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των ικανοτήτων των κρατών μελών

Κανονισμός για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών
Ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ με σκοπό την έγκαιρη προμήθεια πυρομαχικών και πυραύλων

Άμεση

Στρατιωτική κινητικότητα
Ανάπτυξη των στρατηγικών υποδομών μεταφορών της ΕΕ προς υποστήριξη της διπλής κινητικότητας

Μέσα άμυνας και ενωσιακό πρόγραμμα ασφαλούς συνδεσιμότητας
Ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών και εξασφάλιση της συνολικής πρόσβασης σε ασφαλείς κυβερνητικές υπηρεσίες στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών και παροχή της δυνατότητας στον ιδιωτικό τομέα να παρέχει εμπορικές υπηρεσίες σε όλη την ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ.

8.3. Ένα άλλο σημαντικό πεδίο δαπανών είναι η χρηματοδότηση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς. Οι οργανισμοί που εμπίπτουν στον τομέα 4 του ΠΔΠ είναι ο *Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)*, ο *Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA)* και ο *Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA)*. Στο πλαίσιο του τομέα 5 του ΠΔΠ, οι οργανισμοί αυτοί είναι ο *Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά (EUDA)*, ο *Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ)* και ο *Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL)*.

8.4. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη υλοποιούν πολυετή προγράμματα που έχουν λάβει την έγκριση της Επιτροπής. Αυτός ο τρόπος εκτέλεσης των δαπανών αφορά το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων του *Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)*, του *Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας-Σύνορα και Θεωρήσεις (ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις)* και του *Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας-Αστυνομική Συνεργασία (ΤΕΑ-ΑΣ)* για την περίοδο 2014-2020, όπως και τα διάδοχα ταμεία, ήτοι το ΤΑΜΕ, το *μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις* (*ΜΔΣΘ*, πρώην ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις) και το *ΤΕΑ* (πρώην ΤΕΑ-ΑΣ) για την περίοδο 2021-2027. Όσον αφορά το ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις και το ΜΔΣΘ, ο συγκεκριμένος τρόπος εκτέλεσης αφορά και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν, ήτοι την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία (για την περίοδο 2021-2027, το σύνολο της χρηματοδότησης για το Λιχτενστάιν εκτελείται άμεσα από την Επιτροπή). Στο ***γράφημα 8.4*** παρατίθενται λεπτομερέστερα στοιχεία για το πώς λειτουργεί η επιμερισμένη διαχείριση.

Γράφημα 8.4 – Διεργασίες επιμερισμένης διαχείρισης, δικλίδων και διασφάλισης για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 στον τομέα της μετανάστευσης, της διαχείρισης των συνόρων και της εσωτερικής ασφάλειας

Πηγή: ΕΕΣ.

8.5. Οι οριστικές *πιστώσεις* στο πλαίσιο των προγραμμάτων του ΤΑΜΕ και του ΤΕΑ της περιόδου 2014-2020 ανήλθαν σε 4 576 εκατομμύρια ευρώ και σε 3 172 εκατομμύρια ευρώ, αντίστοιχα. Μέχρι το *κλείσιμο* των προγραμμάτων, τα κράτη μέλη είχαν δηλώσει αθροιστικά δαπάνες ύψους 4 324 εκατομμυρίων ευρώ για το ΤΑΜΕ και 2 996 εκατομμυρίων ευρώ για το ΤΕΑ. Πιστώσεις συνολικού ύψους 252 εκατομμυρίων ευρώ (5,5 %) και 176 εκατομμυρίων ευρώ (5,5 %) παρέμεναν αχρησιμοποίητες και για τον λόγο αυτό θα αποδεσμευθούν. Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, η Επιτροπή είχε αποδεχθεί αθροιστικά δαπάνες ύψους 4 182 εκατομμυρίων ευρώ και 2 726 εκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο του ΤΑΜΕ και του ΤΕΑ, αντίστοιχα, ενώ απέμεναν να εκκαθαριστούν επιπλέον 142 εκατομμύρια ευρώ (3,3 %) που έχουν δηλωθεί για το ΤΑΜΕ και 270 εκατομμύρια ευρώ (9,0 %) που έχουν δηλωθεί για το ΤΕΑ. Στο ***γράφημα 8.5*** παρουσιάζονται οι δαπάνες που τα κράτη μέλη έχουν δηλώσει στην Επιτροπή προς απόδοση από την αρχή της *περιόδου προγραμματισμού* 2014-2020, καθώς και η κατάσταση στην οποία βρίσκεται αυτή τη στιγμή η διαδικασία κλεισίματος.

Γράφημα 8.5 – Πρόοδος των υπό επιμερισμένη διαχείριση προγραμμάτων του ΤΑΜΕ και του ΤΕΑ της περιόδου 2014-2020

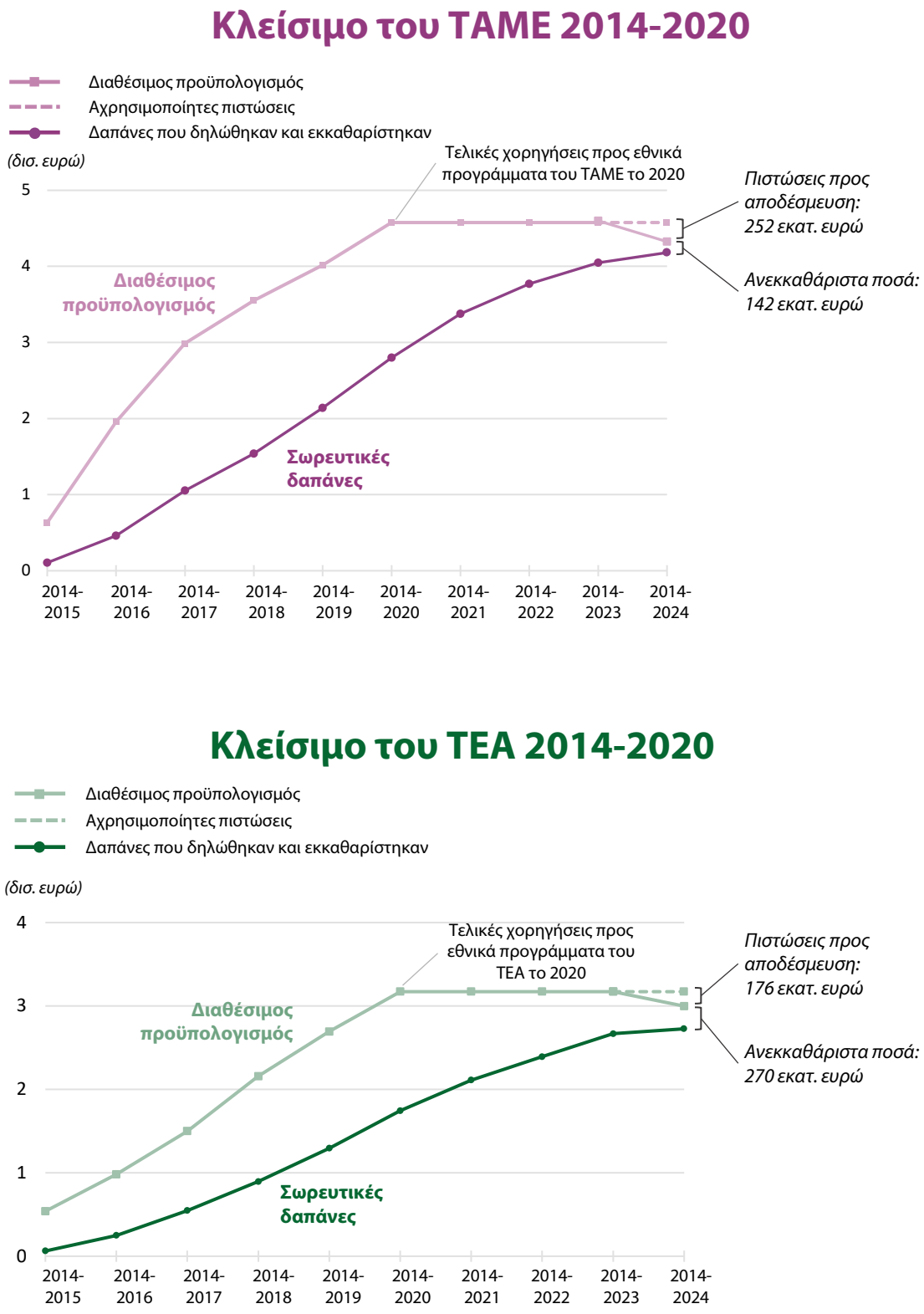

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των λογαριασμών που υπέβαλαν τα κράτη μέλη για το 2024 και των αποφάσεων εκκαθάρισης της Επιτροπής στις 31 Δεκεμβρίου 2025.

8.6. Στο ***γράφημα 8.6*** παρουσιάζονται οι δαπάνες που έχει κάνει δεκτές προς επιστροφή στα κράτη μέλη η Επιτροπή από την αρχή της *περιόδου προγραμματισμού* 2021-2027 και γίνεται σύγκριση της απορρόφησης με αυτήν της προηγούμενης περιόδου και μέχρι το έτος N+4 (2018 έναντι 2025). Ένας από τους βασικούς λόγους για την καθυστερημένη εκτέλεση των δαπανών που διαπιστώνεται είναι η αργοπορημένη έγκριση της νομοθεσίας και των προγραμμάτων για την περίοδο 2021-2027 και η παράταση της περιόδου υλοποίησης για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση αυτών των υπό επιμερισμένη διαχείριση προγραμμάτων παρατίθενται επίσης στο ***σημείο 2.13.***

Γράφημα 8.6 – Πρόοδος των υπό επιμερισμένη διαχείριση προγραμμάτων του ΤΑΜΕ, του ΜΔΣΘ και του ΤΕΑ της περιόδου 2021-2027 σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο

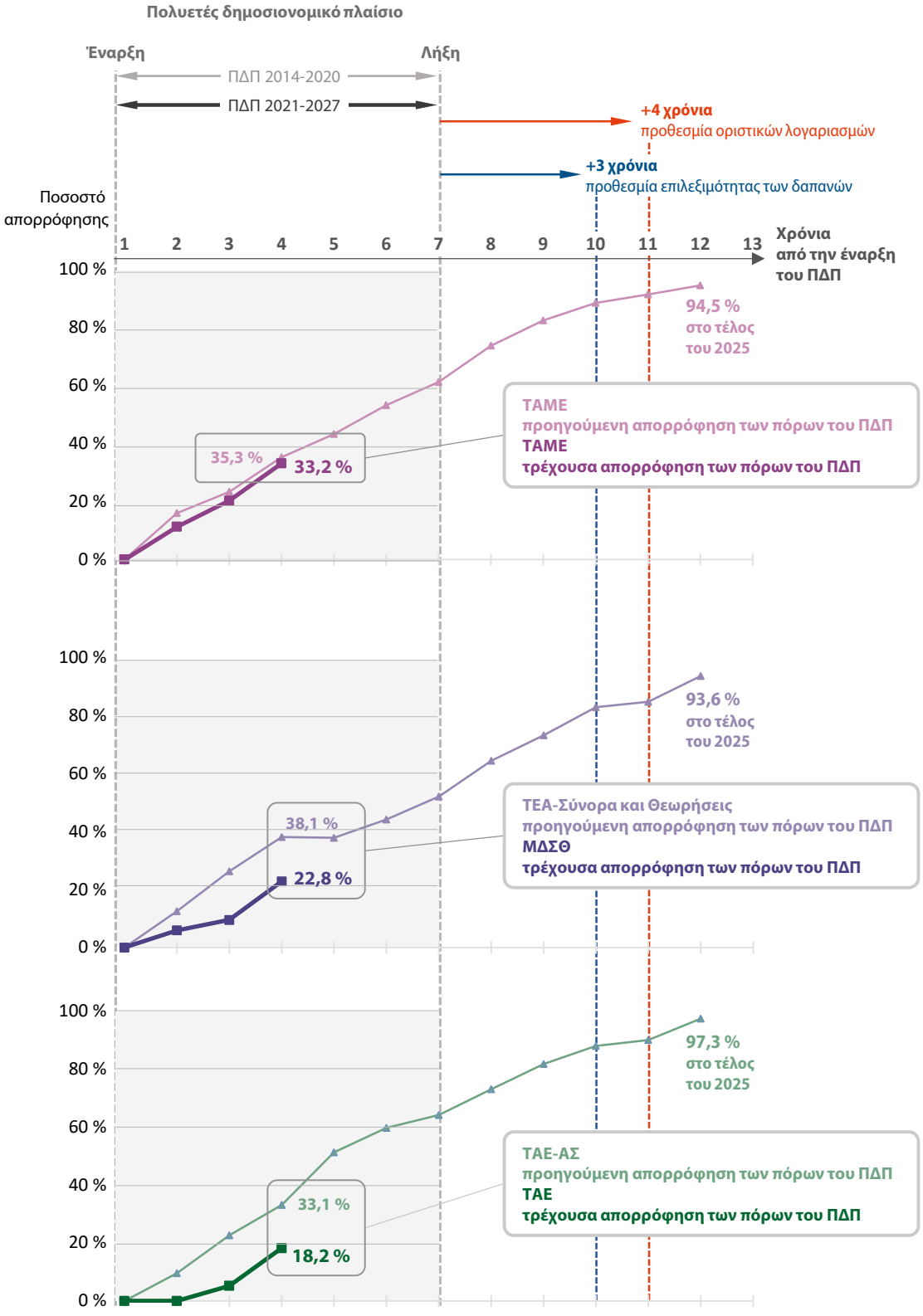

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ποσών που έκανε δεκτά η Επιτροπή σύμφωνα με τα δεδομένα που εμφανίζονταν στην πύλη υποστήριξης SFC στις 12 Απριλίου 2026.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

8.7. Για τον έλεγχο των τομέων 4 και 5 του ΠΔΠ για το 2025, εφαρμόσαμε την προσέγγιση και τη μεθοδολογία του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***. Εξετάσαμε δείγμα 28 *πράξεων*, το οποίο λάβαμε υπόψη για τη διαμόρφωση της συνολικής *δήλωσης διασφάλισης* που διατυπώνουμε. Ωστόσο, το δείγμα αυτό δεν είναι αντιπροσωπευτικό των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν στους εν λόγω δύο τομείς του ΠΔΠ και, ως εκ τούτου, δεν μας επιτρέπει *την εκτίμηση του ποσοστού σφάλματος* για τους συγκεκριμένους τομείς. Το δείγμα περιλάμβανε:

α) 11 πράξεις υπό *επιμερισμένη διαχείριση* με κράτη μέλη: Βουλγαρία, Γερμανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο για τον τίτλο 4 και Τσεχία για τον τίτλο 5 του ΠΔΠ,

β) 14 πράξεις υπό την *άμεση διαχείριση* της Επιτροπής (πέντε για τον τομέα 4 και εννέα για τον τομέα 5 του ΠΔΠ),

γ) τρεις πράξεις υπό *έμμεση διαχείριση* (δύο για τον τομέα 4 και μία για τον τομέα 5 του ΠΔΠ).

8.8. Εξετάσαμε επίσης επιλεγμένα συστήματα δικλίδων, επισκοπώντας:

α) τις ετήσιες *εκθέσεις ελέγχου* των εθνικών *αρχών ελέγχου* της Βουλγαρίας, της Τσεχίας και της Γαλλίας που υποβλήθηκαν με τους ετήσιους λογαριασμούς του 2024 για το ΤΕΑ υπό το ΠΔΠ 2021-2027,

β) τις εργασίες των αρχών ελέγχου των προαναφερόμενων κρατών μελών σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς του ΤΕΑ για το 2024,

γ) κατά πόσον αυτές οι αρχές ελέγχου[1]:

   i) είχαν καθιερώσει τις κατάλληλες διαδικασίες για την κατάρτιση αξιόπιστων ελεγκτικών γνωμών και ετήσιων εκθέσεων ελέγχου·

   ii) χρησιμοποίησαν την ενδεδειγμένη μεθοδολογία δειγματοληψίας·

   iii) περιέλαβαν στο δείγμα ικανό αριθμό πράξεων, ώστε τα εξαγόμενα συμπεράσματα να καλύπτουν το σύνολο του πληθυσμού·

   iv) υπολόγισαν σωστά το ποσοστό σφάλματος.

[1] Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

8.9. Εξετάσαμε επίσης το κλείσιμο των προγραμμάτων του ΤΑΜΕ της περιόδου 2014-2020 για τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο και αξιολογήσαμε τις ενέργειες της Επιτροπής για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των δαπανών που είχαν δηλωθεί στους οριστικούς λογαριασμούς.

8.10. Επιπλέον, εξετάσαμε την κανονικότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονταν στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* (ΕΕΔ) της Γενικής Διεύθυνσης Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΓΔ HOME) και της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος (DG DEFIS) και που στη συνέχεια ενσωματώθηκαν στην *ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ).

Κανονικότητα των πράξεων

8.11. Από τις 28 πράξεις που εξετάσαμε, οι 14 περιείχαν *σφάλμα*. Ποσοτικοποιήσαμε 9 σφάλματα με χρηματοοικονομική επίπτωση στα ποσά που καταλογίστηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Τα σφάλματα αυτά συνδέονταν με αδυναμίες στις διαδικασίες έγκρισης των επιχορηγήσεων και πλημμελή τροποποίηση συμβάσεων ή συμφωνιών επιχορήγησης, καθώς και άλλα είδη μη επιλέξιμων δαπανών. Στο ***πλαίσιο 8.1*** παρατίθενται παραδείγματα των σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε.

Πλαίσιο 8.1

Παραδείγματα αδυναμιών στις διαδικασίες έγκρισης των επιχορηγήσεων

Ελέγξαμε δύο υπό επιμερισμένη διαχείριση έργα του ΤΑΜΕ στη Γαλλία. Το ένα αφορούσε τη διοργάνωση υποχρεωτικών μαθημάτων αγωγής του πολίτη και το άλλο την παροχή στήριξης πρώτης υποδοχής σε αιτούντες άσυλο. Εξετάσαμε την υλοποίηση της ανοικτής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που είχε δημοσιευθεί το 2022 και είχε καταλήξει στην έγκριση των εν λόγω *επιχορηγήσεων*.
Η πρόσκληση ζητούσε από τους αιτούντες την παροχή υπηρεσιών που θα διευκόλυναν την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στη χώρα.

Διαπιστώσαμε ότι οι δυνητικοί αιτούντες δεν είχαν ενημερωθεί καταλλήλως σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης. Η *διαχειριστική αρχή* εφάρμοσε διαφορετικά κριτήρια αξιολόγησης από εκείνα που είχαν δημοσιευθεί στην πρόσκληση (π.χ. εισαγωγή ενός νέου κριτηρίου και διαφορετική βαθμολογική κλίμακα για ένα άλλο), γεγονός που συνιστούσε παραβίαση της αρχής της διαφάνειας.

Κρίναμε ότι και τα δύο έργα (με συνολικές δεκτές δαπάνες 34,7 εκατομμύρια ευρώ και 43,1 εκατομμύρια ευρώ, αντίστοιχα) περιείχαν σφάλμα σε ποσοστό 10 %.

Παράδειγμα τροποποιήσεων σε σύμβαση χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία

Ελέγξαμε έργο του ΤΑΜΕ υπό επιμερισμένη διαχείριση με το Ηνωμένο Βασίλειο. Η υλοποίηση του έργου από την αρμόδια εθνική αρχή είχε διαρκέσει από τον Φεβρουάριο του 2021 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023. Το έργο συνίστατο στη μεταφορά ασυνόδευτων παιδιών, ενηλίκων και οικογενειών που ζητούσαν άσυλο και έχρηζαν προστασίας σε διάφορες τοποθεσίες εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και την εγκατάστασή τους σε ασφαλές περιβάλλον, στο πλαίσιο του εθνικού καθεστώτος μεταφοράς.

Τον Νοέμβριο του 2021, μετά από διαδικασία *σύναψης δημόσιας σύμβασης*, ο *δικαιούχος* υπέγραψε σύμβαση παροχής υπηρεσιών, αξίας 3,3 εκατομμυρίων λιρών στερλινών, με πάροχο υπηρεσιών μεταφορών. Διαπιστώσαμε ότι ο δικαιούχος τροποποίησε τη σύμβαση τρεις φορές, χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία, παρατείνοντας τη διάρκειά της και διευρύνοντας τις προς παροχή υπηρεσίες, αυξάνοντας τελικά την αξία της σε 9,7 εκατομμύρια λίρες στερλίνες. Αυτή η ουσιώδης τροποποίηση της σύμβασης παραβιάζει τους ισχύοντες κανόνες περί σύναψης συμβάσεων.

Κατά συνέπεια, κρίναμε μη επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την ΕΕ το 71 % των δαπανών που είχαν γίνει δεκτές (συνολικού ύψους 1,3 εκατομμυρίων λιρών στερλινών).

Παράδειγμα ουσιώδους τροποποίησης σύμβασης στρατιωτικής κινητικότητας με επιπτώσεις στους όρους ανάθεσης

Ελέγξαμε ένα υπό άμεση διαχείριση έργο μεταφοράς που είχε να κάνει με τη στρατιωτική κινητικότητα. Το έργο είχε υλοποιηθεί από δημόσιο φορέα της Λετονίας και συνίστατο στην αγορά σύγχρονου παγοθραυστικού εξοπλισμού για διττή χρήση, στρατιωτική και πολιτική, στον Κόλπο της Ρίγας. Η Επιτροπή είχε αποδεχθεί όλες τις δαπάνες εκτός από την τελική πληρωμή, η οποία είχε πραγματοποιηθεί εκτός περιόδου υλοποίησης.

Διαπιστώσαμε ότι, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, ο δικαιούχος είχε τροποποιήσει ουσιωδώς τη σύμβαση παράδοσης, παραβιάζοντας τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Η οικονομική ισορροπία της σύμβασης μετατοπίστηκε προς όφελος του προμηθευτή, καθώς με νέα ενδιάμεση πληρωμή τα τρία τέταρτα της τελικής πληρωμής καταβλήθηκαν πέντε μήνες νωρίτερα από ό,τι προβλεπόταν, το χρονοδιάγραμμα παράδοσης του σκάφους παρατάθηκε και δεν εφαρμόστηκαν οι αρχικές ποινικές ρήτρες για την καθυστερημένη παράδοση.

Κατά συνέπεια, κρίναμε μη επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την ΕΕ το 25 % των δαπανών που είχαν γίνει δεκτές (συνολικού ύψους 10,1 εκατομμυρίων ευρώ).

8.12. Επισημάναμε επίσης 17 περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις κείμενες νομικές και δημοσιονομικές διατάξεις χωρίς ωστόσο επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Επρόκειτο, παραδείγματος χάριν, για ανεπαρκή *διαδρομή ελέγχου*, απουσία τεκμηρίων της ύπαρξης μέτρων για αποτροπή των συγκρούσεων συμφερόντων και αδυναμίες στον σχεδιασμό των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων. Στο ***πλαίσιο 8.2*** παρατίθενται παραδείγματα των σφαλμάτων που εντοπίσαμε.

Πλαίσιο 8.2

Παράδειγμα ανεπαρκούς διαδρομής ελέγχου

Ελέγξαμε ένα υπό επιμερισμένη διαχείριση έργο του ΤΑΜΕ στις Κάτω Χώρες. Το έργο είχε υλοποιηθεί βάσει του κανονισμού FAST CARE από τον Ιούνιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023. Περιλάμβανε τη μερική επιστροφή στις ολλανδικές αρχές των εξόδων υποδοχής και φιλοξενίας εκτοπισμένων ατόμων στα οποία είχε χορηγηθεί προσωρινή προστασία από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Ζητήσαμε τα υποκείμενα αρχεία του έργου, ώστε να μπορέσουμε να επαληθεύσουμε ότι η στήριξη που είχε χορηγηθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ αφορούσε άτομα που είχαν εκτοπιστεί εξαιτίας της στρατιωτικής εισβολής. Ωστόσο, οι ολλανδικές αρχές δεν είχαν διατηρήσει επαρκή διαδρομή ελέγχου. Η καθοδήγηση της Επιτροπής δεν απαιτούσε τη διατήρηση διαδρομής ελέγχου σε ατομικό επίπεδο, εκτός εάν, μετά από αξιολόγηση κινδύνου, προέκυπτε συγκεκριμένος κίνδυνος *παρατυπίας* ή *απάτης*. Συνεπώς, δεν ήταν δυνατή η επαλήθευση των απαιτήσεων επιλεξιμότητας που προβλέπει η ενωσιακή νομοθεσία όσον αφορά τον αριθμό των φιλοξενούμενων ατόμων και τη διάρκεια της παραμονής τους. Ελλείψει σχετικών καταχωρίσεων, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε ότι οι δαπάνες που είχαν πραγματοποιηθεί συνδέονταν με άτομα που είχαν εκτοπιστεί λόγω της εισβολής.

Ως εκ τούτου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι το έργο περιείχε μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

Παραδείγματα έλλειψης τεκμηρίωσης για μέτρα αντιμετώπισης περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων

Ελέγξαμε δύο έργα του ΤΑΜΕ υπό επιμερισμένη διαχείριση με τη Γαλλία, από τα οποία το ένα αφορούσε την παροχή υποχρεωτικών μαθημάτων αγωγής του πολίτη και το άλλο την παροχή στήριξης πρώτης υποδοχής σε αιτούντες άσυλο.

Και τα δύο τα έργα δημοπράτησαν τις υπηρεσίες που απαιτούνταν για την εκτέλεση της επιχορήγησης έγινε μέσω δύο διαφορετικών προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Εξετάσαμε τις προσκλήσεις αυτές, προκειμένου να επαληθεύσουμε ότι η ανάθεση των συμβάσεων ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις που ίσχυαν για τις δημόσιες συμβάσεις.

Ελέγξαμε επίσης ένα υπό άμεση διαχείριση έργο μεταφοράς, που είχε να κάνει με τη στρατιωτική κινητικότητα. Το έργο είχε υλοποιηθεί από σουηδικό δημόσιο φορέα και αφορούσε την κατασκευή νέας σήραγγας με διπλές τροχιές για διττή χρήση, στρατιωτική και πολιτική.

Διαπιστώσαμε ότι, και στις τρεις περιπτώσεις, οι διαδικασίες για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων που εφάρμοσαν οι δικαιούχοι δεν προέβλεπαν επαρκή διαδρομή ελέγχου όσον αφορά την ταυτότητα των μελών της επιτροπής αξιολόγησης. Επιπλέον, δεν είχε υποβληθεί καμία δήλωση περί σύγκρουσης συμφερόντων. Συνεπώς, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε την απουσία τέτοιας σύγκρουσης.

Ως εκ τούτου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τρία έργα περιείχαν μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

Παράδειγμα αδυναμίας στον σχεδιασμό των κατ’ αποκοπή επιχορηγήσεων από την Επιτροπή

Ελέγξαμε έργο υπό άμεση διαχείριση στο πλαίσιο του *κανονισμού για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών (ASAP)*, που σκοπό είχε τη στήριξη της επέκτασης των εγκαταστάσεων παραγωγής ιδιωτικής κατασκευαστικής εταιρείας στον τομέα της άμυνας στη Γερμανία. Κατά τον χρόνο του ελέγχου, το έργο βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη. Ελέγξαμε την πρώτη ενδιάμεση πληρωμή.

Το έργο χρηματοδοτείται με κατ’ αποκοπήν επιχορήγηση που καθορίστηκε με βάση τον εκτιμώμενο προϋπολογισμό στην πρόταση του αιτούντος. Θεωρούμε ότι αυτός ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός δεν ήταν ακόμη αρκετά ακριβής, καθώς προβλεπόταν να καθοριστεί με την απαιτούμενη ακρίβεια κατά την εκτέλεση του έργου.

Σε αρκετές περιπτώσεις, επακριβώς δεν είχαν καθοριστεί ούτε τα παραδοτέα που όριζαν οι προϋποθέσεις πληρωμής. Έτσι, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε ότι τα έγγραφα που υπέβαλε στην Επιτροπή ο δικαιούχος για τα συγκεκριμένα παραδοτέα πληρούσαν πράγματι τις απαιτήσεις που ορίζονταν στη συμφωνία επιχορήγησης.

Ως εκ τούτου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι το έργο περιείχε μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων

Επισκόπηση των εργασιών των αρχών ελέγχου

8.13. Οι τρεις αρχές ελέγχου (βλέπε σημείο ***8.8***, στοιχείο ***(α)***) που εξετάσαμε είχαν αναπτύξει και εφάρμοζαν επαρκώς ποιοτικές και αναλυτικές διαδικασίες για την παρουσίαση των εργασιών τους στις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου.

8.14. Επιλέξαμε έξι φακέλους ελέγχου των αρχών αυτών, προκειμένου να εξετάσουμε τις υποκείμενες ελεγκτικές εργασίες τους και να διαπιστώσουμε αν ικανοποιούνταν τρεις συγκεκριμένες βασικές απαιτήσεις (ΒΑ)[2].

- ΒΑ12 – κατάλληλοι έλεγχοι συστημάτων
- ΒΑ13 – κατάλληλοι έλεγχοι πράξεων και
- ΒΑ15 – κατάλληλες διαδικασίες για την παροχή αξιόπιστης ελεγκτικής γνώμης και την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης ελέγχου.

8.15. Γενικά, διαπιστώσαμε ότι οι αρχές ελέγχου είχαν ενεργήσει βάσει λεπτομερών προγραμμάτων ελέγχου και είχαν χρησιμοποιήσει καταλόγους ελέγχου για να υποστηρίξουν τα συμπεράσματά τους. Ωστόσο, εντοπίσαμε μία περίπτωση αδυναμίας σε μία αρχή ελέγχου, η οποία συνίστατο στην απουσία δικαιολογητικών που να τεκμηριώνουν μέρος των ελεγχθεισών δαπανών (βλέπε ***πλαίσιο 8.3***).

Πλαίσιο 8.3

Παράδειγμα αδυναμίας στις εργασίες αρχής ελέγχου

Ταμείο	Αδυναμία	Δυνητική επίπτωση
ΤΕΑ Τσεχίας	Η αρχή ελέγχου δεν έλαβε όλα τα έγγραφα που ήταν αναγκαία για να επαληθεύσει την επιλεξιμότητα συγκεκριμένων δαπανών.	Κίνδυνος μη εντοπισμού μη επιλέξιμων δαπανών.

[2] Παράρτημα XI του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Επισκόπηση των ενεργειών κλεισίματος της Επιτροπής

8.16. Αξιολογήσαμε επίσης τις ενέργειες της Επιτροπής για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των δαπανών αναφορικά με δύο κράτη μέλη, κατά το κλείσιμο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020. Εντοπίσαμε αδυναμία στο κλείσιμο του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς η Επιτροπή δεν απέκλεισε από την απόφαση εκκαθάρισης ποσό που, όπως είχαμε ήδη διαπιστώσει, δεν ήταν επιλέξιμο[3].

[3] Ετήσια έκθεση για το 2023, πλαίσιο 8.1.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

8.17. Για το οικονομικό έτος 2025, εξετάσαμε τις ΕΕΔ της ΓΔ HOME και της ΓΔ DEFIS. Αναλύσαμε κατά κύριο λόγο αν η παρουσίαση των περί κανονικότητας πληροφοριών των συγκεκριμένων ΓΔ ήταν σύμφωνη με τις οδηγίες της Επιτροπής και αν αυτές είχαν εφαρμόσει με συνέπεια τη μεθοδολογία που πρέπει να εφαρμόζεται για την εκτίμηση των μελλοντικών διορθώσεων.

8.18. Διαπιστώσαμε ότι οι εκτιμήσεις των ΓΔ για τον συνολικό *κίνδυνο κατά την πληρωμή* και κατά το κλείσιμο είχαν υπολογιστεί και αναφέρονταν στην ΕΕΔΕ κατ' εφαρμογή της μεθοδολογίας. Όσον αφορά τις δαπάνες του 2025 (3 782,0 εκατομμύρια ευρώ), η ΓΔ HOME υπολόγισε ότι το συνολικό επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή ανερχόταν σε 40,3 εκατομμύρια ευρώ (1,1 %), ενώ ο συνολικός κίνδυνος κατά το κλείσιμο, βάσει των εκτιμώμενων μελλοντικών διορθώσεων, σε 36,9 εκατομμύρια ευρώ (1,0 %). Το 2025, οι συναφείς βασικές δαπάνες της ΓΔ DEFIS υπό το ΠΔΠ5, ανερχόμενες σε 490,7 εκατομμύρια ευρώ, αφορούσαν επιχορηγήσεις υπό άμεση και υπό έμμεση διαχείριση, στο πλαίσιο των αμυντικών προγραμμάτων της ΕΕ (*Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας* και τα πρόδρομα προγράμματά του, ASAP και κανονισμός για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών). Καθώς δεν υπάρχουν αποτελέσματα από την εφαρμογή των κατασταλτικών δικλίδων, δεν υπάρχουν διαθέσιμα ποσοστά σφάλματος για τον συγκεκριμένο τομέα. Ως εκ τούτου, η ΓΔ DEFIS θεώρησε συντηρητική προσέγγιση να αναφέρει κατ' αποκοπή ποσοστό 2,0 % για τον εκτιμώμενο κίνδυνο κατά την πληρωμή.

8.19. Η Γενική Διευθύντρια της ΓΔ HOME και ο Γενικός Διευθυντής της ΓΔ DEFIS δήλωναν μεν ότι είχαν εύλογη διασφάλιση ότι οι πόροι που είχαν διατεθεί για τις δραστηριότητες που περιγράφονταν στις ΕΕΔΕ είχαν χρησιμοποιηθεί για τον προβλεπόμενο σκοπό και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ωστόσο με ορισμένες *επιφυλάξεις* από τη ΓΔ HOME. Δεδομένου ότι οι πράξεις που υποβάλλουμε σε έλεγχο αποτελούν μικρό μόνο μέρος των πράξεων που διαχειρίζονται οι συγκεκριμένες ΓΔ, δεν είμαστε σε θέση να επικυρώσουμε τις δηλώσεις αυτές βάσει των αποτελεσμάτων των ελεγκτικών εργασιών μας.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

8.20. Από την εξέταση των πράξεων και των συστημάτων αναδείχθηκαν τρεις τομείς με περιθώριο βελτίωσης: επαρκή μέτρα για τη διασφάλιση της απουσίας συγκρούσεων συμφερόντων, κατάλληλη διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων και διατήρηση επαρκούς διαδρομής ελέγχου. Μολονότι ο αριθμός των πράξεων που ελέγξαμε δεν ήταν αρκετός για να εκτιμηθεί το επίπεδο σφάλματος για τους τομείς του ΠΔΠ που καλύπτει το παρόν κεφάλαιο (σημείο ***8.7***), τα αποτελέσματα του ελέγχου μας υποδηλώνουν ότι πρόκειται για τομείς υψηλού κινδύνου, δεδομένης της συχνότητας των σφαλμάτων που εντοπίσαμε. Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις λαμβάνονται υπόψη στη δήλωση διασφάλισης που διατυπώνουμε.

Συστάσεις

8.21. Στο ***παράρτημα 8.1*** παρουσιάζονται οι διαπιστώσεις μας από τη μεταπαρακολούθηση των δύο συστάσεων που διατυπώσαμε στην ετήσια έκθεσή μας για το 2023 και μίας που διατυπώσαμε στην έκθεσή μας για το 2024, για τις οποίες η προθεσμία υλοποίησης έληγε στο τέλος του 2025. Η Επιτροπή είχε υλοποιήσει πλήρως δύο από αυτές. Μολονότι δεν είχε αποδεχθεί την τρίτη, την είχε υλοποιήσει μερικώς.

8.22. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε τα εξής:

Σύσταση 8.1 – Καλύτερη ενημέρωση των διαχειριστικών αρχών των κρατών μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις τους

Η Επιτροπή οφείλει να λάβει μέτρα για την καλύτερη ενημέρωση των διαχειριστικών αρχών των κρατών μελών ως προς τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τη διάθεση των επιχορηγήσεων και την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, και ιδίως σχετικά με:

α) τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση της απουσίας περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων και τη σωστή τεκμηρίωση των εν λόγω μέτρων,

β) τις πιθανές συνέπειες της παραβίασης των εθνικών ή ενωσιακών κανόνων για την τροποποίηση των δημόσιων συμβάσεων,

γ) την υποχρέωση των δικαιούχων να διατηρούν επαρκή τεκμηρίωση προς υποστήριξη των δηλούμενων εξόδων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Σύσταση 8.2 – Επισκόπηση των ελέγχων επαλήθευσης

Για έργα υπό άμεση διαχείριση, η Επιτροπή οφείλει να προβεί σε επισκόπηση και, κατά περίπτωση, να ενισχύσει τους ελέγχους με τους οποίους επαληθεύει ότι:

α) οι δικαιούχοι έχουν λάβει μέτρα για την επιβεβαίωση της απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και τα έχουν τεκμηριώσει επαρκώς·

β) οι δικαιούχοι έχουν τηρήσει τους εθνικούς και τους ενωσιακούς κανόνες για την τροποποίηση των δημόσιων συμβάσεων·

γ) η τεκμηρίωση που διατηρούν οι δικαιούχοι είναι επαρκής για την υποστήριξη των δηλούμενων εξόδων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Παράρτημα

Παράρτημα 8.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	Συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής: **Σύσταση 1:** Να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση στις αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση της υπό επιμερισμένη διαχείριση χρηματοδότησης που παρέχει η ΓΔ HOME, όσον αφορά την τήρηση:			Η σύσταση υλοποιήθηκε πλήρως. Τον Ιούνιο του 2024, η Επιτροπή διοργάνωσε διαδικτυακό σεμινάριο με τις αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση της χρηματοδότησης της ΓΔ HOME, προκειμένου να υλοποιηθεί το σκέλος υπό το στοιχείο α) της σύστασης σχετικά με την υποχρέωση διατήρησης των δικαιολογητικών εκείνων που μπορούν να υποβληθούν σε περίπτωση εξακριβώσεων ή ελέγχων.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	α) των κανόνων για τη διατήρηση των κατάλληλων δικαιολογητικών που μπορούν να παρουσιαστούν σε περίπτωση εξακριβώσεων ή ελέγχων· β) της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες περί διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης κατά την παροχή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.			Η Επιτροπή υλοποίησε το σκέλος υπό το στοιχείο β) της σύστασης διοργανώνοντας, στις 27 Οκτωβρίου 2025, σεμινάριο καθοδήγησης για τις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση των υπό επιμερισμένη διαχείριση κονδυλίων της ΓΔ HOME. Το σεμινάριο αφορούσε τις αδυναμίες των διαδικασιών έγκρισης των επιχορηγήσεων και επαναλάμβανε την ανάγκη συμμόρφωσης με τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2023	**Σύσταση 2:** Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιχορήγησης, να ελέγχει και να τεκμηριώνει προσεκτικά τις τεχνικές πτυχές των αιτήσεων επιχορήγησης σε σχέση με τη στρατιωτική κινητικότητα στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη». Ειδικότερα, να διαπιστώνει αν τα έργα υποδομών διττής χρήσης πληρούν τους όρους επιλεξιμότητας και να διασφαλίζει ότι η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ δεν υπερβαίνει το επίπεδο των απαιτήσεων που είναι αναγκαίες για τη διττή χρήση.	⊗		Η σύσταση δεν έγινε δεκτή από την Επιτροπή. Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι, κατόπιν του ελέγχου μας, η Επιτροπή υπενθύμισε στον δικαιούχο ότι όφειλε να περιγράψει με μεγαλύτερη ακρίβεια τα υφιστάμενα στοιχεία της υποδομής που έπρεπε να αναβαθμιστούν ή να αντικατασταθούν, καθώς και τις μελλοντικές παραμέτρους που έπρεπε να επιτευχθούν με τις εργασίες, ώστε αυτές να μπορούν να αξιολογηθούν δεόντως με βάση τις απαιτήσεις των *ΔΕΔ-Μ/ΜΣΕ*.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2024	**Σύσταση 2:** Να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση στις *διαχειριστικές αρχές* των κρατών μελών που συμμετέχουν στην επιμερισμένη διαχείριση σχετικά με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τον σεβασμό των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας στο πλαίσιο των διαδικασιών πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες στις διαδικασίες κατανομής των επιχορηγήσεων.	✓		Η σύσταση υλοποιήθηκε πλήρως. Η Επιτροπή υλοποίησε τη σύσταση διοργανώνοντας, στις 27 Οκτωβρίου 2025, σεμινάριο καθοδήγησης για τις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση των υπό επιμερισμένη διαχείριση κονδυλίων της ΓΔ HOME. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, το σεμινάριο αφορούσε τις αδυναμίες των διαδικασιών έγκρισης των επιχορηγήσεων και επαναλάμβανε την ανάγκη συμμόρφωσης με τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 9

Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**9.1.-9.10.**
Σύντομη περιγραφή	9.2.-9.8.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	9.9.-9.10.
Κανονικότητα των πράξεων	**9.11.-9.23.**
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	**9.24.-9.29.**
Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ MENA	9.24.-9.27.
Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA	9.28.
Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις	9.29.
Άλλα στοιχεία	**9.30.**
Συμπέρασμα και συστάσεις	**9.31.-9.33.**
Συμπέρασμα	9.31.
Συστάσεις	9.32.-9.33.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 9.1 – Πληρωμές προς επιμέρους χώρες από τις ΓΔ INTPA, ΓΔ ENEST και ΓΔ MENA	
Παράρτημα 9.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων	

Εισαγωγή

9.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου μας για τον τομέα 6 του ΠΔΠ, που φέρει τον τίτλο «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος». Στο ***γράφημα 9.1*** παρουσιάζονται σχηματικά οι κύριες δραστηριότητες, οι δαπάνες και ο πληθυσμός ελέγχου υπό τον συγκεκριμένο τομέα το 2025.

Γράφημα 9.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου

Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος
17,2 δισ. ευρώ (9,7 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ)

Ανάλυση ανά ταμείο των πληρωμών του 2025 *(δισ. ευρώ)*

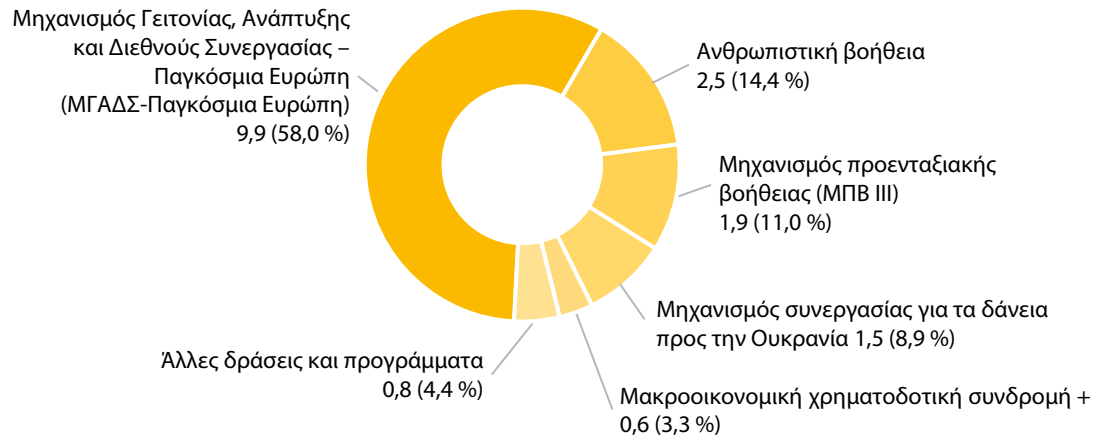

Πληθυσμός ελέγχου σε σχέση με τις πληρωμές για το 2025

Πληρωμές – σύνολο 17,2

Πληθυσμός ελέγχου – σύνολο 12,5

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

9.2. Η ΕΕ εφαρμόζει μέσα εξωτερικής δράσης σε ολόκληρο τον κόσμο, συχνά σε δυσχερή περιβάλλοντα από γεωπολιτική και οργανωτική άποψη. Τα εν λόγω μέσα εφαρμόζονται σε διάφορες περιοχές με διαφορετικά νομικά και θεσμικά πλαίσια, γεγονός που απαιτεί από τα μέσα αυτά να μπορούν να προσαρμόζονται σε διαφορετικές κανονιστικές και επιχειρησιακές συνθήκες. Οι δαπάνες στον συγκεκριμένο τομέα εκτελούνται μέσω διάφορων μέσων, με σημαντικότερα τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας-Παγκόσμια Ευρώπη (ΜΓΑΔΣ-Παγκόσμια Ευρώπη)[1], τον προϋπολογισμό ανθρωπιστικής βοήθειας και τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ)[2].

9.3. Γενικός στόχος του ΜΓΑΔΣ-Παγκόσμια Ευρώπη είναι η προάσπιση και η προαγωγή των αξιών, των αρχών και των θεμελιωδών συμφερόντων της ΕΕ σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς και η προώθηση της πολυμέρειας και των ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες.

9.4. Η ΕΕ παρέχει επίσης ανθρωπιστική βοήθεια βάσει αναγκών σε όσους πλήττονται από ανθρωπογενείς καταστροφές και φυσικούς κινδύνους, με ιδιαίτερη έμφαση στους περισσότερο ευάλωτους.

9.5. Ο στόχος του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας είναι η στήριξη των *δικαιούχων* χωρών, ώστε να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την ευθυγράμμισή τους με τις αξίες της ΕΕ ενόψει πιθανής ένταξης, κάτι που με τη σειρά του συμβάλλει στη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ευημερία τους.

9.6. Για πρώτη φορά το 2025, ο τομέας 6 περιλάμβανε πληρωμές που σχετίζονταν με τον μηχανισμό συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία (ΜΣΔΟ)[3]. Ο ΜΣΔΟ χρησιμοποιεί έσοδα από ακινητοποιημένα κρατικά περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας για την εξυπηρέτηση και την αποπληρωμή δανείων της ΕΕ και της G7 που χορηγούνται στην Ουκρανία στο πλαίσιο της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/947 για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1529 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ).

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2773 για τη σύσταση του μηχανισμού συνεργασίας για τα δάνεια προς την Ουκρανία και τη χορήγηση έκτακτης μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στην Ουκρανία.

9.7. Οι γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) και υπηρεσίες που υλοποίησαν κατά κύριο λόγο την εξωτερική δράση της ΕΕ το 2025 ήταν η Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA), η Γενική Διεύθυνση Διεύρυνσης και Ανατολικής Γειτονίας (ΓΔ ENEST), η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO), η Γενική Διεύθυνση Μέσης Ανατολής, Βόρειας Αφρικής και Περσικού Κόλπου (ΓΔ MENA) και η Υπηρεσία Μέσων Εξωτερικής Πολιτικής (FPI).

9.8. Το 2025, οι πληρωμές για τον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος» ανήλθαν σε 17,2 δισεκατομμύρια ευρώ (προχρηματοδότηση, ενδιάμεσες και τελικές πληρωμές). Οι εκταμιεύσεις έγιναν διά διαφόρων μέσων (***γράφημα 9.1***) και μεθόδων, όπως οι συμβάσεις εκτέλεσης εργασιών, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, οι επιχορηγήσεις, τα ειδικά δάνεια, οι εγγυήσεις δανείων και η χρηματοδοτική στήριξη, η *δημοσιονομική στήριξη* και άλλες στοχευμένες μορφές δημοσιονομικής βοήθειας προς τρίτες χώρες (***παράρτημα 9.1***). Οι συνολικές πληρωμές στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα το 2024 ανήλθαν σε 15,4 δισεκατομμύρια ευρώ.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

9.9. Στόχος του ελέγχου μας ήταν να εκτιμήσουμε το επίπεδο σφάλματος για τον εν προκειμένω τομέα του ΠΔΠ, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη διαμόρφωση της *δήλωσης διασφάλισης*. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***, εξετάσαμε τα ακόλουθα όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ για το 2025:

α) στατιστικό αντιπροσωπευτικό δείγμα 138 *πράξεων*, το οποίο κάλυπτε όλες τις δαπάνες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ. Ελέγξαμε δείγμα 57 πράξεων της ΓΔ INTPA, 30 πράξεων της ΓΔ ENEST, 21 πράξεων της ΓΔ ECHO, 13 πράξεων της FPI, 12 πράξεων της ΓΔ MENA, καθώς και πέντε πράξεων από άλλες ΓΔ [Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ ECFIN, δύο πράξεις), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού (ΓΔ EAC), Γενική Διεύθυνση Εμπορίου και Οικονομικής Ασφάλειας (ΓΔ TRADE) και Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA)]·

β) μία πράξη που χρηματοδοτήθηκε εκτός του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΠΔΠ και αφορούσε το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία[4]. Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών εργασιών μας επί της πράξης αυτής δεν έχουν *αντίκτυπο* στο *εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος* για τον τομέα 6 του ΠΔΠ, αλλά επηρεάζουν το κατά την εκτίμησή μας συνολικό επίπεδο σφάλματος.

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/792 για τη θέσπιση του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία.

9.10. Εξετάσαμε επίσης τις περί κανονικότητας πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* (ΕΕΔ) των ΓΔ ΜΕΝΑ και ΓΔ ΙΝΤΡΑ και, εν συνεχεία, ενσωματώθηκαν στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ) που καταρτίζει η Επιτροπή.

Κανονικότητα των πράξεων

9.11. Από τις 138 πράξεις που εξετάσαμε, οι 52 (37,7 %) περιείχαν σφάλματα. Βάσει των 43 σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος είναι 2,5 % (*γράφημα 9.2*).

Γράφημα 9.2 – Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών που διενεργήσαμε επί των πράξεων

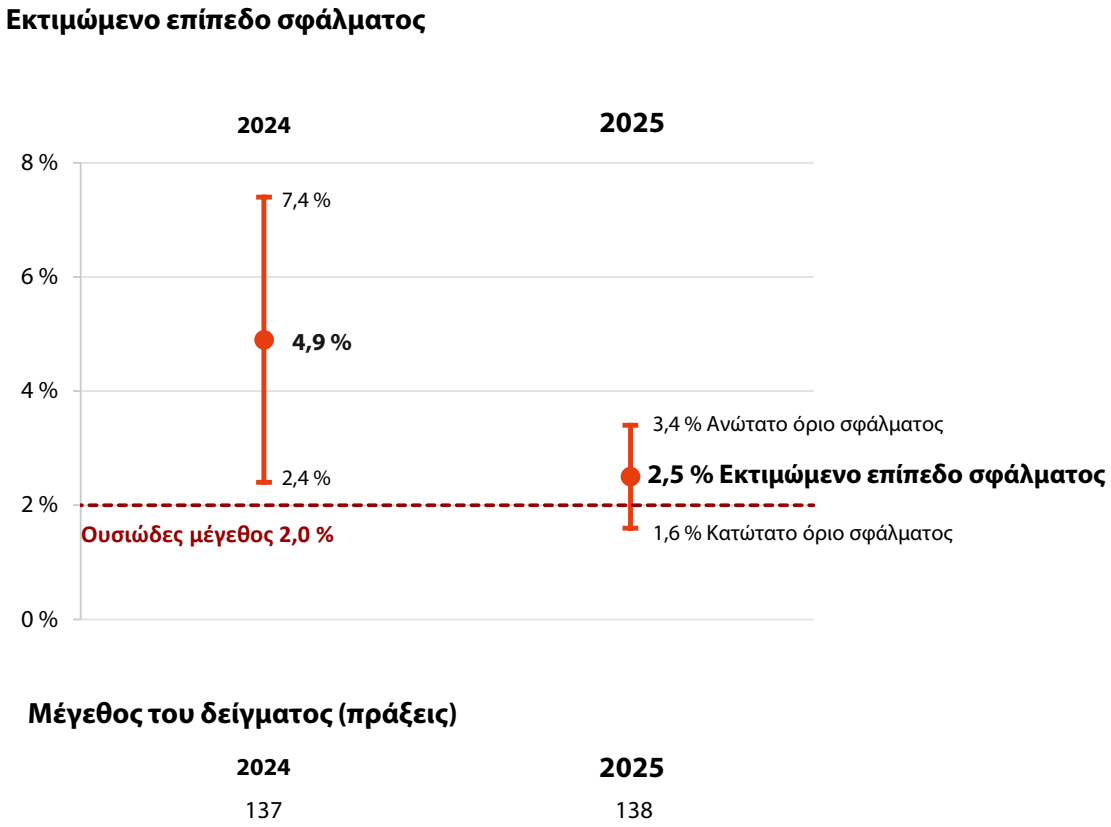

Πηγή: ΕΕΣ.

9.12. Οι πληρωμές που αφορούσαν τον ΜΣΔΟ ανήλθαν σε 1,53 δισεκατομμύρια ευρώ (12 % του πληθυσμού ελέγχου μας, βλέπε *γράφημα 9.1*). Πρόκειται για προσωρινό μέσο και οι σχετικές πράξεις (καταβολή απροσδόκητων κερδών στην Ουκρανία) διαφέρουν θεμελιωδώς από τον υπόλοιπο πληθυσμό που υποβάλαμε σε έλεγχο στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα. Ελέγξαμε δύο πράξεις που αφορούσαν τον ΜΣΔΟ, συνολικής αξίας 1,23 δισεκατομμυρίων ευρώ.

9.13. Στο ***γράφημα 9.3*** αναλύεται το κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος για το 2025 ανά είδος σφάλματος.

Γράφημα 9.3 – Ανάλυση του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος ανά είδος σφάλματος

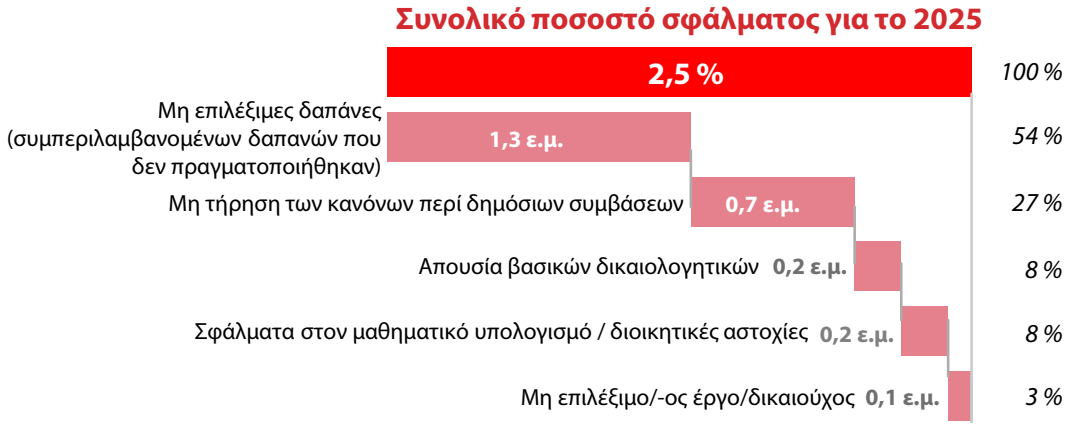

ε.μ.: εκατοστιαία/-ες μονάδα/-ες

Πηγή: ΕΕΣ.

9.14. Εντοπίσαμε διάφορα είδη σφαλμάτων, τα οποία επηρεάζουν πολλές πράξεις και εμφανίζονται κατ' εξακολούθηση επί σειρά ελεγκτικών ετών (***πλαίσιο 9.1*** και ***πλαίσιο 9.2***). Τα κυριότερα ήταν τα εξής:

- συμπερίληψη στις δαπάνες μισθοδοσίας *έμμεσων δαπανών* ως *άμεσων δαπανών,*
- μη τήρηση των κανόνων περί *δημόσιων συμβάσεων*,
- εφαρμογή εσφαλμένων συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- υπερβάλλουσα *εκκαθάριση* προχρηματοδότησης.

9.15. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, μέρος των σφαλμάτων που εντοπίσαμε αφορούσε συμβάσεις που είχαν εκτελεστεί υπό *έμμεση διαχείριση* από *αξιολογημένες κατά πυλώνες οντότητες* (διεθνείς οργανισμούς, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς των κρατών μελών της ΕΕ). Για τις συμβάσεις αυτού του είδους, η Επιτροπή έκανε δεκτές τις δαπάνες βάσει οικονομικής κατάστασης και διαχειριστικής δήλωσης. Η τελευταία συνιστά υπεύθυνη δήλωση της κατά πυλώνες αξιολογημένης οντότητας, με την οποία πιστοποιείται ότι οι υποβαλλόμενες χρηματοοικονομικές πληροφορίες παρουσιάζονται με τον κατάλληλο τρόπο, είναι πλήρεις και ακριβείς και έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στη σύμβαση. Από τα 43 σφάλματα που ποσοτικοποιήσαμε (σημείο ***9.11***), 14 αφορούσαν τέτοιες συμβάσεις και συνέβαλαν κατά 0,6 εκατοστιαίες μονάδες στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος.

9.16. Φέτος, οι διεθνείς οργανισμοί μάς παρείχαν πλήρη πρόσβαση στα δικαιολογητικά έγγραφα που είχαν στη διάθεσή τους σε σχέση με τις ελεγχθείσες πράξεις. Πρόκειται για θετική εξέλιξη σε σχέση με το παρελθόν, όταν δεν γινόταν διαβίβαση εγγράφων και η μοναδική δυνατότητα ήταν η προσωρινή πρόσβαση σε αυτά σε ηλεκτρονική μορφή, σε περιβάλλον με δυνατότητα προβολής και μόνο, γεγονός που δημιουργούσε προβλήματα στον σχεδιασμό, στην εκτέλεση και στην αξιολόγηση της ποιότητας του ελέγχου. Πέρυσι συστήσαμε στην Επιτροπή να λάβει περαιτέρω μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι διεθνείς οργανισμοί παρέχουν στο ΕΕΣ πλήρη, απεριόριστη και έγκαιρη πρόσβαση στα έγγραφα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων του, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, της ζητήθηκε να εξασφαλίσει ότι οι συμβατικές ρυθμίσεις που συμφωνούνται με διεθνείς οργανισμούς είναι σαφείς και σέβονται πλήρως το δικαίωμα του ΕΕΣ να λαμβάνει, κατόπιν αιτήματος, οποιοδήποτε έγγραφο ή πληροφορία χρειάζεται για την εκτέλεση των ελεγκτικών καθηκόντων του[5]. Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε το ζήτημα αυτό και να αναφέρουμε σχετικά στοιχεία.

9.17. Παραδείγματα σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε παρατίθενται στο ***πλαίσιο 9.1***.

Πλαίσιο 9.1

Παράδειγμα εμπειρογνώμονα που δεν πληροί τις απαιτήσεις περί επαγγελματικής πείρας

ΓΔ ΜΕΝΑ

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο σύμβασης, αξίας 1,88 εκατομμυρίων ευρώ, για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών σε χώρα της βόρειας Αφρικής.

Εξετάσαμε τις αμοιβές που χρεώθηκαν για ανώτερο εμπειρογνώμονα που απασχολήθηκε στο έργο. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι ο συγκεκριμένος δεν διέθετε την ελάχιστη απαιτούμενη επαγγελματική πείρα για να θεωρηθεί ανώτερος εμπειρογνώμονας σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Με βάση τη διάρκεια της επαγγελματικής του πείρας, θα έπρεπε να θεωρηθεί νέος εμπειρογνώμονας. Επιπλέον, ο ανάδοχος και η αναθέτουσα αρχή δεν εφάρμοσαν τη σωστή διαδικασία επιλογής και έγκρισης.

Ως εκ τούτου, θεωρήσαμε μη επιλέξιμη τη διαφορά της αμοιβής μεταξύ ανώτερου και νέου εμπειρογνώμονα.

[5] Σημείο 8.13 και σύσταση 8.1 της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2024.

Παράδειγμα συμπερίληψης έμμεσων δαπανών στις δαπάνες μισθοδοσίας

ΓΔ INTPA

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο *συμφωνίας συνεισφοράς,* αξίας 7,94 εκατομμυρίων ευρώ, με διεθνή οργανισμό για την ενίσχυση της περιφερειακής οικονομικής διακυβέρνησης σε χώρα της δυτικής Αφρικής.

Κατά την εξέταση των δαπανών προσωπικού, διαπιστώσαμε ότι ο εν λόγω οργανισμός είχε συμπεριλάβει, ως άμεσες, έμμεσες δαπάνες, όπως οι δαπάνες διαχείρισης μισθοδοσίας, ασφάλειας, ΤΠ και κατάρτισης. Οι έμμεσες δαπάνες που περιλαμβάνονται στην *αμοιβή* του διεθνούς οργανισμού (έως και το 7 % των άμεσων δαπανών) δεν μπορούν να δηλωθούν ως άμεσες επιλέξιμες δαπάνες.

Επιπλέον, δεν λάβαμε δικαιολογητικά έγγραφα που να επιβεβαιώνουν ότι οι δαπάνες αυτές είχαν όντως πραγματοποιηθεί ή είχαν υπολογιστεί σωστά. Ως εκ τούτου, κρίναμε ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.

Παρόμοια ζητήματα έχουμε εντοπίσει και κατά το παρελθόν (πλαίσιο 9.3 στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024).

Παράδειγμα μη επιλέξιμων δαπανών μετακίνησης λόγω απουσίας εγγράφων

ΓΔ INTPA

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο συμφωνίας συνεισφοράς της ΕΕ, αξίας 19,20 εκατομμυρίων ευρώ, για δραστηριότητες διατήρησης του περιβάλλοντος σε χώρα της κεντρικής Αφρικής.

Ο δικαιούχος χρέωσε κόστος μετακίνησης, ισχυριζόμενος ότι, για τον σκοπό της υλοποίησης του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου, χρειάστηκε να γίνουν μετακινήσεις χιλιομέτρων. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του ελέγχου, δεν λάβαμε επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα, όπως εντολές αποστολής, το ημερολόγιο του οχήματος ή αρχεία δραστηριοτήτων, τα οποία να αποδεικνύουν ότι οι σχετικές μετακινήσεις συνδέονταν πράγματι με την υλοποίηση της δράσης της ΕΕ.

Ελλείψει αξιόπιστων αποδεικτικών στοιχείων που να συνηγορούν υπέρ του καταλογισμού των εν λόγω δαπανών στο έργο, θεωρήσαμε τις δαπάνες αυτές μη επιλέξιμες.

Παράδειγμα μη προβλεπόμενης χρήσης εξοπλισμού και υποχρησιμοποίησής του

ΓΔ INTPA

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο σύμβασης *επιχορήγησης*, αξίας 2,56 εκατομμυρίων ευρώ, για την προώθηση της ηλιακής ενέργειας σε χώρα της

νοτιοανατολικής Ασίας.

Κατά την επιτόπια επίσκεψή μας, εξετάσαμε 15 ηλιακά πάνελ που αγοράστηκαν με τα κονδύλια του έργου. Τα πάνελ αυτά προορίζονταν για τη δημιουργία χώρων επίδειξης πρακτικών εφαρμογών της ηλιακής ενέργειας για μικρές επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο του ελέγχου μας διαπιστώσαμε ότι ο δικαιούχος είχε στην κατοχή του τα πάνελ για πέντε χρόνια χωρίς να τα χρησιμοποιήσει. Στη συνέχεια, τα δώρισε σε δημόσιο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, χρήση η οποία δεν προβλεπόταν στη σύμβαση ούτε καλυπτόταν από εγκεκριμένο διορθωτικό προϋπολογισμό. Ως εκ τούτου, κρίναμε ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας στο σχολείο, διαπιστώσαμε ότι μόλις δύο πάνελ βρίσκονταν σε λειτουργία, ενώ τα υπόλοιπα δεκατρία φυλάσσονταν σε αποθηκευτικό χώρο και δεν χρησιμοποιούνταν.

Παράδειγμα κριτηρίων αξιολόγησης που δεν εφαρμόστηκαν όπως είχαν δημοσιευθεί

ΓΔ INTPA

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο σύμβασης επιχορήγησης, αξίας 2,57 εκατομμυρίων ευρώ, που συνήφθη με μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) για δραστηριότητες αντιμετώπισης της νόσου COVID-19 σε χώρα της νοτιοανατολικής Ασίας.

Πραγματοποιήσαμε έλεγχο επί της διαδικασίας σύναψης σύμβασης για συμβουλευτικές υπηρεσίες που κίνησε η ΜΚΟ εφαρμόζοντας διαδικασία με διαπραγμάτευση. Διαπιστώσαμε ότι η επιτροπή αξιολόγησης δεν είχε εφαρμόσει τα κριτήρια ανάθεσης, ούτε τη μέθοδο βαθμολόγησης που προβλέπονταν στα έγγραφα του διαγωνισμού: αρκετές απαιτήσεις ως προς τα προσόντα δεν είχαν αξιολογηθεί, είχαν εισαχθεί πρόσθετα κριτήρια που δεν προβλέπονταν στον φάκελο του διαγωνισμού και είχαν χρησιμοποιηθεί διαφορετικές κλίμακες βαθμολόγησης. Αυτό συνεπάγεται παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Ως εκ τούτου, κρίναμε ότι η διαδικασία σύναψης σύμβασης ήταν παράτυπη, κάτι που επηρέασε την επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών.

9.18. Σε 19 περιπτώσεις ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων από τελικούς δικαιούχους, η Επιτροπή διέθετε επαρκή πληροφοριακά στοιχεία ώστε να τα προλάβει, ή να τα εντοπίσει και να τα διορθώσει, πριν να αποδεχθεί τις δαπάνες. Εάν είχε αξιοποιήσει δεόντως όλες τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της, το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για το παρόν κεφάλαιο θα ήταν χαμηλότερο κατά 1,1 εκατοστιαίες μονάδες.

9.19. Εντοπίσαμε επίσης 33 περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις κείμενες νομικές και δημοσιονομικές διατάξεις, χωρίς, ωστόσο, οποιαδήποτε από αυτές να έχει άμεση οικονομική επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο ***πλαίσιο 9.2*** παρατίθενται παραδείγματα σφαλμάτων που δεν ποσοτικοποιήσαμε.

Πλαίσιο 9.2

Παράδειγμα δαπανών προσωπικού που δεν υπολογίστηκαν σωστά

ΓΔ ECHO

Ελέγξαμε δαπάνες που είχαν δηλωθεί βάσει επτά διαφορετικών τιμολογίων στο πλαίσιο συμφωνιών επιχορήγησης με ΜΚΟ που εκτελούνταν υπό άμεση διαχείριση.

Σύμφωνα με τους όρους των εν λόγω συμφωνιών, οι δαπάνες προσωπικού έπρεπε να υπολογίζονται είτε με τη χρήση ημερομισθίων βάσει των ετήσιων πραγματικών δαπανών και προκαθορισμένου αριθμού εργάσιμων ημερών είτε με την εφαρμογή μοναδιαίου κόστους σύμφωνου με τις καθιερωμένες πρακτικές κοστολόγησης της ΜΚΟ.

Ωστόσο, σε καμία από τις ελεγχθείσες πράξεις δεν εφαρμόστηκε κάποια από αυτές τις μεθόδους για τον υπολογισμό των δαπανών προσωπικού.

Αν και κρίναμε ότι η προσέγγιση αυτή δεν συνάδει με τους ισχύοντες κανόνες, δεν διαθέτουμε επαρκείς πληροφορίες για να υπολογίσουμε το σχετικό μη επιλέξιμο ποσό.

Παράδειγμα διαφορών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες που καταλογίστηκαν στο έργο

ΓΔ ENEST

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο συμφωνίας συνεισφοράς, αξίας 2,03 εκατομμυρίων ευρώ, για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών σε χώρα του Νότιου Καυκάσου.

Σύμφωνα με τους όρους της εν λόγω συμφωνίας, οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορούσαν να καλυφθούν μόνον εάν προβλεπόταν στον προϋπολογισμό αποθεματικό για απρόβλεπτα, κάτι που δεν ίσχυε εν προκειμένω. Διαπιστώσαμε, ωστόσο, ότι οι ζημίες και τα κέρδη από συναλλαγματικές μετατροπές είχαν καταχωριστεί ως δαπάνες του έργου.

Αν και κρίναμε ότι η προσέγγιση αυτή δεν συνάδει με τους ισχύοντες κανόνες, δεν διαθέτουμε επαρκείς πληροφορίες για να υπολογίσουμε το σχετικό μη επιλέξιμο ποσό.

Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προβολής της ΕΕ

ΓΔ ENEST

Ελέγξαμε τιμολόγιο στο πλαίσιο επιχορήγησης, ύψους 1,0 εκατομμυρίου ευρώ, που χορηγήθηκε για την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη σε χώρα του Νότιου Καυκάσου. Ο έλεγχος περιλάμβανε επιτόπια επαλήθευση επιλεγμένων εργασιών.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας, διαπιστώσαμε ότι το συγκρότημα αθλητισμού και υγείας και το σύστημα εξωτερικού φωτισμού που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του έργου δεν έφεραν ορατή σήμανση της χρηματοδοτικής στήριξης από την ΕΕ.

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι αυτό παραβίαζε τις προβλεπόμενες στη σύμβαση υποχρεώσεις περί προβολής, σύμφωνα με τις οποίες οι δικαιούχοι όφειλαν να προβάλλουν τη χρηματοδότηση της ΕΕ και να αναρτούν το λογότυπό της στις χρηματοδοτηθείσες υποδομές.

9.20. Με την πάροδο των χρόνων, ο αριθμός των σφαλμάτων που διαπιστώνουμε σε δύο τομείς δαπανών μειώνεται σταθερά χάρη στις ειδικές προϋποθέσεις που ισχύουν για τις πληρωμές τους. Οι τομείς αυτοί είναι i) η *δημοσιονομική στήριξη* και ii) τα έργα που υπόκεινται στον «*τεκμαρτό τρόπο προσέγγισης*». Το 2025, ελέγξαμε τέσσερις πράξεις δημοσιονομικής στήριξης (έναντι τριών το 2024) και 10 πράξεις στο πλαίσιο του «*τεκμαρτού τρόπου προσέγγισης*» (όσες και το 2024).

9.21. Η δημοσιονομική στήριξη αποτελεί συνεισφορά στον γενικό προϋπολογισμό μιας χώρας ή σε άλλον προϋπολογισμό της προοριζόμενο για συγκεκριμένη πολιτική ή στόχο. Το 2025, οι πληρωμές δημοσιονομικής στήριξης από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ ανήλθαν σε 58 εκατομμύρια ευρώ. Εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή, αφενός, τήρησε τους όρους που ισχύουν για τις πληρωμές δημοσιονομικής στήριξης προς χώρες-εταίρους και, αφετέρου, επαλήθευσε ότι οι χώρες αυτές πληρούσαν τους όρους επιλεξιμότητας, όπως η ικανοποιητική βελτίωση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών. Η εμβέλεια του ελέγχου κανονικότητας που διενεργούμε δεν καλύπτει οτιδήποτε συμβεί αφότου η Επιτροπή καταβάλει τη στήριξη στην αποδέκτρια χώρα, καθώς τα κεφάλαια αυτά συγχωνεύονται στη συνέχεια με τους πόρους του εθνικού προϋπολογισμού.

9.22. Βάσει του «τεκμαρτού τρόπου προσέγγισης», όταν οι συνεισφορές της Επιτροπής σε έργα πολλαπλών χορηγών συγχωνεύονται με εκείνες άλλων χορηγών και δεν διατίθενται για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων και διακριτών επιμέρους δαπανών, η Επιτροπή τεκμαίρεται ότι οι δαπάνες αυτές ακολουθούν τους κανόνες επιλεξιμότητας της ΕΕ, εφόσον στο ποσό που έχει συγκεντρωθεί συνολικά περιλαμβάνονται επαρκείς επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτουν τη συνεισφορά της ΕΕ. Κατά περίπτωση, λάβαμε υπόψη την προσέγγιση αυτή κατά τη διενέργεια ουσιαστικών ελεγκτικών δοκιμασιών.

9.23. Εξετάζοντας την κανονικότητα των πράξεων, επισημάναμε επίσης παραδείγματα αποτελεσματικών δικλίδων που εφάρμοζε η Επιτροπή. Σχετικό παράδειγμα παραθέτουμε στο ***πλαίσιο 9.3***.

Πλαίσιο 9.3

Παράδειγμα αποτελεσματικής εκτέλεσης επιχορήγησης

ΓΔ INTPA

Ελέγξαμε τιμολόγιο που αφορούσε σύμβαση επιχορήγησης, συνολικού ύψους 0,65 εκατομμυρίων ευρώ, που συνήφθη με ΜΚΟ σε χώρα της δυτικής Αφρικής. Στόχοι του έργου ήταν η βελτίωση της ποιότητας ζωής ατόμων με αναπηρία και η προώθηση της ενσωμάτωσης και της συμπερίληψης παιδιών και νέων με αναπηρία.

Κατά την επιτόπια επίσκεψή μας, εξετάσαμε τον εξοπλισμό και υλικό που χορηγήθηκαν σε διάφορα κέντρα αποκατάστασης το 2022 και το 2023. Επιθεωρήσαμε τα στοιχεία που είχαν αγοραστεί και διαπιστώσαμε ότι βρίσκονταν σε εξαιρετική κατάσταση. Γινόταν ενεργή χρήση του εξοπλισμού, ο οποίος είχε ενισχύσει σημαντικά την ικανότητα των κέντρων να παρέχουν υπηρεσίες αποκατάστασης.

Από τα τεκμήρια που συγκεντρώσαμε κατά τον έλεγχο προέκυψε ότι οι μηχανισμοί δικλίδων της Επιτροπής είχαν συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι τα κονδύλια είχαν χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονταν και ότι η δράση απέφερε τις αναμενόμενες εκροές.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ ΜΕΝΑ

9.24. Εξετάσαμε την ΕΕΔ της ΓΔ ΜΕΝΑ για το οικονομικό έτος 2025. Επικεντρωθήκαμε στο κατά πόσον η συγκεκριμένη ΓΔ είχε παρουσιάσει στην ΕΕΔ της τις περί κανονικότητας πληροφορίες σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής και αν είχε εφαρμόσει με συνέπεια τη μεθοδολογία που προβλέπεται για την εκτίμηση μελλοντικών διορθώσεων και ανακτήσεων.

9.25. Από το σύνολο των δαπανών που αποδέχθηκε το 2025 (1,15 δισ. ευρώ), η ΓΔ ΜΕΝΑ εκτίμησε το συνολικό *επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή* σε 11,92 εκατομμύρια ευρώ (1,04 %). Η εκτιμώμενη αξία των μελλοντικών διορθώσεων και αφαιρέσεων ανέρχεται στο 0,01 % των συνολικών σχετικών δαπανών, ενώ ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο υπολογίζεται σε 1,03 %, ποσοστό χαμηλότερο του *ορίου ουσιώδους μεγέθους.*

9.26. Ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο που υπολόγισε η ΓΔ ΜΕΝΑ βασίζεται σε μελέτη για το *υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος* (ΥΠΣ) που εκπονήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο. Η μελέτη εκτιμά το ποσοστό των σφαλμάτων που δεν εντοπίστηκαν στο πλαίσιο των διαχειριστικών ελέγχων της ΓΔ ΜΕΝΑ σε ολόκληρο το πεδίο αρμοδιότητάς της και χρησιμεύει ως βάση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εν λόγω ελέγχων. Η μελέτη σχετικά με το ΥΠΣ δεν συνιστά *ανάληψη εντολής παροχής διασφάλισης*, ούτε έλεγχο. Για το 2025, εξετάστηκε στο πλαίσιο της μελέτης δείγμα 138 συμβάσεων που είχαν κλείσει.

9.27. Ο Γενικός Διευθυντής της ΓΔ ΜΕΝΑ δήλωσε ότι το χρηματοοικονομικό άνοιγμα της Γενικής Διεύθυνσής του ήταν χαμηλότερο του ορίου ουσιώδους μεγέθους του 2 % των συνολικών αποδεκτών δαπανών, ύψους 1,15 δισεκατομμυρίων ευρώ, που έχει ορίσει η Επιτροπή. Δεδομένου ότι οι πράξεις που υποβάλαμε σε έλεγχο αποτελούσαν μικρό μόνο μέρος των πράξεων που διαχειρίζεται η ΓΔ ΜΕΝΑ (βλέπε σημείο ***9.9***), δεν είμαστε σε θέση να επικυρώσουμε αυτή τη δήλωση βάσει των αποτελεσμάτων των ελεγκτικών εργασιών μας.

Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA

9.28. Οι εργασίες μας σχετικά με την ΕΕΔ της ΓΔ INTPA για το 2025 παρουσιάζονται αναλυτικά στην ετήσια έκθεσή μας σχετικά με το 9ο, το 10ο και το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης.

Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις

9.29. Εξετάσαμε τις πληροφορίες που περιέχονται στην ΕΕΔΕ της Επιτροπής του 2025 όσον αφορά τον εκτιμώμενο κίνδυνο κατά την πληρωμή στους τομείς πολιτικής που καλύπτει ο τομέας «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος».
Η Επιτροπή δεν παρουσίασε καμία εκτίμηση σχετικά με τον κίνδυνο κατά την πληρωμή για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ.

Άλλα στοιχεία

9.30. Ελέγξαμε μία πράξη που αφορούσε δαπάνες εκτός των ετήσιων ανώτατων ορίων του ΠΔΠ (βλέπε σημείο ***9.9***) στο πλαίσιο επιχορηγήσεων υπό το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία. Από τον έλεγχό μας δεν προέκυψαν σφάλματα. Δεδομένου ότι οι εν λόγω δαπάνες δεν εμπίπτουν στον τομέα 6 του ΠΔΠ, τα σχετικά αποτελέσματα του ελέγχου δεν έχουν αντίκτυπο στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον συγκεκριμένο τομέα, επηρεάζουν όμως το συνολικό εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

9.31. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε και παρουσιάζουμε στο παρόν κεφάλαιο συνάγεται ότι το επίπεδο σφάλματος που περιέχουν οι δαπάνες στον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος» ήταν ουσιώδες. Για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ, το εκτιμώμενο συνολικό επίπεδο σφάλματος που προέκυψε από τις ελεγκτικές δοκιμασίες που διενεργήσαμε επί των πράξεων είναι 2,5 %.

Συστάσεις

9.32. Στο ***παράρτημα 9.2*** παρατίθενται τα ευρήματά μας από τη μεταπαρακολούθηση των τεσσάρων συστάσεων που διατυπώσαμε στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2024, είχαμε ήδη αναφέρει στοιχεία σχετικά με τρεις συστάσεις, τις οποίες η Επιτροπή είχε υλοποιήσει πλήρως. Μια τέταρτη σύσταση δεν είχε γίνει δεκτή και, ως εκ τούτου, δεν της δόθηκε συνέχεια.

9.33. Βάσει των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

Σύσταση 9.1 – Να βελτιώσει τη διαδικασία επιλογής εμπειρογνωμόνων

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει ότι η διαδικασία έγκρισης εμπειρογνωμόνων που απασχολούνται με συμβάσεις παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνει την επαλήθευση της συμμόρφωσης της επαγγελματικής τους πείρας με τους όρους της σύμβασης από την άποψη της διάρκειας και του προς κάλυψη τομέα.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Σύσταση 9.2 – Να ενισχύσει τις δικλίδες για την πρόληψη της αποδοχής δαπανών αμοιβής ως άμεσων δαπανών

Για να μειωθεί ο κίνδυνος εσφαλμένης αποδοχής δαπανών που καλύπτονται ενδεχομένως από την αμοιβή ως άμεσων δαπανών στις δαπάνες για τη μισθοδοσία στο πλαίσιο συμφωνιών συνεισφοράς, η Επιτροπή οφείλει να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση όπου θα διευκρινίζει:

α) τη διάκριση μεταξύ άμεσων δαπανών και αμοιβής· και

β) την ανάγκη οι σχετικές με τη μισθοδοσία αξιώσεις να μην περιλαμβάνουν δαπάνες που δεν συνιστούν άμεσες επιλέξιμες δαπάνες, αλλά οι οποίες ενδέχεται να καλύπτονται ήδη από την αμοιβή.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα 9.1 – Πληρωμές προς επιμέρους χώρες από τις ΓΔ INTPA, ΓΔ ENEST και ΓΔ MENA

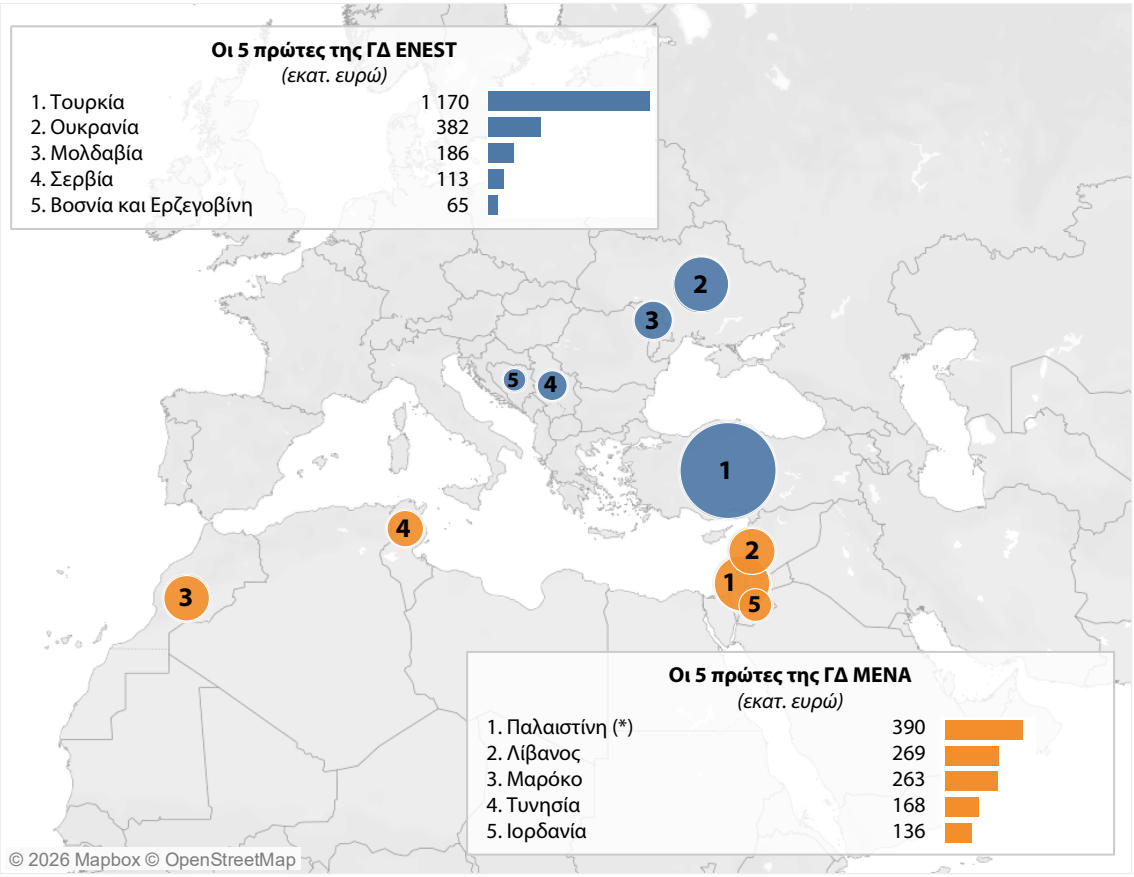

Πηγή: Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

ΓΔ NEAR[6]: Οι πέντε πρώτοι αποδέκτες κονδυλίων τα προηγούμενα χρόνια (*σε εκατ. ευρώ*)

2021		2022		2023		2024	
Τουρκία	127	Ουκρανία	714	Τουρκία	992	Τουρκία	1 077
Μολδαβία	109	Τυνησία	268	Ουκρανία	399	Ουκρανία	736
Μαρόκο	106	Αίγυπτος	124	Σερβία	338	Παλαιστίνη (*)	429
Αίγυπτος	88	Παλαιστίνη (*)	120	Παλαιστίνη (*)	223	Τυνησία	263
Ιορδανία	70	Μαρόκο	102	Μαρόκο	195	Μαρόκο	228

(*) Η ονομασία αυτή δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως αναγνώριση του κράτους της Παλαιστίνης και δεν θίγει τις επιμέρους θέσεις των κρατών μελών σχετικά με το θέμα αυτό.

[6] Από την 1η Φεβρουαρίου 2025, η ΓΔ NEAR έχει χωριστεί σε δύο ΓΔ: τη ΓΔ ENEST και τη ΓΔ MENA.

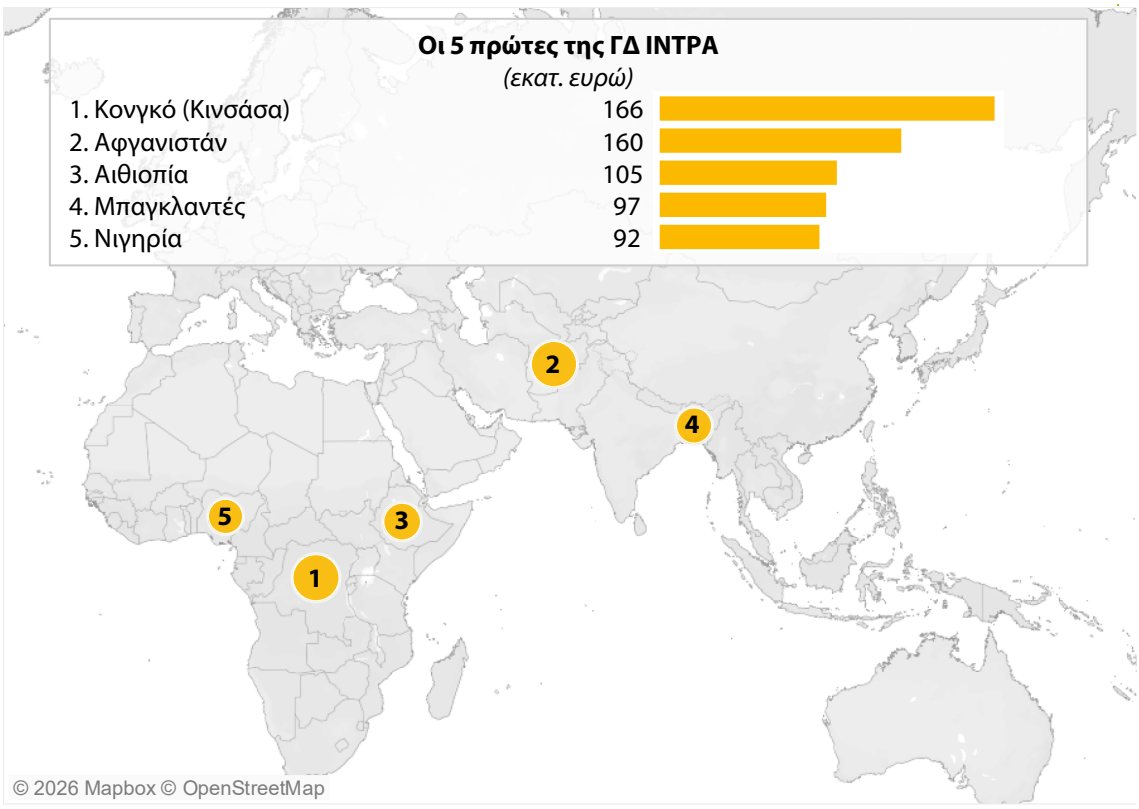

Πηγή: Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

Επιπλέον, η ΓΔ INTPA κατέβαλε πληρωμές για περιφερειακά προγράμματα που καλύπτουν διάφορες χώρες. Το 2025, οι πληρωμές αυτές ανήλθαν σε 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ για την Αφρική, 197,1 εκατομμύρια ευρώ για την Ασία και 142,8 εκατομμύρια ευρώ για την Αμερική.

ΓΔ INTPA: Οι πέντε πρώτοι αποδέκτες κονδυλίων τα προηγούμενα χρόνια (*σε εκατ. ευρώ*)

2021		**2022**		**2023**		**2024**	
Μπανγκλαντές	140	Αφγανιστάν	200	Αφγανιστάν	135	Μπανγκλαντές	166
Ιράκ	103	Κονγκό (Κινσάσα)	79	Μπανγκλαντές	120	Αφγανιστάν	120
Πακιστάν	89	Πακιστάν	76	Ιράκ	81	Σομαλία	88
Νεπάλ	85	Αιθιοπία	76	Πακιστάν	79	Ζάμπια	82
Αφγανιστάν	77	Υεμένη	69	Κονγκό (Κινσάσα)	76	Νιγηρία	7

Παράρτημα 9.2 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 1:** Να ενισχύσει τις δικλίδες ελέγχου που αποτρέπουν την παράτυπη τροποποίηση προτάσεων κατά το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης, όταν εγκρίνει επιχορηγήσεις βάσει πρόσκλησης υποβολής προτάσεων. Ημερομηνία-στόχος: Ιούνιος 2024.			
2022	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 2:** Να προβαίνει σε εκτιμήσεις κινδύνου, σύμφωνα με το εγχειρίδιο διαδικασιών, ώστε να εξασφαλίζει ότι οι καταβολές προχρηματοδότησης μεταξύ 60 000 ευρώ και 300 000 ευρώ πραγματοποιούνται χωρίς τραπεζική εγγύηση, μόνον εφόσον ο κίνδυνος κρίνεται χαμηλός. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.			

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	Συνιστούμε στην Επιτροπή: **Σύσταση 3:** Να ορίζει εύλογη προθεσμία, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι εκθέσεις επαλήθευσης των δαπανών που συντάσσουν οι εξωτερικοί ελεγκτές για τις συμβάσεις επιχορήγησης είναι διαθέσιμες πριν από την πραγματοποίηση των πληρωμών ή την εκκαθάριση των δαπανών. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025.	⊗	☒	
2022	Συνιστούμε στη ΓΔ NEAR: **Σύσταση 4:** Να ενισχύσει τις δικλίδες ώστε στον υπολογισμό της *διορθωτικής ικανότητας* της ΓΔ NEAR να μην περιλαμβάνονται τα εντάλματα είσπραξης που αφορούν μη αναλωθείσα προχρηματοδότηση. Ημερομηνία-στόχος: από την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2023 και εξής.	✓	▨	

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 10

Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**10.1.-10.3.**
Σύντομη περιγραφή	10.2.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	10.3.
Κανονικότητα των πράξεων	**10.4.-10.21.**
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	10.7.-10.9.
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	10.10.-10.11.
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	10.12.-10.19.
Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	10.20.
Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης	10.21.
Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων	**10.22.-10.23.**
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης	**10.24.**
Συμπέρασμα και συστάσεις	**10.25.-10.27.**
Συμπέρασμα	10.25.
Συστάσεις	10.26.-10.27.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 10.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων για τον τομέα «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση»	

Εισαγωγή

10.1. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματά μας για τον τομέα 7 του ΠΔΠ, που φέρει τον τίτλο «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση». Στο ***γράφημα 10.1*** παρουσιάζονται σχηματικά οι δαπάνες των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ στο πλαίσιο του προαναφερόμενου τομέα το 2025.

Γράφημα 10.1 – Πληρωμές και πληθυσμός ελέγχου

Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση
13,8 δισ. ευρώ (7,8 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ)

(δισ. ευρώ)

Κατανομή των πληρωμών του 2025 ανά θεσμικό όργανο

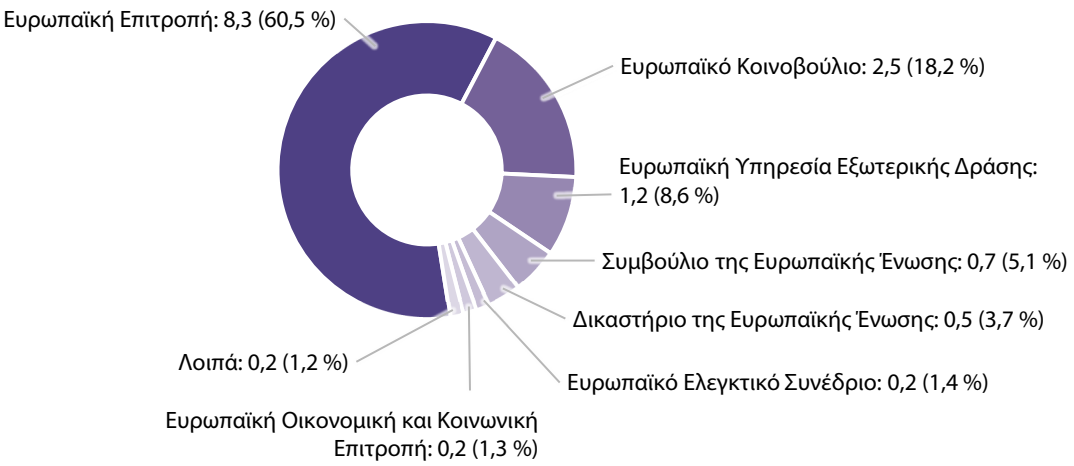

Πληθυσμός ελέγχου σε σχέση με τις πληρωμές για το 2025

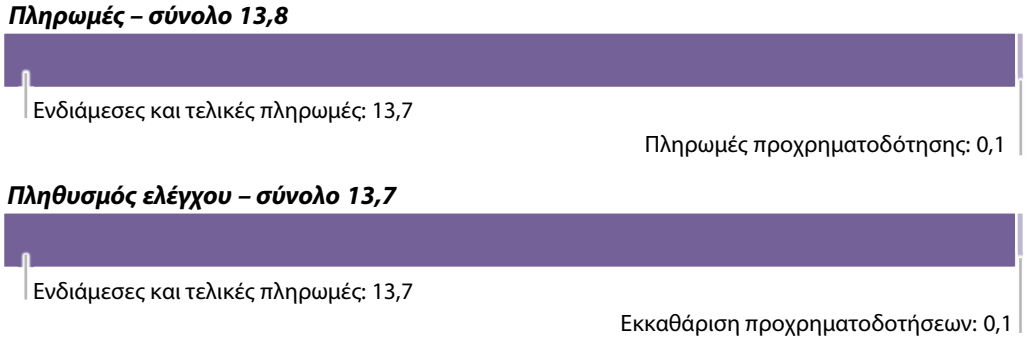

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από τους *ενοποιημένους λογαριασμούς* της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

10.2. Οι διοικητικές δαπάνες συνίστανται στις δαπάνες για τους ανθρώπινους πόρους, περιλαμβανομένων των συντάξεων, οι οποίες το 2025 αντιστοιχούσαν στο 71 % περίπου του συνόλου, καθώς και στις δαπάνες που αφορούν τα κτίρια, τον εξοπλισμό, τις επικοινωνίες και την τεχνολογία των πληροφοριών. Από τις επί σειρά ετών εργασίες μας προκύπτει ότι, γενικά, πρόκειται για δαπάνες χαμηλού κινδύνου.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

10.3. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας του ελέγχου που περιγράφονται στο ***παράρτημα 1.1***, εξετάσαμε τα ακόλουθα όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ για το 2025:

α) στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα 70 *πράξεων*, το οποίο κάλυπτε το πλήρες φάσμα των δαπανών στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα του ΠΔΠ και προερχόταν από όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα της ΕΕ. Στόχος μας ήταν να εκτιμήσουμε το επίπεδο *σφάλματος*, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη διαμόρφωση της *δήλωσης διασφάλισης*.

β) τα συστήματα εποπτείας και δικλίδων του Γραφείου Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων (PMO), ιδίως δε την εφαρμογή των προτύπων εσωτερικών δικλίδων, τη διαχείριση κινδύνου και τις βασικές δικλίδες·

γ) τις περί *κανονικότητας* πληροφορίες που παρατίθενται στις *ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων* όλων των θεσμικών και λοιπών οργάνων της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και σε αυτές των γενικών διευθύνσεων και των υπηρεσιών της Επιτροπής που είναι πρωτίστως αρμόδιες για τις διοικητικές δαπάνες[1], όπως αποτυπώνονται στην *ετήσια έκθεση* της Επιτροπής *για τη διαχείριση και τις επιδόσεις*.

[1] Γενική Διεύθυνση Ανθρωπίνων Πόρων και Ασφάλειας (ΓΔ HR), Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Υπηρεσιών (ΓΔ DIGIT), Γραφείο Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων (PMO) και Γραφεία Υποδομών και Διοικητικής Υποστήριξης στις Βρυξέλλες (OIB) και στο Λουξεμβούργο (OIL).

Κανονικότητα των πράξεων

10.4. Από τις 70 πράξεις που εξετάσαμε, οι 18 (26 %) περιείχαν σφάλμα. Βάσει των εννέα σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος είναι χαμηλότερο του *ορίου σημαντικότητας*.

10.5. Τα *ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα* που εντοπίσαμε αφορούσαν τις δαπάνες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της *Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης*. Συνίστανται κυρίως σε αδυναμίες στις διαδικασίες σύναψης *δημόσιων συμβάσεων*, όπως η απουσία βασικής τεκμηρίωσης. Εντοπίσαμε μη ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης. Δεν εντοπίσαμε σημαντικά ζητήματα που να αφορούν την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή ή τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Ο εξωτερικός ελεγκτής του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου ανέφερε ένα ζήτημα (σημείο ***10.20***). Όταν τα σφάλματα συνδέονται με διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, κάνουμε σχετική αναφορά κατά κύριο λόγο στην ενότητα που αφορά το θεσμικό όργανο που είχε την ευθύνη της διαχείρισης της σχετικής διαδικασίας.

10.6. Υπάρχει ένα μη ποσοτικοποίησιμο σφάλμα που αφορά όλα τα θεσμικά όργανα που εδρεύουν στο Λουξεμβούργο. Αφορά την καταβολή εξόδων μεταφοράς σε σύλλογο γονέων που διαχειρίζεται τη μεταφορά των μαθητών στα Ευρωπαϊκά Σχολεία του Λουξεμβούργου. Διαπιστώσαμε την απουσία έγγραφου συμβατικού πλαισίου που να καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, καθώς και τους όρους υπολογισμού, επαλήθευσης και πραγματοποίησης των σχετικών πληρωμών. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί αβεβαιότητα όσον αφορά τις ευθύνες των μερών και μπορεί να δυσχεράνει την επίλυση διαφορών ή τη διόρθωση σφαλμάτων στην τιμολόγηση.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

10.7. Από τις 15 πράξεις που εξετάσαμε εντοπίσαμε δύο που περιείχαν ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα. Ένα από αυτά αφορούσε πληρωμή προς πολιτική ομάδα. Μία από τις συμβάσεις ανατέθηκε από την πολιτική ομάδα χωρίς να έχουν προηγηθεί ενέργειες εξασφάλισης επαρκών προσφορών, όπως απαιτούν οι κανόνες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου[2], γεγονός που περιόρισε τον ανταγωνισμό. Στην περίπτωση μιας άλλης σύμβασης που σχετιζόταν με την εν λόγω πληρωμή, δεν γινόταν σαφής διάκριση μεταξύ κριτηρίων επιλογής και κριτηρίων ανάθεσης και, επιπλέον, η στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης δεν ήταν αρκετά αναλυτική, γεγονότα που απέβησαν εις βάρος της διαφάνειας της διαδικασίας αξιολόγησης.

10.8. Το άλλο σφάλμα αφορούσε *διαδικασία σύναψης σύμβασης* βάσει 6ετούς σύμβασης-πλαισίου στον τομέα της ΤΠ, η διάρκεια της οποίας δεν αιτιολογούνταν επαρκώς. Ο *δημοσιονομικός κανονισμός* περιορίζει τη διάρκεια των συμβάσεων-πλαισίου στα 4 χρόνια, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

10.9. Επιπλέον, εντοπίσαμε μία πράξη που περιείχε μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα. Επρόκειτο για πληρωμή που είχε πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η διαδικασία δεν συνοδευόταν από την τεκμηρίωση που απαιτεί ο δημοσιονομικός κανονισμός.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

10.10. Από τις τέσσερις πράξεις που εξετάσαμε διαπιστώσαμε ότι οι δύο περιέχουν ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα. Η μία αφορούσε πληρωμή για υπηρεσίες ΤΠ από εξωτερικό πάροχο, στο πλαίσιο της οποίας δεν εφαρμόστηκε σωστά κριτήριο για τον καθορισμό του ωρομίσθιου ενός συμβούλου.

10.11. Το δεύτερο ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα αφορούσε σύμβαση που διαχειριζόταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αναφέρεται στο σημείο ***10.16***.

---

[2] Κανόνες σχετικά με τη θέση 400 του προϋπολογισμού, όπως τροποποιήθηκαν τελευταία στις 15 Ιουλίου 2024.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

10.12. Από τις 25 πράξεις που εξετάσαμε εντοπίσαμε τρεις που περιείχαν ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

10.13. Ένα από τα σφάλματα αυτά αφορούσε αποζημίωση επανεγκατάστασης που καταβλήθηκε σε συνταξιούχο αχρεωστήτως. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι υφιστάμενες δικλίδες δεν επαρκούσαν για να αποτρέψουν εν προκειμένω τον εσφαλμένο καθορισμό των δικαιωμάτων του συγκεκριμένου συνταξιούχου.

10.14. Τα άλλα σφάλματα αφορούσαν δύο πράξεις σχετικές με κτίρια, οι οποίες χαρακτηρίζονταν από αδυναμίες στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και απουσία βασικών δικαιολογητικών. Όσον αφορά την πρώτη από τις πράξεις αυτές, δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ήταν διαθέσιμη βασική τεκμηρίωση, όπως πρόσκληση υποβολής προσφορών, συγγραφή υποχρεώσεων ή επιβεβαίωση του διορισμού επιτροπής αποσφράγισης και αξιολόγησης, όπως απαιτείται από τον δημοσιονομικό κανονισμό για τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση.

10.15. Η δεύτερη από τις συγκεκριμένες δύο πράξεις περιλάμβανε πληρωμή για εργασίες διαρρύθμισης κέντρου δεδομένων, το ύψος της οποίας υπερέβαινε το 50 % του συνολικού κόστους μίσθωσης του εν λόγω κέντρου. Η έρευνα αγοράς που προηγήθηκε της διαδικασίας με διαπραγμάτευση για τη σύναψη της σύμβασης ήταν ουσιωδώς ελλιπής, καθώς κάλυπτε μόνο το κόστος μίσθωσης και όχι τις εργασίες διαρρύθμισης. Κατά συνέπεια, οι εργασίες αυτές δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ανεξάρτητης αξιολόγησης ή ανταγωνιστικής σύγκρισης κόστους. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη διαδικασία με διαπραγμάτευση δεν ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού. Επισημάναμε επίσης την απουσία βασικής τεκμηρίωσης, όπως συνέβαινε με τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο σημείο ***10.14***.

10.16. Επιπλέον, εντοπίσαμε ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα σε τρεις πράξεις του δείγματος που αφορούσαν άλλα θεσμικά όργανα, για τα οποία όμως τη διαχείριση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων είχε αναλάβει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μία πράξη, για την οποία η πληρωμή πραγματοποιήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφορούσε την αγορά εξοπλισμού γραφείου. Η σχετική σύμβαση-πλαίσιο περιλάμβανε ρήτρα αναθεώρησης της τιμής που δεν ήταν σύμφωνη με τη νομοθεσία της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς δεν υπήρχε αναφορά σε ανεξάρτητο δείκτη, σε μαθηματικό τύπο ή σε επαληθεύσιμη τιμή αναφοράς. Ως εκ τούτου, η σύμβαση δεν χαρακτηριζόταν από την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια που απαιτεί ο δημοσιονομικός κανονισμός.

10.17. Ως προς τη δεύτερη πράξη, για την οποία η πληρωμή πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, η πρόσκληση υποβολής προσφορών δεν περιλάμβανε κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, όπως απαιτεί ο δημοσιονομικός κανονισμός.

10.18. Η τρίτη πράξη, για την οποία η πληρωμή πραγματοποιήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, αφορούσε σύμβαση για την αγορά εξοπλισμού και την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη 6ετής διάρκεια της σύμβασης δεν αιτιολογούνταν επαρκώς. Η περίπτωση αυτή είναι παρεμφερής με αυτή που αναφέρεται στο σημείο ***10.8***.

10.19. Μια ακόμη πράξη σχετικά με τα κτίρια, η οποία χαρακτηρίστηκε ως μη ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα, αφορούσε σύμβαση υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως αναφέρεται στο σημείο ***10.9***.

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

10.20. Ο ανεξάρτητος εξωτερικός ελεγκτής του οργάνου εξέτασε δύο πράξεις και εντόπισε ένα ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα, το οποίο αφορούσε σύμβαση υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αναφέρεται στο σημείο ***10.18***.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης

10.21. Μεταξύ των 15 πράξεων που εξετάσαμε εντοπίσαμε ένα ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα που αφορούσε σύμβαση υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αναφέρεται στο σημείο ***10.17***.

Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων

10.22. Εξετάσαμε τα συστήματα εποπτείας και δικλίδων του Γραφείου Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων (ΡΜΟ), όπως αναφέρεται στο σημείο ***10.3***, στοιχείο ***(b)***. Διαπιστώσαμε ότι, από τις οκτώ μονάδες του Γραφείου, μόνο μία είχε επανεξετάσει πρόσφατα τις *ευαίσθητες* θέσεις της. Επιπλέον, η στρατηγική του ΡΜΟ για την καταπολέμηση της απάτης για την περίοδο 2022-2024 δεν είχε επικαιροποιηθεί και δεν υπήρχε επίσημη, έγκαιρη αξιολόγηση της υλοποίησης των δράσεων που περιλαμβάνονταν στο σχετικό σχέδιο δράσης.

10.23. Από το 2019, το ΡΜΟ έχει σταδιακά αυτοματοποιήσει τους ελέγχους του για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των συνταξιούχων για συνέχιση της είσπραξης της σύνταξής τους. Κατά την εξέταση του εργαλείου που χρησιμοποιείται για τη διατήρηση των αρχείων με τις βεβαιώσεις ζωής των συνταξιούχων στο πληροφοριακό σύστημα του ΡΜΟ, διαπιστώσαμε τα εξής:

α) απουσία τακτικής επανεξέτασης των δικαιωμάτων πρόσβασης των χρηστών,

β) απουσία διαδικασίας παρακολούθησης για τον εντοπισμό των περιπτώσεων συνταξιούχων, των οποίων ο φάκελος δεν περιείχε βεβαίωση ζωής, και απουσία μεταπαρακολούθησης,

γ) απουσία επίσημων διαδικασιών που να εφαρμόζονται από τους υπαλλήλους καταχώρισης δεδομένων και τους επικυρωτές στο πλαίσιο της επεξεργασίας των βεβαιώσεων ζωής των συνταξιούχων και της επαλήθευσης της ταυτότητάς τους σε περίπτωση αυτοπρόσωπων επισκέψεων ή τηλεφωνικών κλήσεων.

Η κατάσταση αυτή μπορεί να υπονομεύσει την *αποτελεσματικότητα* των αυτοματοποιημένων ελέγχων του ΡΜΟ και να επιτείνει τον κίνδυνο καταβολής ποσών αχρεωστήτως και την ανάγκη ανάκτησής τους.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

10.24. Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που εξετάσαμε δεν εντοπίζονταν ουσιώδη επίπεδα σφάλματος, διαπίστωση που συμπίπτει με τα ευρήματα του δικού μας ελέγχου (σημείο ***10.4***).

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

10.25. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε και παρουσιάζουμε στο παρόν κεφάλαιο συνάγεται ότι το επίπεδο σφάλματος που περιέχουν οι δαπάνες στον τομέα «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση» δεν ήταν ουσιώδες.

Συστάσεις

10.26. Στο ***παράρτημα 10.1*** παρουσιάζεται η μεταπαρακολούθηση της σύστασης που είχαμε απευθύνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022. Θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη σύσταση υλοποιήθηκε μερικώς. Από τον έλεγχο αναφορικά με το 2025 (σημείο ***10.7***) προκύπτει ότι η σύσταση αυτή παραμένει επίκαιρη.

10.27. Βάσει των ελεγκτικών εργασιών μας, συνιστούμε τα εξής:

Σύσταση 10.1 – Ενίσχυση των ελέγχων για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των συνταξιούχων για συνέχιση καταβολής της σύνταξής τους

Το PMO οφείλει:

α) να ενισχύσει τις διαδικασίες παρακολούθησης για τον εντοπισμό των περιπτώσεων συνταξιούχων, των οποίων ο φάκελος δεν περιέχει βεβαίωση ζωής και για τη σχετική μεταπαρακολούθηση·

β) να καθιερώσει επίσημες διαδικασίες για την επεξεργασία των βεβαιώσεων ζωής στο πληροφοριακό σύστημα και την επαλήθευση της ταυτότητας των συνταξιούχων.

Ημερομηνία-στόχος: μέσα του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα 10.1 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων για τον τομέα «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση»

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.
Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	Συνιστούμε τα εξής: **Σύσταση 1:** Η διοίκηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου οφείλει να ενισχύσει τις οδηγίες που παρέχει σχετικά με την εκτέλεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού από τις ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες και να εισηγηθεί στο Προεδρείο του οργάνου μέτρα που θα επιβάλλουν στις πολιτικές ομάδες να εφαρμόζουν προσεκτικά τους εσωτερικούς κανόνες και θα εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων. Ημερομηνία-στόχος: μέχρι το τέλος του 2024.			Η διοίκηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέβαλε προσπάθειες να ενισχύσει την καθοδήγησή της όσον αφορά την εκτέλεση των *πιστώσεων* του προϋπολογισμού από τις ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες, διοργανώνοντας διάφορα επιμορφωτικά σεμινάρια και παρέχοντας βοήθεια στις πολιτικές ομάδες για την εφαρμογή των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις. Ωστόσο, δεν έχει προτείνει στο Προεδρείο του Κοινοβουλίου μέτρα που να απαιτούν από τις πολιτικές ομάδες να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τους εσωτερικούς κανόνες του οργάνου και να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 11

Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**11.1.-11.10.**
Σύντομη περιγραφή του ΜΑΑ	**11.1.-11.5.**
Στόχοι της πολιτικής	11.2.
Πλαίσιο διαχείρισης και δικλίδων	11.3.-11.4.
Κατάσταση ως προς την εκτέλεση	11.5.
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	**11.6.-11.10.**
Αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας	**11.11.-11.21.**
Μη ικανοποιητική εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου	**11.13.-11.14.**
Μέτρα που άρχισαν να υλοποιούνται πριν από την έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας	**11.15.-11.17.**
Διπλή χρηματοδότηση	**11.18.-11.21.**
Εξέταση επιλεγμένων συστημάτων παρακολούθησης και δικλίδων	**11.22.-11.38.**
Αδυναμίες στην προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής	**11.22.**
Μολονότι το πλήθος των σημαντικών συστάσεων σε συνέχεια των ελέγχων της Επιτροπής που παραμένουν σε εκκρεμότητα έχει μειωθεί, η υλοποίηση των περισσότερων καθυστερεί	**11.23.-11.28.**
Τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών εξακολουθούν να υπολείπονται σε αποτελεσματικότητα	**11.29.-11.38.**
Δεν παύει η ανάγκη για ορόσημα δικλίδων	11.29.-11.32.
Αδυναμίες σε ορισμένα εθνικά συστήματα σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις	11.33.-11.37.
Αδυναμίες στα αιτήματα πληρωμής	11.38.

Ανάλυση των τροποποιήσεων των ΕΑΣ 11.39.-11.48.

Αρκετές ΕΑΣ τροποποιήθηκαν μετά την υποβολή αιτήματος πληρωμής ώστε να συμβαδίζουν με τα πραγματικά επιτεύγματα 11.41.-11.42.

Οι αντικειμενικές περιστάσεις δεν αιτιολογούνταν πάντοτε επαρκώς και συχνά δεν βασίζονταν σε κατάλληλη τεκμηρίωση 11.43.-11.44.

Στο πλαίσιο ορισμένων τροποποιήσεων, απαλείφθηκαν από το μέτρο του ΜΑΑ σημαντικά στάδια της υλοποίησής του 11.45.

Αδυναμίες όσον αφορά τον αντίκτυπο των τροποποιήσεων στις εκτιμήσεις κόστους 11.46.-11.48.

Ζητήματα που άπτονται του σχεδιασμού των μέτρων, των ορόσημων και των τιμών-στόχου 11.49.-11.53.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις 11.54.-11.59.

Συμπεράσματα και συστάσεις 11.60.-11.62.

Συμπεράσματα 11.60.-11.61.

Συστάσεις 11.62.

Παραρτήματα

Παράρτημα 11.1 – Προσέγγιση και μεθοδολογία του ελέγχου

Παράρτημα 11.2 – Αποτελέσματα του ελέγχου των πληρωμών επιχορηγήσεων στα κράτη μέλη

Παράρτημα 11.3 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή του ΜΑΑ

11.1. Ο ΜΑΑ θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 (εφεξής «ο κανονισμός») που τέθηκε σε ισχύ στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Έχει έκτοτε τροποποιηθεί δύο φορές: την πρώτη, τον Φεβρουάριο του 2023, δόθηκε στα κράτη μέλη η δυνατότητα να προσθέσουν «κεφάλαιο για το *REPowerEU*» στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ)[1] ενώ, με την τροποποίηση του Φεβρουαρίου 2024[2], είχαν την ευκαιρία να συμπεριλάβουν στα ΕΣΑΑ, ως εκτιμώμενο κόστος, το ποσό της εισφοράς τους με σκοπό τη δημιουργία της *πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (Strategic Technologies for Europe Platform, STEP)*. Ο ΜΑΑ χρηματοδοτεί μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στα κράτη μέλη από την έναρξη της πανδημίας COVID-19 τον Φεβρουάριο του 2020 (στην περίπτωση του REPowerEU, από 1ης Φεβρουαρίου 2022) και θα ισχύει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2026.

Στόχοι της πολιτικής

11.2. Κύριος στόχος του ΜΑΑ είναι να μετριάσει τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Παράλληλα, επιδιώκει την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των οικονομιών των κρατών μελών και την καλύτερη προετοιμασία τους για την αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων, μεταξύ άλλων επιταχύνοντας την πρόοδό τους προς την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Με το σχέδιο REPowerEU, το οποίο αποτελεί την απάντηση της ΕΕ στη διατάραξη της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας που προκλήθηκε από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, προστέθηκε επιπλέον ο στόχος του τερματισμού της εξάρτησης της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα διά του μετασχηματισμού του ενεργειακού συστήματός της.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795.

Πλαίσιο διαχείρισης και δικλίδων

11.3. Η Επιτροπή εφαρμόζει τον ΜΑΑ στο πλαίσιο της *άμεσης διαχείρισης*, κάτι που σημαίνει ότι άμεσα υπεύθυνη για την εφαρμογή του είναι η ίδια. Προϋπόθεση για την καταβολή των πληρωμών στο πλαίσιο του μηχανισμού είναι η ικανοποιητική εκπλήρωση από τα κράτη μέλη των *ορόσημων* και των *τιμών-στόχου* που καθορίζονται στα παραρτήματα των *εκτελεστικών αποφάσεων του Συμβουλίου (ΕΑΣ)* για την έγκριση των εθνικών ΣΑΑ[3]. Επίσης, πρέπει να εξασφαλίζεται, αφενός, ότι τα ορόσημα ή οι τιμές-στόχος που σε έναν πρώτο χρόνο εκπληρώθηκαν ικανοποιητικά δεν αναιρέθηκαν στη συνέχεια και, αφετέρου, ότι δεν έχει παραβιαστεί η αρχή της απαγόρευσης της διπλής χρηματοδότησης. Στις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον κανονισμό περιλαμβάνονται η συμμόρφωση με την περίοδο επιλεξιμότητας και την αρχή της *«μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»* και η μη υποκατάσταση τακτικών δαπανών των εθνικών προϋπολογισμών (με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις)[4]. Τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση της χρήσης των κονδυλίων με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων *απάτης*, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων. Τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα εκταμίευσης έως και δύο φορές το χρόνο, συνοδευόμενα από σύνοψη των ελέγχων και διαχειριστική δήλωση σχετικά με τις παρεχόμενες πληροφορίες.

---

[3] Άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

[4] Αυτόθι, άρθρο 5, άρθρο 9, άρθρο 17, παράγραφος 2, και άρθρο 24, παράγραφος 3.

11.4. Όπως απαιτείται από τον κανονισμό, η Επιτροπή επαληθεύει την ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων και των τιμών-στόχου, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση για την καταβολή οποιασδήποτε πληρωμής στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Η συμμόρφωση των δαπανών με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες δεν συνιστά προϋπόθεση για την καταβολή πληρωμών στα κράτη μέλη στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενα έτη, η συνθήκη αυτή εισάγει σημαντική αλλαγή[5] που διαφοροποιεί τις ελεγκτικές εργασίες μας στον τομέα του ΜΑΑ από εκείνες που πραγματοποιούμε για άλλους τομείς του προϋπολογισμού της ΕΕ, στους οποίους αξιολογούμε τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες μέχρι το επίπεδο του τελικού αποδέκτη (λόγου χάριν, την επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθέντων εξόδων ή τη συμμόρφωση με τους *κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις* και τις *δημόσιες συμβάσεις*)[6].

Κατάσταση ως προς την εκτέλεση

11.5. Στο τέλος του 2025, η Επιτροπή είχε πραγματοποιήσει 102 πληρωμές *επιχορηγήσεων* (μία το 2021, 13 το 2022, 23 το 2023, 28 το 2024 και 37 το 2025), συνολικού ύψους 223,9 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι, κατά το τελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ, το 38 % των συνολικών διαθέσιμων κονδυλίων (επιχορηγήσεων) παραμένει διαθέσιμο προς εκταμίευση (βλέπε ***γράφημα 11.1***). Σημειώνουμε ότι, μέχρι το τέλος του 2025, η Ουγγαρία δεν είχε ακόμη υποβάλει κανένα αίτημα πληρωμής.

[5] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο XXXVIII.

[6] Αυτόθι, σημείο 11.13.

Γράφημα 11.1 – Κατάσταση ως προς την καταβολή των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ προς τα κράτη μέλη στις 31 Δεκεμβρίου 2025

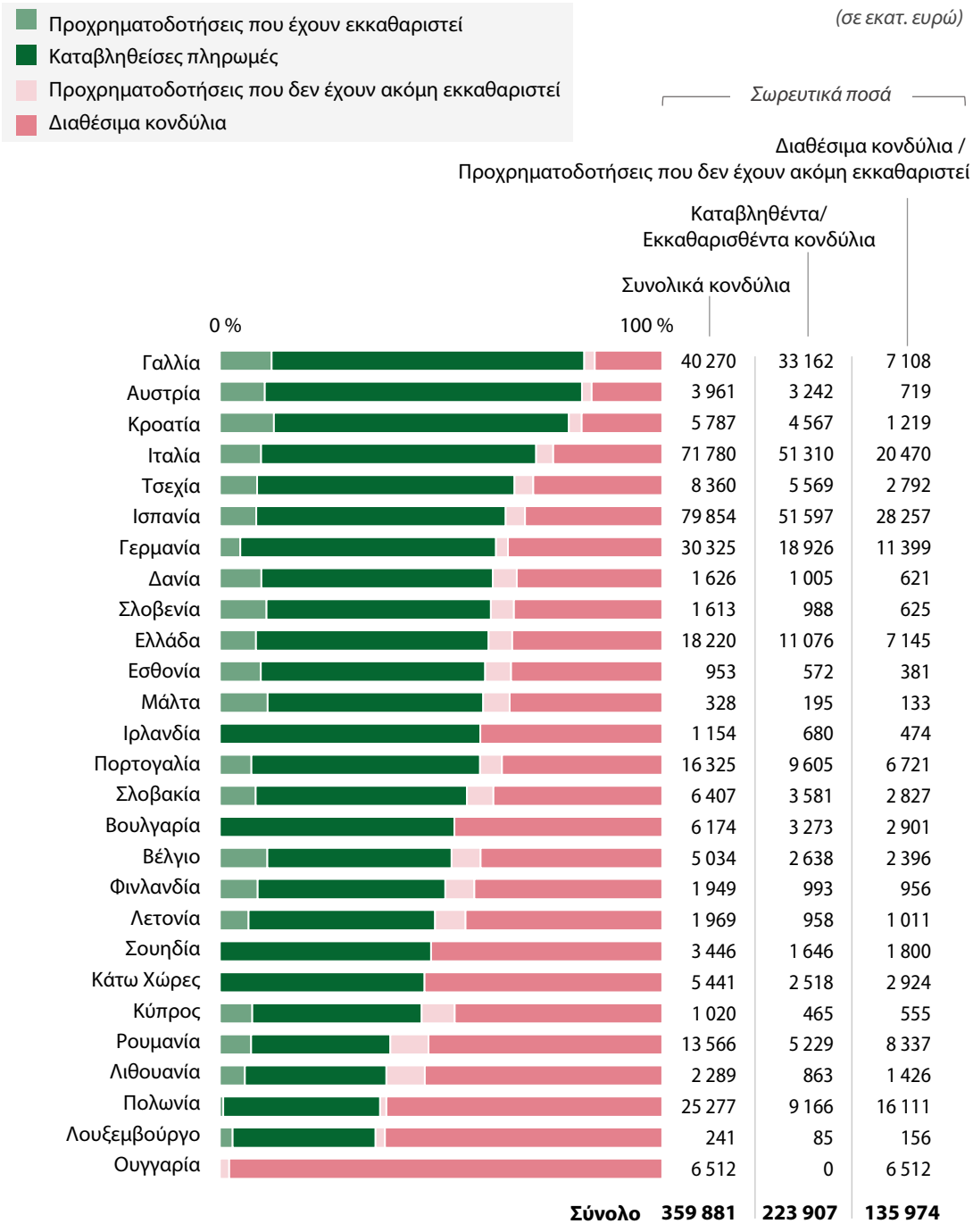

	2021	2022	2023	2024	2025	Σύνολο
Προχρηματοδοτήσεις	36 373	271	1 692	2 412	0	**40 748**
Καταβλήθηκαν	10 000	46 897	46 326	53 484	40 078	**196 785**
Εκκαθαρίστηκαν	1 494	6 803	7 150	6 370	5 305	**27 122**

Πηγή: ΕΕΣ.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

11.6. Οι δαπάνες επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ για το 2025 ανήλθαν συνολικά σε 45,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο έλεγχός μας κάλυψε και τις 37 πληρωμές επιχορηγήσεων, συνολικού ύψους 40,1 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς και τις *εκκαθαρίσεις* προχρηματοδοτήσεων που έφθασαν συνολικά τα 5,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

11.7. Σύμφωνα με την προσέγγιση που εφαρμόζουμε για τον έλεγχο και η οποία περιγράφεται στο ***παράρτημα 11.1***, προκειμένου να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο του ΜΑΑ για το 2025, εξετάσαμε τα ακόλουθα:

α) τα 200 ορόσημα και τις 220 τιμές-στόχο που συμπεριλαμβάνονταν στα αιτήματα που υποβλήθηκαν για τις 37 πληρωμές επιχορήγησης που πραγματοποιήθηκαν το 2025, ώστε να εξακριβώσουμε αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας (βλέπε ***γράφημα 11.2***). Καλύψαμε έτσι το 40 % του συνολικού πληθυσμού ελέγχου των ορόσημων και των τιμών-στόχου. Η αξιολόγηση αυτή περιλάμβανε:

   i) εξέταση των εγγράφων των προκαταρκτικών αξιολογήσεων της Επιτροπής και των οκτώ ορόσημων που συνδέονται με τα συστήματα ελέγχου και δικλίδων των κρατών μελών·

   ii) επιτόπιες επισκέψεις σχετικά με 27 ορόσημα και τιμές-στόχο σε πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Ισπανία, Λετονία, Αυστρία και Πολωνία)·

β) τις εκθέσεις κατασταλτικών ελέγχων της Επιτροπής, ώστε να εξετάσουμε τις ελεγκτικές εργασίες της και τα ευρήματα που αναφέρθηκαν, καθώς και την κατάσταση υλοποίησης των συστάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο των συγκεκριμένων ελέγχων· και

γ) τα στοιχεία που παρουσίασε η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ ECFIN) της Επιτροπής σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ για το 2025 στην *ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)* της και τον τρόπο παρουσίασης των στοιχείων αυτών στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)*.

Γράφημα 11.2 – Ορόσημα και τιμές-στόχος στα οποία στηρίχθηκαν οι δαπάνες του ΜΑΑ για το 2025, ελεγχθέντα έναντι συνολικού αριθμού

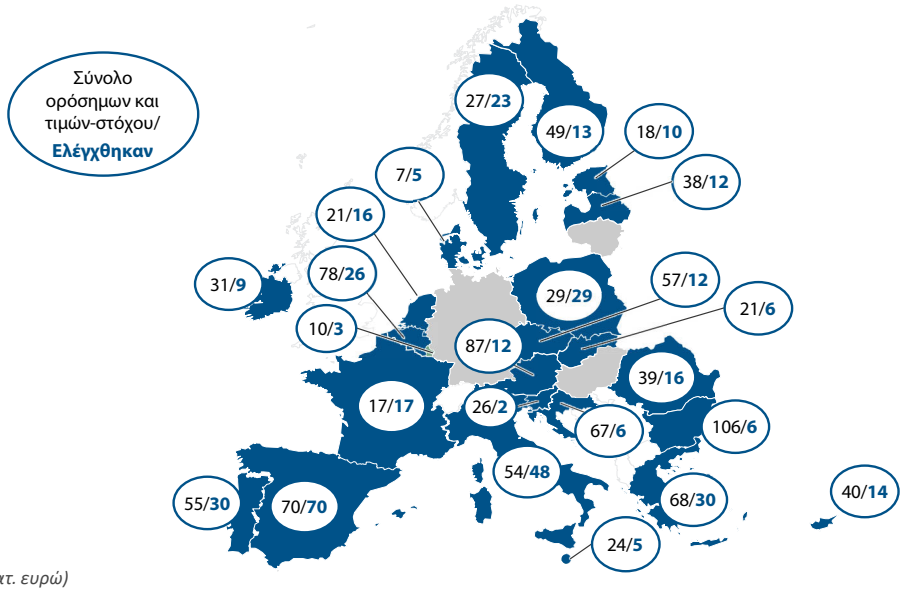

(εκατ. ευρώ)

		Πληθυσμός ελέγχου		Δείγμα ελέγχου		Ποσοστό των συνολικών ορόσημων και τιμών-στόχου που ελέγχθηκαν
Κράτος μέλος	**Δαπάνες**	**Σύνολο ορόσημων**	**Σύνολο τιμών-στόχου**	**Ελεγχθέντα ορόσημα**	**Ελεγχθείσες τιμές-στόχος**	
Βέλγιο (*)	1 695	55	23	10	16	33 %
Βουλγαρία (*)	1 904	96	10	2	4	6 %
Τσεχία (*)	2 003	31	26	2	10	21 %
Δανία	148	5	2	3	2	71 %
Εσθονία	143	13	5	6	4	56 %
Ιρλανδία (*)	356	19	12	2	7	29 %
Ελλάδα (*)	3 997	58	10	20	10	44 %
Ισπανία (*)	8 136	28	42	28	42	100 %
Γαλλία	3 776	7	10	7	10	100 %
Κροατία (*)	1 204	29	38	2	4	9 %
Ιταλία (*)	8 836	31	23	25	23	89 %
Κύπρος (*)	220	30	10	8	6	35 %
Λετονία	339	27	11	7	5	32 %
Λουξεμβούργο	60	6	4	1	2	30 %
Μάλτα	57	12	12	3	2	21 %
Κάτω Χώρες	1 185	15	6	10	6	76 %
Αυστρία (*)	2 438	63	24	6	6	14 %
Πολωνία	2 266	19	10	19	10	100 %
Πορτογαλία (*)	2 176	31	24	6	24	55 %
Ρουμανία	1 044	34	5	11	5	41 %
Σλοβενία	463	20	6	1	1	8 %
Σλοβακία	569	15	6	4	2	29 %
Φινλανδία (*)	720	39	10	7	6	27 %
Σουηδία	1 646	14	13	10	13	85 %
Σύνολο	**45 383**	**697**	**342**	**200**	**220**	**40 %**

(*) Το 2025 πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από μία πληρωμές.
Όσον αφορά την επιλογή των ορόσημων και των τιμών-στόχου, βλέπε ***παράρτημα 11.1***, σημεία ***(9)***-***(11)***. Η εμβέλεια των ελεγκτικών εργασιών μας διαφέρει από χώρα σε χώρα, καθώς εστιάζουμε σε πληρωμές μεγάλης αξίας.

Πηγή: ΕΕΣ.

11.8. Ο έλεγχος του ΕΕΣ δεν κάλυψε ούτε την κανονικότητα των δαπανών που πραγματοποίησαν οι τελικοί αποδέκτες ούτε τη δανειακή συνιστώσα του ΜΑΑ.

11.9. Δεδομένου του μεγάλου πλήθους των τροποποιήσεων των ΕΑΣ και της σημασίας τους για την αποτελεσματική εφαρμογή του ΜΑΑ, εξετάσαμε επίσης δείγμα βάσει κινδύνου αποτελούμενο από 32 τροποποιήσεις (που αφορούσαν 20 ορόσημα και τιμές-στόχο). Αναλύσαμε τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη αιτιολόγησαν την τροποποίηση ως οφειλόμενη σε αντικειμενικές περιστάσεις (άρθρο 21 του κανονισμού), καθώς και την επακόλουθη ανάλυση της Επιτροπής. Πέραν αυτού, διενεργούμε επί του παρόντος ειδικό έλεγχο για να αξιολογήσουμε κατά πόσον ο τελευταίος γύρος των αναθεωρήσεων των ΣΑΑ που έλαβαν χώρα το διάστημα 2025/2026, όπως αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή και εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο, εξακολουθούν να ευθυγραμμίζονται με τον συνολικό βαθμό φιλοδοξίας που είχαν τα σχέδια και προηγουμένως.

11.10. Επιπλέον, εξετάσαμε δείγμα βάσει κινδύνου αποτελούμενο από 20 διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων σε πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία και Ρουμανία) και 10 περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων σε τέσσερα κράτη μέλη (Δανία, Γαλλία, Κύπρος και Σουηδία) που σχετίζονταν με πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το 2025 στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Στόχος των εργασιών αυτών ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσον οι σχετικές διαδικασίες είχαν εφαρμοστεί σύμφωνα με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες.

Αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας

11.11. Διαπιστώσαμε ότι 16 από τα 420 ορόσημα και τιμές-στόχο που εξετάσαμε παρουσίαζαν προβλήματα με οικονομική επίπτωση (βλέπε ***παράρτημα 11.2***). Αυτά αφορούσαν εννέα από τις 37 πληρωμές του ΜΑΑ (και τις σχετικές εκκαθαρίσεις προχρηματοδοτήσεων) που είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ΜΑΑ σε εννέα κράτη μέλη. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ελάχιστη οικονομική επίπτωση των ευρημάτων αυτών υπερβαίνει το δικό μας *όριο ουσιώδους μεγέθους*.

11.12. Δεδομένης της φύσης του μοντέλου εκτέλεσης των δαπανών του ΜΑΑ και λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της για την αναστολή των πληρωμών[7], σε αρκετές περιπτώσεις η Επιτροπή βασίζεται στην άσκηση κρίσης, γεγονός που αφήνει περιθώριο για διαφορετικές ερμηνείες, δεν παρουσιάζουμε ποσοστό *σφάλματος* συγκρίσιμο με εκείνο άλλων τομέων δαπανών της ΕΕ (βλέπε ***παράρτημα 11.1***). Στο ***γράφημα 11.3*** παρουσιάζονται τα είδη των ευρημάτων που έχουν οικονομική επίπτωση.

Γράφημα 11.3 – Είδη ευρημάτων με οικονομική επίπτωση

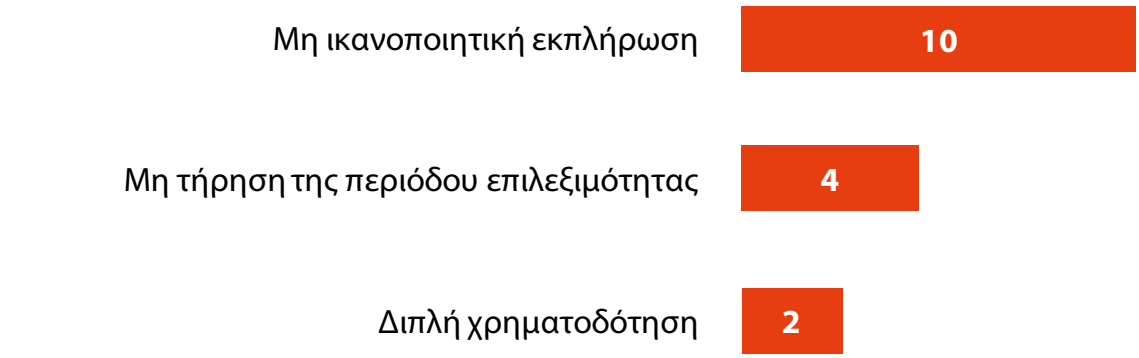

Πηγή: ΕΕΣ

[7] COM (2023) 99: Παράρτημα ΙΙ της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας: δύο χρόνια μετά - Ένα μοναδικό μέσο στο επίκεντρο του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού της ΕΕ».

Μη ικανοποιητική εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου

11.13. Στο πλαίσιο των ελέγχων μας, εντοπίσαμε σε επτά κράτη μέλη 10 ορόσημα και τιμές-στόχο που δεν είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά. Συγκεκριμένα, διαπιστώσαμε ότι δεν είχαν εκπληρωθεί όλα τα στοιχεία που προβλέπονταν από τα ορόσημα ή τις τιμές-στόχο και ότι εκείνα που απουσίαζαν δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως ελάχιστη αποδεκτή απόκλιση (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.1***). Ωστόσο, η Επιτροπή είχε πραγματοποιήσει τις σχετικές πληρωμές.

Πλαίσιο 11.1

Παράδειγμα ορόσημου που δεν εκπληρώθηκε ικανοποιητικά

Πολωνία– περιγραφή του ορόσημου B5Z: «Ο κανονισμός καθορίζει πρότυπα ποιότητας για τα στερεά καύσιμα βιομάζας που προορίζονται για οικιακή χρήση, συμπεριλαμβανομένων των συσσωματωμάτων ξύλου».

Τον Μάιο του 2025 η Πολωνία εξέδωσε πράξη για τον καθορισμό προτύπων ποιότητας αποκλειστικά για τα συσσωματώματα (12 πρότυπα) και τις πλίνθους ξύλου (8 πρότυπα) που αντιπροσωπεύουν το 14,9 % του συνόλου των μονάδων θέρμανσης στα πολωνικά νοικοκυριά που χρησιμοποιούν για καύσιμο τη βιομάζα. Τα υπόλοιπα είδη βιομάζας (κυρίως καυσόξυλα), τα οποία αντιπροσωπεύουν το 85,1 % του συνόλου των μονάδων θέρμανσης, δεν ρυθμίζονται από τη συγκεκριμένη πράξη.

Η Επιτροπή έκρινε ότι το ορόσημο είχε εκπληρωθεί ικανοποιητικά και έκρινε ότι ο αποκλεισμός άλλων ειδών βιομάζας ισοδυναμούσε με «ελάχιστη απόκλιση». Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν ήταν αναγκαίο να καθοριστούν πρότυπα ποιότητας για άλλα είδη βιομάζας, καθώς καλύπτονται από τα πρότυπα που ορίζονται στις αποφάσεις για την καταπολέμηση της αιθαλομίχλης.

Ωστόσο, οι αποφάσεις για την καταπολέμηση της αιθαλομίχλης είναι πράξεις της περιφερειακής αυτοδιοίκησης και όχι εθνική νομοθεσία, όπως απαιτείται από την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Επιπλέον, τέτοιες αποφάσεις ισχύουν σε 14 μόνο από τις 16 περιφέρειες της Πολωνίας και καθορίζουν μόνο ένα πρότυπο (μέγιστη υγρασία) σχετικά με όλα τα είδη βιομάζας, συμπεριλαμβανομένων των συσσωματωμάτων και των πλίνθων ξύλου.

Δεν θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη απόκλιση είναι ελάχιστη, καθώς η συντριπτική πλειονότητα της βιομάζας που χρησιμοποιείται στα νοικοκυριά της Πολωνίας δεν καλύπτεται από την πράξη που προβλέπεται στο πλαίσιο αυτού του ορόσημου. Ως εκ τούτου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι το ορόσημο αυτό δεν είχε εκπληρωθεί ικανοποιητικά.

Εντοπίσαμε επίσης ορόσημα / τιμές-στόχο που δεν είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά σε πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν προς τη Βουλγαρία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία και τη Σουηδία.

11.14. Πέρυσι, επιφυλαχθήκαμε να διατυπώσουμε συμπέρασμα σχετικά με την ικανοποιητική ή μη εκπλήρωση δύο *ορόσημων δικλίδων* που περιλαμβάνονταν στην πρώτη πληρωμή προς την Πολωνία[8]. Τα ορόσημα αυτά, των οποίων η εκπλήρωση αποτελούσε προϋπόθεση για κάθε πληρωμή του ΜΑΑ προς την Πολωνία, αποσκοπούσαν στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των δικαστηρίων μέσω της μεταρρύθμισης του πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστών. Μολονότι επισημάναμε σοβαρές αδυναμίες στον διορισμό των δικαστών, δεν καταλήξαμε σε συμπέρασμα λόγω της αίτησης προδικαστικής απόφασης που εκκρεμούσε ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στην υπόθεση C-517/24, η οποία σχετιζόταν άμεσα με το εν λόγω ζήτημα. Στη συνέχεια, το ΔΕΕ κήρυξε απαράδεκτη την αίτηση προδικαστικής απόφασης, καθώς έκρινε ότι η αίτηση υπερέβαινε την αρμοδιότητά του να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις. Ως εκ τούτου, δεν εξέτασε επί της ουσίας τα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτήσαν δικαστήριο. Πάντως, η υπόθεση εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Επισημαίνουμε ότι υπάρχουν και άλλες υποθέσεις σε σχέση με τα εν λόγω ορόσημα που εξακολουθούν να εκκρεμούν ενώπιον του ΔΕΕ (π.χ. υπόθεση C-555/24). Ως εκ τούτου, αναμένουμε τις οριστικές αποφάσεις του ΔΕΕ στις υποθέσεις αυτές προτού καταλήξουμε σε συμπέρασμα σχετικά με την ικανοποιητική ή μη εκπλήρωση των εν λόγω ορόσημων και ενός ακόμη άμεσα σχετιζόμενου ορόσημου.

Μέτρα που άρχισαν να υλοποιούνται πριν από την έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας

11.15. Ο κανονισμός προβλέπει ότι μόνο τα μέτρα που άρχισαν να υλοποιούνται από την 1η Φεβρουαρίου 2020 και έπειτα[9] μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τον μηχανισμό. Ωστόσο, δεν προβλέπει περαιτέρω κριτήρια που να προσδιορίζουν τι συνιστά «έναρξη» ενός μέτρου. Τον Οκτώβριο του 2024, η Επιτροπή εξέδωσε καθοδήγηση[10] όπου διευκρίνιζε ότι ως «έναρξη» ενός μέτρου νοείται η έναρξη της υλοποίησής του στην πράξη, με την πραγματοποίηση δαπανών.

---

[8] Ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 11.16.

[9] Άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού.

[10] COM (2024) 474: Παράρτημα ΙΙ στην έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

11.16. Από την πλευρά μας, εξακολουθούμε να θεωρούμε[11] ότι ως ημερομηνία έναρξης ενός μέτρου θα πρέπει να λαμβάνεται η ημερομηνία ανάληψης της πρώτης (νομικής) *δέσμευσης* (π.χ. με τη μορφή σύμβασης, εντολής αγοράς ή απόφασης χρηματοδότησης), καθώς αυτή συνιστά έναρξη της πρώτης δραστηριότητας που συνδέεται με το μέτρο. Μια τέτοια σύμβαση ή απόφαση χρηματοδότησης γεννά υποχρέωση και συνεπάγεται οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα σε επίπεδο αναδόχου και υπεργολάβου, η οποία οδηγεί στη συνέχεια σε πληρωμές.

11.17. Διαπιστώσαμε ότι τα έργα που σχετίζονταν με τέσσερις τιμές-στόχο στο πλαίσιο δύο πληρωμών (Βέλγιο και Σουηδία) είχαν ξεκινήσει πριν από τον Φεβρουάριο του 2020. Αυτό σημαίνει ότι τα εν λόγω τέσσερα έργα δεν θα έπρεπε να είχαν χρηματοδοτηθεί από τον ΜΑΑ.

Διπλή χρηματοδότηση

11.18. Η αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης αποτελεί βασική αρχή που διέπει την επιλεξιμότητα των δαπανών της ΕΕ[12] και είναι θεμελιώδους σημασίας για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της[13].

11.19. Ο κανονισμός χρησιμοποιεί τον παραδοσιακό ορισμό της διπλής χρηματοδότησης που βασίζεται στις δαπάνες, παρόλο που με τις εκταμιεύσεις από τον ΜΑΑ δεν επιστρέφονται επιλέξιμες δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί, αλλά επιβραβεύεται η ικανοποιητική εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου. Θεωρούμε ότι, όσον αφορά τον ΜΑΑ, διπλή χρηματοδότηση προκύπτει όταν οι ίδιες υποκείμενες δαπάνες για ένα ορόσημο ή για μια τιμή-στόχο χρηματοδοτηθούν δύο φορές ή/και όταν τα ίδια παραδοτέα δηλωθούν, και επομένως χρηματοδοτηθούν, εις διπλούν. Συνεπώς, το ίδιο παραδοτέο δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί διπλά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ακόμη και όταν ένα από τα σχετικά χρηματοδοτικά μέσα δεν βασίζεται στις δαπάνες.

---

[11] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημείο 11.22.

[12] Άρθρο 191, παράγραφος 3, του δημοσιονομικού κανονισμού

[13] Άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ,Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου.

11.20. Στην ειδική έκθεση 22/2024, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονταν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν επαρκούσαν για τον αποτελεσματικό μετριασμό του αυξημένου κινδύνου διπλής χρηματοδότησης από τον ΜΑΑ και άλλα ταμεία της ΕΕ.

11.21. Εντοπίσαμε δύο περιπτώσεις διπλής χρηματοδότησης (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.2***), στις οποίες δεν έπρεπε να είχε χορηγηθεί χρηματοδότηση από τον ΜΑΑ.

Πλαίσιο 11.2

Παράδειγμα ορόσημου που χρηματοδοτήθηκε από τον ΜΑΑ και άλλα ταμεία της ΕΕ

Λετονία– περιγραφή του ορόσημου 144: «*Η χαρτογράφηση των ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των επαγγελματιών του τομέα της υγείας που εργάζονται σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, σε όλα τα επίπεδα περίθαλψης*».

Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν μπορεί να υφίσταται διπλή χρηματοδότηση όταν ο ΜΑΑ δεν καλύπτει το ίδιο κόστος, και προκειμένου να αποφασίσει αν συμβαίνει κάτι τέτοιο χρησιμοποιεί τις δαπάνες που προτείνει ένα κράτος μέλος στο ΣΑΑ του.

Διαπιστώσαμε ότι το παραδοτέο του ορόσημου «χαρτογράφηση των ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης» είχε ήδη χρηματοδοτηθεί πλήρως, αναπτυχθεί και εγκριθεί στο πλαίσιο έργου που υπαγόταν στο Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ.

Πρόκειται για μία από τις δύο περιπτώσεις διπλής χρηματοδότησης στη Λετονία.

Εξέταση επιλεγμένων συστημάτων παρακολούθησης και δικλίδων

Αδυναμίες στην προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής

11.22. Για 12 από τα 16 ευρήματα με οικονομική επίπτωση, εντοπίσαμε αδυναμίες στην αξιολόγηση της Επιτροπής. Επιπλέον, εντοπίσαμε άλλες 28 περιπτώσεις στις οποίες η αξιολόγηση της Επιτροπής εμφάνιζε αδυναμίες, οι οποίες όμως δεν είχαν αντίκτυπο στην ικανοποιητική εκπλήρωση του ορόσημου / της τιμής-στόχου. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή δεν είχε διενεργήσει επαρκείς ελέγχους για να αξιολογήσει την αξιοπιστία των δεδομένων που περιλαμβάνονταν στο αίτημα πληρωμής και έτσι συγκεντρώσαμε περαιτέρω πληροφορίες από τα κράτη μέλη (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.3***).

Πλαίσιο 11.3

Παράδειγμα αδυναμίας στην προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής

Κύπρος– περιγραφή της τιμής-στόχου 193: «*Μείωση των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων για την έκδοση τίτλου ιδιοκτησίας … Από αυτό το σύνολο των 20 000 εκκρεμών τίτλων ιδιοκτησίας, το 80 % θα επιλυθεί είτε με την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας είτε με την απόρριψη των υποθέσεων.*»

Η Επιτροπή βάσισε την αξιολόγησή της σε έκθεση προόδου που είχαν υποβάλει οι κυπριακές αρχές και σε εξ αποστάσεως επαλήθευση του συστήματος. Ωστόσο, δεν επαλήθευσε την αξιοπιστία των συγκεντρωτικών στοιχείων.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν ζήτησε κατάλογο με τις εκκρεμείς ή περατωθείσες υποθέσεις, ούτε προέβη σε δειγματοληψία μεμονωμένων αιτήσεων για να επαληθεύσει την ακρίβεια των στοιχείων που είχαν αναφερθεί, όπως απαιτείται από τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δειγματοληψία που η ίδια έχει εκδώσει.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή, κατάλληλα στοιχεία για να επιβεβαιώσει εάν μειώθηκε το πλήθος των 20 000 εκκρεμών τίτλων ακίνητης ιδιοκτησίας κατά 80 %.

Μολονότι το πλήθος των σημαντικών συστάσεων σε συνέχεια των ελέγχων της Επιτροπής που παραμένουν σε εκκρεμότητα έχει μειωθεί, η υλοποίηση των περισσότερων καθυστερεί

11.23. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό[14] και τις συμφωνίες χρηματοδότησης που υπογράφηκαν με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή διενεργεί κατασταλτικούς ελέγχους που αποσκοπούν στον εντοπισμό και στη διόρθωση σφαλμάτων που σχετίζονται με ήδη εγκριθείσες πράξεις.

11.24. Από το 2021, η Επιτροπή έχει εκδώσει 37 οριστικές εκθέσεις ελέγχου, στις οποίες έχουν διατυπωθεί 852 συστάσεις προς 21 κράτη μέλη. Μέχρι τις 11 Μαΐου 2026, η Επιτροπή θεωρούσε ότι είχαν υλοποιηθεί 758 (89 %) από αυτές, ενώ οι υπόλοιπες 94 (11 %) ήταν σε εκκρεμότητα. Η διαδικασία κατάρτισης εκθέσεων της Επιτροπής οργανώνεται σε τρία κύρια στάδια (την έκτακτη έκθεση, το σχέδιο έκθεσης και την οριστική έκθεση). Η Επιτροπή ορίζει εσωτερική προθεσμία 40 ημερών μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών στο πεδίο για την κατάρτιση του σχεδίου της έκθεσης ελέγχου. Σημειώνουμε ότι, στα τέλη Μαΐου 2026, 34 έλεγχοι παρέμεναν στο στάδιο κατάρτισης της έκτακτης έκθεσης για εννέα μήνες κατά μέσο όρο μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του αντίστοιχου ελέγχου, με αποτέλεσμα να καθυστερεί και η έγκριση τυχόν συστάσεων.

11.25. Η Επιτροπή κατατάσσει τα ευρήματά της στις εξής τέσσερις κατηγορίες: σε κρίσιμα, πολύ σημαντικά, σημαντικά και σε ευρήματα για τα οποία είναι επιθυμητή η ανάληψη δράσης. Τα κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα μπορεί να οδηγήσουν την Επιτροπή στην εισαγωγή ορόσημων δικλίδων (βλέπε σημείο ***11.29***) ή στη διατύπωση *επιφύλαξης* στην ΕΕΔ της σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν τα έχουν ακόμη κάνει δεκτά, τα έχουν απορρίψει ή δεν τα έχουν υλοποιήσει. Μπορεί επίσης να συνιστούν σοβαρή αθέτηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμφωνία χρηματοδότησης.

11.26. Ο αριθμός των εκκρεμών συστάσεων που αφορούν κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα μειώθηκε από 136 το 2025 σε 25 το 2026. Παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε, το 64 % των συστάσεων σε συνέχεια κρίσιμων ή πολύ σημαντικών ευρημάτων παρέμενε σε εκκρεμότητα (τον Δεκέμβριο του 2025) κατά το τελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ (βλέπε ***γράφημα 11.4***).

[14] Άρθρο 74, παράγραφος 6, του δημοσιονομικού κανονισμού.

Γράφημα 11.4 – Καθυστερήσεις στην υλοποίηση των συστάσεων που σχετίζονται με κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα ελέγχων της Επιτροπής

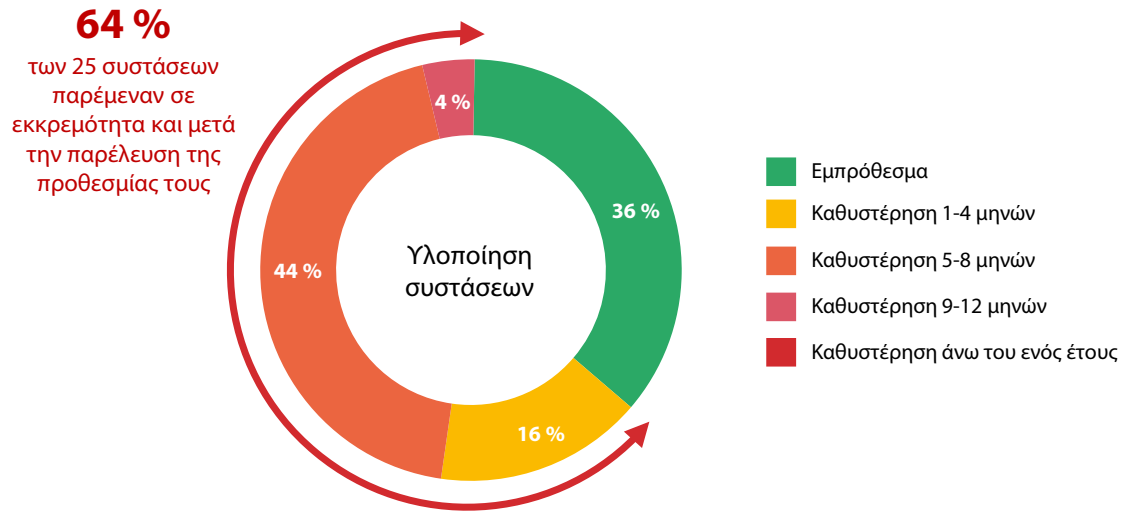

Πηγή: ΕΕΣ

11.27. Στον ***πίνακα 11.1*** παρουσιάζεται ο αριθμός των συστάσεων που σχετίζονται με κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα που αφορούν τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών, με παράθεση στοιχείων όσον αφορά την υλοποίησή τους.

Πίνακας 11.1 – Παρέλευση της προθεσμίας υλοποίησης των περισσότερων εκκρεμών συστάσεων που σχετίζονται με κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα

	Κρίσιμα			**Πολύ σημαντικά**		
	Σε εκκρεμότητα 		Έληξαν 	Σε εκκρεμότητα 		Έληξαν
	Σε εκκρεμότητα (μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας)	Σε εκκρεμότητα (εκπρόθεσμα)		Σε εκκρεμότητα (μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας)	Σε εκκρεμότητα (εκπρόθεσμα)	
Αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών και στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ						
Αδυναμίες στους ελέγχους όσον αφορά τις συγκρούσεις συμφερόντων, τη διπλή χρηματοδότηση, την απάτη και τη διαφθορά	-	5	22	-	1	65
Ακατάλληλοι ή ανεπαρκείς έλεγχοι όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες (μεταξύ άλλων στους τομείς των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων) ή με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»	-	-	8	-	4	43
Περίπτωση εικαζόμενης απάτης	-	-	2	-		7
Καμία ή περιορισμένη χρήση του Arachne ως εργαλείου εντοπισμού κινδύνων	-	-	-	2	-	7
Αδυναμίες σε αίτημα πληρωμής						
Δήλωση μη επιλέξιμων έργων ή εξόδων	-	-	2	-	-	3
Αδυναμίες στους ελέγχους των εθνικών οργάνων ελέγχου (π.χ. εσφαλμένη αξιολόγηση, μεθοδολογικές αδυναμίες)	-	-	-	6	-	26
Ανεπαρκής ή ελλιπής *διαδρομή ελέγχου* ή διαδικασία διαχείρισης δεδομένων	-	-	43	-	1	78

Άλλες αδυναμίες						
Ανεπαρκής συλλογή δεδομένων κατά παράβαση του άρθρου 22, παράγραφος 2, στοιχείο δ), του κανονισμού ΜΑΑ	-	-	14	-	4	27
Έλλειψη διοικητικής ικανότητας / κατάρτισης ή σαφούς οργανωτικής δομής	-	-	1	-	-	28
Μη συμμόρφωση με τους κανόνες περί δημοσιότητας	-	-	4	1	1	43
Σύνολο (Αριθμός συστάσεων/ κρατών μελών)	**-**	**5/2**	**96/12**	**9/1**	**11/6**	**327/19**

Πηγή: ΕΕΣ.

11.28. Το δείγμα μας περιλάμβανε οκτώ συστάσεις για κρίσιμα και πολύ σημαντικά ευρήματα, οι οποίες είχαν καταχωριστεί ως λήξασες. Σκοπός ήταν να επαληθεύσουμε ότι είχαν υλοποιηθεί. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε θεωρήσει ως λήξασες δύο συστάσεις χωρίς να έχει συγκεντρώσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Στις δύο αυτές περιπτώσεις, οι συστάσεις είχαν ως στόχο να δοθεί λύση στα ευρήματα περί απουσίας εφαρμοζόμενων διαδικασιών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Από τα στοιχεία που παρασχέθηκαν πράγματι δεν προέκυπτε η εφαρμογή τέτοιων διαδικασιών.

Τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών εξακολουθούν να υπολείπονται σε αποτελεσματικότητα

Δεν παύει η ανάγκη για ορόσημα δικλίδων

11.29. Εάν, στο πλαίσιο των ελέγχων της, η Επιτροπή εντοπίσει αδυναμίες στο σύστημα δικλίδων ενός κράτους μέλους, μπορεί κατά την αναθεώρηση του ΣΑΑ της συγκεκριμένης χώρας να προσθέσει *ορόσημα δικλίδων*. Η προσθήκη τέτοιων ορόσημων αναστέλλει όλες τις μελλοντικές πληρωμές από τον ΜΑΑ μέχρις ότου το κράτος μέλος τα εκπληρώσει ικανοποιητικά. Θεωρούμε ότι η ύπαρξή τους συνιστά θετικό βήμα για τη βελτίωση των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών[15]. Παράλληλα βέβαια, η ανάγκη καθορισμού ορόσημων δικλίδων καθιστά επίσης σαφές ότι τα συστήματα των κρατών μελών δεν είναι πλήρως αποτελεσματικά.

[15] Επισκόπηση 02/2025, με τίτλο «Προσανατολισμός στις επιδόσεις, λογοδοσία και διαφάνεια – Άντληση διδαγμάτων από τις αδυναμίες του ΜΑΑ», σημείο 63.

11.30. Οι ελεγκτικές εργασίες μας δεν αποσκοπούν στη διατύπωση γνώμης σχετικά με τη συνολική *αποτελεσματικότητα* των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών. Ωστόσο, η αξιολόγησή μας όσον αφορά την ικανοποιητική ή μη εκπλήρωση των ορόσημων δικλίδων μάς επιτρέπει να αξιολογήσουμε βασικές συνιστώσες των εν λόγω συστημάτων. Το 2025 (προτελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ), τα κράτη μέλη εξακολουθούσαν να υλοποιούν ορόσημα δικλίδων, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα εθνικά συστήματα δικλίδων ήταν έτοιμα για την εφαρμογή του ΜΑΑ. Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι και τα οκτώ ορόσημα δικλίδων που σχετίζονταν με πληρωμές επιχορηγήσεων του ΜΑΑ για το 2025 είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά.

11.31. Αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών, για τα οποία ως προϋπόθεση για τη δεύτερη ή μεταγενέστερη πληρωμή έχει οριστεί η επίτευξη ορόσημων δικλίδων, υπονομεύουν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ έως ότου εκπληρωθούν τα εν λόγω ορόσημα και έχουν ενδεχομένως αντίκτυπο στην κανονικότητα των δαπανών. Διαπιστώσαμε ότι από τα οκτώ ορόσημα δικλίδων που αναφέρονται ανωτέρω, πέντε (δύο στο Βέλγιο και από ένα στην Ιρλανδία, την Αυστρία και τη Φινλανδία) είχαν προστεθεί στο δεύτερο αίτημα πληρωμής, ενώ τα υπόλοιπα τρία (όλα στη Σουηδία) αφορούν το πρώτο αίτημα πληρωμής.

Ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εμφανίζουν αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων τους

11.32. Βάσει επισκόπησης των εκθέσεων ελέγχου της Επιτροπής και της κατάστασης υλοποίησης των σχετικών συστάσεων, διαπιστώσαμε τα εξής:

- Όσον αφορά τη διαπίστωση περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης, η έκθεση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης περιέχει ένα πολύ σημαντικό εύρημα σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούνται για τον εντοπισμό του κινδύνου διπλής χρηματοδότησης για σημαντικό μέρος του συστήματος δικλίδων ενός κράτους μέλους. Επομένως, δεν υπάρχει διασφάλιση ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος υλοποίησε το ΕΣΑΑ του με επαρκείς εγγυήσεις αποκλεισμού της διπλής χρηματοδότησης από τον χρόνο διατύπωσης του ευρήματος του ελέγχου (Δεκέμβριος 2023) μέχρι και τη λήξη της σύστασης τον Ιανουάριο του 2025.

- Όσον αφορά τη διαπίστωση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, οι εκθέσεις κατασταλτικού ελέγχου της Επιτροπής αποκαλύπτουν πολύ σημαντικά ευρήματα σε δύο κράτη μέλη. Επομένως, δεν υπάρχει διασφάλιση ότι τα δύο αυτά κράτη μέλη υλοποίησαν τα ΕΣΑΑ τους με επαρκείς εγγυήσεις αποκλεισμού των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, τουλάχιστον από τότε που διατυπώθηκαν τα αντίστοιχα ευρήματα του ελέγχου (τον Αύγουστο του 2023 και τον Μάιο του 2024 αντίστοιχα). Τα συγκεκριμένα ευρήματα παρέμεναν σε εκκρεμότητα κατά τον χρόνο που τα εξετάσαμε. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης (τον Οκτώβριο του 2023 και τον Αύγουστο του 2024) σημαντική αδυναμία (κρίσιμα και πολύ σημαντικά ευρήματα) στα συστήματα δικλίδων ενός ακόμη κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει διασφάλιση ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος υλοποίησε το ΕΣΑΑ του με επαρκείς διασφαλίσεις έναντι συγκρούσεων συμφερόντων, τουλάχιστον από τον χρόνο διατύπωσης των ευρημάτων του ελέγχου μέχρι τη λήξη των συστάσεων τον Νοέμβριο του 2025.

Δεν μπορούμε να αποκαλύψουμε τα κράτη μέλη, καθώς η Επιτροπή θεωρεί τις ανωτέρω εκθέσεις ελέγχου εμπιστευτικές έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταπαρακολούθησης όλων των συστάσεών της.

Αδυναμίες σε ορισμένα εθνικά συστήματα σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις

11.33. Μολονότι η συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις δεν αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή κονδυλίων του ΜΑΑ στα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη οφείλουν, χάριν προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, να διασφαλίζουν την τήρησή τους στο πλαίσιο των έργων του ΜΑΑ. Η Επιτροπή, ως ο φορέας που έχει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού, οφείλει να διασφαλίζει ότι τα συστήματα των κρατών μελών είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Στην ειδική έκθεση 09/2025[16], εντοπίσαμε αδυναμίες όσον αφορά τη δυνατότητα των συστημάτων των κρατών μελών να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις. Σημειώνουμε ότι η παραβίασή τους είναι χρόνιο πρόβλημα τόσο στον τομέα της συνοχής όσο και σε άλλους τομείς δαπανών του προϋπολογισμού.

[16] Ειδική έκθεση 09/2025, με τίτλο «Συστήματα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δαπανών του ΜΑΑ με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις – Σημειώνεται βελτίωση, η οποία ωστόσο εξακολουθεί να μην είναι αρκετή».

11.34. Διαπιστώσαμε τις ακόλουθες παραβάσεις των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις:

α) σε δύο περιπτώσεις (στην Ισπανία και τη Ρουμανία), η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολόγησε την απόφασή της να μην υποδιαιρέσει τις συμβάσεις σε παρτίδες·

β) σε μία περίπτωση στη Ρουμανία, η αναθέτουσα αρχή επέλεξε παράνομα απλουστευμένη διαδικασία και δεν είχε μεριμνήσει για την ορθή δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού·

γ) σε μία περίπτωση στη Ρουμανία, η αναθέτουσα αρχή εφάρμοσε παράνομα διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

11.35. Επιπλέον, εντοπίσαμε και άλλα ζητήματα συμμόρφωσης που δεν επηρεάζουν τη γενική κανονικότητα των εν λόγω διαδικασιών. Πρόκειται για ζητήματα που αφορούν την έλλειψη ελέγχων για την πρόληψη / τον εντοπισμό συγκρούσεων συμφερόντων (τέσσερις περιπτώσεις στο Βέλγιο και τη Γαλλία) και τη μη δημοσίευση της γνωστοποίησης σύναψης σύμβασης (τέσσερις περιπτώσεις στη Γαλλία).

11.36. Όσον αφορά τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, εντοπίσαμε τις ακόλουθες παρατυπίες:

α) τεχνητή κατάτμηση έργων ώστε να αποφευχθούν τα όρια κοινοποίησης[17] (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.4***) και εσφαλμένος υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών (δύο περιπτώσεις/έργα στη Σουηδία)·

β) μη τήρηση των προϋποθέσεων αποκλεισμού (τέσσερις περιπτώσεις/έργα στη Γαλλία) και καθυστερημένη δημοσίευση πληροφοριών για τη διαφάνεια (μία περίπτωση/έργο στη Γαλλία), καθώς και·

γ) αδυναμίες στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα ελάχιστα όρια[18] (δύο περιπτώσεις/έργα στη Δανία).

---

[17] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108, με τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του —ενοποιημένο κείμενο που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 1ης Ιουλίου 2023 (ΓΚΑΚ) (όπως τροποποιήθηκε).

[18] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Πλαίσιο 11.4

Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

Σουηδία, τιμή-στόχος 1 – «Ανάθεση έργων για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά 300 000 τόνους».

Στις 9 Δεκεμβρίου 2021, η σουηδική Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος χορήγησε κρατική ενίσχυση στην ίδια δικαιούχο εταιρεία μέσω 24 χωριστών αποφάσεων επιχορήγησης[19]. Το συνολικό επιλέξιμο κόστος, και για τις 24 αποφάσεις, ανήλθε σε 506,9 εκατομμύρια σουηδικές κορόνες (που αντιστοιχούν σε 49,5 εκατ. ευρώ), ενώ η συνολική αξία της ενίσχυσης που χορηγήθηκε βάσει και των 24 αποφάσεων ανήλθε σε 354,9 εκατομμύρια σουηδικές κορόνες (που αντιστοιχούν σε 34,6 εκατ. ευρώ).

Διαπιστώσαμε ότι όλες οι αποφάσεις αφορούσαν τη χορήγηση ενίσχυσης στον ίδιο δικαιούχο, στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος από την ίδια χορηγούσα αρχή, και εγκρίθηκαν την ίδια ημερομηνία. Από στοιχεία της αίτησης του μοναδικού δικαιούχου και των εκθέσεων προόδου προκύπτει η πρόθεση δημιουργίας ενός δικτύου σταθμών ανεφοδιασμού υδρογόνου.

Με βάση τα παραπάνω, θεωρούμε ότι οι 24 αποφάσεις επιχορήγησης αφορούν ένα ενιαίο έργο. Δεδομένου ότι το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών και το συνολικό ποσό της χορηγηθείσας ενίσχυσης υπερβαίνουν τα όρια κοινοποίησης[20], η ενίσχυση δεν έπρεπε να είχε χορηγηθεί χωρίς κοινοποίηση στην Επιτροπή.

Σημειώνουμε ότι από τις 24 αποφάσεις επιχορήγησης οι 13 ακυρώθηκαν στη συνέχεια, με αποτέλεσμα να ανακτηθούν 192,3 εκατομμύρια σουηδικές κορόνες.

11.37. Εντοπίσαμε και άλλα ζητήματα συμμόρφωσης, τα οποία όμως δεν επηρεάζουν συνολικά την κανονικότητα των εν λόγω διαδικασιών ή περιπτώσεων. Οι περιπτώσεις αυτές αφορούσαν ήσσονος σημασίας μη συμμόρφωση με τον ΓΚΑΚ όσον αφορά την ιδιότητα επιχείρησης ως «μικρής και μεσαίας»[21] (μία περίπτωση/έργο στη Γαλλία), καθώς και αδυναμίες όσον αφορά την υποχρεωτική τήρηση αρχείων για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (δύο περιπτώσεις/έργα στη Δανία).

---

[19] Δυνάμει του άρθρου 56 του ΓΚΑΚ.

[20] Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο κθ), του ΓΚΑΚ.

[21] Σύσταση της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C (2003) 1422) (2003/361/ΕC).

Αδυναμίες στα αιτήματα πληρωμής

11.38. Εντοπίσαμε ανακρίβειες στα αιτήματα πληρωμής σε τέσσερα κράτη μέλη (Ιταλία, Πολωνία, Σλοβακία και Σουηδία). Σε δύο από αυτά (Ιταλία και Σουηδία) διαπιστώσαμε προβλήματα στις διαχειριστικές δηλώσεις. Στόχος των δηλώσεων αυτών είναι να παρέχουν διασφάλιση ότι οι πληροφορίες που συνυποβάλλονται με τα αιτήματα πληρωμής είναι πλήρεις, ακριβείς και αξιόπιστες[22]. Στις διαχειριστικές δηλώσεις που υποβάλλουν στην Επιτροπή, τα κράτη μέλη πρέπει να περιλαμβάνουν *επιφυλάξεις* με σκοπό την επισήμανση τυχόν αποδεικτικών στοιχείων που λείπουν. Διαπιστώσαμε ότι, κατά τον χρόνο υποβολής των αιτημάτων πληρωμής, τα ανωτέρω δύο κράτη μέλη γνώριζαν ότι τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ικανοποιητική εκπλήρωση ορισμένων ορόσημων και τιμών-στόχου ήταν ανεπαρκή. Ωστόσο, κανένα από αυτά δεν συμπεριέλαβε επιφύλαξη στη διαχειριστική του δήλωση σχετικά με τη μερική μόνο εκπλήρωση ορόσημου / τιμής-στόχου κατά τον χρόνο υποβολής του οικείου αιτήματος πληρωμής.

[22] Άρθρο 22, παράγραφος 2, στοιχείο γ), του κανονισμού.

Ανάλυση των τροποποιήσεων των ΕΑΣ

11.39. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν[23] την τροποποίηση του ΕΣΑΑ τους, εάν ένα ή περισσότερα ορόσημα και τιμές-στόχος δεν είναι πλέον δυνατό να εκπληρωθούν λόγω αντικειμενικών περιστάσεων. Σε περίπτωση θετικής από μέρους της αξιολόγησης, η Επιτροπή προτείνει τροποποιημένη ΕΑΣ η οποία εγκρίνεται από το Συμβούλιο. Τον Ιούνιο του 2025 η Επιτροπή[24] εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διερευνήσουν τις επιλογές που διαθέτουν για τον εξορθολογισμό των εθνικών τους ΣΑΑ, διατηρώντας τα κονδύλια των ΣΑΑ τους και διασφαλίζοντας ότι συμμορφώνονται με όλα τα κριτήρια αξιολόγησης που ορίζονται στον κανονισμό. Από την έναρξη του ΜΑΑ και μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025, το Συμβούλιο είχε εγκρίνει 99 τροποποιήσεις, οι οποίες διέφεραν ως προς το πλήθος τους ανά χώρα, από μία για την Ουγγαρία μέχρι επτά για το Βέλγιο (βλέπε ***γράφημα 11.5***). Με τις εργασίες μας καλύψαμε ορόσημα και τιμές-στόχο σε 18 τροποποιήσεις ΕΑΣ.

[23] Άρθρο 21, παράγραφος 1, του κανονισμού.

[24] COM(2025) 310 final - Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – NextGenerationEU – Ο δρόμος προς το 2026.

Γράφημα 11.5 – Τροποποιήσεις ΕΑΣ που είχαν εγκριθεί μέχρι τα τέλη του 2025

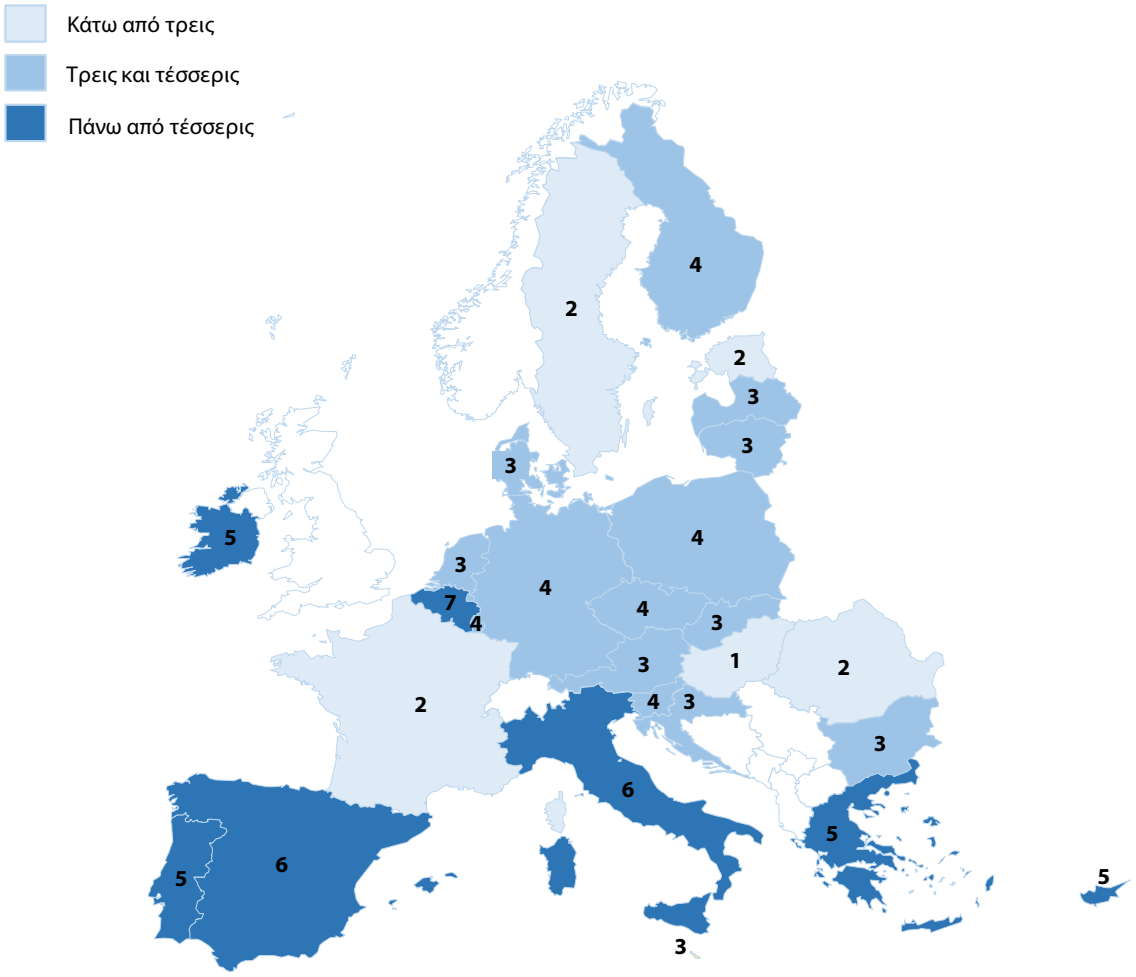

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από τον πίνακα αποτελεσμάτων του ΜΑΑ.

11.40. Εξετάσαμε 32 τροποποιήσεις σε 20 ορόσημα και τιμές-στόχο που περιλαμβάνονταν σε 18 τροποποιήσεις ΕΑΣ για οκτώ κράτη μέλη[25]. Αναλύσαμε κατά πόσον τα κράτη μέλη είχαν αιτιολογήσει δεόντως τις αντικειμενικές περιστάσεις που επικαλέστηκαν για την τροποποίηση της οικείας εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου. Επιπλέον, εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή είχε αξιολογήσει τις τροποποιήσεις βασιζόμενη σε επαρκώς τεκμηριωμένη αιτιολόγηση από τα κράτη μέλη.

[25] Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Λετονία, Κάτω Χώρες, Πολωνία και Σλοβακία.

Αρκετές ΕΑΣ τροποποιήθηκαν μετά την υποβολή αιτήματος πληρωμής ώστε να συμβαδίζουν με τα πραγματικά επιτεύγματα

11.41. Σε 13 ορόσημα και τιμές-στόχο που αναλύθηκαν (περιλαμβάνονταν σε 13 από τις 32 τροποποιήσεις), διαπιστώσαμε ότι οι απαιτήσεις της ΕΑΣ για τα εν λόγω ορόσημα και τιμές-στόχο είχαν τροποποιηθεί μετά την υποβολή του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.5***). Σε εννέα περιπτώσεις, το αίτημα τροποποίησης της ΕΑΣ είχε υποβληθεί μετά το αίτημα πληρωμής. Οι ΕΑΣ είχαν εγκριθεί κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης και είχαν ευθυγραμμιστεί με τις πραγματικές επιτευχθείσες *εκροές*, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για την καταβολή της πληρωμής.

11.42. Ο κανονισμός δεν ορίζει προθεσμία για την υποβολή αιτήματος τροποποίησης. Θεωρούμε ότι η πρακτική της τροποποίησης των απαιτήσεων για τα ορόσημα και τις τιμές-στόχο με σκοπό την εκταμίευση της πληρωμής μειώνει την αποτελεσματικότητα της μόχλευσης που δημιουργεί η ενωσιακή χρηματοδότηση και στέλνει το μήνυμα ότι η μη ικανοποιητική εκπλήρωση μπορεί να παρακαμφθεί με την τροποποίηση της εκάστοτε ΕΑΣ που οδηγεί σε αποδέσμευση της πληρωμής.

Οι αντικειμενικές περιστάσεις δεν αιτιολογούνταν πάντοτε επαρκώς και συχνά δεν βασίζονταν σε κατάλληλη τεκμηρίωση

11.43. Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν επαρκή αιτιολόγηση και να αποδεικνύουν την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των αντικειμενικών περιστάσεων και της αδυναμίας του μέτρου να υλοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ή της ανάγκης μείωσης του διοικητικού φόρτου[26]. Προς επίρρωση των ανωτέρω, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την προβαλλόμενη περίσταση.

11.44. Σε 17 από τις 32 τροποποιήσεις, διαπιστώσαμε ότι οι αντικειμενικές περιστάσεις περιγράφονταν επαρκώς, αλλά δεν συνοδεύονταν από επαρκή τεκμηρίωση. Σε 12 ακόμη, διαπιστώσαμε ότι τα κράτη μέλη δεν αιτιολογούσαν επαρκώς τις αντικειμενικές περιστάσεις, ούτε παρείχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.5***).

---

[26] Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του σχεδίου REPowerEU (2023/C 80/01)·κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (C/2024/4618).

Στο πλαίσιο ορισμένων τροποποιήσεων, απαλείφθηκαν από το μέτρο του ΜΑΑ σημαντικά στάδια της υλοποίησής του

11.45. Εντοπίσαμε πέντε τροποποιήσεις ΕΑΣ από τις οποίες είχε απαλειφθεί τελείως ή εν μέρει το σκέλος του μέτρου που αφορούσε το στάδιο υλοποίησης. Αυτό έγινε, παραδείγματος χάριν, με την αντικατάσταση της πραγματοποίησης συγκεκριμένων εκροών με προπαρασκευαστικές ενέργειες. Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα ορόσημα και τιμές-στόχο, οι πληρωμές συνδέονται με *εισροές* ή διαδικασίες, με τις ουσιαστικές εκροές να ξεπερνούν την περίοδο υλοποίησης του ΜΑΑ. Οι περιπτώσεις αυτές δείχνουν ότι ορισμένες τροποποιήσεις ΕΑΣ δεν έμειναν απλώς στην προσαρμογή χρονοδιαγραμμάτων ή τεχνικών προδιαγραφών και, αντ' αυτού, προχώρησαν στην απαλοιφή —πλήρως ή εν μέρει— εκροών που είχαν αρχικά αποτελέσει βασικά στοιχεία για την ολοκλήρωση των μέτρων. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής[27] υπογραμμίζουν ότι οι αλλαγές που πραγματοποιούνται στα ΣΑΑ βάσει του άρθρου 21 δεν θα πρέπει να μειώνουν τη συνολική φιλοδοξία τους. Ωστόσο, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν καλύπτουν ειδικά τις περιπτώσεις που περιγράφονται στο παρόν σημείο.

Αδυναμίες όσον αφορά τον αντίκτυπο των τροποποιήσεων στις εκτιμήσεις κόστους

11.46. Επισημάναμε ότι 10 από τις 32 τροποποιήσεις, οι οποίες επέφεραν αλλαγές σε εννέα από τα 20 ορόσημα/τιμές-στόχος, είχαν ως αποτέλεσμα να αναθεωρηθούν οι εκτιμήσεις κόστους. Η Επιτροπή επαλήθευσε τις λεπτομερείς εξηγήσεις για τις δαπάνες που είχαν παράσχει τα κράτη μέλη. Ωστόσο, παρά τη λεπτομερή αιτιολόγηση, τα αποδεικτικά στοιχεία συχνά περιορίζονταν σε περιγραφικούς υπολογισμούς, χωρίς να παρέχεται πρωτογενής τεκμηρίωση. Μολονότι ο κανονισμός δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν συστηματικά τα εν λόγω στοιχεία, η απουσία υποκείμενων δεδομένων και πρωτογενών αποδεικτικών στοιχείων αποδυναμώνει τη διαδρομή ελέγχου και μειώνει τη διασφάλιση όσον αφορά την αξιοπιστία των αναθεωρημένων εκτιμήσεων κόστους.

[27] C/2024/4618 - Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (του 2024).

11.47. Στην ειδική έκθεσή μας 14/2026 σχετικά με τη διαφάνεια και την ιχνηλασιμότητα του ΜΑΑ, διαπιστώσαμε επίσης ότι ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν δεδομένα για το πραγματικό κόστος προκειμένου να επικαιροποιήσουν τις εκτιμήσεις κόστους και να ανακατανείμουν πόρους σε περίπτωση εξοικονόμησης κόστους. Ωστόσο, δεν υπάρχει συνεκτική προσέγγιση σε όλα τα κράτη μέλη και η Επιτροπή δεν ζητά συστηματικά τέτοιες πληροφορίες, ακόμη και όταν αυτές είναι διαθέσιμες σε επίπεδο κράτους μέλους. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι περιορισμοί στη διαθεσιμότητα των υποκείμενων δεδομένων, των δεδομένων για το πραγματικό κόστος και των δικαιολογητικών μείωναν τη διαφάνεια και τη διασφάλιση όσον αφορά τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ.

11.48. Σε αντίθεση με τα μέτρα που βασίζονται στις δαπάνες, στο πλαίσιο των οποίων τυχόν μείωση των εκροών πρέπει να αποτυπώνεται με την αναπροσαρμογή του εκτιμώμενου κόστους, οι τροποποιήσεις μεταρρυθμίσεων «μηδενικού κόστους» δεν συνεπάγονται μεταβολή του συνολικού εκτιμώμενου κόστους, ούτε επηρεάζουν το ύψος των σχετικών πληρωμών (βλέπε παράδειγμα στο ***πλαίσιο 11.5***), στον βαθμό που πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για τα σχέδια. Αυτό μπορεί βέβαια να αποδυναμώσει τα κίνητρα για διατήρηση της αρχικής εμβέλειας και βαθμού φιλοδοξίας των μεταρρυθμίσεων.

Πλαίσιο 11.5

Παράδειγμα αδυναμιών σε τροποποιήσεις ΕΑΣ

Η μεταρρύθμιση 2.7 του ιρλανδικού ΕΣΑΑ συνίσταται σε ένα μέτρο για την αύξηση των αποφοίτων με υψηλού επιπέδου δεξιότητες ΤΠΕ. Μετά την πρώτη τροποποίηση το 2024, η αντίστοιχη τιμή-στόχος με αύξοντα αριθμό 75 προέβλεπε τουλάχιστον 12 450 εκπαιδευόμενοι να έχουν αποφοιτήσει το 2021 με υψηλού επιπέδου δεξιότητες ΤΠΕ.

Η Ιρλανδία υπέβαλε αίτημα πληρωμής στις 23 Δεκεμβρίου 2024, συνοδευόμενο από τη διαχειριστική δήλωση, όπου ανέφερε ότι συλλέγονταν και επρόκειτο να κατατεθούν πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία για την τιμή-στόχο 75. Βέβαια, η Ιρλανδία ζήτησε τροποποίηση του ΕΣΑΑ της στις 31 Ιανουαρίου 2025, τροποποιώντας για δεύτερη φορά την τιμή-στόχο 75: η τιμή-στόχος των 12 450 αποφοίτων μειώθηκε κατά περίπου 12,5 % σε 10 900. Η Ιρλανδία απέδωσε την τροποποίηση αυτή σε αδικαιολόγητο διοικητικό φόρτο και η Επιτροπή ενέκρινε το αίτημα. Κατά συνέπεια, η τιμή-στόχος τροποποιήθηκε το 2025, κατά την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσής της, και η Επιτροπή πραγματοποίησε την αντίστοιχη πληρωμή.

Όσον αφορά τις αντικειμενικές περιστάσεις, δεν παρασχέθηκαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η αρχική τιμή-στόχος είχε προκαλέσει αδικαιολόγητο διοικητικό φόρτο, ούτε πώς ο εν λόγω φόρτος αποφεύχθηκε μέσω της αλλαγής.
Η τροποποίηση του 2025 εγκρίθηκε με βάση έγγραφα που αποδείκνυαν την ικανοποιητική εκπλήρωση της αναθεωρημένης τιμής-στόχου και όχι βάσει αιτιολόγησης της τροποποίησης. Η τιμή-στόχος κινδύνευε να μην εκπληρωθεί, κάτι που διορθώθηκε κατά την αξιολόγηση της Επιτροπής μέσω της τροποποίησης της ΕΑΣ. Επιπλέον, για τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση δεν περιλαμβανόταν στο ΕΣΑΑ εκτίμηση κόστους (μέτρο «μηδενικού κόστους»), γεγονός που σημαίνει ότι η τροποποίηση του ποσοτικού δείκτη προς τα κάτω δεν επηρέασε το συνολικό κόστος του σχεδίου ούτε είχε οικονομικές συνέπειες για το κράτος μέλος.

Ζητήματα που άπτονται του σχεδιασμού των μέτρων, των ορόσημων και των τιμών-στόχου

11.49. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται ζητήματα που δεν συνδέονται άμεσα με τη δήλωση διασφάλισης που καταρτίζουμε και επισημαίνονται αδυναμίες στον σχεδιασμό των μέτρων, των ορόσημων και των τιμών-στόχου. Περισσότερο ολοκληρωμένη εικόνα των πτυχών της *χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης* σε σχέση με τον ΜΑΑ παρουσιάζεται σε ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ και σε επισκόπηση που δημοσιεύσαμε[28].

11.50. Τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος μετρούν την πρόοδο των κρατών μελών προς την υλοποίηση των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στα εθνικά ΣΑΑ και, ως εκ τούτου, την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων του ΜΑΑ. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος έχουν νόημα και συνάδουν με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι σημαντικό να καλύπτουν το σύνολο των κύριων στοιχείων της σχετικής μεταρρύθμισης ή επένδυσης, ιδίως δε την ολοκλήρωσή της[29].

11.51. Εντοπίσαμε επτά περιπτώσεις μεταρρυθμίσεων ή επενδύσεων κατά τις οποίες είτε δεν καλύπτονταν όλα τα στοιχεία είτε η ολοκλήρωσή τους δεν αποτυπωνόταν σε ορόσημο ή τιμή-στόχο. Παρόμοιες περιπτώσεις εντοπίστηκαν και κατά τα προηγούμενα χρόνια[30].

---

[28] Επισκόπηση 02/2025, με τίτλο

[29] Ειδική έκθεση 26/2023, με τίτλο «Πλαίσιο παρακολούθησης των επιδόσεων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας – Επαρκές για τη μέτρηση της προόδου εφαρμογής όχι όμως των επιδόσεων», σημεία 30-32.

[30] Ετήσια έκθεση για το 2022, σημείο 11.36, ετήσια έκθεση για το 2023, σημεία 11.44-11.46 και ετήσια έκθεση για το 2024, σημείο 11.50- 11.52.

11.52. Επιπλέον, στη Σουηδία, ένα υφιστάμενο ορόσημο δικλίδων τροποποιήθηκε με στόχο την αντιμετώπιση των πολύ σημαντικών και κρίσιμων ευρημάτων που είχαν εντοπιστεί κατά τον έλεγχο της Επιτροπής το 2023 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Ωστόσο, το ορόσημο παρουσιάζει ελάττωμα στον σχεδιασμό του, καθώς δεν εγγυάται την καθιέρωση και την αποτελεσματική εφαρμογή των αναγκαίων διαδικασιών από τους φορείς υλοποίησης (βλέπε ***πλαίσιο 11.6***).

Πλαίσιο 11.6

Παράδειγμα αδυναμίας στον σχεδιασμό ορόσημου δικλίδων

Το σουηδικό ΕΣΑΑ περιλαμβάνει τρία ορόσημα δικλίδων, συμπεριλαμβανομένου του ορόσημου 41, σύμφωνα με το οποίο η κυβέρνηση αναθέτει στις αρμόδιες αρχές εντολές για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής υλοποίησης του ΕΣΑΑ. Το ορόσημο αυτό τροποποιήθηκε μετά από σημαντικά ευρήματα που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο ελέγχου της Επιτροπής.

Κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση του εν λόγω ορόσημου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είχε εκπληρωθεί ικανοποιητικά, βάσει των κυβερνητικών εντολών που είχαν εκδοθεί και υποχρέωναν τους φορείς υλοποίησης να καθιερώσουν διαδικασίες που θα εφαρμόζονταν σε περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων, διπλής χρηματοδότησης και συλλογής δεδομένων. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι η κυβέρνηση εξέδωσε επίσημα τις εν λόγω εντολές, το ορόσημο παρουσιάζει ελάττωμα στον σχεδιασμό του, καθώς το μόνο ζητούμενο από την κυβέρνηση είναι η επίσημη έκδοση εντολών/αναθέσεων, χωρίς να απαιτείται από τους φορείς υλοποίησης να καθιερώσουν τις αναγκαίες διαδικασίες και να τις εφαρμόσουν αποτελεσματικά.

Ως εκ τούτου, το ορόσημο δεν αφορούσε τα βαθύτερα αίτια των ευρημάτων του ελέγχου της Επιτροπής που αποτέλεσε την αφορμή για την τροποποίηση. Οι βασικές συστάσεις του ελέγχου παραμένουν σε εκκρεμότητα και, σε μεταγενέστερο έλεγχο της Επιτροπής, διαπιστώθηκαν τα ίδια προβλήματα.

11.53. Εντοπίσαμε επίσης έξι περιπτώσεις ασαφώς καθορισμένων ορόσημων ή τιμών-στόχου. Επισημαίνουμε ότι τέτοιες περιπτώσεις ορόσημων και τιμών-στόχου αυξάνουν τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας ως προς την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσής τους.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις

11.54. Οι ΕΕΔ είναι το βασικό εργαλείο διά του οποίου οι γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής δηλώνουν κατά πόσον έχουν εύλογη διασφάλιση ότι οι διαδικασίες δικλίδων εγγυώνται την κανονικότητα των δαπανών.

11.55. Η Επιτροπή δεν υπολογίζει ποσοτικοποιημένο *κίνδυνο κατά την πληρωμή*, αλλά κατατάσσει κάθε πληρωμή στο πλαίσιο του ΜΑΑ βάσει του επιπέδου κινδύνου που ενέχουν (χαμηλό, μεσαίο ή υψηλό) από την άποψη της κανονικότητας.
Η Επιτροπή αξιολόγησε την πληρωμή στην Πολωνία ως υψηλού κινδύνου και, ως εκ τούτου, η γνώμη του γενικού διευθυντή της ΓΔ ECFIN περιέχει οικονομική επιφύλαξη. Μία πληρωμή προς την Ιταλία αξιολογήθηκε ως μεσαίου κινδύνου και για τις υπόλοιπες 35 πληρωμές ο κίνδυνος χαρακτηρίστηκε χαμηλός. Ωστόσο, η αξιολόγηση αυτή δεν συνάδει με τα δικά μας ευρήματα.

11.56. Για την κατάταξη κάθε πληρωμής στο πλαίσιο του ΜΑΑ βάσει του επιπέδου κινδύνου που ενέχει, η Επιτροπή χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων, πληροφορίες από τις εκθέσεις κατασταλτικών ελέγχων της, συμπεριλαμβανομένων των έκτακτων εκθέσεων και των σχεδίων εκθέσεων, ανάλογα με την ωριμότητα των ευρημάτων που περιλαμβάνονται σε αυτές κατά τον χρόνο της αξιολόγησης. Όσον αφορά την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2025, η Επιτροπή θεώρησε ότι όλες οι πληρωμές που σχετίζονται με τις 24 έκτακτες εκθέσεις ήταν χαμηλού κινδύνου, μολονότι εννέα από τις εκθέσεις αυτές περιέχουν ενδείξεις που επηρεάζουν την κανονικότητα των σχετικών πληρωμών. Μολονότι αναγνωρίζουμε ότι η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στην Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες, ενδέχεται να έχει υποεκτιμηθεί η κατάταξη των εννέα αυτών πληρωμών βάσει του επιπέδου κινδύνου που ενέχουν. Παραδείγματος χάριν, το 2023 η Επιτροπή κατήρτισε έκτακτη έκθεση αποστολής για κράτος μέλος με εύρημα σχετικά με την κανονικότητα της σχετικής πληρωμής, την οποία αξιολόγησε στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2023 ως χαμηλού κινδύνου. Ωστόσο, το 2026 η οριστική έκθεση κατασταλτικού ελέγχου κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένα ορόσημο δεν είχε εκπληρωθεί και η αρχική αξιολόγηση της πληρωμής είχε επομένως υποεκτιμηθεί.

11.57. Όσον αφορά τη διασφάλιση στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή κατέταξε 12 πληρωμές ως μεσαίου κινδύνου. Για τις περιπτώσεις αυτές, οι έλεγχοι της Επιτροπής εντόπισαν κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα για περισσότερους από έναν φορείς υλοποίησης, για τους οποίους δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το κράτος μέλος έχει λάβει τα συνιστώμενα διορθωτικά μέτρα. Η προσέγγιση που ακολουθείται για την εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τον εκτιμώμενο κίνδυνο δεν συνάδει με την προηγούμενη σύστασή[31] μας και είναι επομένως πιθανό το εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου να έχει υποεκτιμηθεί, καθώς δεν υπάρχει διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη θα λάβουν διορθωτικά μέτρα.

11.58. Επίσης, συστήσαμε[32] στην Επιτροπή να γνωστοποιεί το πεδίο κάλυψης των ελέγχων της, ήτοι το ποσοστό των φορέων υλοποίησης με επενδύσεις σχετικές με τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις που υποβάλλει σε έλεγχο σε κάθε κράτος μέλος. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη σύστασή μας και, ως εκ τούτου, αυτού του είδους οι πληροφορίες δεν γνωστοποιούνται στην ΕΕΔ.

11.59. Όσον αφορά τις σοβαρές παρατυπίες που δεν διορθώθηκαν από τα κράτη μέλη, η γνώμη του γενικού διευθυντή της ΓΔ ECFIN διατυπώθηκε με οικονομική επιφύλαξη για δύο πληρωμές στην Τσεχία σχετικά με δύο χωριστές περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων. Η Επιτροπή αξιολόγησε επίσης 25 πληρωμές ως μεσαίου κινδύνου και δέκα ως χαμηλού. Δεδομένου ότι η προσέγγιση ως προς την εκτίμηση του κινδύνου είναι παρόμοια με εκείνη που χρησιμοποιείται για τον έλεγχο των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, θεωρούμε ότι η εκτίμηση αυτή επίσης υποεκτιμά το επίπεδο κινδύνου.

---

[31] Ειδική έκθεση 09/2025.

[32] Άυτόθι.

Συμπεράσματα και συστάσεις

Συμπεράσματα

11.60. Οι κανόνες που διέπουν τις δαπάνες στο πλαίσιο του ΜΑΑ διαφέρουν σημαντικά από εκείνους που ισχύουν για τις δαπάνες από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο πλαίσιο του ΜΑΑ, η κανονικότητα των δαπανών που πραγματοποιούνται από τους τελικούς αποδέκτες δεν αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή πληρωμών από την Επιτροπή προς τα κράτη μέλη. Αυτό έχει αντίκτυπο τόσο στο πεδίο κάλυψης του ελέγχου κανονικότητας που διενεργούμε όσο και στον βαθμό της διασφάλισης που μπορούμε να παράσχουμε. Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε στο πλαίσιο των εργασιών μας και τα οποία παρουσιάζονται στο παρόν κεφάλαιο, συνάγονται τα εξής:

α) Επί συνόλου 420 ορόσημων και τιμών-στόχου που εξετάσαμε, 16 δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας. Αυτά αφορούσαν εννέα πληρωμές προς εννέα κράτη μέλη (βλέπε σημεία ***11.13***-***11.21***). Η ελάχιστη οικονομική επίπτωση των 16 ευρημάτων υπερβαίνει το δικό μας *όριο ουσιώδους μεγέθους*.

β) Εντοπίσαμε αδυναμίες στην εκ των προτέρων αξιολόγηση που πραγματοποίησε η Επιτροπή. Σε 40 περιπτώσεις, είχε βασιστεί σε πληροφορίες και ελέγχους των κρατών μελών και δεν πραγματοποίησε επαρκείς ελεγκτικές δοκιμασίες για το σύνολο των απαιτήσεων που προβλέπονταν στις σχετικές ΕΑΣ (βλέπε σημείο ***11.22***).

γ) οι συστάσεις στο πλαίσιο κατασταλτικών ελέγχων της Επιτροπής που βρίσκονταν σε εκκρεμότητα και αφορούσαν κρίσιμα και πολύ σημαντικά ευρήματα έχουν μειωθεί στον αριθμό, αλλά για τις περισσότερες από αυτές (64 %) οι συμφωνηθείσες προθεσμίες έχουν ήδη εκπνεύσει (βλέπε σημεία ***11.23***-***11.27***)·

δ) κατά το προτελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων παρατυπιών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων (βλέπε σημεία ***11.33***-***11.37***)·

ε) οι πληροφορίες που τα κράτη μέλη παρουσίαζαν στα αιτήματα πληρωμής τους δεν ήταν πάντοτε αξιόπιστες (βλέπε σημείο ***11.38***)·

στ) υπήρχαν επτά μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για τις οποίες τα αντίστοιχα ορόσημα / τιμές-στόχος δεν κάλυπταν όλα τα στοιχεία του μέτρου, με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα αποτελέσματα που μπορεί να επιτύχει ο ΜΑΑ με τα μέτρα αυτά (βλέπε σημείο ***11.51***)·

ζ) υπήρξαν έξι περιπτώσεις ασαφών ορόσημων / τιμών-στόχου που αύξαναν τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας ως προς την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσής τους (βλέπε σημείο ***11.53***) και·

η) η δήλωση του γενικού διευθυντή της ΓΔ ECFIN δεν συνάδει με τα ευρήματα και τα συμπεράσματά μας (βλέπε σημεία ***11.54***-***11.59***).

11.61. Έως τα τέλη του 2025, το Συμβούλιο είχε εγκρίνει 99 τροποποιήσεις μέτρων στις ΕΑΣ. Αρκετά ορόσημα και τιμές-στόχος αναθεωρήθηκαν κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής και ευθυγραμμίστηκαν με τα πραγματικά επιτεύγματα, διευκολύνοντας έτσι τις πληρωμές από τον ΜΑΑ. Από την ανάλυσή μας των αναθεωρημένων ορόσημων και τιμών-στόχου προκύπτει ότι οι αλλαγές αυτές συχνά πραγματοποιούνταν χωρίς επαρκείς εξηγήσεις ή κατάλληλα στοιχεία που να αποδεικνύουν τις συντρέχουσες αντικειμενικές περιστάσεις, όπως απαιτεί το άρθρο 21, παράγραφος 1, του κανονισμού. Στο πλαίσιο ορισμένων τροποποιήσεων απαλείφθηκαν από μέτρα του ΜΑΑ σημαντικά στάδια της υλοποίησής τους, γεγονός που σημαίνει ότι, κάποιες φορές, οι πληρωμές συνδέονταν με προπαρασκευαστικές εισροές ή διαδικασίες και όχι με τις αναμενόμενες εκροές που είχαν προσδιοριστεί αρχικά. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι δεν υπάρχει απαραιτήτως οικονομική επίπτωση όταν οι τροποποιήσεις προς τα κάτω αφορούν μεταρρυθμίσεις «μηδενικού κόστους» (βλέπε σημεία ***11.39***-***11.48***).

Συστάσεις

11.62. Στο ***παράρτημα 11.3*** παρουσιάζονται τα ευρήματά μας από τη μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που είχαμε διατυπώσει στις ετήσιες εκθέσεις μας για το ***2022***, το ***2023*** και το ***2024***. Η Επιτροπή υλοποίησε μία σύσταση πλήρως, τρεις ως επί το πλείστον και πέντε παραμένουν σε εκκρεμότητα ή δεν έχουν γίνει δεκτές. Δεδομένου ότι η υλοποίηση του ΜΑΑ θα έχει ολοκληρωθεί έως τον Δεκέμβριο του 2026, δεν θα διατυπώσουμε πρόσθετες συστάσεις. Εν πάση περιπτώσει, τις απόψεις μας σχετικά με τη χρήση χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες και τους κινδύνους που συνδέονται με τα εν λόγω μέσα τις έχουμε εκφράσει σε σειρά γνωμών που δημοσιεύσαμε σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2028-2034[33].

[33] Προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2028-2034 - Η άποψη του ΕΕΣ: Πολλές από τις αλλαγές δεν σημαίνουν κατ' ανάγκη βελτίωσή του.

Παραρτήματα

Παράρτημα 11.1 – Προσέγγιση και μεθοδολογία του ελέγχου

Γενικά

1) Στο παρόν παράρτημα περιγράφονται η προσέγγιση και η μεθοδολογία ελέγχου που εφαρμόζουμε για τη δήλωση διασφάλισης σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ.

2) Στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισής μας σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ, διατυπώνουμε χωριστή γνώμη σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ. Ακολουθούμε αυτή την προσέγγιση, καθώς θεωρούμε ότι το μοντέλο εκτέλεσης των δαπανών του ΜΑΑ διαφέρει και ότι ο μηχανισμός είναι προσωρινό μέσο. Με τη γνώμη αυτή, σκοπός μας είναι να παράσχουμε εύλογη διασφάλιση σχετικά με τις πληρωμές και, βάσει αυτής, να παρουσιάσουμε λεπτομερείς πληροφορίες στη δήλωση διασφάλισης.

3) Θεμελιώνουμε τη διασφάλιση ως επί το πλείστον σε ουσιαστικές ελεγκτικές δοκιμασίες και στην αξιολόγηση των συστημάτων εποπτείας και δικλίδων. Βασιζόμαστε επίσης στις ΕΕΔ και στην ΕΕΔΕ, καθώς και στις εκθέσεις της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου (βλέπε ***γράφημα 11.1***).

Γράφημα 11.1 – Ελεγκτική γνώμη

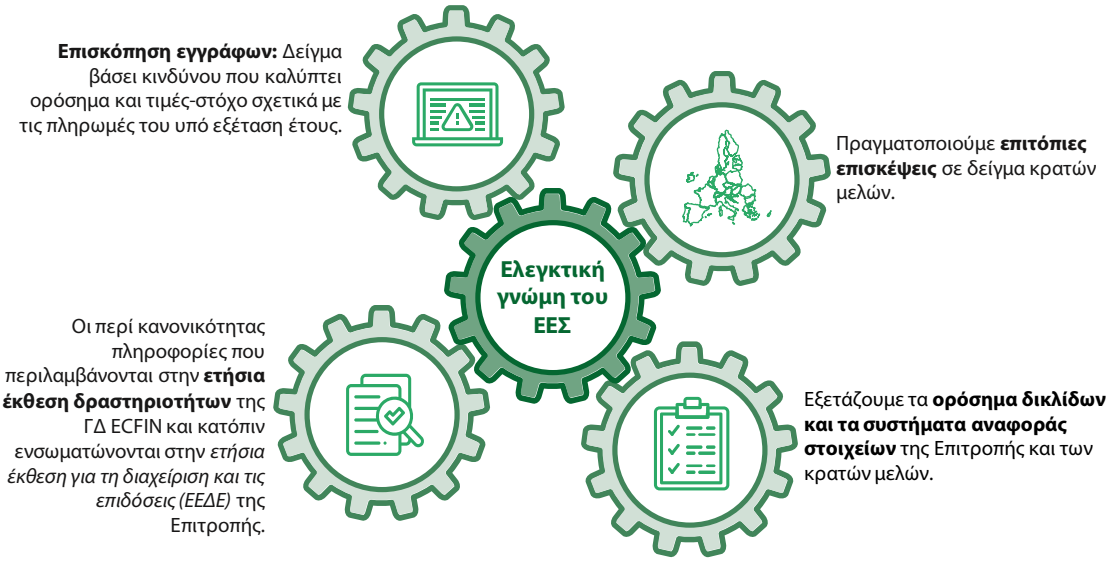

Πηγή: ΕΕΣ.

4) Οι εργασίες μας ακολουθούν τα διεθνή πρότυπα ελέγχου και διασφαλίζουν ότι οι ελεγκτικές γνώμες που διατυπώνουμε υποστηρίζονται από επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια.

5) Όσον αφορά τις ελεγκτικές διαδικασίες που εφαρμόζουμε σχετικά με την απάτη, η προσέγγισή μας περιγράφεται λεπτομερώς στο μέρος 3 του ***παραρτήματος 1.1***.

Κανονικότητα των *πράξεων*

Πώς ορίζουμε τις υποκείμενες πράξεις και πώς τις υποβάλλουμε σε ελεγκτικές δοκιμασίες

6) Οι υποκείμενες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο των εργασιών μας και συνδέονται με τη δήλωση διασφάλισης σχετικά με τον ΜΑΑ είναι καταβολές επιχορηγήσεων προς τα κράτη μέλη ή/και εκκαθαρίσεις προχρηματοδοτήσεων. Σε αντίθεση με τις περισσότερες δαπάνες στο πλαίσιο του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου*, τα αιτήματα πληρωμής στο πλαίσιο του ΜΑΑ δεν βασίζονται σε πραγματοποιηθείσες δαπάνες, αλλά στην τεκμηρίωση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης ορόσημων και τιμών-στόχου. Τα δάνεια του ΜΑΑ δεν αναγνωρίζονται ως δαπάνες στους λογαριασμούς της ΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στην εμβέλεια του ελέγχου μας.

7) Στο πλαίσιο των ουσιαστικών ελεγκτικών δοκιμασιών που διενεργήσαμε, αξιολογήσαμε κυρίως κατά πόσον οι πληρωμές στο πλαίσιο του ΜΑΑ πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις πληρωμής που προβλέπονται στον κανονισμό[34]. Όπου είναι εφικτό, επιβεβαιώνουμε ότι δεν έχουν αναιρεθεί μέτρα που είχαν υλοποιηθεί στο παρελθόν και ότι δεν συντρέχει περίπτωση διπλής χρηματοδότησης. Αξιολογούμε επίσης την εκπλήρωση άλλων προϋποθέσεων επιλεξιμότητας, όπως η μη υποκατάσταση τακτικών δαπανών εθνικών προϋπολογισμών και η συμμόρφωση με την περίοδο επιλεξιμότητας και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»[35].

[34] Άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού.

[35] Αυτόθι, άρθρα 5, 9 και 17, παράγραφος 2.

8) Ο έλεγχός μας σχετικά με την κανονικότητα των πληρωμών επιχορηγήσεων προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΜΑΑ επικεντρώνεται στην ικανοποιητική εκπλήρωση των προκαθορισμένων ορόσημων και τιμών-στόχου, καθώς και στον βαθμό πλήρωσης των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον κανονισμό. Αυτό διαφοροποιεί σημαντικά τις ελεγκτικές εργασίες μας στον τομέα του ΜΑΑ από εκείνες σε άλλους τομείς του προϋπολογισμού της ΕΕ, στους οποίους αξιολογούμε τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες έως το επίπεδο του τελικού αποδέκτη (λόγου χάριν, την επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών και τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες συμβάσεις). Στο ***γράφημα 11.2*** παρουσιάζονται συγκριτικά τα στοιχεία που ελέγχουμε όσον αφορά τις δαπάνες συνοχής και τις δαπάνες του ΜΑΑ και αποτυπώνονται οι διαφορές των εργασιών μας στους δύο τομείς.

Γράφημα 11.2 – Οι ελεγκτικές εργασίες μας σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών της συνοχής και του ΜΑΑ

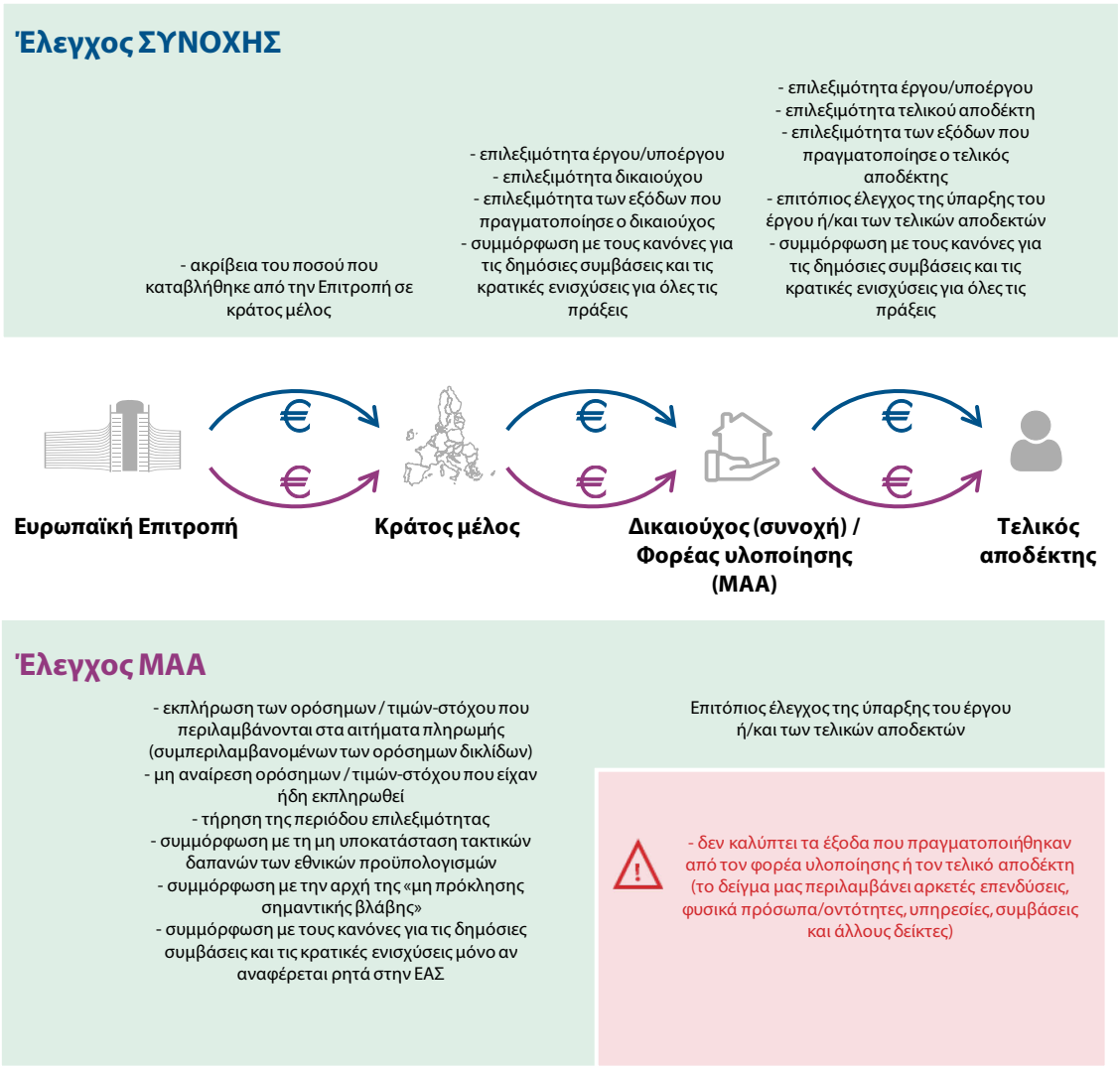

Πηγή: ΕΕΣ.

9) Για την εξαγωγή του συμπεράσματός μας, χρησιμοποιήσαμε αρχικά δείγμα βάσει κινδύνου, προκειμένου να εξετάσουμε κατά πόσον η Επιτροπή είχε συγκεντρώσει επαρκή και κατάλληλα τεκμήρια στο πλαίσιο των προκαταρκτικών αξιολογήσεών της, ώστε να υποστηρίξει την αξιολόγησή της περί ικανοποιητικής εκπλήρωσης. Στις περιπτώσεις που θεωρούμε ότι οι σχετικοί φάκελοι της Επιτροπής δεν είναι όσο τεκμηριωμένοι χρειάζεται για να καταλήξουμε σε συμπέρασμα, ζητούμε απευθείας από το κράτος μέλος περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία. Πραγματοποιούμε επίσης επιτόπιες επισκέψεις σε δείγμα κρατών μελών.

10) Αρχικά, επιλέγουμε ορόσημα δικλίδων και ορόσημα που σχετίζονται με το γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης[36]. Στη συνέχεια, εφαρμόζουμε μια σειρά κριτηρίων κινδύνου για την επιλογή των υπόλοιπων στοιχείων του δείγματος.

11) Για την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης μεμονωμένων ορόσημων και τιμών-στόχου, εφαρμόζουμε το πλαίσιο της Επιτροπής[37]. Σύμφωνα με αυτό, εάν η φύση του ορόσημου (και, κατά περίπτωση, της τιμής-στόχου) δεν καθιστά δυνατή την αξιολόγηση βάσει ποσοτικών στοιχείων, κάνουμε δεκτές ελάχιστες αποκλίσεις ως προς την ουσία, τις τυπικές απαιτήσεις και το χρονοδιάγραμμα. Για τα ορόσημα ή τις τιμές-στόχο για τα οποία είναι δυνατή η αξιολόγηση βάσει ποσοτικών στοιχείων, αποδεχόμαστε αποκλίσεις κάτω του 5 %.

12) Στο πλαίσιο των εργασιών μας, ενίοτε εντοπίζουμε περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων, διπλής χρηματοδότησης ή αθέτησης της συμφωνίας χρηματοδότησης (λόγου χάριν, μη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες και περιπτώσεις χρηματοδότησης με άλλα κονδύλια της ΕΕ). Στις περιπτώσεις αυτές, αξιολογούμε (όπου είναι εφικτό) τον αντίκτυπο των εν λόγω «σοβαρών παρατυπιών» στη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ.

Πώς αξιολογούμε τα αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών επί των πράξεων

13) Προσδιορίζουμε το είδος κάθε ευρήματος.

14) Τα ποσοτικά ευρήματα σχετίζονται με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας που καθορίζονται στον κανονισμό, δηλαδή με τη μη ικανοποιητική εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου, την αναίρεση ορόσημων και τιμών-στόχου που είχαν προηγουμένως εκπληρωθεί, τη μη συμμόρφωση με την περίοδο επιλεξιμότητας ή την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και την απουσία διπλής χρηματοδότησης.

[36] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092.

[37] COM (2023) 99.

Σύμφωνα με τα πρότυπα ελέγχου, ο ελεγκτής οφείλει να εξετάζει το ενδεχόμενο χρήσης ήδη ισχυόντων κριτηρίων[38]. Ως εκ τούτου, προκειμένου να ποσοτικοποιήσουμε την οικονομική επίπτωση των εν λόγω ευρημάτων, χρησιμοποιούμε ως βάση τη μεθοδολογία της Επιτροπής για την αναστολή πληρωμών[39]. Αυτή περιλαμβάνει μια προσέγγιση τριών σταδίων για τον υπολογισμό του ποσού της αναστολής:

i) τον προσδιορισμό της μοναδιαίας τιμής ενός ορόσημου ή μιας τιμής-στόχου που περιλαμβάνεται σε σχέδιο,

ii) τη διόρθωση των μοναδιαίων τιμών με την εφαρμογή συντελεστή, και

iii) την προσαρμογή των διορθωμένων μοναδιαίων τιμών.

Δεν εκτιμούμε συστηματικά την οικονομική επίπτωση όταν το ορόσημο ή η τιμή-στόχος έχει εκπληρωθεί ικανοποιητικά εντός έξι μηνών[40] από την πληρωμή και εντός του υπό έλεγχο έτους.

15) Τα ευρήματα που συνδέονται με υπόνοιες απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων ποσοτικοποιούνται μόνο εφόσον υπάρχουν επαρκή τεκμήρια που να αποδεικνύουν ότι επηρεάζεται η εκπλήρωση ορόσημου ή τιμής-στόχου (λόγου χάριν, υπόθεση απάτης που θέτει υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη των στοιχείων ή πλήρης απουσία διαδικασίας σύναψης σύμβασης).

16) Τα ευρήματα χωρίς οικονομική επίπτωση έχουν ποιοτικό χαρακτήρα.

Εξέταση των συστημάτων εποπτείας και δικλίδων

17) Στο πλαίσιο της εξέτασης των συστημάτων εποπτείας και δικλίδων ενίοτε εντοπίζουμε αδυναμίες:

i) στις δραστηριότητες δικλίδων και ελέγχου της Επιτροπής και των κρατών μελών που σκοπό έχουν τη διασφάλιση της κανονικότητας των δαπανών στο πλαίσιο του ΜΑΑ και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ·

---

[38] ISSAI 4000.

[39] COM(2023) 99, παράρτημα II.

[40] Άρθρο 24, παράγραφος 8, του κανονισμού.

ii) σε σχέση με τη διαθεσιμότητα του καταλόγου των τελικών αποδεκτών, των αναδόχων, των υπεργολάβων και των πραγματικών δικαιούχων·

iii) σε σχέση με τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με το μέτρο και τη συνολική δημόσια χρηματοδότηση που έχει διατεθεί· και

iv) στην τήρηση αρχείων.

18) Οι αδυναμίες αυτές ενδέχεται να επηρεάσουν την κανονικότητα των δαπανών του ΜΑΑ σε επίπεδο κράτους μέλους και να οδηγήσουν σε ανάκτηση (δηλαδή σε μείωση του συνολικού ποσού του σχεδίου) μετά την καταβολή από την Επιτροπή της πληρωμής στο κράτος μέλος. Οι συμφωνίες χρηματοδότησης προβλέπουν κατ' αποκοπή διορθώσεις για σοβαρές παραβάσεις, ανάλογα με τη συχνότητα και την έκτασή τους. Για τους σκοπούς της αξιολόγησής μας, θεωρούμε ποιοτικά ευρήματα τις αδυναμίες των συστημάτων και τις αθετήσεις όρων που προβλέπονται στις συμφωνίες χρηματοδότησης.

19) Αξιολογούμε επίσης τους κατασταλτικούς ελέγχους της Επιτροπής. Στο πλαίσιο των συγκεκριμένων ελέγχων μπορεί να διαπιστωθεί ότι ορόσημα και τιμές-στόχος δεν έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά. Εφόσον είναι εφικτό, για τη διατύπωση της γνώμης μας χρησιμοποιούμε τα ευρήματα για τα οποία δεν έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα κατά τη διάρκεια του έτους πληρωμής.

Διατύπωση της ελεγκτικής γνώμης μας

20) Το ουσιώδες μέγεθος αποτελεί θεμελιώδη έννοια, καθώς εκφράζει τον βαθμό απόκλισης που θεωρούμε πιθανό να επηρεάσει τις αποφάσεις των συμφεροντούχων μας.

21) Καθορίζουμε το ουσιώδες μέγεθος τόσο σε ποσοτική όσο και σε ποιοτική βάση.

22) Κατ' αναλογία με άλλους ελέγχους, χρησιμοποιούμε το 2 % ως όριο ουσιώδους μεγέθους για τη γνώμη μας, ενώ λαμβάνουμε επίσης υπόψη τη φύση και το πλαίσιο των σφαλμάτων και τα ποσά που επηρεάζονται από αυτά, καθώς και άλλες διαθέσιμες πληροφορίες.

23) Τα ποσοτικά ευρήματα αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την εξαγωγή του συμπεράσματός μας. Για την αξιολόγηση της κανονικότητας των δαπανών του ΜΑΑ, εξάγουμε συμπέρασμα, με βάση τα ποσοτικά ευρήματα, σχετικά με το πού τοποθετείται το εκτιμώμενο ποσό σφάλματος ως προς το όριο ουσιώδους μεγέθους. Για τον υπολογισμό της συνολικής επίπτωσης των ποσοτικών ευρημάτων (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αρχικά είχαν προσδιοριστεί στο πλαίσιο των κατασταλτικών δικλίδων της Επιτροπής), χρησιμοποιούμε ως βάση τη μεθοδολογία της Επιτροπής για την αναστολή των πληρωμών.

24) Εξετάζουμε επίσης την επίπτωση των ποιοτικών ευρημάτων και των αδυναμιών των συστημάτων. Επιπλέον της άσκησης επαγγελματικής κρίσης, λαμβάνουμε υπόψη τον αριθμό των ευρημάτων αυτών και τον όγκο των πληρωμών που επηρεάζονται.

25) Στο πλαίσιο της ελεγκτικής γνώμης μας, δεν δημοσιοποιούμε ποσό/ποσοστό σφάλματος. Λόγω του μοντέλου εκτέλεσης δαπανών του ΜΑΑ, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ποσοστό σφάλματος συγκρίσιμο με εκείνο που αναφέρεται σε άλλα κεφάλαια του ΠΔΠ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πληρωμές στο πλαίσιο του ΜΑΑ δεν συνδέονται με τις δαπάνες που πραγματοποιούν οι τελικοί αποδέκτες. Επιπλέον, λόγω της φύσης των ορόσημων και των τιμών-στόχου αλλά και της δειγματοληψίας βάσει κινδύνου, δεν καθίσταται δυνατή η παρεκβολή των αποτελεσμάτων μας. Αυτό σημαίνει ότι το αποτέλεσμα των ελεγκτικών δοκιμασιών που διενεργούμε παρέχει απλώς εκτίμηση του ελάχιστου ποσού σφάλματος.

Παράρτημα 11.2 – Αποτελέσματα του ελέγχου των πληρωμών επιχορηγήσεων στα κράτη μέλη

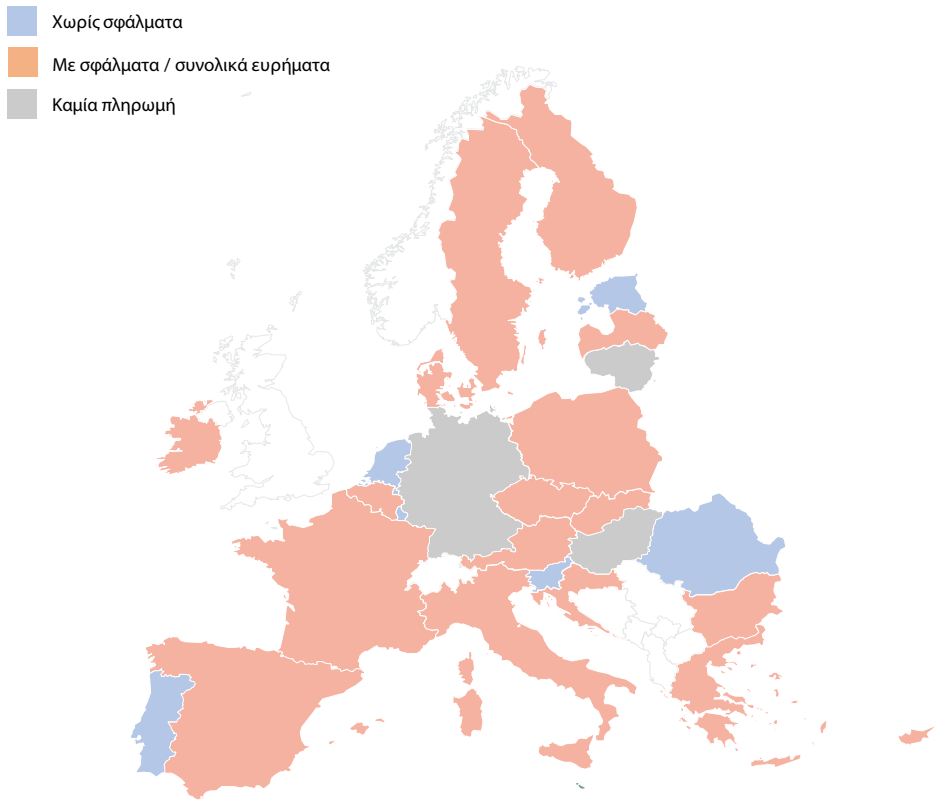

Κράτος μέλος	Σύνολο ορόσημων και τιμών-στόχου που ελέγχθηκαν	Αριθμός οροσήμων και τιμών-στόχου με ευρήματα	Ποσοτικά ευρήματα	Αδυναμίες στην προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής	Ασαφώς καθορισμένα ορόσημα και τιμές-στόχος	Αδυναμίες συστημάτων	Σύνολο ευρημάτων
Βέλγιο (*)	26	3	2	1	0	0	3
Βουλγαρία (*)	6	3	1	2	1	0	4
Τσεχία (*)	12	1	0	1	0	0	1
Δανία	5	1	0	1	0	1	2
Εσθονία	10	0	0	0	0	0	0
Ιρλανδία (*)	9	1	1	1	0	1	3
Ελλάδα (*)	30	6	3	5	1	0	9
Ισπανία (*)	70	3	1	3	0	1	5
Γαλλία	17	3	0	3	0	0	3
Κροατία (*)	6	1	0	0	1	0	1
Ιταλία (*)	48	7	1	6	0	1	8
Κύπρος (*)	14	1	0	1	0	0	1
Λετονία	12	2	2	2	0	0	4
Λουξεμβούργο	3	0	0	0	0	0	0
Μάλτα	5	0	0	0	0	0	0
Κάτω Χώρες	16	0	0	0	0	0	0
Αυστρία (*)	12	4	0	4	1	0	5
Πολωνία	29	6	2	4	0	3	9
Πορτογαλία (*)	30	0	0	0	0	0	0
Ρουμανία	16	0	0	0	0	0	0
Σλοβενία	2	0	0	0	0	0	0
Σλοβακία	6	3	0	2	2	1	5
Φινλανδία (*)	13	2	0	2	0	0	2
Σουηδία	23	4	3	2	0	2	7
Σύνολο	**420**	**51**	**16**	**40**	**6**	**10**	**72**

(*) Το 2025 πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από μία πληρωμές.

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα 11.3 – Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	**Σύσταση 1, στοιχείο α):** Στο πλαίσιο των προκαταρκτικών αξιολογήσεων και των κατασταλτικών ελέγχων της, να καλύπτει τη συμμόρφωση με την περίοδο επιλεξιμότητας και την αρχή της μη υποκατάστασης των τακτικών δαπανών εθνικών προϋπολογισμών.			Στο πλαίσιο των προκαταρκτικών αξιολογήσεων και των κατασταλτικών ελέγχων της Επιτροπής διενεργούνται ορισμένοι έλεγχοι σχετικά με τη συμμόρφωση με την περίοδο επιλεξιμότητας, όχι όμως και σχετικά με τη μη υποκατάσταση των τακτικών δαπανών των εθνικών προϋπολογισμών. Ωστόσο, ως σημείο έναρξης ενός μέτρου εκλαμβάνεται από την Επιτροπή η χρονική στιγμή έναρξης των εργασιών και όχι η ημερομηνία υπογραφής της πρώτης νομικής δέσμευσης.
	Σύσταση 1, στοιχείο β): Να αναθεωρήσει τις διαδικασίες κατασταλτικού ελέγχου της, ώστε να προβλέπεται σε αυτές η διενέργεια ελέγχων για την επαλήθευση του κατά πόσον οι ελεγχθείσες τιμές-στόχος που είχαν προηγουμένως αξιολογηθεί ως εκπληρωθείσες δεν αναιρέθηκαν μετά την πληρωμή.			Η Επιτροπή επικαιροποίησε τη στρατηγική κατασταλτικών ελέγχων ώστε να συμπεριλάβει ελέγχους σχετικά με ενδεχόμενη αναίρεση.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 2: Με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί από την υλοποίηση του ΜΑΑ, να επαληθεύσει ότι, μετά την επανεξέτασή τους, στα σχέδια καθορίζονται με σαφήνεια όλα τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος και ότι όλα τα βασικά στοιχεία ενός μέτρου καλύπτονται από ορόσημα και τιμές-στόχο.	✓	Some progress	Στην έκθεσή μας για το 2025 εντοπίσαμε έξι περιπτώσεις ασαφών ορόσημων / τιμών-στόχου που αύξαναν τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας ως προς την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσής τους (βλέπε σημείο ***11.53***). Εντοπίσαμε ακόμη επτά περιπτώσεις μεταρρυθμίσεων ή επενδύσεων κατά τις οποίες είτε τα ορόσημα ή οι τιμές-στόχος δεν κάλυπταν όλα τα στοιχεία είτε η ολοκλήρωσή τους δεν αποτυπωνόταν σε ορόσημο ή τιμή-στόχο (βλέπε σημείο ***11.51***).
2023	**Σύσταση 1:** Να εφαρμόσει αυστηρότερα κριτήρια για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την περίοδο επιλεξιμότητας.	✗	No progress	Η σύσταση δεν έγινε δεκτή και, ως εκ τούτου, δεν υλοποιήθηκε.
	Σύσταση 2: Να ορίσει συγκεκριμένα κριτήρια για τον προσδιορισμό του τι συνιστά υποκατάσταση τακτικής δαπάνης εθνικού προϋπολογισμού.	✓	Some progress	Στο παράρτημα ΙΙΙ της ετήσιας έκθεσης για το 2024 σχετικά με τον ΜΑΑ προσδιορίζονται τα κριτήρια στα οποία βασίζεται η Επιτροπή, προκειμένου να αξιολογήσει την υποκατάσταση τακτικών δαπανών των εθνικών προϋπολογισμών.
	Σύσταση 3: Να αποκαταστήσει τις επίμονες αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών.	✓	Limited progress	Ο αριθμός των εκκρεμών συστάσεων που αφορούν κρίσιμα ή πολύ σημαντικά ευρήματα μειώθηκε από 136 το 2025 σε 25 το 2026 (βλέπε σημείο ***11.26***). Ωστόσο, αναφέραμε ότι ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εμφανίζουν αδυναμίες στα συστήματα δικλίδων τους, όπως τα συστήματα που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες (βλέπε σημεία ***11.32***-***11.37***).
	Σύσταση 4: Να παρέχει διασφάλιση σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών.	✗	No progress	Η σύσταση δεν έγινε δεκτή και, ως εκ τούτου, δεν υλοποιήθηκε.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2024	**Σύσταση 1:** να επεκτείνει το πεδίο κάλυψης των ελέγχων που διενεργεί στο πλαίσιο των προκαταρκτικών αξιολογήσεων.			Στον έλεγχό μας για το 2025 διαπιστώσαμε 40 περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή είχε διενεργήσει περιορισμένους ελέγχους (βλέπε σημείο ***11.22***).
	Σύσταση 2: να διευθετήσει το ζήτημα των καθυστερήσεων στην υλοποίηση των συστάσεων ελέγχου της από τα κράτη μέλη.			Παρότι ο συνολικός αριθμός των εκκρεμών και πολύ σημαντικών συστάσεων έχει μειωθεί, το 64 % των εκκρεμών συστάσεων που αφορούσαν κρίσιμα και πολύ σημαντικά ευρήματα σχετικά με τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών δεν υλοποιήθηκαν εμπρόθεσμα (βλέπε σημείο ***11.26***).

Πηγή: ΕΕΣ.

Κεφάλαιο 12

Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	**12.1.-12.3.**
Σύντομη περιγραφή	12.1.
Εμβέλεια και προσέγγιση	12.2.-12.3.
Παρατηρήσεις	**12.4.-12.17.**
Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερό	12.4.-12.5.
Από το σύνολο των συστάσεων που απευθύνονταν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 74 % έχει υλοποιηθεί είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον	12.6.-12.10.
Το 78 % των συστάσεων που απευθύνονταν σε άλλους ελεγχόμενους υλοποιήθηκε είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον	12.11.-12.13.
Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν εγκαίρως αυξήθηκε ελαφρώς	12.14.-12.15.
Οι συστάσεις που αφορούν το στάδιο του σχεδιασμού πολιτικών ή *προγραμμάτων* εμφανίζουν το υψηλότερο επίπεδο υλοποίησης και τήρησης του χρονοδιαγράμματος	12.16.-12.17.
Συμπέρασμα	**12.18.**
Παραρτήματα	
Παράρτημα 12.1 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	
Παράρτημα 12.2 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 – άλλοι ελεγχόμενοι	

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή

12.1. Κάθε χρόνο, εξετάζουμε κατά πόσον οι ελεγχόμενοί μας έχουν λάβει μέτρα σε συνέχεια των συστάσεων που είχαμε διατυπώσει τρία χρόνια νωρίτερα. Αυτή η μεταπαρακολούθηση αποτελεί σημαντικό στάδιο του κύκλου του ελέγχου, καθώς παρέχει αναπληροφόρηση σχετικά με το κατά πόσον οι ελεγχόμενοι προέβησαν στις ενέργειες που είχαμε συστήσει και αν διευθετήθηκαν τα ζητήματα που είχαμε θέσει. Παράλληλα, είναι σημαντική για τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των μελλοντικών ελεγκτικών εργασιών μας, καθώς και για την καταγραφή και την παρακολούθηση των κινδύνων.

Εμβέλεια και προσέγγιση

12.2. Φέτος, αναλύσαμε συστάσεις προερχόμενες και από τις 28 ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2022. Συνολικά, μεταπαρακολουθήσαμε 226 συστάσεις, εκ των οποίων οι 194 (86 %) απευθύνονταν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι υπόλοιπες 32 (14 %) απευθύνονταν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια και στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

12.3. Οι εργασίες μας βασίστηκαν σε επισκοπήσεις εγγράφων και συζητήσεις με ελεγχόμενους. Έχοντας ως μέλημα να παρουσιάσουμε μια δίκαιη και ισορροπημένη επισκόπηση, διαβιβάσαμε τα ευρήματά μας στους ελεγχόμενους και λάβαμε υπόψη τις απαντήσεις τους στην τελική μας ανάλυση. Προς αποφυγή επαναλήψεων, οι συστάσεις ομαδοποιούνται ανάλογα με τον ελεγχόμενο στον οποίο κυρίως απευθύνονταν. Τα αποτελέσματα των εργασιών μας αποτυπώνουν την κατάσταση στο τέλος Απριλίου του 2026.

Παρατηρήσεις

Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερό

12.4. Κατά τον χρόνο της διαδικασίας μεταπαρακολούθησης, δεν είχε ακόμη παρέλθει η ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση τεσσάρων από τις 226 συστάσεις που αποτελούσαν το αντικείμενό της. Από τις υπόλοιπες 222, οι ελεγχόμενοί μας είχαν υλοποιήσει είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον τις 165 (74 %, βλέπε ***γράφημα 12.1***). Το ποσοστό αυτό παρέμεινε σχετικά σταθερό σε σύγκριση με το αντίστοιχο του προηγούμενου έτους (76 %).

12.5. Το ποσοστό των συστάσεων που δεν υλοποιήθηκαν παρέμεινε σταθερό στο 6 %. Το ένα τρίτο περίπου των περιπτώσεων μη υλοποίησης των συστάσεων οφειλόταν στο γεγονός ότι οι ελεγχόμενοι δεν τις είχαν κάνει δεκτές. Για δύο περιπτώσεις (1 %), δεν μπορέσαμε να εξαγάγουμε συμπεράσματα, διότι οι συνθήκες στις οποίες αναφέρονταν οι συστάσεις δεν είχαν εκδηλωθεί ακόμη[1]. Στο ***παράρτημα 12.1*** παρουσιάζεται η πορεία υλοποίησης των συστάσεων που απευθύνονταν στην Επιτροπή και στο ***παράρτημα 12.2*** εκείνη των συστάσεων που απευθύνονταν σε άλλους ελεγχόμενους. Στα παραρτήματα περιγράφονται επίσης εν συντομία οι επιτευχθείσες βελτιώσεις και οι εναπομένουσες αδυναμίες.

Γράφημα 12.1 – Υλοποίηση από τους ελεγχόμενους των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 και του 2021

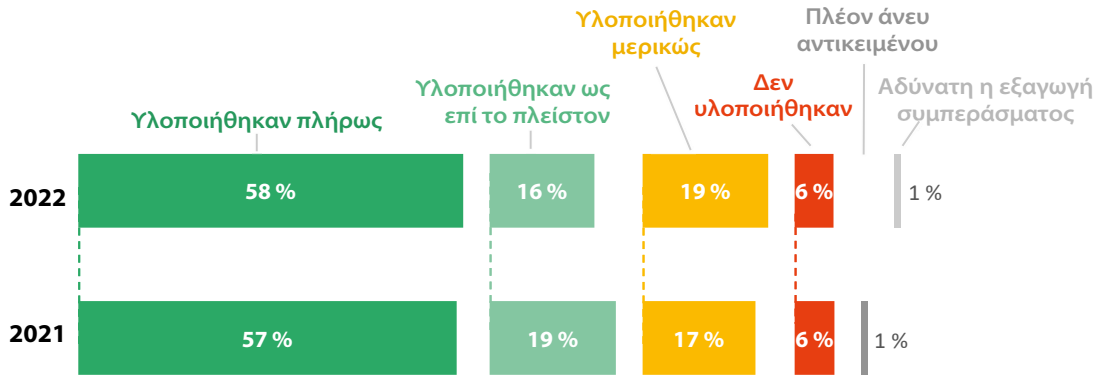

Πηγή: ΕΕΣ.

[1] Βλέπε στο ***παράρτημα 12.1*** πληροφορίες σχετικά με τις συστάσεις 1, στοιχείο α), και 2, στοιχείο β), της ειδικής έκθεσης 25/2022.

Από το σύνολο των συστάσεων που απευθύνονταν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 74 % έχει υλοποιηθεί είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον

12.6. Κατά τον χρόνο της διαδικασίας μεταπαρακολούθησης, δεν είχε παρέλθει ακόμη η προθεσμία υλοποίησης τεσσάρων από τις 194 συστάσεις που απευθύνθηκαν στην Επιτροπή το 2022. Από τις υπόλοιπες 190, η Επιτροπή έχει υλοποιήσει πλήρως 110 (58 %) και ως επί το πλείστον άλλες 30 (16 %). Παράδειγμα σύστασης που υλοποιήθηκε πλήρως παρουσιάζεται στο ***πλαίσιο 12.1***. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το συνολικό ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον μειώθηκε από 77 % σε 74 %.

Πλαίσιο 12.1

Παράδειγμα σύστασης που υλοποιήθηκε πλήρως από την Επιτροπή

Στην ειδική έκθεση 01/2022 σχετικά με την ενωσιακή στήριξη για το κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια, συστήσαμε στην Επιτροπή να εντατικοποιήσει τη στήριξή της προς την κοινωνία των πολιτών και τους ανεξάρτητους οργανισμούς μέσων ενημέρωσης στην περιοχή αυτή, ώστε αυτοί να μπορέσουν να αναπτύξουν εξειδικευμένα εργαλεία για την παρακολούθηση της εξέλιξης της διαφθοράς.
Η Επιτροπή έκανε δεκτή τη σύσταση και εν συνεχεία στήριξε περιφερειακές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της διαφθοράς, λόγου χάριν μέσω της σύμβασης «Integrity Watch in the Western Balkans and Turkey: civil society combating corruption with political integrity data». Η στήριξη αυτή θα βοηθήσει τους φορείς εποπτείας που συστήνουν οι κρατικές αρχές, η κοινωνία των πολιτών και τα μέσα ενημέρωσης να προλαμβάνουν και να εντοπίζουν κινδύνους πολιτικής διαφθοράς με τη χρήση ανοικτών δεδομένων.

Πηγή: © Proxima Studio, stock.adobe.com.

12.7. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει υλοποιήσει 35 συστάσεις (18 %) μερικώς, ενώ δεν έχει υλοποιήσει 13 (7 %) (βλέπε ***γράφημα 12.2***). Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό των συστάσεων που δεν υλοποιήθηκαν αυξήθηκε από 4 % σε 7 %.

Γράφημα 12.2 – Υλοποίηση των συστάσεων που απευθύναμε στην Επιτροπή στις ειδικές εκθέσεις του 2022 και του 2021

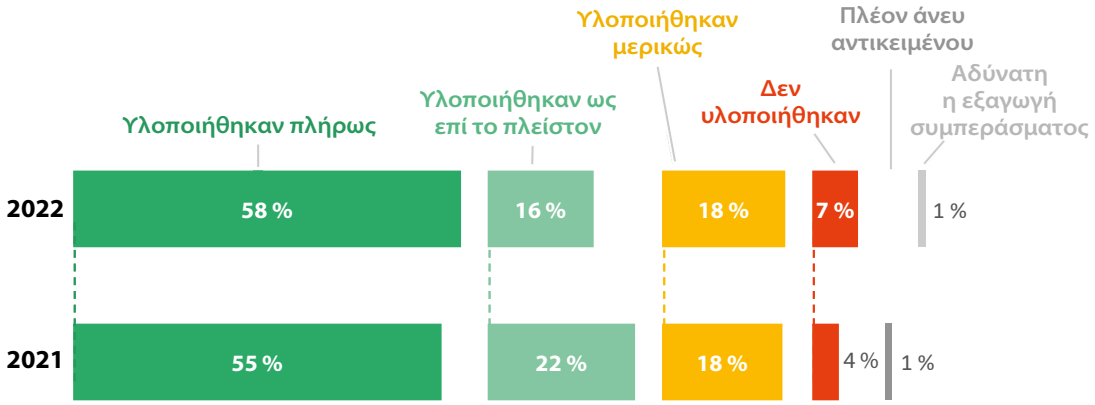

Πηγή: ΕΕΣ.

12.8. Το ΕΕΣ μετρά τον βαθμό υλοποίησης με αναφορά στο περιεχόμενο των συστάσεων που έχει διατυπώσει, ενώ η Επιτροπή σε σχέση με ό,τι έχει κάνει δεκτό. Ως εκ τούτου, η άποψη της Επιτροπής ενίοτε διαφέρει από εκείνη του ΕΕΣ όσον αφορά το αν και σε ποιον βαθμό έχουν υλοποιηθεί οι συστάσεις. Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι μια σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως, συνήθως παύει να παρακολουθεί τη συνέχειά της, ακόμη και αν εμείς αξιολογούμε διαφορετικά τον βαθμό υλοποίησης. Εξακολουθούμε να παρακολουθούμε την εξέλιξη των εκκρεμών συστάσεων των δύο προηγούμενων διαδικασιών μεταπαρακολούθησης (που αφορούσαν τις ειδικές εκθέσεις του 2020 και του 2021) αναλύοντας τα σχετικά στοιχεία της Επιτροπής. Ωστόσο, δεν τις εξετάσαμε λεπτομερώς.

12.9. Αναλύσαμε, λοιπόν, τα στοιχεία για 89 συστάσεις που είχαν διατυπωθεί στις ειδικές εκθέσεις του 2020 και για 92 από τις συστάσεις των ειδικών εκθέσεων του 2021, τις οποίες, στο πλαίσιο των διαδικασιών μεταπαρακολούθησης που διενεργήσαμε το 2023 και το 2024[2], είχαμε αξιολογήσει ως εκκρεμείς. Από τη βάση δεδομένων της Επιτροπής διαπιστώσαμε ότι, για 133 από τις εν λόγω 181 συστάσεις, η τελευταία δεν είχε προβεί σε περαιτέρω ενέργειες (***γράφημα 12.3***). Στις απαντήσεις της στις ειδικές εκθέσεις, δεν είχε κάνει δεκτές 18 από τις εν λόγω 133 συστάσεις. Κατά τον χρόνο διενέργειας των διαδικασιών μεταπαρακολούθησης των τελευταίων δύο ετών, έκρινε ότι οι υπόλοιπες 115 συστάσεις είχαν υλοποιηθεί πλήρως, μολονότι η δική μας άποψη ήταν διαφορετική.

Γράφημα 12.3 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2020 και του 2021 και δεν είχαν υλοποιηθεί πλήρως από την Επιτροπή κατά τον χρόνο διενέργειας των διαδικασιών μεταπαρακολούθησης των δύο προηγούμενων ετών

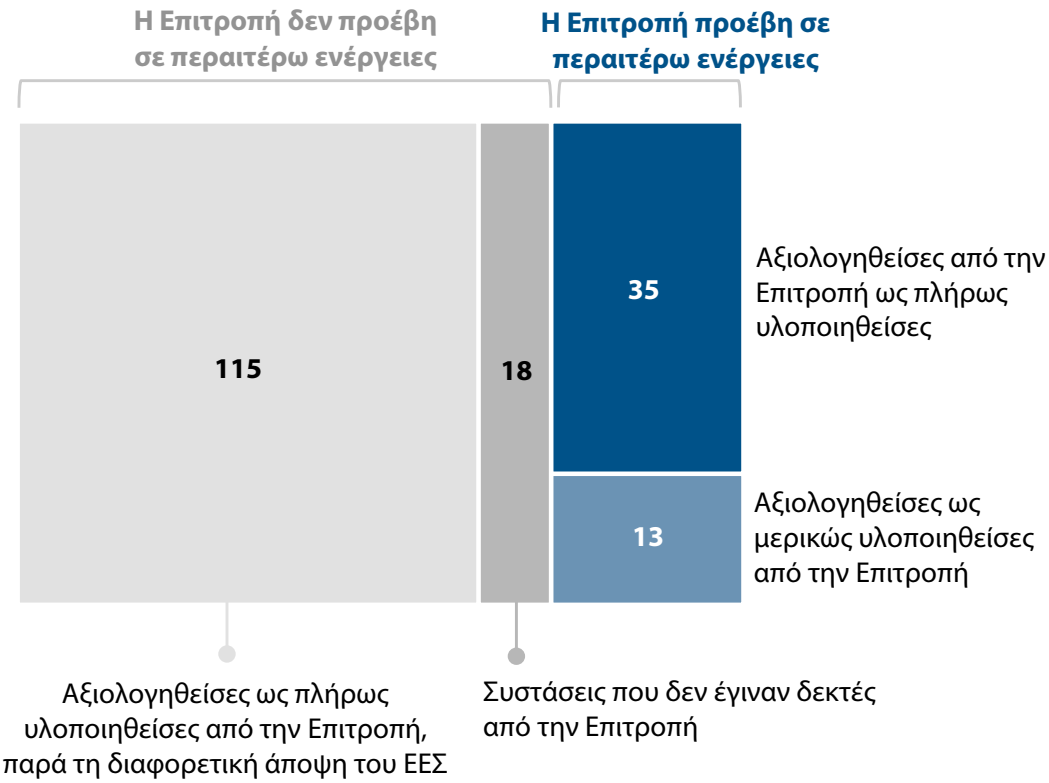

Πηγή: ΕΕΣ.

[2] Ετήσια έκθεση για το 2023, σημεία 3.73-3.76, και ετήσια έκθεση για το 2024, σημεία 12.10-12.12.

12.10. Η Επιτροπή προέβη σε περαιτέρω ενέργειες σε σχέση με τις υπόλοιπες 48 συστάσεις που δεν είχαν υλοποιηθεί πλήρως και έκρινε ότι έκτοτε έχει ολοκληρώσει την υλοποίηση 35 εξ αυτών.

Το 78 % των συστάσεων που απευθύνονταν σε άλλους ελεγχόμενους υλοποιήθηκε είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον

12.11. Οι ειδικές εκθέσεις 04/2022, 05/2022, 06/2022, 13/2022 και 18/2022 περιείχαν συνολικά 32 συστάσεις απευθυνόμενες σε άλλους ελεγχόμενους, πλην της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σημείο ***12.2***).

12.12. Οι εν λόγω ελεγχόμενοι υλοποίησαν πλήρως 20 (62 %) συστάσεις (σχετικό παράδειγμα παραθέτουμε στο ***πλαίσιο 12.2***), ως επί το πλείστον άλλες 5 (16 %) και μερικώς 7 (22 %).

Πλαίσιο 12.2

Παράδειγμα σύστασης που υλοποιήθηκε πλήρως από άλλους ελεγχόμενους

Στην ειδική έκθεση 18/2022 σχετικά με την απόκριση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ στην πανδημία COVID-19, συστήσαμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Επιτροπή και στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προωθήσουν την ανάπτυξη ροών εργασίας χωρίς τη χρήση χαρτιού και να διευρύνουν τη χρήση της ηλεκτρονικής υπογραφής.
Η σύσταση αυτή έγινε δεκτή από όλα τα θεσμικά όργανα, γεγονός που οδήγησε σε σημαντική αύξηση της χρήσης εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπογραφών στο πλαίσιο του EU Sign. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν χρησιμοποιεί το EU Sign, αλλά κάνει εκτενή χρήση προηγμένων ηλεκτρονικών υπογραφών από το 2022.
Η εισαγωγή των εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπογραφών το 2023 θα ενισχύσει περαιτέρω τις ψηφιακές διαδικασίες.

Πηγή: © WrightStudio, stock.adobe.com.

12.13. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το συνολικό ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον αυξήθηκε από 75 % σε 78 %, ενώ το συνολικό ποσοστό αυτών που υλοποιήθηκαν μερικώς ή δεν υλοποιήθηκαν καθόλου μειώθηκε ελαφρώς από 23 % σε 22 % (***γράφημα 12.4***).

Γράφημα 12.4 – Υλοποίηση των συστάσεων που απευθύναμε σε ελεγχόμενους πέραν της Επιτροπής στις ειδικές εκθέσεις του 2022 και του 2021

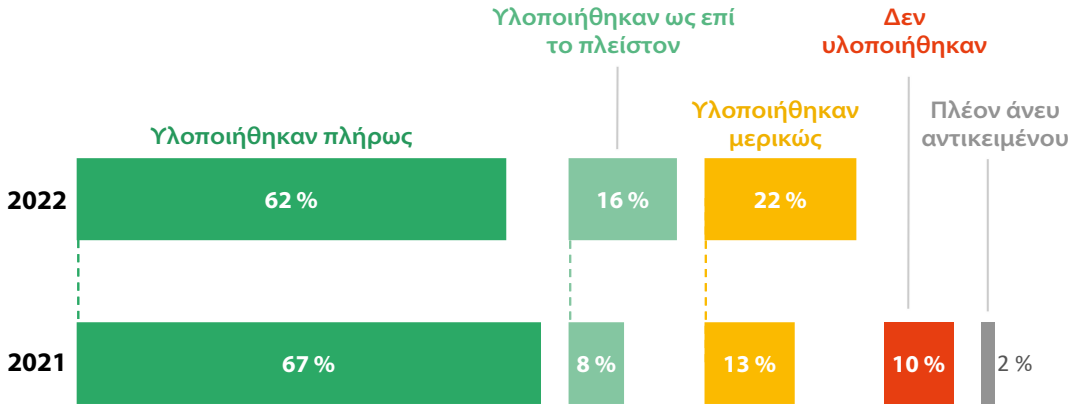

Πηγή: ΕΕΣ.

Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν εγκαίρως αυξήθηκε ελαφρώς

12.14. Τα χρονοδιαγράμματα για την υλοποίηση των συστάσεων προσδιορίζονται στις ειδικές εκθέσεις μας, αφού συζητηθούν και συμφωνηθούν με τον ελεγχόμενο.

12.15. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος αυξήθηκε από 56 % σε 60 %, ενώ το ποσοστό εκείνων σχετικά με τις οποίες οι απαιτούμενες ενέργειες σημείωσαν καθυστέρηση μειώθηκε από 38 % σε 34 % (βλέπε ***γράφημα 12.5***).

Γράφημα 12.5 – Έγκαιρη λήψη μέτρων από τους ελεγχόμενους σε συνέχεια των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 και του 2021

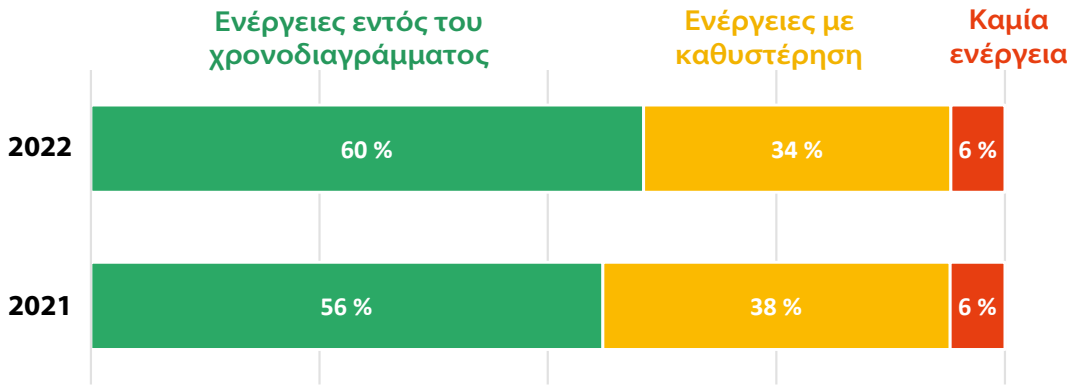

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι συστάσεις που αφορούν το στάδιο του σχεδιασμού πολιτικών ή *προγραμμάτων* εμφανίζουν το υψηλότερο επίπεδο υλοποίησης και τήρησης του χρονοδιαγράμματος

12.16. Κατατάξαμε τις συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στις ειδικές εκθέσεις μας του 2022 ανάλογα με το στάδιο του κύκλου της πολιτικής στο οποίο εστιάζουν: σχεδιασμός, εφαρμογή ή επανεξέταση (παρακολούθηση και αξιολόγηση). Χάρη στον διαχωρισμό αυτό, μπορέσαμε να αναλύσουμε τις τυχόν διαφορές μεταξύ των τριών σταδίων του κύκλου της πολιτικής όσον αφορά τον βαθμό αποδοχής των συστάσεών μας, τον βαθμό υλοποίησής τους και τον βαθμό λήψης των σχετικών διορθωτικών μέτρων εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος.

12.17. Όσον αφορά τα στάδια του κύκλου της πολιτικής, περίπου το ήμισυ των συστάσεών μας αφορούν αδυναμίες στο στάδιο της εφαρμογής (45 %), το ένα τέταρτο αδυναμίες στο στάδιο του σχεδιασμού (27 %) και το τελευταίο τέταρτο αδυναμίες στο στάδιο της επανεξέτασης (28 %). Ο βαθμός αποδοχής των συστάσεων ήταν σχετικά σταθερός σε όλα τα στάδια του κύκλου της πολιτικής (μεταξύ 95 % και 98 %). Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον ήταν υψηλότερο στο στάδιο του σχεδιασμού (78 %). Το ποσοστό τήρησης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης από τους ελεγχόμενους ήταν σημαντικά χαμηλότερο στις περιπτώσεις των συστάσεων που αφορούσαν τα στάδια της εφαρμογής και της επανεξέτασης (57 % και στις δύο περιπτώσεις) από ό,τι εκείνων που αφορούσαν το στάδιο του σχεδιασμού (70 %). Τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας παρουσιάζονται λεπτομερώς στο ***γράφημα 12.6***.

Γράφημα 12.6 – Βαθμός αποδοχής, υλοποίησης και τήρησης του χρονοδιαγράμματος, ανά στάδιο του κύκλου της πολιτικής

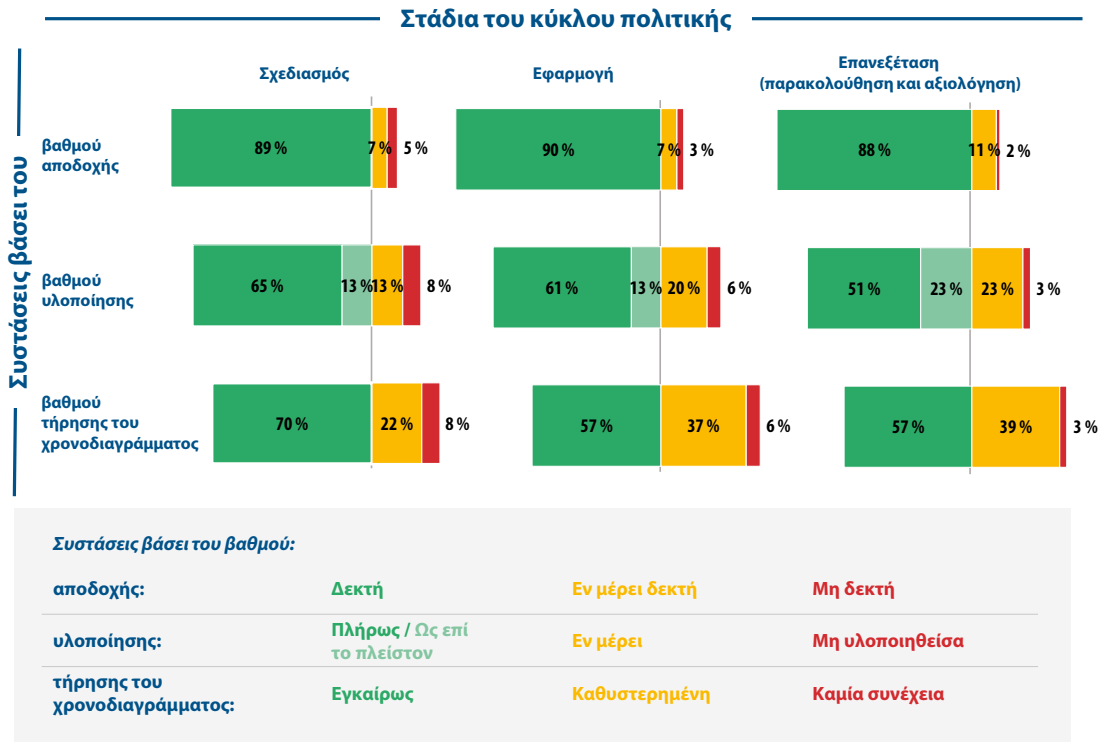

Συστάσεις βάσει του βαθμού:			
αποδοχής:	**Δεκτή**	**Εν μέρει δεκτή**	**Μη δεκτή**
υλοποίησης:	**Πλήρως** / Ως επί το πλείστον	**Εν μέρει**	**Μη υλοποιηθείσα**
τήρησης του χρονοδιαγράμματος:	**Εγκαίρως**	**Καθυστερημένη**	**Καμία συνέχεια**

Σημ.: Προς διευκόλυνση της ανάγνωσης, τα αριθμητικά στοιχεία παρουσιάζονται χωρίς δεκαδικά ψηφία, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ενδεχομένως διαφορές από τη στρογγυλοποίηση.

Πηγή: ΕΕΣ.

Συμπέρασμα

12.18. Το συμπέρασμά μας είναι ότι το 74 % των συστάσεων που είχαμε διατυπώσει στις ειδικές εκθέσεις του 2022 έχουν υλοποιηθεί είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον (έναντι 76 % το προηγούμενο έτος). Το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος αυξήθηκε από 56 % πέρυσι σε 60 % φέτος. Περίπου οι μισές (45 %) από τις συστάσεις μας αφορούν το στάδιο της εφαρμογής των πολιτικών ή των προγραμμάτων. Τα υψηλότερα επίπεδα υλοποίησης (78 %) και τήρησης του χρονοδιαγράμματος (70 %) καταγράφονται σε σχέση με συστάσεις που αφορούν το στάδιο του σχεδιασμού των πολιτικών ή των προγραμμάτων.

Παραρτήματα

Παράρτημα 12.1 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου

Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος: έγκαιρη υλοποίηση καθυστέρηση στην υλοποίηση δεν έχει παρέλθει η ημερομηνία-στόχος καμία ενέργεια σε συνέχεια της σύστασης δεν αξιολογήθηκε ο βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 01/2022: «Ενωσιακή στήριξη για το κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια – Παρά τις προσπάθειες, εξακολουθούν να υπάρχουν θεμελιώδη προβλήματα»	1	72	δεκτή	πλήρως		καθυστέρηση στην υλοποίηση
	2, στοιχείο α)	75	εν μέρει δεκτή	πλήρως		έγκαιρη υλοποίηση
	2, στοιχείο β)	75	εν μέρει δεκτή	μερικώς	Η Επιτροπή στηρίζει οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) και οργανισμούς μέσων ενημέρωσης διά της Διευκόλυνσης της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών και του προγράμματος για τα μέσα ενημέρωσης υπέρ των Δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας. Το συνολικό ύψος της χρηματοδότησης για τον μηχανισμό αυτό έχει αυξηθεί σημαντικά, από 48,1 εκατομμύρια ευρώ ετησίως κατά την περίοδο 2014-2020 σε 70,18 εκατομμύρια ευρώ ετησίως κατά την περίοδο 2021-2027. Για να υποστηρίξει το	καθυστέρηση στην υλοποίηση

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					προσωπικό της ΕΕ στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της ενωσιακής στήριξης στον τομέα αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών στην περιοχή της διεύρυνσης για την περίοδο 2021-2027 (Guidelines for EU Support to Civil Society in the Enlargement Region), οι οποίες επανεξετάζονται ετησίως. Παρά την αυξημένη χρηματοδοτική στήριξη, από τα στοιχεία που παρασχέθηκαν δεν προκύπτει ότι η στήριξη αυτή αποτελεί «μακροπρόθεσμη χρηματοδοτική στήριξη για τις ΟΚΠ και τους ανεξάρτητους οργανισμούς μέσων ενημέρωσης κατά τρόπο που να μην βασίζεται αποκλειστικά στη χρηματοδότηση έργων».	
	2, στοιχείο γ)	75				
	2, στοιχείο δ)	75				
	3	77				
	4, στοιχείο α)	80				
	4, στοιχείο β)	80				
	4, στοιχείο γ)	80				

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 02/2022: «Ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις – Μερική εξοικονόμηση ενέργειας αλλά αδυναμίες στον σχεδιασμό και στη διαδικασία επιλογής έργων»	1, στοιχείο α)	125			Εξακολουθεί να μην αξιολογείται κατά τρόπο συστηματικό το δυναμικό συμβολής των κονδυλίων της ΕΕ που επενδύονται για τους σκοπούς της ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις στο στάδιο του προγραμματισμού, ενώ ούτε η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής συνδέεται κατά τρόπο συστηματικό με τις χρηματοδοτικές ανάγκες που προσδιορίζονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Ως αποτέλεσμα, οι αποφάσεις προγραμματισμού εξακολουθούν να βασίζονται κυρίως στις αιτιολογήσεις που παρέχουν τα ίδια τα κράτη μέλη, χωρίς να αξιολογείται σε επίπεδο ΕΕ αν η κλίμακα και ο σχεδιασμός των προγραμματιζόμενων επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης σε επιχειρήσεις ανταποκρίνονται δεόντως στις προσδιορισμένες ανάγκες.	
	1, στοιχείο β)	125				
	2	134				
Ειδ. έκθεση 03/2022: «Τεχνολογία 5G στην ΕΕ – Καθυστερήσεις στην ανάπτυξη των δικτύων και ανεπίλυτα ζητήματα ασφάλειας»	1, στοιχείο α)	83			Η Επιτροπή έχει προβεί σε ορισμένες αρχικές ενέργειες, αλλά εξακολουθεί να μην υπάρχει κοινός ορισμός, σε επίπεδο ΕΕ, της προσδοκώμενης ποιότητας των υπηρεσιών των δικτύων 5G που να καλύπτει πτυχές όπως η κατώτατη ταχύτητα ή ο μέγιστος λανθάνων χρόνος.	
	1, στοιχείο β)	83				
	1, στοιχείο γ)	83				
	2, στοιχείο α)	91				

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	2, στοιχείο β)	91				
	2, στοιχείο γ)	91			Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, εξέτασε για ποιες πτυχές της ασφάλειας των δικτύων 5G είναι αναγκαίος ο προσδιορισμός εκτελεστών απαιτήσεων. Στις αρχές του 2026, υπέβαλε πρόταση αναθεώρησης της πράξης για την κυβερνοασφάλεια, η οποία προβλέπει μηχανισμό για την αντιμετώπιση των στρατηγικών κινδύνων στις αλυσίδες εφοδιασμού στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Επίσης, προτίθεται να δημοσιεύσει εκτελεστικές πράξεις για τον προσδιορισμό εκτελεστών απαιτήσεων, κάτι που, όμως, δεν έχει γίνει ακόμη.	
	3, στοιχείο α)	93			Η Επιτροπή παρακολουθούσε τακτικά και ανέφερε στοιχεία σχετικά με τα νομικά πλαίσια που έχουν εγκρίνει ή προτείνει τα κράτη μέλη για τη χορήγηση χρόνου στους φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας, ώστε να αντικαταστήσουν τον εξοπλισμό που έχει αγοραστεί από προμηθευτές υψηλού κινδύνου. Στο πλαίσιο της *εκτίμησης επιπτώσεων* της αναθεωρημένης πράξης για την κυβερνοασφάλεια αναλύθηκε το οικονομικό κόστος της αντικατάστασης του εξοπλισμού 5G που έχει αγοραστεί από προμηθευτές υψηλού κινδύνου. Δεδομένου ότι δεν έχουν προβεί όλα τα κράτη μέλη σε ενέργειες όσον αφορά όλα τα σχετικά ζητήματα, οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν επαρκούν. Ακόμη, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης του κόστους με το οποίο επιβαρύνονται οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					τηλεφωνίας για την αντικατάσταση του εξοπλισμού 5G που έχει αγοραστεί από προμηθευτές υψηλού κινδύνου.	
	3, στοιχείο β)	93	✓			⏱
Ειδ. έκθεση 04/2022: «Επενδυτικά κεφάλαια – Οι δράσεις της ΕΕ δεν έχουν οδηγήσει ακόμη στη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς προς όφελος των επενδυτών»	1, στοιχείο α)	129	✗		Η Επιτροπή διεξήγαγε στοχευμένη διαβούλευση για να συγκεντρώσει τις παρατηρήσεις των διάφορων συμφεροντούχων σχετικά με τους φραγμούς στην ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών σε ολόκληρη την ΕΕ. Στις 4 Δεκεμβρίου 2025, παρουσίασε τη δέσμη μέτρων για την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων (SIU), με την οποία αναθεωρεί εν μέρει την οδηγία σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και την οδηγία για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, επιδιώκοντας βελτιώσεις ιδίως στους τομείς της διασυνοριακής διανομής και της εποπτικής *σύγκλισης*. Ο πρόσφατος συμβιβασμός επί της στρατηγικής για τις λιανικές επενδύσεις βασίστηκε σε τρεις άλλες εκτιμήσεις επιπτώσεων. Η στοχευμένη διαβούλευση καλύπτει συγκεκριμένα εμπόδια στη διασυνοριακή δραστηριότητα που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο δεν είναι πλήρως εναρμονισμένο. Διαρθρωτικοί παράγοντες όπως η ζήτηση, τα δίκτυα διανομής και τα συστήματα εποπτείας ελήφθησαν υπόψη μόνον εν μέρει, αν όχι καθόλου. Η δέσμη μέτρων SIU συμβάλλει εν μέρει μόνο στην αποτελεσματικότερη επίτευξη των στόχων μιας ενιαίας αγοράς επενδυτικών κεφαλαίων, διότι δεν αντιμετωπίζει διαρθρωτικούς παράγοντες που οδηγούν στη συγκέντρωση των εδρών σε περιορισμένο αριθμό	⏱

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					δικαιοδοσιών, όπως τα συστήματα εποπτείας ή οι συγκεντρώσεις παρόχων υπηρεσιών εξυπηρέτησης επενδυτικών ταμείων. Επιπλέον, πολλές *διατάξεις* εξακολουθούν να βασίζονται σε οδηγίες και όχι σε κανονισμούς.	
	1, στοιχείο β)	129			Η Επιτροπή δεν βελτίωσε το σύνολο των δεικτών για τη μέτρηση των *επιδόσεων* των επενδυτικών κεφαλαίων στο σχέδιο διαχείρισης της Γενικής Διεύθυνσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Ένωσης Κεφαλαιαγορών (ΓΔ FISMA) για το 2025. Ο μόνος νέος δείκτης που προβλέπεται στο σχέδιο δεν προσφέρει προστιθέμενη αξία για την αξιολόγηση του κατά πόσον το κανονιστικό πλαίσιο της Επιτροπής έχει επιτύχει τους επιδιωκόμενους στόχους στον τομέα των επενδυτικών κεφαλαίων.	
	2, στοιχείο α)	132				
	3, στοιχείο α)	134			Η πρόταση της Επιτροπής για τη στρατηγική για τις λιανικές επενδύσεις βελτίωσε την πληροφόρηση σχετικά με το κόστος και τη διαφάνεια. Αποσκοπούσε στον περιορισμό των αντιπαροχών και τόνιζε την ήδη ισχύουσα αρχή του «βέλτιστου συμφέροντος του πελάτη». Απαγορεύθηκαν οι αντιπαροχές για πληρωμές για ροή εντολών (payments for order flow, PFOF), οι οποίες αφορούν κυρίως εταιρείες που απλώς εκτελούν εντολές (αποκλειστικής εκτέλεσης εντολών). Οι σύμβουλοι-μεσίτες μπορούν να συνεχίσουν να πωλούν προϊόντα υψηλής αμοιβής. Στην πρότασή της, η Επιτροπή συμπεριέλαβε	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					επίσης την απαγόρευση των αντιπαροχών σε ορισμένους διαύλους διανομής και την επιβολή αυστηρότερων υποχρεώσεων δράσης προς το βέλτιστο συμφέρον του πελάτη, ενώ οι συννομοθέτες εισήγαγαν στην προσωρινή συμφωνία σχετικά με τη στρατηγική μια νέα δοκιμή αντιπαροχής, επιτρέποντας τη διατήρηση των αντιπαροχών εφόσον αυτό δικαιολογείται (αποφέρει απτό όφελος).	
	5, στοιχείο α)	138	✓			
	5, στοιχείο β)	138	✓			
Ειδ. έκθεση 05/2022: «Η κυβερνοασφάλεια στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ – Ο βαθμός ετοιμότητας συνολικά δεν είναι ανάλογος των απειλών»	1, στοιχείο α)	98	✓			
	1, στοιχείο β)	98	✓			
	1, στοιχείο γ)	98	✓			
	1, στοιχείο δ)	98	✓			
	1, στοιχείο ε)	98	✓			
	1, στοιχείο στ)	98	✓			
	1, στοιχείο ζ)	98	✓			
	2, στοιχείο α)	99	✓			
	2, στοιχείο β)	99	✓			
	2, στοιχείο γ)	99	✓			

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 06/2022: «Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της ΕΕ – Η προστασία τους δεν είναι απόλυτη»	1, στοιχείο α)	96				
	1, στοιχείο β)	96			Η Επιτροπή διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων που συνδέονται με τα καταχωρισμένα σχέδια ή υποδείγματα στα προϊόντα παραποίησης/απομίμησης που διαμετακομίζονται μέσω της ΕΕ ή υπόκεινται σε κάποιο τελωνειακό καθεστώς. Ωστόσο, δεν θέσπισε κατώτατο όριο παρέμβασης για την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ), ούτε διεύρυνε τον ορισμό των μικρών αποστολών, όπως είχαμε συστήσει.	
	2	97			Η Επιτροπή δεν μας παρέσχε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 210 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 αξιολόγησης, είχε εξετάσει τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης και την απουσία σαφούς μεθοδολογίας για τον καθορισμό του ύψους των τελών.	
	4	100				
	5, στοιχείο α)	101			Η Επιτροπή δρομολόγησε διάφορες μελέτες, ομάδες εργασίας και αξιολογήσεις στο πλαίσιο της υλοποίησης της σύστασης. Τα *αποτελέσματα* θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των εργασιών για τη μελλοντική νομοθεσία. Ωστόσο, η υποβολή σχεδίου πρότασης για μια στρατηγική ελέγχου με βάση τη διαχείριση των κινδύνων για τα ΔΔΙ εξακολουθεί να εκκρεμεί.	
	5, στοιχείο β)	101				

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	5, στοιχείο γ)	101	✓	✗	Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει μελέτη για την τυποποίηση των σχετικών δραστηριοτήτων αναφοράς στοιχείων, αλλά η σχετική έκθεση δεν είναι ακόμη διαθέσιμη και η νομοθετική διαδικασία δεν έχει κινηθεί.	✗
Ειδ. έκθεση 07/2022: «Μέσα διεθνοποίησης των ΜΜΕ – πολυάριθμες οι δράσεις στήριξης, όχι όμως πλήρως συνεκτικές και συντονισμένες»	1, στοιχείο α)	90	✓	▨		✓
	1, στοιχείο β)	90	✓	▨		✓
	1, στοιχείο γ)	90	✓	▨		✓
	1, στοιχείο δ)	90	✓	▨		✓
	2, στοιχείο α)	90	✓	▨		!
	2, στοιχείο β)	90	✓	▨		!
	2, στοιχείο γ)	90	✓	▨		!
	2, στοιχείο δ)	90	✓	▨		✓
	3, στοιχείο α)	90	✓	▨	Για τα έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Startup Europe καθορίστηκαν *βασικοί δείκτες επιδόσεων* (ΒΔΕ). Ωστόσο, η έλλειψη συνεκτικών πρακτικών σε σχέση με την αναφορά στοιχείων για τους ΒΔΕ και η απουσία μακροπρόθεσμης παρακολούθησης δυσχεραίνουν την αξιολόγηση των νεοφυών επιχειρήσεων σε επίπεδο έργου, καθώς και της συνολικής *αποτελεσματικότητας* και βιωσιμότητας της πρωτοβουλίας Startup Europe.	!
	3, στοιχείο β)	90	✓	▨		✓

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	3, στοιχείο γ)	90	✓		Στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έχουν περιληφθεί ως κριτήρια επιλογής κριτήρια που αφορούν τη μέτρηση της συμβολής των νεοφυών επιχειρήσεων στην οικονομική μεγέθυνση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Ωστόσο, δεν υπάρχουν ακόμη κριτήρια για τη μέτρηση του βαθμού στον οποίο μια προτεινόμενη νεοφυής επιχείρηση μπορεί να επωφεληθεί από τη συμμετοχή στο χρηματοδοτούμενο έργο, ιδίως όσον αφορά την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού και την πλήρη ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς της.	
Ειδ. έκθεση 08/2022: «Στήριξη του ΕΤΠΑ για την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ – αστοχίες στον σχεδιασμό περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης»	1, στοιχείο α)	80	✓			
	1, στοιχείο β)	80	✓			
	1, στοιχείο γ)	80	✓			
	2, στοιχείο α)	80	✗		Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη συγκεκριμένη σύσταση. Δεν έχει καλέσει, ούτε έχει στηρίξει τα κράτη μέλη να επανεξετάσουν τις διαδικασίες επιλογής στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης* (ΕΤΠΑ), ιδίως όσον αφορά τη χρηματοδότηση μέσω επιχορηγήσεων, με στόχο την επιλογή έργων μέσω μη ανταγωνιστικής διαδικασίας μόνον σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.	
	2, στοιχείο β)	80	✓			
	3, στοιχείο α)	80	✓			

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	3, στοιχείο β)	80				
Ειδ. έκθεση 09/2022: «Κλιματικές δαπάνες από τον προϋπολογισμό της ΕΕ της περιόδου 2014-2020 – Στην πραγματικότητα χαμηλότερες από τις αναφερθείσες»	1	58			Τον Ιανουάριο του 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε μελέτη σχετικά με την παρακολούθηση του προϋπολογισμού όσον αφορά τη συμβολή της κοινής γεωργικής πολιτικής στους στόχους για την κλιματική αλλαγή (Study on budget tracking of the common agricultural policy's contribution to climate change). Μολονότι η μελέτη αυτή δείχνει ότι η μεθοδολογία παρακολούθησης της δράσης για το κλίμα που εφαρμόζεται σήμερα οδηγεί σε υπερεκτίμηση κατά 24 % σε σύγκριση με εκείνη που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της μελέτης, η Επιτροπή αποφάσισε να μην προβεί σε προσαρμογές.	
	2, στοιχείο α)	60			Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή, ούτε υλοποίησε τη σύστασή μας να προσδιορίσει τις δαπάνες της ΕΕ που ενδέχεται να έχουν αρνητικό *αντίκτυπο* στο κλίμα και να αναφέρει σχετικά στοιχεία.	
	2, στοιχείο β)	60				
	2, στοιχείο γ)	60				
	3	63			Στις *ετήσιες εκθέσεις της για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ) για το 2023 και το 2024, η Επιτροπή παρουσίασε αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τους δείκτες που αφορούν την εξοικονόμηση ενέργειας, την αποφυγή εκπομπών και την εγκατεστημένη δυναμικότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ωστόσο, η κοινή γεωργική πολιτική, σημαντική συνιστώσα των	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					δαπανών της ΕΕ για το κλίμα, δεν λαμβάνεται υπόψη σε κανένα από τα αριθμητικά στοιχεία που αναφέρονται στις ΕΕΔΕ. Δεν λαμβάνονται εξάλλου υπόψη ούτε οι αρνητικές επιπτώσεις των δαπανών της ΕΕ στο κλίμα.	
Ειδ. έκθεση 10/2022: «Το LEADER και η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων διευκολύνουν μεν την τοπική συμμετοχή, τα πρόσθετα οφέλη όμως δεν αποδεικνύονται ακόμη επαρκώς»	1, στοιχείο α)	84				
	1, στοιχείο β)	84				
	1, στοιχείο γ)	84				
	1, στοιχείο δ)	84				
	1, στοιχείο ε)	84			Το 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε μελέτη υποστήριξης της αξιολόγησης του κόστους και των οφελών της εφαρμογής του LEADER (Evaluation support study of the costs and benefits of the implementation of LEADER). Η προσέγγιση του LEADER συνίσταται στην εμπλοκή των τοπικών κοινοτήτων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση στρατηγικών, καθώς και στην κατανομή των πόρων για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Ωστόσο, μολονότι στο στάδιο καθορισμού της εμβέλειας της αξιολόγησης είχε συμφωνηθεί ότι θα αξιολογείτο ο βαθμός στον οποίο οι πόροι του LEADER χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση εκ του νόμου προβλεπόμενων καθηκόντων ενωσιακών, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών φορέων, αυτό δεν έγινε κατά τρόπο συστηματικό ή ποσοτικό, λόγω έλλειψης επαρκώς λεπτομερών και συγκρίσιμων δεδομένων.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	2	84			Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει δύο αξιολογήσεις: μία για την πολιτική συνοχής και μία για το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας* (ΕΤΘΑ). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία [π.χ. δημοσίευση της αξιολόγησης της πολιτικής συνοχής και των συναφών όρων αναφοράς και δημοσιεύσεις του δικτύου παρακολούθησης, αξιολόγησης και τοπικής υποστήριξης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (FAMENET) για την αξιολόγηση του ΕΤΘΑ], οι αξιολογήσεις καλύπτουν ορισμένες μόνο από τις πτυχές των στοιχείων α) έως ε) της σύστασης 1. Η αξιολόγηση του ΕΤΘΑ δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.	
Ειδ. έκθεση 11/2022: «Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ – Η καταχώριση σε “μαύρη λίστα” χρήζει καλύτερης εφαρμογής»	1	90				
	2, σημείο 1)	93				
	2, σημείο 2)	93			Η Επιτροπή έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση της εποπτείας του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES) σε επίπεδο οργάνου με την ανάπτυξη μηχανισμών για την παρακολούθηση των πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) και την επισημοποίηση των κεντρικών ελέγχων μέσω των τροποποιημένων εσωτερικών κανόνων. Η ενσωμάτωση της εποπτείας στους εσωτερικούς κανόνες συνιστά σημαντική βελτίωση, καθώς εντάσσει τη λογοδοσία και τη συνέπεια στις αποφάσεις αποκλεισμού. Η ανάπτυξη συστημάτων για την παρακολούθηση των συστάσεων τόσο της OLAF όσο και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας διασφαλίζει μια συστηματικότερη και	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					περισσότερο τεκμηριωμένη διαδικασία παρακολούθησης. Ωστόσο, παρά τις βελτιώσεις αυτές, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές αδυναμίες. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν έχει αποδείξει παρακολούθηση σε επίπεδο οργάνου καμίας από τις κύριες πηγές δεδομένων που αναφέρονται συγκεκριμένα στη σύσταση, συμπεριλαμβανομένων των αρχείων του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών (IMS), των οριστικών αποτελεσμάτων ελέγχων, των αποφάσεων σε υποθέσεις ανταγωνισμού και των κοινοποιήσεων των εταίρων υλοποίησης. Μολονότι εξήγησε ότι η χρήση των εν λόγω πηγών αποτελεί πρωτίστως ευθύνη των *διατακτών*, σύμφωνα με την αποκεντρωμένη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ, δεν κατέδειξε πώς εποπτεύεται η χρήση τους σε επίπεδο οργάνου, ώστε να διασφαλίζεται ο συνεπής εντοπισμός υποθέσεων που μπορούν να καταχωριστούν στο EDES στις διάφορες υπηρεσίες. Τα κενά αυτά περιορίζουν την ικανότητα της Επιτροπής να εντοπίζει πιθανές υποθέσεις αποκλεισμού και στην ουσία παρεμποδίζουν την υλοποίηση της σύστασης 2, σημείο 2). Επιπλέον, αν και το πλαίσιο παρακολούθησης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θεσπίστηκε πρόσφατα και οι πρώτες σχετικές διαδικασίες πραγματοποιήθηκαν το 2025, η αποτελεσματικότητά του δεν έχει ακόμη αποδειχθεί στην πράξη.	
	2, σημείο 3)	93			Η απαίτηση περί εξακρίβωσης της βάσης δεδομένων EDES σε διάφορα στάδια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και οι προειδοποιήσεις που είναι ενσωματωμένες στο λογιστικό σύστημα *ABAC* (και αργότερα στο *SUMMA*) εντάσσονται σε μια συστηματική προσέγγιση για τον	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					μετριασμό των κινδύνων που εγκυμονούν συμβατικές ρυθμίσεις με οντότητες που έχουν αποκλειστεί. Η αναφορά σε λεπτομερή εσωτερικά έγγραφα καθοδήγησης καταδεικνύει τη θεσμοθέτηση των εν λόγω ελέγχων εξακρίβωσης. Μολονότι οι εν λόγω διασφαλίσεις περιλαμβάνονται πλέον στην επικαιροποιημένη καθοδήγηση και στο νέο σύστημα SUMMA, η Επιτροπή δεν έχει θεσπίσει σημαντικούς νέους εκ των υστέρων ελέγχους εξακρίβωσης πέραν εκείνων που εφαρμόζονταν ήδη κατά τον χρόνο του ελέγχου μας. Αν και έχει αναπτύξει διαδικτυακή υπηρεσία που αποσκοπεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης εξωτερικών συστημάτων στη βάση δεδομένων EDES, αυτή η δυνατότητα δεν είναι λειτουργική στην πράξη. Επιπλέον, δεν εφαρμόζονται ακόμη ενισχυμένοι αναλυτικοί έλεγχοι και αποτελεσματικές διασυνδέσεις με άλλα εργαλεία σε επίπεδο οργάνου.	
	2, σημείο 4)	93			Η Επιτροπή έχει εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές για την υποστήριξη της λειτουργίας του EDES και έχει παράσχει σαφέστερη υποστήριξη στους διατάκτες, ιδίως όσον αφορά τις διαδικασίες που σχετίζονται με την OLAF. Στόχος της καθοδήγησης του 2024 σχετικά με τη χρήση των εκθέσεων της OLAF είναι η διασφάλιση συνεπούς και διαφανούς χειρισμού των πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ από τους διατάκτες. Από κοινού, οι δράσεις αυτές ενισχύουν συνολικά τη διακυβέρνηση και τη λογοδοσία του συστήματος και συνιστούν ουσιαστική πρόοδο στον τομέα που καλύπτει η σύσταση. Όμως, παρά τα επιτεύγματα αυτά, το πεδίο εφαρμογής της επίσημης	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					καθοδήγησης εξακολουθεί να περιορίζεται ουσιαστικά στις διαδικασίες που σχετίζονται με την OLAF στο πλαίσιο του EDES. Για τις υπόλοιπες πηγές δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ (όπως αρχεία του IMS, υποθέσεις της EPPO, ευρήματα ελέγχων, υποθέσεις ανταγωνισμού ή κοινοποιήσεις εταίρων υλοποίησης), η Επιτροπή βασίζεται σε προϋπάρχουσες *ad hoc* ρυθμίσεις που δεν έχουν τυποποιηθεί σε ένα συνεκτικό πλαίσιο. Κατά συνέπεια, ο στόχος της σύστασης για τη διασφάλιση ολοκληρωμένων, τυποποιημένων διαδικασιών για τις πηγές δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ δεν έχει ακόμη επιτευχθεί πλήρως.	
	2, σημείο 5)	93			Η Επιτροπή έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με το EDES σε θεσμικό επίπεδο. Η διοργάνωση του ετήσιου εργαστηρίου του EDES και η δημιουργία της πλατφόρμας εμπειρογνωμόνων του EDES σηματοδοτεί τη μετάβαση από *ad hoc* πρωτοβουλίες ενημέρωσης σε μια περισσότερο δομημένη, βιώσιμη και συνεργατική προσέγγιση για τους εμπλεκόμενους σε εσωτερικό επίπεδο. Παρότι εντός της Επιτροπής έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, δεν έχουν καταγραφεί δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τους εταίρους υλοποίησης υπό έμμεση διαχείριση, ενώ περιορισμένες είναι και οι δραστηριότητες αυτού του είδους που απευθύνονται στις αρχές των κρατών μελών. Δεδομένου ότι οι ομάδες αυτές διαχειρίζονται σημαντικά τμήματα του προϋπολογισμού της ΕΕ, ο πλήρης ή ο μερικός αποκλεισμός τους από τις προσπάθειες	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης αποτελεί θεμελιώδη αδυναμία στην υλοποίηση της σύστασης.	
	3	95	✓		Με την επικαιροποίηση του υποδείγματος διαχειριστικής δήλωσης και των υποδειγμάτων *συμφωνιών συνεισφοράς*, η Επιτροπή ενίσχυσε το επίσημο πλαίσιο, διασφαλίζοντας ότι υπενθυμίζεται στους εταίρους η υποχρέωσή τους να αναφέρουν περιπτώσεις *απάτης*, παρατυπιών και αποκλεισμού. Η Επιτροπή βασίζεται στη διοικητική αυτονομία των εταίρων και δεν έχει συμπληρώσει την προσέγγιση αυτή με δραστηριότητες παρακολούθησης ή επαλήθευσης, ώστε να διασφαλίσει ότι αυτοί συμμορφώνονται με την υποχρέωσή τους να αναφέρουν τις περιπτώσεις αποκλεισμού.	
	4	96	✓		Με την πρόταση για την αναθεώρηση του *δημοσιονομικού κανονισμού*, η Επιτροπή έδωσε συνέχεια στη σύσταση, επεκτείνοντας το EDES στην *επιμερισμένη διαχείριση* και στα κονδύλια που εκτελούνται υπό άμεση διαχείριση με τα κράτη μέλη. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του τελικά εγκριθέντος δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά το θέμα αυτό είναι πιο περιορισμένο, λόγω συμβιβασμών με τους συννομοθέτες κατά τη νομοθετική διαδικασία.	
	5, σημείο 1)	97	✓			
	5, σημείο 2)	97	✓			
	5, σημείο 3)	97	✓		Ο κανονισμός 2024/2509 απαιτεί από όλες τις οντότητες που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ να τροφοδοτούν το εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					κινδύνου με σχετικά δεδομένα, ενισχύοντας έτσι την ικανότητα της Επιτροπής να εντοπίζει κινδύνους και να προστατεύει τον ενωσιακό προϋπολογισμό. Προβλέπει επίσης ότι το νέο εργαλείο θα εισαγάγει μια σύγχρονη αρχιτεκτονική ΤΠ που θα αξιοποιεί τη *διαλειτουργικότητα* και την τεχνητή νοημοσύνη, εκσυγχρονίζοντας τους μηχανισμούς χρηματοοικονομικής διαχείρισης και εποπτείας σε ολόκληρη την ΕΕ. Η Επιτροπή δεν έχει ολοκληρώσει ακόμη την ανάπτυξη του κοινού εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου. Επιπλέον, δεδομένου ότι αυτό θα χρησιμοποιείται σε εθελοντική βάση, η αποτελεσματικότητά του ενδέχεται να είναι περιορισμένη έως ότου, κατά την προτεινόμενη επανεξέταση το 2027, αξιολογηθεί το ενδεχόμενο υποχρεωτικής χρήσης του. Πλήρης διαλειτουργικότητα με τα εθνικά συστήματα προβλέπεται να έχει επιτευχθεί έως το 2028.	
	5, σημείο 4)	97			Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για την προώθηση του συντονισμού όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων σε επίπεδο οργάνου, μεταξύ άλλων διοργανώνοντας τακτικές συνεδριάσεις ομάδων εργασίας και στοχευμένες εκδηλώσεις, όπως το εργαστήριο του 2025 για το *Arachne*. Οι πρωτοβουλίες αυτές αύξησαν την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με το Arachne και έδωσαν στις γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) την ευκαιρία να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες και τις εξελίξεις που σχετίζονται με τα δεδομένα. Παρά τις προσπάθειες αυτές, το βασικό εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου, το οποίο στηρίζει τη	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					διαθεσιμότητα και την ανταλλαγή δεδομένων σε επίπεδο οργάνου, δεν έχει ωριμάσει ακόμη πλήρως όσον αφορά τις προηγμένες λειτουργίες και τη διαλειτουργικότητα. Κατά συνέπεια, η αξιοποίησή του από τις ΓΔ παραμένει ανομοιογενής και η ανταλλαγή δεδομένων δεν είναι ακόμη συστηματική ή πλήρης. Οι περιορισμοί αυτοί έχουν μεγάλη σημασία, καθώς προκύπτουν από τα ευρύτερα ζητήματα που εντοπίζονται στη σύσταση 5, σημείο 3, τα οποία επηρεάζουν τη συνολική ικανότητα της Επιτροπής να διασφαλίζει την ολοκληρωμένη διαθεσιμότητα και την ανταλλαγή δεδομένων σε επίπεδο οργάνου.	
	5, σημείο 5)	97			Το νομικό πλαίσιο που παρέχει ο δημοσιονομικός κανονισμός (αναδιατύπωση) ενισχύει τις προσπάθειες της Επιτροπής για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε δεδομένα, της ενοποίησής τους και των μηχανισμών βαθμολόγησης κινδύνου σε σχέση με το σύνολο των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων. Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη του Arachne, το οποίο διαθέτει πλέον πρόσθετα χαρακτηριστικά και δείκτες, δείχνει σαφή δέσμευση για τον εκσυγχρονισμό της χρηματοπιστωτικής εποπτείας που βασίζεται στα δεδομένα. Αν και το πλαίσιο που θεσπίζει ο δημοσιονομικός κανονισμός (αναδιατύπωση) υποστηρίζει τη χρήση ψηφιακών, προσβάσιμων και διαλειτουργικών δεδομένων, η Επιτροπή δεν έχει αναπτύξει ακόμη ολοκληρωμένη στρατηγική που να διασφαλίζει ότι τα εθνικά και ενωσιακά δεδομένα σχετικά με τους αντισυμβαλλόμενους της ΕΕ είναι τυποποιημένα και διαλειτουργικά, όπως είχαμε συστήσει. Το πλαίσιο δεν περιλαμβάνει ακόμη	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					ειδικούς μηχανισμούς ή ρυθμίσεις διακυβέρνησης για τον συντονισμό της εναρμόνισης των δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, ο στόχος της διαλειτουργικότητας εξακολουθεί να εξαρτάται εν μέρει από τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη ευθυγραμμίζουν τα εθνικά τους συστήματα και ανταλλάσσουν σχετικά δεδομένα σε συμβατό μορφότυπο.	
Ειδ. έκθεση 12/2022: «Διατηρησιμότητα των έργων αγροτικής ανάπτυξης – Τα περισσότερα παραμένουν σε λειτουργία καθ' όλο το προβλεπόμενο διάστημα, υπάρχουν όμως δυνατότητες για περισσότερο μακροπρόθεσμα αποτελέσματα»	1	69	✓			
	2, στοιχείο α)	69	✓			
	2, στοιχείο β)	69	✓			
	3, στοιχείο α)	70	✓		Η Επιτροπή πραγματοποίησε έρευνα μεταξύ των κρατών μελών για να εντοπίσει κατάλληλες πηγές πληροφοριών σχετικά με τη συνέχιση δραστηριοτήτων των έργων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ. Ωστόσο, δεν εντόπισε κατάλληλες πηγές πληροφοριών σχετικά με το θέμα αυτό μετά τη λήξη της προβλεπόμενης περιόδου διατηρησιμότητας. Κανένα από τα κράτη μέλη δεν ανέφερε τέτοιες πηγές.	
	3, στοιχείο β)	70	✓	✗	Η υλοποίηση της σύστασης 3, στοιχείο α) (όσον αφορά τον εντοπισμό κατάλληλων πηγών πληροφοριών σχετικά με τη συνέχιση των δραστηριοτήτων των έργων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ), αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση της σύστασης 3, στοιχείο β) (όσον αφορά τη χρήση των πληροφοριών αυτών για την κατάρτιση καταλόγου παραγόντων κινδύνου). Δεδομένου ότι η σύσταση 3, στοιχείο α), υλοποιήθηκε μόνο μερικώς,	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					η Επιτροπή δεν μπόρεσε να καταρτίσει κατάλογο παραγόντων κινδύνου βάσει παραδειγμάτων λιγότερο διατηρήσιμων έργων.	
Ειδ. έκθεση 13/2022: «Ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 – περιορισμένη η εποπτεία των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και ασυντόνιστες οι δράσεις των κρατών μελών»	1, στοιχείο α)	80	✓	▬		✓
	1, στοιχείο β)	80	✓	▬		✓
	1, στοιχείο γ)	80	✓	▬		✓
	1, στοιχείο δ)	80	✓	▬		✓
	1, στοιχείο ε)	80	✗	✗	Η Επιτροπή δεν έχει κάνει δεκτή τη σύσταση αυτή, ούτε έχει αναπτύξει σαφή προσέγγιση για την ενίσχυση της αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία Σένγκεν και την επιβολή κυρώσεων.	✗
	2	82	✓	▬		✓
	3, στοιχείο α)	83	✓	▬		✓
	3, στοιχείο β)	83	✓	▬		✓

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 14/2022: «Η απόκριση της Επιτροπής στα φαινόμενα απάτης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής – Καιρός να αναζητηθεί η ρίζα του προβλήματος»	1, στοιχείο α)	112	✓			
	1, στοιχείο β)	112	✓			
	1, στοιχείο γ)	112	✓			
	2, στοιχείο α)	112	✓			
	2, στοιχείο β)	112	✓			
	2, στοιχείο γ)	112	✓		Η Επιτροπή διοργάνωσε διάφορες ανταλλαγές απόψεων με τα κράτη μέλη σχετικά με το θέμα της τεχνητής νοημοσύνης και της μηχανικής μάθησης, αν και οι συζητήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν σε γενικό πλαίσιο [δηλαδή όχι ειδικά για την *κοινή γεωργική πολιτική* (ΚΓΠ)]. Στο πλαίσιο ειδικά της ΚΓΠ, η Επιτροπή δρομολόγησε οριζόντια εκτίμηση του κινδύνου απάτης, η οποία καλύπτει, μεταξύ άλλων, τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και άλλων προηγμένων εργαλείων σε επίπεδο *οργανισμών πληρωμών*. Η διαδικασία αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί και τα αποτελέσματά της δεν έχουν κοινοποιηθεί. Το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης για το 2024 περιλάμβανε χρηματοδότηση *τεχνικής βοήθειας*, ώστε εθνικές και περιφερειακές δημόσιες αρχές να προμηθευτούν συστήματα τεχνητής νοημοσύνης και εργαλεία εξόρυξης δεδομένων. Ωστόσο, δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα κονδύλια αυτά χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση έργων στο πλαίσιο της ΚΓΠ.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 15/2022: «Ο ορθός σχεδιασμός των μέτρων για τη διεύρυνση της συμμετοχής στο "*Ορίζων 2020*" δεν αρκεί: η επίτευξη βιώσιμης αλλαγής θα εξαρτηθεί κυρίως από τις προσπάθειες των εθνικών αρχών»	1, στοιχείο α)	90				
	1, στοιχείο β)	90				
	2	92				
	3	94			Η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τις συνεργίες μεταξύ των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και του προγράμματος «*Ορίζων Ευρώπη*», η οποία προάγει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και ενισχύει τις εν λόγω συνεργίες με σκοπό την αύξηση του αντικτύπου της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας. Όσον αφορά τη συμπληρωματική χρηματοδότηση για έργα «Συγκρότησης ομάδων αριστείας» (Teaming for Excellence), στην ανακοίνωση σχετικά με τις συνεργίες διευκρινίζεται ότι η συγχρηματοδότηση έργων «Συγκρότησης ομάδων» απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης *κρατικών ενισχύσεων* στην Επιτροπή. Η ανακοίνωση εισάγει επίσης την ενιαία αξιολόγηση της πρότασης έργου που καλύπτει και τα δύο μέρη του (δηλαδή το μέρος που σχετίζεται με το «Ορίζων Ευρώπη» και το μέρος που σχετίζεται με την επιλεγείσα συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης, λόγου χάριν κάποιο πρόγραμμα της πολιτικής συνοχής). Η ανακοίνωση δεν προσδιορίζει λεπτομερώς τον τρόπο διενέργειας των ενιαίων αξιολογήσεων στην πράξη, ούτε αποσαφηνίζει τις αρμοδιότητες. Επιπλέον, δεν προσδιορίζει πώς μπορούν να διατεθούν εθνικοί πόροι στα έργα διεύρυνσης της συμμετοχής και διάδοσης της αριστείας. Άλλα έγγραφα στα οποία παραπέμπει	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					η Επιτροπή, όπως το νέο υπόδειγμα δήλωσης συμπληρωματικής χρηματοδότησης για έργα «Συγκρότησης ομάδων» του 2025, το έγγραφο σχετικά με την πορεία υλοποίησης των έργων αυτών και τα νέα υποδείγματα εκθέσεων υλοποίησης, αφορούν την παρακολούθηση και τη συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις και δεν έχουν ως κύριο στόχο την παροχή κινήτρων στις *διαχειριστικές αρχές* ώστε να εφαρμόζουν απλουστευμένη διαδικασία έγκρισης επιχορηγήσεων, όπως είχαμε συστήσει.	
	4, στοιχείο α)	96				
	4, στοιχείο β)	96				
	4, στοιχείο γ)	96			Επικαιροποιώντας τακτικά τα στοιχεία για τα αποτελέσματα των έργων στην πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων» και διασφαλίζοντας τη δημοσιότητά τους, η Επιτροπή ενίσχυσε την προβολή των έργων στις πλατφόρμες της ΕΕ. Οι *δικαιούχοι* που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της widerAdvance Facility ενθαρρύνονται να δημοσιοποιούν τα αποτελέσματά τους μέσω τέτοιων εργαλείων. Το έργο της widerAdvance Facility ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2025 και, ως εκ τούτου, είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί ο συνολικός αντίκτυπός του στην προβολή των έργων. Στην ειδική έκθεσή μας, είχαμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των έργων διεύρυνσης της συμμετοχής δεν επικαιροποιούνταν επαρκώς στη βάση δεδομένων της	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					Υπηρεσίας παροχής πληροφοριών στον τομέα της κοινοτικής έρευνας και ανάπτυξης (CORDIS) και ότι ήταν μόνο εν μέρει αξιόπιστες. Έκτοτε, η Επιτροπή δεν έχει αναφέρει καμία αλλαγή.	
	5, στοιχείο α)	99	✓	✗	Για να διασφαλίσει την αποτελεσματική παρακολούθηση των μέτρων διεύρυνσης της συμμετοχής και του αντικτύπου τους, είχαμε συστήσει στην Επιτροπή να θέσει συγκεκριμένους στόχους και να τους μεταφράσει σε κατάλληλους ΒΔΕ σε επίπεδο μέτρων. Σημειώνουμε ότι η Επιτροπή επικαιροποίησε τα υποδείγματα των εκθέσεων υλοποίησης των μέτρων «Συγκρότησης ομάδων» και προσδιόρισε καλύτερους ΒΔΕ. Ωστόσο, δεν παρείχε στοιχεία που να αποδεικνύουν τον καθορισμό στόχων και την παρακολούθηση της επίτευξής τους σε επίπεδο μέτρων, δηλαδή του βαθμού στον οποίο τα μέτρα «Συγκρότησης ομάδων» και «Εδρών Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ)» έχουν αυξήσει τις επιδόσεις της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης στις χώρες που συμμετέχουν σε έργα διεύρυνσης.	✗
	5, στοιχείο β)	99	✓	◔	Σε συνέχεια της εν λόγω σύστασης, η Επιτροπή εισήγαγε ένα μόνο μέτρο. Πρόκειται για μια έρευνα, μέσω της οποίας συγκεντρώθηκαν σχόλια και απόψεις για το 25 % των έργων «Συγκρότησης ομάδων». Με την έρευνα διαπιστώθηκε ότι μόνο το 38 % των έργων «Συγκρότησης ομάδων αριστείας» θεωρείται ότι έχει επιτύχει μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, σύμφωνα με όσους απάντησαν, και ότι, για το 50 % των απαντησάντων, η χρηματοδότηση και η οικονομική σταθερότητα είναι τα	◔

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					κύρια εμπόδια για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Η Επιτροπή δεν έχει αναπτύξει συστηματική προσέγγιση για τη συλλογή εκ των υστέρων πληροφοριών σχετικά με τα έργα «Συγκρότησης ομάδων» μετά το τέλος της περιόδου χρηματοδότησης, κάτι που όμως είναι απαραίτητο για την αξιολόγηση του μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου αντικτύπου τους.	
Ειδ. έκθεση 16/2022: «Δεδομένα στην κοινή γεωργική πολιτική – Τα μαζικά δεδομένα δεν αξιοποιούνται στο έπακρο στο πλαίσιο των αξιολογήσεων πολιτικής»	1	87	✓	▰▰▰		✓
	2, στοιχείο α)	87	✓	▰▰		✓
	2, στοιχείο β)	87	✓	▰▰▰		✓
	2, στοιχείο γ)	87	✓	▰▰		✓
Ειδ. έκθεση 17/2022: «Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εξωτερικοί σύμβουλοι – Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης»	1, στοιχείο α)	87	✓	▰▰▰		✓
	1, στοιχείο β)	87	✓	▰▰▰		✓
	1, στοιχείο γ)	87	✓	▰▰▰		✓
	2, στοιχείο α)	89	✓	▰▰		!
	2, στοιχείο β)	89	✓	▰▰▰		✓
	2, στοιχείο γ)	89	✓	▰▰▰		!
	2, στοιχείο δ)	89	✓	▰▰▰		✓

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	3, στοιχείο α)	90	✓			
	3, στοιχείο β)	90	✓			
	3, στοιχείο γ)	90	✓			
	4	91	✓			
Ειδ. έκθεση 18/2022: «Θεσμικά όργανα της ΕΕ και πανδημία COVID-19 – Ταχεία η απόκρισή τους, ωστόσο πρόκληση παραμένει η αξιοποίηση της καινοτομίας και της ευελιξίας που αναδύθηκαν από την κρίση»	1	96	✓			
	2, στοιχείο α)	99	✓			
	2, στοιχείο β)	99	✓			
	3, στοιχείο α)	101	✓			
	3, στοιχείο β)	101	✓			
	3, στοιχείο γ)	101	✓			
	3, στοιχείο δ)	101	✓			

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 19/2022: «Προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19 – Μετά τις αρχικές προκλήσεις, η ΕΕ εξασφάλισε επαρκείς δόσεις, ωστόσο η διαδικασία δεν έχει αξιολογηθεί διεξοδικά»	1	78				
	2, στοιχείο α)	81			Η κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών σε συνθήκες κρίσης περιλάμβανε στοιχεία εκτίμησης κινδύνου. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει διενεργήσει ακόμη εκτίμηση κινδύνου σχετικά με την προσέγγιση που εφαρμόζει η ΕΕ για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, ούτε έχει προτείνει κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν προσδιοριστεί.	
	2, στοιχείο β)	81			Η Επιτροπή έχει υπογράψει την ενιαία σύμβαση-πλαίσιο που απαιτείται για την εκτέλεση τεστ αντοχής και προσομοιώσεων. Δεν έχει ακόμη υποβάλει σε τεστ αντοχής όλες τις συνιστώσες του επικαιροποιημένου πλαισίου της για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών σε συνθήκες πανδημίας, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης στοιχείων και πληροφοριών, ώστε να εντοπίσει αδυναμίες και τομείς όπου υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 20/2022: «Δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης αλιείας – Η ανομοιογένεια των ελέγχων και των κυρώσεων σε επίπεδο κρατών μελών περιορίζει την αποτελεσματικότητα των υπαρχόντων συστημάτων ελέγχου»	1, στοιχείο α)	98				
	1, στοιχείο β)	98			Η Επιτροπή αναθεώρησε τα κριτήρια κινδύνου και τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που είχαν θεσπιστεί με τον κανονισμό της (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 για την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία, εγκρίνοντας τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2025/1522 της Επιτροπής. Αναμένεται ότι έτσι θα διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των κριτηρίων κινδύνου από τα κράτη μέλη και θα δοθεί στην Επιτροπή η δυνατότητα να παρακολουθεί αν οι έλεγχοι και οι επαληθεύσεις συμμορφώνονται με τα εν λόγω αναθεωρημένα κριτήρια. Η Επιτροπή θα είναι σε θέση να εξετάσει αν οι έλεγχοι και οι επαληθεύσεις των κρατών μελών επικεντρώθηκαν στα αναθεωρημένα κριτήρια κινδύνου, μόνον αφότου λάβει τις πρώτες διετείς εκθέσεις τους το 2028, οι οποίες θα καλύπτουν την περίοδο 2026-2027.	
	1, στοιχείο γ)	98			Αφού ανέλυσε τις εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη την περίοδο 2018-2021, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου και κίνησε *διαδικασία επί παραβάσει* κατά ενός εξ αυτών. Δεν έχει ολοκληρώσει ακόμη την ανάλυση των εκθέσεων των κρατών μελών σχετικά με την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία για την περίοδο 2022-2023. Όταν την ολοκληρώσει, θα είναι πλέον σε θέση να λάβει τα κατάλληλα μέτρα και να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες.	
	2, στοιχείο α)	103				

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	2, στοιχείο β)	103				
	2, στοιχείο γ)	103				
	2, στοιχείο δ)	103				
Ειδ. έκθεση 21/2022: «Η αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την Επιτροπή – Συνολικά επαρκής, ωστόσο υπάρχουν ακόμη κίνδυνοι κατά την υλοποίηση»	1, στοιχείο α)	113			Οι επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές του 2023 για το *REPowerEU* και η περαιτέρω επικαιροποίηση του 2024 εισάγουν πρόσθετα κριτήρια για την αξιολόγηση των τροποποιήσεων των *εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΕΣΑΑ), με στόχο την τυποποίηση της προσέγγισης που ακολουθείται σε όλες τις χώρες. Συνεπώς, οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ένα κοινό σύνολο κριτηρίων αξιολόγησης για όλες τις αναθεωρήσεις των ΕΣΑΑ. Η επικαιροποιημένη εσωτερική οδηγία του 2024 περιλαμβάνει τα παραρτήματα IIA και IIB, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν κατάλογος ελέγχου για την ποιοτική αξιολόγηση των αναθεωρήσεων των ΕΣΑΑ και πρέπει να συμπληρώνονται. Θεωρούμε ότι αυτό συνιστά σημαντική βελτίωση. Για τα τροποποιημένα σχέδια, η δομή του *εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών* της Επιτροπής που συνοδεύει την πρότασή της για τροποποίηση της *εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου* αντικατοπτρίζει τη δομή των κριτηρίων αξιολόγησης που καθορίζονται στα παραρτήματα IIA και IIB για την παρουσίαση του αποτελέσματος των αξιολογήσεων της Επιτροπής. Όσον αφορά τη συμπλήρωση των παραρτημάτων IIA ή IIB για τα τροποποιημένα σχέδια, παρατηρήσαμε διαφορές ως προς το επίπεδο ποιότητας και πληρότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αιτιολόγηση	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					των αξιολογήσεων δεν τεκμηριώνεται επαρκώς ή/και απουσιάζουν τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζεται.	
	1, στοιχείο β)	113	✓	✗	Η Επιτροπή ούτε έχει αλλάξει ούτε έχει βελτιώσει τον τρόπο τεκμηρίωσης της αξιολόγησης των αναθεωρήσεων των ΕΣΑΑ ή τη διαδικασία ανάκτησης σχετικών εγγράφων. Ως εκ τούτου, υπάρχουν ακόμη οι ίδιες δυσκολίες όσον αφορά τον εντοπισμό και την ταχεία ανάκτηση βασικών εγγράφων.	✗
	2	114	✓	▬		✓
	3, στοιχείο α)	116	✓	▬		✓
	3, στοιχείο β)	116	✓	▬	Γενικά, οι εκθέσεις που καταρτίζουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου παρέχουν επαρκή στοιχεία στην Επιτροπή για να παρακολουθεί την εφαρμογή των μέτρων του *μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΜΑΑ) και τη συνάφειά τους με ορισμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις (ΣΑΧ). Ωστόσο, λόγω των διαφορετικών προσεγγίσεων που εφαρμόζουν οι διάφορες αρμόδιες για τις χώρες ομάδες και της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν, δεν διασφαλίζεται ότι όλες οι ανά χώρα εκθέσεις περιέχουν σαφή και πλήρη κατάλογο των μέτρων του ΜΑΑ που έχουν συμβάλει στην πρόοδο της υλοποίησης των ΣΑΧ. Επιπλέον, από τις εκθέσεις δεν προκύπτει αν τα μέτρα αυτά έχουν συντελέσει καθοριστικά στην πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση των ΣΑΧ σε κάθε κράτος μέλος.	!

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	4, στοιχείο α)	117				
	4, στοιχείο β)	117				
	5, στοιχείο α)	119				
	5, στοιχείο β)	119			Η Επιτροπή επιδίωξε να δώσει συνέχεια στη σύσταση αυτή κατά τη διαδικασία έγκρισης των αναθεωρήσεων των ΕΣΑΑ και αποσαφήνισε ορισμένα *ορόσημα* και *τιμές-στόχο* που έπασχαν από άποψη σαφήνειας ή πληρότητας. Στο πλαίσιο των ελέγχων *συμμόρφωσης* και επιδόσεων που διενεργούμε, εξακολουθούμε να εντοπίζουμε μέτρα συνοδευόμενα από σύνολα ορόσημων και τιμών-στόχου που δεν καλύπτουν πλήρως βασικά στάδια της φάσης υλοποίησης ή όλα τα ουσιώδη στοιχεία ενός μέτρου, ιδίως όσον αφορά την ολοκλήρωσή του. Επιπλέον, έχουμε εντοπίσει περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή εφάρμοσε αποκλίνουσες πρακτικές μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών για ορόσημα και τιμές-στόχο παρεμφερών μέτρων.	
	6, στοιχείο α)	121				
	6, στοιχείο β)	121				

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 22/2022: «Στήριξη της ΕΕ προς τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα – Περιορισμένη εστίαση στην κοινωνικοοικονομική και ενεργειακή μετάβαση»	2	63	✓		Εγκρίθηκε ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1787 σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας. Βάσει των διατάξεών του συγκροτήθηκε ομάδα εμπειρογνωμόνων, η οποία συμφώνησε να συζητηθούν ορθές πρακτικές για τη μέτρηση και τη διαχείριση των εκπομπών μεθανίου από κλειστά ή εγκαταλελειμμένα ανθρακωρυχεία. Δεν έχει προσδιοριστεί πότε θα συνεδριάσει η ομάδα εμπειρογνωμόνων για την ανταλλαγή παραδειγμάτων ορθής πρακτικής.	
Ειδ. έκθεση 23/2022: «Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος “Ορίζων 2020” και των *Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων* – Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο»	1, στοιχείο α)	80	✓			
	1, στοιχείο β)	80	✓			
	2, στοιχείο α)	83	✓			
	2, στοιχείο β)	83	✓		Με τη θέση σε λειτουργία του πίνακα ελέγχου της σφραγίδας αριστείας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ) και με τη δημιουργία της νέας υποομάδας του φόρουμ του ΕΧΕ «Πρόσβαση στην αριστεία» – Δίκτυο διαχειριστικών αρχών έρευνας, καινοτομίας και συνοχής (RIMA), η Επιτροπή παρείχε παραδείγματα των εργαλείων που χρησιμοποιεί για την παρακολούθηση των υφιστάμενων συνεργιών και για τον εντοπισμό και την προώθηση παραδειγμάτων ορθής πρακτικής. Ωστόσο, η νέα ενότητα του πίνακα ελέγχου της σφραγίδας αριστείας του ΕΣΚ και το εργαλείο εξόρυξης CORTEX διασφαλίζουν μερική μόνο κάλυψη των κονδυλίων και των συνεργιών. Ο μεν πρώτος καλύπτει μόνο συνεργίες εναλλακτικής χρηματοδότησης, το δε	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					CORTEX εξακολουθεί να περιορίζεται στα ενωσιακά κονδύλια υπό *άμεση διαχείριση*. Οι εργασίες της Επιτροπής σχετικά με το σύστημα *eGrants* ήταν μια εφάπαξ διαδικασία και δεν υπάρχουν στοιχεία ότι τα αποτελέσματά της χρησιμοποιήθηκαν για την προώθηση παραδειγμάτων ορθής πρακτικής στις αρχές των κρατών μελών.	
	3, στοιχείο α)	89				
	3, στοιχείο β)	89				
	3, στοιχείο γ)	89			Η Επιτροπή χρηματοδότησε το έργο «widerAdvance Facility» στο πλαίσιο της πρόσκλησης «Μηχανισμός υποστήριξης της διάδοσης και της αξιοποίησης (HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-05)». Επίσης, ενέκρινε το στρατηγικό σχέδιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2025-2027. Αυτά είναι δύο παραδείγματα μέτρων που έλαβε η Επιτροπή, τα οποία, αν και αποτελούν θετικά βήματα, καλύπτουν εν μέρει μόνο τη σύσταση 3, στοιχείο γ). Σημειώνουμε ότι το έργο «widerAdvance Facility» ξεκίνησε μόλις τον Ιανουάριο του 2025 και, επομένως, δεν μπορεί ακόμη σε αυτό το στάδιο να αξιολογηθεί ο συνολικός αντίκτυπός του. Επιπλέον, το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του έργου περιορίζεται στις χώρες διεύρυνσης της συμμετοχής και, μολονότι οι χώρες αυτές λαμβάνουν κατά κανόνα κονδύλια σημαντικού ύψους από τα διαρθρωτικά ταμεία, οι περισσότεροι δικαιούχοι του προγράμματος «Ορίζων» (δηλαδή αυτοί τους οποίους πρωτίστως αφορά η σύστασή	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					μας) εδρεύουν σε χώρες που δεν συμμετέχουν στη διεύρυνση της συμμετοχής. Πέραν αυτών, προς το παρόν, το στρατηγικό σχέδιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2025-2027 βρίσκεται ακόμη στα χαρτιά και δεν έχει οδηγήσει σε συγκεκριμένες δράσεις. Σημειώνεται επίσης ότι, αν και η πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων» μπορεί να χρησιμεύσει ως πηγή πληροφοριών για τους (δυνητικούς) δικαιούχους του ΕΤΠΑ, δεν είναι ακόμη σαφές πώς θα παρέχει στους δικαιούχους του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ, σημείο στο οποίο επικεντρωνόταν η σύστασή μας.	
	4	90	✓			
Ειδ. έκθεση 24/2022: «Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην υπηρεσία των επιχειρήσεων – Παρά τις δράσεις της Επιτροπής, η διαθεσιμότητα ηλεκτρονικών υπηρεσιών παραμένει ανομοιογενής στα κράτη μέλη της ΕΕ»	1, στοιχείο α)	93	✓			
	1, στοιχείο β)	93	✓			
	1, στοιχείο γ)	93	✓			
	2	97	✓		Η Επιτροπή έχει σημειώσει κάποια πρόοδο με την έγκριση του κανονισμού για τη διαλειτουργική Ευρώπη, τη θέσπιση πλαισίου διακυβέρνησης και την ανάπτυξη ενιαίας πύλης πρόσβασης που απευθύνεται κυρίως σε υπεύθυνους πολιτικής, αρμόδιους υπαλλήλους δημόσιων αρχών, μηχανικούς δεδομένων, ειδικούς στον τομέα της πληροφορικής και αρχιτέκτονες επιχειρήσεων και παρέχει πρόσβαση σε σειρά εργαλείων και μέσων (π.χ. επιμόρφωση, συνέδρια, πίνακες ελέγχου, λογισμικό	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					ανοικτού κώδικα). Επίσης, η Επιτροπή συνέχισε να προωθεί τη συνεργασία και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών με διάφορους τρόπους (π.χ. ομάδες εμπειρογνωμόνων, πλατφόρμες, εργαστήρια, σεμινάρια). Ωστόσο, δεν έχει εκπονήσει ολοκληρωμένη στρατηγική για την προώθηση των διαθέσιμων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους βασικούς τελικούς χρήστες (επιχειρήσεις ή πολίτες) σε επίπεδο ΕΕ και για τον συντονισμό των υπηρεσιών αυτών με τις δράσεις των κρατών μελών σε εθνικό επίπεδο. Δεν έχουν διενεργηθεί ειδικές έρευνες μεταξύ των τελικών χρηστών για να αξιολογηθεί το επίπεδο ενημέρωσής τους. Επιπλέον, οι εθνικοί στρατηγικοί χάρτες πορείας για την ψηφιακή δεκαετία δεν περιλαμβάνουν κατά τρόπο συστηματικό παρόμοια μέτρα διάδοσης προς εφαρμογή από τα κράτη μέλη.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 25/2022: «Επαλήθευση του *ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος* για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της ΕΕ – Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την κατάρτιση των στοιχείων καλύφθηκαν εν γένει ικανοποιητικά, αλλά υπάρχει περιθώριο για καλύτερη ιεράρχηση των ενεργειών»	1, στοιχείο α)	106	✓		Όταν πρέπει να αντιμετωπιστούν πολλά εγκάρσια ζητήματα, είχαμε συστήσει στη Eurostat να δίνει προτεραιότητα σε εκείνα που είναι πιθανότερο να έχουν τη μεγαλύτερη επίπτωση στα περισσότερα κράτη μέλη. Ωστόσο, η Eurostat εντόπισε μικρό αριθμό τέτοιων ζητημάτων (τρία) για τον κύκλο επαλήθευσης της περιόδου 2025-2029 και θα τα αντιμετωπίσει όλα, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει ανάγκη κατά προτεραιότητα ιεράρχησής τους. Ως εκ τούτου, δεν μπορέσαμε να αξιολογήσουμε αν υλοποιήθηκε η σύστασή μας σχετικά με την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των εργασιών.	
	1, στοιχείο β)	106	✓			
	1, στοιχείο γ)	106	✓			
	1, στοιχείο δ)	106	✓			
	2, στοιχείο α)	107	✓			
	2, στοιχείο β)	107	✓		Όταν πρέπει να ληφθεί απόφαση για τον περιορισμό της περιόδου εφαρμογής μελλοντικών *επιφυλάξεων*, είχαμε συστήσει στη Eurostat να διενεργεί ορθή ανάλυση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, βάσει επαρκών ποσοτικών ή ποιοτικών πληροφοριών και του ειδικού κινδύνου για κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Ωστόσο, δεν μπορούμε ακόμη να προσδιορίσουμε τον βαθμό υλοποίησης της εν λόγω σύστασης, καθώς οι αποφάσεις για τον περιορισμό της περιόδου εφαρμογής των επιφυλάξεων βασίζονταν σε συγκεκριμένες τεχνικές	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					πτυχές και δεν απαιτούσαν ανάλυση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας.	
	3, στοιχείο α)	109	✓	▬		✓
	3, στοιχείο β)	109	✓	▬		✓
	3, στοιχείο γ)	109	✓	▬		✓
Ειδ. έκθεση 26/2022: «Ευρωπαϊκές στατιστικές – Προοπτικές για περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας»	1	92	✓	✗	Η Επιτροπή δεν έχει προβεί σε ενέργειες για να διασφαλίσει την περισσότερο ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των χρηστών στην ευρωπαϊκή στατιστική συμβουλευτική επιτροπή.	✗
	2, στοιχείο α)	93	✓	▬		✓
	2, στοιχείο β)	93	✓	▬		✓
	3, στοιχείο α)	98	✓	▬		✓
	3, στοιχείο β)	98	✓	▬		✓
	4, στοιχείο α)	100	✗	✗	Η Επιτροπή ούτε έκανε δεκτή ούτε εφάρμοσε τη σύσταση να αξιολογήσει την αναγκαιότητα και την προστιθέμενη αξία της παροχής πρόσβασης σε προδημοσιεύσεις.	✗
	4, στοιχείο β)	100	✓	▬		!

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	5	103	⊗	✕	Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη σύσταση και δεν προέβη σε καμία ενέργεια για να αξιολογήσει αν είναι εφικτή και πρόσφορη η επέκταση της τρέχουσας εντολής του ευρωπαϊκού συμβουλευτικού φορέα για τη διακυβέρνηση στον τομέα της στατιστικής, ώστε να μπορεί να αποφασίζει για όλα τα βασικά στοιχεία σχεδιασμού της αξιολόγησης από ομοτίμους.	⊗
Ειδ. έκθεση 27/2022: «Στήριξη της ΕΕ για τη διασυνοριακή συνεργασία με τις γειτονικές χώρες – Πολύτιμη στήριξη, αλλά η υλοποίηση ξεκίνησε με μεγάλη καθυστέρηση και τα προβλήματα συντονισμού πρέπει να αντιμετωπιστούν»	1, στοιχείο α)	91	✓	▨		✓
	1, στοιχείο β)	91	✓	▨		✓
	2	92	✓	▨		✓
	3	95	✓	▨		!
	4	99	✓	▨		✓
	5	101	✓	▨		!
	6	102	✓	▨		✓

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ειδ. έκθεση 28/2022: «*Στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE)* – Η χρηματοδότηση από το SURE μπορεί να συνέβαλε στη διατήρηση των θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης της COVID-19, ο πλήρης αντίκτυπός της όμως παραμένει άγνωστος»	1	70				

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα 12.2 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022 – άλλοι ελεγχόμενοι

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου

Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος: έγκαιρη υλοποίηση καθυστέρηση στην υλοποίηση δεν έχει παρέλθει η ημερομηνία-στόχος καμία ενέργεια σε συνέχεια της σύστασης δεν αξιολογήθηκε ο βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA)						
Ειδ. Έκθεση 04/2022: «Επενδυτικά κεφάλαια – Οι δράσεις της ΕΕ δεν έχουν οδηγήσει ακόμη στη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς προς όφελος των επενδυτών»	2, στοιχείο β)	132				
	2, στοιχείο γ)	132			Όσον αφορά τις αξιολογήσεις από ομοτίμους, η ESMA χαρτογράφησε τις πρακτικές των εθνικών αρμόδιων αρχών (ΕΑΑ) και τις συνέκρινε με τις προσδοκίες. Οι στρατηγικές εποπτικές προτεραιότητες της Ένωσης και οι κοινές εποπτικές δράσεις (ΚΕΔ) μπορούν επίσης να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο σύγκλισης των ΕΑΑ. Η ESMA έχει αρχίσει να χαρτογραφεί τις πρακτικές και τις βελτιώσεις των ΕΑΑ σε επίπεδο εργαλείων ή θεμάτων (π.χ. αξιολογήσεις από ομοτίμους, συζητήσεις επί υποθέσεων, επισκοπήσεις των στρατηγικών εποπτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης). Δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σχέδιο σχετικά με τον τρόπο ή τους τομείς στους οποίους πρέπει να χαρτογραφηθούν συστηματικά αποκλίνουσες πρακτικές σε άλλα εργαλεία ή θέματα. Η ESMA δεν έχει αποδείξει ακόμη	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					ότι έχει αξιοποιήσει τις γνώσεις που έχει αποκομίσει από δραστηριότητες εκτός των αξιολογήσεων από ομοτίμους και των στρατηγικών εποπτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης για τη συστηματική χαρτογράφηση του επιπέδου σύγκλισης και την παρακολούθηση των αποκλίσεων. Δεν έχει προσαρμόσει τους βασικούς δείκτες επιδόσεών της (ΒΔΕ) για την αξιολόγηση των αποκλινουσών πρακτικών και της συνολικής σύγκλισης των ΕΑΑ. Μολονότι έχει βελτιώσει τους ΒΔΕ της για τη μέτρηση της εξέλιξης των εποπτικών κινδύνων, εξακολουθεί να μην μετρά το επίπεδο σύγκλισης στο πλαίσιο επιδόσεών της. Αντ' αυτού, η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιείται σε *ad hoc* βάση στο πλαίσιο των στρατηγικών εποπτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης σε επιλεγμένους τομείς.	
	3, στοιχείο β)	134				
	3, στοιχείο γ)	134			Η ESMA προώθησε ενεργά τη δημιουργία ενός εργαλείου σύγκρισης κόστους και συνέβαλε στη σχετική νομοθετική διαδικασία. Περαιτέρω ανάλυση έδειξε ότι για την ανάπτυξη του εργαλείου θα απαιτηθούν νομοθετικές αλλαγές. Η ιδέα αυτή συμπεριλήφθηκε στη διαπραγματευτική θέση σχετικά με τη στρατηγική της Επιτροπής για τις λιανικές επενδύσεις. Το εργαλείο δεν έχει αναπτυχθεί ακόμη. Η σχετική εντολή βρίσκεται στα χέρια των συννομοθετών.	
	4	136			Η ESMA και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) έχουν σημειώσει μετρήσιμη πρόοδο προς την ανάπτυξη μιας συνεκτικής αρχιτεκτονικής *προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων* που θα καλύπτει ολόκληρο τον τομέα των	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					επενδυτικών κεφαλαίων. Ο ετήσιος κύκλος προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που εφαρμόζεται στα αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς έχει καθιερωθεί ως πρακτική. Έχει θεσπιστεί διαδικασία τακτικής παρακολούθησης σε σχέση με το άρθρο 25 της οδηγίας σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων. Η κοινή διατομεακή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την ESMA στο πλαίσιο του προγράμματος αξιολόγησης του χρηματοπιστωτικού τομέα (FSAP) της ζώνης του ευρώ βελτίωσε το βάθος της ανάλυσης. Η ανάπτυξη από το ΕΣΣΚ διατομεακού μοντέλου από την κορυφή προς τη βάση αποτελεί σημαντικό βήμα προς ένα συνεκτικό μακροπροληπτικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ. Παρά την απτή πρόοδο, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετές θεμελιώδεις αδυναμίες. Δεν υπάρχει εναρμονισμένο πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ για τον προσδιορισμό των ειδών των κεφαλαίων για τα οποία απαιτούνται εποπτικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Ο κατακερματισμός των δεδομένων στους διάφορους τομείς και οι περιορισμένες συμφωνίες ανταλλαγής δεδομένων εξακολουθούν να αποτελούν πρόσκομμα για την πλήρη εφαρμογή μοντέλων σε επίπεδο συστήματος. Τα ζητήματα αυτά καλύπτονται από τη διαβούλευση της Επιτροπής σχετικά με ένα μακροπροληπτικό πλαίσιο για τους μη τραπεζικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Εξακολουθεί να υπάρχει αβεβαιότητα όσον αφορά την εποπτική χρήση των μετρήσεων δυνητικής ζημίας για οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες υψηλής μόχλευσης. Επιπλέον, η δημοσίευση μέρους μόνο των	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					αποτελεσμάτων των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων μειώνει τη διαφάνεια και περιορίζει την πειθαρχία της αγοράς.	
Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA)						
Ειδ. Έκθεση 05/2022: «Η κυβερνοασφάλεια στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ – Ο βαθμός ετοιμότητας συνολικά δεν είναι ανάλογος των απειλών»	3, στοιχείο α)	100	✓			
	3, στοιχείο β)	100	✓			
Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)						
Ειδ. έκθεση 06/2022: «Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της ΕΕ – Η προστασία τους δεν είναι απόλυτη»	3, στοιχείο α)	99	✓			
	3, στοιχείο β)	99	✓			
	3, στοιχείο γ)	99	✓			

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)						
Ειδ. έκθεση 13/2022: «Ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 – περιορισμένη η εποπτεία των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και ασυντόνιστες οι δράσεις των κρατών μελών»	4	86	✓			
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο						
Ειδ. έκθεση 18/2022: «Θεσμικά όργανα της ΕΕ και πανδημία COVID-19 – Ταχεία η απόκρισή τους, ωστόσο πρόκληση παραμένει η αξιοποίηση της καινοτομίας και της ευελιξίας που αναδύθηκαν από την κρίση»	1	96	✓			
	2, στοιχείο α)	99	✓			
	2, στοιχείο β)	99	✓			
	3, στοιχείο α)	101	✓			
	3, στοιχείο β)	101	✓			
	3, στοιχείο γ)	101	✓		Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των νέων τρόπων εργασίας παρουσιάζονται στις ετήσιες περιβαλλοντικές δηλώσεις, με έμφαση σε περιβαλλοντικές πτυχές, όπως η κατανάλωση νερού ή χαρτιού γραφείου. Ο αντίκτυπος των νέων τρόπων	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
					εργασίας δεν έχει ποσοτικοποιηθεί σε χρηματικούς όρους, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα αξιολόγησης των οικονομικών επιπτώσεών τους.	
	3, στοιχείο δ)	101	✓			
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης						
Ειδ. έκθεση 18/2022: «Θεσμικά όργανα της ΕΕ και πανδημία COVID-19 – Ταχεία η απόκρισή τους, ωστόσο πρόκληση παραμένει η αξιοποίηση της καινοτομίας και της ευελιξίας που αναδύθηκαν από την κρίση»	1	96	✓		Όσον αφορά τη διοργανική συνεργασία, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ επικαιροποίησαν τον εσωτερικό κανονισμό της προπαρασκευαστικής επιτροπής επί θεμάτων κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης (Comité de préparation pour les questions statutaires) ώστε να της ανατεθεί η διασφάλιση της μεταξύ των θεσμικών οργάνων συνεργασίας σε περίπτωση κρίσης. Τα σχέδια επιχειρησιακής συνέχειας περιλαμβάνουν νέα ενότητα σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σε περίπτωση μακροπρόθεσμων διαταραχών, καθώς και σχετικά με μέτρα που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες διαταραχές. Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου έκανε δεκτή τη σύσταση και απάντησε ότι τα σχέδια επιχειρησιακής συνέχειας θα επικαιροποιούνταν όσον αφορά τις περισσότερο μακροπρόθεσμες κρίσεις. Ωστόσο, τα σχέδια δεν περιλαμβάνουν μέτρα ειδικά για μακροπρόθεσμες διαταραχές.	
	2, στοιχείο α)	99	✓			
	2, στοιχείο β)	99	✓			
	3, στοιχείο α)	101	✓			

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	3, στοιχείο β)	101				
	3, στοιχείο γ)	101			Σε μελέτη που εκπόνησε η συμβουλευτική διοικητική επιτροπή του Συμβουλίου το 2022 αξιολογήθηκε η δυνητική εξοικονόμηση βάσει διάφορων σεναρίων που προέβλεπαν διαφορετικό ποσοστό τηλεργασίας. Οι εκθέσεις του 2023 και του 2024 για το αποτύπωμα άνθρακα σε επίπεδο οργάνου αναφέρουν τις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας (δηλαδή τις καθημερινές μετακινήσεις των υπαλλήλων προς και από την εργασία τους) και την κινητικότητα ως πηγές εκπομπών. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν επίσης τις εκπομπές που συνδέονται με την τηλεργασία. Η μελέτη της συμβουλευτικής διοικητικής επιτροπής του 2022 βασίζεται σε σενάρια και όχι σε πραγματικά δεδομένα. Στις δύο εκθέσεις που αναφέρονται πιο πάνω, τα αριθμητικά στοιχεία ούτε αναλύονται ανά είδος κατανάλωσης (λόγου χάριν, θέρμανση, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό ή χαρτί) ούτε εκφράζονται σε χρηματικούς όρους. Ως εκ τούτου, ο πραγματικός αντίκτυπος των νέων τρόπων εργασίας δεν έχει ποσοτικοποιηθεί σε χρηματικούς όρους, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα αξιολόγησης των οικονομικών συνεπειών τους.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
	3, στοιχείο δ)	101			Στο πλαίσιο της μελέτης της συμβουλευτικής διοικητικής επιτροπής του Συμβουλίου του 2022 εκτιμήθηκαν οι πιθανές εκπομπές CO_2 και η μείωση του αποτυπώματος άνθρακα βάσει διάφορων σεναρίων που προέβλεπαν διαφορετικό ποσοστό τηλεργασίας. Οι εκθέσεις του 2023 και του 2024 για το αποτύπωμα άνθρακα σε επίπεδο οργάνου αναφέρουν τις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας (δηλαδή τις καθημερινές μετακινήσεις των υπαλλήλων προς και από την εργασία τους) και την κινητικότητα ως πηγές εκπομπών. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν επίσης τις εκπομπές που συνδέονται με την τηλεργασία. Και στις δύο εκθέσεις παρουσιάζονται επίσης αριθμητικά στοιχεία για την πρόσθετη κατανάλωση φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας που σχετίζεται με την εργασία από το σπίτι. Η μελέτη της συμβουλευτικής διοικητικής επιτροπής του 2022 βασίζεται σε σενάρια και όχι σε πραγματικά δεδομένα. Στις δύο εκθέσεις που αναφέρονται πιο πάνω, οι εκπομπές που συνδέονται με την τηλεργασία παρουσιάζονται ως ενιαίο αριθμητικό στοιχείο που αντιπροσωπεύει την πρόσθετη κατανάλωση φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στις κατοικίες των εργαζομένων. Δεν παρέχεται ανάλυση ανά είδος κατανάλωσης (λόγου χάριν, θέρμανση, νερό ή χρήση χαρτιού στον χώρο εργασίας), η οποία θα καθιστούσε δυνατή την εκτίμηση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των νέων τρόπων εργασίας.	

Αριθμός και τίτλος της έκθεσης	Αριθ.	Σημείο ειδικής έκθεσης	Βαθμός αποδοχής	Ανάλυση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης		
				Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις	Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης						
Ειδ. έκθεση 18/2022: «Θεσμικά όργανα της ΕΕ και πανδημία COVID-19 – Ταχεία η απόκρισή τους, ωστόσο πρόκληση παραμένει η αξιοποίηση της καινοτομίας και της ευελιξίας που αναδύθηκαν από την κρίση»	1	96	✓			
	2, στοιχείο α)	99	✓			
	2, στοιχείο β)	99	✓			
	3, στοιχείο α)	101	✓			
	3, στοιχείο β)	101	✓			
	3, στοιχείο γ)	101	✓			
	3, στοιχείο δ)	101	✓			

Πηγή: ΕΕΣ.

Προσάρτημα

Αναφορά

[υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 92, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014]

σχετικά με τυχόν ενδεχόμενες υποχρεώσεις που απορρέουν από την άσκηση των καθηκόντων της Επιτροπής και του Συμβουλίου δυνάμει του προαναφερόμενου κανονισμού, για το οικονομικό έτος 2025

Εισαγωγή

Νομική βάση

01 Το άρθρο 92, παράγραφος 4, του κανονισμού για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (SRM) ορίζει ότι το ΕΕΣ «υποβάλλει έκθεση, ιδίως για κάθε ενδεχόμενη υποχρέωση (του Συμβουλίου Εξυγίανσης, του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή άλλως) που απορρέει από την άσκηση των καθηκόντων του Συμβουλίου Εξυγίανσης, του Συμβουλίου και της Επιτροπής δυνάμει του κανονισμού». Το παρόν προσάρτημα καλύπτει τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου στο πλαίσιο του SRM, ενώ αυτές του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB) καλύπτονται από την ετήσια έκθεσή μας σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου στο πλαίσιο του SRM καλύπτονται επίσης από τη γνώμη μας σχετικά με την αξιοπιστία των ενοποιημένων λογαριασμών της ΕΕ (βλέπε σημείο II της δήλωσης διασφάλισης του ΕΕΣ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή).

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις: ορισμός και κριτήρια αναγνώρισης

02 Μια ενδεχόμενη υποχρέωση ορίζεται:

- είτε ως μια πιθανή υποχρέωση που προκύπτει από παρελθόντα συμβάντα και της οποίας η ύπαρξη θα επιβεβαιωθεί μόνον από την επέλευση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων που δεν εμπίπτουν πλήρως στον έλεγχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- είτε ως μια ενεστώσα υποχρέωση που προκύπτει από παρελθόντα συμβάντα, αλλά δεν αναγνωρίζεται επειδή, για την τακτοποίησή της, δεν είναι πιθανό ότι θα απαιτηθεί εκροή οικονομικών πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη ή δυναμικό εξυπηρέτησης, ή επειδή το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί αρκούντως αξιόπιστα.

03 Προκειμένου να καθοριστεί αν μια ενδεχόμενη υποχρέωση πρέπει να γνωστοποιηθεί ή μια πρόβλεψη να αναγνωριστεί, πρέπει να εκτιμηθεί η πιθανότητα εκροής οικονομικών πόρων (ταμειακή εκροή κατά κανόνα). Εάν μια μελλοντική εκροή πόρων είναι:

- πολύ πιθανή, πρέπει να αναγνωριστεί πρόβλεψη·

- πιθανή, πρέπει να γνωστοποιηθεί ενδεχόμενη υποχρέωση·
- απίθανη, δεν απαιτείται γνωστοποίηση.

Γενικές πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενες υποχρεώσεις που σχετίζονται με τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης

04 Στο πλαίσιο της εκτέλεσης των καθηκόντων τους δυνάμει του κανονισμού SRM, το SRB, το Συμβούλιο και η Επιτροπή μπορούν να επιβαρυνθούν με ενδεχόμενες υποχρεώσεις που συνδέονται με εκκρεμείς νομικές διαδικασίες (ενώπιον ενωσιακών ή εθνικών δικαστηρίων) σε σχέση με:

- **τις αποφάσεις εξυγίανσης και μη εξυγίανσης που εγκρίνουν** – Στην απόφασή του της 18ης Ιουνίου 2024 (υπόθεση C-551/22 P), το Δικαστήριο της ΕΕ έκρινε ότι μόνον οι αποφάσεις της Επιτροπής περί αποδοχής καθεστώτος εξυγίανσης μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ. Μια απόφαση εφαρμογής ή μη εργαλείων εξυγίανσης μπορεί να προσβληθεί ενώπιον δικαστηρίου.
- **την αρχή «περί μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών»** – Προκειμένου να διασφαλίζονται τα βασικά δικαιώματα κυριότητας, στον κανονισμό SRM ορίζεται ότι κανένας πιστωτής δεν περιέρχεται σε δυσμενέστερη οικονομική θέση σε σύγκριση με τη θέση στην οποία θα είχε περιέλθει, εάν εφαρμοζόταν η κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας. Βάσει της αρχής αυτής, οι πιστωτές που θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης, εάν το υπό εξυγίανση ίδρυμα είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας, πρέπει να λάβουν αποζημίωση από το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης. Προκειμένου να εκτιμηθεί η μεταχείριση των πιστωτών και των μετόχων, πρέπει να διενεργηθεί αποτίμηση της διαφοράς ως προς τη μεταχείριση.

Παρατηρήσεις

Μέρος I: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Επιτροπής

05 Στον ***πίνακα 1*** παρουσιάζεται το πλήθος των σχετικών με τον SRM νομικών διαδικασιών που θα μπορούσαν να επιφέρουν συνέπειες για την Επιτροπή και που συνδέονται με την εκτέλεση των καθηκόντων της δυνάμει του κανονισμού SRM, καθώς και οι συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις, ύψους 0 ευρώ, που γνωστοποιήθηκαν στους λογαριασμούς της Επιτροπής, και οι ύψους 0 ευρώ συναφείς προβλέψεις που αναγνωρίζονται σε αυτούς.

Πίνακας 1 – Νομικές διαδικασίες σχετικές με τον SRM που θα μπορούσαν να επιφέρουν συνέπειες για την Επιτροπή και συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις και προβλέψεις

Υποθέσεις σχετικά με	Πλήθος υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ	Συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις γνωστοποιούμενες στους λογαριασμούς της Επιτροπής *(εκατ. ευρώ)*	Συναφείς προβλέψεις αναγνωριζόμενες στους λογαριασμούς της Επιτροπής *(εκατ. ευρώ)*
	(Οι αριθμοί σε παρένθεση αντιστοιχούν στα στοιχεία της έκθεσής μας για το 2024)		
Αποφάσεις εξυγίανσης και μη εξυγίανσης	**2 (6)**	**0 (0)**	**0 (0)**
Εξυγίανση της Banco Popular Español S.A. (BPE)	*0 (4)*	*0 (0)*	*0 (0)*
Εξυγίανση των Sberbank d.d. και Sberbank banka d.d. και μη εξυγίανση της Sberbank Europe AG	*2 (2)*	*0 (0)*	*0 (0)*
Αποφάσεις «περί μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών»	**2 (2)**	**0 (ά.α.)**	**0 (ά.α.)**
ΣΥΝΟΛΟ	**4 (8)**	**0 (0)**	**0 (0)**

Πηγή: Οι λογαριασμοί της Επιτροπής για το 2025, πρόσθετα στοιχεία που παρείχε η ίδια και πληροφορίες προερχόμενες από τον ιστότοπο curia.europa.eu.

06 Στις 7 Ιουνίου 2017, η Επιτροπή ενέκρινε την απόφαση του SRB για την εξυγίανση της **Banco Popular Español S.A.** (BPE). Στα μέσα του 2026 δεν εκκρεμούσε πλέον καμία δικαστική απόφαση, ενώ στα μέσα του 2025 εκκρεμούσαν ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ τέσσερις τέτοιες υποθέσεις[1] εις βάρος της Επιτροπής. Για όλες αυτές τις υποθέσεις, το Γενικό Δικαστήριο, με διάταξη της 21ης Ιουλίου 2025, απέρριψε τις προσφυγές ως προδήλως αβάσιμες.

07 Την 1η Μαρτίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την απόφαση εξυγίανσης που έλαβε το SRB σχετικά με τη **Sberbank banka d.d.** και τη **Sberbank d.d.**. Την ίδια ημέρα το SRB ενέκρινε απόφαση μη εξυγίανσης αναφορικά με τη **Sberbank Europe AG**. Στην έκθεσή μας για το 2024 αναφέραμε ότι στα μέσα του 2025 εκκρεμούσαν δύο[2] υποθέσεις ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ εις βάρος της Επιτροπής. Για τις υποθέσεις αυτές, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή που άσκησαν οι προσφεύγοντες με την απόφασή του της 26ης Νοεμβρίου 2025. Στη συνέχεια, τον Φεβρουάριο του 2026 ασκήθηκαν δύο αναιρέσεις[3] κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 2025 στις υποθέσεις T-523/22 και T-524/22, η εκδίκαση των οποίων εξακολουθεί να εκκρεμεί στα μέσα του 2026.

08 Τον Μάρτιο του 2025, υποβλήθηκαν δύο προσφυγές[4] κατά των αντίστοιχων αποφάσεων «περί μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών» του SRB αναφορικά με τη Sberbank banka d.d. και τη Sberbank d.d., οι οποίες στα μέσα του 2026 παρέμεναν σε εκκρεμότητα. Η Επιτροπή έχει ασκήσει παρέμβαση προς υπεράσπιση της νομιμότητας του κανονισμού SRM και των αποφάσεων του SRB.

09 Η Επιτροπή θεωρεί απίθανη τη δυσμενή έκβαση αυτών των υποθέσεων και, ως εκ τούτου, δεν γνωστοποίησε καμία ενδεχόμενη υποχρέωση, ούτε αναγνώρισε σχετική πρόβλεψη.

Μέρος II: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις του Συμβουλίου

10 Στον ***πίνακα 2*** παρουσιάζεται το πλήθος των σχετικών με τον SRM νομικών διαδικασιών που θα μπορούσαν να επιφέρουν συνέπειες για το Συμβούλιο και που ανάγονται στην εκτέλεση των καθηκόντων του δυνάμει του κανονισμού SRM, καθώς

---

[1] Υποθέσεις T-678/17, T-600/17, T-499/17 και T-498/17.

[2] Υποθέσεις T-523/22 και T-524/22.

[3] Υποθέσεις C-61/26 P και C-62/26 P.

[4] Υποθέσεις T-147/25 και T-149/25.

και οι συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις, ύψους 0 ευρώ, που γνωστοποιήθηκαν στους λογαριασμούς του Συμβουλίου, και οι ύψους 0 ευρώ συναφείς προβλέψεις που αναγνωρίζονται σε αυτούς.

Πίνακας 2 – Νομικές διαδικασίες σχετικές με τον SRM που θα μπορούσαν να επιφέρουν συνέπειες για το Συμβούλιο και συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις και προβλέψεις

Υποθέσεις σχετικά με	Πλήθος υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ	Συναφείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις γνωστοποιούμενες στους λογαριασμούς του Συμβουλίου *(εκατ. ευρώ)*	Συναφείς προβλέψεις αναγνωριζόμενες στους λογαριασμούς του Συμβουλίου *(εκατ. ευρώ)*
	(Οι αριθμοί σε παρένθεση αντιστοιχούν στα στοιχεία της έκθεσής μας για το 2024)		
Αποφάσεις εξυγίανσης και μη εξυγίανσης	**0 (0)**	**Άνευ αντικείμενου**	
Αποφάσεις «περί μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών»	**0 (0)**	**Άνευ αντικείμενου**	
ΣΥΝΟΛΟ	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Πηγή: Οι λογαριασμοί του Συμβουλίου για το 2025, πρόσθετα στοιχεία που παρείχε το ίδιο και πληροφορίες προερχόμενες από τον ιστότοπο curia.europa.eu.

11 Δεδομένου ότι ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ δεν εκκρεμούν υποθέσεις κατά του Συμβουλίου, από τις οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις, αυτό δεν έχει γνωστοποιήσει καμία τέτοια υποχρέωση (ούτε έχει αναγνωρίσει συναφή πρόβλεψη) που να απορρέει από την άσκηση των καθηκόντων του δυνάμει του κανονισμού SRM.

Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στην ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2025

Περιεχόμενα

		Σελίδα
Κεφάλαιο 1	Δήλωση διασφάλισης και στοιχεία προς υποστήριξή της	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	493
Κεφάλαιο 2	Διαχείριση του προϋπολογισμού και χρηματοοικονομική διαχείριση	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	506
Κεφάλαιο 3	Επίτευξη αποτελεσμάτων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	512
Κεφάλαιο 4	Έσοδα	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	521
Κεφάλαιο 5	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	527
Κεφάλαιο 6	Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	535
Κεφάλαιο 7	Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	552
Κεφάλαιο 8	Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων Ασφάλεια και άμυνα	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	558

Κεφάλαιο 9 Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 563

Κεφάλαιο 10 Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση

Απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 567

Απαντήσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 570

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 571

Απαντήσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 575

Απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου 576

Κεφάλαιο 11 Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 578

Κεφάλαιο 12 Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2022

Απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 590

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 591

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) 618

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Δήλωση διασφάλισης

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

1. Αξιοπιστία των λογαριασμών

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τον έγκυρο χαρακτήρα των γενικών ευρημάτων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 1. Η Επιτροπή έχει ήδη λάβει μέτρα ή εφαρμόζει αλλαγές για την αντιμετώπιση πολλών από αυτές τις παρατηρήσεις.

Στους οριστικούς λογαριασμούς, η Επιτροπή διόρθωσε όλα τα ουσιώδη σφάλματα που εντοπίστηκαν στις επιστολές εκκαθάρισης προς τους Επιτρόπους όσον αφορά τις συναλλαγές και τα προγράμματα που υλοποιούνται υπό την ευθύνη τους. Αυτό ισχύει, ειδικότερα, όσον αφορά σφάλματα σχετικά με πολυετή προγράμματα, όταν οι απαιτούμενες νομικές δεσμεύσεις δεν καταχωρίστηκαν ορθά στους προσωρινούς λογαριασμούς, καθώς και διόρθωση των σφαλμάτων στους οριστικούς λογαριασμούς. Η Επιτροπή θα καθιερώσει συστηματικές δικλίδες για να προληφθεί η επανάληψη των σφαλμάτων στα σχετικά προγράμματα.

Η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι πολλές από τις παρατηρήσεις που διατύπωσε το ΕΕΣ βάσει του πληροφοριακού ελέγχου του SUMMA απορρέουν από το έκτακτο και μεταβατικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτούργησε το SUMMA κατά τη διάρκεια του 2025. Το γεγονός ότι το 2025 ήταν ένα μεταβατικό έτος ουδόλως αναιρεί τη συνάφεια των παρατηρήσεων του ΕΕΣ, τις οποίες η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να εξετάσει. Ωστόσο, η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει εν συντομία ότι η εφαρμογή μιας εκτεταμένης αλλαγής στο σύστημα χρηματοοικονομικής αναφοράς της απαιτεί αναπόφευκτα προσαρμογή.

Η Επιτροπή, προβλέποντας τις προκλήσεις που θα προέκυπταν αναπόφευκτα από έναν τόσο εκτεταμένο μετασχηματισμό του συστήματος, εφάρμοσε συστηματικές και αυξημένες δικλίδες προκειμένου να διατηρήσει την αξιοπιστία των πρώτων ετήσιων λογαριασμών με βάση τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που υποβάλλονται μέσω του SUMMA.

Κατά τους πρώτους μήνες μετά την έναρξη λειτουργίας του SUMMA, αναφέρθηκε μεγάλος αριθμός σφαλμάτων και περιστατικών, καθώς πλήθος οικονομικών και λογιστικών ομάδων της Επιτροπής και των εκτελεστικών οργανισμών εξοικειωνόταν με τις νέες ρυθμίσεις που εισήγαγε το SUMMA. Η κατάσταση αυτή δημιούργησε μεγάλες απαιτήσεις όσον αφορά την υποστήριξη των τελικών χρηστών και αύξησε τόσο τους χρόνους απόκρισης όσο και την ανάγκη παροχής βοήθειας στους χρήστες για την εφαρμογή παρακάμψεων.

Σε περιπτώσεις στις οποίες οι αρχικές εμπειρίες ανέδειξαν την ανάγκη διορθώσεων στις ρυθμίσεις παραμέτρων του SUMMA, η ομάδα εφαρμογής του SUMMA ανέπτυξε ταχέως βελτιώσεις χειρουργικής ακρίβειας, όπου ήταν δυνατόν. Η τεκμηρίωση των αλλαγών στις διαδικασίες σημείωσε επίσης καθυστερήσεις σε αυτό το απαιτητικό και δυναμικό πλαίσιο.

Τα μεταβατικά ζητήματα αντιμετωπίζονται σταδιακά, με βελτιώσεις που εφαρμόστηκαν μέσω σταθερής ανάπτυξης βελτιώσεων/αναβαθμίσεων του SUMMA κατά τη διάρκεια του 2026. Σύμφωνα με τη σύσταση που εξέδωσε το ΕΕΣ, κατά τη διάρκεια του 2026 θα ληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση

της ποιότητας των δεδομένων, την ενίσχυση του συστήματος SUMMA και της αρχιτεκτονικής του, των υποστηρικτικών διαδικασιών ΤΠ και της επιχειρησιακής συνέχειας.

2. Κανονικότητα των πράξεων

Εν μέσω των πολλών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή συνέχισε να δίνει προτεραιότητα στην καλύτερη δυνατή χρήση των χρημάτων των φορολογουμένων, διασφαλίζοντας ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ δαπανάται με υπεύθυνο και ορθό τρόπο. Γενικά, η Επιτροπή προσπαθεί να επιτύχει τη σωστή ισορροπία μεταξύ του χαμηλού επιπέδου σφάλματος, των γρήγορων πληρωμών, του εύλογου κόστους των ελέγχων και της έγκαιρης επίτευξης όλων των στόχων πολιτικής της.

Στο πλαίσιο των οικείων στρατηγικών δικλίδων, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διενεργούν χιλιάδες ελέγχους ετησίως εντός του πλαισίου εσωτερικών δικλίδων με σκοπό την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση σφαλμάτων και αδυναμιών στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Βάσει όλων των δικλίδων και των ελέγχων που διενεργήθηκαν, η Επιτροπή απέκτησε λεπτομερή και αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το διαφοροποιημένο επίπεδο κινδύνου για τις δαπάνες και τα έσοδα του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι, το 2025, ο προϋπολογισμός της ΕΕ ήταν συνολικά επαρκώς προστατευμένος. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γενικό συμπέρασμα του εσωτερικού ελεγκτή.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το εκτιμώμενο από το ΕΕΣ επίπεδο σφάλματος που αναφέρθηκε (3,8 %) στις δαπάνες, βλ. ***ενότητα II.2 κατωτέρω***. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το επίπεδο σφάλματος στα έσοδα και στις διοικητικές δαπάνες δεν ήταν σημαντικό.

Η προσέγγιση της Επιτροπής, ως διαχειρίστριας του προϋπολογισμού της ΕΕ, είναι διαφορετική από την προσέγγιση που ακολουθεί το ΕΕΣ στο πλαίσιο του ρόλου του ως εξωτερικού ελεγκτή.

Ως ανεξάρτητος ελεγκτής της ΕΕ, η εντολή του ΕΕΣ είναι να εκτιμά το επίπεδο σφάλματος που επηρεάζει όλες τις δαπάνες της ΕΕ, οι οποίες αναφέρονται σε μία χρονική στιγμή σε ετήσια βάση και βάσει στατιστικού δείγματος (**σημείο 1.22**).

Η **Επιτροπή και τα κράτη μέλη** εκτελούν τον προϋπολογισμό σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ, όπως ορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ. Για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η Επιτροπή θεσπίζει συστήματα διαχείρισης και δικλίδων με σκοπό την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης. Λόγω του **πολυετούς χαρακτήρα** των προγραμμάτων και των δράσεων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, μπορεί να ληφθούν διορθωτικά μέτρα ένα ή περισσότερα έτη μετά την επέλευση και τον εντοπισμό κινδύνου παρατυπίας ή απάτης. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καθιερώνει ποσοστά σφάλματος για να ποσοτικοποιήσει τον κίνδυνο κατά την πληρωμή (και κατά το κλείσιμο) ως ένα από τα εργαλεία πρόληψης των παράτυπων δαπανών.

Από το 2024 η Επιτροπή παρουσιάζει το συμπέρασμά της σχετικά με το επίπεδο προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ στο επίπεδο των τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ). Αυτό οφείλεται στη μετάβαση σε μοντέλα υλοποίησης που βασίζονται περισσότερο στις επιδόσεις στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) για την περίοδο 2023-2027 και, από το 2025, στις διευκολύνσεις για την Ουκρανία, τα Δυτικά Βαλκάνια και τη Μολδαβία, όπου η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον να προσδιορίσει ποσοτικό κίνδυνο κατά την πληρωμή (και κατά το κλείσιμο). Για τους **τομείς «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον»** και **«Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος»**, αυτό οδήγησε στη χρήση ενός νέου δείκτη: το **μερίδιο των δαπανών που θεωρείται χαμηλού κινδύνου**. Ο δείκτης αυτός βασίζεται στη χαμηλή έως υψηλή ταξινόμηση των δαπανών βάσει επιδόσεων. Για **όλους τους άλλους**

τομείς του ΠΔΠ οι **κίνδυνοι κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο** εξακολουθούν να προσδιορίζονται ποσοτικά. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 2025, για πρώτη φορά μετά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027, οι πληρωμές που σχετίζονταν με την εν λόγω περίοδο προγραμματισμού ήταν υψηλότερες από τις πληρωμές που σχετίζονταν με την περίοδο 2014-2020.

Το 2025 για τους τομείς του ΠΔΠ στους οποίους καθορίζεται **ποσοτικός κίνδυνος κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο**, ο **κίνδυνος κατά το κλείσιμο παρέμεινε κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 % για όλους τους τομείς**. Για όλους τους τομείς του ΠΔΠ στους οποίους προσδιορίζεται ποσοτικός κίνδυνος κατά την πληρωμή, η Επιτροπή προσδιορίζει τον **κίνδυνο κατά το κλείσιμο**, ο οποίος μετρά το επίπεδο σφάλματος που υπολείπεται μετά τη διενέργεια όλων των εκ των υστέρων ελέγχων και την εφαρμογή διορθώσεων. Αυτό συνάδει με τον **πολυετή χαρακτήρα των δαπανών της Επιτροπής** και των διαφοροποιημένων στρατηγικών δικλίδων που εφαρμόζει, με τις οποίες, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, κάνει σημαντικές προσπάθειες για τη διενέργεια δικλίδων και την πραγματοποίηση διορθώσεων μετά τις πληρωμές και έως το τέλος του κύκλου προγραμματισμού. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός δείκτης των δράσεών της και των δράσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη. **Ο κίνδυνος κατά την πληρωμή παρέμεινε κάτω από το 2 %, με εξαίρεση τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες»** και τον τομέα **«Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία»**.

Εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος του ΕΕΣ και του κινδύνου κατά την πληρωμή της Επιτροπής (**σημείο 1.42**). Για παράδειγμα, το ΕΕΣ ποσοτικοποιεί τα σφάλματα όταν επηρεάζονται οι όροι πληρωμής, ανεξάρτητα από το αν εφαρμόζεται ή όχι δημοσιονομική διόρθωση ή ανάκτηση ποσών βάσει του υφιστάμενου κανονισμού (**σημείο 1.43**). Για παρατυπίες που οφείλονται σε αδυναμία των διαδικασιών που εφαρμόζει η ίδια, η Επιτροπή δεν εφαρμόζει ανακτήσεις· ωστόσο, για σοβαρά διαδικαστικά σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, το σφάλμα ποσοτικοποιείται και περιλαμβάνεται στον κίνδυνο κατά την πληρωμή. Αυτή η διαφορά στον τρόπο ποσοτικοποίησης των σφαλμάτων εξακολουθεί να έχει αντίκτυπο στον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», επιπλέον των ειδικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού ελέγχου στον τομέα της συνοχής το 2025 —και, ως εκ τούτου, στο δείγμα του ΕΕΣ (**σημεία 6.14** και **6.15**). Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται περαιτέρω συνεργασία με το ΕΕΣ για την ερμηνεία των εφαρμοστέων κανόνων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, καθώς η Επιτροπή κατέληξε και πάλι σε διαφορετικά συμπεράσματα κατά την αξιολόγηση ορισμένων μεμονωμένων περιπτώσεων που ελέγχθηκαν από το ΕΕΣ.

Όσον αφορά τους **«Φυσικούς πόρους και περιβάλλον»**, το μερίδιο των δαπανών χαμηλού κινδύνου ήταν 64 %, ποσοστό που αντιστοιχούσε στο εύρος μεταξύ 50,6 % και 77,6 % για τα έτη 2020-2024. Όσον αφορά τον τομέα **«Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος»**, το μερίδιο των δαπανών χαμηλού κινδύνου ήταν 89,6 %, ποσοστό που ήταν επίσης σύμφωνο με το εύρος μεταξύ 76,6 % και 100 % για τα έτη 2020-2024.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Αξιοπιστία των λογαριασμών

Το οικονομικό αποτέλεσμα του έτους είναι αρνητικό, ενώ το αποτέλεσμα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού θετικό

Η Επιτροπή επισημαίνει τον χαρακτηρισμό που χρησιμοποιεί το ΕΕΣ για τη δημοσιονομική μεταχείριση των ποσών των δανείων στο πλαίσιο του NextGenerationEU (NGEU) ως «ανορθόδοξη». Το NGEU αποτέλεσε μια έκτακτη απάντηση σε προσωρινές αλλά ακραίες περιστάσεις, παρέχοντας έκτακτα και προσωρινά πρόσθετα μέσα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης COVID-19 σύμφωνα με το άρθρο 5 της απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053. Το NGEU θεσπίστηκε λόγω της επιτακτικής ανάγκης αντιμετώπισης της κρίσης και των οικονομικών συνεπειών της, σε πλήρη συμμόρφωση με τους κανόνες της ΣΛΕΕ που επιτρέπουν την αντιμετώπιση τέτοιων έκτακτων καταστάσεων και κρίσεων.

Η διαφορά μεταξύ των δημοσιονομικών και των οικονομικών αποτελεσμάτων που αναφέρει το ΕΕΣ στο **σημείο 1.6** αποτελεί φυσιολογική συνέπεια των διαφορετικών εννοιολογικών αρχών στις οποίες βασίζονται ο προϋπολογισμός και η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση. Ενώ στους λογαριασμούς του προϋπολογισμού οι ταμειακές εισροές και εκροές ισοσκελίζονται μεταξύ τους κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, στη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση —και με βάση τα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα— το μέρος της επιχορήγησης (μη επιστρεπτέο στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) δεν παρέχει κανένα δικαίωμα σε περιουσιακό στοιχείο και, ως εκ τούτου, αυξάνει τα αρνητικά καθαρά περιουσιακά στοιχεία (δηλαδή υποχρεώσεις που δεν καλύπτονται ακόμη από τον προϋπολογισμό).

Όπως επισημαίνει το ΕΕΣ, η νομική βάση απαιτεί τα ποσά των δανείων στο πλαίσιο του NGEU που διοχετεύονται σε επιχορηγήσεις του NGEU και συμπληρωματικές χρηματοδοτήσεις των προγραμμάτων της ΕΕ να αντιμετωπίζονται ως εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό, τα οποία προστίθενται στον ετήσιο προϋπολογισμό. Οι λογαριασμοί σε δεδουλευμένη βάση απεικονίζουν πιστά την οικονομική πραγματικότητα σύμφωνα με την οποία τα ποσά των δανείων και τα ποσά των εκταμιεύσεων ως μη επιστρεπτέα στήριξη δημιουργούν αρνητικά καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αντιπροσωπεύουν ποσά που πρέπει να χρηματοδοτηθούν από μελλοντικούς προϋπολογισμούς.

Παρατηρήσεις σχετικά με τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς του 2025 και το σχετικό πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων

Οι ενοποιημένοι ετήσιοι λογαριασμοί του 2025 είναι το πρώτο σύνολο λογαριασμών που καταρτίστηκαν με τη χρήση του SUMMA, και σε ένα έργο τόσο μεγάλης κλίμακας ενδέχεται να προκύψουν μεταβατικά ζητήματα, όπως επισημαίνει το ΕΕΣ στο **σημείο 1.11**.

Όπως αναφέρει το ΕΕΣ στο **σημείο 1.12**, η συνολική αξία των νομικών δεσμεύσεων για τις πολυετείς συμβάσεις δεν ήταν γενικά διαθέσιμη στο SUMMA —ούτε για τις συμβάσεις που μεταφέρθηκαν από το ABAC στο SUMMA ούτε για τις νέες συμβάσεις που καταχωρίστηκαν στο SUMMA. Ως εκ τούτου, οι δεδουλευμένες δαπάνες που καταχωρίστηκαν στους λογαριασμούς κατά τη διαδικασία διαχωρισμού των χρήσεων έπρεπε να διορθωθούν για τους οριστικούς λογαριασμούς. Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει την τεχνική λύση για τη διόρθωση των εν λόγω ελλειπουσών πληροφοριών στο SUMMA και η λύση βρίσκεται στο στάδιο της εφαρμογής. Η Επιτροπή εργάζεται επίσης για την ευαισθητοποίηση όλων των

υπηρεσιών (Γενικές Διευθύνσεις, υπηρεσίες και εκτελεστικοί οργανισμοί) σχετικά με την υφιστάμενη λύση και για την έκδοση οδηγιών σχετικά με την ορθή χρήση της. Στόχος είναι να αποφευχθεί η επανάληψη του ζητήματος αυτού στο μέλλον.

Το ζήτημα της μεταφοράς τιμολογίων από το σύστημα eGrants στο SUMMA (**σημείο 1.13**) εντοπίστηκε από την Επιτροπή αρκετά νωρίς το 2025, πριν από το κλείσιμο των ετήσιων λογαριασμών για το οικονομικό έτος 2025, χάρη στην ευρωστία του συστήματος εσωτερικών δικλίδων της Επιτροπής. Αυτό επέτρεψε να δοθούν εγκαίρως οδηγίες στις υπηρεσίες ώστε να αποτυπώσουν το ποσό των ελλειπόντων τιμολογίων κατά τη διαδικασία διαχωρισμού των χρήσεων στο τέλος του έτους. Τον Φεβρουάριο του 2026 είχε συμφωνηθεί σχέδιο δράσης με τη ΓΔ RTD για την επίλυση του ζητήματος που εξετάστηκε στην παρατήρηση του ΕΕΣ, το οποίο θα επέτρεπε την τροφοδότηση του SUMMA με τα σωστά ποσά τιμολογίων από τον Μάιο του 2026.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπήρξε εσφαλμένη παραμετροποίηση (**σημείο 1.14**) στο εργαλείο ενδοομιλικής αναφοράς στοιχείων του SUMMA, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να εμφανίζεται ένα επουσιώδες ποσό ως υπόλοιπο που αφορά τρίτο αντί ως διεταιρικό υπόλοιπο. Το εν λόγω σφάλμα παραμετροποίησης διορθώθηκε αμέσως. Εφαρμόστηκαν πρόσθετες δικλίδες για την πρόληψη της επανάληψης παρόμοιων ζητημάτων.

Όσον αφορά την παρατήρηση του ΕΕΣ στο **σημείο 1.15** σχετικά με τη συνολική επικύρωση των τοπικών λογιστικών συστημάτων της Επιτροπής, η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι ο δημοσιονομικός κανονισμός δεν απαιτεί από τον υπόλογο να διενεργεί συνολική επικύρωση όλων των τοπικών λογιστικών συστημάτων.

Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, όλα τα υφιστάμενα τοπικά συστήματα επικυρώθηκαν όταν αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν στο ABAC, και το έργο που επιτέλεσε η Επιτροπή αξιολογήθηκε θετικά από το ΕΕΣ κατά την τελευταία δεκαετία. Δεδομένου ότι η θέσπιση του SUMMA επηρέασε τον τρόπο με τον οποίο αποστέλλονται οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες από τα τοπικά λογιστικά συστήματα στο κεντρικό λογιστικό σύστημα της Επιτροπής (στο SUMMA και όχι στο ABAC), ο υπόλογος έλαβε τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει κατάλληλο επίπεδο διασφάλισης τόσο πριν όσο και μετά την έναρξη λειτουργίας του SUMMA.

Για να μετριαστούν οι κίνδυνοι κατά τη διάρκεια της μετάβασης και να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία των τοπικών συστημάτων, όλες οι Γενικές Διευθύνσεις που είναι αρμόδιες για τα εν λόγω συστήματα κλήθηκαν να διενεργήσουν δοκιμές επαλήθευσης και να υποβάλουν τα αποτελέσματα στον υπόλογο πριν από την έναρξη λειτουργίας του SUMMA. Η διαδικασία αυτή αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος της τεκμηρίωσης της απόφασης για την έναρξη της λειτουργίας του συστήματος και όλα τα σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης των δοκιμών είναι διαθέσιμα.

Επιπλέον, για την περαιτέρω μείωση των κινδύνων, το 2025 οι υπηρεσίες του υπόλογου διενήργησαν στοχευμένες επανεξετάσεις των τριών κυριότερων συστημάτων που είναι ενσωματωμένα στο SUMMA (καλύπτοντας πάνω από το 90 % των πληρωμών της Επιτροπής το 2025), εστιάζοντας ειδικά στους κινδύνους που απορρέουν από τη θέσπιση του SUMMA. Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η συνολική επικύρωση όλων των τοπικών λογιστικών συστημάτων θα ήταν επωφελής. Ωστόσο, οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν —στο πλαίσιο προσέγγισης βάσει κινδύνου— ήταν επαρκείς ώστε να μετριαστούν οι κίνδυνοι για την αξιοπιστία των λογαριασμών.

Ο αυξημένος αριθμός σφαλμάτων είναι αναπόφευκτος κατά τη μετάβαση σε ένα νέο λογιστικό σύστημα, όπως αναγνωρίζει το ΕΕΣ στο **σημείο 1.16**, λόγω του έκτακτου και μεταβατικού πλαισίου εντός του οποίου λειτούργησε το SUMMA κατά τη διάρκεια του 2025. Κατά το πρώτο έτος χρήσης του SUMMA, πλήθος οικονομικών και λογιστικών ομάδων των υπηρεσιών έπρεπε να εξοικειωθεί με το SUMMA. Ταυτόχρονα, η ομάδα εφαρμογής του SUMMA είχε ήδη προβεί σε μεγάλο αριθμό βελτιώσεων χειρουργικής ακρίβειας για την αντιμετώπιση της επανάληψης ζητημάτων και τη βελτίωση της

λειτουργίας του συστήματος. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει τα ζητήματα αυτά, με στόχο τη μείωση της συχνότητας των σφαλμάτων και, τελικά, την εξάλειψή τους.

Παρατηρήσεις από τις εργασίες πληροφοριακού ελέγχου του SUMMA

Όπως επισήμανε το ΕΕΣ στο **σημείο 1.18**, η Επιτροπή δρομολόγησε το SUMMA στις αρχές του 2025 με έμφαση στη βασική λειτουργικότητα, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τον κίνδυνο μια τέτοιας ανάπτυξης μεγάλης κλίμακας. Άλλες μη ουσιώδεις λειτουργίες αναβλήθηκαν και τέθηκαν σταδιακά σε λειτουργία από το 2025. Πρόκειται για τυποποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την εγκατάσταση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας. Στόχος είναι να ελαχιστοποιείται ο λειτουργικός κίνδυνος και η διαταραχή των λειτουργιών μέσω της μείωσης του πεδίου εφαρμογής στο μέτρο του δυνατού και της εστίασης της πρώτης εγκατάστασης σε βασικά χαρακτηριστικά.

Από την έναρξη εφαρμογής του SUMMA, η Επιτροπή έχει εργαστεί για την περαιτέρω βελτίωση του συστήματος με την εισαγωγή νέων στοιχείων ώστε να αυξήσει την αποδοτικότητα των οικονομικών διαδικασιών στην Επιτροπή. Οι παρακάμψεις που ήταν αναγκαίες κατά τη μεταβατική περίοδο θα καταργηθούν σταδιακά από τώρα έως το 2027.

Παράλληλα θα βελτιωθούν οι δικλίδες όσον αφορά την τεχνική διαχείριση της πρόσβασης και τη διαχείριση των αλλαγών ΤΠ. Για τον περιορισμό των κινδύνων, από το 2025 εφαρμόστηκαν μέτρα μετριασμού, παρακολούθηση με τη χρήση πινάκων εργαλείων, διαδικασία διαχείρισης των εκδόσεων και το συμβούλιο ελέγχου μεταβολών ως όργανο επιχειρησιακής διακυβέρνησης, πριν από το κλείσιμο των ετήσιων λογαριασμών του 2025. Για τις εγκρίσεις απαιτούνταν η αρχή του «διπλού ελέγχου» με τη συμμετοχή τουλάχιστον δύο διαφορετικών μονάδων, και δεν εντοπίστηκαν αδικαιολόγητες αλλαγές κατά τη διάρκεια του έτους. Οι αδυναμίες στη διαχείριση της επίλυσης συμβάντων που διαπίστωσε το ΕΕΣ (**σημείο 1.19**) αντιμετωπίστηκαν με εκτεταμένη υποστήριξη των τελικών χρηστών με επιτυχείς καθιερωμένους διαύλους τακτικής επικοινωνίας.

Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόστηκαν διάφορα μέτρα στήριξης: όλα τα εισιτήρια καταχωρίστηκαν σε ειδικό εργαλείο. Δημιουργήθηκε επίσης μια κοινότητα τοπικών συντονιστών του SUMMA και εμπειρογνωμόνων του SUMMA στις υπηρεσίες, η οποία τους παρέχει άμεση πρόσβαση στη ΓΔ BUDG μέσω ειδικών διαύλων, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται συντονισμένοι χώροι συζήτησης και ειδικά μαθήματα κατάρτισης. Επιπλέον, δημιουργήθηκε εκτεταμένη δομή υποστήριξης των τελικών χρηστών, με εβδομαδιαία αναφορά σε ανώτερα διοικητικά στελέχη της ΓΔ BUDG. Οι συνεδριάσεις υποστήριξης των τελικών χρηστών πραγματοποιούνταν τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, με ανοικτή προσέγγιση και με την παρουσία εμπειρογνωμόνων της ΓΔ BUDG για την υποστήριξη των χρηστών. Τέλος, διοργανώθηκαν πρόσθετα σεμινάρια κατάρτισης για το ευρύτερο κοινό σχετικά με συγκεκριμένα θέματα, όπως το κλείσιμο στο τέλος του έτους, αλλά και για κάθε λειτουργία για την οποία η κοινότητα των χρηστών είχε ευρύτερο ενδιαφέρον για υποστήριξη. Η σύγκριση αυτής της φάσης με τις συνήθεις πρακτικές διαχείρισης συμβάντων ενός σταθερού συστήματος δεν λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα μιας πολύπλοκης κατάστασης και τους παράγοντες μετριασμού που εφαρμόστηκαν.

2. Κανονικότητα των πράξεων

Έσοδα

Όσον αφορά το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ θεωρεί ότι τα έσοδα δεν περιείχαν ουσιώδη σφάλματα και ότι τα συστήματα διαχείρισης των εσόδων ήταν γενικά αποτελεσματικά [**σημείο 1.24 στοιχείο α)**].

Η Επιτροπή διατηρεί ακέραιη τη δέσμευσή της για την αντιμετώπιση και την επίλυση των υπολειπόμενων εκκρεμών ζητημάτων στους τομείς των ιδίων πόρων που βασίζονται στον ΦΠΑ και των παραδοσιακών

ιδίων πόρων. Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2026 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο επιθεώρησης για τα έσοδα από μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών και παρακολουθεί τα ζητήματα που εντοπίστηκαν σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη (βλ. επίσης ***λεπτομερή απάντηση στο κεφάλαιο 4***).

Δαπάνες

Η Επιτροπή επισημαίνει τη συνολική αύξηση του εκτιμώμενου από το ΕΕΣ επιπέδου σφάλματος για το 2025 σε 3,8 % [**σημείο 1.24 στοιχείο β)**], από 3,6 % για το 2024. Συνολικά, το εκτιμώμενο από το ΕΕΣ επίπεδο σφάλματος που συνδέεται με τους κανόνες, τα συστήματα και τους φορείς υλοποίησης των δαπανών του τρέχοντος ΠΔΠ βρίσκεται εντός του εύρους των προηγούμενων ετών [βλ. **γράφημα 1.7** Εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος (2021 και 2025)].

Στον τομέα **«Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες»** (**σημείο 1.27**), η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ποσοστό σφάλματος που υπολογίστηκε από το ΕΕΣ βασίζεται σε δείγμα ελέγχου που αντικατοπτρίζει τις ιδιαιτερότητες ενός άτυπου και σημαντικά μικρότερου πληθυσμού ελέγχου σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, όπως εξηγείται από το ΕΕΣ στο **κεφάλαιο 6** (**σημεία 6.8-6.15**). Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα άμεσων συγκρίσεων με τα αποτελέσματα που αναφέρθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη.

Επιπλέον, το ΕΕΣ επέστρεψε στην προσέγγιση ελέγχου που εφάρμοζε πριν από το 2017, η οποία περιλαμβάνει την επιλογή πράξεων απευθείας από το σύνολο του πληθυσμού του ελέγχου (λογαριασμοί που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και έγιναν δεκτοί από την Επιτροπή) και όχι αποκλειστικά τον έλεγχο πράξεων που είχαν ελεγχθεί προηγουμένως από τις αρχές ελέγχου. Κατά συνέπεια, οι διαχειριστικές αρχές (αντί των αρχών ελέγχου) έγιναν οι κύριοι συνομιλητές για τις ελεγχθείσες πράξεις, αλλά δεν ήταν πάντοτε σε θέση να παρέχουν εγκαίρως όλα τα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου που ζητούσε το ΕΕΣ (**σημείο 6.14**). Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτό ενδέχεται να επηρέασε το ποσοστό σφάλματος που υπολόγισε το ΕΕΣ. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να ευαισθητοποιήσει τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με τη νέα προσέγγιση, καθώς και σχετικά με τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πρώτη αυτή διαδικασία, ώστε να διαθέτουν περισσότερα εφόδια για να ανταποκρίνονται στα αιτήματα των ελεγκτών του ΕΕΣ στο μέλλον.

Ο συγκεκριμένος υπολογισμός του συνολικού ποσοστού σφάλματος από το ΕΕΣ για τις ετήσιες πληρωμές στον τομέα της συνοχής διαφέρει από την προσέγγιση της Επιτροπής, η οποία εφαρμόζει αξιολόγηση ανά πρόγραμμα. Ο υπολογισμός της Επιτροπής βασίζεται στη συγκέντρωση όλων των ειδικών ανά πρόγραμμα ποσοστών σφάλματος που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου, τα οποία προέκυψαν από τους ελέγχους που διενήργησαν σε περισσότερες από 9 000 πράξεις (μέρη πράξεων) στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικών δειγμάτων που επιλέχθηκαν ανά πρόγραμμα (ή ομάδα προγραμμάτων). Στόχος της «προσέγγισης του ενιαίου ελέγχου», την οποία εφαρμόζει η Επιτροπή, είναι η μείωση του διοικητικού φόρτου και η εξασφάλιση εύλογης διασφάλισης μέσω διεξοδικών επισκοπήσεων των αποτελεσμάτων των εθνικών ελέγχων και των γνωμών που υποβάλλονται κάθε έτος για όλα τα προγράμματα, σε συνδυασμό με τους ελέγχους που διενεργεί η Επιτροπή βάσει κινδύνου.

Όπως κάθε έτος, η Επιτροπή θα μεταπαρακολουθήσει δεόντως όλα τα σφάλματα που ανέφερε το ΕΕΣ και θα ζητήσει τη λήψη διορθωτικών μέτρων ή την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων, εφόσον κριθεί αναγκαίο και νομικά εφικτό. Η Επιτροπή θα διατυπώσει επίσης συστάσεις προς τις οικείες διαχειριστικές αρχές για περαιτέρω βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων ανάλογα με τις ανάγκες, ενόψει της εκτέλεσης της περιόδου 2021-2027 (βλ. επίσης ***απαντήσεις στο κεφάλαιο 6***).

Στον τομέα **«Φυσικοί πόροι και περιβάλλον»** (**σημείο 1.30**), η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τα ευρήματα του ΕΕΣ σχετικά με την **προϋπόθεση της «γης στη διάθεση του γεωργού»**, η οποία αποτελεί σημαντική απαίτηση επιλεξιμότητας για άμεση στήριξη. Η επαλήθευσή της εξετάζεται συστηματικά στους ελέγχους της Επιτροπής και των οργανισμών πιστοποίησης, δεδομένης της σημασίας της για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και τη διασφάλιση ότι η στήριξη χορηγείται

σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. Επί του παρόντος, η Επιτροπή εφαρμόζει υπό εξέλιξη διαδικασίες συμμόρφωσης για την αντιμετώπιση αδυναμιών στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών αναφορικά με τη γη στη διάθεση του γεωργού, στα οποία εντοπίστηκαν σφάλματα από το ΕΕΣ. Οι εν λόγω διαδικασίες συμμόρφωσης κινήθηκαν πριν από τις επισκέψεις του ΕΕΣ. Όσον αφορά τα οικολογικά προγράμματα και τις γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις, η αξιολόγηση του ΕΕΣ συνάδει με την αξιολόγηση της ίδιας της Επιτροπής, η οποία εντοπίζει επίσης υψηλότερο κίνδυνο σφαλμάτων στα εν λόγω μέτρα λόγω της πολυπλοκότητάς τους, των διαφορετικών όρων επιλεξιμότητας και, όσον αφορά τα οικολογικά προγράμματα, της πρόσφατης θέσπισής τους στο πλαίσιο της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027. Η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τα κράτη μέλη μέσω καθοδήγησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και συστάσεων, ώστε να τα βοηθά να σχεδιάζουν, να ελέγχουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα εν λόγω μέτρα και τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, παρακολουθώντας παράλληλα τους εντοπισθέντες κινδύνους μέσω διαδικασιών συμμόρφωσης, όπου κρίνεται σκόπιμο για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ (βλ. επίσης ***απαντήσεις στο κεφάλαιο 7***).

Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη του ΕΕΣ ότι ο τρόπος εκταμίευσης των κεφαλαίων έχει αντίκτυπο στον κίνδυνο σφάλματος (**σημείο 1.28**), ιδίως δε ότι ο κίνδυνος σφάλματος είναι χαμηλότερος για τις δαπάνες βάσει δικαιωμάτων για τις οποίες οι δικαιούχοι πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις (όπως οι επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του Erasmus+). Ωστόσο, οι περισσότερες πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ είναι **πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων** για τις οποίες οι δικαιούχοι πρέπει να αποδείξουν τη συμμόρφωση με τους **κανόνες επιλεξιμότητας** και, κατά περίπτωση, με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις ή τις κρατικές ενισχύσεις. Οι πληρωμές αυτές είναι επιρρεπείς σε σφάλματα (**σημεία 1.32-1.35**), δεδομένου ότι, για την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων, οι εφαρμοστέοι κανόνες επιλεξιμότητας και απόδοσης εξόδων είναι συχνά πολύπλοκοι.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να προωθεί τη χρήση καθεστώτων που συμβάλλουν στην απλούστερη εκτέλεση της χρηματοδότησης της ΕΕ, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο σφάλματος. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προώθηση επιλογών απλουστευμένου κόστους και της χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με το κόστος. Ως εκ τούτου, χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο απλουστευμένα συστήματα χρηματοδότησης σε διάφορους τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης κατ' αποκοπήν ποσών σε **πρωτοβουλίες έρευνας και υγείας**. Όσον αφορά την **πολιτική συνοχής**, η Επιτροπή συνέχισε να προωθεί τη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους ή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με το κόστος στα προγράμματα της περιόδου 2021-2027. Επιπλέον, η μετάβαση από το 2026 σε μοντέλα που βασίζονται περισσότερο στις επιδόσεις (ΚΓΠ 2023-2027, μηχανισμοί στον τομέα της εξωτερικής δράσης ή Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα) ευθυγραμμίζεται με την τάση αυτήν προς εξορθολογισμένες προσεγγίσεις χρηματοδότησης.

Στον τομέα «**Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία**», η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι **μη επιλέξιμες δαπάνες προσωπικού** παραμένουν η κύρια πηγή σφαλμάτων, κάτι που είναι αναμενόμενο, δεδομένου ότι οι δαπάνες αυτές εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μερίδιο των συνολικών εξόδων που δηλώνουν οι δικαιούχοι στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η Επιτροπή παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην περαιτέρω απλούστευση των κανόνων και των διαδικασιών με την αυξημένη χρήση κατ' αποκοπήν ποσών και μοναδιαίου κόστους με σκοπό τη μείωση τόσο του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους όσο και του κινδύνου σφάλματος. Για άλλες άμεσες δαπάνες, όπως στην περίπτωση σφαλμάτων στις δαπάνες προσωπικού, η Επιτροπή συνεχίζει να μετριάζει τον κίνδυνο σφάλματος με την προσέγγιση των δικαιούχων μέσω εκδηλώσεων επικοινωνίας και διαδικτυακών σεμιναρίων, με την παροχή καθοδήγησης όσον αφορά τη σχολιασμένη πρότυπη συμφωνία επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020» και τη σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και με την ενθάρρυνση της χρήσης της υπηρεσίας πληροφοριών για την έρευνα (βλ. επίσης ***απαντήσεις στο κεφάλαιο 5***).

Επιπλέον, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πιο **διαφοροποιημένη** και **αναλογική προσέγγιση του ΕΕΣ όσον αφορά την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων** (**σημείο 1.36**), η οποία ευθυγραμμίζεται με εκείνη που χρησιμοποιούν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, ιδίως όσον αφορά τη συνοχή, όπου έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση των σχετικών σφαλμάτων που αναφέρει το ΕΕΣ.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το ΕΕΣ εφαρμόζει επίσης τη μεθοδολογία αυτήν, από το 2025, **σε άλλους τομείς του ΠΔΠ και σε όλες τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και επιχορηγήσεων**. Για ορισμένους τομείς του ΠΔΠ, και ειδικότερα στην ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση (**γράφημα 1.14**), η νέα προσέγγιση είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού σφάλματος λόγω σφαλμάτων σε πράξεις που δεν θεωρούνταν ποσοτικοποιήσιμες στο παρελθόν (όπως διαδικαστικά ζητήματα στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, βλ. ***απαντήσεις στο κεφάλαιο 10***). Ως εκ τούτου, η γενική εφαρμογή της νέας μεθόδου από το ΕΕΣ καταλήγει στον ποσοτικό προσδιορισμό των διαδικαστικών σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων που δεν προκάλεσαν ζημία στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Οι περί κανονικότητας πληροφορίες της Επιτροπής

Η εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το επίπεδο κινδύνου στις δαπάνες

Η Επιτροπή βασίζει τη **διασφάλισή** της σε μια προσαρμοσμένη προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή, δηλαδή ανά πρόγραμμα ή άλλο σχετικό τμήμα δαπανών, δεδομένου ότι η υλοποίηση δεν είναι ομοιογενής μεταξύ των προγραμμάτων και των κρατών μελών. Οι χιλιάδες έλεγχοι που διενεργούνται κάθε έτος από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των **κινδύνων κατά την πληρωμή** και των **κινδύνων κατά το κλείσιμο**, καθώς και του **μεριδίου των δαπανών που θεωρούνται χαμηλού, μεσαίου και υψηλού κινδύνου**, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν τη βέλτιστη εκτίμηση των υπηρεσιών της Επιτροπής όσον αφορά τον κίνδυνο σφάλματος.

Οι αξιόπιστες, επαληθευμένες και τεκμηριωμένες πληροφορίες που λαμβάνονται κατ' αυτόν τον τρόπο επιτρέπουν επίσης στην Επιτροπή να αποδείξει ότι δεν είναι όλες οι πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων υψηλού κινδύνου και ότι το επίπεδο των κινδύνων δεν είναι ομοιόμορφο και ενδέχεται να διαφέρει εντός του ίδιου τομέα πολιτικής, ακόμα και εντός του ίδιου προγράμματος δαπανών.

Αυτό παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να κατηγοριοποιήσει τις σχετικές δαπάνες σε τρία επίπεδα κινδύνου:

- **χαμηλότερου κινδύνου:** δαπάνες με κίνδυνο κατά την πληρωμή κάτω του 2 %, ή στην κατηγορία «χαμηλού κινδύνου» βάσει ποιοτικής αξιολόγησης (δαπάνες στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2023-2027 και των μηχανισμών στον τομέα της εξωτερικής δράσης), που αντιπροσωπεύουν το **58,6 %** των συνολικών δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2025 (54,7 % το 2024)·

- **μέτριου κινδύνου:** δαπάνες με κίνδυνο κατά την πληρωμή μεταξύ 2 % και 2,5 %, ή στην κατηγορία «μέτριου κινδύνου», που αντιπροσωπεύουν το **25,2 %** των συνολικών δαπανών (24,5 % το 2024)· και

- **υψηλότερου κινδύνου:** δαπάνες με κίνδυνο κατά την πληρωμή άνω του 2,5 %, ή στην κατηγορία «υψηλού κινδύνου», που αντιπροσωπεύουν το **16,2 %** των συνολικών δαπανών (20,8 % το 2024).

Η μείωση του μεριδίου των δαπανών υψηλότερου κινδύνου σε σύγκριση με το 2024 εξηγείται κυρίως: i) από τη μείωση των προγραμμάτων με δαπάνες υψηλού κινδύνου για τη συνοχή· είτε για την περίοδο 2014-2020, κατά την οποία υποβλήθηκαν οριστικοί λογαριασμοί με πολλές διορθώσεις που

πραγματοποιήθηκαν εκ των προτέρων από τα κράτη μέλη, είτε για την περίοδο 2021-2027, για την οποία, στο παρόν στάδιο, το επίπεδο σφαλμάτων παραμένει χαμηλότερο σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, και ii) από τη μείωση των δαπανών υψηλού κινδύνου στον τομέα της γεωργίας.

Οι αξιολογήσεις της Επιτροπής βάσει επιδόσεων

Η **ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις** παρουσιάζει τα αποτελέσματα του ελέγχου ανά τομέα και χωρίς ποσοτικό δείκτη για την Επιτροπή στο σύνολό της (**σημείο 1.40**). Δεν υπάρχει **ποσοτική εκτίμηση του κινδύνου κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο** για τον τομέα «**Φυσικοί πόροι και περιβάλλον**» από το 2024 και, από το 2025, για τον τομέα «**Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος**» λόγω της θέσπισης μέσων βάσει επιδόσεων (βλ. ΕΕΔΕ 2025 τόμος I σ. 22, τόμος II, παράρτημα 2, σ. 23 και 24).

Η αξιολόγηση της Επιτροπής για τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες»

Όσον αφορά την **πολιτική συνοχής**, η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση την εκτίμηση του ΕΕΣ σχετικά με το ποσοστό σφάλματος της Επιτροπής (**σημείο 1.40** και **γράφημα 1.15**) και ότι τα **συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών** δεν είναι πάντοτε αποτελεσματικά όσον αφορά την πρόληψη ή τον εντοπισμό όλων των παρατυπιών (**σημεία 1.47-1.48**). Με βάση όλα τα διαθέσιμα αποτελέσματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων που διεξήγαγε, η Επιτροπή αξιολόγησε και ανέφερε στις ΕΕΔ της ότι τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων λειτουργούν ικανοποιητικά για το 85 % των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 και για το 92 % των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 και, χάρη στη στοχευμένη προσέγγιση ελέγχου για κάθε πρόγραμμα, ζήτησε τις αναγκαίες βελτιώσεις για όλα τα προγράμματα ή μέρος των προγραμμάτων για τα οποία διαπιστώθηκε ότι παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η πολυετής διορθωτική ικανότητα της πολιτικής συνοχής θα επιτρέψει τη μείωση του κινδύνου κατά το κλείσιμο κάτω από το όριο σημαντικότητας. Μετά την εφαρμογή όλων των διορθωτικών μέτρων η Επιτροπή εκτίμησε στις ΕΕΔ της ότι ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο βρίσκεται στο συγκεκριμένο στάδιο κάτω από το 2 % για όλες τις λογιστικές χρήσεις έως το 2024, ενώ εξακολουθούν να εφαρμόζονται περαιτέρω διορθωτικά μέτρα στο πλαίσιο της αξιολόγησης της νομιμότητας και της κανονικότητας κατά το κλείσιμο, όπου κρίνεται σκόπιμο.

Με βάση τα ευρήματα και τις συστάσεις του ΕΕΣ και της ίδιας της Επιτροπής κατά τα τελευταία έτη, στο τέλος του 2024 η Επιτροπή συμφώνησε με τις εθνικές ελεγκτικές και διαχειριστικές αρχές επί σχεδίου δράσης για την περαιτέρω ενίσχυση της ικανότητας εντοπισμού που διαθέτουν και την αντιμετώπιση εκκρεμών ζητημάτων πριν από το κλείσιμο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020. Οι θετικές εξελίξεις που απορρέουν από την εφαρμογή του σχεδίου δράσης παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στις ΕΕΔ (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. τις ***απαντήσεις στο κεφάλαιο 6, ενότητα II.2***).

Η Επιτροπή επανεξέτασε επίσης τη στρατηγική ελέγχου της με σκοπό: i) να διενεργήσει περισσότερους ελέγχους συμμόρφωσης για την επανεκτέλεση των εργασιών των αρχών ελέγχου νωρίτερα κατά την περίοδο προγραμματισμού, καλύπτοντας όλες τις κύριες αρχές ελέγχου τουλάχιστον μία φορά έως το τέλος του 2026· και ii) να επανεξετάσει προληπτικά τους καταλόγους σημείων ελέγχου που χρησιμοποίησαν οι ελεγκτικές αρχές για την περίοδο 2021-2027. Σε επίπεδο αρχών ελέγχου, τα αποτελέσματα αρχίζουν να υλοποιούνται, δεδομένου ότι, για πρώτη φορά, το ποσοστό σφάλματος που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου ανέρχεται σε 3,9 % και 3,7 % για τα κονδύλια των ΓΔ EMPL και REGIO αντίστοιχα, κάτι που καταδεικνύει βελτίωση της αποτελεσματικότητας.

Ωστόσο, η Επιτροπή εκτιμά ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αξιοπιστία και την ιχνηλασιμότητα των διαχειριστικών επαληθεύσεων βάσει κινδύνου. Πρόσφατα δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προσφορών σχετικά με την ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων για τη μελλοντική πολιτική

συνοχής, με σκοπό την ανάλυση των βαθύτερων αιτίων των συνηθέστερων σφαλμάτων και προκλήσεων εφαρμογής και τη μετουσίωσή τους σε προτεραιότητες ανάπτυξης ικανοτήτων.

Η Επιτροπή έχει ενσωματώσει όλα τα διδάγματα που αντλήθηκαν στον σχεδιασμό της περιόδου προγραμματισμού μετά το 2027, προτείνοντας ένα μοντέλο πληρωμών βάσει στόχων και ένα απλούστερο και ισχυρότερο μοντέλο διασφάλισης, το οποίο εγγυάται ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να έχει ισχυρό εποπτικό ρόλο και ότι οι δηλωθείσες δαπάνες συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο δίκαιο.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να λαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εκ των υστέρων ελέγχων. Υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι, προκειμένου να παραμείνουν οικονομικά αποδοτικοί, οι δικλίδες πρέπει να είναι στοχευμένες και να βασίζονται στον κίνδυνο, και η ελεγκτική προσέγγιση πρέπει να παραμείνει αναλογική σύμφωνα με τις εκκλήσεις των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών και των δικαιούχων για απλούστευση και λιγότερη ελεγκτική επιβάρυνση.

3. Αναφορά περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι μόνο ένα μικρό μέρος των παρατυπιών ή των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης με τους κανόνες συνιστούν απάτη.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την αξιολόγηση του ΕΕΣ στο κεφάλαιο 6 (**σημείο 1.55**), σύμφωνα με την οποία η σύσταση 5.2 της ετήσιας έκθεσης για το 2020 (σχετικά με την παρακολούθηση του κινδύνου απάτης στο πλαίσιο των ελέγχων πράξεων των αρχών ελέγχου) και η σύσταση 6.6 της ετήσιας έκθεσης για το 2022 (σχετικά με την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των διαχειριστικών αρχών όσον αφορά τον κίνδυνο απάτης) έχουν υλοποιηθεί πλήρως.

Όσον αφορά την ειδική έκθεση σχετικά με τα **όργανα της ΕΕ που είναι αρμόδια για την καταπολέμηση της απάτης** (**σημείο 1.56**), η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το εύρημα του ΕΕΣ ότι οι εντολές των αντίστοιχων φορέων της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης είναι σαφώς καθορισμένες και δεν αλληλεπικαλύπτονται (**σημείο 3.25**) και αναγνωρίζει ότι η ανταλλαγή πληροφοριών και η εποπτεία της Επιτροπής μπορούν να ενισχυθούν ώστε να διασφαλιστεί μια πιο συνεκτική αρχιτεκτονική για την καταπολέμηση της απάτης. Η Επιτροπή αποδέχθηκε τις συστάσεις του ΕΕΣ για τον σκοπό αυτόν, όπως περιγράφονται λεπτομερώς ***στις απαντήσεις στο κεφάλαιο 3*** (Μέρος1, Αποτελέσματα των ελέγχων επιδόσεων του ΕΕΣ: κύρια μηνύματα) και θα συνεχίσει να μελετά τις αντίστοιχες δράσεις μεταπαρακολούθησης.

Στην ειδική έκθεση 06/2026 του ΕΕΣ αναγνωρίζεται ότι η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση της **καταπολέμησης της απάτης στο πλαίσιο του ΜΑΑ** (**σημείο 1.57**) και ότι οι έλεγχοι της Επιτροπής συνέβαλαν στη βελτίωση των εθνικών συστημάτων για την καταπολέμηση της απάτης. Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ σχετικά με τον εντοπισμό, την αναφορά και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού ΜΑΑ, την πρωταρχική ευθύνη για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης φέρουν τα κράτη μέλη, και ότι ο κανονισμός ΜΑΑ επιτρέπει στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τα τακτικά εθνικά τους συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισης, κάτι που μπορεί φυσικά να οδηγήσει σε ποικιλομορφία προσεγγίσεων. Η Επιτροπή έχει ήδη υλοποιήσει τις συστάσεις που έγιναν δεκτές σχετικά με τον ΜΑΑ, έχει επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της[1] και έχει δημοσιεύσει λεπτομερείς οδηγίες σχετικά με τις υποχρεώσεις

[1] Κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη για την κατάρτιση της σύνοψης των ελέγχων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας· Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αξιολόγηση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου που έχουν θέσει σε εφαρμογή τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

των κρατών μελών μετά τη λήξη του ΜΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων για περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης[2].

Κατά συνέπεια, η ποικιλομορφία των προσεγγίσεων ως προς την αναφορά περιπτώσεων απάτης αποτελεί λογική συνέπεια του νομικού πλαισίου του ΜΑΑ. Τα κράτη μέλη είναι τα πλέον κατάλληλα να καθορίσουν τα πλέον αποτελεσματικά και ενδεδειγμένα μέτρα για την πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης στο συγκεκριμένο πλαίσιό τους και σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό πλαίσιο. Ωστόσο, εάν ένα κράτος μέλος εντοπίσει συγκεκριμένες παρατυπίες, πρέπει να λάβει μέτρα για τη διόρθωσή τους και να ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή, ιδίως με τη διαχειριστική δήλωση.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή επαληθεύει ότι τα εθνικά συστήματα λειτουργούν αποτελεσματικά και συμμορφώνονται με τις βασικές απαιτήσεις του νομικού πλαισίου, παρακολουθεί την εφαρμογή και λαμβάνει διορθωτικά μέτρα ή μέτρα ανάκτησης, όπου απαιτείται, προκειμένου να διασφαλίζεται ο προϋπολογισμός της Ένωσης.

Όσον αφορά την **ειδική έκθεση σχετικά με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (CAFS)**, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η CAFS αντικατοπτρίζει κατάλληλο επίπεδο φιλοδοξίας και περιλαμβάνει μακρόπνοες δράσεις για την καταπολέμηση της απάτης. Ωστόσο, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει την έκθεση για να ενισχύσει περαιτέρω την CAFS και τις στρατηγικές για την καταπολέμηση της απάτης που έχουν εγκριθεί από τις υπηρεσίες και τους εκτελεστικούς οργανισμούς της Επιτροπής. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εκτίμηση του κινδύνου απάτης σε επίπεδο οργάνου βασίζεται σε μια ολοκληρωμένη διαδικασία που περιλαμβάνει αξιόπιστες και συναφείς πληροφορίες, υποστηρίζοντας την αποτελεσματική εποπτεία των κινδύνων απάτης σε επίπεδο οργάνου. Αυτό διασφαλίζεται με τον συνδυασμό διαφόρων πηγών πληροφοριών για τον εντοπισμό των κινδύνων απάτης σε επίπεδο οργάνου. Τέλος, η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία των κοινών δεικτών επακόλουθου για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και θα προσδιορίσει ένα σχετικό σύνολο τέτοιων δεικτών στην επόμενη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 1.1 — Να καλυφθούν τα λειτουργικά κενά και να ενισχυθούν οι δικλίδες του SUMMA

Βάσει του πληροφοριακού ελέγχου που διενεργήσαμε αναφορικά με το SUMMA, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

(a) να εντοπίσει τα εναπομένοντα λειτουργικά κενά, να τα ιεραρχήσει με βάση τον δυνητικό αντίκτυπό τους στην αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πράξεων και να καλύψει όσα θεωρούνται υψηλής προτεραιότητας·

(b) να διασφαλίσει ότι οι προσωρινές παρακάμψεις είναι αποτελεσματικές, προβλέπουν τις αναγκαίες δικλίδες για την πρόληψη χρηματοοικονομικών σφαλμάτων, παρακολουθούνται στενά και συνοδεύονται από σχέδιο για την έγκαιρη ολοκλήρωση μόνιμων λύσεων·

(c) να ιεραρχήσει και να καλύψει τις ελλείψεις των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τη λειτουργία του SUMMA.

[2] Κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη όσον αφορά τις επιχειρησιακές πτυχές που σχετίζονται με την τελική φάση και την περάτωση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 1.1 στοιχεία α), β) και γ).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Διαχείριση του προϋπολογισμού και χρηματοοικονομική διαχείριση

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Το 2025 ο προϋπολογισμός της ΕΕ συνέχισε να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο επικουρώντας την ΕΕ στην **υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής**. Παράλληλα με τη συμβολή στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, τη στήριξη των γεωργών και τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγικότητας, συνέβαλε επίσης, μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων και των αμυντικών ικανοτήτων της ΕΕ, ανταποκρίθηκε στις μεταναστευτικές πιέσεις και παρείχε αταλάντευτη υποστήριξη στην Ουκρανία.

Όπως επισήμανε επίσης το ΕΕΣ (**σημεία 2.25-2.29**), το **επίπεδο των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων** (RAL, «reste à liquider») συνέχισε να μειώνεται το 2025. Πάνω από το ήμισυ των υπόλοιπων RAL [εξαιρουμένων των κονδυλίων του NextGenerationEU (NGEU)] συνδέεται με την πολιτική συνοχής, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και στην εξάλειψη των εμποδίων στις επενδύσεις. Η Επιτροπή θα **συνεχίσει να παρακολουθεί την υλοποίηση** των προγραμμάτων και των μέσων της ΕΕ, δημοσιεύοντας πληροφορίες σχετικά με τις ετήσιες προβλέψεις εκτέλεσης του προϋπολογισμού και έκθεση προόδου σχετικά με τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων.

Όσον αφορά τις **RAL του NGEU**, πολλά κράτη μέλη αναθεώρησαν τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), ανακατένειμαν κονδύλια σε πιο προηγμένα έργα, προσάρμοσαν ορόσημα και στόχους και αντιμετώπισαν καθυστερήσεις στην υλοποίηση, διατηρώντας παράλληλα τις αρχικές φιλοδοξίες των σχεδίων. Οι **αναθεωρήσεις αποσκοπούσαν στην προσαρμογή στις νέες συνθήκες** και στη διασφάλιση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των πληρωμών του ΜΑΑ έως το τέλος του 2026.

Τον Ιούλιο του 2025 η Επιτροπή παρουσίασε την πρότασή της για ένα φιλόδοξο, ευέλικτο και μακρόπνοο **πολυετές δημοσιονομικό πρόγραμμα (ΠΔΠ) 2028-2034**. Το πρόγραμμα αυτό βασίζεται στα ισχυρά σημεία, στις θεμελιώδεις αρχές και στα διδάγματα που αντλήθηκαν από το τρέχον ΠΔΠ, ενώ παράλληλα το καθιστά απλούστερο, πιο ευέλικτο και με μεγαλύτερο αντίκτυπο. Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την επίτευξη φιλόδοξης, ισορροπημένης και έγκαιρης συμφωνίας σχετικά με το επόμενο ΠΔΠ και τα τομεακά προγράμματα.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Δημοσιονομική διαχείριση το 2025

Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ

Η Επιτροπή τονίζει ότι οι **πιστώσεις του NGEU** θα πρέπει να διακρίνονται από τον εγκριθέντα προϋπολογισμό. Λόγω της φύσης των πιστώσεων του NGEU (εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό που μπορούν να μεταφερθούν από το ένα έτος στο άλλο), οποιαδήποτε σύγκριση μεταξύ της απορρόφησης πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και πιστώσεων πληρωμών θα πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή.

Όσον αφορά τα **ταμεία της πολιτικής συνοχής**, η **απορρόφηση** καθαρών ποσών δημοσιεύεται τακτικά στην πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων για σκοπούς διαφάνειας και ακριβούς δημοσιονομικής παρακολούθησης.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ συμπεριέλαβε όλα τα είδη πιστώσεων στην ανάλυση (**σημεία 2.2-2.9**). Κατά την ανάλυση των τελικών ποσοστών **εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ**, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο δημοσιονομικός κανονισμός και ορισμένες από τις νομικές βάσεις **προβλέπουν τη δυνατότητα μεταφοράς** στο επόμενο έτος πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και πιστώσεων πληρωμών που δεν εκτελέστηκαν στο τέλος του έτους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σύνηθες στα έσοδα με ειδικό προορισμό.

Όπως επισημαίνει επίσης το ΕΕΣ (**σημείο 2.6**), ποσό ύψους περίπου 1.9 δισ. EUR σε **πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων** μεταφέρθηκε στο επόμενο έτος. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των μεταφορών, **η εκτέλεση του εγκριθέντος προϋπολογισμού αναλήψεων υποχρεώσεων ανήλθε σε 99,4 %**. Περίπου 100 εκατ. EUR από τις μη εκτελεσθείσες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ακυρώθηκαν στο τέλος του έτους, εκ των οποίων μόνο 50 εκατ. EUR προήλθαν από το τμήμα του προϋπολογισμού που αφορά την Επιτροπή (13,8 εκατ. EUR από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, το οποίο δεν κινητοποιήθηκε· το υπολειπόμενο ποσό οφειλόταν στα περιορισμένα ποσά που παρέμειναν αχρησιμοποίητα μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων ή επιχορηγήσεων).

Όσον αφορά τις **πιστώσεις πληρωμών** (**σημεία 2.7 και 2.8**), η Επιτροπή θα ήθελε να προσθέσει ότι, λόγω της μεταφοράς πιστώσεων από το 2025 στο 2026, το ποσοστό εκτέλεσης ανήλθε στο 99,9 % του συνόλου των διαθέσιμων πληρωμών. Ως εκ τούτου, 111 εκατ. EUR των εγκριθεισών πιστώσεων πληρωμών ανάληψης παρέμειναν αχρησιμοποίητα στο τέλος του έτους, και μόνο 55,4 εκατ. EUR προέρχονται από το τμήμα του προϋπολογισμού που αφορά την Επιτροπή.

Εκτέλεση του προϋπολογισμού των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων που εμπίπτουν στον ΚΚΔ 2021-2027

Όσον αφορά το ποσοστό απορρόφησης (**σημεία 2.13-2.17, γραφήματα 2.7-2.9**), η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα **προγράμματα της περιόδου 2021-2027 εγκρίθηκαν 7 μήνες αργότερα** από εκείνα της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 λόγω εξωτερικών παραγόντων. Επιπλέον, ο ΜΑΑ είχε επίσης αντίκτυπο στην έναρξη της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027, διότι εξέτρεψε μέρος των επενδυτικών ροών στον τομέα της συνοχής και άσκησε πρόσθετες διοικητικές πιέσεις στους φορείς υλοποίησης, καθώς και επειδή οι επενδύσεις του ΜΑΑ είχαν συχνά προτεραιότητα λόγω της συντομότερης προθεσμίας εκτέλεσης.

Όσον αφορά το **υψηλό επίπεδο των αιτημάτων πληρωμής** που υποβλήθηκαν στο τέλος του έτους και τα οποία παρέμεναν εκκρεμή, αποτελεί θετική ένδειξη ότι, λόγω του αυξανόμενου ρυθμού επιλογής έργων, η εκτέλεση του προγράμματος έχει σαφώς επιταχυνθεί. Η συσσώρευση καθυστερημένων πληρωμών στο τέλος του 2025 ήταν πράγματι αποτέλεσμα του **υψηλότερου από το αναμενόμενο επιπέδου εκτέλεσης** και της μαζικής συγκέντρωσης των αιτημάτων πληρωμής που υποβλήθηκαν στο τέλος του έτους. Το πρωτοφανές ποσοστό του 32 % των συνολικών αιτημάτων πληρωμής για όλα τα ταμεία της **πολιτικής συνοχής** στο πλαίσιο του κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) (**περίπου** 14 δισ. EUR) υποβλήθηκε τις τελευταίες δύο εβδομάδες του Δεκεμβρίου του 2025. Πρόκειται κατά κανόνα για αιτήματα που αναμένεται να πληρωθούν στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.

Ένας παράγοντας που οδηγεί στην εν λόγω **εκπρόθεσμη υποβολή αιτημάτων πληρωμής** μπορεί να είναι η διάταξη του άρθρου 91 παράγραφος 1 του ΚΚΔ, η οποία περιορίζει τον αριθμό των αιτημάτων πληρωμής που μπορούν να υποβληθούν ανά πρόγραμμα σε ετήσια βάση. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την **αναβολή των αιτημάτων πληρωμής** προς το τέλος κάθε περιόδου υποβολής, με αυξανόμενη συγκέντρωση των υποβαλλόμενων αιτημάτων πληρωμής κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Επιχορήγηση του ΜΑΑ και εκτέλεση του NGEU

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ όσον αφορά την **απορρόφηση των πληρωμών επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ** (**σημεία 2.19-2.24**). Μετά την περσινή ανακοίνωση της Επιτροπής[1], όλα τα κράτη μέλη αναθεώρησαν τα οικεία ΣΑΑ προκειμένου να διευκολύνουν την επιτυχή υλοποίησή τους έως το τέλος του 2026. Η Επιτροπή **συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη** για την επίτευξη αυτού του στόχου και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επεξεργασία των πληρωμών που απομένουν στο πλαίσιο του ΜΑΑ το 2026.

2. Δημοσιονομική διαχείριση το 2025

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ όσον αφορά την **απορρόφηση των πληρωμών επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ** (**σημεία 2.30-2.47**). Αυτό συνάδει ειδικότερα με το προφίλ του **NextGenerationEU**, για το οποίο **η αποπληρωμή θα ξεκινήσει το 2028**, και με τα νέα προγράμματα που παρέχουν δάνεια χρηματοδοτούμενα μέσω δανεισμού, τα οποία εγκρίθηκαν τα τελευταία χρόνια. Όπως τονίζεται στην έκθεση του ΕΕΣ, η ληκτότητα δομείται σε βάθος χρόνου ώστε να αποφεύγονται μεγάλες συγκεντρώσεις ομολόγων που λήγουν σε ένα και μόνο έτος.

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ στο **σημείο 2.43**, συμπεριλαμβανομένων εκείνων σχετικά με την απουσία δημοσιευμένων πληροφοριών όσον αφορά τον αντίκτυπο συγκεκριμένων γεγονότων — όπως η σύγκρουση στη Μέση Ανατολή ή ο πόλεμος στην Ουκρανία— στο **κόστος χρηματοδότησης του Μέσου Ανάκαμψης της ΕΕ**, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι παρακολουθεί συνεχώς τον δημοσιονομικό αντίκτυπο των οικείων εκδόσεων στην αγορά —όχι μόνο για ένα συγκεκριμένο γεγονός, αλλά και όσον αφορά τις γενικές συνθήκες της αγοράς. Στη συνέχεια, αυτό μεταφράζεται σε δημοσιονομικές προτάσεις και μπορεί να οδηγήσει σε τροποποιήσεις εάν οποιοδήποτε γεγονός θα επηρέαζε σημαντικά το **προβλεπόμενο κόστος δανεισμού**. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι υπάρχει χρονική υστέρηση μεταξύ ενός συμβάντος στην αγορά και της μετατροπής του σε κόστος χρηματοδότησης. Το κόστος χρηματοδότησης αντικατοπτρίζει τις συνθήκες της αγοράς κατά τον χρόνο χρηματοδότησης της στήριξης, και η Επιτροπή έχει εφαρμόσει **σταθερή στρατηγική έκδοσης** που περιορίζει τις ιδιοσυγκρασιακές επιπτώσεις ενός συγκεκριμένου γεγονότος στο μέσο κόστος

[1] Ανακοίνωση COM(2025) 310 final/2.

δανεισμού του. Ως εκ τούτου, ο αντίκτυπος της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή στο κόστος χρηματοδότησης θα αποτυπωθεί κυρίως στο επόμενο ΠΔΠ και μόνο εν μέρει το 2027.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το **επίπεδο του αναμενόμενου κόστους δανεισμού του NGEU** για το τρέχον ΠΔΠ θα εξαρτηθεί από τις πραγματικές εκταμιεύσεις του NGEU έως το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2026. Όπως παρατηρήθηκε τα προηγούμενα έτη, είναι μάλλον δύσκολο να προβλεφθούν τα ποσά που θα εκταμιευθούν έως το τέλος του τρίτου τριμήνου του οικονομικού έτους. Επιπλέον, υπάρχει αβεβαιότητα όσον αφορά την εξέλιξη των **επιτοκίων**. Η Επιτροπή **παρακολουθεί στενά την αγορά** και προσαρμόζει τις προβλέψεις της με βάση μελλοντοστρεφείς δείκτες μέτρησης. Θα **συνεχίσει να παρέχει τακτικές επικαιροποιήσεις** σχετικά με τις εκταμιεύσεις και το κόστος των επιτοκίων μέσω της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις δανειοληπτικές και δανειοδοτικές πράξεις[2].

Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει την αξιολόγηση του ΕΕΣ σχετικά με τα ανοίγματα που καλύπτονται από το **περιθώριο του προϋπολογισμού της ΕΕ** (**σημεία 2.60-2.65**) και υπενθυμίζει ότι αξιολογεί τακτικά τη **βιωσιμότητα των ενδεχόμενων υποχρεώσεων** που καλύπτονται από το περιθώριο και υποβάλλει σχετικά στοιχεία σε ετήσια έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 256 του δημοσιονομικού κανονισμού. Όταν θεσπίζεται νέο πρόγραμμα, η Επιτροπή αξιολογεί περαιτέρω τη βιωσιμότητα του περιθωρίου, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο δυσμενών σεναρίων.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 2.1 — Να μειωθεί ο κίνδυνος συσσώρευσης καθυστερημένων πληρωμών για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής

Η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει εγκαίρως μέτρα από κοινού με τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ο κατάλληλος σχεδιασμός και η κατάλληλη κάλυψη των αναγκών πληρωμών, εντός του ετήσιου προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ, με ιδιαίτερη έμφαση στα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Στόχος θα πρέπει να είναι η μείωση τυχόν κινδύνου καθυστερημένων πληρωμών λόγω ανεπαρκών σχετικών πιστώσεων στον ετήσιο προϋπολογισμό, ώστε τα επόμενα οικονομικά έτη να περιοριστεί η πίεση που τους ασκείται.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση και έχει ήδη αρχίσει να την εφαρμόζει.

Παρότι η υποβολή αιτημάτων πληρωμής στο τέλος του έτους είναι φυσιολογική και αναμενόμενη, η αύξηση των αιτημάτων πληρωμής το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου 2025 ήταν πολύ υψηλότερη απ' ό,τι συνήθως. Αυτή η μεγαλύτερη από την αναμενόμενη συσσώρευση καθυστερημένων πληρωμών στον τομέα της συνοχής στο τέλος του 2025 άσκησε πίεση στον προϋπολογισμό του 2026. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πρότεινε ήδη σχέδιο διορθωτικού

[2] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/analyses-and-reports_en?prefLang=el

προϋπολογισμού στις 9 Ιουνίου 2026 για την ενίσχυση του προϋπολογισμού συνοχής του 2026 και τη διασφάλιση της έγκαιρης απόδοσης των αιτημάτων πληρωμής που υπέβαλαν τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση και να λαμβάνει μέτρα, εάν χρειαστεί, με βάση τις επικαιροποιημένες προβλέψεις των κρατών μελών.

Σύσταση 2.2 — Να αναπτυχθεί στρατηγική διαχείρισης και αποπληρωμής των υποχρεώσεων στο πλαίσιο του NGEU

Η Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει στρατηγική διαχείρισης και αποπληρωμής των υποχρεώσεων για το χρέος που συνδέεται με το NGEU, η οποία θα καλύπτει την περίοδο αποπληρωμής που εκτείνεται μέχρι το 2058, λαμβάνοντας υπόψη μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων αναχρηματοδότησης, επιτοκίου, ρευστότητας και της αγοράς. Για την περίοδο του τρέχοντος και του προσεχούς ΠΔΠ, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ισχύοντες δημοσιονομικοί περιορισμοί, μεταξύ άλλων το ετήσιο ανώτατο όριο για τις αποπληρωμές κεφαλαίου και οι διαθέσιμες πιστώσεις πληρωμών. Όσον αφορά τη μη επιστρεπτέα στήριξη, δεδομένου ότι το σχετικό κόστος χρηματοδότησης θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ, η Επιτροπή θα πρέπει να καθορίσει τα κριτήρια και τις προτεραιότητες για τη λήψη απόφασης σχετικά με το ποσό του ληξιπρόθεσμου χρέους που θα αναχρηματοδοτηθεί, με σκοπό τον περιορισμό του κόστους χρηματοδότησης, εξασφαλίζοντας παράλληλα ευχερή πρόσβαση στις αγορές και επιχειρησιακή ευελιξία.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση.

Η Επιτροπή **συμφωνεί** ότι είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα προφίλ αποπληρωμής των διαφόρων προγραμμάτων κατά τον σχεδιασμό νέων δανειοληπτικών πράξεων και επιβεβαιώνει ότι αυτό έχει ήδη ενσωματωθεί στο επίπεδο των εξαμηνιαίων σχεδίων χρηματοδότησής της. Όσον αφορά το χρέος που συνδέεται με τη μη επιστρεπτέα στήριξη στο πλαίσιο του NGEU, η πρόταση της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2028-2034 περιλαμβάνει προβλέψεις για σταθερό ετήσιο ποσό ύψους 24 δισ. EUR σε τρέχουσες τιμές για την εξυπηρέτηση του χρέους του NGEU την περίοδο από το 2028 έως το 2034 (συμπεριλαμβανομένων τόσο των τόκων όσο και του κεφαλαίου) εντός των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ. Η παρούσα πρόταση αντικατοπτρίζει σταθερή και προβλέψιμη μείωση των υποχρεώσεων και παρέχει προβλεψιμότητα για τον δημοσιονομικό σχεδιασμό και για τις συνεισφορές των κρατών μελών στον προϋπολογισμό, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων επιτοκίου. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να διατυπώνει τις προτάσεις της για την αποπληρωμή του χρέους που συνδέεται με τη μη επιστρεπτέα στήριξη, λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις εκτιμήσεις. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή αποφασίζει σχετικά με τα ποσά που πρέπει να επιστραφούν. Οι όροι της αποπληρωμής του χρέους που σχετίζεται με δάνεια στο πλαίσιο του NGEU καθορίζονται στις αντίστοιχες δανειακές συμβάσεις.

Η Επιτροπή **συμφωνεί** ότι είναι σημαντικό να περιοριστεί το κόστος χρηματοδότησης, εξασφαλίζοντας παράλληλα ευχερή πρόσβαση στην αγορά και επιχειρησιακή ευελιξία. Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει το πλαίσιο για την αποπληρωμή του χρέους που εκδίδεται για τη χρηματοδότηση του NGEU. Όσον αφορά τα δάνεια του ΜΑΑ, το συμφωνηθέν χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής με τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζει ότι τα δάνεια θα αποπληρωθούν στην ΕΕ το αργότερο έως το 2058. Το χρέος που αντιστοιχεί στη μη επιστρεπτέα στήριξη του NGEU πρέπει να αποπληρωθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ με σταθερό και προβλέψιμο τρόπο με πλήρη αποπληρωμή έως το τέλος του 2058, σύμφωνα με τις αποφάσεις της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής. Τα ποσά που πρόκειται να διατεθούν για το κόστος χρηματοδότησης του NGEU στο επόμενο ΠΔΠ αποτελούν επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο της προαναφερθείσας πρότασης της Επιτροπής για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2028-2034. Η Επιτροπή τονίζει ότι η προτεινόμενη προσέγγιση θα λειτουργήσει ως φυσική αντιστάθμιση: εάν τα επιτόκια είναι υψηλότερα σε ένα δεδομένο έτος απ' ό,τι προβλεπόταν κατά τον χρόνο έγκρισης του ΠΔΠ, η πραγματική

αποπληρωμή κατά το εν λόγω έτος θα είναι ελαφρώς χαμηλότερη, με αποτέλεσμα να απαιτείται υψηλότερη αναχρηματοδότηση, ενώ εάν το κόστος δανεισμού είναι χαμηλότερο από το αναμενόμενο, η πραγματική αποπληρωμή θα αυξηθεί.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εκδίδει εξαμηνιαίες ανακοινώσεις σχετικά με τα σχέδια χρηματοδότησής της με δομημένο και διαφανή τρόπο. Οι εν λόγω ανακοινώσεις διασφαλίζουν προβλεψιμότητα για τους επενδυτές, περιορίζοντας έτσι το κόστος χρηματοδότησης και εξασφαλίζοντας παράλληλα την ευχερή πρόσβαση στις αγορές και επιχειρησιακή ευελιξία, σύμφωνα με τη σύσταση του ΕΕΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Επίτευξη αποτελεσμάτων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

ΜΕΡΟΣ 1 — ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΕΣ: ΚΥΡΙΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα που παρουσιάζονται στο μέρος 1 του κεφαλαίου 3 προκύπτουν από τις ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) που δημοσιεύθηκαν το 2025. Οι εν λόγω ειδικές εκθέσεις αποτέλεσαν αντικείμενο εκτενών διαδικασιών εκκαθάρισης και εκατέρωθεν ακρόασης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού. Οι λεπτομερείς απαντήσεις της Επιτροπής που αντικατοπτρίζουν τη θέση της Επιτροπής σχετικά με τις ειδικές εκθέσεις και τις συστάσεις που διατυπώνονται σε αυτές έχουν δημοσιευθεί μαζί με τις εκθέσεις και είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Η Επιτροπή σημειώνει τις περιλήψεις του ΕΕΣ σχετικά με τις δηλώσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που εκδόθηκαν μετά τη δημοσίευση των ειδικών εκθέσεων το 2025 και παρατίθενται στο μέρος 1 του κεφαλαίου 3.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το ποσοστό αποδοχής των συστάσεων του ΕΕΣ που εκδόθηκαν το 2025, όπως αποτυπώνεται στο μέρος 1 (**σημείο 3.4**), είναι γενικά πολύ υψηλό (ποσοστό 94 % έγινε είτε πλήρως είτε εν μέρει αποδεκτό), κάτι που καταδεικνύει την εποικοδομητική προσέγγιση της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που εντόπισε το ΕΕΣ. Μόνο το 6 % των συστάσεων του ΕΕΣ δεν έγινε αποδεκτό από την Επιτροπή.

Ειδικότερα, η Επιτροπή επιθυμεί να υπενθυμίσει τη θέση της σχετικά με ορισμένες ειδικές εκθέσεις στις οποίες αναφέρεται το ΕΕΣ στο μέρος 1 του κεφαλαίου 3.

Ειδική έκθεση 11/2025: Διαφάνεια της χρηματοδότησης ΜΚΟ από την ΕΕ[1]

Όσον αφορά τη σύσταση 1, η Επιτροπή[2] συμφώνησε να διερευνήσει αν αυτός ο πρόσφατος ορισμός των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) θα μπορούσε να αποσαφηνιστεί περαιτέρω. Ταυτόχρονα, τόνισε την ανάγκη να μην αυξηθεί η διοικητική επιβάρυνση για τις ΜΚΟ ούτε να περιοριστεί η πρόσβασή τους σε κονδύλια της ΕΕ, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι το καθεστώς ΜΚΟ ενέχει υψηλότερο κίνδυνο για τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε σύγκριση με άλλα είδη οντοτήτων. Επίσης, το καθεστώς ΜΚΟ δεν αποτελεί γενικά προϋπόθεση για τη λήψη χρηματοδότησης από την ΕΕ. Το 2025 η Επιτροπή διερεύνησε αν θα μπορούσε να αποσαφηνιστεί περαιτέρω ο ισχύων ορισμός της ΜΚΟ —και ειδικότερα η έννοια της «ανεξαρτησίας από την κυβέρνηση»— και αν μια ΜΚΟ μπορεί να επιδιώκει τα εμπορικά συμφέροντα των μελών της. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι θα μπορούσαν να παρασχεθούν πρόσθετες διευκρινίσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές βρίσκονται πλέον στο στάδιο της οριστικοποίησης και θα δημοσιευθούν σύντομα.

Όσον αφορά τη σύσταση 2, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη σκοπιμότητα της σταδιακής αύξησης της συχνότητας των επικαιροποιήσεων στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας. Επιπλέον, σύμφωνα με τα άρθρα 38 και 277 παράγραφος 6 του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή θα διαθέσει πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο όλων των τρόπων διαχείρισης

[1] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 11/2025 του ΕΕΣ: Διαφάνεια στη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ, COM-Replies-SR-2025-11_EL.pdf.

στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας για τα προγράμματα που έχουν εγκριθεί και χρηματοδοτηθεί με βάση δημοσιονομικά πλαίσια της περιόδου μετά το -2027 .

Όσον αφορά τη σύσταση 3, η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι στην έκθεση ελέγχου δεν αποδείχθηκε κάποια παραβίαση των αξιών της ΕΕ. Ωστόσο, η Επιτροπή εξέφρασε την προθυμία της να διερευνήσει τη σκοπιμότητα της εισαγωγής περαιτέρω δεικτών κινδύνου με σκοπό την ενίσχυση των ελέγχων συμμόρφωσης με τις αξίες της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι τεχνικά εφικτό και σύμφωνο με τους ισχύοντες κανόνες.

Ειδική έκθεση 12/2025: Η στρατηγική της ΕΕ για τα μικροκυκλώματα[3]

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την εκτίμηση του ΕΕΣ σχετικά με τις προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη της τιμής-στόχου της ψηφιακής δεκαετίας για μερίδιο 20 % της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά ημιαγωγών (**σημείο 3.17**). Ταυτόχρονα, η πράξη για τα μικροκυκλώματα έχει ήδη αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα με την κινητοποίηση εξαγγελθεισών επενδύσεων άνω των 80 δισ. EUR και την επιτάχυνση της υλοποίησης και στους τρεις πυλώνες της. Οι επενδύσεις αυτές ενισχύουν το οικοσύστημα ημιαγωγών της Ευρώπης, αυξάνουν την ανθεκτικότητα και ενδυναμώνουν την ανταγωνιστική θέση της ΕΕ σε μια εξαιρετικά δυναμική παγκόσμια αγορά.

Σύμφωνα με τη δεύτερη σύσταση του ΕΕΣ, με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της πράξης για τα μικροκυκλώματα και μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, υποστηρικτικές μελέτες, εργασίες αξιολόγησης και εκτίμηση των επιπτώσεων, στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή ενέκρινε αναθεωρημένη στρατηγική για τους ημιαγωγούς (πράξη για τα μικροκυκλώματα 2.0). Η εν λόγω πρόταση ανταποκρίνεται στο εξελισσόμενο πλαίσιο της αγοράς και στο γεωπολιτικό πλαίσιο, καταγράφει τα διδάγματα που αντλήθηκαν και αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας και της τεχνολογικής υπεροχής του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος ημιαγωγών.

Ειδική έκθεση 9/2025: Συστήματα δικλίδων για τον ΜΑΑ[4]

Το ΕΕΣ διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να παράσχει επαρκή διασφάλιση ως προς το αν τα κράτη μέλη διέθεταν αποτελεσματικά συστήματα δικλίδων για να διασφαλίζουν ότι οι δαπάνες στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) συμμορφώνονταν με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις (**σημείο 3.8**). Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τις απόψεις του ΕΕΣ σχετικά με την ύπαρξη ελλείμματος διασφάλισης σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, από την έναρξη της εφαρμογής του μηχανισμού, έχει υπάρξει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την τήρηση της υποχρέωσης των κρατών μελών να ελέγχουν τακτικά τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις.

Στον κανονισμό ΜΑΑ προβλέπεται σαφώς η πρωταρχική ευθύνη των κρατών μελών να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο, και ειδικότερα με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή διενεργεί ελέγχους προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι η νομιμότητα και κανονικότητα των πληρωμών προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΜΑΑ βασίζεται αποκλειστικά στην ικανοποιητική εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων. Η Επιτροπή εξέτασε εξαρχής αν τα

[3] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 12/2025 του ΕΕΣ: Η στρατηγική της ΕΕ για τα μικροκυκλώματα | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-12_EL.pdf.

[4] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 09/2025 του ΕΕΣ: Συστήματα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δαπανών του ΜΑΑ με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-09_EL.pdf.

συστήματα δικλίδων των κρατών μελών διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο.

Σε συνέχεια προηγούμενων συστάσεων του ΕΕΣ, η Επιτροπή υλοποίησε όλες τις συστάσεις που έγιναν αποδεκτές όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή έχει εντείνει τις ελεγκτικές εργασίες της. Το 2023 επικαιροποίησε τη στρατηγική ελέγχου της ώστε να εξακριβώνει συστηματικά, σε όλα τα είδη ελέγχων, αν τα κράτη μέλη εξακριβώνουν τακτικά τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας των εν λόγω εξακριβώσεων. Με βάση αυτές τις διευρυμένες ελεγκτικές εργασίες, η Επιτροπή έχει αποκομίσει εύλογη διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις νομικές υποχρεώσεις τους να εξακριβώνουν τακτικά τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας των εν λόγω εξακριβώσεων.

Ειδική έκθεση 18/2025: Ευελιξία του προϋπολογισμού της ΕΕ[5]

Όσον αφορά τη σύσταση 1, με την οποία ζητήθηκε από την Επιτροπή να παράσχει πρόσθετες πληροφορίες για την υποστήριξη του σχεδιασμού του πλαισίου ευελιξίας για τα μελλοντικά ΠΔΠ, η Επιτροπή έχει ήδη αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) που συνοδεύει την πρόταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) του 2025. Η σύσταση 2, με την οποία προτείνεται η απλούστευση του πλαισίου ευελιξίας για το επόμενο ΠΔΠ, υλοποιήθηκε πλήρως μέσω της πρότασης για το ΠΔΠ 2028-2034 τον Ιούλιο του 2025, πριν από την ημερομηνία-στόχο του 2026. Τέλος, όσον αφορά τη σύσταση 3, η Επιτροπή αναθεώρησε την εσωτερική της διαδικασία για να καταδείξει σαφώς και με πιο δομημένο τρόπο ότι, πριν από τη χρήση ειδικών μέσων, εξετάζει πάντα τις δυνατότητες ανακατανομής και εκ νέου προτεραιοποίησης όταν προκύπτουν νέες ανάγκες. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ανακατανομές συχνά αντικατοπτρίζουν αλλαγές των πολιτικών προτεραιοτήτων και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να μην είναι πάντα δυνατή η τεκμηρίωση των ανακατανομών, καθώς μπορεί να περιλαμβάνουν επιλογές πολιτικής και συμβιβασμούς που αποφασίζονται σε πολιτικό επίπεδο (για παράδειγμα, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο).

Ειδική έκθεση 26/2025: Συνεργασία των οργάνων της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης[6]

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι οι εντολές των αντίστοιχων παραγόντων της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης καθορίζονται σαφώς και δεν αλληλεπικαλύπτονται (**σημείο 3.25**). Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης ότι αρκετοί τομείς του κύκλου καταπολέμησης της απάτης μπορούν να ενισχυθούν ώστε να διασφαλιστεί μια πιο συνεκτική αρχιτεκτονική για την καταπολέμηση της απάτης. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι διαδικασίες για τη στήριξη της διαβούλευσης και της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με καταγγελίες απάτης μεταξύ της OLAF και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας είναι πολύπλοκες. Ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σύσταση 1 σχετικά με την καθιέρωση διαλειτουργικού συστήματος ΤΠ για την καταπολέμηση της απάτης με σκοπό την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με καταγγελίες απάτης. Σε συνέχεια της σύστασης 2, η Επιτροπή θα αναλύσει τις διαφοροποιήσεις όσον αφορά την καταγγελία περιπτώσεων απάτης από τα κράτη μέλη και τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τους εγγενείς λόγους που ενδέχεται να εξηγούν τα διαφορετικά επίπεδα καταγγελίας. Η Επιτροπή αποδέχτηκε τη σύσταση 3 με σκοπό να αναπτύξει συνεκτική μεθοδολογία με στόχο τη μέτρηση όλων των ποσών από περιπτώσεις απάτης ή παρατυπιών που βεβαιώθηκαν, που αποτελούν αντικείμενο προληπτικών ενεργειών και που ανακτήθηκαν βάσει τόσο διοικητικών όσο και

[5] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 18/2025 του ΕΕΣ: Ευελιξία του προϋπολογισμού της ΕΕ | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-18_EL.pdf.

[6] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 26/2025 του ΕΕΣ: Τα όργανα της ΕΕ κατά της απάτης | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-26_EL.pdf.

ποινικών διαδικασιών, σε ενωσιακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο, η οποία θα βασίζεται στα υφιστάμενα συστήματα.

Ειδική έκθεση 22/2025: Δημοσιονομικές διορθώσεις στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής[7]

Η ειδική έκθεση είναι πολύ σημαντική, καθώς αφορά τη διορθωτική ικανότητα της Επιτροπής στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής. Στην έκθεση του ΕΕΣ θεωρείται ότι μόνο οι καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ και ότι κάθε δημοσιονομική διόρθωση θα έπρεπε να οδηγεί σε απώλεια της συνεισφοράς της ΕΕ προκειμένου να επιβληθούν κυρώσεις στο οικείο κράτος μέλος (**σημείο 3.36**). Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλα τα είδη δημοσιονομικών διορθώσεων, όχι μόνο οι καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις, έχουν ως στόχο την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ προστατεύεται ανεξαρτήτως αν οι δημοσιονομικές διορθώσεις εφαρμόζονται από την Επιτροπή ή τα κράτη μέλη ή αν δεν οδηγούν σε μείωση της συνεισφοράς της ΕΕ, δεδομένου ότι οι παράτυπες δαπάνες αποκλείονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Επιπλέον, παρά τις αυστηρές προϋποθέσεις του νομικού πλαισίου των καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων κατά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή εξέδωσε την πρώτη της απόφαση για την επιβολή καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων τον Σεπτέμβριο του 2025, ενώ τρεις άλλες διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

Παρότι στην έκθεση αναγνωρίζεται ότι οι έλεγχοι της ίδιας της Επιτροπής οδήγησαν σε σημαντικό όγκο δημοσιονομικών διορθώσεων (πάνω από 1,578 δισ. EUR έως τον Απρίλιο του 2026), δεν αναφέρεται η άνευ προηγουμένου διορθωτική ικανότητα των κρατών μελών τα οποία απέσυραν 22,9 δισ. EUR από τους ετήσιους λογαριασμούς (συμπεριλαμβανομένων 3,4 δισ. EUR σε οριστικές διορθώσεις). Ως εκ τούτου, οι νομικές διατάξεις για τις δημοσιονομικές διορθώσεις που προστατεύουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ έχουν προληπτικό χαρακτήρα και η δυνατότητα καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα και ενισχύει την ικανότητα εντοπισμού και διόρθωσης.

Τέλος, με το νομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 απλουστεύεται και εξορθολογίζεται η άμεση εφαρμογή καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων, ανεξαρτήτως της απόδειξης ή μη σοβαρής ανεπάρκειας του συστήματος, με αποτέλεσμα να ενισχύονται τα κίνητρα για την εφαρμογή αυστηρών εθνικών διαδικασιών ελέγχου εξαρχής. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει ήδη καταρτίσει εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές και έχει επικαιροποιήσει την προσέγγισή της ως προς τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί η προσεκτική εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων της περιόδου 2021-2027.

Στην έκθεσή του το ΕΕΣ εξέδωσε τέσσερις συστάσεις, τρεις εκ των οποίων έγιναν αποδεκτές και μία εν μέρει αποδεκτή από την Επιτροπή, οι οποίες βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της υλοποίησης.

[7] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 22/2025 του ΕΕΣ: Δημοσιονομικές διορθώσεις στην πολιτική συνοχής | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-22_EL.pdf.

Ειδική έκθεση 16/2025: Χρηματοδότηση της ΕΕ για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών[8]

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την ειδική έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ για τις δασικές πυρκαγιές (**σημείο 3.29**). Όσον αφορά την έλλειψη πλήρους επισκόπησης των δαπανών της ΕΕ για μέτρα κατά των δασικών πυρκαγιών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όσον αφορά τα κονδύλια που υλοποιούνται στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν σχετικά με έναν περιορισμένο αριθμό δεικτών. Η δήλωση του ΕΕΣ σχετικά με τον τρόπο κατανομής της χρηματοδότησης του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)[9] βασίζεται σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων οι οποίες δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικές όλων των σχετικών μέτρων του ΜΑΑ. Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού περιλαμβάνει το πεδίο παρέμβασης 276 «Μέτρα πρόληψης για τον μετριασμό του κινδύνου δασικών πυρκαγιών», με σχετικούς ειδικούς δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων.

Η Επιτροπή αποδέχθηκε όλες τις συστάσεις του ΕΕΣ και θα προωθήσει ορθές πρακτικές για έργα ώστε να προτιμώνται εκείνα με τον μεγαλύτερο δυνητικό αντίκτυπο. Στην πράξη, αυτό μεταφράζεται στη χρήση σαφών και επικαιροποιημένων χαρτών κινδύνου, με συνεκτίμηση της διάστασης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και με τη χρήση συμπληρωματικών κριτηρίων γεωγραφικής κάλυψης και κριτηρίων που βασίζονται στον κίνδυνο.

Η Επιτροπή δημοσίευσε νέα ανακοίνωση σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών (2026), στην οποία περιγράφεται μια ολιστική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντίδραση και την αποκατάσταση, με δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

[8] Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην ειδική έκθεση 16/2025 του ΕΕΣ: Χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, COM-Replies-SR-2025-16_EL.pdf.

[9] Βλ. υπότιτλο του ΕΕΣ πριν από το σημείο 29, τα σημεία 10 και 32, πλαίσιο 2 και πλαίσιο 3.

ΜΕΡΟΣ 2 — ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ 2 ΤΟΥ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Πλαίσιο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι το πλαίσιο αναφοράς στοιχείων επιδόσεων της Επιτροπής για τον τομέα 2 του ΠΔΠ στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) του 2024 τηρούσε τις εσωτερικές οδηγίες και ότι δεν εντοπίστηκαν σημαντικά σφάλματα στις αναλήψεις υποχρεώσεων ή στις πληρωμές που αναφέρθηκαν (**σημεία 3.45-3.46**).

Δείκτες επιδόσεων

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι οι δείκτες επιδόσεων που αναφέρθηκαν για τις περιόδους 2014-2020 και 2021-2027 καθορίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σύμφωνα με την αρχή SMART (**σημείο 3.50**).

Οι βασικοί δείκτες επιδόσεων που αναφέρονται στις δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος (παράρτημα 4 της ΕΕΔΕ) είναι εκείνοι που καθορίζονται στα αντίστοιχα νομοθετικά πλαίσια των προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως το πλαίσιο επιδόσεων της πολιτικής συνοχής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, στο πλαίσιο της ετήσιας παρακολούθησης και υποβολής στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων του προϋπολογισμού της ΕΕ, οι εκροές και τα αποτελέσματα είναι οι πλέον κατάλληλοι και χρήσιμοι δείκτες για την αξιολόγηση των επιδόσεων. Οι δείκτες αυτοί επιτρέπουν την έγκαιρη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης και αποδίδονται άμεσα στις χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ παρεμβάσεις (**σημεία 3.52-3.54**).

Η Επιτροπή συμφωνεί ως προς τη σημασία που έχει η εκτίμηση των επιπτώσεων της χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο των αξιολογήσεων. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζεται στην εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η χρήση δεικτών αντικτύπου στην ετήσια παρακολούθηση υπόκειται σε σημαντικούς μεθοδολογικούς περιορισμούς, και ειδικότερα στη δυσκολία δημιουργίας δεσμών μεταξύ των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων και των παρατηρούμενων αλλαγών, καθώς και στη χρονική υστέρηση που διέπει την επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων. Ο περιορισμός αυτός έχει ιδιαίτερη σημασία για τους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και της κοινωνικής ένταξης. Όσον αφορά τις παρεμβάσεις που στοχεύουν άτομα, η αξιόπιστη μέτρηση του αντικτύπου απαιτεί γενικά εκτιμήσεις των επιπτώσεων με αντιπαραδείγματα, καθώς και τη χρήση δεδομένων των ομάδων ελέγχου και προηγμένων αναλυτικών μεθοδολογιών.

Το πλαίσιο επιδόσεων για την περίοδο 2021-2027 αντικατόπτριζε τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού και αντιμετώπισε τους περιορισμούς που εντοπίστηκαν, συμπεριλαμβανομένης της περιορισμένης διαθεσιμότητας δεικτών αποτελεσμάτων βάσει του πλαισίου της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020.

Επιλογή δεικτών επιδόσεων στις δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος

Οι δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος περιλαμβάνουν επιλογή έως και εννέα δεικτών επιδόσεων από τους βασικούς δείκτες επιδόσεων που καθορίζονται στους αντίστοιχους κανονισμούς των προγραμμάτων. Η επιλογή βασίζεται κυρίως στη συνάφεια των δεικτών και στην ικανότητά τους να καλύπτουν ουσιαστικά τους στόχους του προγράμματος. Επιπλέον, το πλήρες σύνολο των βασικών δεικτών επιδόσεων εξακολουθεί να διατίθεται στο κοινό σε ειδικό αρχείο PDF που δημοσιεύεται στον ιστότοπο των δηλώσεων επιδόσεων προγράμματος.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), οι δείκτες επιλέχθηκαν με βάση τη συχνότητα της χρήσης τους σε όλα τα κράτη μέλη και τη συμβολή τους στους σχετικούς στόχους πολιτικής της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι τιμές που αναφέρθηκαν παρέχουν αντιπροσωπευτική επισκόπηση της προόδου που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων της ΕΕ.

Ενότητα «Συγκεκριμένα παραδείγματα επιτευγμάτων»

Οι δηλώσεις επιδόσεων προγράμματος περιέχουν διάφορες συμπληρωματικές ενότητες στις οποίες παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του προγράμματος (**σημείο 3.49**). Μία από αυτές είναι η ενότητα «Συγκεκριμένα παραδείγματα επιτευγμάτων», η οποία παρέχει επεξηγηματικά παραδείγματα υλοποίησης και αποτελεσμάτων του προγράμματος. Ανάλογα με τη φύση του προγράμματος και το στάδιο υλοποίησής του, τα παραδείγματα αυτά μπορεί να αναφέρονται είτε σε αποτελέσματα που έχουν ήδη επιτευχθεί επιτόπου είτε σε άλλα σχετικά ορόσημα υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των εκροών και των αποτελεσμάτων που αναμένονται από επιλεγμένες πράξεις. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για προγράμματα με μεγαλύτερους κύκλους υλοποίησης, όπως το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Οι περιγραφές που περιλαμβάνονται στην ενότητα αυτήν καταδεικνύουν με διαφάνεια τη φύση και το στάδιο των επιτευγμάτων που αναφέρονται.

Αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των τιμών-στόχου των δεικτών

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι το γεγονός ότι η μεθοδολογία αξιολόγησης της προόδου των δεικτών προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους παρέμεινε αμετάβλητη, συνέβαλε στη σταθερότητα του συνολικού πλαισίου επιδόσεων (**σημείο 3.78**).

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των αξιολογήσεων του ΕΕΣ και της Επιτροπής σχετικά με το αν οι δείκτες επιδόσεων βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι διαφορές αυτές οφείλονται στην εφαρμογή διαφορετικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων, οι οποίες μπορεί να καταλήξουν σε διαφορετικά συμπεράσματα. Η αξιολόγηση της Επιτροπής δεν λαμβάνει υπόψη μόνο τα αποτελέσματα που αναφέρθηκαν στο παρελθόν, αλλά και πρόσθετες σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένης της τρέχουσας κατάστασης των επιλεγμένων και υλοποιηθεισών πράξεων, της δημοσιονομικής εκτέλεσης, καθώς και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού.

Όσον αφορά τον περιορισμένο αριθμό οροσήμων για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τρέχουσα δομή του συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων ευθυγραμμίζεται πλήρως με το εφαρμοστέο πλαίσιο που θεσπίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Όσον αφορά τους δείκτες του Erasmus+, η έγκαιρη επίτευξη ορισμένων τιμών-στόχου αντικατοπτρίζει το πλαίσιο εντός του οποίου καθορίστηκαν. Ορισμένες τιμές-στόχος τέθηκαν στην αρχή του προγράμματος βάσει συνετών παραδοχών, σε μια περίοδο που σηματοδοτήθηκε από την ανάκαμψη της μαθησιακής κινητικότητας μετά την πανδημία COVID-19, η οποία σημείωσε ταχύτερη πρόοδο από αυτήν που αναμενόταν αρχικά. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει τις τιμές-στόχο για την εναπομένουσα περίοδο εφαρμογής, κατά περίπτωση.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων απαιτεί τη συνδυασμένη ανάλυση δεδομένων των δεικτών μαζί με άλλα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία.

Ιχνηλασιμότητα των αναφερόμενων δεδομένων

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι οι περισσότερες ποσοτικές αναφορές στα προγράμματα βασίζονταν σε σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και ότι η ιχνηλασιμότητα των αναφερόμενων δεδομένων επιδόσεων ήταν καλή (**σημεία 3.47, 3.55 και 3.57**).

Όσον αφορά τους δείκτες του Erasmus+, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι το πρόγραμμα αποτελεί παράδειγμα ορθής πρακτικής όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιδόσεων (**σημείο 3.76**). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη θετική αξιολόγηση του ΕΕΣ όσον αφορά την παρακολούθηση των δεικτών επιδόσεων και εκφράζει τη δέσμευσή της να συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την πρόοδό τους, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης πλήρους ευθυγράμμισης με τις οδηγίες για την ΕΕΔΕ, σε μελλοντικούς κύκλους υποβολής εκθέσεων (**σημεία 3.55 και 3.76**).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η διασφάλιση της αξιοπιστίας, της συνέπειας και της ποιότητας των δεδομένων σχετικά με τις επιδόσεις έχει καίρια σημασία για την ορθή παρακολούθηση και την υποβολή στοιχείων σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων. Δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην πτυχή αυτήν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου υποβολής στοιχείων για τις επιδόσεις.

Σύσταση 3.1 — Να βελτιωθεί η αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις

Η Επιτροπή οφείλει:

α) να προσδιορίσει δείκτες αντικτύπου για να διευκολύνει την αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων επιδόσεων των προγραμμάτων, που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη για τις εκ των υστέρων αξιολογήσεις του ΠΔΠ 2021-2027,

β) να επικαιροποιήσει τις τιμές-στόχο για το Erasmus+ με βάση τα μέχρι τώρα επιτεύγματα και το εναπομένον διάστημα υλοποίησης.

Ημερομηνία-στόχος: ΕΕΔΕ για το 2026.

Η Επιτροπή **δεν αποδέχεται** τη σύσταση 3.1 στοιχείο α).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρακολούθηση των επιδόσεων θα πρέπει να βασίζεται κυρίως σε δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων, οι οποίοι συνδέονται άμεσα με τις χρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις και μπορούν να μετρηθούν εγκαίρως. Από την άλλη πλευρά, στους περισσότερους τομείς, οι επιπτώσεις μπορούν να εκτιμηθούν ουσιαστικά μόνο μέσω αξιολογήσεων, οι οποίες διενεργούνται βάσει του πλαισίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας και συχνά απαιτούν ειδικές αναλυτικές εργασίες με βάση προηγμένες μεθοδολογίες, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης επιπτώσεων με αντιπαραδείγματα. Αυτές οι αναλυτικές εργασίες βασίζονται συχνά σε πολλές πηγές δεδομένων και υποστηρίζονται από πρόσθετες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των ποιοτικών δεδομένων, καθώς και ειδικών μελετών. Επιπλέον, η δημοσίευση των εν λόγω δεικτών στο πλαίσιο ετήσιας διαδικασίας υποβολής στοιχείων για τον προϋπολογισμό θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υποδηλώνει στενή σύνδεση μεταξύ των αλλαγών των εν λόγω δεικτών και της σχετικής χρηματοδότησης. Ο προσδιορισμός δεικτών επιπτώσεων στο πλαίσιο αυτό ενέχει τον κίνδυνο να θεσπιστούν δείκτες μέτρησης που δεν αντικατοπτρίζουν ουσιαστικά τις αιτιώδεις συνέπειες και ενδέχεται να οδηγήσει σε υπερβολική απλούστευση των αξιολογήσεων.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 3.1 στοιχείο β).

Σύσταση 3.2 — Να βελτιωθεί η σύνοψη που παρουσιάζει τα κύρια επιτεύγματα του προγράμματος

Η Επιτροπή οφείλει να γνωστοποιεί στην εισαγωγική ενότητα «Συγκεκριμένα παραδείγματα επιτευγμάτων» των δηλώσεων επιδόσεων προγράμματος μόνο πραγματικά επιτεύγματα.

Ημερομηνία-στόχος: ΕΕΔΕ για το 2026.

Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει** τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην εισαγωγική ενότητα και παρουσιάζουν συγκεκριμένα παραδείγματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα πραγματικά επιτεύγματα. Για ορισμένα προγράμματα υπό επιμερισμένη διαχείριση, η υποβολή στοιχείων σχετικά με επιλεγμένα έργα που βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης εξακολουθεί να έχει σημασία, καθώς πολλές επενδύσεις έχουν πολυετή χαρακτήρα και απαιτούν σημαντικό χρόνο για την υλοποίησή τους. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να διασφαλίζει τη διαφάνεια στην υποβολή στοιχείων στο παράρτημα 4 της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, δηλώνοντας σαφώς τις περιπτώσεις στις οποίες τα αναφερόμενα αριθμητικά στοιχεία αφορούν επιλεγμένα ή υπό εξέλιξη έργα, τα οποία δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί πλήρως. Καθώς η υλοποίηση σημειώνει πρόοδο, η υποβολή στοιχείων θα βασίζεται όλο και περισσότερο στις πραγματικές αξίες και στα πραγματικά αποτελέσματα της υλοποίησης.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΣΟΔΑ

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την παρατήρηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ότι οι πράξεις εσόδων εξακολουθούν να μην περιέχουν ουσιώδη σφάλματα και ότι τα σχετικά με τα έσοδα συστήματα που εξέτασε ήταν εν γένει αποτελεσματικά. Η Επιτροπή θα δώσει συνέχεια στα ζητήματα που εντοπίστηκαν από το ΕΕΣ, μεταξύ άλλων, μέσω των δικών της ελεγκτικών εργασιών.

Όσον αφορά τους **ίδιους πόρους που βασίζονται στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ)**, η Επιτροπή αποδίδει μεγάλη σημασία στη στενή παρακολούθηση της έγκαιρης υποβολής των εργασιών σχετικά με τις επιφυλάξεις για το ΑΕΕ από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών με τις νομικές απαιτήσεις και ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη για την κατάσταση των επιφυλάξεων με διαφανή τρόπο.

Όσον αφορά τον **ίδιο πόρο που βασίζεται στον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)**, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την παρατήρηση του ΕΕΣ ότι έχει σημειωθεί σημαντική μείωση του αριθμού των επιφυλάξεων σχετικά με τον ΦΠΑ, καθώς και για την πρόοδο όσον αφορά την άρση επιφυλάξεων που εκκρεμούσαν για περισσότερα από πέντε έτη. Η Επιτροπή συνεχίζει τις προσπάθειές της προκειμένου να μειώσει τον αριθμό των εκκρεμών επιφυλάξεων. Η Επιτροπή εξακολουθεί να είναι πλήρως προσηλωμένη στην αντιμετώπιση και την επίλυση των εκκρεμών ζητημάτων.

Όσον αφορά τους **παραδοσιακούς ιδίους πόρους** (ΠΙΠ), η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί τα ανοικτά σημεία σχετικά με τους ΠΙΠ και έχει συμπεριλάβει την εξέταση των κανονικών και των χωριστών λογιστικών καταστάσεων ως δευτερεύον θέμα στο πρόγραμμα επιθεωρήσεων του 2026 για 19 κράτη μέλη.

Όσον αφορά τα **έσοδα της ΕΕ από μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών**, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2026 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο επιθεωρήσεων αυτού του νέου ιδίου πόρου. Η Επιτροπή διατύπωσε επιφυλάξεις για τα κράτη μέλη που δεν χρησιμοποιούν τις δύο μεθόδους κατάρτισης στοιχείων και για άλλες περιπτώσεις στις οποίες εντοπίστηκαν αδυναμίες.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

Κανονικότητα των πράξεων

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την αξιολόγηση του ΕΕΣ (**σημείο 4.8**) δείγματος 65 ενταλμάτων είσπραξης από την οποία διαπιστώθηκε ότι κανένα δεν περιείχε ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα.

1. Εξέταση στοιχείων των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων

Καθυστερήσεις από ορισμένα κράτη μέλη στη διευθέτηση των επιφυλάξεων σχετικά με το ΑΕΕ

Η Επιτροπή αποδίδει μεγάλη σημασία στη στενή παρακολούθηση της έγκαιρης υποβολής των εργασιών σχετικά με τις επιφυλάξεις για το ΑΕΕ από τα κράτη μέλη (**σημεία 4.10-4.11**). Η Επιτροπή εφαρμόζει σύστημα για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών με τις σχετικές νομικές απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της αποστολής υπενθυμίσεων και της επιβολής τόκων υπερημερίας, κατά περίπτωση) και ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την πορεία των επιφυλάξεων με διαφανή τρόπο.

Περιορισμένη επιβολή τόκων για επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ σχετικά με την επιβολή τόκων υπερημερίας (**σημεία 4.12-4.13 και σημείο 4.15**), η Επιτροπή διαφωνεί με τη δήλωση ότι χρησιμοποιεί σε περιορισμένο βαθμό το εν λόγω νομοθετικό εργαλείο.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην απάντησή της στην έκθεση του ΕΕΣ για το 2023[1], η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι αξιολόγησε, για όλες τις αρθείσες επιφυλάξεις, αν εφαρμόζονταν οι νομικές διατάξεις σχετικά με τους τόκους υπερημερίας. Το 2025 η Επιτροπή προχώρησε στην άρση 19 επιφυλάξεων σε σχέση με 10 κράτη μέλη και επέβαλε τόκους υπερημερίας για 2 από αυτές τις επιφυλάξεις για τις οποίες οφείλονταν τόκοι υπερημερίας.

Η Επιτροπή υποστηρίζει την παρατήρηση του ΕΕΣ (**σημείο 4.16**) ότι οι τόκοι υπερημερίας κινητροδοτούν τα κράτη μέλη να διευθετούν εγκαίρως τις επιφυλάξεις. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι όλα τα κράτη μέλη αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο. Στις περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατός ο ποσοτικός προσδιορισμός του αντικτύπου των επιφυλάξεων που υπόκεινται σε τόκους, οι τόκοι υπερημερίας επιβάλλονται πάντα ισότιμα και χωρίς διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη.

Απλούστευση του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ (**σημείο 4.17**) ότι η απλούστευση του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ για το ΠΔΠ 2021-2027 μείωσε σημαντικά τον αριθμό των επιφυλάξεων σχετικά με τον ΦΠΑ.

Διαχείριση και λογιστική καταχώριση των ΠΙΠ από τα κράτη μέλη

Όσον αφορά τη συνέχεια που δόθηκε στα ανοικτά σημεία σχετικά με τους ΠΙΠ (**σημείο 4.18**), η Επιτροπή τονίζει ότι η αύξηση (14 %) του αριθμού των ανοικτών σημείων σε εκκρεμότητα σχετικά με τους ΠΙΠ στο τέλος του 2025 οφείλεται κυρίως στην έκδοση διπλάσιου αριθμού αναφορών σχετικά με τις επιθεωρήσεις της το 2025 έναντι του 2024 ως αποτέλεσμα της νέας εφαρμογής TORMIS, η οποία επέτρεψε στην Επιτροπή να οριστικοποιήσει περισσότερες αναφορές κατά το πραγματικό έτος της

[1] Ετήσιες εκθέσεις του 2023 σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2023 και σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, δέκατο και ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) για το οικονομικό έτος 2023.

επιθεώρησης. Ο αυξημένος αριθμός αναφορών είχε ως αποτέλεσμα υπερδιπλάσιο αριθμό νέων σημείων το 2025 σε σύγκριση με το 2024.

Όσον αφορά τη μείωση του αριθμού των σημείων που έκλεισαν το 2025 έναντι του 2024 και τα από μακρού εκκρεμή ανοικτά σημεία σχετικά με τους ΠΙΠ (**σημείο 4.19**), η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι η πολυπλοκότητα και η ποικιλία των ανοικτών σημείων σχετικά με τους ΠΙΠ απαιτούν κατά περίπτωση αξιολόγηση. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα σημεία αυτά αφορούν πολύ περίπλοκες καταστάσεις ή εκκρεμούν εν αναμονή της έκβασης υπό εξέλιξη δικαστικών διαδικασιών στα κράτη μέλη ή τροποποιήσεων των εσωτερικών διαδικασιών, των συστημάτων ΤΠ ή της νομοθεσίας των κρατών μελών.

Στοιχεία των κρατών μελών για τα πλαστικά και σχετικές επιφυλάξεις

Όπως αναφέρεται επίσης στην απάντησή της στην ειδική έκθεση 16/2024 (COM-Replies-SR-2024-16_EL.pdf), κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεών της, η Επιτροπή διενεργεί ελέγχους στα βασικά στοιχεία για τον υπολογισμό των μη ανακυκλωμένων απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών (**σημεία 4.25-4.27**) με σκοπό να διασφαλίσει ότι τα στοιχεία είναι κατάλληλα, επαρκούς ποιότητας και επαρκούς κάλυψης, ότι συλλέγονται με κατάλληλο τρόπο, ότι οι μέθοδοι υπολογισμού των μη ανακυκλωμένων απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών είναι ορθές και ανιχνεύσιμες και ότι τα αποτελέσματα είναι συνεπή. Όσον αφορά τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν, η Επιτροπή διατύπωσε επιφυλάξεις όποτε κρίθηκε αναγκαίο και συμπεριέλαβε προθεσμίες εντός των οποίων θα πρέπει να διευθετηθούν οι επιφυλάξεις. Έως τον Ιούνιο του 2026 η Επιτροπή είχε διατυπώσει 52 επιφυλάξεις βάσει των επιθεωρήσεων που είχαν διενεργηθεί μέχρι τότε, οι οποίες κάλυπταν, μεταξύ άλλων, τον υπολογισμό των απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών που έχουν παραχθεί, και τις δύο μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την εκτίμησή τους. Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2026, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο επιθεωρήσεων αυτού του νέου ιδίου πόρου με επισκέψεις στα εναπομένοντα πέντε κράτη μέλη. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη σημασία του μηχανισμού επιφυλάξεων στη διαδικασία βελτίωσης των στοιχείων και είναι πεπεισμένη ότι τα στοιχεία θα επιτύχουν τα απαιτούμενα επίπεδα ποιότητας, ακρίβειας και συμμόρφωσης πριν από την άρση των επιφυλάξεων.

Τελωνειακή Αρχή της ΕΕ και τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ

Το ΕΕΣ αναφέρει ότι η Επιτροπή έχει πραγματοποιήσει ορισμένες ενέργειες για τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με σκοπό την επιλογή του προγραμματιστή της φάσης που αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ (**σημεία 4.28-4.30**). Το αρχικό πρωτότυπο αναπτύχθηκε μεταξύ του δεύτερου τριμήνου του 2025 και του τέταρτου τριμήνου του 2025 προκειμένου να μοντελοποιηθούν τα βασικά θεμελιώδη στοιχεία του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ και να επιβεβαιωθεί η σκοπιμότητά τους. Παράλληλα, αναπτύχθηκε η μεταβατική λύση για την κατάργηση του ελάχιστου ορίου για τις αποστολές μικρής αξίας στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου και την επιβολή δασμών ύψους 3 EUR και τελών διεκπεραίωσης, η οποία είναι έτοιμη για λειτουργία (από την 1η Ιουλίου 2026 για τους δασμούς ύψους 3 EUR και από την 1η Νοεμβρίου 2026 για τα τέλη διεκπεραίωσης).

Στις 8 Ιουνίου 2026 δημοσιεύτηκε πλήρης διαγωνισμός για την προμήθεια του κόμβου δεδομένων ηλεκτρονικού εμπορίου με διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου.

Παράλληλα, σε διάφορες συνεδριάσεις από το τέταρτο τρίμηνο του 2025, η ad hoc ομάδα εργασίας με τα κράτη μέλη εξετάζει από ομοτίμους το έργο της Επιτροπής και ενσωματώνει παρατηρήσεις. Παρόμοιες παράλληλες συζητήσεις έχουν πραγματοποιηθεί επίσης με τους μεγαλύτερους παρόχους ηλεκτρονικού εμπορίου. Η διαδικασία του διαγωνισμού αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το πρώτο τρίμηνο του 2027. Με αυτόν τον τρόπο θα έμενε ένα έτος και ένα τέταρτο για την ανάπτυξη, τη δοκιμή και την υλοποίηση του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ για το ηλεκτρονικό εμπόριο πριν από την έναρξη λειτουργίας του την 1η Ιουλίου 2028. Δεδομένης της εγγενούς πολυπλοκότητας ενός τέτοιου έργου, υπάρχει πάντα κίνδυνος μικρών καθυστερήσεων, αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι το τελωνειακό τέλος ύψους 3 EUR για αποστολές χαμηλής αξίας (οφειλόμενο από την 1η Ιουλίου 2026) και το τέλος διεκπεραίωσης ηλεκτρονικού εμπορίου της ΕΕ (οφειλόμενο από την 1η Νοεμβρίου 2026) διεκπεραιώνονται εκτός της εν λόγω σύμβασης και αρχίσουν να ισχύουν έως τις προβλεπόμενες καταληκτικές ημερομηνίες.

Με βάση την πείρα του κόμβου δεδομένων για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ο πλήρης τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα αναπτυχθεί υπό τη διακυβέρνηση της Τελωνειακής Αρχής της ΕΕ, η οποία θα συσταθεί επισήμως. Ο πλήρης κόμβος δεδομένων της ΕΕ αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία έως το 2030, πριν από το 2031, όταν θα αρχίσουν να ισχύουν οι σχετικές διατάξεις (συνδυασμός των άρθρων 39 και 208 της τελικής συμφωνίας[2]).

Μετάβαση σε ένα ψηφιακό και διαλειτουργικό τελωνειακό περιβάλλον της ΕΕ

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι τα πλήρη οφέλη της τρέχουσας ψηφιοποίησης του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΤΚ) μπορούν να επιτευχθούν πλήρως μόνο αφού όλα τα κράτη μέλη ολοκληρώσουν την εγκατάσταση των σχετικών συστημάτων και διαβιβάσουν πλήρη σύνολα δεδομένων στην Επιτροπή (**σημεία 4.31-4.34**). Η εν λόγω εμφύτευση θα διευκολύνει την ταχεία ολοκλήρωση όλων των τελωνειακών συστημάτων ΤΠ της ΕΕ και θα παράσχει ένα αρμονικό περιβάλλον ΤΠ σε ιδιωτικές εταιρείες και ενδιαφερόμενα μέρη.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η συνολική εφαρμογή του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΤΚ) έχει προχωρήσει σημαντικά και ότι τα περισσότερα από τα συστήματα που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΤΚ είναι λειτουργικά, με τα κράτη μέλη να εργάζονται σε ένα πλήρως ολοκληρωμένο ψηφιακό περιβάλλον του ΕΤΚ και να αποφέρουν τα πραγματικά οφέλη που προσφέρει ο ΕΤΚ. Οι υπόλοιπες καθυστερήσεις αφορούν περιορισμένο αριθμό κρατών μελών και, σε αρκετές περιπτώσεις, αφορούν μόνο τα τελικά στάδια της μετάβασης στα νέα συστήματα. Επί του παρόντος, έχει εγκατασταθεί το 100 % του συνόλου των κεντρικών συστημάτων και το 97 % του συνόλου των εθνικών συστημάτων. Όσον αφορά τα αποκεντρωμένα διευρωπαϊκά συστήματα, ο βαθμός ολοκλήρωσης ανέρχεται σε 93 %· με πέντε κράτη μέλη να εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις με μία ή περισσότερες μη βασικές λειτουργίες του ΑΣΕ (Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών), έντεκα κράτη μέλη να μην έχουν υλοποιήσει ακόμη σε πλήρη έκταση το έργο κεντρικού τελωνισμού κατά την εισαγωγή και τρία κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις με την εθνική συνιστώσα του συστήματος διαχείρισης εγγυήσεων. Τα άλλα διευρωπαϊκά συστήματα που απαιτούν εθνικές εξελίξεις έχουν εν τω μεταξύ αναπτυχθεί, με το σύστημα ελέγχου εισαγωγών 2 (ICS2) έκδοση 1-2-3, το νέο μηχανογραφημένο σύστημα διαμετακόμισης (NCTS) φάση 5 και 6, το Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (ΑΣΕ) στάδιο 1 ή βασικές λειτουργίες, το αποδεικτικό ενωσιακού καθεστώτος (PoU) φάση 1 και 2 (μολονότι το τελευταίο δεν περιέχει ακόμη τη διεπαφή με την ευρωπαϊκή ναυτιλιακή ενιαία θυρίδα, για την οποία έχει χορηγηθεί παρέκκλιση έως την 1η Μαρτίου 2027).

Το 2025 κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών που δεν είχαν συμμορφωθεί ακόμη με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την εγκατάσταση εθνικών συστημάτων εισαγωγών (NIS), το σύστημα προσωρινής εναπόθεσης για τις αεροπορικές μεταφορές (TS Air) και τη διαβίβαση δεδομένων

[2] Πολιτική συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαρτίου 2026, σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής του 2023 για συνολική μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ, https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/eu-customs-reform_en?prefLang=el.

στο σύστημα Surveillance III. Όσον αφορά το NIS και το σύστημα TS Air, έχουν κινηθεί διαδικασίες επί παραβάσει κατά οκτώ κρατών μελών για καθένα από τα ηλεκτρονικά συστήματα, αντίστοιχα, λόγω καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση. Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη επιτύχει συμμόρφωση μετά την παρέμβαση της Επιτροπής και η Επιτροπή αναμένει ότι οι παραβάσεις θα περατωθούν στο άμεσο μέλλον. Αρκετά άλλα κράτη μέλη βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της ολοκλήρωσης της υλοποίησης και έχουν δεσμευτεί να ολοκληρώσουν τη συμμόρφωση κατά τη διάρκεια του 2026, υπό τη στενή παρακολούθηση της Επιτροπής. Όσον αφορά το NIS και το σύστημα TS Air, μόνο ένας πολύ περιορισμένος αριθμός υποθέσεων εξακολουθεί να χρήζει κλιμάκωσης στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει.

Όσον αφορά το Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (ΑΣΕ), βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία επί παραβάσει και οι υπηρεσίες της Επιτροπής ελέγχουν τη συμμόρφωση για ορισμένα επιπλέον κράτη μέλη, στα οποία έχουν απευθύνει διοικητικές επιστολές. Ανάλογα με τις απαντήσεις, η Επιτροπή ενδέχεται να αποφασίσει να κινήσει πρόσθετες διαδικασίες επί παραβάσει στο εγγύς μέλλον.

Ομοίως, όσον αφορά το Surveillance III, κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει κατά δεκατριών κρατών μελών που δεν διαβίβαζαν το πλήρες σύνολο δεδομένων του παραρτήματος 21-03. Μετά την έναρξη των εν λόγω διαδικασιών, αρκετά κράτη μέλη πέτυχαν συμμόρφωση και οι αντίστοιχες παραβάσεις έχουν πλέον προταθεί για κλείσιμο. Μεταξύ των υπόλοιπων περιπτώσεων, τα άλλα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να ολοκληρώσουν τη μετάβαση στο πλήρες σύνολο δεδομένων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026 και έχει ήδη σημειωθεί σημαντική τεχνική πρόοδος. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά τις εν λόγω αναλήψεις υποχρεώσεων και είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω μέτρα επιβολής, όπου απαιτείται.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι διαδικασίες επί παραβάσει έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικό μέσο για την επιτάχυνση της συμμόρφωσης. Όσον αφορά τις υπό εξέλιξη διαδικασίες επί παραβάσει, από τα τρέχοντα σχέδια εφαρμογής προκύπτει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις θα μπορούσε να επιτευχθεί πλήρης συμμόρφωση προτού καταστεί αναγκαίο το επόμενο διαδικαστικό στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά την υλοποίηση όλων των ηλεκτρονικών συστημάτων του ΕΤΚ και να στηρίζει τα κράτη μέλη, όπου απαιτείται.

Έως το τέλος του 2026 η προβολή του συνολικού ποσοστού ψηφιακής ολοκλήρωσης του ΕΤΚ αναμένεται να ανέλθει σε ~99 %. Η ανάπτυξη διευρωπαϊκών συστημάτων αναμένεται να ανέλθει στο 99,3 % και η επιχειρησιακή ετοιμότητα των εθνικών συστημάτων αναμένεται να ανέλθει στο 98,5 %. Ορισμένες καθυστερήσεις θα επεκταθούν πιθανότατα και μετά το 2026· είναι γνωστές, έχουν εντοπιστεί και τελούν υπό διαχείριση. Τα κράτη μέλη με ημερομηνίες ολοκλήρωσης πέραν του 2026 ενθαρρύνονται να επισπεύσουν τις διαδικασίες, όπου είναι δυνατόν.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να επιδιώκει την πλήρη εφαρμογή του προγράμματος εργασίας του ΕΤΚ και, όπου απαιτείται, θα χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα μέσα επιβολής, συμπεριλαμβανομένων των παραπομπών στο Δικαστήριο, ώστε να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας της Ένωσης.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την αξιολόγηση του ΕΕΣ (**σημεία 4.35-4.36**) ότι οι πληροφορίες σχετικά με την κανονικότητα των ιδίων πόρων που περιείχαν οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων του 2025 που δημοσίευσαν η ΓΔ BUDG και η Eurostat επιβεβαίωσαν γενικά τα ευρήματα και τα συμπεράσματά του.

3. Συμπέρασμα και συστάσεις

Βλ. την απάντηση της Επιτροπής στο τμήμα III όσον αφορά το σημείο 4.41, σύσταση 4.1.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 4.1 — Να προτείνει σαφέστερους κανόνες για την επιβολή τόκων υπερημερίας

Στην πρόταση κανονισμού που θα καταθέσει σχετικά με την απόδοση των ιδίων πόρων που βασίζονται στο ΑΕΕ, να θεσπίσει σαφείς και ολοκληρωμένους κανόνες για τους τόκους υπερημερίας, ώστε να επιβάλλονται τόκοι όταν τα κράτη μέλη δεν παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

Ημερομηνία-στόχος: μέχρι το τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει** τη σύσταση 4.1.

Η Επιτροπή αξιολογεί συστηματικά την επιβολή τόκων όταν τα κράτη μέλη δεν παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας και επιβάλλει τόκους σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες πληρούνται οι προϋποθέσεις για τον υπολογισμό των τόκων.

Στην επικείμενη πρόταση κανονισμού που θα καταθέσει σχετικά με την απόδοση του ίδιου πόρου, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος υπό εσωτερική συζήτηση, η Επιτροπή προτίθεται να απλουστεύσει και να εναρμονίσει την επιβολή τόκων υπερημερίας επί του ΑΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη δεν παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες. Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στο παρόν στάδιο δεν είναι σε θέση να αναλάβει συγκεκριμένες δεσμεύσεις σε σχέση με πιθανές νομοθετικές προτάσεις και το αποτέλεσμα των νομοθετικών διαπραγματεύσεων με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Το 2025 οι πληρωμές στο πλαίσιο του τομέα 1 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) που φέρει τον τίτλο «Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία» (τομέας 1 του ΠΔΠ) καλύπτουν πολλά προγράμματα, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το οποίο είναι το τρέχον εμβληματικό πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το προηγούμενο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ). Λόγω του συνήθως πολυετούς χαρακτήρα των ερευνητικών έργων, τα δύο τρίτα από τις ελεγχθείσες πληρωμές στον τομέα της έρευνας εξακολούθησαν να συνδέονται με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» το 2024.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση το εκτιμώμενο από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) επίπεδο σφάλματος (**σημείο 5.11**), το οποίο βρίσκεται εντός του εύρους που έχει εντοπιστεί τα τελευταία χρόνια, αλλά είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το επίπεδο του 2024.

Ο τρόπος εκταμίευσης των κονδυλίων επηρεάζει άμεσα τον κίνδυνο σφάλματος, και η απλούστευση των κανόνων μπορεί να μειώσει αυτόν τον κίνδυνο. Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» χρησιμοποιείται ήδη το εταιρικό υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης (ΥΣΕ), όπως προσαρτάται στους εσωτερικούς κανόνες της Επιτροπής για όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, προβλέπεται ευρεία χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους (μοναδιαίο κόστος, ενιαίος συντελεστής και κατ' αποκοπή ποσά) και χρησιμοποιούνται απλούστερα συστήματα απόδοσης δαπανών σε ενδεδειγμένους τομείς. Περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την ΥΣΕ παρέχεται στη σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης. Η Επιτροπή εξακολουθεί να είναι απόλυτα προσηλωμένη στην περαιτέρω απλούστευση των κανόνων και των διαδικασιών, με στόχο τη μείωση τόσο του κινδύνου σφάλματος όσο και του φόρτου για τους δικαιούχους.

Στο πλαίσιο αυτό, στόχος της Επιτροπής είναι, μέχρι το 2027, να παρέχεται περίπου το 50 % του προϋπολογισμού των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στα δημοσιευμένα προγράμματα εργασίας με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσών. Η Επιτροπή δεσμεύεται να παρακολουθεί και να αξιολογεί συνεχώς τη χρήση των κατ' αποκοπή ποσών προκειμένου να διατηρήσει την ποιότητα και την ακεραιότητα και επικαιροποιεί τακτικά την οικεία καθοδήγηση στον εν λόγω τομέα.

Από την ανάλυση δείγματος επιχορηγήσεων από την Επιτροπή (επιλέχθηκαν 120 κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις από τον πυλώνα II του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη») προκύπτει ότι δεν υπάρχει σημαντική διαφορά στα συνολικά έξοδα προσωπικού ως ποσοστό των συνολικών δαπανών κατά τη σύγκριση των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων με τις επιχορηγήσεις πραγματικών εξόδων. Επίσης, από την ανάλυσή μας δεν προκύπτουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα ποσοστά εξόδων προσωπικού είναι συστηματικά υψηλότερα όταν χρησιμοποιούνται κατ' αποκοπή ποσά.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση το επίπεδο σφάλματος του 2,9 % που εκτιμήθηκε από το ΕΕΣ (**σημείο 5.11**) και θα συνεχίσει να παρακολουθεί τα ζητήματα που διαπίστωσε το ΕΕΣ (**σημεία 5.11 έως 5.27**), όπως παρουσιάζονται στις ενότητες που ακολουθούν.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τις περιπτώσεις ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων που ανέφερε το ΕΕΣ και θα προβεί σε περαιτέρω ενέργειες.

Τα έξοδα προσωπικού είναι αυτά που κρύβουν τα περισσότερα σφάλματα

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα έξοδα προσωπικού εξακολούθησαν να είναι η κύρια πηγή σφαλμάτων (**σημείο 5.16**), κάτι που αποτελεί λογική συνέπεια του γεγονότος ότι τα έξοδα προσωπικού αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη ότι δύο μη ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα προέκυψαν από τη λανθασμένη εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τον υπολογισμό των εξόδων προσωπικού στα έργα του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Δηλωθείσες δαπάνες για χρόνο που δεν αφιερώθηκε στο έργο

Όσον αφορά την παρατήρηση που διατυπώνεται στο **σημείο 5.17**, η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τα ευρήματα σύμφωνα με τα οποία, σε ορισμένα έργα, ο χρόνος που δαπανήθηκε για τη δράση δηλώθηκε εσφαλμένα. Πράγματι, στο πλαίσιο των επιχορηγήσεων πραγματικών εξόδων, τα έξοδα προσωπικού που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της δράσης πρέπει να μετρώνται άμεσα. Αυτό απαιτεί την καταγραφή του πραγματικού αριθμού ωρών (στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020») ή ημερών (στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη») που δαπανήθηκαν για την υλοποίηση της δράσης μέσω αξιόπιστων συστημάτων καταγραφής του χρόνου.

Κατά τη διάρκεια προηγούμενων και τρεχουσών εκδηλώσεων προβολής δόθηκε συνεχής έμφαση σε αυτήν τη βασική πτυχή. Αυτό συνέβη ιδίως κατά τη διάρκεια των εθνικών εκδηλώσεων υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» («tour de capitales») που δρομολογήθηκαν προσφάτως εντός του 2026 στις διάφορες χώρες της ΕΕ, όπου δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αποφυγή σφαλμάτων στις δηλώσεις δαπανών, συμπεριλαμβανομένων των σφαλμάτων στα έξοδα προσωπικού.

Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς την εφαρμογή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ και αντλεί διδάγματα με σκοπό τον προσδιορισμό των καταλληλότερων υποδειγμάτων χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους πολιτικής και τις πολιτικές προτεραιότητες, εντός των ορίων του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Όσον αφορά συγκεκριμένες παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο **πλαίσιο 5.1**, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το μοντέλο χρηματοδότησης εξακολουθεί να είναι κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό και θα αξιολογήσει τις πρακτικές επιπτώσεις του όσον αφορά τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο.

Εσφαλμένος υπολογισμός ωρομισθίων και ημερομισθίων

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στα **σημεία 5.19** και **5.20**, η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τα ευρήματα σύμφωνα με τα οποία σε ορισμένα έργα το ωρομίσθιο (για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020») και το ημερομίσθιο (για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη») υπολογίστηκαν εσφαλμένα. Πράγματι, οι δικαιούχοι πρέπει να υπολογίζουν τα έξοδα προσωπικού τους ακολουθώντας τους

εφαρμοστέους τύπους που απορρέουν από τις ισχύουσες συμφωνίες επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και οι οποίοι περιγράφονται αναλυτικότερα και επεξηγούνται στο σχολιασμένο υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020» και στην εταιρική σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης που εξυπηρετεί επίσης το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», υπήρχαν πράγματι διάφορες επιλογές για τον καθορισμό των παραγωγικών ωρών που έπρεπε να χρησιμοποιούνται για τον ορθό υπολογισμό του ωρομισθίου. Αντιθέτως, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ακολουθεί κοινό υπολογισμό στα περισσότερα προγράμματα της ΕΕ για το παρόν πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) με εξορθολογισμένο υπολογισμό των ημερομισθίων, χρησιμοποιώντας αναλογική βάση 215 ημερών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Όσον αφορά τις ειδικές παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο **πλαίσιο 5.2** σχετικά με τα *μη επιλέξιμα έξοδα στα δηλωθέντα έξοδα προσωπικού*, η Επιτροπή σημειώνει ότι ορισμένα έξοδα δεν καλύπτονταν οριστικά από τους δικαιούχους, όπως αποδίδονταν από τα εθνικά συστήματα ασφάλειας. Όπως ορθώς αναφέρθηκε, σύμφωνα με τους γενικούς όρους επιλεξιμότητας των εξόδων για τα πραγματικά έξοδα, τα έξοδα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί πραγματικά και οριστικά από τους δικαιούχους.

Η Επιτροπή έδινε συνεχώς έμφαση στον ορθό υπολογισμό και στους τύπους που πρέπει να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτό κατά τη διάρκεια προηγούμενων και τρεχουσών εκδηλώσεων προβολής, μεταξύ άλλων, κατά τη διάρκεια των εθνικών εκδηλώσεων υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που δρομολογήθηκαν προσφάτως εντός του 2026 («tour des capitales»).

Άλλα άμεσα έξοδα που δεν είναι απαραίτητα για τη δράση

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο **σημείο 5.21**, η Επιτροπή σημειώνει ότι υπήρξαν περιπτώσεις στις οποίες ορισμένα έξοδα δεν κρίθηκαν αναγκαία για την υλοποίηση της δράσης. Πρόκειται για έναν από τους γενικούς όρους επιλεξιμότητας των εξόδων που ισχύουν ευρέως για όλες τις κατηγορίες εξόδων και πρέπει να τηρούνται από τους δικαιούχους (άρθρο 6.1 του εφαρμοστέου υποδείγματος συμφωνίας επιχορήγησης).

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπογράμμισε τη σημασία της συμμόρφωσης τόσο με τους γενικούς όσο και με τους ειδικούς όρους επιλεξιμότητας των εξόδων καθ' όλη τη διάρκεια προηγούμενων και τρεχουσών εκδηλώσεων προβολής και στις απαντήσεις σε ερωτήσεις που έλαβε από δικαιούχους, για παράδειγμα μέσω του γραφείου υποστήριξης της υπηρεσίας πληροφοριών για την έρευνα (Research Enquiry Service helpdesk).

Αδυναμίες στη χρήση των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων

Απάντηση στο πλαίσιο 5.3

Παραδείγματα αδυναμιών στις πληρωμές κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων

Απουσία αποδεικτικών στοιχείων εμπεριστατωμένης εκ των προτέρων αξιολόγησης του προϋπολογισμού

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στόχος των συνεδριάσεων συναίνεσης, οι οποίες καταλήγουν στη συνοπτική έκθεση αξιολόγησης, είναι η επίτευξη κοινής άποψης και εκτίμησης μεταξύ των αξιολογητών. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνεδριάσεων, οι επιμέρους απόψεις των εμπειρογνωμόνων δοκιμάζονται και ενδέχεται να αλλάξουν. Ως εκ τούτου, δεν είναι ασυνήθιστο οι ανησυχίες που διατυπώνονται στην ατομική έκθεση αξιολόγησης ενός εμπειρογνώμονα να μη διατηρούνται στην τελική συνοπτική έκθεση

αξιολόγησης. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει συναίνεση μεταξύ των αξιολογητών, οι εμπειρογνώμονες μπορούν να καταγράφουν μειοψηφούσες/διαφωνούσες απόψεις στη συναινετική έκθεση. Σε καμία από τις τρεις ελεγχθείσες περιπτώσεις δεν καταγράφηκε τέτοια μειοψηφία, πράγμα που υποδηλώνει ότι οι αρχικές ανησυχίες ορισμένων εμπειρογνωμόνων αποσύρθηκαν ομόφωνα κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων συναίνεσης.

Όσον αφορά το ζήτημα της συγκριτικής αξιολόγησης των προτεινόμενων εξόδων προσωπικού, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι οργανισμοί που συμμετέχουν σε πολλαπλά έργα του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» συχνά προϋπολογίζουν σημαντικά διαφορετικά ποσοστά εξόδων προσωπικού και συνολικά έξοδα προσωπικού σε διαφορετικά έργα. Αυτό μπορεί να οφείλεται, για παράδειγμα, στη διαφορετική φύση των εν λόγω έργων ή στο ότι συμμετέχουν διαφορετικά τμήματα του οργανισμού.

Ο πίνακας δεικτών για τις αξιολογήσεις κατ' αποκοπή ποσών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» βασίζεται στα μέσα ποσοστά εξόδων προσωπικού σε προηγούμενες επιχορηγήσεις πραγματικών εξόδων. Ως εκ τούτου, είναι φυσιολογικό τα ποσοστά που εγγράφονται στον προϋπολογισμό για τα ανώτερα στελέχη να υπερβαίνουν αυτούς τους μέσους όρους, ακόμα και πάνω από το 80ό εκατοστημόριο. Οι εμπειρογνώμονες ενημερώνονται ρητά ότι το αποδέχονται αυτό ως λόγο για υψηλότερα έξοδα προσωπικού, υπό την προϋπόθεση ότι θεωρούν ότι το επίπεδο προσόντων των ανώτερων στελεχών είναι κατάλληλο και αναγκαίο. Ομοίως, τα έξοδα προσωπικού που εγγράφονται στον προϋπολογισμό για τα επόμενα έτη αναμένεται να είναι υψηλότερα από τις ιστορικές τιμές, λαμβανομένων υπόψη των μισθολογικών αυξήσεων και του πληθωρισμού.

Όσον αφορά τις τρεις ελεγχθείσες επιχορηγήσεις, η Επιτροπή θεωρεί ότι ήταν αιτιολογημένη η αποδοχή των ποσών που είχαν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό κατά το στάδιο της αξιολόγησης.

Ασαφής ορισμός των παραδοτέων και ανεπαρκής υλοποίηση των ενοτήτων εργασιών

Κατά την αποδοχή ενοτήτων εργασιών, καταβάλλονται κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις εάν το έργο υλοποιηθεί όπως ορίζεται στην περιγραφή της δράσης στο παράρτημα 1 της σχολιασμένης συμφωνίας επιχορήγησης[1]. Στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», οι ενότητες εργασιών αξιολογούνται με βάση τις δραστηριότητες που εκτελούνται, ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα που αποκομίζονται ή τους στόχους που επιτυγχάνονται. Δεν θα πρέπει να υπάρχει απόκλιση από την αρχή ότι οι κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» βασίζονται στις δραστηριότητες και όχι στα παραδοτέα ή στην επιτυχία.

Ωστόσο, οι δικαιούχοι πρέπει όχι μόνο να εκτελούν τις δραστηριότητες, αλλά και να διασφαλίζουν ένα ελάχιστο πρότυπο ποιότητας για τις δραστηριότητες που γίνονται αποδεκτές ως ολοκληρωθείσες. Υπάρχει η υποχρέωση της «ορθής εφαρμογής», η οποία απαιτεί οι εργασίες να εκτελούνται σωστά (δηλαδή να είναι καλής ποιότητας και να πληρούν τα πρότυπα του σχετικού τομέα) και εγκαίρως[2].

Το ελάχιστο πρότυπο ποιότητας που εφαρμόζεται πρέπει να είναι το ίδιο για όλα τα έργα του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», είτε χρησιμοποιούνται πραγματικά έξοδα είτε επιλογές απλουστευμένου κόστους.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι σε μία από τις τρεις ελεγχθείσες επιχορηγήσεις η περιγραφή της δράσης θα μπορούσε να είχε προσδιοριστεί περαιτέρω στην περιγραφή της ενότητας εργασιών. Ωστόσο, κατά την άποψη της Επιτροπής, η κοινοπραξία παρέδωσε ένα αποδεκτό επίπεδο δραστηριοτήτων στο πλαίσιο κάθε ενότητας εργασιών και υπέβαλε εκθέσεις σχετικά με τις δραστηριότητες βάσει των οποίων η ενότητα εργασιών μπορεί να θεωρηθεί πλήρης.

[1] Βλ. καθοδήγηση της ΕΕ σχετικά με τα κατ' αποκοπή ποσά EU grants: How to manage your lump sum grants (εξωτερική καθοδήγηση) και Lump sum guide A-Z (εσωτερική καθοδήγηση).
[2] Σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης (AGA), άρθρο 11.

Επιπλέον, οι προτάσεις στις οποίες βασίζονται οι επιχορηγήσεις που ελέγχθηκαν από το ΕΕΣ αξιολογήθηκαν το 2022. Έκτοτε η Επιτροπή παρείχε στις υπηρεσίες υλοποίησης και στους εμπειρογνώμονες αξιολογητές αναλυτικότερη καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης του προϋπολογισμού των κατ' αποκοπή ποσών και τον τρόπο τεκμηρίωσής του στις εκθέσεις αξιολόγησης, καθώς και σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των ολοκληρωμένων ενοτήτων εργασίας, ώστε να ενεργοποιούνται οι πληρωμές. Επιπλέον, τα υποδείγματα προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» επικαιροποιήθηκαν επίσης τον Απρίλιο του 2024 όσον αφορά τον βαθμό λεπτομέρειας με τον οποίο περιγράφονται οι ενότητες εργασιών και τα καθήκοντα.

Γενικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατ' αποκοπή χρηματοδότησή της στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» βασίζεται σε μια αξιόπιστη προσέγγιση που διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, ενώ παράλληλα προσφέρει σημαντική απλούστευση στους δικαιούχους επιχορηγήσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην παρακολούθηση της κατ' αποκοπή χρηματοδότησης και θα προσαρμόσει την καθοδήγηση και τη μεθοδολογία, εάν και όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Στη διαδικασία συνεχούς βελτίωσης λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις του ΕΕΣ, καθώς και τα διδάγματα που αντλούνται από τις παρατηρήσεις των χρηστών, τα δεδομένα υλοποίησης και τα ευρήματα της επανεξέτασης.

Όσον αφορά την παρατήρηση του **σημείου 5.25**, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της μερικής υλοποίησης των ενοτήτων εργασιών και των σχετικών δημοσιονομικών επιπτώσεων μπορούν να αποσαφηνιστούν περαιτέρω, ιδίως για τις τελικές πληρωμές, ώστε να αντικατοπτρίζουν την προσέγγιση που έχει ήδη καθοριστεί στις κατευθυντήριες γραμμές για τις εκ των υστέρων τεχνικές επισκοπήσεις και τις μειώσεις των επιχορηγήσεων. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο βαθμός ολοκλήρωσης μιας ενότητας εργασιών αξιολογείται από τους εμπειρογνώμονες που διενεργούν την επισκόπηση και, σε περίπτωση μερικής ολοκλήρωσης, το προκύπτον ποσοστό μείωσης της επιχορήγησης πρέπει πάντα να αξιολογείται κατά περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε επιχορήγησης έρευνας και καινοτομίας.

Οι δικαιούχοι από τρίτες χώρες και οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα

Η Επιτροπή συμμερίζεται την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι οι νέοι δικαιούχοι και οι ΜΜΕ είναι οι πλέον επιρρεπείς σε σφάλματα δικαιούχοι. Ωστόσο, η συμμετοχή τους θεωρείται ότι έχει ζωτική σημασία για την επιτυχία του προγράμματος και ενθαρρύνεται σε όλα τα επίπεδα.

Για τον μετριασμό του κινδύνου σφαλμάτων, η Επιτροπή παρέχει στήριξη σε αιτούντες και δικαιούχους μέσω διαδικτυακών εκστρατειών ενημέρωσης και επικοινωνίας και εργαστηρίων για την αποφυγή σφαλμάτων κατά τη δήλωση εξόδων. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στις οντότητες που είναι οι πλέον επιρρεπείς σε σφάλματα.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τα ευρήματα του ΕΕΣ σχετικά με τους δικαιούχους από τρίτες χώρες. Η Επιτροπή εξακολουθεί να συλλέγει και να επεξεργάζεται αποδεικτικά στοιχεία και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να επιβεβαιώσει, στο παρόν στάδιο, ότι οι δικαιούχοι από τρίτες χώρες είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί ενεργά τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων και των πράξεων με τους δικαιούχους τρίτων χωρών, προκειμένου να εντοπίζει τυχόν πρόσθετους κινδύνους.

Απάντηση στο πλαίσιο 5.4

Παραδείγματα δικαιούχων σε τρίτες χώρες που δηλώνουν μη επιλέξιμα έξοδα

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη μη επιλεξιμότητα των εξόδων που αναφέρονται στο πλαίσιο 5.4. Υπάρχει σαφής καθοδήγηση της Επιτροπής προς τους δικαιούχους σχετικά με τη μη επιλεξιμότητα αυτού του είδους των εξόδων, η οποία θα υπενθυμιστεί στους δικαιούχους. Η Επιτροπή ενημέρωσε τους δικαιούχους σχετικά με τα ευρήματα του ΕΕΣ και θα ανακτήσει τα μη επιλέξιμα ποσά.

2. Τα συστήματα δικλίδων της Επιτροπής για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν στα συστήματα δικλίδων για την πρόληψη της λογοκλοπής και της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» (**σημείο 5.32**) και σχεδιάζει να ενισχύσει τις διαδικασίες τυποποιώντας τη διαδικασία επικύρωσης και έγκρισης για τον καθορισμό κατώτατου ορίου δείκτη ομοιότητας και διαγράφοντας τις απορριφθείσες προτάσεις από τη βάση δεδομένων. Όσον αφορά την τελευταία αδυναμία που διαπιστώθηκε, η Επιτροπή επισημαίνει ότι προκύπτει μόνο όταν οι συγκρινόμενες προτάσεις διαφέρουν σημαντικά ως προς το μέγεθός τους —και ειδικότερα όταν το έγγραφο πηγής είναι σημαντικά μεγαλύτερο από το έγγραφο με βάση το οποίο αξιολογείται. Ωστόσο, στην πράξη πολύ λίγες προτάσεις παρουσιάζουν τόσο μεγάλες αποκλίσεις ως προς τη διάρκειά τους. Επιπλέον, η συμπεριφορά του SIMBA (σύστημα «SIMilarity-Based Analysis») συνάδει με τη συμπεριφορά άλλων εμπορικών συστημάτων ελέγχου της λογοκλοπής.

3. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι οι ΕΕΔ του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα(HaDEA) και του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας (REA) παρείχαν ορθή αξιολόγηση της δημοσιονομικής διαχείρισης όσον αφορά την κανονικότητα των πράξεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.

Όσον αφορά τα κατ' αποκοπή ποσά, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την αναμενόμενη αύξηση του μεριδίου των εν λόγω επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και, με βάση τα αποτελέσματα των εκ των υστέρων επισκοπήσεων των εν λόγω πράξεων, θα επικαιροποιήσει το πολυετές σχέδιο ελέγχου της ώστε να συνεχίσει να παρέχει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την κανονικότητα των πληρωμών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σε επίπεδο προγράμματος.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 5.1 — Να βελτιώσει το πλαίσιο δικλίδων για την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση στον τομέα της έρευνας

Η Επιτροπή πρέπει να βελτιώσει το πλαίσιο δικλίδων για την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση στον τομέα της έρευνας, και συγκεκριμένα:

(α) να διασφαλίσει ότι οι εμπειρογνώμονες που διενεργούν την εκ των προτέρων αξιολόγηση των προτάσεων προϋπολογισμού πραγματοποιούν και τεκμηριώνουν τους απαιτούμενους ελέγχους με συνέπεια·

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** το στοιχείο α) της επιμέρους σύστασης 5.1.

(β) να καθορίσει σαφή κριτήρια καθώς και τα εύρη των συντελεστών που θα εφαρμοστούν σε περίπτωση ενδεχόμενης μείωσης της επιχορήγησης, εφόσον οι ενότητες εργασιών έχουν ολοκληρωθεί μόνο εν μέρει·

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** το επιμέρους στοιχείο β) της σύστασης 5.1.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η καθοδήγηση και τα υποδείγματα για τις εκ των υστέρων τεχνικές επισκοπήσεις περιγράφουν ήδη ορισμένες γενικές αρχές και καθορίζουν τον τρόπο υπολογισμού των δημοσιονομικών επιπτώσεων τυχόν αρνητικών ευρημάτων που προκύπτουν από την εν λόγω επισκόπηση. Επιπλέον, η εσωτερική εταιρική καθοδήγηση της Επιτροπής σχετικά με τη μείωση των επιχορηγήσεων περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των δημοσιονομικών επιπτώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με μη χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει περαιτέρω την εν λόγω εσωτερική καθοδήγηση όσον αφορά την αξιολόγηση της μερικής υλοποίησης των ενοτήτων εργασιών και των σχετικών δημοσιονομικών επιπτώσεων κατά τον χρόνο της τελικής πληρωμής για τις κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις, ώστε να καθοριστούν σαφή κριτήρια και εύρη συντελεστών που πρέπει να εφαρμόζονται για τη μείωση της επιχορήγησης. Η επικαιροποίηση της καθοδήγησης θα περιλαμβάνει επίσης επεξηγηματικά παραδείγματα για την εφαρμογή κριτηρίων και συντελεστών σε ενότητες εργασιών που είναι κοινές σε διάφορα έργα.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο βαθμός ολοκλήρωσης μιας ενότητας εργασιών πρέπει πάντα να αξιολογείται κατά περίπτωση.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η απόδοση των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων δεν αξιολογείται περισσότερο ή λιγότερο αυστηρά από την απόδοση των επιχορηγήσεων βάσει πραγματικών εξόδων. Ισχύουν τα ίδια πρότυπα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδιας της Επιτροπής, διαπιστώνεται ότι περίπου το 4 % των κατ' αποκοπή έργων δεν έχουν ολοκληρωθεί πλήρως και, ως εκ τούτου, δεν έχουν καταβληθεί πλήρως οι σχετικές πληρωμές. Το ποσοστό αυτό είναι πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι για τις επιχορηγήσεις πραγματικών εξόδων, κάτι που υποδηλώνει ότι για τις κατ' αποκοπή επιχορηγήσεις δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις ερευνητικές δραστηριότητες και στην ποιότητά τους.

(γ) να προσδιορίσει το πλήθος των εκ των υστέρων τεχνικών επισκοπήσεών της, ώστε να εξασφαλιστεί αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση των κατ' αποκοπή πληρωμών εντός του στατιστικά αντιπροσωπευτικού δείγματος σε επίπεδο προγράμματος. Αναλόγως θα πρέπει να επικαιροποιηθεί και το πολυετές πρόγραμμα ελέγχων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** το επιμέρους στοιχείο γ) της σύστασης 5.1.

Σύσταση 5.2 — Να επισημοποιήσει τις διαδικασίες σχετικά με τους ελέγχους για λογοκλοπή και διπλή χρηματοδότηση (στο SIMBA)

Η Επιτροπή οφείλει:

(α) να τεκμηριώσει και να εγκρίνει επίσημα το επιλεγμένο όριο του δείκτη ομοιότητας, συμπεριλαμβανομένης της αιτιολόγησής του·

(β) να καθορίσει τη διαδικασία για τον τρόπο έγκρισης του κατώτατου ορίου του δείκτη και τυχόν τροποποίησής του στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων ρυθμίσεων δικλίδων και της διαδρομής του ελέγχου.

Ημερομηνία-στόχος: μέσα του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** το στοιχείο α) της επιμέρους σύστασης 5.2 να τεκμηριώνει και να εγκρίνει επίσημα το επιλεγμένο όριο του δείκτη ομοιότητας και την αιτιολόγησή του.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** το στοιχείο β) της επιμέρους σύστασης 5.2 για τη θέσπιση τεκμηριωμένης διαδικασίας για την έγκριση και την εφαρμογή τυχόν μελλοντικών αλλαγών στο κατώτατο όριο του δείκτη, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων ρυθμίσεων δικλίδων και της διαδρομής του ελέγχου.

Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις παρελθόντων ετών

(**σημείο 5.43, παράρτημα 5.1**)

Σύσταση 1 στοιχείο α) του 2022: Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Στο μέλλον, με περισσότερα διαθέσιμα δεδομένα και αυξανόμενη πείρα όσον αφορά την κατ' αποκοπή χρηματοδότηση, η Επιτροπή θα αναλύσει περαιτέρω την καταλληλότητα των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων για διάφορους τύπους έργων και δικαιούχων.

Σύσταση 2 του 2023:

Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει **υλοποιηθεί πλήρως**.

Οι κανόνες της εταιρικής ΥΣΕ σχετικά με τα πραγματικά έξοδα προσωπικού χρειάζονται περαιτέρω πρακτικές λεπτομέρειες για την κάλυψη συγκεκριμένων παραμέτρων και μεμονωμένων καταστάσεων, όπως η πραγματική διάρκεια της περιόδου αναφοράς, η περίοδος απασχόλησης του εργαζομένου και η μορφή απασχόλησης κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου. Ως εκ τούτου, η σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης παρέχει πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο συνεκτίμησης των εν λόγω παραγόντων κατά τον υπολογισμό των επιλέξιμων πραγματικών εξόδων προσωπικού.

Στο πλαίσιο αυτό, η σχολιασμένη συμφωνία επιχορήγησης αποσαφηνίζει τόσο την τυποποιημένη συνιστώμενη μέθοδο για τον υπολογισμό των ημερομισθίων κατά την περίοδο αναφοράς όσο και μια εναλλακτική μέθοδο ανά ημερολογιακό έτος (με βάση τους μήνες ενός ημερολογιακού έτους που εμπίπτουν σε μια περίοδο αναφοράς). Η δυνατότητα χρήσης αυτής της εναλλακτικής μεθόδου υπολογισμού θεσπίστηκε επίσημα μέσω ειδικής υποσημείωσης στην έκδοση 1.0 της 1ης Απριλίου 2023.

Η τελευταία σχολιασμένη έκδοση της συμφωνίας επιχορήγησης (έκδοση 2.0 της 1ης Απριλίου 2025) περιλαμβάνει πλέον περισσότερες από 20 σελίδες που περιγράφουν ειδικά τους κανόνες που διέπουν τα έξοδα προσωπικού. Παρέχει την αναγκαία και αναλυτική καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού αυτών των εξόδων και καθορισμού των ημερομισθίων, υποστηριζόμενη από πρακτικά παραδείγματα. Επιπλέον, επεξηγήσεις σχετικά με τους νομικούς κανόνες παρέχονται συνεχώς μέσω διαδικτυακών σεμιναρίων, προγραμμάτων κατάρτισης, γραφείων υποστήριξης, εθνικών σημείων επαφής, εκδηλώσεων προβολής (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών εκδηλώσεων υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων 2026») και ανταλλαγών πληροφοριών με τα ενδιαφερόμενα μέρη, παρέχοντας στους δικαιούχους τη δυνατότητα να κατανοούν καλύτερα και να εφαρμόζουν με συνέπεια τις εταιρικές διατάξεις για τα ημερομίσθια σε όλα τα έργα και τους οργανισμούς.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Το 2025 η πολιτική συνοχής εξακολούθησε να διαδραματίζει καίριο ρόλο στην **προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής**, προς όφελος όλων των περιφερειών, όπως επιβεβαιώθηκε από την εκ των υστέρων αξιολόγηση για την περίοδο 2014-2020 και την ενδιάμεση αξιολόγηση για την περίοδο 2021-2027[1]. Ο **κανονισμός για την ενδιάμεση επανεξέταση**, που εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2025, κατέστησε δυνατό τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής συνοχής και τον αναπροσανατολισμό της υλοποίησης των προγραμμάτων για την περίοδο 2021-2027 με τη βοήθεια των κρατών μελών στις **ευρωπαϊκές στρατηγικές προτεραιότητες**: ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, άμυνα και πολιτική ετοιμότητα, οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, ανθεκτικότητα των υδάτων και ενεργειακή μετάβαση. Στον τομέα της πολιτικής για την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις, η Επιτροπή συνέχισε να υλοποιεί το φιλόδοξο πρόγραμμά της για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής της Ευρώπης, εφοδιάζοντας τους πολίτες και τις επιχειρήσεις με τις δεξιότητες και τις συνθήκες που θα τους εξασφαλίσουν την ευημερία στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, ενισχύοντας το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο και συμβάλλοντας σε μια εξωστρεφή Ευρώπη που προωθεί τα κοινωνικά και τα εργασιακά δικαιώματα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα κονδύλια που προορίζονται για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ διανέμονται μέσω ενός συστήματος **επιμερισμένης διαχείρισης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών αρχών**. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων που είναι κατάλληλα για την επίτευξη των συμφωνημένων στόχων και για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών στις δηλωθείσες δαπάνες. Όσον αφορά τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027, η διαδικασία διασφάλισης της αξιοπιστίας προσομοιάζει με εκείνη της περιόδου 2014-2020, παρότι θεσπίστηκαν αρκετές αλλαγές με στόχο την αύξηση της απλούστευσης, διατηρώντας παράλληλα ένα ισχυρό σύστημα δικλίδων. Η υλοποίηση εξακολουθεί να υπόκειται σε στενή εποπτεία και ελέγχους από την Επιτροπή σε συνεργασία με τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές, αντλώντας διδάγματα από τη συσσωρευμένη πείρα και τα αποτελέσματα των ελέγχων κατά την περίοδο 2014-2020. Σύμφωνα με τη στρατηγική ελέγχου της, **η Επιτροπή εποπτεύει και αξιολογεί την αποτελεσματική λειτουργία** των συστημάτων αυτών με βάση όλα τα διαθέσιμα αποτελέσματα του ελέγχου και διατυπώνει συστάσεις για βελτιώσεις. Η Επιτροπή επιδιώκει επίσης να αποκομίζει κάθε χρόνο την εύλογη διασφάλιση ότι το ποσοστό σφάλματος για κάθε πρόγραμμα είναι χαμηλότερο από το όριο σημαντικότητας του 2 %, κατά περίπτωση αφότου κινήσει διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων που μπορούν να συμπληρώσουν εκείνες που εφαρμόζονται ήδη από τα κράτη μέλη.

Στο πλαίσιο της επιμερισμένης ευθύνης, **οι αρχές ελέγχου των κρατών μελών είναι πρωτίστως υπεύθυνες** για τη διενέργεια ελέγχων των δαπανών στον τομέα της συνοχής και την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή. Για να μειωθεί η ελεγκτική επιβάρυνση των δικαιούχων και των διοικήσεων και για να αξιοποιεί αποδοτικά τους πόρους της, η Επιτροπή εφαρμόζει την **προσέγγιση ενιαίου ελέγχου**, η οποία έχει ως στόχο την αποκόμιση εύλογης διασφάλισης συνδυάζοντας τη διενέργεια διεξοδικής επανεξέτασης των αποτελεσμάτων των εθνικών ελέγχων και τις γνωμοδοτήσεις που υποβάλλονται κάθε έτος για το σύνολο των προγραμμάτων με τη διενέργεια δικών της ελέγχων βάσει κινδύνου. Οι έλεγχοι αυτοί περιλαμβάνουν την επανεκτέλεση των ελεγκτικών εργασιών των αρμόδιων

[1] SWD_2025_299_F1_SWD_EVALUATION_EN_V3_P1_4373705.pdf.

για τα προγράμματα αρχών με σκοπό την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των εκθέσεων που υποβάλλουν. Με τη συνεχή αξιολόγηση της ποιότητας του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων κάθε προγράμματος και την επανεκτέλεση των επαληθεύσεων ή των ελέγχων που διενεργούνται από τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές, η Επιτροπή είναι σε θέση να εντοπίζει τα προγράμματα ή τα μέρη των προγραμμάτων που παρουσιάζουν ελλείψεις και, ως εκ τούτου, να ζητεί την εφαρμογή στοχευμένων διορθωτικών μέτρων για τη διόρθωση προηγούμενων δαπανών, όπου κρίνεται αναγκαίο, και τη βελτίωση των συστημάτων για το μέλλον. Μπορεί επίσης να αξιολογεί αν οι εν λόγω ελλείψεις ή παρατυπίες διαπιστώνονται και σε άλλα μέρη του προγράμματος, σε άλλα προγράμματα στο ίδιο κράτος μέλος ή σε άλλα κράτη μέλη, με σκοπό τη στοχευμένη διεξαγωγή των οικείων εργασιών ελέγχου και τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση ελέγχου συμπληρώνεται επίσης από **δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων**, οι οποίες περιλαμβάνουν ανταλλαγή κοινών μεθοδολογιών, συνιστώμενα διορθωτικά μέτρα, προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ ομοτίμων και ανατροφοδότηση σχετικά με εντοπισθέντα σφάλματα για τη βελτίωση της ικανότητας εντοπισμού σφαλμάτων σε όλα τα επίπεδα, όπου απαιτείται. Σε συνέχεια των συστάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) και της Επιτροπής, η Επιτροπή συμφώνησε με τα κράτη μέλη τον Δεκέμβριο του 2024 σχετικά με **σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της ικανότητας εντοπισμού των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών**. Το εν λόγω σχέδιο δράσης αποσκοπεί στην εξάλειψη των αδυναμιών που προσδιορίστηκαν όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων, στη μείωση του κινδύνου εναπομεινάντων ουσιωδών σφαλμάτων κατά το κλείσιμο και στη βελτίωση της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών την περίοδο 2021-2027. Η Επιτροπή παρακολούθησε την υλοποίηση του σχεδίου δράσης καθ' όλη τη διάρκεια του 2025 και τα επιτεύγματα παρουσιάστηκαν στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) για το 2025. Μια πρώτη επίπτωση παρατηρήθηκε στο υψηλότερο επίπεδο σφάλματος που αναφέρθηκε στους φακέλους διασφάλισης που ελήφθησαν το 2026.

Το 2025 ο **πληθυσμός των δαπανών της πολιτικής συνοχής ήταν ασυνήθης** και σημαντικά μικρότερος από τα προηγούμενα έτη, με ασυνήθιστα χαμηλό αριθμό λογαριασμών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή. Παρότι το κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 ξεκίνησε επίσημα κατά το έτος αναφοράς, πάνω από το 80 % των προγραμμάτων επωφελήθηκε από τη δυνατότητα αναβολής του έως τον Φεβρουάριο του 2026, βάσει του κανονισμού STEP[2]. Ταυτόχρονα, για την υλοποίηση της περιόδου 2021-2027 άρχισαν να πραγματοποιούνται πληρωμές, αλλά όχι για όλα τα προγράμματα.

Το 2025 με βάση τα διαθέσιμα αποτελέσματα των εθνικών ελέγχων και των ελέγχων της Επιτροπής, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στις ΕΕΔ της και στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ), ότι ο **κίνδυνος κατά την πληρωμή** για την πολιτική συνοχής, στο σύνολό της, **εξακολουθούσε να είναι σημαντικός** (πάνω από το όριο του 2 %), **παρότι σε χαμηλότερο επίπεδο** από αυτό που ανέφερε το ΕΕΣ. Η αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών στους φακέλους διασφάλισης που παραλήφθηκαν τον Φεβρουάριο του 2026 για κλείσιμο βρίσκεται σε εξέλιξη και θα ληφθεί υπόψη σε μελλοντικά συμπεράσματα ως προς τη διασφάλιση. Τα αποτελέσματα του ελέγχου που αναφέρονται στους εν λόγω φακέλους διασφάλισης αντικατοπτρίζουν, μεταξύ άλλων, τη συνεχιζόμενη εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση του εντοπισμού και της αναφοράς σφαλμάτων από αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές[3].

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το ποσοστό σφάλματος που αναφέρει **δεν μπορεί να συγκριθεί άμεσα** με εκείνο που υπολογίζει το ΕΕΣ, για τους λόγους που εξηγούνται στην ενότητα ΙΙ κατωτέρω και από το ΕΕΣ στην ετήσια έκθεσή του (**σημεία 1.41-1.44 και σημείο 6.47**). Ειδικότερα, κατά το τρέχον έτος, ο

---

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795.

[3] Οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές ανέφεραν συνολικό ποσοστό σφάλματος 3,7 % για τα προγράμματα της ΓΔ REGIO και 3,9 % για τα προγράμματα της ΓΔ EMPL, έναντι χαμηλότερων ποσοστών τα προηγούμενα έτη. Βλ. ΕΕΔ, σ. 34 και 33, για τις ΓΔ REGIO και EMPL, αντίστοιχα.

ασυνήθης πληθυσμός λογαριασμών και δαπανών που έγιναν δεκτοί από την Επιτροπή αντικατοπτρίζεται αυτόματα στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ, το οποίο είναι μικρότερο από τα προηγούμενα έτη και παρουσιάζει ειδικά χαρακτηριστικά, ιδίως τη **συγκέντρωση σε τρία κράτη μέλη**: Τσεχία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο (**σημείο 6.15**). Επισημαίνει επίσης την **τροποποίηση της προσέγγισης ελέγχου που εφαρμόζει το ΕΕΣ**. Το ΕΕΣ επέστρεψε στην προσέγγιση ελέγχου που εφάρμοζε πριν από το 2017, η οποία περιλαμβάνει την απευθείας επιλογή πράξεων από το σύνολο του πληθυσμού του ελέγχου (λογαριασμοί που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και έγιναν δεκτοί από την Επιτροπή) και όχι αποκλειστικά τον έλεγχο πράξεων που είχαν ελεγχθεί προηγουμένως από τις αρχές ελέγχου. Ως εκ τούτου, οι διαχειριστικές αρχές (αντί των αρχών ελέγχου) ήταν ο κύριος πάροχος πληροφοριών σχετικά με τις ελεγχθείσες πράξεις, αλλά δεν ήταν πάντοτε επαρκώς προετοιμασμένες για τη διαδικασία αυτή, δηλαδή να προσκομίσουν εγκαίρως όλα τα ζητούμενα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου σύμφωνα με τις προσδοκίες του ΕΕΣ για τη συγκέντρωση αξιόπιστων τεκμηρίων για κάθε επιλεγείσα πράξη, ενίοτε πολλά έτη μετά την πραγματοποίηση της δραστηριότητας (**σημείο 6.29**). Η Επιτροπή θεωρεί ότι **αυτό ενδέχεται να επηρέασε το ποσοστό σφάλματος** που υπολόγισε το ΕΕΣ.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ προσδιόρισε ποσοτικά για το πρώτο έτος τα **σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων** που εντόπισε **χρησιμοποιώντας τον πίνακα ποσοτικού προσδιορισμού που εφαρμόζει η ίδια η Επιτροπή** στην επιμερισμένη διαχείριση, με αποτέλεσμα την καλύτερη ευθυγράμμιση με την προσέγγιση της Επιτροπής και των κρατών μελών και μικρότερο αντίκτυπο των σφαλμάτων που εντοπίστηκαν στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.

Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης της Επιτροπής ανά πρόγραμμα προκύπτει ότι η εν λόγω κατάσταση διαφέρει ανά κράτος μέλος και ανά πρόγραμμα: η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα **συστήματα διαχείρισης και δικλίδων λειτουργούν ικανοποιητικά για το 85 %** των 441 προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής της περιόδου 2014-2020 και για το 92 % των 380 προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι ορισμένα σφάλματα είτε δεν είχαν εντοπιστεί είτε δεν είχαν αναφερθεί δεόντως από ορισμένες αρχές ελέγχου[4]. Η Επιτροπή ζήτησε τις αναγκαίες βελτιώσεις για όλα τα προγράμματα ή μέρη των προγραμμάτων που διαπιστώθηκε ότι επηρεάζονται από ελλείψεις, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προαναφερθέντος σχεδίου δράσης· διέκοψε τις πληρωμές και θα ζητήσει πρόσθετες (καθαρές) δημοσιονομικές διορθώσεις, όπου κριθεί αναγκαίο.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η **πολυετής διορθωτική ικανότητα της συνοχής** καθιστά δυνατή τη μείωση του κινδύνου κατά το κλείσιμο κάτω από το όριο σημαντικότητας, μεταξύ άλλων με την αντικατάσταση παράτυπων ή ανακληθεισών δαπανών με άλλες δαπάνες που θεωρούνται επιλέξιμες, όπως προβλέπει ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ). Πράγματι, κάθε έτος οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές ανακαλούν από τους πιστοποιημένους λογαριασμούς σημαντικά ποσά που είχαν δηλωθεί προηγουμένως και τα οποία διαπιστώνεται σε μεταγενέστερο χρόνο ότι είναι παράτυπα ή επισφαλή. Κατά το κλείσιμο, στους λογαριασμούς που ελήφθησαν έως τις 15 Φεβρουαρίου 2026, τα κράτη μέλη διόρθωσαν ένα πρωτοφανές συνολικό ποσό κονδυλίων της ΕΕ ύψους 6,5 δισ. EUR, κάτι που καταδεικνύει τις σοβαρές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά το κλείσιμο για την εκκαθάριση προγραμμάτων από εναπομένοντα σφάλματα. Σωρευτικά από την αρχή της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, οι εν λόγω ανακλήσεις των κρατών μελών ανήλθαν συνολικά σε 22,9 δισ. EUR για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Κατά την ίδια περίοδο, ως αποτέλεσμα της ελεγκτικής δραστηριότητας και του εποπτικού ρόλου της, καθώς και της μεταπαρακολούθησης των ευρημάτων του ΕΕΣ και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), **η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους άνω των 1,58 δισ. EUR** για τα ταμεία, τις οποίες οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές θα μπορούσαν να επαναχρησιμοποιήσουν στο πλαίσιο του ΚΚΔ. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να επιβάλλει καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις, με αποτέλεσμα την άμεση απώλεια χρηματοδότησης για το κράτος μέλος, εφόσον πληρούνται οι νομικές προϋποθέσεις και τα σχετικά

[4] 21 ελεγκτικές αρχές για την περίοδο 2014-2020 και 6 ελεγκτικές αρχές για την περίοδο 2021-2027.

αυστηρά κριτήρια. Μέχρι στιγμής, έχει δρομολογήσει πέντε διαδικασίες καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων για πολυταμειακά προγράμματα και προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ): το 2025 εκδόθηκε μία απόφαση, τρεις διαδικασίες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο και μία διαδικασία περατώθηκε λόγω έλλειψης νομικής βάσης. Μετά την εφαρμογή όλων των διορθωτικών μέτρων η **Επιτροπή ανέφερε στις ΕΕΔ της ότι ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο** βρίσκεται στο συγκεκριμένο στάδιο **κάτω από το 2 %** για όλες τις λογιστικές χρήσεις έως το 2024, ενώ εξακολουθούν να εφαρμόζονται περαιτέρω διορθωτικά μέτρα κατά την αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητας προγραμμάτων κατά το κλείσιμο, όταν κρίνεται σκόπιμο.

Ως εκ τούτου, στις ΕΕΔ της η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **έχει αποκομίσει εύλογη διασφάλιση** ότι τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων λειτουργούν κατά κανόνα ικανοποιητικά ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και η κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων, **με εξαίρεση τα προγράμματα για τα οποία διατύπωσε επιφύλαξη**, καθώς και ότι λαμβάνονται αναλογικά και αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων των συστημάτων ή παραβάσεων των εφαρμοστέων κανόνων, οι οποίες απειλούν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων.

Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τα αποτελέσματα των ελέγχων του ΕΕΣ και της Επιτροπής με την πάροδο των ετών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το **υφιστάμενο μοντέλο υλοποίησης** για την πολιτική συνοχής, το οποίο εξακολουθεί να βασίζεται κυρίως στην επιστροφή των δαπανών σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα των λεπτομερών κανόνων επιλεξιμότητας, **καθιστά τον χειρισμό της προσέγγισης επιρρεπή σε σφάλματα και πολύπλοκο** για τις εθνικές διοικήσεις και τους δικαιούχους. Για την περίοδο 2021-2027 η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για να ενθαρρύνει την εφαρμογή **εναλλακτικών, λιγότερο επιρρεπών σε σφάλματα απλουστευμένων συστημάτων επιστροφής των δαπανών** (απλουστευμένες επιλογές κόστους ή χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες), προωθώντας ενεργά τον κανονιστικό υπερθεματισμό και παρέχοντας εργαλεία για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, όπου απαιτείται. Για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή πρότεινε στους συννομοθέτες ένα **νέο μοντέλο βάσει στόχων** για τις πληρωμές της ΕΕ, το οποίο συνδέεται με ένα απλούστερο και ισχυρό σύστημα διασφάλισης που εξασφαλίζει τη συνεχή συμμόρφωση με το εφαρμοστέο δίκαιο και την ισχυρή προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών του ΕΕΣ στις οποίες υποβλήθηκαν οι πράξεις

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ποσοστό σφάλματος που ανέφερε το ΕΕΣ για τον τομέα 2 του ΠΔΠ (**σημεία 6.18-6.19**) βασίζεται σε δείγμα ελέγχου που αντικατοπτρίζει τις ιδιαιτερότητες του φετινού ασυνήθους πληθυσμού λογαριασμών που έγιναν δεκτοί (βλ. ανωτέρω και **γραφήματα 6.4 και 6.5** της ετήσιας έκθεσης του ΕΕΣ). Αυτό **δυσχεραίνει** την **άμεση σύγκριση** με τα αποτελέσματα που αναφέρθηκαν τα προηγούμενα έτη· κατά συνέπεια, οι συγκρίσεις αυτές θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή.

Επιπλέον, σε αντίθεση με τα προηγούμενα έτη, μεγάλο μέρος των πράξεων που ελέγχθηκαν από το ΕΕΣ είχε επαληθευτεί αποκλειστικά από τις διαχειριστικές αρχές, και **μόνο** το **27 % και από τις αρχές ελέγχου**. Όπως προαναφέρθηκε, οι διαχειριστικές αρχές, οι οποίες πλέον ελέγχονται άμεσα και λαμβάνουν υπόψη τα προκαταρκτικά ευρήματα του ΕΕΣ (αντί των αρχών ελέγχου κατά τα προηγούμενα έτη), **δεν ήταν πάντοτε επαρκώς προετοιμασμένες** κατά το εν λόγω μεταβατικό πρώτο έτος ώστε να παράσχουν εγκαίρως όλα τα ζητούμενα αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου σε σχέση με τις προσδοκίες που διατηρούσε το ΕΕΣ να συγκεντρώσει αξιόπιστα τεκμήρια για κάθε επιλεγείσα πράξη, **ενίοτε πολλά έτη μετά την πραγματοποίηση** της δραστηριότητας (**σημείο 6.29**). Αυτό ενδέχεται να επηρέασε το ποσοστό σφάλματος. Η **Επιτροπή θα** συνεργαστεί με το ΕΕΣ προκειμένου να **ευαισθητοποιήσει τις διαχειριστικές αρχές** σχετικά με την προσέγγιση αυτήν, καθώς και σχετικά με τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το τρέχον έτος, ώστε να διαθέτουν περισσότερα εφόδια για να ανταποκρίνονται στα αιτήματα των ελεγκτών του ΕΕΣ στο μέλλον. Επιπλέον, ορισμένα σφάλματα που διαπιστώθηκαν στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ για την επίμαχη λογιστική χρήση, παρά τους ετήσιους ελέγχους που διενεργήθηκαν (**σημείο 6.13**), ενδέχεται να εντοπιστούν σε μεταγενέστερες διαχειριστικές επαληθεύσεις ή ελέγχους κατά τις επόμενες λογιστικές χρήσεις ή κατά το κλείσιμο στη διάρκεια της αξιολόγησης της νομιμότητας και της κανονικότητας από την Επιτροπή, η οποία δεν έχει παρέμβει ακόμη, στο πλαίσιο της **πλήρους** δέσμης **μηχανισμών διασφάλισης** που ενσωματώνονται κατά κανόνα στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων της συνοχής και της **πολυετούς διορθωτικής ικανότητας** της πολιτικής.

Το 2025 η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο **κίνδυνος κατά την πληρωμή** για την περίοδο 2014-2020 εξακολουθούσε να είναι σημαντικός έως και 3,2 % κατ' ανώτατο όριο για όλα τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, δηλαδή ελαφρώς αυξημένος σε σύγκριση με τα ποσοστά που αναφέρθηκαν τα προηγούμενα έτη, ωστόσο σε χαμηλότερο επίπεδο από αυτό που υπολόγισε το ΕΕΣ. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής και με τις υποχρεώσεις των γενικών διευθυντών που είναι κύριοι διατάκτες επιφορτισμένοι με την παροχή διασφάλισης στο επίπεδο κάθε προγράμματος για το οποίο πραγματοποιούνται πληρωμές εντός του έτους, η εν λόγω εκτίμηση βασίζεται στη **συνολική επανεξέταση όλων των ελεγκτικών γνωμών και των ποσοστών σφάλματος** που αναφέρονται από τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές ελέγχου, τα οποία αναπροσαρμόζονται από την Επιτροπή, κατά περίπτωση, σε συνέχεια της αξιολόγησής της και λαμβανομένων επίσης υπόψη των ευρημάτων του ΕΕΣ όσον αφορά μεμονωμένες πράξεις. Η προσέγγιση της Επιτροπής καθιστά δυνατή την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τους κινδύνους σε επίπεδο κράτους μέλους ή ακόμα και σε επίπεδο επιμέρους προγραμμάτων, καταδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο μια διαφοροποιημένη κατάσταση για κάθε πρόγραμμα.

Διάφοροι παράγοντες εξηγούν ότι τα **ποσοστά σφάλματος** της Επιτροπής και του ΕΕΣ **δεν μπορούν να συγκριθούν άμεσα**, και ακόμα περισσότερο φέτος λόγω του ασυνήθους πληθυσμού που υποβλήθηκε στη δειγματοληψία του ΕΕΣ. Η Επιτροπή παραπέμπει στο κεφάλαιο 1 της έκθεσης (**σημεία 1.42-1.44**) και στις απαντήσεις της σε αυτό για να εξηγήσει τη διαφορά μεταξύ των επιπέδων των ποσοστών σφάλματος που ανέφεραν τα δύο θεσμικά όργανα και τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή δεν μπορεί, σε όλες τις περιπτώσεις σφαλμάτων που αναφέρει το ΕΕΣ, να εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις.

Το ΕΕΣ διευκρίνισε ότι ο πληθυσμός των πράξεων στους λογαριασμούς που έγιναν δεκτοί από την Επιτροπή ήταν **σχετικά μικρός και ασυνήθης** για τον τομέα 2 του ΠΔΠ κατά το τρέχον έτος (**σημείο 6.15**). Κατά συνέπεια, το δείγμα του ΕΕΣ, το οποίο ήταν επίσης μικρότερο από το σύνηθες, αποτελούνταν από συνδυασμό πράξεων για τις περιόδους 2014-2020 και 2021-2027, με το συνολικό ποσοστό σφάλματος να καλύπτει και τις δύο περιόδους. Η Επιτροπή ανέφερε δύο ποσοστά σφάλματος στις ΕΕΔ της, ένα για την περίοδο 2014-2020 βάσει των ποσοστών σφάλματος που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου και ένα δεύτερο για την περίοδο 2021-2027 βάσει συνετής εκτίμησης με κατ' αποκοπήν συντελεστή, λόγω του διαφορετικού προφίλ κινδύνου για τις πρώτες πληρωμές, οι οποίες συχνά περιλαμβάνουν προκαταβολές (βλ. σημείο 6.53).

Ένα άλλο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του τρέχοντος έτους, επίσης λόγω του ασυνήθιστα μικρού πληθυσμού που ελέγχθηκε από το ΕΕΣ, ήταν η **συγκέντρωση των πράξεων του δείγματος σε λίγες χώρες**, όπως ανέφερε το ΕΕΣ (**σημείο 6.15**). Ειδικότερα, το ΕΕΣ έλεγξε σχετικά υψηλό αριθμό προγραμμάτων του Ηνωμένου Βασιλείου, δεδομένου ότι, **μετά το Brexit**, για όλα **τα προγράμματα του Ηνωμένου Βασιλείου υποβλήθηκαν λογαριασμοί για πρόωρο κλείσιμο** το 2025. Λόγω της διάλυσης των αρχών του προγράμματος συνοχής και της ανακατανομής πεπειραμένου προσωπικού και καθηκόντων στις εθνικές διοικήσεις μετά το Brexit, αποδείχθηκε δύσκολο να συγκεντρωθούν αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου για τα ελεγχθέντα προγράμματα του Ηνωμένου Βασιλείου εντός του απαιτούμενου χρονοδιαγράμματος σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες το ΕΕΣ έθεσε ζητήματα (ιδίως σε ορισμένες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων ή κατά τη διάρκεια της αβεβαιότητας που συνόδευε τις συζητήσεις για το Brexit, με υψηλό αντίκτυπο στο ποσοστό σφάλματος, ειδικότερα όσον αφορά τα σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων). Τα ειδικά ζητήματα που συνδέονται με την κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν είναι κατ' ανάγκη αντιπροσωπευτικά της κατάστασης στα κράτη μέλη.

Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχει περιθώριο για **συνεχή διάλογο με τις υπηρεσίες του ΕΕΣ**, ιδίως όσον αφορά τη νομική ερμηνεία ορισμένων απαιτήσεων (όπως η δυνατότητα που παρέχεται βάσει του άρθρου 13 παράγραφος 5 του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο — ΕΚΤ), κάτι που ώθησε την Επιτροπή να καταλήξει σε **διαφορετικά συμπεράσματα** κατά την αξιολόγηση ορισμένων περιπτώσεων που υποβλήθηκαν σε έλεγχο από το ΕΕΣ κατά το τρέχον έτος. Για παράδειγμα, όσον αφορά τον ορισμό των επιλογών απλουστευμένου κόστους, η Επιτροπή επισημαίνει την **προσδοκία του ΕΕΣ** να συγκεντρώνει **αξιόπιστα υποκείμενα αποδεικτικά στοιχεία** ώστε να είναι σε θέση να επαληθεύσει τη μεθοδολογία που καθορίζεται σε επίπεδο κράτους μέλους, όπως απαιτείται από τον κανονισμό, ενίοτε πάνω από 15 έτη μετά τον καθορισμό της μεθοδολογίας (**σημείο 6.29**). Κατά την **άποψη της Επιτροπής**, και λαμβανομένης υπόψη της **αρχής της αναλογικότητας**, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις για μεθοδολογίες που καθορίστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και επαναχρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδοχικών περιόδων προγραμματισμού, όπως προβλέπεται στον ΚΚΔ, δεδομένου ότι το εν λόγω **απλουστευμένο κόστος** υπήρξε αντικείμενο διαφόρων επαληθεύσεων μέσω του εφαρμοζόμενου συστήματος διαχείρισης και δικλίδων με την πάροδο του χρόνου. Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η επικαιροποίηση των εν λόγω μεθοδολογιών αποτελεί ορθή πρακτική που θα επιτρέψει επίσης τη μείωση της περιόδου που απαιτείται για τη διατήρηση των υποκείμενων δικαιολογητικών που αποδεικνύουν τον σχεδιασμό των εν λόγω μεθοδολογιών (και την αρχειοθέτηση παλαιών δεδομένων). Όσον αφορά την επιλεξιμότητα ορισμένων κατηγοριών συμμετεχόντων, όπως αυτές που αφορούν ευάλωτες ομάδες (που διαπιστώθηκαν φέτος στη Σουηδία και τη Γερμανία), η Επιτροπή **εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές** οι οποίες κοινοποιήθηκαν στα κράτη μέλη σχετικά με την αναλογική προσέγγιση ελέγχου που πρέπει να υιοθετηθεί για τις εν λόγω πράξεις στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά και την ευαισθησία των οικείων κοινωνικών ομάδων.

Μολονότι δεν συνιστούν όλες οι περιπτώσεις που αναφέρει το ΕΕΣ παρατυπίες στο πλαίσιο του ΚΚΔ, όπως διευκρινίστηκε κατά τη διαδικασία αντιπαράθεσης με το ΕΕΣ σχετικά με μεμονωμένες περιπτώσεις, η **Επιτροπή θα μεταπαρακολουθεί δεόντως όλα τα σφάλματα που αναφέρει το ΕΕΣ** και θα **ζητεί τη λήψη διορθωτικών μέτρων ή την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων**, εφόσον κρίνεται αναγκαίο και νομικά εφικτό. Η Επιτροπή θα διατυπώσει επίσης συστάσεις προς τις οικείες αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές για περαιτέρω βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων ανάλογα με τις ανάγκες, ενόψει της υλοποίησης της περιόδου 2021-2027.

Συνοχή – επιμερισμένη διαχείριση

Η Επιτροπή **λαμβάνει δεόντως υπόψη** τις αδυναμίες που ανέφερε το ΕΕΣ στις εργασίες των διαχειριστικών αρχών και των αρχών ελέγχου (**σημεία 6.20-6.38**), πέραν των περιπτώσεων που είχε ήδη αναφέρει στις ΕΕΔ. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι **ορισμένα** από τα **ευρήματα**

αντικατοπτρίζουν επίσης **διαφορές στις προσδοκίες ελέγχου** όσον αφορά τη φύση, τον βαθμό λεπτομέρειας και τη διαθεσιμότητα των αποδεικτικών στοιχείων, και **όχι ελλείψεις** που θα μπορούσαν κατ' ανάγκη να εντοπιστούν από τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές κατά την υλοποίηση των πράξεων. Οι προσδοκίες σχετικά με το τι θα πρέπει να θεωρείται βασικό δικαιολογητικό του ελέγχου μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών και του ΕΕΣ (βλ. ενότητα κατωτέρω σχετικά με τη «Διαθεσιμότητα βασικών δικαιολογητικών»). Η Επιτροπή τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η προσδοκία εξεύρεσης δικαιολογητικών ελέγχου, ενίοτε πάνω από δέκα έτη μετά το κλείσιμο ενός προγράμματος, δεν συνάδει κατ΄ ανάγκη με τους καθημερινούς διοικητικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές και **μπορεί να οδηγήσει σε δυσανάλογη επιβάρυνση** τόσο για τις διαχειριστικές αρχές όσο και για τους δικαιούχους, με αποτρεπτικό αποτέλεσμα στην ελκυστικότητα των κονδυλίων της ΕΕ.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει, ωστόσο, ορισμένα συστημικά ζητήματα που εντόπισε το ΕΕΣ. Θα συνεχίσει να εργάζεται για την **περαιτέρω βελτίωση της ικανότητας εντοπισμού σφαλμάτων των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών** στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης που συμφωνήθηκε στο τέλος του 2024 με όλες τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές. Το 2025 η Επιτροπή πραγματοποίησε έρευνα στις διαχειριστικές αρχές και τις αρχές ελέγχου προκειμένου να αξιολογήσει τη συνολική υιοθέτηση των προτεινόμενων δράσεων, ενώ η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή του **σχεδίου δράσης** συζητήθηκε σε σχετικές συνεδριάσεις μεταξύ των αρχών κάθε κράτους μέλους και της Επιτροπής. Τα πορίσματα της έρευνας κατέδειξαν θετικές εξελίξεις που έχουν ήδη σημειωθεί, παρόλο που εξακολουθούν να απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες σε τομείς όπως η **στήριξη των δικαιούχων**, οι **διαχειριστικές επαληθεύσεις βάσει κινδύνου**, η **διαχείριση γνώσεων**, η **χρήση τεχνητής νοημοσύνης** / διαθέσιμων βάσεων δεδομένων στις ελεγκτικές εργασίες και η **συνεργασία** μεταξύ διαχειριστικών αρχών και αρχών ελέγχου. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το αποτέλεσμα των εν λόγω ερευνών διατίθενται στις αντίστοιχες ΕΕΔ των ΓΔ EMPL και REGIO (ενότητα «Αποτελεσματικότητα των ελέγχων»).

Όσον αφορά τα **είδη των σφαλμάτων**, με βάση την κοινή τυπολογία τους, η συμμετοχή τους στα ποσοστά σφάλματος της Επιτροπής και των αρχών ελέγχου είναι κατά γενικό κανόνα από τις ίδιες κατηγορίες παρατυπιών με εκείνες του ΕΕΣ, και συγκεκριμένα τις εξής: **μη επιλέξιμες δαπάνες, διαδρομή ελέγχου, δημόσιες συμβάσεις** και, σε μικρότερο βαθμό (σύμφωνα με τα προηγούμενα έτη), κρατικές ενισχύσεις. Η **σύγκλιση** αυτή επιβεβαιώνει ότι οι βασικές πηγές σφάλματος εντοπίζονται επαρκώς σε όλα τα επίπεδα του πλαισίου διασφάλισης και εξακολουθούν να βρίσκονται στο επίκεντρο των προληπτικών και διορθωτικών μέτρων. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές για να **ενισχύσει τις ικανότητές τους για καλύτερη πρόληψη και εντοπισμό αυτών των παρατυπιών**. Θα συνεχίσει επίσης να προωθεί την απλούστευση και τη χρήση συστημάτων που είναι λιγότερο επιρρεπή σε σφάλματα, ιδίως **επιλογών απλουστευμένου κόστους** (ΕΑΚ) και **χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες** (ΧΔΣΔ), μέσω των ειδικών διακρατικών δικτύων της, τα οποία επιτρέπουν στους εκπροσώπους των συντονιστικών φορέων, των διαχειριστικών αρχών και των αρχών ελέγχου όλων των κρατών μελών, καθώς και στις υπηρεσίες της Επιτροπής, να εργάζονται για τον καθορισμό των εν λόγω συστημάτων και να ανταλλάσσουν ορθές πρακτικές και πείρα.

Τέλος, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι τα σφάλματα που ανέφερε το ΕΕΣ, κάποιες φορές λόγω μη πλήρους κατανόησης των σχετικών **πολύπλοκων κανόνων** από τις διαχειριστικές αρχές ή τους δικαιούχους, ή λόγω έλλειψης ή ανεπαρκών δικαιολογητικών, δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση **τις εκροές ή τον αντίκτυπο των συγχρηματοδοτούμενων έργων** για τους επιδιωκόμενους στόχους πολιτικής (βλ. τα παραδείγματα που περιγράφονται στο πλαίσιο του κεφαλαίου 6 ή στις απαντήσεις της Επιτροπής στις ακόλουθες ενότητες).

Μη επιλέξιμα έξοδα και έργα

Οι **μη επιλέξιμες δαπάνες** (**σημεία 6.23-6.25**) παραμένουν **το συχνότερο είδος σφάλματος** που διαπιστώνουν οι αρχές ελέγχου και η Επιτροπή. Αυτό εξακολουθεί να καταδεικνύει την **ανάγκη για συνεχή βελτίωση** του έργου των διαχειριστικών αρχών στον τομέα αυτόν στο πλαίσιο ενός μοντέλου που εξακολουθεί να ισχύει για την πλειονότητα, με βάση την επιστροφή των πραγματικών δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι. Θα εξεταστεί στο πλαίσιο του **σχεδίου δράσης** που βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη με τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές και στο πλαίσιο της βελτιωμένης προσφοράς της Επιτροπής για την ανάπτυξη ικανοτήτων προς τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές, με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί από την υλοποίηση και τα αποτελέσματα του ελέγχου. Δεδομένου του κρίσιμου ρόλου των διαχειριστικών αρχών στην πρόληψη και στον εντοπισμό σφαλμάτων και της ανάγκης να ενισχυθεί η ικανότητα εντοπισμού στο επίπεδο των διαχειριστικών επαληθεύσεων, η **Επιτροπή τις ενθαρρύνει να κάνουν χρήση ΕΑΚ ή ΧΔΣΔ** για τη δήλωση δαπανών και την αποφυγή της πολυπλοκότητας της αιτιολόγησης των πραγματικών δαπανών. Επιπλέον, πραγματοποιείται συνεχής **ανάλυση των βαθύτερων αιτίων σφαλμάτων** που δεν εντοπίστηκαν από τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές. Η ανάλυση αυτή τροφοδοτεί την ετήσια εκτίμηση κινδύνου της Επιτροπής για τους ελέγχους βάσει κινδύνου που διενεργεί και κοινοποιείται στις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές, ώστε να μπορούν να προσαρμόσουν τις δικές τους εκτιμήσεις κινδύνου και προσεγγίσεις ελέγχου. Η Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης τις ελεγκτικές αρχές να **αναφέρουν** και να συζητούν με τις διαχειριστικές αρχές τα **λεπτομερή αποτελέσματα των ελέγχων** τους. Αυτό περιλαμβάνει ιδίως σφάλματα που δεν εντοπίστηκαν σε πρώτο επίπεδο, προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα πρόληψης και εντοπισμού σε πρώτο επίπεδο, π.χ. με τη θέσπιση περαιτέρω καθοδήγησης και/ή κατάρτισης τόσο για το προσωπικό των διαχειριστικών αρχών όσο και για τους δικαιούχους και, αντίστοιχα, με την **επικαιροποίηση των εκτιμήσεων κινδύνου** στις οποίες βασίζονται οι διαχειριστικές επαληθεύσεις βάσει κινδύνου.

Η Επιτροπή, για τον λόγο αυτόν, αναγνωρίζει ορισμένα από τα σφάλματα που ποσοτικοποίησε το ΕΕΣ, αλλά όχι όλα. Για παράδειγμα, όσον αφορά την πράξη της Γερμανίας στο πλαίσιο έργου του ΕΚΤ που παρουσιάζεται στο **πλαίσιο 6.1** (η οποία αφορούσε τον μετασχηματισμό των κέντρων κατάρτισης σε ψηφιακά κέντρα κατάρτισης ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID), η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την απόρριψη από το ΕΕΣ (ως μη επιλέξιμου) του εξοπλισμού ΤΠ που παρείχε ο δικαιούχος στα κέντρα κατάρτισης καθ' υπέρβαση των ποσοτήτων που είχε αναφέρει αρχικά ως απάντηση στην προκαταρκτική έρευνα του δικαιούχου, με βάση το σκεπτικό του ΕΕΣ ότι δεν απέδειξε ότι οι εν λόγω αυξημένες ποσότητες ήταν πράγματι αναγκαίες. Στόχος της πράξης δεν ήταν μόνο να παράσχει εξοπλισμό ΤΠ στα κέντρα κατάρτισης, αλλά και να τα βοηθήσει να προσδιορίσουν τις ανάγκες τους ώστε να εξοπλιστούν πλήρως για τη νέα ψηφιακή προσέγγιση της κατάρτισης. Ως εκ τούτου, για ορισμένα κέντρα οι τελικές παραγγελίες εξοπλισμού ήταν μεγαλύτερες από τις αρχικές εκτιμήσεις των ίδιων των κέντρων, ενώ για άλλα (τόσο εκτός όσο και εντός του επιμέρους δείγματος του ΕΕΣ) ήταν χαμηλότερες από τις αρχικές εκτιμήσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η **τακτική επανεξέταση των εκτιμώμενων αναγκών** σε συνολικό και μεμονωμένο επίπεδο, η οποία πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης της πράξης από τον δικαιούχο υπό την εποπτεία της διαχειριστικής αρχής (μέσω τεσσάρων συνεδριάσεων εμπειρογνωμόνων και εξατομικευμένης καθοδήγησης ανά πελάτη για κάθε κέντρο κατάρτισης), διασφάλισε επίσης την ίση μεταχείριση όλων των κέντρων κατάρτισης και την προσαρμογή των εκπεφρασμένων αναγκών τους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ποσότητες που παραγγέλθηκαν **ήταν σύμφωνες με τους κανόνες του προγράμματος**, διότι κάλυπταν τις ανάγκες που προσδιορίστηκαν από τον δικαιούχο, με βάση τις έρευνες, την ατομική καθοδήγηση και την επαγγελματική του κρίση, καθώς και τη χρήση του αλγορίθμου που σχεδίασε και επικύρωσε με πανεπιστημιακό εμπειρογνώμονα.

Διαθεσιμότητα βασικών δικαιολογητικών

Όσον αφορά τα **σημεία 6.26-6.29**, η Επιτροπή συμφωνεί ότι απαιτούνται βασικά δικαιολογητικά για τη διασφάλιση κατάλληλης διαδρομής ελέγχου των δαπανών που δηλώνονται για κάθε πράξη,

σύμφωνα με το άρθρο 72 στοιχείο ζ) του ΚΚΔ για την περίοδο 2014-2020 και μέχρι τη λήξη της **περιόδου διατήρησης των εγγράφων**, διαφορετικά η επιλεξιμότητα της πράξης που έλαβε στήριξη δεν μπορεί να αποδειχθεί. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η έλλειψη συνοδευτικών πληροφοριών ή δικαιολογητικών εξακολουθεί να είναι η **τρίτη μεγαλύτερη πηγή σφαλμάτων** που αναφέρθηκαν **τόσο από τις αρχές ελέγχου όσο και από τους ελεγκτές της Επιτροπής** στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020.

Ωστόσο, οι πληροφορίες που ζητούνται από τους δικαιούχους και τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές **θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να παραμένουν αναλογικές**, αφού ληφθούν υπόψη ο αντίκτυπος και οι διοικητικές δαπάνες των αιτημάτων τεκμηρίωσης, καθώς και οι εκκλήσεις και οι προσπάθειες των ενδιαφερόμενων μερών στο πλαίσιο του θεματολογίου της ίδιας της Επιτροπής για περαιτέρω απλούστευση της εκτέλεσης των κονδυλίων της ΕΕ. Το 2019 η Επιτροπή καθιέρωσε από κοινού με τις αρχές ελέγχου **έγγραφο προβληματισμού για τη βελτίωση της τεκμηρίωσης των ελέγχων**, παρέχοντας ελάχιστες συστάσεις, με παράλληλη τήρηση της αναλογικότητας όσον αφορά τις διοικητικές δαπάνες. Το ΕΕΣ ανέφερε την ενέργεια αυτήν ως θετικό βήμα στην ετήσια έκθεσή του για το 2019 (**πλαίσιο 5.8**). Η Επιτροπή παραπέμπει επίσης στις ανωτέρω απαντήσεις της στο **σημείο 6.26**.

Η Επιτροπή καταβάλλει παρόμοιες προσπάθειες για την τεκμηρίωση της διαδρομής ελέγχου και σε άλλους τομείς. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις δαπάνες του **ΕΚΤ+**, δεδομένης της ζωτικής σημασίας των πράξεων που διατίθενται για τη στήριξη μειονεκτουσών και/ή ευάλωτων ομάδων στο πλαίσιο του στόχου για την κοινωνική ένταξη, η Επιτροπή εξέδωσε και κοινοποίησε στα κράτη μέλη **μεθοδολογικό σημείωμα σχετικά με** το τι θεωρεί **αναλογική και ισορροπημένη προσέγγιση ελέγχου** για τον εν λόγω πληθυσμό-στόχο στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης. Οι απαιτήσεις ελέγχου δεν μπορούν να είναι οι ίδιες με εκείνες που ισχύουν για άλλα είδη πράξεων και πρέπει να συνυπολογίζουν το συγκεκριμένο πλαίσιο εντός του οποίου υλοποιούνται οι εν λόγω πράξεις, με αρμόδιο εξειδικευμένο και επαγγελματικό προσωπικό, και με την ανάγκη τήρησης τόσο της αναλογικότητας όσο και της αξιοπρέπειας των ευάλωτων ομάδων ή ατόμων που επηρεάζονται από τις εν λόγω πράξεις. Οι υπεύθυνες δηλώσεις που επιβεβαιώνονται από ειδικούς κοινωνικούς λειτουργούς μπορεί να αποτελούν επαρκές δικαιολογητικό στο επίπεδο των διαχειριστικών επαληθεύσεων (εφόσον οι αρχές ελέγχου διενεργούν πρόσθετες επαληθεύσεις για τους σκοπούς των ελέγχων τους σε αντιπροσωπευτικά δείγματα πράξεων). Η Επιτροπή θεωρεί ότι σε ορισμένα από τα σφάλματα που ανέφερε το ΕΕΣ λόγω έλλειψης βασικών δικαιολογητικών, δεν ελήφθησαν επαρκώς υπόψη η **συγκεκριμένη κατάσταση** και η αξιοπιστία του έργου των εξειδικευμένων κοινωνικών λειτουργών που είναι επισήμως υπεύθυνοι για τις εν λόγω ομάδες στα οικεία κράτη μέλη (βλ. παράδειγμα έργου του ΕΚΤ+ στη Σουηδία που παρατίθεται στο **πλαίσιο 6.3**).

Ωστόσο, η Επιτροπή θα συνεχίσει να **ευαισθητοποιεί περαιτέρω** τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με **τον τρόπο τήρησης επαρκούς διαδρομής ελέγχου** όλων των διαχειριστικών επαληθεύσεων που διενεργούν, ιδίως όσον αφορά την επιλεξιμότητα των συμμετεχόντων σε μια δεδομένη χρονική στιγμή.

Συμμόρφωση με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς σε σχέση με δημόσιες συμβάσεις και κρατικές ενισχύσεις

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (**σημεία 6.30-6.36**) εξακολουθούν να αποτελούν πηγή σφαλμάτων, όπως αναφέρει το ΕΕΣ. Εκτιμά ότι το **ΕΕΣ ευθυγράμμισε την προσέγγισή του** όσον αφορά τον ποσοτικό προσδιορισμό των σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής. Η εξέλιξη αυτή συμβάλλει στη **μεγαλύτερη συνέπεια και αναλογικότητα** της αξιολόγησης (**σημεία 1.36 και 1.37** και **γράφημα 1.14**). Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι κατά το τρέχον έτος τα προγράμματα του Ηνωμένου Βασιλείου συμβάλλουν σημαντικά σε αυτό το είδος σφαλμάτων λόγω του Brexit (όπως εξηγείται ανωτέρω στην ενότητα «*Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών του ΕΕΣ στις οποίες υποβλήθηκαν οι πράξεις*»). Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται κατ' ανάγκη την εκτίμηση του ΕΕΣ για όλα τα σφάλματα που

ποσοτικοποίησε λόγω μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (για παράδειγμα σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών που χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο), ή θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη **ιδιαίτερες περιστάσεις** κατά την εκτίμηση της παραβίασης. Για παράδειγμα, στο παράδειγμα που περιγράφεται στο **πλαίσιο 6.4**, η παράταση της σύμβασης πραγματοποιήθηκε το 2018 για πραγματικά απρόβλεπτες περιστάσεις που προέκυψαν μετά την ανάθεση των συμβάσεων στο πλαίσιο της αβεβαιότητας που προκλήθηκε από το Brexit. Η παράταση αυτή επέτρεψε τη χρήση των υπόλοιπων κονδυλίων του ΕΚΤ πριν από το τέλος του προγράμματος του Ηνωμένου Βασιλείου.

Όσον αφορά τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, τουλάχιστον σε δύο περιπτώσεις (**σημείο 6.32** — Τσεχία και **σημείο 6.39** — CINEA), η Επιτροπή δεν συμφωνεί επίσης ότι υπήρξε μη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά τις σημαντικές τροποποιήσεις της αρχικής σύμβασης. Και στις δύο περιπτώσεις, η Επιτροπή δεν διαθέτει επαρκή νομική βάση για τον ποσοτικό προσδιορισμό των τροποποιήσεων ως σφάλματος και οι σχετικές δαπάνες δεν δηλώθηκαν ποτέ για συγχρηματοδότηση από την ΕΕ.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις δεν αποτέλεσε πηγή ποσοτικοποιημένων σφαλμάτων κατά το τρέχον έτος.

Επιλογές απλουστευμένου κόστους

Ο ΚΚΔ παρέχει τη δυνατότητα **αυξημένης χρήσης απλουστευμένων χρηματοδοτικών καθεστώτων που δεν σχετίζονται με το πραγματικό κόστος**, όπως επιλογές απλουστευμένου κόστους και χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με καθεστώτα δαπανών (**σημεία 6.37-6.38**). Με βάση την πείρα και όπως ανέφερε το ΕΕΣ σε προηγούμενες εκθέσεις, τα εν λόγω καθεστώτα είναι λιγότερο επιρρεπή σε σφάλματα και η Επιτροπή ενθαρρύνει σθεναρά τη χρήση τους (η οποία είναι μάλιστα υποχρεωτική για μικρότερες πράξεις στο πλαίσιο του ΚΚΔ), κινητοποιώντας τις διαχειριστικές αρχές και τις αρχές ελέγχου για τον σχεδιασμό τέτοιων καθεστώτων στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ενδέχεται να εξακολουθούν να υπάρχουν σφάλματα που συνδέονται με τη χρήση των εν λόγω καθεστώτων, όπως αναφέρεται από τους δικούς της ελέγχους ή από τους ελέγχους των αρχών ελέγχου (βλ. ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2025 — παράρτημα 7IB). Αυτό καταδεικνύει ότι η εφαρμογή των απλουστευμένων καθεστώτων πρέπει να **παρακολουθείται συνεχώς**.

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν συμφωνεί με όλες τις διαπιστώσεις που ποσοτικοποίησε το ΕΕΣ σε σχέση με τις μεθόδους υπολογισμού των επιλογών απλουστευμένου κόστους. Όσον αφορά τις δύο περιπτώσεις κατ' αποκοπήν συντελεστών για τις έμμεσες δαπάνες που αναφέρονται στο **πλαίσιο 6.6**, η Επιτροπή τονίζει ότι είχε εγκρίνει τη μεταφορά των εν λόγω κατ' αποκοπήν συντελεστών από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 στις επόμενες περιόδους προγραμματισμού. Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται ρητά στον ΚΚΔ και αντικατοπτρίζεται στα έγγραφα καθοδήγησης της Επιτροπής σχετικά με τις επιλογές απλουστευμένου κόστους. Δεν υπάρχει νομική υποχρέωση για τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές να επικαιροποιούν προηγουμένως εγκεκριμένες μεθοδολογίες, όταν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους παραμένουν αμετάβλητες, παρόλο που η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη ότι οι περιοδικές προσαρμογές αποτελούν πράγματι ορθή πρακτική (όπως συνιστάται στα έγγραφα καθοδήγησής της για τις εν λόγω ΕΑΚ). Σε μία περίπτωση, μετά τον έλεγχο του ΕΕΣ, η διαχειριστική αρχή προσκόμισε δικαιολογητικά για την αιτιολόγηση της μεθόδου για την περίοδο 2007-2013 και της χρήσης ενιαίου συντελεστή 20 % για τις έμμεσες δαπάνες. Επιπλέον, η διαχειριστική αρχή δρομολόγησε παράλληλα νέα μελέτη με βάση τις εγκεκριμένες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2023 και 2024 των 21 διαπιστευμένων κέντρων κατάρτισης, από την οποία προκύπτει ότι το 20 % εξακολουθεί να αποτελεί ικανοποιητικό κατ' αποκοπήν συντελεστή για την εκτίμηση των έμμεσων δαπανών για τα διαπιστευμένα κέντρα κατάρτισης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα **στοιχεία** που παρασχέθηκαν για την παρούσα υπόθεση **δεν συνηγορούν υπέρ μιας ποσοτικοποιημένης παρατυπίας**. Στην άλλη περίπτωση, η Επιτροπή συμφωνεί με το ΕΕΣ ότι η τυποποιημένη κλίμακα

μοναδιαίου κόστους που χρησιμοποιήθηκε στο έργο και υπολογίστηκε πριν από 12 έτη με βάση περισσότερες από 500 πράξεις που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2007-2013 περιείχε ανακρίβειες οι οποίες δεν είχαν εντοπιστεί εκείνη την περίοδο και υπολογίζεται ότι ανέρχονται περίπου στο 4 %.

Ανθεκτικότητα και αξίες — υπό τη διαχείριση της Επιτροπής

Όσον αφορά τα ευρήματα που αναφέρονται στο **σημείο 6.39**, η Επιτροπή παραπέμπει στις απαντήσεις της στην ενότητα «Συμμόρφωση με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς σε σχέση με δημόσιες συμβάσεις και κρατικές ενισχύσεις» ανωτέρω (**σημεία 6.30-6.36**) για τα σφάλματα που αναφέρθηκαν στο πλαίσιο έργων που έλαβαν στήριξη μέσω του *Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA)*.

Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη που διατυπώνεται στο **πλαίσιο 6.7** και εφιστά την προσοχή στις κατευθυντήριες γραμμές της με τίτλο ***«How to manage your lump sum grants»*** (Πώς να διαχειρίζεστε τις κατ' αποκοπήν επιχορηγήσεις σας), στις οποίες αναφέρεται σαφώς ότι *η κοινοπραξία έχει την ελευθερία να δαπανά το κατ' αποκοπήν ποσό κατά την κρίση της, υπό την προϋπόθεση ότι το έργο εκτελείται όπως περιγράφεται στη συμφωνία επιχορήγησης*. Μολονότι η Επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει ότι μια τροποποίηση μπορεί να αποτελεί ορθή πρακτική, δεν θεωρεί ότι συνιστά παραβίαση τυχόν όρων επιλεξιμότητας της συμφωνίας επιχορήγησης.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Η αξιολόγηση της Επιτροπής για το 2025

Τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών

Η Επιτροπή ανέφερε στις αντίστοιχες **ΕΕΔ των ΓΔ EMPL και REGIO για το 2025** ότι τα **συστήματα διαχείρισης και δικλίδων** των κρατών μελών (**σημεία 6.40-6.41**) **δεν λειτούργησαν ικανοποιητικά για σχεδόν το 15 % των προγραμμάτων**, τόσο για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 όσο και για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027.

Για όλα αυτά τα προγράμματα, η Επιτροπή ασκεί **ενισχυμένη** επαγρύπνηση και **παρακολούθηση και συνεργάζεται στενά με τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές με σκοπό τον μετριασμό των εντοπισθέντων κινδύνων**. Όταν πληρούνταν τα κριτήρια για τη διατύπωση επιφύλαξης, η **Επιτροπή διατύπωσε ανάλογες επιφυλάξεις στις δηλώσεις αξιοπιστίας της για το 2025** στις αντίστοιχες ΕΕΔ.

Οι επιφυλάξεις αίρονται μόνο όταν οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές εφαρμόσουν επαρκή διορθωτικά μέτρα. Από το γεγονός ότι αίρονται μεταξύ 25 % (για τη ΓΔ REGIO) και 33 % (για την ΓΔ EMPL) των επιφυλάξεων του προηγούμενου έτους προκύπτει ότι τα οικεία κράτη μέλη είχαν ήδη λάβει αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα, βελτιώνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων συστημάτων και, ως εκ τούτου, μειώνοντας τον κίνδυνο δήλωσης παράτυπων δαπανών για τα σχετικά προγράμματα.

Επίπεδο παράτυπων δαπανών στους λογαριασμούς για τον τομέα της συνοχής

Όσον αφορά την παρατήρηση που διατυπώνει το ΕΕΣ στα **σημεία 6.42-6.49**, τονίζεται ότι η αξιολόγηση για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 αντικατοπτρίζει τις ειδικές περιστάσεις του κλεισίματος των προγραμμάτων, το οποίο χαρακτηρίζεται από **υψηλό όγκο και αξία των δαπανών που δηλώνονται στους οριστικούς λογαριασμούς** (**σημείο 6.16**). Με βάση την πλέον πρόσφατη δέσμη

φακέλων διασφάλισης που υποβλήθηκαν για την περίοδο 2014-2020, οι γενικοί διευθυντές κατέληξαν στο συμπέρασμα, στις αντίστοιχες ΕΕΔ τους, ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές παρατυπίες στις δαπάνες που πιστοποιήθηκαν στην Επιτροπή στους λογαριασμούς που έγιναν δεκτοί το 2025, όπως συνέβη και πέρυσι. Όσον αφορά τον προσδιορισμό του **κινδύνου κατά την πληρωμή (Βασικός Δείκτης Επιδόσεων – ΒΔΕ)**, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τα ποσοστά σφάλματος που ανέφεραν τα κράτη μέλη, για τα οποία μέχρι στιγμής διενεργούσε μόνο ελέγχους βάσει εγγράφων, και όχι «επιβεβαιωμένα» ποσοστά σφάλματος με βάση τον πλήρη κύκλο ελέγχου της, όπως συνέβη τα προηγούμενα έτη. Αυτό αντικατοπτρίζει την κατάσταση κατά την οποία περίπου το 80 % των φακέλων διασφάλισης για την τελευταία λογιστική χρήση της περιόδου 2014-2020 ελήφθησαν το 2026. Επέτρεψε επίσης την παροχή αντιπροσωπευτικής εκτίμησης των συναφών κινδύνων, μεταξύ άλλων για το 20 % των περιπτώσεων κλεισίματος που υποβλήθηκαν το 2025. Στο μέλλον, το ολοκληρωμένο **πρόγραμμα ελέγχων της Επιτροπής για το 2026** —συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επιτόπιας επαλήθευσης, όπου κριθεί σκόπιμο— **θα επιτρέπει την αξιολόγηση του ΒΔΕ**, διασφαλίζοντας τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν αποκλίσεων. Αυτή η **διαδικασία επικύρωσης δύο σταδίων** ενισχύει την εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα των αναφερόμενων δαπανών, επιτρέποντας παράλληλα έγκαιρες προσαρμογές βάσει λεπτομερών πορισμάτων ελέγχου.

Επιπλέον, η **Επιτροπή αναφέρει** ένα εκτιμώμενο συνετό **μέγιστο επίπεδο κινδύνου κατά την πληρωμή** για να ληφθούν υπόψη οι δυνητικοί πρόσθετοι κίνδυνοι, με τη χρήση κατ' αποκοπήν συντελεστών για ορισμένα επιμέρους προγράμματα ανάλογα με την ιδιαίτερη κατάστασή τους. Σύμφωνα με τη σύσταση του ΕΕΣ[5], αυτή η μέγιστη τιμή περιλαμβάνει επίσης μια συντηρητική προσέγγιση ώστε να λαμβάνονται υπόψη πιθανά σφάλματα στις μη ελεγχθείσες δαπάνες, για παράδειγμα όταν έχει διενεργηθεί μόνο έλεγχος βάσει εγγράφων ή όταν εξακολουθούν να απαιτούνται πρόσθετες ελεγκτικές εργασίες στο πλαίσιο υπό εξέλιξη διαδικασιών αντιπαράθεσης, και/ή λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων προηγούμενων ετών που υποδεικνύουν πιθανούς εναπομείναντες κινδύνους στις υπό ανάλυση δαπάνες.

Σε συνέχεια της εν λόγω αξιολόγησης ανά πρόγραμμα, η Επιτροπή ήταν επίσης σε θέση να εντοπίσει ποια προγράμματα (ή μέρη προγραμμάτων) παρουσιάζουν **σοβαρές ελλείψεις** (βλ. παραρτήματα 7.ΣΤ των αντίστοιχων ΕΕΔ) και **για ποια από αυτά ζητήθηκαν διορθωτικές ενέργειες και αναφέρθηκαν** στις δημοσιονομικές διορθώσεις που ελήφθησαν για την παρακολούθηση των παρατυπιών που εντοπίστηκαν κατά τα προηγούμενα έτη.

Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, δεδομένου του χαμηλού επιπέδου των αναφερόμενων πράξεων, η Επιτροπή υιοθέτησε συνετή εκτίμηση της τάξεως του 2 % για τον κίνδυνο κατά την πληρωμή.

Εκτίμηση σχετικά με τον κίνδυνο για τα προγράμματα Interreg

Κατά την περίοδο 2021-2027 τα προγράμματα Interreg (**σημεία 6.50-6.51**) ελέγχονται από τις οικείες αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές ελέγχου **βάσει ενιαίου δείγματος ελέγχου**, το οποίο επιλέγεται από την Επιτροπή για όλα τα ομαδοποιημένα **προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (ΕΕΣ)**. Αυτό αποτυπώνει μια **σημαντική απλούστευση** και μείωση του ελεγκτικού φόρτου για τα προγράμματα Interreg, τα οποία παραδοσιακά παρουσιάζουν χαμηλότερους κινδύνους από τα γενικά προγράμματα, με βάση τα ποσοστά σφάλματος που αναφέρθηκαν από κάθε επιμέρους πρόγραμμα Interreg καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020. Για τους λογαριασμούς της περιόδου 2024-2025, το **συνολικό ποσοστό σφάλματος** για το δείγμα Interreg που καλύπτει 48 προγράμματα **είναι χαμηλότερο από 1 %** (παρόμοιο και για το προηγούμενο έτος), κάτι που επιβεβαιώνει το προφίλ

[5] Βλ. ειδική έκθεση αριθ. 26/2021, σύσταση 3 στοιχείο α), και επισκόπηση 03/2024, συμπέρασμα σ. 23.

χαμηλού κινδύνου των εν λόγω προγραμμάτων και την αποτελεσματικότητα της κοινής προσέγγισης ελέγχου.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα σφάλματα που εντόπισε το ΕΕΣ στα τρία προγράμματα Interreg που υπέβαλε σε έλεγχο κατά το τρέχον έτος και θα δώσει συνέχεια, όπως κρίνεται αναγκαίο και νομικά εφικτό. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αξιολογεί τον πιθανό αντίκτυπο των ζητημάτων που διαπιστώθηκαν κατά τους ελέγχους του ΕΕΣ και της Επιτροπής στην προσέγγιση ελέγχου της για τα σχετικά προγράμματα κατά την υλοποίηση της περιόδου 2021-2027.

3. Κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020

Οι διοικητικές **προθεσμίες για το κλείσιμο παρατάθηκαν έως τον Φεβρουάριο του 2026**[6] από τους συννομοθέτες, ώστε να μπορέσουν οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές να διενεργήσουν όλη τη δέουσα επιμέλεια και τους ελέγχους πριν από τη δήλωση των οριστικών δαπανών.

Το κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 **περιλαμβάνει δύο στάδια** σε επίπεδο Επιτροπής: την **αποδοχή των λογαριασμών των προγραμμάτων και της σχετικής τελικής έκθεσης υλοποίησης**, με την αντίστοιχη οικονομική πράξη (πληρωμή του υπολοίπου της τελευταίας λογιστικής χρήσης ή ανάκτηση), ακολουθούμενη από **γραπτή επιβεβαίωση προς το κράτος μέλος σχετικά με το αν όλα τα ζητήματα νομιμότητας και κανονικότητας θεωρούνται κατάλληλα επεξεργασμένα**. Μόνο τότε θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί το κλείσιμο.

Όπως ορίζεται στον ΚΚΔ (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 για την περίοδο 2014-2020, η αποδοχή των λογαριασμών από την Επιτροπή πρέπει να διακρίνεται από την αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα συνεχίσει να **διενεργεί διεξοδικούς ελέγχους νομιμότητας και κανονικότητας για όλα τα προγράμματα**, ακόμα και μετά την πληρωμή του υπολοίπου (ή την ανάκτηση) κατά το κλείσιμο. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ότι κανένα εκκρεμές ζήτημα ελέγχου δεν παραμένει ανεπίλυτο πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας κλεισίματος. Η Επιτροπή μπορεί να κλείσει οριστικά ένα πρόγραμμα μόνο όταν έχει τη διασφάλιση ότι το **εκτιμώμενο εναπομένον συνολικό ποσοστό σφάλματος δεν υπερβαίνει το 2 %** για κάθε λογιστική χρήση της οικείας περιόδου προγραμματισμού και ότι όλες οι παρατυπίες και οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν αντιμετωπίστηκαν κατάλληλα από τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές. Η Επιτροπή ξεκίνησε να υποβάλλει έκθεση προόδου σχετικά με το κλείσιμο της περιόδου 2014-2020 στις ΕΕΔ της για το 2025. Έως το τέλος Μαΐου 2025 είχαν κλείσει 73 προγράμματα της ΓΔ REGIO και 56 προγράμματα της ΓΔ EMPL, εκ των οποίων 21 και 13 προγράμματα αντίστοιχα είχαν κλείσει «πλήρως», δηλαδή και από την άποψη της νομιμότητας και της κανονικότητας.

Για να επαληθεύσει την κατάσταση ετοιμότητας των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών για το κλείσιμο, η Επιτροπή διενήργησε το 2024 και το 2025 **προληπτικούς ελέγχους** σε δείγμα προγραμμάτων που θεωρήθηκε ότι διέτρεχαν κίνδυνο, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι οικείες αρχές διενήργησαν εγκαίρως όλες τις απαιτούμενες επαληθεύσεις σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για το κλείσιμο, μεταξύ άλλων, για την πρόληψη και τη διόρθωση των εναπομεινασών παρατυπιών και για την κατάλληλη παρακολούθηση όλων των αναφερόμενων αποτελεσμάτων των ελέγχων έως το κλείσιμο. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους ελέγχους αυτούς διατίθενται στα παραρτήματα 7Θ των ΕΕΔ της ΓΔ REGIO και της ΓΔ EMPL για το 2024.

Το κλείσιμο αποτελεί βασική εγγύηση εντός του πλαισίου διασφάλισης της πολιτικής συνοχής για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ. Κατά το κλείσιμο, τα κράτη μέλη ανέφεραν τον Φεβρουάριο του 2026 ένα πρωτοφανές υψηλό επίπεδο δημοσιονομικών διορθώσεων ύψους 6,5 δισ.

---

[6] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795 —ο οποίος εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες στις 29 Φεβρουαρίου 2024— για τη θέσπιση της *πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)*.

EUR —σημαντικά υψηλότερο από τα προηγούμενα έτη. Στις περιπτώσεις που τα αναφερόμενα εναπομένοντα ποσοστά σφάλματος εξακολουθούν να υπερβαίνουν το 2 % (ή όταν η Επιτροπή υπολόγισε εκ νέου τα εν λόγω ποσοστά σε ποσοστό άνω του 2 % μετά την αξιολόγηση της δέσμης κλεισίματος ή ως αποτέλεσμα των ελέγχων της), η Επιτροπή επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις για να διασφαλίσει ότι οι κίνδυνοι για όλα τα προγράμματα παραμένουν κάτω του ορίου σημαντικότητας πριν από το οριστικό κλείσιμο ενός προγράμματος. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ότι οι εναπομείναντες κίνδυνοι μειώνονται κάτω από το όριο σημαντικότητας πριν από το οριστικό κλείσιμο του προγράμματος και ότι οι παράτυπες δαπάνες αποκλείονται δεόντως από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

4. Περίοδος προγραμματισμού 2021-2027

Η Επιτροπή παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη **για την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας, τη βελτίωση και την επιτάχυνση της υλοποίησης και την αντιμετώπιση των εμποδίων** στις επενδύσεις με πολλαπλούς τρόπους. Τα τελευταία χρόνια έχει υποβάλει διάφορες προτάσεις, συμπεριλαμβανομένης της πρόσφατα εγκριθείσας **ενδιάμεσης επανεξέτασης της πολιτικής συνοχής**, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση των αναδυόμενων προτεραιοτήτων, ενώ παράλληλα αυξάνει τις διαθέσιμες δυνατότητες ευελιξίας και θεσπίζει περαιτέρω μέτρα απλούστευσης. Δεδομένου ότι το **επίπεδο της επιτόπιας επιλογής έργων** ανέρχεται **περίπου στο 65 %** των διαθέσιμων κονδυλίων για τα προγράμματα συνοχής της περιόδου 2021-2027, η δημοσιονομική εκτέλεση επιταχύνθηκε σημαντικά το 2025 και πολλά κράτη μέλη υπέβαλαν αιτήσεις πληρωμής που υπερβαίνουν κατά πολύ τον στόχο v+ 3 για τις αποδεσμεύσεις. Η Επιτροπή πιστεύει ότι οι αλλαγές που επήλθαν στον σχεδιασμό και στη δημιουργία του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων κατά την περίοδο 2021-2027 επιτρέπουν την **αύξηση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων** (**σημείο 6.12**). Οι διαχειριστικές αρχές υποχρεούνται πλέον να εστιάζουν τις προσπάθειες και τους πόρους στους πλέον επιρρεπείς σε σφάλματα τομείς μέσω **διαχειριστικών επαληθεύσεων βάσει κινδύνου**, μετά από συνετή εκτίμηση κινδύνου, η οποία πρέπει να λαμβάνει συνεχώς υπόψη τα αποτελέσματα όλων των επαληθεύσεων και των ελέγχων που διενεργούνται. Το 2025 η πλειονότητα των προγραμμάτων στα κράτη μέλη εφάρμοζε αποτελεσματικά τέτοιες επαληθεύσεις βάσει κινδύνου, ενώ σε άλλα προγράμματα εξακολουθούσε να εφαρμόζεται προσέγγιση 100 % για τις επαληθεύσεις για λόγους σύνεσης. Με τους **ελέγχους** (από τις αρχές ελέγχου και την Επιτροπή) επαληθεύεται συνεχώς αν οι διαχειριστικές αρχές αξιολογούν αποτελεσματικά τους κινδύνους στα προγράμματά τους και εφαρμόζουν τις εν λόγω διαχειριστικές επαληθεύσεις βάσει κινδύνου, όπου κρίνεται σκόπιμο, **ώστε να διασφαλίζεται αυξημένη αποδοτικότητα και ενισχυμένη ικανότητα εντοπισμού σφαλμάτων**. Επιπλέον, για να μειωθεί η ελεγκτική επιβάρυνση όταν τα αρχεία παρακολούθησης αποδεικνύουν την εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων, ο κανονισμός επιτρέπει στα προγράμματα να χρησιμοποιούν «**ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις**», οι οποίες παρέχουν έναν κατάλογο δυνατοτήτων ευελιξίας και απλουστεύσεων στις επαληθεύσεις και στους ελέγχους. Η Επιτροπή μπορεί, σε περίπτωση που υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν επιδείνωση της κατάστασης, να ζητήσει από το κράτος μέλος να επαναφέρει πλήρεις ελέγχους για το σχετικό πρόγραμμα ή τα σχετικά προγράμματα.

Παρά το χαμηλό επίπεδο υλοποίησης μέχρι στιγμής, η **πολυετής διορθωτική ικανότητα** λειτουργεί ήδη για τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027: τα κράτη μέλη έχουν ήδη αποσύρει 1 δισ. EUR από τους ετήσιους λογαριασμούς για την περίοδο 2021-2027. Επιπλέον, η επιβολή καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων, η οποία λειτουργεί ως κίνητρο για αξιόπιστες διαδικασίες ελέγχου, έχει εξορθολογιστεί. Βάσει των συστάσεων του ΕΕΣ και των διατάξεων του ΚΚΔ, η Επιτροπή κινεί πλέον αμέσως διαδικασίες στις περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται ότι οι δαπάνες στους λογαριασμούς που έγιναν δεκτοί είναι παράτυπες και δεν εντοπίστηκαν ούτε αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη.

5. Συμπεράσματα της έκθεσης του ΕΕΣ

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι οι οικείοι υπολογισμοί του **κινδύνου κατά την πληρωμή**, συμπεριλαμβανομένου του μέγιστου κινδύνου, στον οποίο συνυπολογίζονται τα αποτελέσματα του ΕΕΣ

χωρίς παρέκταση, αλλά κατόπιν προσεκτικής αξιολόγησης της πιθανότητας να επηρεαστούν και άλλα προγράμματα, **παρέχουν εύλογη εικόνα** της πραγματικής κατάστασης που επικρατεί, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών κινδύνων που εντοπίστηκαν για κάθε πρόγραμμα.

Ωστόσο, το γεγονός ότι ο κίνδυνος κατά την πληρωμή που υπολόγισε η Επιτροπή **εξακολουθούσε να υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας** για την περίοδο 2014-2020, μολονότι δεν βρισκόταν στο επίπεδο που ανέφερε το ΕΕΣ για τους λόγους που αναφέρονται στην ενότητα II.1 ανωτέρω, υποδεικνύει **επίμονα ζητήματα νομιμότητας και κανονικότητας για ορισμένα προγράμματα που απαιτούν στενή παρακολούθηση**.

Τα τελευταία χρόνια, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα συμπεράσματα και τις συστάσεις του ΕΕΣ, η Επιτροπή **ενίσχυσε σημαντικά το σύστημα εποπτείας της**, ιδίως μέσω της ενισχυμένης εποπτείας των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών μέσω στοχευμένου σχεδίου δράσης που συμφωνήθηκε αμοιβαία στο τέλος του 2024 για την αντιμετώπιση των αδυναμιών όσον αφορά την ικανότητα εντοπισμού που προσδιορίστηκαν τόσο από το ΕΕΣ όσο και από την Επιτροπή. Η **Επιτροπή επανεξέτασε** επίσης **τη στρατηγική ελέγχου της** για τη διενέργεια περισσότερων ελέγχων συμμόρφωσης με σκοπό την επανεκτέλεση των εργασιών των αρχών ελέγχου νωρίτερα κατά την περίοδο προγραμματισμού, καλύπτοντας όλες τις κύριες αρχές ελέγχου τουλάχιστον μία φορά έως το τέλος του 2026, και για την προληπτική επανεξέταση των καταλόγων ελέγχου που χρησιμοποιήθηκαν από τις αρχές ελέγχου για την περίοδο 2021-2027.

Σε επίπεδο αρχών ελέγχου, τα αποτελέσματα αρχίζουν να υλοποιούνται, δεδομένου ότι, για πρώτη φορά, **το ποσοστό σφάλματος που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου** είναι 3,9 % και 3,7 % για τα κονδύλια των ΓΔ EMPL και REGIO αντίστοιχα, **κάτι που καταδεικνύει βελτίωση της αποτελεσματικότητας**. Επιπλέον, τα διμερώς συμφωνηθέντα σχέδια δράσης για την ενίσχυση της ικανότητας εντοπισμού των αρμόδιων για τα προγράμματα αρχών επανεξετάζονται ετησίως με όλα τα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας την άμεση αντιμετώπιση των ζητημάτων για τον εξορθολογισμό της υλοποίησης. Η Επιτροπή εκτιμά ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αξιοπιστία και την ιχνηλασιμότητα των διαχειριστικών επαληθεύσεων βάσει κινδύνου. Στο πλαίσιο αυτό, δημοσίευσε επίσης πρόσφατα πρόσκληση υποβολής προσφορών σχετικά με την **ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων για τη μελλοντική πολιτική συνοχής**: αντιμετώπιση σφαλμάτων, προκλήσεων εφαρμογής και αναδυόμενων αναγκών σε ικανότητες. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες ανάπτυξης ικανοτήτων αποφέρουν απτές βελτιώσεις, είναι σημαντικό να συνδεθούν οι υποστηρικτικές υπηρεσίες με τα διδάγματα που προκύπτουν από την πείρα που αποκομίζεται κατά την εφαρμογή και τα αποτελέσματα του ελέγχου. Αναλύοντας τα βαθύτερα αίτια των συνηθέστερων σφαλμάτων και προκλήσεων όσον αφορά την εφαρμογή και μετατρέποντάς τα σε προτεραιότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, η Επιτροπή μπορεί να προσαρμόσει και να βελτιώσει την προσφορά της για ανάπτυξη ικανοτήτων. Αυτή η **τεκμηριωμένη προσέγγιση** συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι τα εργαλεία, τα προγράμματα κατάρτισης και η καθοδήγηση που προσφέρει η Επιτροπή ανταποκρίνονται άμεσα στις πρακτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές.

Η Επιτροπή έχει ενσωματώσει όλη την **πείρα** και τα αποτελέσματά της στον **σχεδιασμό της περιόδου προγραμματισμού μετά το 2027**, προτείνοντας ένα σύστημα πληρωμών βάσει εκροών, αξιοποιώντας τα διδάγματα που αντλήθηκαν για την ανάπτυξη ενός απλούστερου και πιο αξιόπιστου μοντέλου διασφάλισης που θα διασφαλίζει τον συνεχή ισχυρό εποπτικό ρόλο της Επιτροπής και τη συμμόρφωση των δηλωθεισών δαπανών με το εφαρμοστέο δίκαιο. Στόχος είναι η **περαιτέρω μείωση των κινδύνων σφάλματος**, με παράλληλη διατήρηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 6.1 — Να βελτιώσει την επιλογή και την αιτιολόγηση των επιλογών απλουστευμένου κόστους

Η Επιτροπή οφείλει:

α) να προωθήσει τη χρήση από τις διαχειριστικές αρχές των «έτοιμων προς χρήση» (τυποποιημένων) επιλογών απλουστευμένου κόστους που προβλέπονται στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων και στους σχετικούς ειδικούς κανονισμούς για κάθε ταμείο·

β) να υπενθυμίσει στις διαχειριστικές αρχές την υποχρέωση να διατηρούν τα έγγραφα που αιτιολογούν τις επιλογές απλουστευμένου κόστους που παραμένουν σε ισχύ από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και να διασφαλίζουν την κατάλληλη επικαιροποίησή τους· και

γ) να στηρίξει περαιτέρω τα κράτη μέλη ως προς την ενίσχυση των γνώσεών τους σχετικά με επιλογές απλουστευμένου κόστους, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των διαχειριστικών αρχών όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή επιλογών απλουστευμένου κόστους, με ιδιαίτερη έμφαση στην ελαχιστοποίηση της πολυπλοκότητας για τους δικαιούχους και τους τελικούς αποδέκτες.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 6.1 στοιχεία α), β) και γ).

Η Επιτροπή υποστηρίζει συνεχώς τα κράτη μέλη κατά την έγκριση και τη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους μέσω ευρέος φάσματος πρωτοβουλιών, μεταξύ άλλων μέσω του ΕΚΤ+ και των διακρατικών δικτύων της ΓΔ REGIO για την απλούστευση, πολυκρατικών εργαστηρίων και εθνικών εκδηλώσεων. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί την ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών με τις αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές των κρατών μελών μέσω αυτών των φόρουμ και εκδηλώσεων.

Ειδικότερα, η **Επιτροπή θα προωθήσει περαιτέρω την απλούστευση διευκολύνοντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών**. Η απλούστευση μπορεί να επιτευχθεί με διάφορες μεθόδους, ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες του κράτους μέλους. Για τα προγράμματα που έχουν ειδικές ανάγκες και διευρυμένες γνώσεις, η απλούστευση μπορεί να επιτευχθεί με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ειδικών μεθοδολογιών επιλογών απλουστευμένου κόστους, ενώ για άλλα είναι απλούστερο να χρησιμοποιούνται οι έτοιμες προς χρήση επιλογές απλουστευμένου κόστους που προβλέπονται στον ΚΚΔ και στους σχετικούς ειδικούς κανονισμούς για τα ταμεία, καθώς και σε εκείνους που εγκρίνει η Επιτροπή στους κατ' εξουσιοδότηση κανονισμούς. Η **Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τη χρήση των ΕΑΚ ανάλογα με τις ανάγκες των προγραμμάτων**.

Όσον αφορά τη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, η Επιτροπή έθεσε δημόσια ζητήματα ερμηνείας σχετικά με το θέμα αυτό και αποσαφήνισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο στο σημείωμα καθοδήγησης σχετικά με τη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους C/2024/7467, ενότητα 3.2.6. Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να προωθεί την ορθή πρακτική για την επικαιροποίηση δεδομένων που χρησιμοποιούνται για παλαιότερες μεθοδολογίες. Οι πληροφορίες κοινοποιήθηκαν περαιτέρω στα κράτη μέλη στο πλαίσιο διαδικτυακού σεμιναρίου για τις ΕΑΚ που διοργανώθηκε στις 26 Μαρτίου 2026 από τη ΓΔ EMPL, τη ΓΔ REGIO και την Κοινή Διεύθυνση Ελέγχου για τη Συνοχή (DAC), καθώς και στο πλαίσιο της συνεδρίασης της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τον ΚΚΔ που πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιουνίου 2026.

Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 η **Επιτροπή θα συνεχίσει να αφιερώνει ειδικές συνεδρίες στη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους**, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, με έμφαση στην απλούστευση για τους δικαιούχους στις επόμενες συνεδριάσεις τόσο των διακρατικών δικτύων για την απλούστευση όσο και των πολυκρατικών εργαστηρίων και εθνικών εκδηλώσεων.

Σύσταση 6.2 — Να επικαιροποιήσει την εκτίμηση κινδύνου για τα προγράμματα Interreg

Η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει και να επικαιροποιήσει, κατά περίπτωση, την εκτίμηση κινδύνου για τα προγράμματα Interreg, λαμβάνοντας υπόψη τα σφάλματα που εντοπίσαμε φέτος, καθώς και το αποτέλεσμα των ελεγκτικών εργασιών της, και να ενεργήσει αναλόγως ως προς τον έλεγχο που εφαρμόζει.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 6.2.

Η **Επιτροπή θα αξιολογεί και θα επικαιροποιεί συνεχώς, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, την εκτίμηση κινδύνου για τα προγράμματα Interreg της περιόδου 2021-2027**, λαμβάνοντας υπόψη τα σφάλματα που εντοπίζονται. Τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούνται στο ετήσιο δείγμα των προγραμμάτων Interreg θα παρακολουθούνται ώστε να διασφαλίζεται ο κατάλληλος μετριασμός των εντοπισθέντων κινδύνων. Η προσέγγιση ελέγχου που αποφασίστηκε για την περίοδο 2021-2027, με βάση τη νομική βάση που συμφωνήθηκε από τον συννομοθέτη, επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένοι κίνδυνοι που μπορούν να εντοπιστούν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και να ληφθούν μέτρα μετριασμού (όπως η αύξηση του αριθμού επιτυχών αναζητήσεων στο πλαίσιο ειδικών προγραμμάτων που θεωρείται ότι διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο).

Η **Επιτροπή θα προβεί στην επανεκτέλεση των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του δείγματος Interreg**. Μετά την παραλαβή των αποτελεσμάτων του επόμενου (και του τρίτου) κύκλου εργασιών, η **Επιτροπή θα προβεί σε απολογισμό και θα αποφασίσει αν απαιτούνται συμπληρωματικές ελεγκτικές εργασίες**.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Φυσικοί πόροι και περιβάλλον

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Ο τομέας 3 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ), «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», καλύπτει τις δαπάνες της ΕΕ για: i) την κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ)· ii) το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης· iii) τη θαλάσσια και αλιευτική πολιτική· και iv) το πρόγραμμα LIFE για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα.

Οι στόχοι της ΚΓΠ, όπως ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στους κανονισμούς για την ΚΓΠ, είναι οι εξής: i) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας, ii) να εξασφαλίζει ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στον γεωργικό πληθυσμό, iii) να σταθεροποιεί τις αγορές, iv) να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό, και v) να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές. Επιπλέον, η ΚΓΠ στηρίζει επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, την αύξηση της περιβαλλοντικής και κλιματικής βιωσιμότητας και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Η ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027 σηματοδότησε τη μετάβαση από μια προσέγγιση βασισμένη στη συμμόρφωση σε ένα μοντέλο βασισμένο στις επιδόσεις, παρέχοντας στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ευελιξία για την κατάρτιση στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ με προσαρμοσμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών τους. Σε έκθεση της Επιτροπής του 2025[1] σχετικά με την εφαρμογή των εν λόγω σχεδίων επιβεβαιώθηκε ότι, κατά μέσο όρο, το 2024 υπερκαλύφθηκαν τα περισσότερα ορόσημα που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα και καθορίζονται στα εν λόγω στρατηγικά σχέδια.

Η ΚΓΠ τελεί υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης και υποστηρίζεται από ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Αυτό το ισχυρό και πολυεπίπεδο πλαίσιο διασφάλισης περιλαμβάνει ελέγχους σε εθνικό επίπεδο, ανεξάρτητους λογιστικούς ελέγχους και εποπτεία από την Επιτροπή, καθώς και επανεξετάσεις των επιδόσεων ανά διετία. Έχει διασφαλίσει επιτυχώς την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Η Επιτροπή επικεντρώνεται στα αποτελέσματα επιδόσεων και στην ορθή λειτουργία των συστημάτων διακυβέρνησης των κρατών μελών, διασφαλίζοντας τόσο την ποιότητα των αποτελεσμάτων των επιδόσεων όσο και τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων. Ως εκ τούτου, και σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού της ΚΓΠ 2014-2022, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται πλέον να υποβάλλουν λεπτομερείς στατιστικές ελέγχου σε επίπεδο δικαιούχων. Αντιθέτως, πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις επιδόσεις της πολιτικής με βάση δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν υπολογίζει πλέον ποσοστό σφάλματος ή κίνδυνο κατά την πληρωμή για δαπάνες στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ[2].

---

1 COM(2026) 37 final,EUR-Lex - 52026DC0037 - EL - EUR-Lex.

2 Αντί να καθορίσει ποσοστό σφάλματος και κίνδυνο κατά την πληρωμή, η Επιτροπή ομαδοποιεί τις δαπάνες στο πλαίσιο της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027 σε τρεις κατηγορίες κινδύνου (χαμηλός, μεσαίος και υψηλός) με βάση την τελική, προσαρμοσμένη διαβάθμιση των συστημάτων διακυβέρνησης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Οι οργανισμοί πιστοποίησης καθορίζουν την εν λόγω βαθμολόγηση ετησίως μέσω αξιολογήσεων της ορθής λειτουργίας των υφιστάμενων συστημάτων διακυβέρνησης ανά παρέμβαση και ανά οργανισμό πληρωμών, η οποία μπορεί να προσαρμόζεται από την Επιτροπή κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των ελέγχων που διενεργεί η ίδια, καθώς και εκείνα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το συγκριτικά χαμηλότερο εκτιμώμενο επίπεδο σφαλμάτων στις άμεσες ενισχύσεις (με εξαίρεση τα οικολογικά προγράμματα), το οποίο επιβεβαιώνει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος αναγνώρισης αγροτεμαχίων (ISAP), στην πρόληψη και τη μείωση του κινδύνου σφάλματος.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών στις οποίες υποβάλαμε τις πράξεις

Η ΚΓΠ εφαρμόζει επί σειρά ετών ένα σύστημα προγραμματισμού, ελέγχου και διορθώσεων. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για το ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει στο **σημείο 7.18** και στα **πλαίσια 7.2** και **7.3** ότι σε έξι περιπτώσεις [που καλύπτουν διαθέσιμες εκτάσεις στην Κροατία (**πλαίσιο 7.3**) και τη Γαλλία, καθώς και τη μη συμμόρφωση με την απαίτηση για γεωργική δραστηριότητα στην Ελλάδα (**πλαίσιο 7.2**)], η Επιτροπή εντόπισε παρόμοια ευρήματα κατά τη διάρκεια των ελέγχων της, ανεξάρτητα από τους ελέγχους του ΕΕΣ και πριν από αυτούς, στα εν λόγω κράτη μέλη. Οι διαδικασίες συμμόρφωσης για τους εν λόγω ελέγχους βρίσκονται επί του παρόντος σε εξέλιξη και ο κίνδυνος για τα Ταμεία θα καλυφθεί από την προτεινόμενη δημοσιονομική διόρθωση, όπου οι πιθανές σοβαρές ελλείψεις θα επιβεβαιωθούν ως αποτέλεσμα της διαδικασίας.

Οι έξι αυτές περιπτώσεις αντιπροσωπεύουν ποσοστό σφάλματος 1,1 % (κατηγορία «μη επιλέξιμες δηλωθείσες εκτάσεις» στο **γράφημα 7.4**), το οποίο σημαίνει ότι, εάν εξαιρεθούν, το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος του ΕΕΣ θα ήταν χαμηλότερο κατά 1,1 εκατοστιαία μονάδα.

Βασικό στοιχείο του πλαισίου ελέγχου για τις παρεμβάσεις που συνδέονται με την έκταση και τα ζώα στο πλαίσιο της ΚΓΠ είναι το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, το οποίο κάλυψε το 66 % των δαπανών της ΚΓΠ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης το 2025 και, ως εκ τούτου, συνέχισε να διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της δημοσιονομικής εποπτείας.

Όπως επισημαίνεται στο **σημείο 7.20** της έκθεσης του ΕΕΣ, οι αρχές των κρατών μελών διέθεταν τις απαραίτητες πληροφορίες που τους επέτρεπαν να αποτρέψουν ή να διορθώσουν τα σφάλματα σε 19 περιπτώσεις ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων, κάτι που θα μπορούσε να μειώσει το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος κατά 2,4 εκατοστιαίες μονάδες. Η Επιτροπή υποστηρίζει ενεργά τα κράτη μέλη για τη μείωση των σφαλμάτων μέσω της απλούστευσης των κανόνων, της προώθησης εργαλείων όπως επιλογές απλουστευμένου κόστους (ΕΑΚ) και της αξιοποίησης τεχνολογιών όπως τα δεδομένα Sentinel του Copernicus και το σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων. Η πρόσθετη καθοδήγηση, η ανάπτυξη ικανοτήτων και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών ενισχύουν περαιτέρω την πρόληψη και τον εντοπισμό σφαλμάτων.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, σύμφωνα με την αξιολόγησή της, περίπου το ήμισυ του ποσοστού σφάλματος που εκτίμησε το ΕΕΣ οφείλεται σε σφάλματα που συνδέονται με μη επιλέξιμες δηλωθείσες εκτάσεις, συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων που βρίσκονται στη διάθεση της Επιτροπής, και με τη μη τήρηση των γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων και των δεσμεύσεων στο πλαίσιο οικολογικών προγραμμάτων.

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με την εκτίμηση του ΕΕΣ σε 2 πράξεις, μία από τις οποίες αφορά την απουσία βασικών δικαιολογητικών, διότι, κατά τη γνώμη της, η ύπαρξη δικαιολογητικών δεν αποτελεί στοιχείο επιλεξιμότητας για τη συγκεκριμένη πράξη.

Άμεσες ενισχύσεις

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το συμπέρασμα του ΕΕΣ σύμφωνα με το οποίο το επίπεδο σφάλματος ήταν χαμηλότερο για τις άμεσες ενισχύσεις (με εξαίρεση τα οικολογικά προγράμματα) (**σημείο 7.17**).

Έκταση στη διάθεση του γεωργού

Οι γεωργοί πρέπει να συμμορφώνονται με τη νομική προϋπόθεση να έχουν την έκταση στη διάθεσή τους προκειμένου να λάβουν άμεση ενίσχυση. Η επαλήθευση αυτής της προϋπόθεσης είναι σημαντική για την πρόληψη παρατυπιών και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Ήδη από το 2021 η ΓΔ AGRI δημοσίευσε σημείωμα[3] προς τα κράτη μέλη, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-216/19[4]. Ο ισχύων κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 δεν τροποποίησε την απαίτηση αυτήν και η νομολογία αναπτύχθηκε περαιτέρω με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-434/24[5]. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη αποσαφηνίζουν τα τέσσερα βασικά σημεία που παρατίθενται κατωτέρω.

- Ο γεωργός πρέπει να έχει τη νόμιμη και πραγματική χρήση της έκτασης, η οποία καθορίζεται σε νομική βάση σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδέχονται κάθε είδος συμφωνίας ή νομικού τίτλου που καθιστά «νόμιμη» τη χρήση της έκτασης σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζουν την εκπλήρωση της προϋπόθεσης για «έκταση στη διάθεση του γεωργού» σε μια πραγματική σχέση που συμφωνείται μεταξύ του χρήστη και του ιδιοκτήτη της γης, όπως προφορική συμφωνία, ή μπορούν να ζητήσουν επίσημη σύμβαση μίσθωσης.
- Η δυνατότητα να τεκμαίρεται ότι η έκταση βρίσκεται στη διάθεση του γεωργού, όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, εμπίπτει επίσης στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους.
- Τα κράτη μέλη έχουν τη γενική υποχρέωση να διενεργούν συστηματικούς ελέγχους, οι οποίοι δεν περιορίζονται στις διπλές αιτήσεις. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν σχετικά με την έκταση των εν λόγω ελέγχων υπό το πρίσμα των οικείων εθνικών ιδιαιτεροτήτων και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίζουν σε ποια χρονική στιγμή οι γεωργοί πρέπει να αποδείξουν ότι έχουν στη διάθεσή τους την έκταση: κατά τη στιγμή της αίτησης, κατά τη διάρκεια των επιτόπιων ελέγχων, κατά τη διάρκεια των διοικητικών ελέγχων κ.λπ.

Η Επιτροπή και οι οργανισμοί πιστοποίησης εξετάζουν συστηματικά την επαλήθευση της έκτασης στη διάθεση του γεωργού στο πλαίσιο των ελέγχων τους. Αυτό περιλαμβάνει στοχευμένες δοκιμασίες των συστημάτων ελέγχου που εφαρμόζουν οι οργανισμοί πληρωμών προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την εν λόγω προϋπόθεση επιλεξιμότητας. Η έκταση στη διάθεση του γεωργού προσδιορίζεται ρητά στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής σχετικά με τις σοβαρές ελλείψεις[6], δεδομένης της δυνατότητάς της να θέσει σε κίνδυνο τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και τους στόχους της ΚΓΠ.

---

3 Σημείωση σχετικά με την απαίτηση για «επιλέξιμα εκτάρια στη διάθεση του γεωργού».

4 Land Berlin — ECLI:EU:C:2020:1046.

5 APIA — Centrul Judeean BistriÅa-NÄsÄud — ECLI:EU:C:2026:247.

6 Έγγραφο εργασίας με τίτλο «Identifying potential serious deficiencies for the purpose of DG AGRI Assurance and audit Directorate's mission to provide assurance» (Εντοπισμός πιθανών σοβαρών ελλείψεων για τους σκοπούς της αποστολής της ΓΔ AGRI - Διασφάλιση και έλεγχος όσον αφορά την παροχή εγγυήσεων).

Για τον λόγο αυτόν, υπόκειται σε χαμηλότερη ανοχή όσον αφορά το περιθώριο ανακριβειών στις δοκιμασίες των ελέγχων, κάτι που αντικατοπτρίζει την κρίσιμη σημασία της.

Όταν εντοπίζονται ελλείψεις, η Επιτροπή ενεργεί μέσω της διαδικασίας συμμόρφωσης, εφαρμόζοντας δημοσιονομικές διορθώσεις όπου είναι αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί ο προϋπολογισμός. Οι οργανισμοί πιστοποίησης έχουν λάβει περαιτέρω οδηγία βάσει της κατευθυντήριας γραμμής 2 (οικονομικό έτος 2025)[7] να δίνουν προτεραιότητα στις δοκιμασίες των ελέγχων που σχετίζονται με την έκταση στη διάθεση του γεωργού, παράλληλα με άλλους τομείς υψηλού κινδύνου, όπως οι συγκρούσεις συμφερόντων και η διπλή χρηματοδότηση. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζονται ισχυρή εποπτεία και διορθωτικά μέτρα για τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων.

Συγκεκριμένα κράτη μέλη

Η Επιτροπή έχει γνώση της μακροχρόνιας κατάστασης στην Ελλάδα και παρακολουθεί την κατάσταση εδώ και αρκετά χρόνια. Στο παρελθόν εφαρμόστηκαν σημαντικά ποσά δημοσιονομικών διορθώσεων, ενώ επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη νέες διαδικασίες συμμόρφωσης. Μία από τις διαδικασίες αυτές καλύπτει τις αδυναμίες του ελέγχου συμμόρφωσης με την απαίτηση για γεωργική δραστηριότητα, τις οποίες αναφέρει το ΕΕΣ στο **πλαίσιο 7.2**.

Οικολογικά προγράμματα και γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις

Τα οικολογικά προγράμματα και τα γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα αποτελούν κεντρικά μέσα της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027, τα οποία έχουν σχεδιαστεί για την ευθυγράμμιση των γεωργικών πρακτικών με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους της ΕΕ. Τα οικολογικά προγράμματα, τα οποία θεσπίστηκαν ως προαιρετικό εργαλείο στο πλαίσιο των άμεσων ενισχύσεων, ανταμείβουν τους γεωργούς για την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών (όπως η διαφοροποίηση των καλλιεργειών, οι βελτιώσεις στην υγεία του εδάφους ή η μείωση των χημικών εισροών) οι οποίες αυξάνουν τη βιοποικιλότητα, βελτιώνουν την αποδοτική χρήση των πόρων και ενισχύουν τη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα. Εν τω μεταξύ, τα γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης) στηρίζουν πιο μακροπρόθεσμες αγροοικολογικές δεσμεύσεις, στοχεύοντας σε προκλήσεις όπως η προστασία των υδάτων, η διατήρηση των οικοτόπων και η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Και τα δύο μέσα ενσωματώνουν τη διττή δέσμευση της ΚΓΠ για βιωσιμότητα και παραγωγικότητα, διασφαλίζοντας ότι η γεωργία της ΕΕ διατηρεί την ανταγωνιστικότητά της στις παγκόσμιες αγορές, παρέχοντας παράλληλα δημόσια αγαθά. Η φιλοδοξία και η προσαρμοστικότητα των προγραμμάτων δημιουργούν εγγενή πολυπλοκότητα. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, ο σχεδιασμός τους πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες περιφερειακές συνθήκες, τις γεωργικές δομές και τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες, σε συνδυασμό με σαφείς κανόνες επιλεξιμότητας.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τα σφάλματα που εντόπισε το ΕΕΣ στα οικολογικά προγράμματα (**σημείο 7.22**) και στις γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις (**σημείο 7.24**). Τα σφάλματα μπορούν να αποδοθούν στην εγγενή πολυπλοκότητα των εν λόγω προγραμμάτων, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Αυτό οφείλεται στο ότι ο εθελοντικός και καινοτόμος χαρακτήρας των εν λόγω προγραμμάτων σημαίνει ότι πρέπει να προσαρμόζονται στις διαφορετικές περιφερειακές συνθήκες, στα λεπτομερή κριτήρια επιλεξιμότητας και στις διαφορετικές δομές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Επιπλέον, επειδή τα οικολογικά προγράμματα αποτελούν νέο μέσο στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, ορισμένα προγράμματα αντιμετώπισαν προκλήσεις εφαρμογής, ιδίως όταν τα κράτη μέλη θέσπισαν νέα ή ιδιαίτερα προσαρμοσμένα μέτρα. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η Επιτροπή παρείχε σημαντική στήριξη στα κράτη μέλη, όπως, μεταξύ άλλων, καθοδήγηση σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για τις γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις, καθώς και συστάσεις σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των συστημάτων ελέγχου. Η πρόσφατη απλούστευση των διαδικασιών για την τροποποίηση

[7] Κατευθυντήρια γραμμή σχετικά με τον ετήσιο έλεγχο πιστοποίησης δαπανών ΕΓΤΕ/ΕΓΤΑΑ, οικονομικό έτος 2025.

των εθνικών στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ επιτρέπει επίσης ταχύτερες προσαρμογές ώστε να καταστούν τα προγράμματα πιο ελκυστικά και να αυξηθεί η συμμόρφωση. Κάθε κίνδυνος για το Ταμείο εξακολουθεί να παρακολουθείται μέσω διαδικασιών συμμόρφωσης, ενώ η συνεχής συνεργασία με τα κράτη μέλη έχει ως στόχο τη διασφάλιση της συνεπούς και αποτελεσματικής εφαρμογής.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Εκθέσεις της ΓΔ AGRI και της ΓΔ MARE σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών

Κάθε χρόνο τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να αποστέλλουν στην Επιτροπή τους «φακέλους διασφάλισής» τους, συμπεριλαμβανομένων των νέων ετήσιων εκθέσεων επιδόσεων και της γνώμης και των εκθέσεων του οργανισμού πιστοποίησης. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές, τα αποτελέσματα από τα ευρήματα των ελέγχων της, καθώς και τα αποτελέσματα από τα ευρήματα των ελέγχων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για να καταλήξει σε συμπέρασμα σχετικά με τη διασφάλιση των δαπανών της ΚΓΠ.

Όσον αφορά τις δαπάνες της ΚΓΠ (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που βασίζονται τόσο στις επιδόσεις όσο και στη συμμόρφωση), το 64 % εκτιμάται από την Επιτροπή ότι εμπίπτει στο τμήμα χαμηλού κινδύνου, ενώ το 20 % και το 16 % των δαπανών εκτιμάται ότι εμπίπτουν στο τμήμα μεσαίου και υψηλού κινδύνου, αντίστοιχα.

Τα αποτελέσματα αυτά δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με τις εκτιμήσεις του ΕΕΣ για το ποσοστό σφάλματος, καθώς η ταξινόμηση των κινδύνων που χρησιμοποιεί η Επιτροπή βασίζεται σε αξιολογήσεις της λειτουργίας των συστημάτων διακυβέρνησης των κρατών μελών και όχι σε στατιστικές μετρήσεις σφαλμάτων. Ωστόσο, από τα αποτελέσματα εξακολουθεί να προκύπτει υψηλό επίπεδο διασφάλισης, αντικατοπτρίζοντας την αποτελεσματικότητα των συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών λόγω των βελτιωμένων αξιολογήσεων και των επακόλουθων διαβαθμίσεων των συστημάτων από τους οργανισμούς πιστοποίησης, αφενός, και των δράσεων της Επιτροπής για τη συνεχή προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ, αφετέρου.

Η μείωση των εκτιμώμενων δαπανών στο τμήμα χαμηλού κινδύνου σε 64 % το 2025 (από 77 % το 2024) αντικατοπτρίζει πρωτίστως τον μεγαλύτερο έλεγχο των οργανισμών πιστοποίησης, ιδίως σε τομείς δαπανών όπως η βασική εισοδηματική στήριξη, η συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη και τα οικολογικά προγράμματα, και όχι την πραγματική αύξηση των υποκείμενων κινδύνων. Η προσαρμογή αυτή αντικατοπτρίζει τη βελτίωση των ικανοτήτων εντοπισμού και τα αποτελέσματα κλεισίματος των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2022, στο πλαίσιο των οποίων τα κράτη μέλη επιτάχυναν τις δαπάνες με σκοπό τη μεγιστοποίηση της απορρόφησης των κονδυλίων και την αποφυγή της αποδέσμευσης. Συνολικά, οι παράγοντες αυτοί επιβεβαιώνουν ότι τα συστήματα ελέγχου λειτουργούν όπως προβλέπεται.

Η ΓΔ AGRI συνεργάζεται συνεχώς με τα κράτη μέλη προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κύριες προκλήσεις κατά την εφαρμογή της ΚΓΠ, μέσω διαφόρων δράσεων ανάπτυξης ικανοτήτων και μέσω της προώθησης βέλτιστων πρακτικών. Όπου είναι αναγκαίο, κινούνται διαδικασίες συμμόρφωσης ώστε να αποκλειστούν από τη χρηματοδότηση της ΕΕ δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, κάτι που προστατεύει έτσι τον προϋπολογισμό της ΕΕ από δαπάνες που δεν θα έπρεπε να έχουν καταλογιστεί σε αυτόν.

Επισκόπηση των εκθέσεων επιδόσεων στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2023-2027

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ, οι οποίες επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών της ίδιας της Επιτροπής όσον αφορά τη διασφάλιση της ακρίβειας

των εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις της ΚΓΠ. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για το ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει ότι οι έλεγχοι που διενεργεί η Επιτροπή και οι προσαρμογές των δαπανών εφαρμόστηκαν ορθά.

Όπως παρατηρεί το ΕΕΣ, η εκκαθάριση επιδόσεων έχει διακοπεί από το 2025, δεδομένης της δυσανάλογης σχέσης μεταξύ των προσπαθειών και των αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η απλούστευση των διαδικασιών. Η Επιτροπή παραμένει πλήρως προσηλωμένη στη διατήρηση ισχυρών μηχανισμών διασφάλισης στο πλαίσιο της ΚΓΠ.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 7.1 — Να υπάρξει συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των ελέγχων σχετικά με την έκταση στη διάθεση του γεωργού

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού της εφαρμογής της ΚΓΠ για την περίοδο 2028-2034, η Επιτροπή οφείλει να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των συστημάτων ελέγχου τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι η δηλωθείσα έκταση βρίσκεται νόμιμα στη διάθεση των δικαιούχων.

Ημερομηνία-στόχος: 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη συγκεκριμένη σύσταση.

Παρότι τα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών πρέπει να υπερκαλύπτουν τις προφανείς περιπτώσεις, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών όσον αφορά τον σχεδιασμό αναλογικών και αποτελεσματικών ελέγχων, προσαρμοσμένων στις εθνικές ιδιαιτερότητές τους.

Για τη στήριξη των κρατών μελών, η Επιτροπή εργάζεται για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και παραδειγμάτων σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων (π.χ. εάν δεν υπάρχει γραπτή συμφωνία για τη χρήση της γης), τονίζοντας ότι οι έλεγχοι πρέπει να επεκτείνονται πέραν της επαλήθευσης των διπλών αιτήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα χωρίς να επιβάλλονται αδικαιολόγητες επιβαρύνσεις στους γεωργούς ή στις διοικήσεις.

Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις παρελθόντων ετών

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ (**σημείο 7.45, παράρτημα 7.2**) όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης 7.1 της ετήσιας έκθεσης για το 2023 (σχετικά με την εξέταση της αποτελεσματικότητας των εθνικών ρυθμίσεων για την επιβολή ανώτατου ορίου, η εφαρμογή της οποίας είχε οριστεί έως το τέλος του 2025).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις προσπάθειές της στους τομείς στους οποίους έχουν εντοπιστεί αδυναμίες, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος σφαλμάτων στο μέλλον.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) σύμφωνα με τα οποία 1) οι αρχές ελέγχου στις οποίες πραγματοποιήθηκε επίσκεψη είχαν αναπτύξει και εφάρμοζαν αναλυτικές διαδικασίες που τους επέτρεπαν να παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ετήσια έκθεση ελέγχου· και 2), συνολικά, οι αρχές ελέγχου στις οποίες πραγματοποιήθηκε επίσκεψη διέθεταν λεπτομερή προγράμματα ελέγχου και χρησιμοποιούσαν καταλόγους ελέγχου για να υποστηρίξουν τα συμπεράσματά τους.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο συνολικός κίνδυνος κατά την πληρωμή είναι κάτω του 2 % (**σημείο 8.20**). Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στους λογιστικούς και άλλους ελέγχους που διενεργήθηκαν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Πλήθος πράξεων υποβλήθηκε σε ελεγκτικές δοκιμασίες.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Όσον αφορά τις εξετασθείσες πράξεις στις οποίες εντοπίστηκαν σφάλματα (**σημείο 8.11**), η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει τα εντοπισθέντα προβλήματα, ενισχύοντας την καθοδήγηση, όπου απαιτείται, ώστε να μειωθεί ο αριθμός των σφαλμάτων στο μέλλον.

Απάντηση στο πλαίσιο 8.1

Παραδείγματα αδυναμιών στις διαδικασίες έγκρισης των επιχορηγήσεων

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ και θα τις διερευνήσει περαιτέρω, μαζί με τη Γαλλία.

Η Επιτροπή θα ήθελε να αναφέρει ότι, μετά τις συστάσεις που εξέδωσε το ΕΕΣ το 2023 και το 2024, παρασχέθηκε στις εθνικές αρχές των κρατών μελών περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης των επιχορηγήσεων σε συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου 2025. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης σε όλα τα στάδια της διαδικασίας και κοινοποιήθηκαν τα συνηθέστερα σφάλματα που εντόπισε το ΕΕΣ. Η Επιτροπή αναμένει ότι αυτό θα έχει αντίκτυπο στις μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προσφορών που θα διοργανωθούν από τις εθνικές αρχές.

Παράδειγμα τροποποιήσεων σύμβασης χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ και θα τις διερευνήσει περαιτέρω, μαζί με το Ηνωμένο Βασίλειο.

Παράδειγμα ουσιώδους τροποποίησης σύμβασης στρατιωτικής κινητικότητας με επιπτώσεις στους όρους ανάθεσης της σύμβασης

Όσον αφορά το έργο μεταφοράς στο πλαίσιο της στρατιωτικής κινητικότητας υπό άμεση διαχείριση στη Λετονία, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ σχετικά με τις τροποποιήσεις της σύμβασης. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις της σύμβασης δεν συνιστούσαν παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Απάντηση στο πλαίσιο 8.2

Παράδειγμα ανεπαρκούς διαδρομής ελέγχου

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαδρομή ελέγχου που διατηρούν οι ολλανδικές αρχές συνάδει με τη διαδρομή ελέγχου βάσει της καθοδήγησης του κανονισμού FAST CARE και, ως εκ τούτου, φαίνεται ότι είναι επαρκής για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υπήρχε κίνδυνος για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η προσέγγιση αυτή συνηγορεί υπέρ της αναλογικότητας όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο.

Παραδείγματα έλλειψης τεκμηρίωσης για μέτρα αντιμετώπισης της σύγκρουσης συμφερόντων

Όσον αφορά τα δύο έργα του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) υπό επιμερισμένη διαχείριση με τη Γαλλία, η Επιτροπή υπογραμμίζει τη σημασία ισχυρών διαδικαστικών εγγυήσεων (συμπεριλαμβανομένου ενός μηχανισμού επαλήθευσης βάσει κινδύνου) για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των αξιολογήσεων των προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τις συγκρούσεις συμφερόντων στο μεθοδολογικό σημείωμα για την αξιολόγηση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Η εν λόγω καθοδήγηση αποσαφηνίζει την υποχρέωση δήλωσης τυχόν πιθανών συγκρούσεων. Η υποχρέωση αυτή υπόκειται σε επαλήθευση από τις αρχές ελέγχου στο πλαίσιο των οικείων ελέγχων συστημάτων, καθώς και κατά τη διάρκεια των ελέγχων της Επιτροπής (κατά περίπτωση).

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ και θα τις διερευνήσει περαιτέρω, μαζί με τη Γαλλία.

Παράδειγμα αδυναμίας στον σχεδιασμό των κατ' αποκοπή επιχορηγήσεων από την Επιτροπή

Ο κανονισμός για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών (ASAP) είναι ένα βραχυπρόθεσμο μέσο που θεσπίστηκε για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που προκλήθηκε από τη γενική στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Ο ASAP αποσκοπεί στην αύξηση της ικανότητας παραγωγής πυρομαχικών σε ολόκληρη την ΕΕ με τη στήριξη των παραγωγών αμυντικών προϊόντων. Σκοπός είναι να καταστεί δυνατή η επείγουσα προσαρμογή της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και

τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA). Η ταχεία εφαρμογή του προγράμματος απαιτείται ρητά από τους συννομοθέτες, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού. Αυτός ο επείγων χαρακτήρας έχει προκαλέσει σημαντική πίεση για τη μείωση του χρόνου που διατίθεται για την κατάρτιση και την υποβολή προσφορών, καθώς και για την κατάρτιση και την υπογραφή συμφωνιών επιχορήγησης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός ήταν αρκετά ακριβής. Τα υποβληθέντα στοιχεία του προϋπολογισμού αντικατόπτριζαν το είδος των πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο υποβολής της πρότασης, λαμβανομένης υπόψη της πολυπλοκότητας και της αρχικής φάσης ανάπτυξης του έργου. Η Επιτροπή διενήργησε αξιολόγηση κατά την κατάρτιση της συμφωνίας επιχορήγησης για να λάβει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό και τις υποκείμενες παραδοχές, προκειμένου να αποκομίσει εύλογη βεβαιότητα σχετικά με το επίπεδο των δαπανών που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων.

Η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω τις αναλυτικές παρατηρήσεις του ΕΕΣ σχετικά με τον ορισμό των παραδοτέων και θα αντλήσει διδάγματα για μελλοντικά έργα. Ωστόσο, η Επιτροπή έλαβε, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, επαρκείς πληροφορίες και πρόσβαση σε σχετικά έγγραφα σε ασφαλές περιβάλλον, ώστε να είναι σε θέση να επαληθεύσει ότι οι εργασίες σημείωναν πρόοδο για την επίτευξη της κύριας αύξησης των στόχων παραγωγής που ορίζονται στη συμφωνία επιχορήγησης.

2. Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων

Επισκόπηση των εργασιών των αρχών ελέγχου

Απάντηση στο πλαίσιο 8.3

Παράδειγμα αδυναμίας στις εργασίες αρχής ελέγχου

Η Επιτροπή επισημαίνει τη δυνητική επίπτωση[1] της αδυναμίας που εντοπίστηκε στην Τσεχία. Η επίπτωση δεν επήλθε, διότι η αρχή ελέγχου διενήργησε στη συνέχεια επαλήθευση, λαμβάνοντας από τον δικαιούχο τα πλήρη έγγραφα τεκμηρίωσης.

Η αρχή ελέγχου αποδέχθηκε το εύρημα και θα ενισχύσει τις διαδικασίες ελέγχου της προσαρμόζοντας τους καταλόγους εσωτερικών ελέγχων. Θα επαληθεύει την πληρότητα των λογιστικών εγγράφων.

Επισκόπηση των ενεργειών κλεισίματος από μέρους της Επιτροπής

Ως προς την αναφορά στην αδυναμία κατά το κλείσιμο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 για το Ηνωμένο Βασίλειο (**σημείο 8.16**), όπως εξηγείται στην απάντηση της Επιτροπής στο πλαίσιο 8.1 της ετήσιας έκθεσης για το 2023, το κράτος μέλος και η Επιτροπή θεωρούν ότι 1) παρασχέθηκαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σε σχέση με τα εν λόγω ποσά, και 2) ως εκ τούτου, το ποσό δεν εξαιρέθηκε από την τελική απόφαση εκκαθάρισης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υπήρχε αδυναμία κατά το κλείσιμο.

[1] Κίνδυνος μη εντοπισμού μη επιλέξιμων δαπανών.

3. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και λοιπές ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η δήλωση διασφάλισης του γενικού διευθυντή βασίζεται στην εξέταση διαφόρων πληροφοριών από πολλαπλές πηγές (όπως αυτοαξιολόγηση, εκ των υστέρων έλεγχοι, εκθέσεις της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου ή του ΕΕΣ), οι οποίες διασφαλίζουν την αξιοπιστία των εν λόγω δηλώσεων, σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής (**σημείο 8.19**).

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 8.1 — Να αυξηθεί η ενημέρωση των διαχειριστικών αρχών των κρατών μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις τους

Η Επιτροπή οφείλει να λάβει μέτρα προκειμένου να αυξήσει την ενημέρωση των διαχειριστικών αρχών των κρατών μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις τους αναφορικά με την έγκριση επιχορηγήσεων και τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, ιδίως όσον αφορά:

(α) τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση της απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και τη σωστή τεκμηρίωση των εν λόγω μέτρων,

(β) τις πιθανές συνέπειες της παραβίασης των εθνικών ή ενωσιακών κανόνων για την τροποποίηση των δημόσιων συμβάσεων,

(γ) την υποχρέωση των δικαιούχων να διατηρούν επαρκή τεκμηρίωση προς υποστήριξη των δηλούμενων εξόδων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 8.1 στοιχεία α), β) και γ).

Σύσταση 8.2 — Να επανεξεταστούν οι έλεγχοι επαλήθευσης

Για έργα υπό άμεση διαχείριση, η Επιτροπή οφείλει να επανεξετάσει και, κατά περίπτωση, να ενισχύσει τους ελέγχους με τους οποίους επαληθεύει ότι:

(α) οι δικαιούχοι έχουν λάβει μέτρα για την επιβεβαίωση της απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και τα έχουν τεκμηριώσει επαρκώς,

(β) οι δικαιούχοι έχουν τηρήσει τους εθνικούς και τους ενωσιακούς κανόνες για την τροποποίηση των δημόσιων συμβάσεων,

(γ) η τεκμηρίωση που διατηρούν οι δικαιούχοι είναι επαρκής για την υποστήριξη των δηλούμενων εξόδων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση 8.2 στοιχείο α) με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω έλεγχοι επαλήθευσης μπορούν επίσης να εφαρμοστούν εκ των υστέρων.

Η Επιτροπή **δεν αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση 8.2 στοιχείο β), διότι διαφωνεί με τη διαπίστωση που αφορά ουσιώδεις τροποποιήσεις μιας σύμβασης.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση 8.2 στοιχείο γ) με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω έλεγχοι επαλήθευσης μπορούν επίσης να εφαρμοστούν εκ των υστέρων.

Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις παρελθόντων ετών

(**σημείο 8.21** και **παράρτημα 8.1**)

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάλυση του ΕΕΣ και την αναγνώριση της πλήρους εφαρμογής 1) μίας εκ των δύο συστάσεων που εκδόθηκαν στην ετήσια έκθεση για το 2023· και 2) μίας εκ των τριών συστάσεων που εκδόθηκαν στην ετήσια έκθεση για το 2024, η οποία έπρεπε να έχει υλοποιηθεί έως το τέλος του 2025.

Η Επιτροπή επισημαίνει την αντικειμενικά ορθή παρατήρηση σχετικά με τη **σύσταση 2 του έτους 2023**, η οποία υλοποιήθηκε από ορισμένες απόψεις, μολονότι η Επιτροπή δεν είχε αποδεχθεί τη συγκεκριμένη σύσταση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΙΠΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Ο τομέας 6 «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος» του προϋπολογισμού της ΕΕ καλύπτει διάφορα χρηματοδοτικά μέσα, ιδίως τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη (ΜΓΑΔΣ — Παγκόσμια Ευρώπη), τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ III), ο οποίος συνοδεύει τις υποψήφιες χώρες στην πορεία τους προς την ένταξή τους, και τον προϋπολογισμό ανθρωπιστικής βοήθειας (HUMA), καθώς και άλλα στοχευμένα προγράμματα (για παράδειγμα, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια). Μέσω του ΜΓΑΔΣ — Παγκόσμια Ευρώπη η ΕΕ αποσκοπεί στη συνεργασία με τις χώρες εταίρους, ιδίως με εκείνες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, για την αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών προκλήσεων και την επιδίωξη των αξιών και των συμφερόντων της ΕΕ, αντιμετωπίζοντας παράλληλα επείγουσες και άμεσες ανάγκες. Ο ΜΓΑΔΣ — Παγκόσμια Ευρώπη υλοποιείται μέσω άμεσης διαχείρισης (από την Επιτροπή και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ σε τρίτες χώρες) και έμμεσης διαχείρισης (από οντότητες όπως οργανισμοί κρατών μελών της ΕΕ, διεθνείς οργανισμοί και χώρες-εταίροι). Για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της χρηματοδότησης της ΕΕ, η βοήθεια μπορεί να παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων, συμβάσεων προμήθειας, δημοσιονομικής στήριξης, δημοσιονομικών εγγυήσεων, συνδυαστικών πράξεων και χρηματοδοτικής συνδρομής. Η εντολή του προϋπολογισμού ανθρωπιστικής βοήθειας είναι να διασώζει και να διαφυλάσσει τη ζωή, να προλαμβάνει και να ανακουφίζει τον ανθρώπινο πόνο και να διαφυλάσσει την ακεραιότητα και την αξιοπρέπεια των πληθυσμών οι οποίοι πλήττονται από φυσικές καταστροφές και ανθρωπογενείς κρίσεις, ακόμα και στα πιο αντίξοα πλαίσια.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εφαρμογή του ΜΓΑΔΣ, του ΜΠΒ III και του προϋπολογισμού ανθρωπιστικής βοήθειας συχνά πραγματοποιείται σε επικίνδυνα, σύνθετα και ολοένα και πιο ταχέως εξελισσόμενα περιβάλλοντα. Χαρακτηρίζεται από πολυμορφία:

- όσον αφορά τη γεωγραφική διασπορά και την απόσταση, με την κάλυψη πολλών αντιπροσωπειών της ΕΕ ανά τον κόσμο στην περίπτωση του ΜΓΑΔΣ και του ΜΠΒ III·
- όσον αφορά τους φορείς υλοποίησης και τις χώρες εταίρους με τις διακριτές ικανότητές τους στη διαχείριση και στον έλεγχο, που μπορεί να είναι από μικρές τοπικές μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) έως διεθνείς οργανισμοί·
- όσον αφορά τη στήριξη της ΕΕ προς τους δικαιούχους, παρέχεται μέσω διαφόρων μεθόδων υλοποίησης, οι οποίες κυμαίνονται από την παραδοσιακή προσέγγιση των έργων έως καινοτόμες μορφές συνδυαστικών πράξεων, συνεισφορές σε παγκόσμια μέσα και πολυτομεακή ανθρωπιστική βοήθεια.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τα θετικά αποτελέσματα που ανέφερε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ), τα οποία επιβεβαιώνονται ιδίως από το γεγονός ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον τομέα 6 έχει μειωθεί σημαντικά σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, από 4,9 % σε 2,5 % (σημείο 9.11). Αυτή η σημαντική μείωση του ποσοστού σφάλματος βασίζεται στη βελτίωση της κανονικότητας των υποκείμενων πράξεων και στις συνεχείς προσπάθειες της Επιτροπής να

ενισχύσει τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου της (όπως καταδεικνύεται από την ΕΕΣ στο **πλαίσιο 9.3**, γεγονός που υποδηλώνει την αποτελεσματική εκτέλεση των επιχορηγήσεων από την Επιτροπή), και να δώσει συνέχεια στις συστάσεις του ΕΕΣ.. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης με ικανοποίηση τη βελτίωση που αναφέρει το ΕΕΣ όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα κατά τον έλεγχο των πράξεων με διεθνείς οργανισμούς. Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή φρόντισε να παρακολουθεί στενά τις περιπτώσεις περιορισμένης πρόσβασης σε έγγραφα και βελτίωσε την επικοινωνία με τους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ για τον μετριασμό των περιορισμών που παρατήρησε το ΕΕΣ κατά τα προηγούμενα έτη.

Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης δεόντως υπόψη τα ευρήματα του ΕΕΣ και δεσμεύεται να εφαρμόσει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης μη επιλέξιμων δαπανών, όταν είναι αναγκαίο.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση το εκτιμώμενο από το ΕΕΣ επίπεδο σφάλματος 2,5 % (**σημείο 9.11**). Η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει τα σφάλματα που εντόπισε το ΕΕΣ με την κατάλληλη μεταπαρακολούθηση των δικαιούχων των κονδυλίων της ΕΕ.

Ως απόκριση στις παρατηρήσεις σχετικά με την κανονικότητα των ελεγχόμενων πράξεων, η Επιτροπή παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τα σφάλματα που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσης του ΕΕΣ.

Το 2025 τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος που υπολογίστηκαν από τις ΓΔ INTPA, ΓΔ ENEST, ΓΔ MENA, ΓΔ ECHO και FPI παραμένουν κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 %. Η εκτίμηση των επιπέδων κινδύνου πραγματοποιείται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής και παρουσιάζεται στην ετήσια έκθεση 2025 της Επιτροπής για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ).

Το ετήσιο ποσοστό σφάλματος του ΕΕΣ περιλαμβάνει τη μέτρηση σφαλμάτων σε συμβάσεις που μπορούν ακόμη να αποτελέσουν αντικείμενο δικλίδων και διορθώσεων από την Επιτροπή κατά τις επόμενες λογιστικές χρήσεις. Μέσω της μελέτης για το εναπομένον ποσοστό σφάλματος (ΕΠΣ), η Επιτροπή εκτιμά το επίπεδο σφάλματος βάσει αντιπροσωπευτικού δείγματος συμβάσεων που έχουν κλείσει, για τις οποίες έχουν ήδη διενεργηθεί όλοι οι έλεγχοι, εντοπίζοντας έτσι σφάλματα που ενδέχεται να έχουν διαφύγει από προηγούμενους ελέγχους. Για την εν λόγω μεθοδολογική διαφορά, το ποσοστό σφάλματος που ανέφερε το ΕΕΣ και τα εναπομείναντα ποσοστά σφάλματος που ανέφεραν η ΓΔ INTPA, η ΓΔ ENEST, η ΓΔ MENA, η ΓΔ ECHO και η FPI το 2025, τα οποία αντιπροσωπεύουν τη συντριπτική πλειονότητα των δαπανών για τον τομέα 6, δεν είναι συγκρίσιμα.

Απάντηση στο πλαίσιο 9.1

Παράδειγμα συμπερίληψης έμμεσων εξόδων στις δαπάνες μισθοδοσίας

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ΕΕΣ θεωρεί ενδεχομένως ότι ορισμένα έξοδα που σχετίζονται με το προσωπικό συνδέονται με τη γενική λειτουργία του οργανισμού και όχι με τη συγκεκριμένη δράση. Η

Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη ότι τα έξοδα προσωπικού και άλλες δαπάνες που καταλογίζονται σαφώς και αποκλειστικά σε μια δεδομένη δράση, έχουν όντως πραγματοποιηθεί και έχουν καταχωριστεί δεόντως στους λογαριασμούς του δικαιούχου (συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλα επιμερισμένων εξόδων) και δεν καλύπτονται ήδη από τον ενιαίο συντελεστή για τα έμμεσα έξοδα και τις αμοιβές, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσα επιλέξιμα έξοδα.

Απάντηση στο πλαίσιο 9.2

Παράδειγμα εξόδων προσωπικού που δεν υπολογίστηκαν σωστά

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αναλαμβάνει δράσεις ευαισθητοποίησης για τις ΜΚΟ, ώστε να διασφαλίσει ότι εφαρμόζονται αυστηρά οι δύο μέθοδοι κόστους που καθορίζονται στη σχετική συμφωνία για τον υπολογισμό των εξόδων προσωπικού με βάση το μοναδιαίο κόστος.

Παράδειγμα διαφορών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες που καταλογίστηκαν στο έργο

Στα έγγραφα καθοδήγησής της, η Επιτροπή θα αποσαφηνίσει την ερμηνεία των εφαρμοστέων κανόνων για τις ζημίες που οφείλονται σε διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη αυτού του είδους σφάλματος.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 9.1 — Να βελτιωθεί η διαδικασία επιλογής εμπειρογνωμόνων

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει ότι η διαδικασία έγκρισης εμπειρογνωμόνων που απασχολούνται με συμβάσεις παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνει την επαλήθευση της συμμόρφωσης της επαγγελματικής τους πείρας με τους όρους της σύμβασης από την άποψη της διάρκειας και του προς κάλυψη τομέα.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η διαδικασία επαλήθευσης των προσόντων των βασικών εμπειρογνωμόνων καθορίζεται στον πρακτικό οδηγό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στο πλαίσιο των εξωτερικών δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (PRAG). Για να αποφευχθεί η επανάληψη σφαλμάτων στον τομέα αυτόν, η Επιτροπή θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας. Η Επιτροπή θα επαληθεύει επίσης ότι η διαδικασία έγκρισης μη βασικών εμπειρογνωμόνων καλύπτει επαρκώς την επαλήθευση των προσόντων τους.

Σύσταση 92 — Να ενισχυθούν οι δικλίδες για την πρόληψη της αποδοχής έμμεσων εξόδων μισθοδοσίας ως άμεσων

Για να αποφευχθεί η κατ' επανάληψη εσφαλμένη δήλωση έμμεσων εξόδων ως άμεσων στις δαπάνες μισθοδοσίας στο πλαίσιο συμφωνιών συνεισφοράς, η Επιτροπή οφείλει:

(α) να παράσχει στους δικαιούχους περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τη διάκριση μεταξύ άμεσων και έμμεσων εξόδων· και

(β) να διασφαλίσει ότι οι δηλώσεις δαπανών μισθοδοσίας δεν περιλαμβάνουν έμμεσα έξοδα πριν από την αποδοχή τους ως επιλέξιμων δαπανών.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 9.2 στοιχεία α) και β).

Μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεων

Όσον αφορά τη συνέχεια που δόθηκε σε προηγούμενες συστάσεις που απευθύνθηκαν στην Επιτροπή στο παρόν κεφάλαιο (**σημείο 9.32, παράρτημα 9.2**), τρεις συστάσεις από την ετήσια έκθεση του 2022 αξιολογήθηκαν ως πλήρως υλοποιηθείσες· μία από αυτές (σύσταση 3) δεν είχε γίνει αποδεκτή από την Επιτροπή και, ως εκ τούτου, δεν υλοποιήθηκε καμία δράση για την αντιμετώπισή της.

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Κανονικότητα των πράξεων

10.6. Το Κοινοβούλιο λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Μολονότι το Κοινοβούλιο δεν έχει συνάψει επίσημη συμφωνία ή μνημόνιο συνεννόησης με την Ένωση Σχολικών Μεταφορών του Ευρωπαϊκού Σχολείου (ATSEE), υπάρχει σαφής διαδικασία που διασφαλίζει ότι επαληθεύονται επαρκώς οι τυχόν δαπάνες που αναλαμβάνονται.

Η ATSEE υποβάλλει κατάλογο με τους μαθητές που χρησιμοποιούν σχολικές μεταφορές τις οποίες οργανώνει η ίδια, και των οποίων οι γονείς έχουν δηλώσει ότι εργάζονται για το Κοινοβούλιο. Η υπηρεσία του Κοινοβουλίου που ασχολείται με την επιστροφή των σχολικών εξόδων, βάσει του άρθρου 3 του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ελέγχει ότι ο γονέας είναι μέλος του προσωπικού του θεσμικού οργάνου και δικαιούται επιστροφή των σχολικών εξόδων για το τέκνο που αναφέρεται στον κατάλογο. Τυχόν αποκλίσεις κοινοποιούνται στην ATSEE πριν εκείνη εκδώσει το σχετικό τιμολόγιο. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται κάθε τρίμηνο του σχολικού έτους.

Σε περίπτωση που απαιτείται διόρθωση ήδη εκδοθέντος τιμολογίου λόγω αλλαγής σε φάκελο υπαλλήλου, η ATSEE εκδίδει πιστωτικό σημείωμα το οποίο συμψηφίζεται με το επόμενο τιμολόγιο. Μέχρι σήμερα δεν έχουν ανακύψει διαφορές.

Δεδομένου του αριθμού των μαθητών που φοιτούν στο Ευρωπαϊκό Σχολείο τύπου Ι, η άμεση πληρωμή των εξόδων μεταφοράς συνεπάγεται σημαντική εξοικονόμηση διοικητικών και δημοσιονομικών πόρων.

Για την αντιμετώπιση των ανησυχιών που εξέφρασε το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Κοινοβούλιο θα αναλάβει δράση για την επισημοποίηση της διαδικασίας σε γραπτό μνημόνιο συνεννόησης με την ATSEE.

10.7. Το Κοινοβούλιο λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1.4 των κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με τη θέση 400, οι πολιτικές ομάδες είναι υπεύθυνες έναντι του θεσμικού οργάνου για τη διαχείριση των πιστώσεων εντός των ορίων των εξουσιών που τους εκχωρεί το Προεδρείο για την εφαρμογή των εν λόγω ρυθμίσεων. Μεριμνούν δε ώστε η διαχείριση αυτών των πιστώσεων να συνάδει με τις των εν λόγω διατάξεις και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή οιασδήποτε δαπάνης δεν είναι σύμφωνη με τις εν λόγω ρυθμίσεις.

Ωστόσο, η διοίκηση του Κοινοβουλίου συνέχισε να παρέχει στήριξη στις πολιτικές ομάδες ώστε να βελτιώσουν την εσωτερική τους δημοσιονομική διαχείριση, και στο πλαίσιο αυτό διοργάνωσε, τον Νοέμβριο του 2025, νέα συνεδρία κατάρτισης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, η οποία επεκτάθηκε ώστε να περιλαμβάνει και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και τις συγκρούσεις συμφερόντων. Κατόπιν αιτήματος των πολιτικών ομάδων, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Κοινοβουλίου παρέχουν πάντα εξατομικευμένες συμβουλές για γενικά ζητήματα και μεμονωμένες περιπτώσεις. Η διοίκηση του Κοινοβουλίου θα συνεχίσει να παρέχει καθοδήγηση και ειδική κατάρτιση στις πολιτικές ομάδες.

10.8. Το Κοινοβούλιο λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Προκειμένου ο ανάδοχος να είναι σε θέση να εκτελέσει τις συμβατικές υπηρεσίες στο απαιτούμενο επίπεδο, η τεχνική και οργανωτική πολυπλοκότητα της παρούσας σύμβασης-πλαισίου υπηρεσιών απαιτεί μακρά περίοδο σταδιακής εφαρμογής, προκειμένου ο ανάδοχος να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις υποδομές ΤΠΕ του Κοινοβουλίου. Στην πράξη, αυτή η απαραίτητη διαδικασία απόκτησης γνώσεων λαμβάνει τη μορφή περιόδου ανάληψης ευθύνης που διαρκεί ταυτόχρονα με μια περίοδο εκκαθάρισης, κατά την οποία ο εισερχόμενος και ο εξερχόμενος ανάδοχος εκτελούν παράλληλα τη σύμβαση.

Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να είναι δυνατή η σύναψη «μακροπρόθεσμης σύμβασης υπηρεσιών», στο πλαίσιο της οποίας η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επωφεληθεί από τις υπηρεσίες του αναδόχου για περίοδο μεγαλύτερη των 4 ετών.

Κατά συνέπεια, η μέγιστη διάρκεια των 6 ετών της σύμβασης-πλαισίου μπορεί να δικαιολογηθεί με τη μακρά περίοδο και τη δυσκολία του αναδόχου να αποκτήσει ουσιαστική κατανόηση της υποδομής ΤΠΕ του Κοινοβουλίου, γεγονός που επιβάλλει την ανάγκη αρχικής περιόδου σταδιακής εφαρμογής και περιόδου σταδιακής κατάργησης.

Σε σχέση με τα ανωτέρω, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η μέγιστη διάρκεια της σύμβασης-πλαισίου των 6 ετών είναι νόμιμη.

Ωστόσο, το Κοινοβούλιο μπορεί να συμφωνήσει ότι οι αιτιολογήσεις που προβλέπονται για την παράταση της διάρκειας της παρούσας σύμβασης-πλαισίου είναι εφικτές. Ως εκ τούτου, οι εξηγήσεις για πιθανές μελλοντικές συμβάσεις-πλαίσια με διάρκεια μεγαλύτερη των 4 ετών θα είναι λεπτομερέστερες.

10.9. Το Κοινοβούλιο λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τη σύμβαση μίσθωσης για τις εγκαταστάσεις της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Μαδρίτη.

Το Κοινοβούλιο, μετά την υπό εξέταση διαδικασία που πραγματοποιήθηκε το 2011, ενίσχυσε περαιτέρω το εσωτερικό του πλαίσιο που διέπει τις συμβάσεις ακινήτων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μετά την έρευνα της τοπικής αγοράς.

Έχουν εγκριθεί ειδικές γραπτές κατευθυντήριες γραμμές και έχουν ενισχυθεί οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συστηματικότερη καταγραφή των διαφόρων σταδίων των διαδικασιών με διαπραγμάτευση που αφορούν συμβάσεις ακινήτων.

Το Κοινοβούλιο παραμένει πλήρως προσηλωμένο στη διασφάλιση τόσο της συμμόρφωσης με τον δημοσιονομικό κανονισμό όσο και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των κονδυλίων της Ένωσης.

10.26. Το Κοινοβούλιο λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Η διοίκηση του Κοινοβουλίου θεωρεί ότι το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο προβλέπει σαφώς ότι οι πολιτικές ομάδες έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των εσωτερικών κανόνων και τη συμμόρφωση με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Η διοίκηση του Κοινοβουλίου επιβεβαιώνει εκ νέου τη διαθεσιμότητά της να στηρίξει τη συνεπή εφαρμογή του εφαρμοστέου πλαισίου, μεταξύ άλλων μέσω καθοδήγησης, κατάρτισης και ad hoc διευκρινίσεων, κατά περίπτωση.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΣΗΜΕΙΟ 10.10

Έπειτα από τρεις ανεπιτυχείς προσπάθειες πρόσληψης υποψηφίου/-ήφιας με συγκεκριμένο προφίλ ΤΠ υπό σύμβαση-πλαίσιο με διαδοχική ανάθεση, αποφασίστηκε η παρέκκλιση από ένα εκ των προκαθορισμένων κριτηρίων για τον υπολογισμό των ετών πείρας, προκειμένου να εξασφαλιστεί τέταρτος υποψήφιος/-α με το προβλεπόμενο προφίλ αξιώσεων. Η απόφαση αυτή ήταν οικονομικά συμφέρουσα για το θεσμικό όργανο, δεδομένου ότι ο εναλλακτικός τρόπος εξασφάλισης υποψηφίου/-ήφιας θα συνεπαγόταν διαφορετικό προφίλ με υψηλότερο κόστος. Με τη συγκεκριμένη απόφαση εξασφαλίστηκε επίσης η δυνατότητα ανάληψης επείγουσας και πολύπλοκης εργασίας, ως εκ τούτου δόθηκε προτεραιότητα στην ευρύτερη αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και των επιδόσεων.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τις δαπάνες του τομέα 7 «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση» παραμένει κάτω από το όριο σημαντικότητας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα συστήματα ελέγχου και εποπτείας της παρείχαν εύλογες εγγυήσεις αξιοπιστίας σχετικά με τη νομιμότητα και τη κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων.

Αρκετές παρατηρήσεις αφορούν διαδικαστικά ζητήματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων τα οποία δεν έχουν ως αποτέλεσμα πραγματική οικονομική ζημία για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η Επιτροπή παρέχει περαιτέρω διευκρινίσεις και εξηγήσεις στις λεπτομερείς απαντήσεις που ακολουθούν.

Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και εφαρμόζει μέτρα για την ενίσχυση της διακυβέρνησης των δημόσιων συμβάσεων, την ενίσχυση της παρακολούθησης των διαδικασιών που σχετίζονται με τις συντάξεις και την περαιτέρω βελτίωση των ρυθμίσεων εσωτερικών δικλίδων.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Κανονικότητα των πράξεων

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με την απουσία γραπτού συμβατικού πλαισίου για την καταβολή των εξόδων μεταφοράς στο Λουξεμβούργο (**παράγραφος 10.6**), η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι εφαρμόζει την απόφαση C(2013)8971 περί καθορισμού των γενικών εκτελεστικών διατάξεων (ΓΕΔ) για τη χορήγηση του σχολικού επιδόματος. Το άρθρο 4 παράγραφος 2 της απόφασης καθορίζει τους όρους υπολογισμού του κόστους ανά μαθητή.

Η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ιδίως δύο σημεία. Πρώτον, οι ενώσεις γονέων τιμολογούν χωριστά κάθε θεσμικό όργανο ή οργανισμό της ΕΕ. Δεύτερον, το Γραφείο Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων (PMO) της Επιτροπής διαχειρίζεται μόνο τα τιμολόγια των ενώσεων γονέων που αφορούν το προσωπικό της Επιτροπής. Η Επιτροπή διασταυρώνει τους καταλόγους που παρέχουν οι ενώσεις γονέων με τις εσωτερικές πηγές δεδομένων (Sysper) προκειμένου να καθορίσει την επιλεξιμότητα για το σχολικό επίδομα. Αυτοί οι *εκ των υστέρων* έλεγχοι οδηγούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις στα επόμενα τιμολόγια που υποβάλλονται από ενώσεις γονέων (τόσο στο Λουξεμβούργο όσο και στις Βρυξέλλες). Το σύστημα αυτό έχει λειτουργήσει μέχρι σήμερα ικανοποιητικά και χωρίς να έχουν ανακύψει διαφορές. Ως εκ τούτου, ο κίνδυνος που επισήμανε το ΕΕΣ όσον αφορά την Επιτροπή δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να επισημοποιήσει τη διαδικασία με έγγραφο μνημόνιο συνεννόησης με την Association Transports de l'École Européenne (ATSEE). Παράλληλα, οι συζητήσεις με τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIBA) συνεχίζονται, με έδρα το Λουξεμβούργο, προκειμένου να διασφαλιστεί μια συντονισμένη προσέγγιση.

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με την αχρεωστήτως καταβληθείσα καταβολή αποζημίωσης επανεγκατάστασης σε συνταξιούχο (**παράγραφος 10.13**), η Επιτροπή αναγνωρίζει το σφάλμα που εντόπισε το ΕΕΣ σε μία πράξη. Έκτοτε, οι προληπτικοί έλεγχοι ενισχύθηκαν μέσω της ευαισθητοποίησης και της βελτίωσης του καταλόγου ελέγχου.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ευρήματα σχετικά με την ύπαρξη βασικής τεκμηρίωσης (**παράγραφος 10.14**) και σχετικά με τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης (**παράγραφος 10.17**) αποτελούν διαδικαστικά ζητήματα. Θα ήθελε να επισημάνει ότι λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για την περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων για κτίρια. Ο τυποποιημένος χειρισμός των φακέλων ακινήτων διασφαλίζει πλέον τεκμηριωμένα στάδια διερεύνησης, διακυβέρνησης και επικύρωσης. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι αυτά τα διαδικαστικά ζητήματα δεν έχουν ως αποτέλεσμα πραγματική οικονομική ζημία και δεν οδηγούν σε μετρήσιμη ζημία για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με την πράξη που συνδέεται με διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για κτίριο, η οποία εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (**παράγραφος 10.9** και **παράγραφος 10.19**), η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ των διαδικαστικών ελλείψεων του παρελθόντος και της αξιολόγησης της νομιμότητας και της κανονικότητας της συγκεκριμένης πληρωμής. Η πράξη πληρωμής του 2025 εκτελέστηκε σε πλήρη συμμόρφωση με την εφαρμοστέα σύμβαση μίσθωσης, τις συμβατικές υποχρεώσεις σε ισχύ και τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς.

Η Επιτροπή δεν είχε ουδέποτε τη δυνατότητα να διορθώσει ή να επανεξετάσει τις ελλείψεις που συνδέονταν με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων, οι οποίες δεν ενέπιπταν στην ευθύνη και τον έλεγχό της.

Τα συστήματα εσωτερικών δικλίδων της Επιτροπής εντόπισαν και αντιμετώπισαν τα ευρήματα σχετικά με τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση (**παράγραφος 10.15**). Η Επιτροπή εντόπισε και ανέφερε το ζήτημα αυτό ανεξάρτητα από το ΕΕΣ και το συμπεριέλαβε στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2025 του Γραφείου Υποδομών της Επιτροπής στις Βρυξέλλες (OIB). Το γεγονός ότι το ζήτημα εντοπίστηκε και αντιμετωπίστηκε εσωτερικά καταδεικνύει ότι τα συστήματα εσωτερικών δικλίδων της Επιτροπής λειτούργησαν αποτελεσματικά. Όσον αφορά τα ευρήματα σχετικά με την αναθεώρηση των τιμών (**παράγραφος 10.16**), η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ρήτρα αναθεώρησης των τιμών της σύμβασης-πλαισίου ήταν αντικειμενική, διαφανής και επαληθεύσιμη, όπως απαιτείται από τον δημοσιονομικό κανονισμό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την αξιολόγηση του ΕΕΣ.

Τα ευρήματα στην **παράγραφο 10.18** προκύπτουν από την εξέταση πράξης στην οποία προέβη το ΕΕΣ. Αφορά τη διάρκεια της παράτασης της σχετικής σύμβασης-πλαισίου που διαχειρίζεται η Επιτροπή. Η εν λόγω σύμβαση-πλαίσιο είχε ήδη αποτελέσει αντικείμενο της ίδιας παρατήρησης στην ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2024 (στην **παράγραφο 10.16**). Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι το νομικό κριτήριο (που ορίζεται από τον δημοσιονομικό κανονισμό) για την υπέρβαση του ορίου των 4 ετών ήταν δεόντως αιτιολογημένο και τηρήθηκε πλήρως και αποδεδειγμένα. Η αιτιολόγηση που παρέχεται στα έγγραφα της σύμβασης για την επέκταση της διάρκειας της σύμβασης-πλαισίου πέραν των τεσσάρων ετών είναι πλήρης, σκόπιμη και αναλογική. Η παράταση της διάρκειας της σύμβασης αποσκοπούσε στη δημιουργία συνθηκών που ευνοούν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό —όπως προκύπτει από τις διατάξεις των τευχών δημοπράτησης και το αποτέλεσμα της διαδικασίας— και στη διασφάλιση της συνέχειας των κρίσιμων υποδομών. Ο δημοσιονομικός κανονισμός απαιτεί αιτιολόγηση των συμβάσεων-πλαισίων που υπερβαίνουν τα τέσσερα έτη, όμως δεν επιβάλλει αιτιολόγηση για κάθε επιπλέον έτος πέραν του ορίου των τεσσάρων ετών. Το ποσοτικά προσδιορισμένο ποσοστό σφάλματος δεν αντικατοπτρίζει την πραγματική οικονομική ζημία και δεν μετρά πραγματική ζημία.

2. Εξέταση στοιχείων των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με τον προσδιορισμό των ευαίσθητων λειτουργιών εντός του ΡΜΟ [**παράγραφος 10.22 στοιχείο α)**], οι ευαίσθητες λειτουργίες έχουν προσδιοριστεί σε όλες τις μονάδες εντός του ΡΜΟ. Ωστόσο, η αξιολόγηση πρέπει να επανεξεταστεί, ιδίως υπό το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και των ενσωματωμένων δικλίδων. Η εν λόγω επανεξέταση έχει ήδη ολοκληρωθεί για μία μονάδα και μια δεύτερη μονάδα βρίσκεται κοντά στην ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας. Πρόκειται για μια διαδικασία σε εξέλιξη που θα καλύψει όλες τις μονάδες του ΡΜΟ.

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με τη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης και το σχετικό σχέδιο δράσης [**παράγραφος 10.22 στοιχείο β)**], το σχέδιο στρατηγικής για την καταπολέμηση της απάτης έχει ενσωματώσει παρατηρήσεις και συστάσεις που ελήφθησαν από την OLAF και επί του παρόντος υποβάλλεται σε αξιολόγηση από ομοτίμους.

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις σχετικά με τους αυτοματοποιημένους ελέγχους των κριτηρίων επιλεξιμότητας των συνταξιούχων για συνέχιση των συνταξιοδοτικών πληρωμών, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης του αρχείου με βεβαιώσεις ζωής και της επεξεργασίας των δηλώσεων ζωής (**παράγραφος 10.23**), η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της να ενισχύσει τις διαδικασίες συμμόρφωσης και παρακολούθησης στο πλαίσιο του ΡΜΟ. Βρίσκεται σε εξέλιξη μια άσκηση μεγάλης κλίμακας (που καλύπτει σχεδόν 600 συνταξιούχους) για την επαλήθευση και την παρακολούθηση των περιπτώσεων που δεν υπάρχουν βεβαιώσεις ζωής. Καταρτίζεται επίσημη διαδικασία για την επεξεργασία των δηλώσεων ζωής και της ταυτότητας των συνταξιούχων. Προς ενημέρωση, η διαδικασία επανεξέτασης των δικαιωμάτων πρόσβασης έχει ολοκληρωθεί και θα διενεργείται σε ετήσια βάση από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 10.1 – Ενίσχυση των ελέγχων για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των συνταξιούχων για συνέχιση είσπραξης της σύνταξής τους

Το ΡΜΟ οφείλει:

(a) να ενισχύσει τις διαδικασίες παρακολούθησης για τον εντοπισμό των συνταξιούχων που δεν διαθέτουν αρχείο με βεβαιώσεις ζωής και για τη σχετική μεταπαρακολούθηση· και

(b) να καθιερώσει επίσημες διαδικασίες για την επεξεργασία των δηλώσεων ζωής στο σύστημα ΤΠ και την επαλήθευση της ταυτότητας των συνταξιούχων.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: μέσα του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 10.1 στοιχείο α). Η Επιτροπή ενισχύει τις διαδικασίες συμμόρφωσης και παρακολούθησης στο πλαίσιο του ΡΜΟ. Βρίσκεται σε εξέλιξη μια διαδικασία μεγάλης κλίμακας (που καλύπτει σχεδόν 600 συνταξιούχους) για την επαλήθευση και την παρακολούθηση των περιπτώσεων που δεν υπάρχουν βεβαιώσεις ζωής.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 10.1 στοιχείο β). Καταρτίζεται επίσημη διαδικασία για την επεξεργασία των δηλώσεων ζωής και την επαλήθευση της ταυτότητας των συνταξιούχων.

Οι εν λόγω δράσεις αποτελούν μέρος των ευρύτερων προσπαθειών της Επιτροπής για την ενίσχυση των διαδικασιών συμμόρφωσης και παρακολούθησης στο πλαίσιο του ΡΜΟ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

10.6.

Όσον αφορά την παρατήρηση σχετικά με την απουσία γραπτού συμβατικού πλαισίου για την καταβολή των εξόδων μεταφοράς στο Λουξεμβούργο (σημείο 10.6.), το Δικαστήριο θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι το υφιστάμενο γενικό πλαίσιο για το Δικαστήριο, το οποίο παραμένει αμετάβλητο τα τελευταία 20 χρόνια, βασίζεται στην απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2004, με την οποία θεσπίζονται γενικές εκτελεστικές διατάξεις σχετικά με το άρθρο 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (στο εξής: απόφαση).

Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της απόφασης ρυθμίζει την ειδική περίπτωση της μεταφοράς μαθητών που οργανώνεται από ένωση γονέων (ATSEE), θεωρούνταν δε ανέκαθεν από τη διοίκηση του Δικαστηρίου ως η νομική βάση για τις πληρωμές. Η κατάσταση είναι πανομοιότυπη, εξ όσων γνωρίζουμε, όσον αφορά και τα λοιπά θεσμικά όργανα της Ένωσης, τα οποία έχουν εκδώσει παρόμοιες εκτελεστικές αποφάσεις.

Το υφιστάμενο σύστημα βασίζεται σε έναν ρεαλιστικό μηχανισμό στο πλαίσιο του οποίου οι διοικήσεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ενεργούν ως ενδιάμεσοι μεταξύ, αφενός, των υπαλλήλων τους και, αφετέρου, της ένωσης ATSEE. Στο πλαίσιο του συστήματος που ισχύει σήμερα, οι πληρωμές προς την ATSEE πραγματοποιούνται από κάθε θεσμικό όργανο για λογαριασμό των υπαλλήλων του, βάσει των δηλώσεων εκπαίδευσης που αυτοί έχουν υποβάλει. Με άλλα λόγια, οι πληρωμές προς την ATSEE από το Δικαστήριο είναι, κατά την άποψή μας, απλώς πληρωμές που γίνονται (έμμεσα) προς τους γονείς βάσει του άρθρου 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

Το Δικαστήριο συγκρίνει τους καταλόγους που του παρέχει η ATSEE με τις εσωτερικές πηγές δεδομένων που το ίδιο διατηρεί (Sysper) προκειμένου να εξακριβώσει την επιλεξιμότητα όσον αφορά τη χορήγηση σχολικού επιδόματος. Βάσει αυτών των εκ των υστέρων ελέγχων πραγματοποιούνται δημοσιονομικές διορθώσεις στα τιμολόγια που υποβάλλει στη συνέχεια η ATSEE. Παρά την απουσία τυπικής συμφωνίας με την ATSEE, το Δικαστήριο δεν έχει μέχρι στιγμής εμπλακεί σε διενέξεις ούτε έχει αντιμετωπίσει δυσχέρειες κατά τη διόρθωση σφαλμάτων στην τιμολόγηση.

Πάντως, το Δικαστήριο θεωρεί ότι είναι σκόπιμο να προβλεφθεί τυπικώς η διαδικασία σε γραπτό μνημόνιο συνεργασίας με την ATSEE, ώστε να προσδιοριστούν σαφέστερα οι αρμοδιότητες όλων των ενδιαφερόμενων μερών· συνεχίζονται οι συζητήσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης που είναι εγκατεστημένα στο Λουξεμβούργο, προκειμένου να διασφαλιστεί μια συντονισμένη προσέγγιση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Σημεία 10.5, 10.18 και 10.20

Η διοίκηση του ΕΕΣ δεν ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση της διαδικασίας σύναψης της εν λόγω σύμβασης-πλαισίου.

Η σύμβαση καλύπτει εξοπλισμό και επαγγελματικές υπηρεσίες προς υποστήριξη των κρίσιμων υποδομών ΤΠΕ του οργάνου, όπου η συνέχεια, η σταθερότητα και η μακροπρόθεσμη στήριξη έχουν καθοριστική σημασία. Οι υπό συζήτηση τεχνολογίες δεν είναι συνήθη εμπορικά προϊόντα αλλά βασικές συνιστώσες κρίσιμων από λειτουργική άποψη συστημάτων. Η αντικατάσταση των τεχνολογιών αυτών ή η μετάβαση από τη μία στην άλλη συνεπάγεται σημαντικούς τεχνικούς, λειτουργικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους.

Στο πλαίσιο αυτό, η αντικατάσταση των εν λόγω τεχνολογιών ανά τετραετία θα μπορούσε να είναι δυσανάλογα επαχθής. Το ΕΕΣ διαθέτει περιορισμένους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την τακτική ανανέωση τεχνολογίας μεγάλης κλίμακας αυτού του είδους. Μια τέτοια προσέγγιση θα δημιουργούσε σημαντικό κόστος μετάβασης από τη μία τεχνολογία στην άλλη, θα αύξανε τους λειτουργικούς κινδύνους και ενδεχομένως θα έθετε σε κίνδυνο τη συνέχεια βασικών υπηρεσιών.

Οι ίδιες εκτιμήσεις ισχύουν και για τις επαγγελματικές υπηρεσίες που καλύπτονται από τη σύμβαση. Δεδομένου του περιορισμένου αριθμού του προσωπικού υποστήριξης εντός του οργάνου, η διατήρηση της συνέχειας της εμπειρογνωσίας και των γνώσεων σχετικά με το τεχνικό περιβάλλον είναι άκρως σημαντική. Οι συχνές αλλαγές αναδόχων θα είχαν ως αποτέλεσμα απώλεια γνώσεων, πρόσθετες προσπάθειες ένταξης και επιμόρφωσης, καθώς και αυξημένο λειτουργικό κίνδυνο.

Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη η διάρθρωση της αγοράς όσον αφορά τις εν λόγω λύσεις. Η παρατεταμένη διάρκεια μιας σύμβασης μπορεί να εξασφαλίσει επαρκές ενδιαφέρον από την αγορά και την κατάλληλη συμμετοχή, στοιχεία χωρίς τα οποία θα μπορούσε να μειωθεί η διαθεσιμότητα των τεχνικών λύσεων και των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης που απαιτούνται για τη διατήρηση κρίσιμων υποδομών.

Επιπλέον, η σύμβαση-πλαίσιο δεν εγγυάτο καμία επιχειρηματική δραστηριότητα για τους αναδόχους, καθώς οι περισσότερες αγορές εξακολουθούσαν να υπόκεινται σε εκ νέου προκήρυξη διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, η παρατεταμένη διάρκεια δεν εξασφάλιζε καμία αποκλειστική θέση στην αγορά για κανέναν προμηθευτή, αλλά μάλλον διασφάλιζε τη συνέχεια της σύναψης συμβάσεων με ανταγωνιστικές διαδικασίες.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει το κεφάλαιο 11 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) σχετικά με τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ).

Το 2025 η Επιτροπή αξιολόγησε 37 αιτήματα πληρωμής που κάλυπταν 1 174 ορόσημα και τιμές-στόχους, 11 εκ των οποίων διαπιστώθηκε ότι δεν είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά. Εκταμίευσε 87,3 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις και δάνεια με βάση 1 163 ορόσημα και τιμές-στόχους που είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά, εκ των οποίων τρία αφορούσαν την άρση των αναστολών που εκδόθηκαν το 2025. Το ΕΕΣ εξέτασε 420 ορόσημα και τιμές-στόχους, τα οποία κάλυπταν όλες τις πληρωμές επιχορηγήσεων. Από αυτά, το ΕΕΣ εντόπισε ευρήματα «με οικονομική επίπτωση» μόνο για 16 ορόσημα και τιμές-στόχους που σχετίζονταν με εννέα πληρωμές σε εννέα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Όσον αφορά τα υπόλοιπα 404 ορόσημα και τιμές-στόχους που ελέγχθηκαν, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 96 % του ελεγχθέντος πληθυσμού, το ΕΕΣ δεν εντόπισε οικονομικά ζητήματα.

Όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα 16 ευρήματα του ΕΕΣ με οικονομική επίπτωση (**σημείο 11.11**) αντιπροσωπεύουν το 1,5 % των συνολικών ορόσημων και τιμών-στόχων που σχετίζονται με τις επιχορηγήσεις που αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή το 2025.

Τα 10 ευρήματα του ΕΕΣ για τα οποία το ΕΕΣ διαφωνεί με την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την «ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων και των τιμών-στόχων» οφείλονται σε ειδικές κατά περίπτωση διαφορές στην ερμηνεία από το ΕΕΣ είτε των νομικών απαιτήσεων που έθεσε το Συμβούλιο είτε των αποδεικτικών στοιχείων που παρασχέθηκαν από το οικείο κράτος μέλος για να αποδείξει ότι πληρούνταν οι απαιτήσεις. Η Επιτροπή αξιολόγησε προσεκτικά τις αναλύσεις και τα συμπεράσματα του ΕΕΣ για κάθε περίπτωση και εμμένει στην άποψή της ότι τα ορόσημα και οι τιμές-στόχοι εκπληρώθηκαν ικανοποιητικά για σχεδόν όλες τις υποθέσεις που αξιολόγησε θετικά το 2025. Όσον αφορά ένα ορόσημο, η Επιτροπή, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε το ΕΕΣ, απέστειλε σχέδιο έκθεσης επανεξέτασης στο οικείο κράτος μέλος ζητώντας πρόσθετες πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία για την ικανοποιητική εκπλήρωση του εν λόγω ορόσημου, σύμφωνα με το άρθρο 12 της συμφωνίας χρηματοδότησης του ΜΑΑ. Η Επιτροπή εκτιμά, βάσει πρόσθετων αποδεικτικών στοιχείων που παρασχέθηκαν από το κράτος μέλος, ότι το ορόσημο εκπληρώθηκε ικανοποιητικά. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ευχαριστεί το ΕΕΣ για την διεξοδική του ανάλυση. Η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι, εάν είχε συμφωνήσει με τα ευρήματα του ΕΕΣ, θα είχε εφαρμόσει τη δημοσιευμένη μεθοδολογία της για τις αναστολές[1] με διαφορετικό τρόπο σε ορισμένες περιπτώσεις, ώστε να ληφθεί πλήρως υπόψη η πρόοδος κατά την εφαρμογή και/ή η σημασία του μέτρου.

Τα υπόλοιπα τέσσερα ευρήματα του ΕΕΣ σχετικά με την περίοδο επιλεξιμότητας του ΜΑΑ και τα δύο ευρήματα του ΕΕΣ σχετικά με τη «διπλή χρηματοδότηση» βασίζονται σε διαφορές στην ερμηνεία των νομικών διατάξεων του κανονισμού ΜΑΑ. Αυτές οι ερμηνευτικές διαφορές οδήγησαν στα παρόμοια

[1] COM(2023) 99 final της 21.2.2023: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας δύο χρόνια μετά — Ένα μοναδικό μέσο στο επίκεντρο του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού της ΕΕ.

ευρήματα του ΕΕΣ κατά τα προηγούμενα έτη και η πρακτική αυτή αναμένεται να συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του ΜΑΑ. Σε συνέχεια των συστάσεων του ΕΕΣ, η Επιτροπή δημοσίευσε καθοδήγηση σχετικά με τη διπλή χρηματοδότηση και την επιλεξιμότητα[2]. Ωστόσο, το ΕΕΣ ερμηνεύει και τα δύο ζητήματα (διπλή χρηματοδότηση και επιλεξιμότητα) διαφορετικά από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η εκ μέρους της ερμηνεία των νομικών διατάξεων συνάδει πλήρως με το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο και επισημαίνει ότι δεν μπορεί να επιλύσει τις διαφορές στο παρόν στάδιο της εφαρμογής, δεδομένης της λήξης ισχύος του ΜΑΑ τον Δεκέμβριο του 2026. Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά την άποψή της, τα ευρήματα σχετικά με ζητήματα επιλεξιμότητας δεν επηρεάζουν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πληρωμών στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Όπως αναφέρεται στην απάντηση της Επιτροπής στις ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για το 2022, το 2023 και το 2024, μετά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των μέτρων από την Επιτροπή κατά την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), το Συμβούλιο αποφασίζει μέσω εκτελεστικής απόφασης που εκδίδει (ΕΑΣ) αν ένα μέτρο είναι επιλέξιμο ή όχι. Στο στάδιο της πληρωμής, η Επιτροπή δεν μπορεί να παρακάμψει το Συμβούλιο σχετικά με το αν ένα μέτρο είναι επιλέξιμο ή όχι. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ελέγχει αν τα αποδεικτικά στοιχεία συμμορφώνονται με την έννοια της ημερομηνίας έναρξης της επιλεξιμότητας που εφαρμόζεται τόσο από την ίδια όσο και από τα κράτη μέλη, αλλά επιβεβαιώνει ότι δεν ελέγχει τη συμμόρφωση με την ερμηνεία του ΕΕΣ.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, το ΕΕΣ αναφέρει ευρήματα «αδυναμιών» σε σχέση με την προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής (**σημείο 11.22**), τα δικαιολογητικά των κρατών μελών κατά την υποβολή αιτημάτων πληρωμής (**σημείο 11.38**) και τον σχεδιασμό των μέτρων στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου (**σημείο 11.51**). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σε πολλές περιπτώσεις, το ΕΕΣ αναφέρει πολλαπλά ευρήματα που βασίζονται σε μία και μόνο υπόθεση. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, το εύρημα ότι μια τιμή-στόχος δεν εκπληρώθηκε ικανοποιητικά και, δεδομένου ότι η Επιτροπή κατέληξε σε διαφορετικό συμπέρασμα, το ΕΕΣ αναφέρει επίσης «αδυναμία στην αξιολόγηση της Επιτροπής». Η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι, για περισσότερα από τα μισά ορόσημα ή τιμές-στόχο στα οποία το ΕΕΣ εντοπίζει ζητήματα, αναφέρονται δύο ή περισσότερα ευρήματα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο αριθμός των οροσήμων και των τιμών-στόχου για τα οποία το ΕΕΣ εντοπίζει ευρήματα παρέχει ακριβέστερο δείκτη του αριθμού των διακριτών ζητημάτων απ' ό,τι ο συνολικός αριθμός των ευρημάτων, καθώς αρκετά ευρήματα μπορεί να αφορούν το ίδιο ορόσημο ή την ίδια τιμή-στόχο.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση των συστάσεων ελέγχου. Το αποτέλεσμα αυτό επιτεύχθηκε μέσω σαφώς καθορισμένης μεθοδολογίας, συνεχούς και στενής συνεργασίας με τα κράτη μέλη, καθώς και αυστηρής μεταπαρακολούθησης από την Επιτροπή. Η τελική φάση και το κλείσιμο του ΜΑΑ δεν σηματοδοτούν το τέλος της μεταπαρακολούθησης των συστάσεων του ελέγχου· αντιθέτως, η Επιτροπή θα διατηρήσει αυστηρή εποπτεία της υλοποίησής τους κατά την τρέχουσα περίοδο, για την οποία η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι οι ελεγκτικές εργασίες της σχετικά με τον ΜΑΑ θα συνεχιστούν το 2027 και μετέπειτα.

Όσον αφορά τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ εντόπισε ορισμένες μεμονωμένες παρατυπίες στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και στις διαδικασίες κρατικών ενισχύσεων. Η Επιτροπή θα καθορίσει την κατάλληλη μεταπαρακολούθηση των εν λόγω ευρημάτων όσον αφορά τα οικεία κράτη μέλη. Ωστόσο, οι παρατυπίες αυτές δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πληρωμών, δεδομένου ότι η εκταμίευση των πληρωμών σε επίπεδο ΕΕ προς τα κράτη μέλη βασίζεται αποκλειστικά στην ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών οροσήμων και τιμών-στόχου. Ειδικότερα, όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την ερμηνεία του ΕΕΣ ότι παραβιάστηκε στη Δανία ο κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Όσον αφορά ένα άλλο κράτος μέλος (Γαλλία), η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι τα

[2] COM(2024) 474 final, παράρτημα II, *Επιλεξιμότητα των μέτρων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας — ημερομηνία έναρξης των επιλέξιμων μέτρων* και παράρτημα IV, *Η έννοια της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας*.

ευρήματα του ΕΕΣ έχουν διαδικαστικό χαρακτήρα (π.χ. έλλειψη διαδρομής ελέγχου) (**σημείο 11.37**). Γενικότερα, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν την ευθύνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους ισχύοντες κανόνες, όπου τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή τυχόν μέτρα κρατικών ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών απαλλαγής για τις κρατικές ενισχύσεις.

Το ΕΕΣ αναφέρει επίσης έναν νέο άξονα εργασίας για την ανάλυση της τροποποίησης των ΕΑΣ. Ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να ζητούν την τροποποίηση των ΕΑΣ όταν «η επίτευξη του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών ορόσημων και στόχων, πάψει να είναι εφικτή, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου»[3], δηλαδή για την αντιμετώπιση των προκλήσεων υλοποίησης. Η Επιτροπή αξιολογεί κάθε αίτημα βάσει λεπτομερούς ανάλυσης σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στον κανονισμό ΜΑΑ[4]. Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης, η Επιτροπή δημοσιεύει πρόταση νέας εκτελεστικής απόφασης προς εξέταση από το Συμβούλιο, το οποίο λαμβάνει την τελική απόφαση. Σύμφωνα με τη βούληση του νομοθέτη βάσει της οποίας τα ορόσημα και οι τιμές-στόχοι πρέπει να είναι εφικτά, τα κράτη μέλη μπορούν, για παράδειγμα, να ζητήσουν τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής ενός μέτρου και την αναλογική μείωση της εκτίμηση κόστους του (εφόσον το συνολικό εκτιμώμενο κόστος εξακολουθεί να ανταποκρίνεται στο κονδύλιο) ή την εξάλειψη περιττών ενδιάμεσων ορόσημων για τη μείωση του διοικητικού φόρτου. Μολονότι λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες που εκφράζει το ΕΕΣ σχετικά με την τήρηση εσωτερικών αρχείων, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι τροποποιήσεις πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τη νομική βάση.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ δεν εκδίδει περαιτέρω συστάσεις σχετικά με τον ΜΑΑ, δεδομένης της λήξης ισχύος του τον Δεκέμβριο του 2026 (**σημείο 11.62**), και εκφράζει την ικανοποίησή της για την εν λόγω ρεαλιστική προσέγγιση. Όσον αφορά τις συστάσεις που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για το 2022, το 2023 και το 2024, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι συστάσεις έχουν υλοποιηθεί στον βαθμό που έγιναν δεκτές στις αρχικές απαντήσεις της.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις πληρωμής και επιλεξιμότητας

Εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου

Το κράτος μέλος, για να λάβει πληρωμή στο πλαίσιο του ΜΑΑ, πρέπει να επιτύχει ένα σύνολο προκαθορισμένων ορόσημων (ποιοτικοί δείκτες) και τιμών-στόχου (ποσοτικοί δείκτες) που μετρούν την πρόοδο της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο ΣΑΑ. Ο κανονισμός ΜΑΑ απαιτεί από την Επιτροπή να αξιολογεί αν έχει «εκπληρωθεί ικανοποιητικά» κάθε ορόσημο και στόχος. Τον Φεβρουάριο του 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε πλαίσιο όπου περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο διενεργεί την αξιολόγησή της σχετικά με το αν ένα ορόσημο ή μια τιμή-στόχος έχει εκπληρωθεί ικανοποιητικά σύμφωνα με τη νομική βάση[5]. Η Επιτροπή, για κάθε ορόσημο ή τιμή-στόχο, εξετάζει όλα

[3] Άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: κανονισμός ΜΑΑ).

[4] Κανονισμός ΜΑΑ, άρθρο 22 και παράρτημα V.

[5] COM(2023) 99 final, παράρτημα I, «Πλαίσιο για την αξιολόγηση των οροσήμων και των στόχων στο πλαίσιο του κανονισμού ΜΑΑ».

τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχει το κράτος μέλος και παρουσιάζει την ανάλυσή της σε δημόσια «προκαταρκτική αξιολόγηση»[6]. Η Επιτροπή, πριν από την έκδοση απόφασής της και την πραγματοποίηση της πληρωμής, λαμβάνει τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής και ειδικής επιτροπής εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών σχετικά με την προκαταρκτική αξιολόγηση[7]. Αναφορικά με τα σημεία **11.13** και **11.14**, η Επιτροπή θεωρεί ότι κάθε απόφαση πληρωμής λαμβάνεται με διαφάνεια και υπόκειται σε αυστηρό έλεγχο.

Το ΕΕΣ, από τα 420 ορόσημα και τιμές-στόχους που έλεγξε, κατέληξε, σε 10 περιπτώσεις, σε διαφορετική άποψη από την Επιτροπή. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η άποψη αυτή οφειλόταν, όπως και τα προηγούμενα έτη, είτε σε διαφορετική ερμηνεία των απαιτήσεων είτε σε διαφορετική ερμηνεία του αν τα στοιχεία που παρασχέθηκαν αποδεικνύουν ότι πληρούνταν οι εν λόγω απαιτήσεις.

Όσον αφορά την εκπλήρωση του ορόσημου B5Z της Πολωνίας για την «Έναρξη ισχύος του κανονισμού που καθορίζει πρότυπα ποιότητας για τα στερεά καύσιμα βιομάζας» (**πλαίσιο 11.1**), η Επιτροπή έκρινε ότι το ορόσημο B5Z απαιτούσε την έναρξη ισχύος κανονισμού για τον καθορισμό προτύπων ποιότητας για συσσωματώματα ξύλου και πλίνθους ξύλου (και όχι για το σύνολο της βιομάζας που προορίζεται για οικιακή χρήση· εξαιρώντας, ειδικότερα, τους κανονισμούς κατά της αιθαλομίχλης). Την ερμηνεία αυτήν υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων παραγόντων, η περιγραφή του μέτρου στην ΕΑΣ, αποδεικτικά στοιχεία πριν από την έγκριση του αρχικού ΣΑΑ, καθώς και το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο κατάρτισης του ΣΑΑ, το νομικό πλαίσιο της Πολωνίας δεν διέθετε κατάλληλα πρότυπα ποιότητας για τα συσσωματώματα ξύλου. Αντιθέτως, υπήρχαν ήδη κατάλληλα πρότυπα ποιότητας για άλλα είδη στερεών καυσίμων βιομάζας, συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα των περιφερειακών κανονισμών κατά της αιθαλομίχλης. Σε αυτήν τη βάση, η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη του ΕΕΣ ότι το ορόσημο δεν εκπληρώθηκε ικανοποιητικά. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, εάν γινόταν δεκτή η ερμηνεία του ΕΕΣ σχετικά με τις απαιτήσεις του ορόσημου (σύμφωνα με την οποία η εκπλήρωση του ορόσημου θα έπρεπε να έχει καλύψει άλλα είδη στερεής βιομάζας, όπως τα καυσόξυλα), το μέτρο θα είχε θεωρηθεί μη επιλέξιμο για στήριξη από τον ΜΑΑ και όχι μη ικανοποιητικά εκπληρωθέν. Αυτό οφείλεται στο ότι τα εν λόγω πρότυπα ποιότητας θεσπίστηκαν και εφαρμόστηκαν στην Πολωνία πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2020.

[6] Όλα τα έγγραφα είναι διαθέσιμα μέσω των ειδικών ανά χώρα ιστοτόπων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/country-pages_el.

[7] Επιτροπή μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας· όλα τα έγγραφα των συνεδριάσεων διατίθενται στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/committees/C102400/consult?lang=el.

Όσον αφορά τα δύο ορόσημα της Πολωνίας για τον δικαστικό τομέα (**σημείο 11.14**), η Επιτροπή εμμένει στις απαντήσεις της στην ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2024[8]. Η Επιτροπή σημειώνει ότι εκταμίευσε κονδύλια για τα εν λόγω ορόσημα ήδη το 2024. Το ΕΕΣ παρέχει ενημέρωση σχετικά με την υπόθεση αυτήν από το 2024 στην ετήσια έκθεση για το 2025, αλλά εξακολουθεί να μην καταλήγει σε συμπέρασμα με τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ αναμένει τις μελλοντικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτού καταλήξει σε κάποιο συμπέρασμα. Η Επιτροπή σημειώνει ότι έπρεπε να εξακριβώσει την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης της Πολωνίας το 2024 βάσει της υφιστάμενης νομολογίας κατά τον χρόνο της αξιολόγησης και δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει αποφάσεις που θα εκδοθούν μετά από έτη για να καθορίσει αν εκπληρώθηκαν ικανοποιητικά τα ορόσημα. Η Επιτροπή εμμένει στην αξιολόγησή της σχετικά με τα ορόσημα, όπως εξηγείται στη σχετική προκαταρκτική αξιολόγηση[9].

Περίοδος επιλεξιμότητας του ΜΑΑ

Όσον αφορά τα τέσσερα ευρήματα σχετικά με την περίοδο επιλεξιμότητας του ΜΑΑ, όπως επισημαίνεται επίσης από το ΕΕΣ (**σημεία 11.15** έως **11.17**), εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορετικές ερμηνείες μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, αφενός, και του ΕΕΣ, αφετέρου, όσον αφορά την «έναρξη» ενός μέτρου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή παραπέμπει στις απαντήσεις της στις ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για το 2023 και το 2024[10].

Ανταποκρινόμενη σε προηγούμενη σύσταση του ΕΕΣ[11], τον Οκτώβριο του 2024 η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσθετη καθοδήγηση[12] στην οποία περιγράφονταν οι δύο δοκιμές που εφάρμοσε για τη διασφάλιση συνεκτικής προσέγγισης: 1) «Η υλοποίηση του προτεινόμενου μέτρου ξεκίνησε την 1η Φεβρουαρίου 2020 ή μετά την ημερομηνία αυτήν;»· και 2) «Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την εν λόγω υλοποίηση άρχισαν την 1η Φεβρουαρίου 2020 ή μετά την ημερομηνία αυτήν; Πιο συγκεκριμένα, έχει καταγραφεί το σύνολο των δαπανών [σε όρους του ευρωπαϊκού συστήματος λογαριασμών (ΕΣΛ 2010)] μετά την 1η Φεβρουαρίου 2020;». Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα μέτρα για τα οποία το ΕΕΣ αναφέρει αυτό το είδος ευρήματος πέρασαν επιτυχώς τις δύο δοκιμές.

Διπλή χρηματοδότηση

Όπως επισημαίνεται στην απάντηση στις ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για το 2022 και το 2024[13] και στην απάντηση σε ειδική έκθεση του ΕΕΣ για το θέμα αυτό, το ΕΕΣ εφαρμόζει διαφορετική έννοια της «διπλής χρηματοδότησης» απ' ό,τι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Το ΕΕΣ θεωρεί ότι «διπλή χρηματοδότηση μπορεί να προκύψει όταν οι ίδιες υποκείμενες δαπάνες για ένα ορόσημο ή για μια τιμή-στόχο χρηματοδοτηθούν δύο φορές και/ή όταν τα ίδια παραδοτέα δηλωθούν, και επομένως χρηματοδοτηθούν, εις διπλούν» (**σημείο 11.19**). Αντιθέτως, η Επιτροπή ακολουθεί την έννοια της διπλής χρηματοδότησης που ορίζεται στον κανονισμό ΜΑΑ, σύμφωνα με την οποία «η στήριξη στο πλαίσιο του μηχανισμού παρέχεται επιπρόσθετα στη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και μέσων της Ένωσης. Έργα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεις μπορούν να λαμβάνουν

[8] Απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για το 2024, σ. 485-486.

[9] Βλ. Positive preliminary assessment of the satisfactory fulfilment of milestones and targets related to the first payment request submitted by Poland on 15 December 2023, transmitted to the Economic and Financial Committee by the European Commission (Θετική προκαταρκτική αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης των οροσήμων και των στόχων που σχετίζονται με την πρώτη αίτηση πληρωμής που υπέβαλε η Πολωνία στις 15 Δεκεμβρίου 2023, η οποία διαβιβάστηκε στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) (52bd45c7-da37-4ba0-b623-95da8cdad7f9_en).

[10] Απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για το 2023, σ. 485.

[11] Απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για το 2023, σ. 491.

[12] COM(2024) 474 final, παράρτημα II: «*Επιλεξιμότητα των μέτρων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας — ημερομηνία έναρξης των επιλέξιμων μέτρων*».

[13] Απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για το 2022, σ. 453· απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 της ετήσιας έκθεσης του ΕΕΣ για το 2024, σ. 486.

στήριξη από άλλα προγράμματα και μέσα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω στήριξη δεν καλύπτει τις ίδιες δαπάνες». Αυτό σημαίνει ότι η στήριξη της ΕΕ για ένα μόνο μέτρο μπορεί να προέρχεται από περισσότερα του ενός μέσα, υπό την προϋπόθεση ότι «δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες». Εν προκειμένω, τόσο στον δημοσιονομικό κανονισμό όσο και στον κανονισμό ΜΑΑ, η έννοια της διπλής χρηματοδότησης συνδέεται με τις δαπάνες. Η Επιτροπή έχει παράσχει καθοδήγηση[14], στην οποία επεξηγείται ο τρόπος εφαρμογής της έννοιας της διπλής χρηματοδότησης με βάση τις δαπάνες στη λογική εφαρμογής του ΜΑΑ που βασίζεται στις επιδόσεις.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι η συμπερίληψη μεταρρυθμίσεων στα ΣΑΑ, οι οποίες ως επί το πλείστον δεν συνεπάγονται κόστος, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη θετική αξιολόγηση των ΣΑΑ και, ως εκ τούτου, προβλέπεται ρητώς και μάλιστα απαιτείται στον κανονισμό ΜΑΑ. Διάφορες αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού ΜΑΑ αναφέρουν πιθανά μεταρρυθμιστικά μέτρα τα οποία δεν είναι πιθανό να έχουν άμεσες δαπάνες, όπως μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου ή την ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου, καθιστώντας έτσι σαφές ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αναμένουν ή ακόμα και απαιτούν να συμπεριληφθούν στα ΣΑΑ μέτρα μηδενικού κόστους. Σε πολλές περιπτώσεις, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν δαπάνες που να σχετίζονται με την υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων, το κράτος μέλος δηλώνει «μηδενικό κόστος» στην εκτίμηση κόστους που υποβάλλει κατά την κατάρτιση του οικείου ΣΑΑ. Σύμφωνα με την έννοιά του, το ΕΕΣ θεωρεί τις εν λόγω δράσεις, τις οποίες τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να αναλάβουν με πόρους εκτός των κονδυλίων του ΜΑΑ, ως «χρηματοδοτούμενες» ή «διπλά χρηματοδοτούμενες» εάν υπάρχει συνεισφορά και από άλλα ταμεία της ΕΕ.

Το εύρημα σχετικά με τη «διπλή χρηματοδότηση», το οποίο αναφέρει το ΕΕΣ σε σχέση με το ορόσημο 144 της Λετονίας για την «Υιοθέτηση της χαρτογράφησης των ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης» (**πλαίσιο 11.2**), καταδεικνύει το ζήτημα αυτό. Μολονότι το ΕΕΣ αναφέρει ότι «η χαρτογράφηση των ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης είχε ήδη χρηματοδοτηθεί πλήρως στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ», η Επιτροπή θεωρεί ότι, εξ ορισμού, δεν μπορεί να υπάρξει διπλή χρηματοδότηση στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι το κράτος μέλος δεν έχει υποβάλει κόστος σε σχέση με το εν λόγω ορόσημο. Επιπλέον, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) δεν παρέχει στο κράτος μέλος κονδύλια, αλλά απαιτεί από το κράτος μέλος να διαθέσει προσωπικό και πόρους για την υποστήριξη της υλοποίησης του έργου. Ως εκ τούτου, ο ΜΑΑ δεν θα μπορούσε να έχει καλύψει το ίδιο κόστος με το TSI. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε στήριξη που έχει παρασχεθεί, το TSI δεν μπορεί από μόνο του να διασφαλίσει την «υιοθέτηση» μιας τέτοιας στρατηγικής, η οποία εξαρτάται από τις δράσεις και τη στήριξη των εθνικών αρχών.

2. Εξέταση επιλεγμένων συστημάτων παρακολούθησης και δικλίδων

Αδυναμίες που σχετίζονται με την αξιολόγηση αιτημάτων πληρωμής

Το ΕΕΣ επισημαίνει 40 περιπτώσεις «αδυναμιών στην αξιολόγηση της Επιτροπής» (**σημείο 11.22**). Αυτές αφορούν ευρύ φάσμα ευρημάτων που καλύπτουν, για παράδειγμα, την έλλειψη ειδικής τεκμηρίωσης ή το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε ειδικά ένα στοιχείο το οποίο το ΕΕΣ θεωρεί ότι θα έπρεπε να είχε ελεγχθεί. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ορισμένα από τα ευρήματα αυτά, αλλά διαφωνεί με τα περισσότερα.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ εντόπισε 12 αναφερόμενες «αδυναμίες στην αξιολόγηση της Επιτροπής» (**σημείο 11.22**) όσον αφορά ευρήματα με οικονομική επίπτωση. Στις περιπτώσεις που το

[14] COM(2024) 474 final, παράρτημα IV, «*Η έννοια της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας*».

ΕΕΣ θεωρεί ότι ένα ορόσημο ή μια τιμή-στόχος δεν εκπληρώθηκε και η Επιτροπή έχει καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα, το ΕΕΣ αναφέρει το συμπέρασμα αυτό επίσης ως «αδυναμία». Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΕΕΣ αναφέρει για ένα και μόνο ορόσημο ή τιμή-στόχο διάφορες αδυναμίες χωρίς οικονομική επίπτωση [π.χ. ένα «ασαφώς καθορισμένο ορόσημο ή τιμή-στόχο» (**σημείο 11.53**) παράλληλα με μια «αδυναμία στην αξιολόγηση της Επιτροπής»]. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο αριθμός των οροσήμων και των τιμών-στόχου για τα οποία το ΕΕΣ εντοπίζει ευρήματα παρέχει ακριβέστερο δείκτη του αριθμού των διακριτών ζητημάτων απ' ό,τι ο συνολικός αριθμός των ευρημάτων.

Όσον αφορά το παράδειγμα της τιμής-στόχου 193 της Κύπρου για «Μείωση των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων για την έκδοση τίτλου ιδιοκτησίας είτε με την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας είτε με την απόρριψη των υποθέσεων» (**πλαίσιο 11.3**), το ΕΕΣ θεωρεί ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε προβεί σε περαιτέρω επαληθεύσεις. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αξιολόγησή της ήταν κατάλληλη και επισημαίνει ότι το ΕΕΣ ζήτησε και εξέτασε πρωτογενή αποδεικτικά στοιχεία σε δειγματοληπτική βάση και δεν εντόπισε αποκλίσεις, επιβεβαιώνοντας την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης.

Το ΕΕΣ αναφέρει επίσης τέσσερις «αδυναμίες στα αιτήματα πληρωμής», καθώς θεωρεί ότι οι διαχειριστικές δηλώσεις περιείχαν εν μέρει ανακριβείς πληροφορίες (**σημείο 11.38**). Η Επιτροπή αναγνωρίζει τα ευρήματα, αλλά δεν συμφωνεί με όλες τις περιπτώσεις και υπενθυμίζει ότι οι εθνικές αρχές υποβάλλουν τη διαχειριστική δήλωση με βάση την κρίση τους και τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους κατά τον χρόνο υποβολής. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η διαχειριστική δήλωση συνοδεύεται από εκτενή τεκμηρίωση και, ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται να περιέχει κάθε πληροφορία, καθώς και ότι η διαδικασία αξιολόγησης παρέχει ευρεία δυνατότητα στις διαχειριστικές αρχές να παρέχουν και στην Επιτροπή να ζητεί πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε όλες τις περιπτώσεις που εντόπισε το ΕΕΣ, στις οποίες οι σχετικές πληροφορίες δεν βρέθηκαν στη διαχειριστική δήλωση ως επιφύλαξη, ήταν διαθέσιμες στην πλήρη τεκμηρίωση του αιτήματος πληρωμής.

Συστάσεις σε συνέχεια ελέγχων της Επιτροπής

Το ΕΕΣ αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει σημειώσει η Επιτροπή όσον αφορά την υλοποίηση των συστάσεων ελέγχου της (**σημείο 11.26**), αλλά σημειώνει ότι ορισμένες «κρίσιμες» και «πολύ σημαντικές» συστάσεις παραμένουν ανοικτές κατά το τελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ.

Από την έναρξη της λειτουργίας του μηχανισμού, η Επιτροπή έχει εκδώσει περισσότερες από 2 700 συστάσεις ελέγχου και στα 27 κράτη μέλη. Έως τις 28 Μαΐου 2026 η συντριπτική πλειονότητα αυτών (91 %) είχε ήδη κλείσει ή είχε αξιολογηθεί προκαταρκτικά από την Επιτροπή ως λήξασα. Το αποτέλεσμα αυτό επιτεύχθηκε μέσω σαφώς καθορισμένης μεθοδολογίας. Η Επιτροπή εφαρμόζει συντηρητική προσέγγιση και περατώνει τις συστάσεις ελέγχου μόνο σε περίπτωση που το κράτος μέλος υποβάλει επαρκή, αξιόπιστα και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία για την υλοποίηση. Το αποτέλεσμα αυτό αντανακλά επίσης τη συνεχή και στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, καθώς και την αυστηρή μεταπαρακολούθηση από την Επιτροπή. Αυτό καταδεικνύει την απτή πρόοδο που έχει σημειωθεί στα συστήματα εσωτερικών δικλίδων των κρατών μελών.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των συστάσεων που εκδόθηκαν μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2026, καθώς και εκείνες που εκδόθηκαν πριν από την εν λόγω ημερομηνία και παραμένουν σε εκκρεμότητα[15]. Θα συνεχίσει επίσης να ασκεί τα δικαιώματά της να συμμετέχει στην ανάκτηση κονδυλίων στις περιπτώσεις που ορίζονται στο πλαίσιο για τις «Μειώσεις και ανακτήσεις κονδυλίων στο πλαίσιο του ΜΑΑ»[16]. Το ΕΕΣ παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των εκκρεμών «κρίσιμων» και «πολύ σημαντικών» συστάσεων για 37 επιλεγμένες τελικές εκθέσεις ελέγχου που

[15] C(2026) 2647, «*Κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη όσον αφορά τις επιχειρησιακές πτυχές που σχετίζονται με την τελική φάση και την περάτωση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας*», σημείο 6.3.

[16] Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (C/2024/4990), παράρτημα IV.

εκδόθηκαν μεταξύ της έναρξης της λειτουργίας του μηχανισμού και της καταληκτικής ημερομηνίας της 11ης Μαΐου 2026 (**γράφημα 11.4**). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, από το σύνολο των 448 συστάσεων που αφορούσαν «κρίσιμα» και «πολύ σημαντικά» ευρήματα που εκδόθηκαν στις εν λόγω τελικές εκθέσεις ελέγχου του δείγματος, μόνο 25 παραμένουν «σε εκκρεμότητα», αριθμός που αντιστοιχεί στο 5,6 % του εν λόγω συνόλου. Από αυτές, για εννέα συστάσεις δεν είχε παρέλθει ακόμη η προθεσμία απάντησης του κράτους μέλους. Για τις υπόλοιπες περιπτώσεις, υποβλήθηκαν οι απαντήσεις των κρατών μελών. Για 12 συστάσεις, οι υποθέσεις αξιολογούνται ως λήξασες και καταρτίζονται οι επακόλουθες επιστολές. Όσον αφορά τις υπόλοιπες τέσσερις συστάσεις, η Επιτροπή παρακολουθεί στενά τις αντίστοιχες υποθέσεις, προκειμένου να διασφαλίσει την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων.

Όσον αφορά τις δύο συστάσεις ελέγχου που το ΕΕΣ θεωρεί ως λήξασες χωρίς επαρκή αποδεικτικά στοιχεία (**σημείο 11.28**), το συμπέρασμα του ΕΕΣ δεν αντικατοπτρίζει την πλήρη έκταση της αποδεικτικής βάσης της Επιτροπής που χρησιμοποιήθηκε για την περάτωση των εν λόγω δύο συστάσεων ελέγχου. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η περάτωση μιας σύστασης δεν βασίζεται αποκλειστικά σε αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλει το κράτος μέλος στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας μεταπαρακολούθησης· σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική ελέγχου, η Επιτροπή εξετάζει επίσης πληροφορίες από άλλους ελέγχους, περιλήψεις ελέγχου και δεδομένα που διατίθενται μέσω εργαλείων ΤΠ, όπως το Arachne.

Αποτελεσματικότητα των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ αναγνώρισε τα ορόσημα ελέγχων και δικλίδων ως θετικό βήμα προς την ενίσχυση των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών. Ωστόσο, η Επιτροπή διαφωνεί με τη δήλωση ότι «[α]δυναμίες στα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών, για τα οποία ως προϋπόθεση για τη δεύτερη ή μεταγενέστερη πληρωμή έχει οριστεί η επίτευξη ορόσημων δικλίδων, υπονομεύουν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ έως ότου εκπληρωθούν τα εν λόγω ορόσημα και έχουν ενδεχομένως αντίκτυπο στην κανονικότητα των δαπανών» (**σημείο 11.31**). Η Επιτροπή επαναξιολογεί συστηματικά την επάρκεια των συστημάτων δικλίδων που προτείνουν τα κράτη μέλη με βάση το κριτήριο 2.10 του παραρτήματος V του κανονισμού ΜΑΑ κάθε φορά που τα κράτη μέλη υποβάλλουν αιτήματα αναθεώρησης των οικείων ΣΑΑ. Στο πλαίσιο μιας λογικής δυναμικής παρακολούθησης, αυτό γίνεται με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη, οι οποίες συμπληρώνονται από πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία που λαμβάνει η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των ευρημάτων του ελέγχου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αυξανόμενες ελεγκτικές εργασίες της αποκάλυψαν συγκεκριμένες αδυναμίες που μπορούν να διορθωθούν με ένα ορόσημο ελέγχου και δικλίδων χωρίς να τεθεί υπό αμφισβήτηση η επάρκεια των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, τα ορόσημα ελέγχου και δικλίδων επικεντρώνονται στις ρυθμίσεις που πρέπει να θεσπίσει το κράτος μέλος ώστε να ανταποκριθεί στα σχετικά ευρήματα του ελέγχου. Κατά συνέπεια, οι επακόλουθες βελτιώσεις των εθνικών συστημάτων δικλίδων από τα κράτη μέλη έχουν ενισχύσει περαιτέρω τον βαθμό διασφάλισης. Ως εκ τούτου, η θέσπιση ορόσημων ελέγχου και δικλίδων δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών δεν ήταν κατάλληλα για την υλοποίηση του ΜΑΑ μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή. Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο του ΜΑΑ καθορίζεται αποκλειστικά από την ικανοποιητική εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου, η οποία υπόκειται τόσο σε εκ των προτέρων όσο και σε εκ των υστέρων ελέγχους.

Το ΕΕΣ αναφέρει ότι «εξακολουθούν να εμφανίζονται αδυναμίες» στα συστήματα δικλίδων τεσσάρων κρατών μελών κατά την περίοδο κατά την οποία παρέμεναν σε εκκρεμότητα συγκεκριμένες συστάσεις ελέγχου της Επιτροπής προς τα εν λόγω κράτη μέλη (**σημείο 11.32**). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα ευρήματα και οι συστάσεις ελέγχου που αναφέρθηκαν αφορούν ελλείψεις στην εφαρμογή των δικλίδων και όχι τον σχεδιασμό του συστήματος εσωτερικών δικλίδων του κράτους μέλους. Τα εν λόγω ευρήματα έγιναν δεόντως δεκτά από τα κράτη μέλη και έκτοτε όλες οι συστάσεις αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή ως επαρκώς υλοποιηθείσες στο πλαίσιο της μεταπαρακολούθησης του ελέγχου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι

κανένα από τα εν λόγω ευρήματα ελέγχου δεν έθεσε υπό αμφισβήτηση τις συνολικές διασφαλίσεις που παρέχουν τα συστήματα δικλίδων των εν λόγω κρατών μελών και, ως εκ τούτου, δεν δικαιολογούσε τη θέσπιση ορόσημου ελέγχου και δικλίδων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι πληρωμές προς τα εν λόγω κράτη μέλη πραγματοποιήθηκαν με κατάλληλες ρυθμίσεις δικλίδων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το ΕΕΣ εντόπισε, μέσω των ελεγκτικών εργασιών του, ορισμένες πιθανές παρατυπίες στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων σε δύο κράτη μέλη και πιθανές παρατυπίες όσον αφορά τις διαδικασίες κρατικών ενισχύσεων σε τρία κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα καθορίσει την κατάλληλη μεταπαρακολούθηση των εν λόγω ευρημάτων όσον αφορά τα οικεία κράτη μέλη. Ωστόσο, οι περιπτώσεις αυτές δεν επηρεάζουν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πληρωμών, δεδομένου ότι η εκταμίευση των κονδυλίων βασίζεται αποκλειστικά στην ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων και τιμών-στόχου. Από την πλευρά της, η Επιτροπή διεύρυνε την εμβέλεια του ελέγχου της μετά την ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2023 και επικαιροποίησε τη στρατηγική ελέγχου της, ώστε να επαληθεύει συστηματικά, σε όλα τα είδη ελέγχων, τη συμμόρφωση των κρατών μελών με την υποχρέωση που υπέχουν δυνάμει του άρθρου 22 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού ΜΑΑ. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η επαλήθευση, κατά περίπτωση, ότι τα κράτη μέλη ελέγχουν τακτικά εάν η χορηγούμενη χρηματοδότηση χρησιμοποιείται ορθά σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες, ειδικότερα στους τομείς των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας των εν λόγω ελέγχων. Οι εν λόγω επαληθεύσεις διενεργήθηκαν με τη χρήση της ενισχυμένης εργαλειοθήκης της Επιτροπής, στην οποία περιλαμβάνονται ολοκληρωμένοι κατάλογοι σημείων ελέγχου.

3. Τροποποιήσεις των ΕΑΣ

Ως ειδικό άξονα εργασίας της διαδικασίας δήλωσης αξιοπιστίας του τρέχοντος έτους, το ΕΕΣ ανέλυσε τις τροποποιήσεις των ΕΑΣ και εξέτασε 32 τροποποιήσεις σε ορόσημα και τιμές-στόχο σε οκτώ κράτη μέλη (**σημείο 11.9**). Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός ΜΑΑ επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να ζητήσει την τροποποίηση ή την αντικατάσταση της ΕΑΣ για την έγκριση του εθνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας «[ε]άν η επίτευξη του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών ορόσημων και στόχων, πάψει να είναι εφικτή, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου»[17]. Αναγνωρίζοντας ότι εναπόκειται αποκλειστικά στο ΕΕΣ να αποφασίσει σχετικά με την εμβέλεια του ελέγχου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εμβέλεια του ελέγχου καλύπτει μόνο τις τροποποιήσεις των ορόσημων και των τιμών-στόχου για τα οποία πραγματοποιήθηκε πληρωμή. Ως εκ τούτου, η εμβέλεια του ελέγχου δεν καλύπτει περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή δεν έχει προτείνει στο Συμβούλιο να τροποποιήσει την ΕΑΣ, μολονότι οι περιπτώσεις αυτές είναι εξίσου σημαντικές για την εξαγωγή τυχόν συμπερασμάτων σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ των τροποποιήσεων της ΕΑΣ και των αιτημάτων πληρωμής. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν, και ειδικότερα η δήλωση ότι αυτό «μειώνει την αποτελεσματικότητα της μόχλευσης που δημιουργεί η ενωσιακή χρηματοδότηση και στέλνει το μήνυμα ότι η μη ικανοποιητική εκπλήρωση μπορεί να παρακαμφθεί με την τροποποίηση της εκάστοτε ΕΑΣ που οδηγεί σε αποδέσμευση της πληρωμής» (**σημείο 11.42**), προκύπτουν από την εν λόγω εμβέλεια του ελέγχου. Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη αυτήν και επισημαίνει τη ρητή νομική διάταξη που δικαιολογεί την αναθεώρηση όταν ένα ορόσημο ή μια τιμή-στόχος «δεν είναι πλέον εφικτά». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι συννομοθέτες έχουν επιλέξει ρητά να επιτρέπουν την αναθεώρηση ορόσημων και τιμών-στόχου όταν αντικειμενικές περιστάσεις εμποδίζουν την ολοκλήρωσή τους, υπό την προϋπόθεση ότι το ΣΑΑ εξακολουθεί να συμμορφώνεται συνολικά με όλα τα άλλα κριτήρια.

Όσον αφορά τα ευρήματα του ΕΕΣ σχετικά με την αιτιολόγηση και την τεκμηρίωση για τις αντικειμενικές περιστάσεις (**σημεία 11.43** και **11.44**), το ΕΕΣ επισημαίνει ότι η Επιτροπή παρείχε καθοδήγηση σχετικά με τις τροποποιήσεις το 2023, το 2024 (**σημείο 11.43**) και το 2025 (**σημείο 11.39**). Μολονότι η εν λόγω καθοδήγηση παρέχει ένα πλαίσιο, η αξιολόγηση πρέπει και πάλι να διενεργείται κατά περίπτωση

[17] Κανονισμός ΜΑΑ, άρθρο 21 παράγραφος 1.

λόγω της ποικιλομορφίας των πιθανών αντικειμενικών περιστάσεων που ενδέχεται να αιτιολογούν την αναθεώρηση. Δεδομένου ότι οι αξιολογήσεις της περιλαμβάνουν ποιοτικές κρίσεις, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ΕΕΣ ενδέχεται να έχει διαφορετική άποψη σχετικά με την αιτιολόγηση και την τεκμηρίωση που παρέχουν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αξιολογήσεις της ήταν ορθές και βασίζονταν σε τεκμηρίωση, καθώς και σε διεξοδικές συζητήσεις με τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει με διαφάνεια τους λόγους για τους οποίους διατυπώνει τις απόψεις της στις προτάσεις τροποποίησης των ΕΑΣ.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την παρατήρηση του ΕΕΣ ότι στο πλαίσιο ορισμένων τροποποιήσεων απαλείφθηκαν μέρη συγκεκριμένων σταδίων ενός μέτρου από το ΣΑΑ (**σημείο 11.45**), αλλά σημειώνει ότι οι αλλαγές αυτές επιτρέπονται από τον κανονισμό ΜΑΑ, όπως εξηγείται ανωτέρω. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι αξιολογεί αν το αναθεωρημένο ΣΑΑ συμμορφώνεται με τα κριτήρια της αξιολόγησης που προβλέπονται στον κανονισμό και κωδικοποιεί την αξιολόγηση αυτή στις προτάσεις της για αναθεωρημένη ΕΑΣ. Αυτή η διαφανής προσέγγιση καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή διασφαλίζει ότι όλες οι τροποποιήσεις πραγματοποιούνται κατά τρόπο που εγγυάται την τήρηση του κανονισμού ΜΑΑ. Όταν οι αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής ενός μέτρου μειώνουν το συνολικό εκτιμώμενο κόστος του ΣΑΑ κάτω από τη χρηματοδοτική κατανομή του κράτους μέλους, η Επιτροπή απαιτεί από το κράτος μέλος είτε να αναβαθμίσει αναλογικά άλλο μέτρο είτε να μειώσει τη χρηματοδότηση που ζητεί. Με βάση την καθοδήγηση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία «[ε]άν η αλλαγή αφορά μόνο την κλίμακα του μέτρου, η αναθεώρηση του εκτιμώμενου κόστους θα πρέπει να πραγματοποιείται σε αναλογική βάση», η αλλαγή αυτή δεν απαιτεί νέα αιτιολόγηση του εκτιμώμενου κόστους[18].

Εάν τα κράτη μέλη συμπεριλάβουν στο οικείο ΣΑΑ μεταρρύθμιση με μηδενική εκτίμηση κόστους, αυτό ούτε αυξάνει ούτε μειώνει τη χρηματοδοτική κατανομή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιβεβαιώνει το εύρημα του ΕΕΣ (**σημείο 11.48**) ότι η αλλαγή ενός τέτοιου μέτρου δεν έχει άμεσες οικονομικές επιπτώσεις, όπως απορρέει από τη νομική βάση του ΜΑΑ. Ωστόσο, η Επιτροπή εξετάζει την επίπτωση μιας τέτοιας αλλαγής στο ΣΑΑ συνολικά, ειδικότερα όσον αφορά τη συμμόρφωση με όλα τα νομικώς καθορισμένα κριτήρια αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή απορρίπτει κατηγορηματικά τη δήλωση του ΕΕΣ ότι με τις τροποποιήσεις των μέτρων μηδενικού κόστους μπορεί «να αποδυναμωθούν τα κίνητρα για διατήρηση του αρχικού πεδίου και βαθμού φιλοδοξίας των μεταρρυθμίσεων», όπου ο κανονισμός ΜΑΑ έχει θεσπίσει ισχυρές εγγυήσεις —οι οποίες εφαρμόζονται από την Επιτροπή και το Συμβούλιο με διαφανή και δημόσια διαθέσιμο τρόπο— ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα ΣΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των μεταρρυθμίσεών τους, τηρούν ανά πάσα στιγμή το νομικό πλαίσιο του ΜΑΑ.

Το παράδειγμα της μεταρρύθμισης 2.7 της Ιρλανδίας για την «Αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων» (**πλαίσιο 11.5**) καταδεικνύει πλήρως το επιχείρημα αυτό. Ως ένα από τα τέσσερα στοιχεία της μεταρρύθμισης, η οποία χρηματοδοτήθηκε και υλοποιήθηκε πλήρως με εθνικούς πόρους, η Ιρλανδία δεσμεύτηκε να λάβει μέτρα για την αύξηση του αριθμού των αποφοίτων με δεξιότητες ΤΠΕ και αρχικά πρότεινε μια τιμή-στόχο για τη μέτρηση του αντικτύπου του εν λόγω μέτρου. Δεδομένου ότι η εν λόγω τιμή-στόχος αποτελούσε μέρος μιας μη κρίσιμης μεταρρύθμισης μηδενικού κόστους, η Ιρλανδία ρώτησε αν θα μπορούσε να τροποποιήσει την τιμή-στόχο για την εφαρμογή καλύτερης εναλλακτικής λύσης η οποία θα επέτρεπε τη μείωση του διοικητικού φόρτου, επιτυγχάνοντας παράλληλα τους στόχους του αντίστοιχου μέτρου. Η Επιτροπή πρότεινε την τροποποίηση της ΕΑΣ σύμφωνα με το αίτημα της Ιρλανδίας και το Συμβούλιο συμφώνησε. Μολονότι η τροποποίηση αυτή μείωσε την τιμή-στόχο για τη μέτρηση του αντικτύπου της μεταρρύθμισης (κατά 12 %), δεν μεταβάλλει τον στόχο πολιτικής ή την εφαρμογή του από το κράτος μέλος, δηλαδή την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων για τις ψηφιακές δεξιότητες. Τόσο πριν όσο και μετά την αναθεώρηση, όλοι οι εκπαιδευόμενοι εξακολουθούν να χρηματοδοτούνται πλήρως σε εθνικό επίπεδο και, ως εκ τούτου, η χρηματοδοτική κατανομή του ΜΑΑ δεν επηρεάστηκε από τη συγκεκριμένη αλλαγή.

[18] C/2024/4618, μέρος II σημείο IV.

4. Ο σχεδιασμός των μέτρων, των ορόσημων και των τιμών-στόχου

Το ΕΕΣ, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη[19], αναφέρει ότι τα ορόσημα και οι τιμές-στόχοι θα πρέπει να «καλύπτουν το σύνολο των κύριων στοιχείων της σχετικής μεταρρύθμισης ή επένδυσης, ιδίως δε την ολοκλήρωσή της» (**σημείο 11.50**). Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η διασφάλιση καλής κάλυψης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων με ορόσημα και τιμές-στόχους είναι καίριας σημασίας για τη μέτρηση της προόδου τους και θεωρεί ότι αυτό ισχύει για όλα τα ΣΑΑ. Ωστόσο, υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός ΜΑΑ ορίζει ρητά τα ορόσημα και τις τιμές-στόχους ως «μέτρα της προόδου»[20].

Σε σχέση με το παράδειγμα του ορόσημου ελέγχου και δικλίδων 41 της Σουηδίας «M1: Κυβερνητικές αποφάσεις που διασφαλίζουν την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένης της δομής λογιστικών και λοιπών ελέγχων» (**πλαίσιο 11.6**), η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα ορόσημα των ελέγχων και δικλίδων αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των αδυναμιών στον σχεδιασμό των ρυθμίσεων δικλίδων που ορίζονται στα ΣΑΑ, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με το άρθρο 22 του κανονισμού ΜΑΑ. Η Επιτροπή θέσπισε αυτό το ορόσημο εστιάζοντας στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή του αναγκαίου συστήματος δικλίδων σε εθνικό επίπεδο στη Σουηδία, καθώς και απαιτώντας τη θέσπιση σαφούς πλαισίου για την επιβολή νομικών υποχρεώσεων σε όλους τους φορείς υλοποίησης στο σουηδικό εθνικό σύστημα δικλίδων. Στη συνέχεια, τα ζητήματα που άπτονται της εφαρμογής των εν λόγω ρυθμίσεων σε επίπεδο επιμέρους φορέων υλοποίησης, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση το συνολικό σύστημα δικλίδων στη χώρα, παρακολουθούνται και εξετάζονται μέσω διεξοδικών ελεγκτικών εργασιών της Επιτροπής, μεταξύ άλλων μέσω επιτόπιων ελέγχων. Αυτή η προσέγγιση της διασφάλισης της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων από την κορυφή προς τη βάση μέσω ορόσημων ελέγχων και δικλίδων και από τη βάση προς την κορυφή μέσω αναλυτικού ελέγχου των επιμέρους φορέων υλοποίησης διασφαλίζει την αποτελεσματική και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και όχι μια χρονικά δεσμευτική διαδικασία αιτημάτων πληρωμής βάσει εγγράφων.

5. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις

Η ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ ECFIN (**σημεία 11.54** έως **11.59**) περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή έχει αποκομίσει διασφάλιση σχετικά με i) τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πληρωμών· ii) τα συστήματα των κρατών μελών που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις, και iii) τις διορθώσεις σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 5 του κανονισμού ΜΑΑ, περιγράφοντας παράλληλα με διαφάνεια το επίπεδο κινδύνου που προβλέπεται σε σχέση με καθένα από τα ζητήματα αυτά ανά κράτος μέλος. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2025 η Επιτροπή διενήργησε μεγαλύτερο αριθμό εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχων σχετικά με τις πληρωμές στο πλαίσιο του ΜΑΑ απ' ό,τι σε οποιοδήποτε προηγούμενο έτος. Τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων λαμβάνονται υπόψη από κοινού στις εργασίες του ΕΕΣ και της OLAF κατά τον προσδιορισμό του κατάλληλου επιπέδου κινδύνου.

Υλοποιώντας προηγούμενες συστάσεις του ΕΕΣ, η Επιτροπή επικαιροποίησε τη μεθοδολογία της για την εκτίμηση κινδύνου σχετικά με τη σημαντικότητα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ΜΑΑ[21]. Αυτό περιλάμβανε τη συνεκτίμηση ενημερωτικών εκθέσεων από τους ελέγχους πριν από την ολοκλήρωση των εργασιών, στις οποίες η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει ότι η προσέγγιση

[19] Ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2024, σημείο 11.51· ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2023, σημείο 11.45.

[20] Κανονισμός ΜΑΑ, άρθρο 2 σημείο 4): «"ορόσημα και στόχοι": μέτρα της προόδου προς την επίτευξη μιας μεταρρύθμισης ή μιας επένδυσης, όπου ορόσημα είναι τα ποιοτικά επιτεύγματα και στόχοι τα ποσοτικά». Βλ. επίσης τις απαντήσεις της Επιτροπής στο κεφάλαιο 11 των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για το 2024, σ. 493.

[21] Βλ. παράρτημα 5 της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ ECFIN για το 2024 και το 2025.

αυτή επιτρέπει στην Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες (**σημείο 11.56**). Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η συνεκτίμηση των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων πληροφοριών για τη διαφάνειά της όσον αφορά τους κινδύνους υπερτερούν των μειονεκτημάτων που μπορεί να προκύψουν από κάτι τέτοιο.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την αναθεωρημένη μεθοδολογία εκτίμησης κινδύνου παρέχουν εύλογη διασφάλιση όσον αφορά το επίπεδο κινδύνου που αποδίδεται σε κάθε κράτος μέλος. Στο πλαίσιο αυτό, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τη δήλωση του ΕΕΣ ότι η προσέγγιση αυτή είναι πιθανό να υποτιμά το επίπεδο κινδύνου.

6. Συστάσεις

Καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής του ΜΑΑ, η Επιτροπή διατήρησε εποικοδομητική και προορατική προσέγγιση στη συνεργασία της με το ΕΕΣ. Έχει αποδεχθεί τις περισσότερες από τις συστάσεις του ΕΕΣ στο πλαίσιο των ελέγχων που σχετίζονται με τον ΜΑΑ και θα συνεχίσει να ενισχύει το πλαίσιο δικλίδων της, αξιοποιώντας τα ευρήματα και τις συστάσεις του ΕΕΣ έως την ολοκλήρωση του ΜΑΑ. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ δεν εκδίδει περαιτέρω συστάσεις δεδομένου ότι η εφαρμογή του ΜΑΑ θα λήξει τον Δεκέμβριο του 2026 (**σημείο 11.62**), και εκφράζει την ικανοποίησή της για την εν λόγω ρεαλιστική προσέγγιση. Οι προτάσεις της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2028-2034 βασίζονται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, καθώς και στις συστάσεις που εξέδωσε το ΕΕΣ. Η Επιτροπή έλαβε δεόντως υπόψη τις γνώμες του ΕΕΣ για τις προτάσεις της.

Από τις εννέα συστάσεις που διατυπώθηκαν στις ετήσιες εκθέσεις του ΕΕΣ για τα έτη 2022, 2023 και 2024, η Επιτροπή έκανε δεκτές ή εν μέρει δεκτές επτά. Η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει πλήρως τα στοιχεία και των επτά συστάσεων που έγιναν δεκτά σύμφωνα με τις αρχικές απαντήσεις της.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ αξιολογεί τον βαθμό υλοποίησης σε σχέση με τη σύσταση που διατύπωσε, ανεξάρτητα από το αν έγινε πλήρως δεκτή από την Επιτροπή ή όχι. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή αξιολογεί τον βαθμό υλοποίησης σε σχέση με τη δέσμευση που ανέλαβε στις απαντήσεις στις ειδικές εκθέσεις. Ως εκ τούτου, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΕΕΣ θεωρεί ότι οι συστάσεις έχουν υλοποιηθεί μόνο εν μέρει, ενώ η Επιτροπή θεωρεί ότι έχουν υλοποιηθεί πλήρως.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την αξιολόγηση του ΕΕΣ όσον αφορά τη σύσταση 3 στην ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2023. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει ληφθεί ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν άμεσα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των εναπομενουσών αδυναμιών στα συστήματα δικλίδων, μεταξύ άλλων στους τομείς των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν ολοκληρωμένους ελέγχους σε όλα τα είδη ελέγχων, τη θέσπιση ορόσημων ελέγχου και δικλίδων όπου εντοπίζονται συστημικές αδυναμίες και την αυστηρή παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στις συστάσεις του ελέγχου.

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΜΕΤΑΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΧΑΜΕ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙ ΣΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΑΣ ΤΟΥ 2022

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ 18/2022: «Θεσμικά όργανα της ΕΕ και πανδημία COVID-19 – Ταχεία η απόκρισή τους, ωστόσο πρόκληση παραμένει η αξιοποίηση της καινοτομίας και της ευελιξίας που αναδύθηκαν από την κρίση»

Παράρτημα 12.2 — Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων της ειδικής έκθεσης του 2022 — Λοιποί ελεγχόμενοι

Το Κοινοβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την ανάλυση της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Μετά την πανδημία COVID-19, το Κοινοβούλιο δεν θέσπισε έναν ολοκληρωμένο νέο τρόπο εργασίας που να επηρεάζει την κτιριακή πολιτική του. Αντιθέτως, έχει ενισχύσει την υφιστάμενη στρατηγική του, διατηρώντας παράλληλα το υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό του. Το μοντέλο αυτό δίνει προτεραιότητα στη συνολική βελτιστοποίηση των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων και, κατά συνέπεια, δεν παράγει ιδιαίτερες δημοσιονομικές επιπτώσεις για την κτιριακή πολιτική.

Είναι σημαντικό το Κοινοβούλιο να παρέχει άμεση, προσωπική και συνεχή στήριξη στους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την εκτέλεση των καθημερινών καθηκόντων τους. Αυτό απαιτεί διαρκή επιτόπια βοήθεια, εγγύς υποστήριξη, ασφαλείς εγκαταστάσεις συνεδριάσεων και διαρκή διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας —παράγοντες που επηρεάζουν την προσέγγιση του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη διαχείριση των κτιρίων γραφείων που χρειάζεται το προσωπικό του, και οι οποίοι καθορίζουν τις ανάγκες του σε υποδομές. Κατά συνέπεια, τα δημοσιονομικά οφέλη είναι περιορισμένα, ενώ οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της τηλεργασίας είναι σημαντικές.

Κατά συνέπεια, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι δεν έχει εφαρμογή η σύσταση 3γ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025 — ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώνονταν στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ του 2022

Όσον αφορά τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) προς την Επιτροπή (**σημεία 12.6-12.10**), **η Επιτροπή αποδίδει ύψιστη σημασία στην υλοποίηση όλων των συστάσεων που έγιναν δεκτές**. Η Επιτροπή δίνει συνέχεια στις δράσεις που δεσμεύτηκε να υλοποιήσει και οι οποίες εμπίπτουν στην εντολή της. Το ΕΕΣ αξιολογεί τον βαθμό υλοποίησης σε σχέση με τη σύσταση που διατύπωσε, ανεξάρτητα από το αν η εν λόγω σύσταση έγινε πλήρως δεκτή από την Επιτροπή ή όχι. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή αξιολογεί τον βαθμό υλοποίησης σε σχέση με τη δέσμευση που ανέλαβε στις απαντήσεις στις ειδικές εκθέσεις. Ως εκ τούτου, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΕΕΣ θεωρεί ότι οι συστάσεις έχουν υλοποιηθεί μόνο εν μέρει, ενώ η Επιτροπή θεωρεί ότι έχουν υλοποιηθεί πλήρως.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση την εκτίμηση του ΕΕΣ ότι **ο βαθμός υλοποίησης των συστάσεων που απευθύνθηκαν στην Επιτροπή ανήλθε** στο 74 % των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον (ελαφρά μείωση έναντι του 77 % στη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις του ΕΕΣ του 2021) (**σημείο 12.6**). Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορές στην αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των συστάσεων (**σημείο 12.8**). Μολονότι η Επιτροπή καθορίζει πότε έχει δοθεί πλήρως συνέχεια σε μια σύσταση, διατηρεί τη δέσμευσή της να διασφαλίσει την αποτελεσματική επίτευξη των υποκείμενων στόχων όλων των συστάσεων.

Γενικά, όσον αφορά τον βαθμό αποδοχής των συστάσεων, το ποσοστό των συστάσεων που δεν έγιναν δεκτές το 2022 αυξήθηκε ελαφρώς σε σύγκριση με το 2021 (περίπου το 4 % των συστάσεων που εκδόθηκαν το 2022 έναντι ποσοστού 2 % το 2021). Το 2022 έγινε δεκτό από την Επιτροπή το εννέα % των συστάσεων του ΕΕΣ. **Η μη αποδοχή ή η μερική αποδοχή συστάσεων** μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως για παράδειγμα: i) τα όρια που επιβάλλει το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο και/ή η δυσκολία πρόληψης της μελλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ· ii) το πεδίο των ρόλων και των αρμοδιοτήτων (συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων περί ευθύνης και λογοδοσίας) μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων, οργανισμών, κρατών μελών και συμφεροντούχων της ΕΕ· iii) η συμπληρωματικότητα με τις πολιτικές, τη νομοθεσία και τα προγράμματα· iv) η αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με τη σκοπιμότητα των συστάσεων και/ή οι συνέπειες σε επίπεδο πόρων και χρονοδιαγράμματος.

Όσον αφορά την **έγκαιρη υλοποίηση των συστάσεων** (**σημείο 12.18**), η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν εγκαίρως από την Επιτροπή εξακολούθησε να αυξάνεται φέτος. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή σημειώνει ότι η τήρηση του χρονοδιαγράμματος για τις δράσεις μεταπαρακολούθησης πρέπει να εξετάζεται επίσης σε συνδυασμό με τον βαθμό αποδοχής των συστάσεων. Η Επιτροπή διατηρεί ακέραιη τη δέσμευσή της να υλοποιήσει όλες τις συστάσεις που έγιναν δεκτές εντός των χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ. Αυτό δεν ισχύει, ωστόσο, για τις συστάσεις οι οποίες αρχικά δεν έγιναν δεκτές από την Επιτροπή για τους λόγους που διατυπώνονται στις δημοσιευμένες απαντήσεις στην οικεία ειδική έκθεση.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δράσεις μεταπαρακολούθησης ενδέχεται να απαιτούν περισσότερο χρόνο από αυτόν που αναμενόταν αρχικά λόγω της πολυπλοκότητας των μέτρων, εξελίξεων στον τομέα της νομοθεσίας ή της πολιτικής, περιορισμένων πόρων, εξωτερικών παραγόντων ή της ανάγκης συμμετοχής άλλων θεσμικών οργάνων ή οντοτήτων. Το γεγονός ότι μια σύσταση δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως έως την αρχική αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης δεν σημαίνει ότι η εν λόγω σύσταση δεν θα υλοποιηθεί στη συνέχεια. Οι εξελισσόμενες συνθήκες, ή οι αλλαγές στο πλαίσιο πολιτικής ή στο πολιτικό πλαίσιο, μπορούν κατά κανόνα να οδηγήσουν σε εκ νέου ιεράρχηση των δράσεων.

Στο παράρτημα παρουσιάζονται οι απαντήσεις της Επιτροπής σε 53 συστάσεις οι οποίες, σύμφωνα με την αξιολόγηση του ΕΕΣ, υλοποιήθηκαν μερικώς ή δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη. Από αυτές, η Επιτροπή δεν έκανε δεκτές 7 συστάσεις, θεωρεί ότι υλοποίησε 33 συστάσεις και εξακολουθεί να δίνει συνέχεια σε 13 συστάσεις που βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη στα τέλη Μαΐου του 2026.

Παράρτημα — Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που είχαν διατυπωθεί στις ειδικές εκθέσεις του 2022 — Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ειδική έκθεση 01/2022: Ενωσιακή στήριξη για το κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια — παρά τις προσπάθειες, εξακολουθούν να υπάρχουν θεμελιώδη προβλήματα

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο 75. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) αποδέχθηκαν εν μέρει τη σύσταση 2 στοιχείο β) και θεωρούν ότι έχει υλοποιηθεί όσον αφορά τα στοιχεία που έγιναν δεκτά.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότηση έργων είναι η πλέον κατάλληλη μορφή χρηματοδότησης για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), δεδομένων των κινδύνων που ενέχει η παροχή οργανωτικής ή βασικής στήριξης, καθώς δημιουργεί σχέσεις εξάρτησης. Σε δράσεις στον τομέα του κράτους δικαίου, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη χρηματοδότηση των ΟΚΠ. Στο πλαίσιο προγραμματισμού του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) ΙΙΙ, η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης θεωρείται ότι αποτελεί μία από τις προτεραιότητες για τη βελτίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι βασικός παράγοντας για την επίτευξη προόδου στον τομέα του κράτους δικαίου στους στοχευόμενους δικαιούχους του ΜΠΒ είναι η στήριξη του ενεργού ρόλου των ΟΚΠ στη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων, στην προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης, των προσπαθειών για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ρόλου τους ως φυλάκων. Για παράδειγμα, η Επιτροπή χορηγεί χρηματοδοτική στήριξη σε έργα που υλοποιούνται από ΟΚΠ οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει επί του παρόντος έργα για τη δημιουργία περιφερειακών εργαλείων συγκριτικής αξιολόγησης με σκοπό τον εντοπισμό περιπτώσεων διαφθοράς. Σύμφωνα με τις συστάσεις που εξέδωσε το ΕΕΣ, το πολυκρατικό πρόγραμμα για την κοινωνία των πολιτών προσέφερε σημαντική στήριξη για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών στην περιοχή (218,5 εκατ. EUR την περίοδο 2021-2023). Στο πλαίσιο του προγράμματος ΜΠΒ ΙΙΙ, τον Απρίλιο του 2022 προκηρύχθηκε περιφερειακή πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την κοινωνία των πολιτών, με συγκεκριμένο αντικείμενο τη χρηστή διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Μια άλλη πρόσκληση υποβολής προτάσεων προκηρύχθηκε το 2024 και αφορούσε επίσης σχετικά θέματα, όπως η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και η ελευθερία έκφρασης, τα ευνοϊκά περιβάλλοντα για τις ΟΚΠ και η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και η χρηστή διακυβέρνηση και η οικονομική ανάπτυξη. Μετά από ευρεία διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών στα Δυτικά Βαλκάνια, τον Ιούνιο του 2022 η Επιτροπή αναθεώρησε τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών στην περιοχή της διεύρυνσης». Οι κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται σε ένα αξιόπιστο σύνολο προτύπων, ιδίως στο κεκτημένο της ΕΕ για το κράτος δικαίου (κεφάλαιο 23 «Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα» και κεφάλαιο 24 «Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια»). Επιπλέον, ευθυγραμμίζονται με τις συστάσεις, τις γνώμες και τις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδουν διεθνείς οργανισμοί και διακυβερνητικά φόρουμ.

Η χρηματοδότηση των ΟΚΠ και των οργανισμών μέσων ενημέρωσης έχει αυξηθεί σημαντικά στο πλαίσιο του προγράμματος ΜΠΒ ΙΙΙ. Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για την παροχή «βασικής χρηματοδότησης», όπου κρίθηκε σκόπιμο και εφικτό. Αναμένεται να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος προς την κατεύθυνση αυτή. Μέσω στρατηγικών εταιρικών σχέσεων, η Επιτροπή διερευνά τρόπους ώστε να διασφαλίσει τη συνέχεια και μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική για τις δραστηριότητες των ανεξάρτητων ΟΚΠ, δικτύων μέσων ενημέρωσης και οργανώσεων στην περιοχή, ιδίως στις χώρες στις οποίες ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών υποβαθμίζεται. Επιπλέον, η Επιτροπή ευθυγραμμίζει επί του παρόντος τη στήριξή της προς τις ΟΚΠ με τη στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών. Τέλος, η Επιτροπή εξακολουθεί να ενισχύει τον ρόλο της ως συντονιστή δωρητών με σκοπό τη στόχευση της

βοήθειας στις ΟΚΠ και στα μέσα ενημέρωσης, προκειμένου να αντιστραφεί η απειλή της συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών.

Παρότι η ΕΥΕΔ δεν συμμετέχει στη διαδικασία υλοποίησης του προγραμματισμού – παρακολούθησης των αποτελεσμάτων για τη χρηματοδοτική στήριξη του ΜΠΒ που εξετάζεται στην έκθεση του ΕΕΣ, η ΕΥΕΔ παρέχει: α) στήριξη μέσω πολιτικών μηνυμάτων σχετικά με τη σημασία της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που άπτονται του κράτους δικαίου· β) στήριξη σε ΟΚΠ και σε μέσα ενημέρωσης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης (σύμφωνα με το *σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης και το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία*)· και γ) ενημέρωση στις ΟΚΠ και στα μέσα ενημέρωσης των Δυτικών Βαλκανίων σχετικά με τη δέσμευση της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ένταξης στην ΕΕ.

Ειδική έκθεση 02/2022: Ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις — Μερική εξοικονόμηση ενέργειας αλλά αδυναμίες στον σχεδιασμό και στη διαδικασία επιλογής έργων

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 125. Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση.

Κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 η Επιτροπή εξέτασε αν η προβλεπόμενη χρηματοδότηση όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση μπορεί να αποφέρει την καλύτερη δυνατή προστιθέμενη αξία, σύμφωνα με τους στόχους και τις προτεραιότητες της ΕΕ, καθώς και με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές ανάγκες και περιορισμούς. Αξιολόγησε επίσης την εκπλήρωση του «αναγκαίου πρόσφορου όρου» σε σχέση με τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.

Ειδική έκθεση 03/2022: Τεχνολογία 5G στην ΕΕ — καθυστερήσεις στην ανάπτυξη των δικτύων και ανεπίλυτα ζητήματα ασφάλειας

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 83. Μετά τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με το δεύτερο σχέδιο της μεθοδολογίας για τη χαρτογράφηση της ποιότητας των υπηρεσιών των δικτύων 5G, η Επιτροπή προώθησε σημαντικά την ανάπτυξη κοινής μεθοδολογίας της ΕΕ για τη στήριξη της μελλοντικής εφαρμογής και της υποβολής εκθέσεων σχετικά με νέους βασικούς δείκτες επιδόσεων για την ποιότητα των υπηρεσιών 5G στο πλαίσιο της ψηφιακής δεκαετίας. Με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης και των ανταλλαγών πληροφοριών με τον Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες και τα κράτη μέλη, το επίκεντρο των εργασιών μετατοπίστηκε, από τις αρχές του 2026, σε τεχνικές διαβουλεύσεις με σχετικούς προμηθευτές ραδιοεξοπλισμού και εργαλείων σχεδιασμού δικτύων, ώστε να διασφαλιστεί ότι η μεθοδολογία μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη μέσω των υφιστάμενων εργαλείων των φορέων εκμετάλλευσης, διατηρώντας παράλληλα τη συγκρισιμότητα, την αναλογικότητα και τη δυνατότητα ελέγχου σε όλα τα κράτη μέλη. Στόχος των εργασιών αυτών είναι η μετάβαση πέρα από την υφιστάμενη προσέγγιση που καλύπτει μόνο το σήμα, επιτρέποντας την υποβολή εναρμονισμένων δεικτών ποιότητας 5G στο πλαίσιο κοινής μεθοδολογίας στο μέλλον. Ειδικότερα, το αναδυόμενο πλαίσιο διαρθρώνεται σε δείκτες που βασίζονται σε κατώτατα όρια και προκύπτουν από εναρμονισμένα αποτελέσματα τα οποία παράγονται βάσει κοινού σεναρίου αναφοράς ωρών αιχμής και προφίλ εξοπλισμού χρήστη αναφοράς, ώστε τα αποτελέσματα να μπορούν να συγκεντρώνονται, να αναφέρονται και να επαληθεύονται με συνέπεια σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, αποφεύγοντας παράλληλα τον δυσανάλογο φόρτο υποβολής εκθέσεων, τις παραδοχές τεχνητής μοντελοποίησης και την περιττή δημοσίευση εμπορικά ευαίσθητων δεδομένων.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο γ), σημείο 91. Η ομάδα συνεργασίας για την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών συζήτησε την ανάγκη προσδιορισμού εκτελεστών απαιτήσεων. Τα πορίσματα ενσωματώθηκαν στη δεύτερη έκθεση σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της εργαλειοθήκης της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G, στο τμήμα 4

«Εφαρμογή των συστάσεων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου» (σ. 21-22). Επιπλέον, στην ανακοίνωσή της, της 15ης Ιουνίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή της εργαλειοθήκης [C(2023) 4049 final], η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι, στο πλαίσιο της εσωτερικής πολιτικής της για την κυβερνοασφάλεια και σύμφωνα με την εργαλειοθήκη της ΕΕ, θα λάβει μέτρα προκειμένου να αποφύγει την έκθεση των εσωτερικών επικοινωνιών της σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας που χρησιμοποιούν πωλητές υψηλού κινδύνου ως προμηθευτές. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη μη προμήθεια νέων υπηρεσιών συνδεσιμότητας οι οποίες βασίζονται σε εξοπλισμό των εν λόγω παρόχων, σύμφωνα με τις σχετικές προϋποθέσεις ασφάλειας. Η Επιτροπή εφαρμόζει επίσης την απόφαση αυτή σε όλα τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα και μέσα της ΕΕ, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της στο πλαίσιο των αντίστοιχων κανόνων διακυβέρνησης.

Η Επιτροπή πρότεινε επίσης νομοθετικό πλαίσιο για την ασφάλεια των αλυσίδων εφοδιασμού τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), συμπεριλαμβανομένων των δικτύων 5G, σύμφωνα με τη σύσταση του ΕΕΣ για τη θέσπιση νομοθεσίας σχετικά με την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G. Η προτεινόμενη πράξη για την κυβερνοασφάλεια 2 (CSA2), η οποία δημοσιεύτηκε στις 20 Ιανουαρίου 2026, καθορίζει ένα πλαίσιο αξιόπιστων αλυσίδων εφοδιασμού ΤΠΕ με σκοπό την αντιμετώπιση στρατηγικών, μη τεχνικών κινδύνων στις αλυσίδες εφοδιασμού ΤΠΕ. Ειδικότερα όσον αφορά τα δίκτυα 5G, ο προτεινόμενος κανονισμός CSA2 προβλέπει την απαγόρευση της χρήσης συνιστωσών ΤΠΕ που παρέχονται από προμηθευτές υψηλού κινδύνου σε βασικούς πόρους ΤΠΕ. Μόλις αρχίσουν να ισχύουν η πράξη για την κυβερνοασφάλεια και η σχετική εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό τρίτων χωρών που εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την κυβερνοασφάλεια και την παροχή του καταλόγου προμηθευτών υψηλού κινδύνου, οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων θα έχουν στη διάθεσή τους 36 μήνες προκειμένου να καταργήσουν σταδιακά τον εξοπλισμό από προμηθευτές υψηλού κινδύνου σε βασικούς πόρους ΤΠΕ. Με την πρόταση της Επιτροπής, η σύσταση σχετικά με την εργαλειοθήκη για τα δίκτυα 5G για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου θα μετατραπεί σε δεσμευτική απαίτηση. Οι εκτελεστικές πράξεις θα εκδοθούν μόλις αρχίσει να ισχύει ο κανονισμός CSA2.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 93. Η σύσταση εξετάστηκε στη δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της εργαλειοθήκης για τα δίκτυα 5G, η οποία δημοσιεύτηκε στις 15 Ιουνίου 2023. Η εργαλειοθήκη περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν το κόστος των φορέων εκμετάλλευσης κινητών δικτύων (ΦΕΚΔ) για την αντικατάσταση εξοπλισμού 5G που έχει αγοραστεί από προμηθευτές υψηλού κινδύνου, σύμφωνα με το τμήμα 2.1.3. σχετικά με τους περιορισμούς σε προμηθευτές υψηλού κινδύνου. Διευκρινίζει ότι σε 12 κράτη μέλη, τα νομικά πλαίσια που έχουν εγκριθεί ή προταθεί καθορίζουν μεταβατικές περιόδους, είτε με συγκεκριμένες ημερομηνίες (π.χ. 2025) είτε αρκετά έτη μετά την έναρξη ισχύος των μέτρων, παρέχοντας έτσι στους ΦΕΚΔ χρόνο ώστε να αντικαταστήσουν τον εξοπλισμό από προμηθευτές υψηλού κινδύνου.

Στο πλαίσιο της εκτίμησης των επιπτώσεων της αναθεωρημένης πράξης για την κυβερνοασφάλεια παρασχέθηκαν πληροφορίες σχετικά με το οικονομικό κόστος της αντικατάστασης του εξοπλισμού 5G που έχει αγοραστεί από προμηθευτές υψηλού κινδύνου για τους ΦΕΚΔ. Στην εκτίμηση των επιπτώσεων εξετάζονται επίσης οι στρατηγικοί κίνδυνοι που απορρέουν από την παρουσία προμηθευτών υψηλού κινδύνου, οι οποίοι συνεπάγονται κόστος για την ασφάλεια της ΕΕ.

Ειδική έκθεση 04/2022: Επενδυτικά κεφάλαια — Οι δράσεις της ΕΕ δεν έχουν οδηγήσει ακόμη στη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς προς όφελος των επενδυτών

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 129. Η Επιτροπή δεν αποδέχτηκε τη σύσταση 1 στοιχείο α).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το συνολικό νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων είναι κατάλληλο και αποτελεσματικό ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων για μια αποτελεσματική εσωτερική αγορά. Αναθεωρείται τακτικά προκειμένου να εντοπίζονται και να

αντιμετωπίζονται οι αδυναμίες. Μεταξύ του 2022 και του 2023 επανεξετάστηκαν η οδηγία σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΟΔΟΕΕ) και ο κανονισμός σχετικά με τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, ώστε να ευθυγραμμιστούν με τις εξελίξεις στην αγορά και τις πρακτικές του κλάδου, όπως συμφωνήθηκε από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Έχουν ήδη αρχίσει να ισχύουν και συνοδεύονται πλέον από τα αναγκαία μέτρα εφαρμογής. Τα αποτελέσματα των προτεινόμενων νομοθετικών αλλαγών πρέπει να παρατηρηθούν και να αξιολογηθούν σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η επόμενη αξιολόγηση των εν λόγω τροποποιήσεων του πλαισίου της ΕΕ για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων θα είναι εφικτή και σκόπιμη τουλάχιστον πέντε έτη μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Επιπλέον, στις 4 Δεκεμβρίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για τη βελτίωση της λειτουργίας και της ολοκλήρωσης των αγορών του τομέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ (πρόταση δέσμης μέτρων για την ολοκλήρωση των αγορών και την εποπτεία στο πλαίσιο της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων — πρόταση MISP της SIU) με την άρση των φραγμών που απορρέουν τόσο από το ενωσιακό όσο και από το εθνικό δίκαιο μέσω τροποποιήσεων της οδηγίας για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, της ΟΔΟΕΕ και του κανονισμού για τη διασυνοριακή διανομή κεφαλαίων. Στο πλαίσιο της πρότασης εξορθολογίζεται η διασυνοριακή παροχή κεφαλαίων, διευκολύνονται οι δραστηριότητες των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων, δημιουργείται διαβατήριο αποθετηρίου και παρέχονται στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) ενισχυμένες εξουσίες σύγκλισης. Η Επιτροπή θεωρεί, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας και φιλόδοξης άρσης των φραγμών, ότι η πρόταση αντιμετωπίζει τους διαρθρωτικούς παράγοντες που οδηγούν στη συγκέντρωση των εδρών σε περιορισμένο αριθμό δικαιοδοσιών και ενισχύει τις εξουσίες εποπτικής σύγκλισης της ESMA. Επί του παρόντος διεξαγάγει διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Τέλος, η Επιτροπή επεξεργάζεται επί του παρόντος την έγκριση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων και κεφαλαίων ανάπτυξης. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας για τους διαχειριστές ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων και κεφαλαίων ανάπτυξης της ΕΕ, καθώς και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους, προκειμένου να στηριχθούν περαιτέρω η οικονομία της ΕΕ και οι καινοτόμες εταιρείες. Η πρωτοβουλία θα μπορούσε να οδηγήσει σε ένα απλουστευμένο, πιο αναλογικό και οικονομικά αποδοτικό σύνολο κανόνων που θα συμβάλλει στη λειτουργία και περαιτέρω ανάπτυξη των διαχειριστών ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων και κεφαλαίων ανάπτυξης της ΕΕ, ενισχύοντας έτσι τη διαθέσιμη χρηματοδότηση στην ΕΕ. Ανάλογα με το αποτέλεσμα των υπό εξέλιξη εργασιών πολιτικής, την εκτίμηση των επιπτώσεων και άλλους παράγοντες, η μεταρρύθμιση ενδέχεται να επιφέρει τεχνικές τροποποιήσεις της ΟΔΟΕΕ, ιδίως όσον αφορά τη λειτουργία διαχειριστών οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ) κάτω του ορίου και ΔΟΕΕ μικρού και μεσαίου μεγέθους που διαθέτουν άδεια βάσει της ΟΔΟΕΕ, καθώς και τεχνικές βελτιώσεις του κανονισμού για τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 129. Η Επιτροπή αποδέχτηκε εν μέρει τη σύσταση 1 στοιχείο β) και έχει λάβει διάφορα σχετικά μέτρα προκειμένου να ανταποκριθεί στη σύσταση του ΕΕΣ.

Όπως τονίζεται στην απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), στις 4 Δεκεμβρίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε την πρόταση MISP της SIU. Οι δραστηριότητες μέτρησης και παρακολούθησης των επιδόσεων υπερβαίνουν το αναγκαστικά περιορισμένο σύνολο δεικτών στο σχέδιο διαχείρισης της ΓΔ FISMA. Η Επιτροπή δημοσιεύει ετησίως κατάλογο δεικτών για την καταγραφή της ανάπτυξης των κεφαλαιαγορών και την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, ο οποίος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, δείκτες για τα επενδυτικά κεφάλαια. Επιπλέον, οι αναθεωρήσεις της ΟΔΟΕΕ και των κανόνων σχετικά με την υποβολή εποπτικών αναφορών για τις συλλογικές επενδύσεις σε κινητές αξίες στο πλαίσιο της οδηγίας (ΕΕ) 2024/927 θα βελτιώσουν, από το 2027, τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων σχετικά με τα επενδυτικά κεφάλαια και τους διαχειριστές τους, διευκολύνοντας έτσι την παρακολούθηση των επιδόσεων των εν λόγω συμμετεχόντων στην αγορά.

Επιπλέον, η ESMA διενεργεί συνεχείς εκτιμήσεις κινδύνου και παρακολούθηση κινδύνων για τον τομέα των επενδυτικών κεφαλαίων, οι οποίες δημοσιεύονται σε σειρά εκθέσεων, όπως οι εκθέσεις σχετικά με τις τάσεις, τους κινδύνους και τα τρωτά σημεία (TRV), ο πίνακας κινδύνου και η σειρά εκθέσεων για την αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, η ESMA αναπτύσσει τους διαρθρωτικούς δείκτες TRV της αγοράς, οι οποίοι παρέχουν διαρθρωτικούς δείκτες για τα επενδυτικά κεφάλαια για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, την ΕΕ και ανά κράτος μέλος, καθώς και στοιχεία από μητρώα που τηρεί η ESMA. Συνεπώς, μετά την επανεξέταση του πλαισίου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η τρέχουσα δέσμη δεικτών και οι δίαυλοι δημοσίευσης αποτελούν κατάλληλο πλαίσιο.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 134. Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση 3 στοιχείο α) και θεωρεί ότι έχει υλοποιηθεί όσον αφορά τις πτυχές που έγιναν δεκτές. Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρότασή της για μια στρατηγική για τις λιανικές επενδύσεις με στόχο την ενδυνάμωση των ιδιωτών επενδυτών και τη διασφάλιση της επαρκούς προστασίας και ενθάρρυνσής τους να επενδύουν στις κεφαλαιαγορές. Η στρατηγική καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων των χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών με βάση τις αντιπαροχές. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία στις 18 Δεκεμβρίου 2025.

Η συμφωνία εισάγει μέτρα για την αύξηση της εμπιστοσύνης των ιδιωτών επενδυτών και τη βελτίωση του τρόπου αλληλεπίδρασής τους με τις χρηματοπιστωτικές αγορές, ιδίως με τους εξής τρόπους:

- την ενίσχυση των κανόνων σχετικά με τον σχεδιασμό των προϊόντων, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα προϊόντα που δεν προσφέρουν οφέλη ανάλογα του κόστους δεν προσφέρονται ούτε πωλούνται σε ιδιώτες επενδυτές·
- τη συμβολή στον μετριασμό πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων κατά τη διανομή επενδυτικών προϊόντων με τη θέσπιση αυστηρότερων διασφαλίσεων και διαφάνειας σε περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπονται αντιπαροχές, μεταξύ άλλων, μέσω δοκιμής αντιπαροχών·
- τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ιδιωτών επενδυτών σε μη πολύπλοκα, ευρέως διαφοροποιημένα και οικονομικά αποδοτικά προϊόντα·
- την παροχή στους ιδιώτες επενδυτές σαφών και τυποποιημένων πληροφοριών σχετικά με τα επενδυτικά προϊόντα και την επικαιροποίηση των κανόνων γνωστοποίησης για την ψηφιακή εποχή·
- την προώθηση της χρήσης τυποποιημένης ορολογίας και της παρουσίασης του κόστους, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η συγκρισιμότητα, βοηθώντας έτσι τους επενδυτές να εκτιμήσουν την αξία του προϊόντος·
- τη διασφάλιση ότι όλοι οι ιδιώτες πελάτες λαμβάνουν ετήσια σύνοψη των επενδυτικών αποδόσεων του χαρτοφυλακίου τους·
- την προστασία των ιδιωτών επενδυτών από την παραπλανητική εμπορική προώθηση, διασφαλίζοντας ότι οι επιχειρήσεις είναι πλήρως υπεύθυνες για τις διαφημιστικές ανακοινώσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαδίδονται μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, διασημοτήτων ή άλλων τρίτων για τους οποίους οι επιχειρήσεις παρέχουν αμοιβή ή στους οποίους παρέχουν κίνητρα·
- τη μείωση του διοικητικού φόρτου και τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε προϊόντα και υπηρεσίες για εξειδικευμένους ιδιώτες επενδυτές, καθιστώντας πιο αναλογικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση ιδιότητας επαγγελματία επενδυτή·
- την αύξηση της εποπτικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των εθνικών αρχών, ώστε να καταστεί δυνατή η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ και να αντιμετωπιστούν η απάτη και οι αθέμιτες πρακτικές.

Μετά την επίσημη έγκριση της προσωρινής συμφωνίας από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η στρατηγική για τις λιανικές επενδύσεις αναμένεται να ενισχύσει την προστασία των ιδιωτών επενδυτών και να βελτιώσει την πρόσβασή τους στις κεφαλαιαγορές.

Ειδική έκθεση 06/2022: Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της ΕΕ — Η προστασία τους δεν είναι απόλυτη

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 96. Η Επιτροπή έχει λάβει διάφορα μέτρα για να ανταποκριθεί στη σύσταση του ΕΕΣ. Η αναδιατυπωμένη οδηγία (ΕΕ) 2024/2823, της 23ης Οκτωβρίου 2024, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων και ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/2822, της 23ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2246/2002 της Επιτροπής περί των πληρωτέων προς το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης τελών άρχισαν να ισχύουν στις 9 Δεκεμβρίου 2024.

Όσον αφορά τη νομοθεσία της ΕΕ για τα εμπορικά σήματα, τόσο το άρθρο 16 παράγραφος 3 της αναδιατυπωμένης οδηγίας όσο και το νέο άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 για τα ενωσιακά σχέδια και υποδείγματα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/2822, επεκτείνουν πλέον το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων που παρέχονται από τα καταχωρισμένα σχέδια και υποδείγματα για την καταπολέμηση των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης που διαμετακομίζονται μέσω της ΕΕ ή υπόκεινται σε άλλο τελωνειακό καθεστώς. Παρότι η αναδιατυπωμένη οδηγία αναμένεται ακόμη να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη έως τις 9 Δεκεμβρίου 2027, η διάταξη του νέου άρθρου 19 παράγραφος 3 του κανονισμού για τα ενωσιακά σχέδια και υποδείγματα, όπως τροποποιήθηκε, εφαρμόζεται ήδη από την 1η Μαΐου 2025. Όσον αφορά το κατώτατο όριο παρέμβασης και τον ορισμό των μικρών αποστολών, τον Σεπτέμβριο του 2022, μετά από διεξοδική ανάλυση, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την επανεξέταση του ορισμού των μικρών αποστολών [μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξης, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 608/2013] στις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, στους κατόχους δικαιωμάτων και στους εκπροσώπους προς γνωμοδότηση. Λόγω των ανησυχιών και των αμφιβολιών που εξέφρασαν σχετικά με την αύξηση των κατώτατων ορίων τόσο οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών όσο και οι κάτοχοι δικαιωμάτων, η Επιτροπή αποφάσισε να αποσύρει την εν λόγω πρόταση. Ορισμένα κράτη μέλη τάχθηκαν υπέρ μιας πιο ριζικής αλλαγής της διαδικασίας για τις μικρές αποστολές από την απλή αύξηση των κατώτατων ορίων των ποσοτήτων. Η διαδικασία για τις μικρές αποστολές αποτελεί μέρος της υπό εξέλιξη αξιολόγησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 608/2013. Τα κατώτατα όρια παρέμβασης δεν προβλέπονται μεν στον ισχύοντα κανονισμό, αλλά αποτελούν μέρος της προαναφερθείσας αξιολόγησης.

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 97. Η Επιτροπή έχει λάβει διάφορα μέτρα προκειμένου να ανταποκριθεί στη σύσταση του ΕΕΣ και θεωρεί ότι η εφαρμογή της εν λόγω σύστασης βρίσκεται σε εξέλιξη.
Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία αξιολόγησης βάσει του άρθρου 210 του κανονισμού για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΣΕΕ) το 2022. Εξωτερικός ανάδοχος υπέβαλε μελέτη προς υποστήριξη της αξιολόγησης, η οποία έγινε δεκτή από την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2024, εν αναμονή της απόφασης σχετικά με τη δημοσίευση της μελέτης. Η μελέτη επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των αλλαγών που εισήγαγε ο ΚΣΕΕ από το 2017, καθώς και στη συνολική αποτελεσματικότητα και οικονομική αποδοτικότητα της διαδικασίας χορήγησης σήματος της ΕΕ. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας διεξάγονται επίσης οι αναλυτικές εργασίες στις οποίες βασίζεται η αξιολόγηση των ρυθμίσεων διακυβέρνησης και των χαρακτηριστικών που σχετίζονται με το πλαίσιο τελών. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) σχετικά με την αξιολόγηση του ΚΣΕΕ, όπως απαιτείται από το άρθρο 210 του ΚΣΕΕ, εκπονείται επί του παρόντος από την Επιτροπή, με την υποστηρικτική μελέτη που παρέχει τη βάση για την αξιολόγηση. Επιπλέον, λόγω των παρατηρήσεων που ελήφθησαν από χρήστες του συστήματος σημάτων και τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα εξετάσει πιθανώς το ενδεχόμενο να συμπεριλάβει στην αξιολόγηση ορισμένες ουσιαστικές διατάξεις του ΚΣΕΕ. Αυτό συνάδει με το πνεύμα της απλούστευσης, ώστε το αποτέλεσμα της αξιολόγησης να αποτυπώνει όλες τις πιθανές πτυχές για ενδεχόμενη επανεξέταση του ΚΣΕΕ.

Απάντηση στη σύσταση 5 στοιχείο α), σημείο 101. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Η Επιτροπή, από κοινού με εννέα κράτη μέλη που συμμετείχαν εθελοντικά, συγκρότησε υποομάδα της ομάδας τελωνειακών εμπειρογνωμόνων για τους τελωνειακούς ελέγχους και τη διαχείριση κινδύνων με σκοπό την εκπόνηση κοινών κριτηρίων κινδύνου (CRC) για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) και τον έλεγχο της δυνατότητας αποδοτικής και αποτελεσματικής εφαρμογής τους. Η υποομάδα εκπόνησε σχέδιο νομικού κειμένου (εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής και σχετικά παραρτήματα) και τα δοκίμασε σε δύο πιλοτικά έργα, στο ένα με τη χρήση ιστορικών δεδομένων και στο άλλο με τη χρήση δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, με ελέγχους που βασίζονται στα θετικά αποτελέσματα της αναζήτησης που προέκυψαν από τους προτεινόμενους δείκτες κινδύνου του σχεδίου των CRC. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των δύο αυτών πιλοτικών έργων, και ειδικότερα του έργου που περιλάμβανε τη διενέργεια τελωνειακών ελέγχων σε διασαφήσεις εισαγωγής σε πραγματικό χρόνο, ήταν απογοητευτικά και δεν οδήγησαν σε πολλές δεσμεύσεις. Ένας από τους λόγους που ανέφεραν τα κράτη μέλη ήταν ότι η εγκυρότητα των δεικτών κινδύνου που προσδιορίστηκαν για τα ΔΔΙ δεν μπορούσε να επιβεβαιωθεί, κάτι που σήμαινε ότι οι εν λόγω δείκτες κινδύνου δεν ήταν αρκετά ώριμοι ώστε να ενσωματωθούν σε δεσμευτικά CRC.

Με βάση τα αποτελέσματα των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής, η υποομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι προς το παρόν θα ήταν πρόωρο να προχωρήσει η θέσπιση δεσμευτικών CRC. Ωστόσο, τα κράτη μέλη αναγνώρισαν την ανάγκη βελτίωσης της διαχείρισης κινδύνου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ως εκ τούτου, προτάθηκε να δοκιμαστεί η χρήση ενοποιημένων καταλόγων δεδομένων που συνδέονται με τον κίνδυνο ΔΔΙ, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να συλλέγουν και να ενσωματώνουν τους εν λόγω καταλόγους στο οικείο σύστημα διαχείρισης κινδύνου (π.χ. δυσμενώς γνωστοί φορείς εκμετάλλευσης), χωρίς να επιβάλλεται στα κράτη μέλη υποχρέωση να χρησιμοποιούν τους καταλόγους για ελέγχους. Οι κατάλογοι αυτοί αναμένεται να ενσωματωθούν στο κοινό σύστημα διαχείρισης κινδύνων (CRMS 2). Κάθε κράτος μέλος θα συμβάλει στη συμπλήρωση του καταλόγου, ενώ η Επιτροπή θα είναι υπεύθυνη για την ενοποίηση των στοιχείων σε κοινό κατάλογο για όλα τα κράτη μέλη. Η λύση αυτή θα αποτελέσει προσωρινό μέτρο εν αναμονή της εφαρμογής της ενισχυμένης κοινής προσέγγισης διαχείρισης κινδύνων στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για την υπό εξέλιξη τελωνειακή μεταρρύθμιση, ιδίως μέσω του τελωνειακού κόμβου δεδομένων.

Απάντηση στη σύσταση 5 στοιχείο γ), σημείο 101. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Μέσω της ομάδας τελωνειακών εμπειρογνωμόνων, η Επιτροπή υπενθυμίζει στα κράτη μέλη ότι πρέπει να καταχωρίζουν τα οικεία δεδομένα σχετικά με τις δεσμεύσεις ΔΔΙ στο σύστημα πληροφοριών κατά της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας (βάση δεδομένων COPIS) εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, υπογραμμίζοντας παράλληλα την απαιτούμενη ποιότητα της υποβολής δεδομένων.

Στο τέλος του 2024 η Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση εξωτερικής μελέτης για την υποστήριξη της αξιολόγησης του κανονισμού αριθ. 608/2013, η οποία ολοκληρώθηκε προσφάτως. Στη μελέτη αναφέρεται το ζήτημα του χρονοδιαγράμματος για την υποβολή εκθέσεων. Το θέμα αυτό θα εξεταστεί επίσης στο πλαίσιο της αξιολόγησης της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 608/2013 που διενεργεί η Επιτροπή, προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια υποχρεωτική προθεσμία για την υποβολή εκθέσεων θα βελτίωνε την ποιότητα και το χρονοδιάγραμμα της υποβολής εκθέσεων.

Ειδική έκθεση 07/2022: Μέσα διεθνοποίησης των ΜΜΕ — πολυάριθμες οι δράσεις στήριξης, όχι όμως πλήρως συνεκτικές και συντονισμένες

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 90. Για τα έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Startup Europe που τελούν υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ) και τα οποία συνδέονται επίσης άμεσα με την ψηφιακή πολιτική Connect, αναπτύχθηκαν δείκτες για:

- τον αριθμό των νεοφυών επιχειρήσεων που υποστηρίζονται από το οικοσύστημα που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του έργου·

- τον αριθμό νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν από τις νεοφυείς επιχειρήσεις που υποστηρίζονται από το οικοσύστημα Startup Europe·
- τις δραστηριότητες που καθορίζονται κατά τη διάρκεια ζωής του έργου με στόχο να συνεχιστούν μετά τη λήξη του έργου.

Επιπλέον, η Επιτροπή συνεργάζεται με το ΕΣΚ προκειμένου να στηρίξει το έργο του όσον αφορά την παρακολούθηση των έργων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Startup Europe. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα έργα, τα παραδοτέα, την παρακολούθηση βασικών δεικτών επιδόσεων, καθώς και τις ενδιάμεσες και τελικές επανεξετάσεις που διοργανώνει το ΕΣΚ.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο γ), σημείο 90. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θέτουν σε προτεραιότητα έργα τα οποία πληρούν με τον καλύτερο τρόπο τρία σχετικά κριτήρια χορήγησης: αριστεία, αντίκτυπο, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης (σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1 του κανονισμού για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»). Τα τρία αυτά κριτήρια χορήγησης διασφαλίζουν ότι τα έργα συμβάλλουν και έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στα εξής: i) αύξηση του αποτυπώματος της αγοράς των ευρωπαϊκών νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα των στρατηγικών ψηφιακών τεχνολογιών και της καινοτομίας στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας· ii) σύνδεση των νεοφυών επιχειρήσεων με τοπικά και ευρωπαϊκά οικοσυστήματα, κοινότητες και πιθανές νέες αγορές· και iii) αναβάθμιση των ικανοτήτων για την αντιστοίχιση τεχνολογικών λύσεων και νεοφυών επιχειρήσεων υπερπροηγμένης τεχνολογίας με ευκαιρίες για επενδύσεις και ανάπτυξη. Με τον τρόπο αυτόν θα διασφαλιστεί ότι τα χρηματοδοτούμενα έργα συγκεντρώνουν τις νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν τη μεγαλύτερη συμβολή στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που αφορούν την πρωτοβουλία Startup Europe, η Επιτροπή τονίζει ότι είναι σημαντικό στην πρόταση του έργου να περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο το έργο θα βοηθήσει τις νεοφυείς επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν πλήρως και να αναπτύξουν το δυναμικό και την ανταγωνιστικότητά τους.

Ειδική έκθεση 08/2022: Στήριξη του ΕΤΠΑ για την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ — αστοχίες στον σχεδιασμό περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο α), σημείο 80. Η Επιτροπή δεν αποδέχτηκε τη σύσταση 2 στοιχείο α).

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι τα κριτήρια επιλογής θα πρέπει να είναι επαρκώς φιλόδοξα, αλλά δεν συμφωνεί ότι οι ανταγωνιστικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αποτελούν πάντα την κατάλληλη προκαθορισμένη επιλογή για τη στήριξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η νομική βάση αφήνει στις διαχειριστικές αρχές την ευχέρεια να επιλέγουν ελεύθερα οποιαδήποτε διαδικασία επιλογής κρίνουν καταλληλότερη για τη μεγιστοποίηση της συνεισφοράς της χρηματοδότησης της ΕΕ σε σχέση με κάθε κατάσταση, πρόγραμμα ή τις συνήθεις διοικητικές πρακτικές τους. Οι διαχειριστικές αρχές μπορούν να επιλέγουν μεταξύ ανταγωνιστικών και μη ανταγωνιστικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων [πρβλ. αιτιολογική σκέψη 60 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060] κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε μεθόδου.

Ειδική έκθεση 09/2022: Κλιματικές δαπάνες από τον προϋπολογισμό της ΕΕ της περιόδου 2014-2020 — Στην πραγματικότητα χαμηλότερες από τις αναφερθείσες

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 58. Η Επιτροπή επιδιώκει με συνέπεια τη μέτρηση των συνεισφορών της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) με τον πλέον αξιόπιστο και επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη ότι η μεθοδολογία πρέπει να είναι απλή στην εφαρμογή της και ότι θα πρέπει να αποφεύγεται ο περιττός διοικητικός φόρτος. Τον Ιανουάριο του 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε μελέτη σχετικά με την παρακολούθηση του προϋπολογισμού όσον αφορά τη συμβολή της κοινής

γεωργικής πολιτικής στην κλιματική αλλαγή (Study on budget tracking of the common agricultural policy's contribution to climate change). Βάσει της τρέχουσας μεθοδολογίας παρακολούθησης εκτιμάται ότι η θετική συμβολή στο κλίμα συνάδει γενικά με τους συντελεστές στάθμισης που ορίζονται στο άρθρο 100 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, ιδίως όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις και τις περιοχές με φυσικούς ή άλλους ειδικούς ανά περιοχή περιορισμούς.

Για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, οι συντελεστές στάθμισης 40 % και 100 % οι οποίοι προβλέπεται επί του παρόντος να χρησιμοποιηθούν για τα πεδία παρέμβασης που σχετίζονται με τη γεωργία είναι οι συντελεστές που ευθυγραμμίζονται περισσότερο με τις θετικές συνεισφορές των δαπανών της ΚΓΠ, όπως καθορίζονται με τη χρήση της νέας μεθοδολογίας της μελέτης. Τα πορίσματα της μελέτης υποστηρίζουν ευρέως τη νέα μεθοδολογία που περιγράφεται στον προτεινόμενο κανονισμό για τις επιδόσεις.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο α), σημείο 60. Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη συγκεκριμένη σύσταση.

Όλες οι βασικές πράξεις από προγράμματα του προϋπολογισμού της ΕΕ επιβάλλουν τη συμμόρφωση με κατάλληλη και προσαρμοσμένη έκδοση της αρχής της «μη πρόκλησης βλάβης», ενώ και ο νόμος της ΕΕ για το κλίμα απαιτεί από την Επιτροπή να αξιολογεί τη συνέπεια κάθε σχεδίου μέτρου ή νομοθετικής πρότασης (συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών προτάσεων) με τον στόχο της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 και το 2040 πριν από την έγκρισή τους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η επέκταση της μεθοδολογίας ενσωμάτωσης της διάστασης του κλίματος ώστε να καλύπτει τον αρνητικό αντίκτυπο, όπως προτείνεται από το ΕΕΣ, δεν θα ήταν σκόπιμη, μεταξύ άλλων, υπό το πρίσμα του πρόσθετου φόρτου που θα επέβαλλε σε όλους τους σχετικούς φορείς.

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 63. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η συγκεκριμένη σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Η Επιτροπή έχει λάβει διάφορα μέτρα για την υποβολή στοιχείων σχετικά με τις επιπτώσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ στους κλιματικούς στόχους στις ετήσιες εκθέσεις διαχείρισης και επιδόσεων (ΕΕΔΕ) για το 2023 και το 2024. Για τα εν λόγω έτη, οι ΕΕΔΕ αναφέρουν στοιχεία σχετικά με την εξοικονόμηση ενεργειακής απόδοσης ανά έτος από ιδιωτικά και δημόσια κτίρια, τις εκπομπές CO_2 που αποφεύγονται ανά έτος και την εγκατεστημένη δυναμικότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και συγκεντρώνουν τα αποτελέσματα από διάφορα προγράμματα του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ωστόσο, η απουσία εναρμονισμένων, συγκεντρωτικών δεικτών σε όλα τα δημοσιονομικά προγράμματα εμποδίζει την Επιτροπή να επεκτείνει το πεδίο κάλυψης της εν λόγω παρακολούθησης των επιπτώσεων.

Στην πρόταση κανονισμού για τις επιδόσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034 καθορίζεται το πλαίσιο επιδόσεων για την παρακολούθηση των δαπανών και των επιδόσεων σε όλα τα προγράμματα και τις δραστηριότητες του προϋπολογισμού της ΕΕ. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει κοινό κατάλογο των πεδίων παρέμβασης, των συντελεστών και των δεικτών που καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση των δαπανών και των επιδόσεων σε σχέση τόσο με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής όσο και με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, ένας βασικός δείκτης είναι η αποφυγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ο οποίος έχει συμπεριληφθεί στα σχετικά πεδία παρέμβασης και θα επιτρέψει τη συγκέντρωση αυτού του σημαντικού αποτελέσματος στο σύνολο του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ειδική έκθεση 10/2022: Το LEADER και η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων διευκολύνουν μεν την τοπική συμμετοχή, τα πρόσθετα οφέλη όμως δεν αποδεικνύονται ακόμη επαρκώς

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο ε), σημείο 84. Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση, με την επιφύλαξη της σκοπιμότητάς της όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων και της ύπαρξης κοινού ορισμού των «εκ του νόμου προβλεπόμενων καθηκόντων».

Η Επιτροπή διερεύνησε με τον ανάδοχό της τη δυνατότητα αξιολόγησης της χρήσης πόρων του LEADER για τη χρηματοδότηση εκ του νόμου προβλεπόμενων καθηκόντων ενωσιακών, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών φορέων, στο πλαίσιο της μελέτης υποστήριξης της αξιολόγησης του κόστους και των οφελών της εφαρμογής του LEADER, η οποία δημοσιεύτηκε στις 9 Νοεμβρίου 2023. Από την έρευνα προέκυψε ότι η ανάλυση των εκ του νόμου προβλεπόμενων καθηκόντων δεν ήταν εφικτή λόγω έλλειψης κοινού ορισμού και κατανόησης του τι εμπίπτει στα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθήκοντα, καθώς και λόγω της μη διαθεσιμότητας δεδομένων για την εν λόγω ανάλυση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι έδωσε τη δέουσα συνέχεια στη σύσταση του μέρους που είχε γίνει δεκτό, καθώς διερεύνησε τη σκοπιμότητα της διενέργειας μιας τέτοιας ανάλυσης προτού καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν είναι εφικτή.

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 84. Η Επιτροπή έχει λάβει διάφορα μέτρα για να ανταποκριθεί στη σύσταση του ΕΕΣ.

Από την εκ των υστέρων αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής και συνοπτική παρουσίαση) προέκυψαν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διαχειριστικές αρχές προσάρμοσαν τα μέτρα στα τοπικά πλαίσια και ότι η στήριξη ήταν σε μεγάλο βαθμό σημαντική για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων και αναδυόμενων αναγκών των δικαιούχων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Τα ολοκληρωμένα εδαφικά μέσα, όπως οι ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις και η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ), αποδείχθηκαν σχετικά αποτελεσματικά όσον αφορά την εφαρμογή ενός εδαφικού οράματος για τη στόχευση πόρων του ΕΤΠΑ και την προώθηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και μιας ολοκληρωμένης, πολυτομεακής προσέγγισης για την ανάπτυξη εδαφικών στρατηγικών.

Η μελέτη των εδαφικών μέσων που συνέβαλαν στην εκ των υστέρων αξιολόγηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ επρόκειτο να δημοσιευθεί το 2025. Η ΤΑΠΤΚ βασίστηκε στην προσέγγιση LEADER για την αγροτική ανάπτυξη, στο πλαίσιο της οποίας οι ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ) αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο από τη βάση προς την κορυφή για την τοπική ανάπτυξη. Παρότι η χρήση του LEADER, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, είναι υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη, η χρήση άλλων ταμείων, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, είναι προαιρετική. Η συντριπτική πλειονότητα των ΟΤΔ της ΤΑΠΤΚ (574) ήταν αγροτικές και όλες είχαν ήδη λειτουργήσει ως ΟΤΔ στο πλαίσιο LEADER για τουλάχιστον μία προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού.

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που παρακίνησαν τις ΤΑΠΤΚ να υιοθετήσουν την ΤΑΠΤΚ ήταν η προηγούμενη θετική εμπειρία με το LEADER κατά την περίοδο 2007-2013, η οποία περιλάμβανε τόσο την ύπαρξη αποτελεσματικών δομών υλοποίησης όσο και πεπειραμένες ομάδες που επιθυμούσαν να συνεχίσουν το έργο τους. Η συνοχή διευκολύνθηκε στην περίπτωση της ΤΑΠΤΚ στις αγροτικές περιοχές, καθώς οι ΟΤΔ μπόρεσαν να αξιοποιήσουν την πείρα που είχαν αποκομίσει από τον σχεδιασμό στρατηγικών πλαισίων για το LEADER σε προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού (Inforegio — Αξιολογήσεις της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020).

Από την εκ των υστέρων αξιολόγηση για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, στο πλαίσιο του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής διαπιστώθηκε ότι η ΤΑΠΤΚ που χρηματοδοτείται από το ΕΤΘΑ έχει επιτύχει την αποτελεσματική συμμετοχή τοπικών συμφεροντούχων μέσω ομάδων τοπικής δράσης στον τομέα της αλιείας, προωθώντας έτσι την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και την ανάπτυξη τοπικών ικανοτήτων. Παρά τους σχετικά περιορισμένους προϋπολογισμούς, στήριξε περισσότερα από 14 000 έργα, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, επιχειρήσεις και εταιρικές σχέσεις, ενώ παράλληλα προώθησε τη

βιωσιμότητα και την καινοτομία. Η ΤΑΠΤΚ ενίσχυσε τον ρόλο της αλιείας στις τοπικές οικονομίες και συνέβαλε ώστε οι πολιτικές της ΕΕ να προσεγγίσουν περισσότερο τις παράκτιες κοινότητες. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την αξιολόγηση θα δημοσιευθεί το 2ο τρίμηνο του 2026 και, ως εκ τούτου, η αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης αναθεωρήθηκε αναλόγως.

Ειδική έκθεση 11/2022: Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ — Η καταχώριση σε «μαύρη λίστα» χρήζει καλύτερης εφαρμογής

Απάντηση στη σύσταση 2 σημείο 2), σημείο 93. Η Επιτροπή, υπό την αιγίδα του συμβουλίου εσωτερικής διοίκησης της Επιτροπής, δρομολόγησε την εσωτερική εποπτεία της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού της ΕΕ (EDES). Αυτό περιλάμβανε, ειδικότερα, τη συνέχεια που δόθηκε στις εκθέσεις και τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) σχετικά με τον έγκαιρο εντοπισμό ή τον αποκλεισμό και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις της επιτροπής.

Η Επιτροπή προβλέπει επίσης εσωτερική εποπτεία σε σχέση με τις υπό εξέλιξη έρευνες της OLAF και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO)[1], με πλήρη σεβασμό των πιθανών απαιτήσεων εμπιστευτικότητας. Οι ρόλοι του αρμόδιου διατάκτη και της επιτροπής EDES όσον αφορά την εναρμόνιση της αντιμετώπισης των περιπτώσεων αποκλεισμού δεν πρέπει να θίγονται.

Όσον αφορά την αξιοποίηση των διαθέσιμων πηγών δεδομένων για τον εντοπισμό υποθέσεων αποκλεισμού, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα εποπτείας των εργασιών των αρμόδιων διατακτών όταν καταγράφονται στις σχετικές βάσεις δεδομένων πληροφορίες σχετικά με πιθανές υποθέσεις αποκλεισμού. Όσον αφορά τα δεδομένα του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών (IMS), τα αρχεία καθίστανται διαθέσιμα όταν ο αρμόδιος διατάκτης εντοπίζει θετικό αποτέλεσμα αναζήτησης στο σύστημα και ζητεί περαιτέρω πληροφορίες.

Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, σε αντίθεση με τις εκθέσεις της OLAF ή τις κοινοποιήσεις της EPPO, οι οποίες συχνά συνιστούν την επιβολή μέτρου του EDES, οι άλλες πηγές δεδομένων στις οποίες γίνεται αναφορά (IMS, τελικά αποτελέσματα ελέγχου, αποφάσεις ανταγωνισμού και κοινοποιήσεις εταίρων υλοποίησης) δεν συνιστούν, από τη φύση τους, τη θέσπιση τέτοιου μέτρου και, ως εκ τούτου, δεν απαιτούν εγγενώς παρακολούθηση σε εσωτερικό επίπεδο. Σύμφωνα με τον αποκεντρωμένο χαρακτήρα του προϋπολογισμού της ΕΕ, ο αρμόδιος διατάκτης πρέπει να επαληθεύει αν η σχετική οντότητα ενέχει κίνδυνο για τον προϋπολογισμό της ΕΕ και αν ο κίνδυνος αυτός αιτιολογεί τη λήψη μέτρου του EDES. Η Επιτροπή επιβλέπει συνεχώς την εφαρμογή των συστάσεων της επιτροπής EDES.

Απάντηση στη σύσταση 2 σημείο 3), σημείο 93. Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση 2 σημείο 3) και θεωρεί ότι έχει υλοποιηθεί όσον αφορά τα μέρη που έγιναν δεκτά.

Η Επιτροπή δεν βασίζεται αποκλειστικά σε υπεύθυνες δηλώσεις. Πέραν της επαλήθευσης των εν λόγω δηλώσεων, η Επιτροπή προβλέπει ορισμένες εκ των υστέρων διασφαλίσεις. Ειδικότερα, η Επιτροπή ζητεί από τον αρμόδιο διατάκτη να επαληθεύει τη βάση δεδομένων EDES σε όλα τα στάδια των διαδικασιών πριν από την υπογραφή της σύμβασης. Οι εκ των υστέρων εξακριβώσεις διασφαλίζονται επίσης μέσω προειδοποιήσεων αποκλεισμού στο σύστημα ABAC που συνδέονται με εξαιρούμενες οντότητες πριν από την πραγματοποίηση πληρωμών. Το σύστημα θα προειδοποιεί επίσης τους αρμόδιους διατάκτες σε περίπτωση εισαγωγής έγκαιρου εντοπισμού στο EDES. Ως εκ τούτου, οι

[1] Η αναφορά στις «υπό εξέλιξη έρευνες της OLAF» θα πρέπει να νοείται ως αναφορά σε προληπτικά διοικητικά μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως περιγράφονται στο άρθρο 7 παράγραφος 6 του κανονισμού αριθ. 883/2013 (κανονισμός για την OLAF).

διατάκτες μπορούν να ενημερώνονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των συμβάσεων, για ζητήματα που αφορούν αντισυμβαλλομένους της ΕΕ με τους οποίους έχουν συνεχή συμβατική σχέση.

Ωστόσο, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα δημιουργίας υπηρεσίας μίας στάσης για τις αρχές των κρατών μελών με στόχο να αξιοποιήσει τα σχετικά διαθέσιμα δεδομένα από το EDES, το εργαλείο Arachne και να συνδεθεί με το SUMMA (την εφαρμογή που θα αντικαταστήσει το σύστημα ABAC ως κεντρικό σύστημα χρηματοοικονομικών πληροφοριών), ώστε να διασφαλιστεί η μέγιστη προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω της διασύνδεσης, της διασταυρούμενης τροφοδότησης και εργαλείων και τεχνικών με βάση την τεχνητή νοημοσύνη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει αναπτύξει διαδικτυακή υπηρεσία για να βοηθήσει τα συστήματα εξωτερικών οργανισμών, όπως τα συστήματα των εταίρων υλοποίησης και των κρατών μελών, κατά την πρόσβαση στη βάση δεδομένων EDES. Αυτό καταδεικνύει ότι αναπτύσσονται διασυνδέσεις με άλλα συστήματα και θα επεκταθούν σταδιακά σε περισσότερα εργαλεία και πλατφόρμες. Επιπλέον, η Επιτροπή σχεδιάζει τη μελλοντική διασύνδεση με το εργαλείο Arachne+, η οποία θα βελτιώσει περαιτέρω τις ικανότητες του συστήματος.

Απάντηση στη σύσταση 2 σημείο 4), σημείο 93. Η Επιτροπή εξακολουθεί να επικαιροποιεί τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με το EDES και έχει εκπονήσει ad hoc κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων (δηλαδή χρήση της έκθεσης της OLAF, αντίκτυπος των αποφάσεων αποκλεισμού στις υπό εξέλιξη νομικές δεσμεύσεις), ώστε να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών του EDES, και θα εκπονήσει περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση του EDES.

Απάντηση στη σύσταση 2 σημείο 5), σημείο 93. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί την ενημέρωση σχετικά με το EDES, μεταξύ άλλων εντός άλλων θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, των αρχών των κρατών μελών και των εταίρων υλοποίησης. Η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με το EDES μέσω διαφόρων δράσεων, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης μονοήμερου εργαστηρίου για όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής, της επικοινωνίας με τα γραφεία, τα όργανα και τους οργανισμούς άλλων θεσμικών οργάνων, άρθρων στο ενδοδίκτυο της Επιτροπής και ad hoc κατάρτισης για διάφορα ακροατήρια. Σε εύθετο χρόνο, θα παρασχεθεί κατάρτιση στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος στην επιμερισμένη διαχείριση που προορίζεται για ταμεία και προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον Ιανουάριο του 2028. Όσον αφορά τη συνεργασία με τους εταίρους υλοποίησης, η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει ότι οι υφιστάμενες ρυθμίσεις παρέχουν ήδη υψηλό επίπεδο προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ χωρίς να συνεπάγονται την υποχρεωτική χρήση του EDES. Σύμφωνα με το άρθρο 157 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι εταίροι υλοποίησης υποχρεούνται να διασφαλίζουν ισοδύναμο επίπεδο προστασίας.

Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως.

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 95. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη σύσταση έχει υλοποιηθεί και δεν βασίζεται αποκλειστικά στη διοικητική αυτονομία των εταίρων.

Ενώ η έμμεση διαχείριση βασίζεται στην εξάρτηση από τα συστήματα, τους κανόνες και τις διαδικασίες των εταίρων υλοποίησης, στους εν λόγω εταίρους ανατίθενται κονδύλια μόνο αφού επιβεβαιωθεί με εκ των προτέρων αξιολόγηση ότι τα συστήματά τους μπορούν να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις αποκλεισμού (σύμφωνα με το άρθρο 138 του δημοσιονομικού κανονισμού), παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης. Όταν τα συστήματα συμμορφώνονται εν μέρει, η Επιτροπή εφαρμόζει στοχευμένα εποπτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Επιπλέον, το υπόδειγμα συμφωνίας συνεισφοράς ενσωματώνει επίσης εκτελεστές ρήτρες σχετικά με τον αποκλεισμό από την πρόσβαση σε χρηματοδότηση (άρθρο 20 των γενικών όρων της συμφωνίας συνεισφοράς) και γενικές υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Οι υποχρεώσεις αυτές περιλαμβάνουν την άμεση κοινοποίηση στην Επιτροπή περιπτώσεων διαπιστωμένης απάτης και παρατυπιών και τη συνέχεια που δίνεται σε αυτές, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με εικαζόμενες περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς ή κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ (άρθρο 2.6 των γενικών όρων της συμφωνίας συνεισφοράς). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να

χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτές για το EDES. Επιπλέον, σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 12 των γενικών όρων της συμφωνίας συνεισφοράς, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να αναστείλει την προθεσμία πληρωμής / τη συμφωνία συνεισφοράς ή να καταγγείλει τη συμφωνία συνεισφοράς σε περίπτωση αθέτησης ουσιαστικών υποχρεώσεων (όπως οι υποχρεώσεις των άρθρων 2 και 20), διασφαλίζοντας έτσι τη λογοδοσία και την παρακολούθηση. Ως εκ τούτου, το πλαίσιο βασίζεται σε δύο βασικά στοιχεία: πρώτον, στην εξάρτηση από συστήματα που έχουν αξιολογηθεί εκ των προτέρων μέσω της αξιολόγησης κατά πυλώνες και, δεύτερον, στις αυστηρές συμβατικές υποχρεώσεις και στους μηχανισμούς επιβολής. Όσον αφορά τις δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας, οι παραπομπές σε ειδικά άρθρα της συμφωνίας συνεισφοράς αντιστοιχούν στις ισοδύναμες διατάξεις που περιέχονται στη συμφωνία συνεισφοράς για την ανθρωπιστική βοήθεια.

Απάντηση στη σύσταση 5 σημείο 3), σημείο 97. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αναπτύσσει το ολοκληρωμένο σύστημα ΤΠ για το εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου (Arachne), το οποίο έχει θέσει στη διάθεση των αρχών των κρατών μελών που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης αυτής θα περιλαμβάνονται νέα χαρακτηριστικά και λειτουργίες, όπως μια εκ των προτέρων ενότητα, εξελίξεις από την ΚΓΠ και νέοι δείκτες κινδύνων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει επίσης να βελτιώσει τη φιλικότητα του συστήματος προς τον χρήστη και, στον βαθμό που τα εθνικά δεδομένα καθίστανται διαθέσιμα από τα κράτη μέλη, τη διαλειτουργικότητά τους με άλλες πηγές ενωσιακών και εθνικών δεδομένων που σχετίζονται με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση) δημιουργεί νομική βάση και θεσπίζει ολοκληρωμένα μέτρα για το εκσυγχρονισμένο εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου (Arachne+) με σκοπό την καλύτερη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ από το 2028 (με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί από το προϋπάρχον εργαλείο Arachne). Το νέο εργαλείο θα εφαρμόζεται σε όλους τους τρόπους διαχείρισης και θα βασίζεται σε σύγχρονη αρχιτεκτονική ΤΠ, ενώ θα αντλεί οφέλη ιδίως από τη διαλειτουργικότητα και την τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ). Παρότι η χρήση του μελλοντικού εργαλείου είναι επί του παρόντος προαιρετική, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ, τα κράτη μέλη και οι οντότητες που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα υποχρεούνται να τροφοδοτούν το εργαλείο με σχετικά δεδομένα από το 2028. Σε κοινή δήλωση της 7ης Δεκεμβρίου 2023, η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο δεσμεύτηκαν να εξετάσουν και να επανεξετάσουν την υποχρεωτική χρήση του εργαλείου για τα πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια μετά το 2027, με βάση αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την ετοιμότητα του εργαλείου έως το τέλος του 2027.

Απάντηση στη σύσταση 5 σημείο 4), σημείο 97. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη διάθεση των αποφάσεων αποκλεισμού της ΕΕ στη βάση δεδομένων του EDES και προσπαθεί να προωθήσει το εργαλείο όσο το δυνατόν περισσότερο. Η Επιτροπή εξακολουθεί να προωθεί τη χρήση του ολοκληρωμένου συστήματος ΤΠ Arachne+ για την εξόρυξη δεδομένων και τη βαθμολόγηση κινδύνου μέσω ειδικών μαθημάτων κατάρτισης, παρουσίας σε συνέδρια, μέσω της ομάδας εργασίας της Επιτροπής και της ομάδας εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών. Η ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής συστάθηκε με την απόφαση C(2024) 7889 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2024, για την καθιέρωση στενής και συνεχούς συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, εστιάζοντας στα τέσσερα βασικά κριτήρια της αξιολόγησης της ετοιμότητας, δηλαδή τους δείκτες κινδύνου, τη διαλειτουργικότητα, την προστασία των δεδομένων και την ΤΝ. Η ομάδα απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών που προέρχονται από τους τομείς των οικονομικών, του ελέγχου, της διακυβέρνησης δεδομένων ή της ανάπτυξης ΤΠ. Οι εκπρόσωποι του ΕΕΣ συμμετέχουν ως παρατηρητές.

Απάντηση στη σύσταση 5 σημείο 5), σημείο 97. Στο πλαίσιο της αναδιατύπωσης του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση σύμφωνα με τη συγκεκριμένη επιμέρους σύσταση. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τα ενωσιακά δεδομένα, η επιμέρους σύσταση μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει υλοποιηθεί από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της αναδιατύπωσης του δημοσιονομικού κανονισμού (30 Σεπτεμβρίου 2024).

Ειδική έκθεση 12/2022: Διατηρησιμότητα των έργων αγροτικής ανάπτυξης — Τα περισσότερα παραμένουν σε λειτουργία καθ' όλο το προβλεπόμενο διάστημα, υπάρχουν όμως δυνατότητες για περισσότερο μακροπρόθεσμα αποτελέσματα

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο α), σημείο 70. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί.

Στις 14 Δεκεμβρίου 2023 η Επιτροπή διοργάνωσε εργαστήριο του δικτύου ΚΓΠ της ΕΕ σχετικά με τη διατηρησιμότητα των επενδύσεων | EU CAP Network για κράτη μέλη, δικαιούχους και αξιολογητές. Μεταξύ άλλων, το εργαστήριο είχε ως στόχο να εντοπίσει σχετικές προσεγγίσεις και πηγές πληροφοριών σχετικά με την αξιολόγηση της συνέχισης λειτουργίας έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Οι σημαντικότερες εκθέσεις διατίθενται στον ειδικό ιστότοπο: Highlights report - Durability of Investments Workshop. Στις 28 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή παρουσίασε τα αποτελέσματα του εργαστηρίου, συμπεριλαμβανομένων των βέλτιστων πρακτικών των κρατών μελών, κατά τη συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνωμόνων για την εφαρμογή του κανονισμού για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΓΠ. Σε συνέχεια της συνεδρίασης της ομάδας εμπειρογνωμόνων, στις 4 Δεκεμβρίου 2024 η Επιτροπή κοινοποίησε στα κράτη μέλη σημείωμα στο οποίο συνοψίζονται τα αποτελέσματα του εργαστηρίου του δικτύου ΚΓΠ της ΕΕ σχετικά με τη διατηρησιμότητα των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2023 και οι γραπτές συνεισφορές των κρατών μελών στις ερωτήσεις προς συζήτηση.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο β), σημείο 70. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη σύσταση έχει υλοποιηθεί.

Με βάση τα αποτελέσματα του εργαστηρίου του δικτύου ΚΓΠ της ΕΕ σχετικά με τη διατηρησιμότητα των επενδύσεων, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2023 (Highlights report - Durability of Investments Workshop | EU CAP Network), η Επιτροπή εντόπισε προκλήσεις και παράγοντες κινδύνου όσον αφορά τη διατηρησιμότητα των επενδύσεων και κοινοποίησε τα αποτελέσματα του εργαστηρίου στα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της ομάδας εμπειρογνωμόνων για την εφαρμογή του κανονισμού για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΓΠ στις 28 Ιουνίου 2024. Σε συνέχεια της συνεδρίασης της ομάδας εμπειρογνωμόνων, στις 4 Δεκεμβρίου 2024 η Επιτροπή κοινοποίησε στα κράτη μέλη σημείωμα στο οποίο συνοψίζονται τα αποτελέσματα του εργαστηρίου του δικτύου ΚΓΠ της ΕΕ σχετικά με τη διατηρησιμότητα των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2023, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων κινδύνου, και οι γραπτές συνεισφορές των κρατών μελών στις ερωτήσεις προς συζήτηση.

Ειδική έκθεση 13/2022: Ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 — Περιορισμένη η εποπτεία των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και ασυντόνιστες οι δράσεις των κρατών μελών

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο ε), σημείο 80. Η Επιτροπή δεν αποδέχτηκε τη σύσταση 1 στοιχείο ε).

Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας, ειδικότερα προτείνοντας ευρείες τροποποιήσεις του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ο οποίος ισχύει από τον Ιούλιο του 2024. Ο αναθεωρημένος κώδικας συνόρων του Σένγκεν περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα όριο για την απόδειξη από τα κράτη μέλη της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, το οποίο αυξάνει τη διάρκεια των εν λόγω ελέγχων, καθώς και υποδείγματα για τις κοινοποιήσεις και την εκ των υστέρων έκθεση, η οποία έχει ήδη βελτιώσει την ποιότητά τους. Έχουν εκδοθεί οι αναγκαίες εκτελεστικές πράξεις με τις οποίες καθορίζεται ενιαίος μορφότυπος για τις κοινοποιήσεις και την εκ των υστέρων έκθεση.

Η σύσταση 1 στοιχείο ε) δεν έγινε δεκτή, καθώς συνιστά στην Επιτροπή να προβεί σε ενέργειες επιβολής. Αυτό θίγει τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής όσον αφορά την πολιτική της για την επιβολή της νομοθεσίας και το αν και πότε θα κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει ή θα παραπέμψει μια υπόθεση στο Δικαστήριο. Το σημείο αυτό εξηγείται επίσης λεπτομερέστερα στην ανακοίνωση με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα».

Ειδική έκθεση 14/2022: Η απόκριση της Επιτροπής στα φαινόμενα απάτης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής — Καιρός να αναζητηθεί η ρίζα του προβλήματος

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο γ), σημείο 112. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί.

Η Επιτροπή συγκέντρωσε πληροφορίες από 25 κράτη μέλη σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της ΤΝ, και τη χρήση τους σε δραστηριότητες καταπολέμησης της απάτης. Αυτό έγινε μέσω ερωτηματολογίου που αποτελούσε μέρος μελέτης η οποία εκπονήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο για την προσαρμογή της οριζόντιας εκτίμησης του κινδύνου απάτης στο πλαίσιο της ΚΓΠ. Με βάση της ανωνυμοποιημένη ανάλυση των απαντήσεων αναδείχθηκε η ευρεία χρήση του Arachne, του συστήματος αναγνώρισης αγροτεμαχίων και του συστήματος παρακολούθησης εκτάσεων ως βασικών εργαλείων για την καταπολέμηση της απάτης. Στις απαντήσεις γινόταν επίσης αναφορά σε λογισμικό που βασίζεται στην ΤΝ και χρησιμοποιείται για την αναγνώριση και την ανάλυση φωτογραφιών με γεωσήμανση, καθώς και σε ένα πιλοτικό έργο λογισμικού ΤΝ που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του έγκαιρου ελέγχου των εφαρμογών.

Η σύνοψη των απαντήσεων των κρατών μελών παρουσιάστηκε στη 18η διάσκεψη των οργανισμών πληρωμής που διεξήχθη στις Βρυξέλλες στις 7 Οκτωβρίου 2025. Η παρουσίαση κατέστησε δυνατή τη συζήτηση και ενθάρρυνε την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη χρήση εργαλείων ΤΝ στον τομέα της πρόληψης της απάτης.

Στο πλαίσιο της δράσης 12 της στρατηγικής της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης, το πρόγραμμα της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης που διαχειρίζεται η OLAF βοηθά τις αρχές των κρατών μελών να αναπτύξουν και να βελτιώσουν εργαλεία που βασίζονται στην ΤΝ ή σχετίζονται με την ΤΝ. Για παράδειγμα, στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων τεχνικής βοήθειας για το 2024, χορηγήθηκαν διάφορες επιχορηγήσεις στις αρχές των κρατών μελών για την αγορά λογισμικού ανάπτυξης πληροφοριών και για συστήματα ανάλυσης δεδομένων που βασίζονται σε ΤΝ. Επιπλέον, η OLAF συνεργάστηκε με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο τεχνικής πρωτοβουλίας που καλύπτει τόσο τις προληπτικές όσο και τις ερευνητικές πτυχές της καταπολέμησης της απάτης με στρατηγικό στόχο τη δημιουργία μιας «ψηφιακής εργαλειοθήκης για την καταπολέμηση της απάτης». Η πρωτοβουλία επικεντρώθηκε σε τρεις βασικούς άξονες εργασίας:

- τη χρήση της ΤΝ για ερευνητικούς σκοπούς·
- αναλυτικές μεθόδους για τον προληπτικό εντοπισμό περιπτώσεων απάτης βάσει δεδομένων· και
- τη σύνδεση διαφορετικών πηγών δεδομένων.

Τον Μάιο του 2025, στο τέλος ενός τριήμερου εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες από τα κράτη μέλη και τους φορείς καταπολέμησης της απάτης εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατέληξαν σε τρεις εντολές με παραδοτέα (λύσεις όπως εργαλεία ΤΝ και προτροπές που θα ενταχθούν στην εργαλειοθήκη). Τον Ιούνιο του 2026 τα κράτη μέλη και οι φορείς της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης συνέρχονται με την ευκαιρία του 2ου εργαστηρίου σχετικά με τα ψηφιακά εργαλεία για την καταπολέμηση της απάτης προκειμένου να εξετάσουν την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των εντολών που εγκρίθηκαν τον Μάιο του 2025 και να συζητήσουν νέα έργα.

Ειδική έκθεση 15/2022: Ο ορθός σχεδιασμός των μέτρων για τη διεύρυνση της συμμετοχής στο «Ορίζων 2020» δεν αρκεί — η επίτευξη βιώσιμης αλλαγής θα εξαρτηθεί κυρίως από τις προσπάθειες των εθνικών αρχών

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 94. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί. Η ανακοίνωση σχετικά με τις συνέργειες μεταξύ των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» εγκρίθηκε από την Επιτροπή και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 4 Νοεμβρίου 2022 (EUR-Lex – 52022XC1104(02) – EL – EUR-Lex).

Απάντηση στη σύσταση 4 στοιχείο γ), σημείο 96. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί.

Όλοι οι δικαιούχοι των έργων υποχρεούνται να υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με τα επιτεύγματά τους, τα αποτελέσματα των έργων και, στη συνέχεια, οι πληροφορίες αυτές είναι εύκολα και ανοικτά διαθέσιμες στη δημόσια προσβάσιμη πλατφόρμα της Υπηρεσίας παροχής πληροφοριών στον τομέα της κοινοτικής έρευνας και ανάπτυξης (CORDIS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-2024 προκηρύχθηκε ειδική νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων, η οποία στόχευε ειδικότερα σε δράσεις διεύρυνσης, ο μηχανισμός για τη διευκόλυνση της διάδοσης και της αξιοποίησης (HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-05) (σ. 37). Η προθεσμία της πρόσκλησης έληξε στις 28 Σεπτεμβρίου 2023. Η νικητήρια πρόταση που επιλέχθηκε μεταξύ των εννέα επιλέξιμων προτάσεων θα βοηθήσει τους δικαιούχους των δράσεων διεύρυνσης να διαδώσουν ευρύτερα τα αποτελέσματά τους. Με μια άλλη δραστηριότητα, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας σε συνεργασία με τον Εκτελεστικό Οργανισμό Έρευνας, θα αναπτυχθεί μια πιο διαφοροποιημένη, βαθύτερη, στοχευμένη προσέγγιση των επιτυχημένων παραδειγμάτων. Τα υπό εξέλιξη έργα θα αναλυθούν ειδικά προκειμένου να επιλεγούν ορισμένα συγκεκριμένα επιτυχημένα παραδείγματα τα οποία στη συνέχεια θα κοινοποιηθούν με διάφορους, λιγότερο συνήθεις τρόπους (π.χ. μαρτυρίες συμφεροντούχων, παρουσιάσεις όχι μόνο από τους δικαιούχους των έργων αλλά και από την κοινωνία ή τη διοίκηση) ώστε να καταδειχθούν τα επιτεύγματα και ο αντίκτυπός τους στην κοινωνία σε ευρύ κοινό.

Απάντηση στη σύσταση 5 στοιχείο α), σημείο 99. Η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιηθεί η σύσταση 5 στοιχείο α) για τη βελτίωση της παρακολούθησης των μέτρων διεύρυνσης.

Όσον αφορά τη «Συγκρότηση ομάδων» (Teaming) —τη βασική δράση που στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων με συμπληρωματική χρηματοδότηση από άλλες πηγές— οι συντονιστές καλούνται να τεκμηριώσουν την πρόοδο με βάση ορισμένους ΒΔΕ που συνοψίζονται στην έκθεση υλοποίησης του έργου «Συγκρότησης ομάδων» του Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Όσον αφορά τα άλλα μέσα διεύρυνσης, οι ΒΔΕ καθορίζονται στο επίπεδο των συμφωνιών επιχορήγησης, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά των διαφόρων δράσεων.

Απάντηση στη σύσταση 5 στοιχείο β), σημείο 99. Η Επιτροπή και ο Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας δίνουν συνέχεια στις στατιστικές (π.χ. πόσα έργα διεύρυνσης επωφελήθηκαν από άλλες δράσεις διεύρυνσης), συνεχίζουν τις ετήσιες έρευνες (οι οποίες περιλαμβάνουν επίσης έργα που έχουν ολοκληρωθεί) και δημοσιεύουν επιτυχημένα παραδείγματα τα οποία αναδεικνύουν έργα που έχουν ολοκληρωθεί. Επιπλέον, το μέρος «Διεύρυνση» (WIDERA) του προγράμματος εργασίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2026-2027 εισάγει μια νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων —«Συγκρότηση ομάδων για συνέργειες»— ως συνεργική δράση για τα υφιστάμενα κέντρα συγκρότησης ομάδων αριστείας που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για τη «Συγκρότηση ομάδων». Τέλος, στην περίπτωση της «Συγκρότησης ομάδων», οι συντονιστές όλων των ολοκληρωμένων και των υπό εξέλιξη έργων «Συγκρότησης ομάδων» συμμετέχουν στην ομάδα «Συγκρότησης ομάδων» για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και πείρας.

Ειδική έκθεση 19/2022: Προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19 — Μετά τις αρχικές προκλήσεις, η ΕΕ εξασφάλισε επαρκείς δόσεις, ωστόσο η διαδικασία δεν έχει αξιολογηθεί διεξοδικά

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο α), σημείο 81. Ο κανονισμός για το πλαίσιο έκτακτης ανάγκης (EFR) που εγκρίθηκε το 2022 παρέχει το νομικό πλαίσιο για την προμήθεια ιατρικών αντιμέτρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη επανεξέταση του κανονισμού, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 16 του EFR, δεδομένου ότι ο κανονισμός δεν έχει ενεργοποιηθεί μέχρι στιγμής. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, η Επιτροπή αξιολόγησε τους κινδύνους που σχετίζονται με την προσέγγιση των δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και βρίσκεται στη διαδικασία κατάρτισης ειδικού εγγράφου στο οποίο συνοψίζονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εκτίμηση κινδύνου της προσέγγισης των δημόσιων συμβάσεων προμηθειών. Η Επιτροπή οριστικοποίησε το έγγραφο αυτό στις 27 Μαΐου 2026 και, ως εκ τούτου, θεωρεί ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο 81. Η αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της παρούσας σύστασης αναθεωρήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2026, δεδομένου ότι τα τεστ αντοχής των κατευθυντήριων γραμμών για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών σε περίπτωση κρίσης προϋποθέτουν ότι θα έχουν πρώτα καταρτιστεί και εγκριθεί οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες επί του παρόντος έχουν προγραμματιστεί για το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2026.

Η Επιτροπή θα είναι σε θέση να προετοιμάσει αποτελεσματικά το τεστ αντοχής μόνο μετά την έναρξη ισχύος των τελικών κατευθυντήριων γραμμών. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συμβατικές υποχρεώσεις, απαιτούνται κατά κανόνα τουλάχιστον έξι μήνες για τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των εν λόγω προσομοιώσεων. Επί του παρόντος, η Επιτροπή έχει διεξαγάγει όλες τις απαραίτητες προκαταρκτικές εργασίες προκειμένου να διασφαλίσει την έγκαιρη οργάνωση του τεστ αντοχής. Το εγχείρημα αυτό έχει συμπεριληφθεί στον προγραμματισμό των προσομοιώσεων της Επιτροπής. Έχει υπογραφεί σύμβαση ώστε να διασφαλιστεί η αναγκαία εξωτερική στήριξη για την ανάπτυξη και την υλικοτεχνική υποστήριξη της προσομοίωσης.

Ειδική έκθεση 20/2022: Δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης αλιείας — Η ανομοιογένεια των ελέγχων και των κυρώσεων σε επίπεδο κρατών μελών περιορίζει την αποτελεσματικότητα των υπαρχόντων συστημάτων ελέγχου

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 98. Οι τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής για την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία, που εγκρίθηκαν στις 22 Νοεμβρίου 2023, περιλάμβαναν την υποχρεωτική χρήση κριτηρίων κινδύνου που καθορίζονται σε επίπεδο ΕΕ.

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας, συνεχίζει τις εργασίες της για τον εντοπισμό αυτοματοποιημένων προειδοποιήσεων κινδύνου και την ανάπτυξη ΤΠ σχετικά με τις εν λόγω προειδοποιήσεις, καθώς και για την αυτοματοποίηση ορισμένων ελέγχων στο πλαίσιο της βάσης δεδομένων CATCH (σύστημα ΤΠ για τα πιστοποιητικά αλιευμάτων). Τα αναθεωρημένα κριτήρια κινδύνου αποτυπώθηκαν στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2025/1522 της Επιτροπής, ο οποίος τα καθιστά υποχρεωτικά για τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή εργάζεται επί του παρόντος για την εκπόνηση νέων κατευθυντήριων γραμμών για τους ελέγχους και τις επαληθεύσεις που θα κοινοποιηθούν στα κράτη μέλη το 2026.

Όσον αφορά τις διετείς εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής [άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου], η Επιτροπή ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν τα κριτήρια κινδύνου από το σύνολο σχεδόν των 27 κρατών μελών κατά την περίοδο 2018-2021 και εξέδωσε συστάσεις (μέσω επιστολών παρακολούθησης) προς τα κράτη μέλη. Η ανάλυση για την περίοδο 2022-2023 βρίσκεται επί του

παρόντος σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2026. Με τον εκτελεστικό κανονισμός (ΕΕ) 2025/1522 της Επιτροπής τροποποιείται επίσης το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής που περιέχει τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων και αξιολόγησης, οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κινδύνους που εντοπίζονται με την εφαρμογή των ενωσιακών κριτηρίων και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων επαλήθευσης που διενεργούνται για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων. Αυτό πρέπει να αναφέρεται ανά δύο έτη στις διετείς εκθέσεις των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η υποβολή στοιχείων από τα ίδια τα κράτη μέλη στις διετείς εκθέσεις που θα υποβληθούν το 2028 (οι οποίες θα καλύπτουν την περίοδο 2026-2027) θα επιτρέψει στην Επιτροπή να παρακολουθήσει αν οι έλεγχοι και οι επαληθεύσεις επικεντρώθηκαν στα αναθεωρημένα κριτήρια κινδύνου. Ωστόσο, στοχευμένοι έλεγχοι σχετικά με τη χρήση της επαλήθευσης στην περίπτωση προειδοποιήσεων βάσει δεικτών κινδύνου θα μπορούσαν να διενεργηθούν πριν από το 2028 στη βάση δεδομένων CATCH, εφόσον είναι αναγκαίο.

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο γ), σημείο 98. Η Επιτροπή αποδέχτηκε εν μέρει τη σύσταση 1 στοιχείο γ).

Όσον αφορά τις διετείς εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής [άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου], η Επιτροπή ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν έλεγχοι και επαληθεύσεις από το σύνολο σχεδόν των 27 κρατών μελών κατά την περίοδο 2018-2021 και απέστειλε επιστολές παρακολούθησης. Η ανάλυση για την περίοδο 2022-2023 βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2026. Το 2025 κινήθηκε μία διαδικασία επί παραβάσει κατά ενός κράτους μέλους για μη διενέργεια υποχρεωτικών επαληθεύσεων σε φορτία αλιευτικών προϊόντων από τρίτες χώρες. Η Επιτροπή αναλύει επί του παρόντος τα πρόσθετα στοιχεία που υπέβαλε το οικείο κράτος μέλος και θα αποφασίσει σχετικά με τα επόμενα βήματα.

Ειδική έκθεση 21/2022: Η αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την Επιτροπή — συνολικά επαρκής, ωστόσο υπάρχουν ακόμη κίνδυνοι κατά την υλοποίηση

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 113. Μετά την αποδοχή της σύστασης για βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), η Επιτροπή επικαιροποίησε τις κατευθυντήριες γραμμές της προς τα κράτη μέλη και την εσωτερική της τεκμηρίωση. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ένα συνεκτικό σύνολο κριτηρίων αξιολόγησης των σχεδίων και των αναθεωρήσεών τους. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, δεδομένων των διαφορών μεταξύ των σχεδίων ως προς την ουσία, το μέγεθος και τις ιδιαιτερότητες, η αξιολόγηση έχει κατ' ανάγκη ισχυρή ποιοτική διάσταση, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα κάθε αναθεώρησης, και δεν μπορεί να τυποποιηθεί πλήρως. Η συνέπεια και η ορθή διαδικασία διασφαλίζονται μέσω εσωτερικής καθοδήγησης σχετικά με τη διαδικασία και τις εκτιμήσεις για κάθε κριτήριο αξιολόγησης, οριζόντιων νομικών επανεξετάσεων και επανεξετάσεων πολιτικής, καθώς και διεξοδικής διαδικασίας διαβούλευσης εντός της Επιτροπής.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι η τελική απόφαση για την έγκριση ενός αναθεωρημένου σχεδίου εναπόκειται στο Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει τη σύσταση όπως προβλέπεται, διασφαλίζοντας τυποποιημένη και δίκαιη διαδικασία στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 113. Η Επιτροπή τηρεί λεπτομερή αρχεία των αξιολογήσεων των εθνικών σχεδίων και βελτιώνει συνεχώς την τήρηση εσωτερικών αρχείων, την καθοδήγηση και την κατάρτισή της κατά τα τελευταία έτη. Για να διασφαλιστεί η διαφάνεια της διαδικασίας, η Επιτροπή δημοσιεύει την ανάλυσή της σε έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της και στις αιτιολογικές σκέψεις των προτάσεών της για εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου αναφορικά με την έγκριση της αξιολόγησης των ΣΑΑ, όποτε υποβάλλει τέτοια πρόταση.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι και τα 27 ΣΑΑ είναι μοναδικά και κάθε αναθεώρηση έχει εξαιρετικά ειδικό χαρακτήρα, καθώς περιλαμβάνει από μικρές τεχνικές διορθώσεις έως μεγάλες ουσιαστικές αλλαγές. Ως εκ τούτου, η διαδικασία τήρησης αρχείων και η ακριβής διαδικασία παρουσιάζουν κατ' ανάγκη ορισμένες διαφοροποιήσεις. Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η διαδικασία της είναι διαρθρωμένη, διεξοδική και επαρκώς τεκμηριωμένη και θεωρεί ότι μέχρι στιγμής ήταν πάντοτε σε θέση να τεκμηριώσει το σκεπτικό που ακολούθησε στις αξιολογήσεις της. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει υλοποιήσει δεόντως τη σύσταση στον βαθμό που ήταν εφικτό.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο β), σημείο 116. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την επιβεβαίωση του ΕΕΣ ότι τα κράτη μέλη υποβάλλουν στις ετήσιες εκθέσεις προόδου τους στοιχεία για τη συμβολή των μέτρων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων και ότι η Επιτροπή περιλαμβάνει επίσης τις πληροφορίες αυτές στις εκθέσεις ανά χώρα που δημοσιεύονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο δεν αποτελεί εργαλείο για την παρακολούθηση ή την εφαρμογή του ΜΑΑ, αλλά ανεξάρτητο μέσο πολιτικής με ακριβή νομικό σκοπό. Ειδικότερα, οι ανά χώρα εκθέσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι προσαρμοσμένες ώστε να παρέχουν ανάλυση των ιδιαίτερων οικονομικών συνθηκών κάθε κράτους μέλους και του τρόπου με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Η Επιτροπή έχει εργαστεί για την ευθυγράμμιση των δύο διαδικασιών μέσω τυποποιημένων εκθέσεων και ευθυγραμμίσεων στα χρονοδιαγράμματα υποβολής εκθέσεων, και διασφαλίζει ότι τα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αναφέρουν επίσης τη συμβολή των μέτρων του ΜΑΑ στον βαθμό που είναι συναφής και εφικτή. Ωστόσο, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι ειδικοί στόχοι του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και, ως εκ τούτου, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις —και όχι τα μέτρα του ΜΑΑ— αποτελούν το σημείο αναφοράς για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ως εκ τούτου, ο βαθμός λεπτομέρειας με τον οποίο αναφέρονται τα μέτρα του ΜΑΑ εξαρτάται από το ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής και επενδύσεων στα αντίστοιχα κράτη μέλη.

Απάντηση στη σύσταση 5 στοιχείο β), σημείο 119. Υπενθυμίζοντας ότι τα εθνικά ΣΑΑ υποβάλλονται από τα κράτη μέλη και εγκρίνονται από το Συμβούλιο, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ αναγνωρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να βελτιώσει και να διασφαλίσει τον σαφή καθορισμό των οροσήμων και των στόχων.

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι επανεξετάζει συστηματικά τη σαφήνεια και την κατάρτιση των οροσήμων και των στόχων που τελούν υπό αναθεώρηση, αλλά επισημαίνει ότι αυτό εξαρτάται από το αν έχει αναθεωρηθεί ένα συγκεκριμένο ορόσημο ή στόχος. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι 26 κράτη μέλη αναθεώρησαν διεξοδικά τα οικεία ΣΑΑ κατά το τέλος του 2025 και στις αρχές του 2026, ώστε να διασφαλιστεί η έγκαιρη υλοποίηση των οροσήμων και των στόχων το 2026, το οποίο είναι το τελευταίο έτος εφαρμογής του ΜΑΑ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εφάρμοσε ακόμα αυστηρότερη προσέγγιση, επανεξετάζοντας όλα τα ορόσημα και τους στόχους που δεν έχουν αξιολογηθεί ακόμη, και συνεργάστηκε με τα κράτη μέλη για την περαιτέρω βελτίωση της σαφήνειας κατά την κατάρτιση και της συνέπειας μεταξύ των ΣΑΑ, στον βαθμό που αυτό ήταν εφικτό και σκόπιμο, δεδομένης της ποικιλομορφίας των εθνικών ΣΑΑ, των ειδικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και των εθνικών διοικητικών ηθών και πρακτικών.

Ειδική έκθεση 22/2022: Στήριξη της ΕΕ προς τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα — Περιορισμένη εστίαση στην κοινωνικοοικονομική και ενεργειακή μετάβαση

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 63. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1787 σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας (κανονισμός της ΕΕ για το μεθάνιο) δημοσιεύτηκε στις 15 Ιουλίου 2024 και άρχισε να ισχύει στις 4

Αυγούστου 2024. Το τμήμα ΙΙΙ του κεφαλαίου 4 καλύπτει τις εκπομπές μεθανίου από κλειστά υπόγεια ανθρακωρυχεία και εγκαταλελειμμένα υπόγεια ανθρακωρυχεία.

Όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων και τη μέτρηση, το άρθρο 25 αναθέτει στα κράτη μέλη την κατάρτιση και τη δημοσιοποίηση, έως τις 5 Αυγούστου 2025, καταλόγου όλων των κλειστών υπόγειων ανθρακωρυχείων και των εγκαταλελειμμένων υπόγειων ανθρακωρυχείων στο έδαφός τους ή υπό τη δικαιοδοσία τους, στα οποία οι δραστηριότητες έπαυσαν μετά την 3η Αυγούστου 1954. Απαιτεί επίσης από τους φορείς εκμετάλλευσης ορυχείων ή τα κράτη μέλη να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις από την 5η Μαΐου 2026, οι οποίες θα περιέχουν τις εκπομπές μεθανίου σε επίπεδο πηγής από το προηγούμενο ημερολογιακό έτος για όλα τα κλειστά υπόγεια ανθρακωρυχεία και τα εγκαταλελειμμένα υπόγεια ανθρακωρυχεία που περιλαμβάνονται στον κατάλογο. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να θέτουν τις εκθέσεις αυτές στη διάθεση του κοινού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όσον αφορά τον μετριασμό, σύμφωνα με το άρθρο 26 ανατίθεται στα κράτη μέλη να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν σχέδιο μετριασμού για την αντιμετώπιση των εκπομπών μεθανίου από κλειστά υπόγεια ανθρακωρυχεία και εγκαταλελειμμένα υπόγεια ανθρακωρυχεία, στα οποία οι δραστηριότητες έπαυσαν μετά την 3η Αυγούστου 1954. Το σχέδιο μετριασμού πρέπει να υποβληθεί στις αρμόδιες αρχές έως τις 5 Φεβρουαρίου 2027. Το άρθρο 26 περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που απαγορεύουν τον εξαερισμό και την καύση σε πυρσό από το 2030, με εξαιρέσεις που επιτρέπονται σε περιπτώσεις στις οποίες η χρήση ή ο μετριασμός του μεθανίου δεν είναι τεχνικά εφικτά ή ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την περιβαλλοντική/ανθρώπινη ασφάλεια ή την υγεία. Στις περιπτώσεις αυτές, τα υπεύθυνα μέρη έχουν την υποχρέωση να κοινοποιούν και να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την αναγκαιότητα εξαερισμού ή καύσης σε πυρσό. Το άρθρο 26 περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με την εναλλακτική χρήση κλειστών υπόγειων ανθρακωρυχείων και εγκαταλελειμμένων υπόγειων ανθρακωρυχείων, οι οποίες περιλαμβάνουν ειδική διαδικασία αδειοδότησης που απαιτεί την παρακολούθηση και την αποφυγή των εκπομπών μεθανίου.

Όσον αφορά τη συλλογή και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, η Επιτροπή έχει την υποχρέωση, δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 3, να συγκροτεί δίκτυο αρμόδιων αρχών, προβαίνοντας στις αναγκαίες ρυθμίσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδίως σχετικά με την παρακολούθηση, τη ρύθμιση και τη συμμόρφωση, καθώς και βέλτιστων πρακτικών, προκειμένου να προωθηθεί η συνεργασία και να υπάρχει δυνατότητα διαβουλεύσεων.

Η Επιτροπή έχει συστήσει ειδική ομάδα εμπειρογνωμόνων. Από τον Απρίλιο του 2025 έως τον Απρίλιο του 2026 πραγματοποιήθηκαν πέντε συνεδριάσεις ολομέλειας και αρκετές συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας με τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές. Η συλλογή και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών — συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τη μέτρηση και τη διαχείριση των εκπομπών μεθανίου από κλειστά ή εγκαταλελειμμένα ανθρακωρυχεία— θα συλλέγονται και θα τίθενται σε λειτουργία μέσω των εργασιών της ομάδας εμπειρογνωμόνων. Η Επιτροπή παρουσίασε την ειδική έκθεση αριθ. 22/2022 του ΕΕΣ, εστιάζοντας στη «σύσταση 2» και στη σχετική απάντηση της Επιτροπής, οι οποίες σχετίζονται αμφότερες με τον κανονισμό για το μεθάνιο και τις εργασίες της ομάδας εμπειρογνωμόνων. Η Επιτροπή περιέγραψε επίσης τη διαδικασία επανεξέτασης της συνέχειας που δόθηκε, παρουσιάζοντας την απάντησή της (25.6.2025) και τα προκαταρκτικά πορίσματα του ΕΕΣ. Στη συνέχεια, η ομάδα εμπειρογνωμόνων συμφώνησε με την πρόταση της Επιτροπής να εισαχθεί σημείο ημερήσιας διάταξης σε μελλοντική συνεδρίαση του δικτύου αρμόδιων αρχών σχετικά με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών που σχετίζονται με τη μέτρηση και τη διαχείριση των εκπομπών μεθανίου από κλειστά ή εγκαταλελειμμένα ανθρακωρυχεία. Η ημερομηνία της εν λόγω συνεδρίασης θα καθοριστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 26 του κανονισμού της ΕΕ για το μεθάνιο.

Ειδική έκθεση 23/2022: Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων — Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο 83. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως. Η υλοποίηση υποστηρίζεται από την «κοινότητα πρακτικής εφαρμογής της σφραγίδας αριστείας», στην οποία συμμετέχουν εθνικές/περιφερειακές αρχές και φορείς χρηματοδότησης για την ανταλλαγή εμπειριών, τη λήψη καθοδήγησης από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και την ενίσχυση της αλληλοδιδαχής από ομοτίμους. Λειτουργεί μέσω συνεδριάσεων υπό την προεδρία της Επιτροπής, ιστοτόπου και πλατφόρμας για την αποσαφήνιση των εφαρμοστέων κανόνων και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών· οι ημερήσιες διατάξεις των συνεδριάσεων καλύπτουν επίσης ευρύτερα θέματα πολιτικής που άπτονται των συνεργιών.

Κατά την περίοδο 2023-2024 σημειώθηκε πρόοδος σε δύο σημαντικά σημεία όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με έργα με σφραγίδα αριστείας. Το πρώτο ήταν ο πίνακας ελέγχου της σφραγίδας αριστείας του ΕΣΚ για εξουσιοδοτημένους εξωτερικούς χρήστες, ο οποίος τέθηκε σε λειτουργία τον Δεκέμβριο του 2023. Μια δεύτερη ενότητα του πίνακα ελέγχου, η οποία δρομολογήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2024, παρέχει στους χρήστες τη δυνατότητα να υποβάλλουν πληροφορίες σχετικά με την εθνική/περιφερειακή χρηματοδοτική στήριξη που χορηγείται σε έργα του ΕΣΚ με σφραγίδα αριστείας, επιτρέποντας την παρακολούθηση της υλοποίησης από τα κράτη μέλη. Πρέπει να αυξηθεί η υιοθέτηση ώστε να επιτευχθεί ουσιαστική παρακολούθηση· επί του παρόντος υπάρχουν 100 εγγεγραμμένοι χρήστες από 22 χώρες.

Ο πίνακας ελέγχου του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» βελτιώθηκε με συγκεντρωτικά δεδομένα για άλλους ομοειδείς τύπους σφραγίδας αριστείας (π.χ. μεταδιδακτορικές υποτροφίες Marie Skłodowska-Curie — MSCA-PF[2], απόδειξη της ορθότητας της ιδέας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας — ERC-PoC[3]) με δυνατότητα αναζήτησης ανά κράτος μέλος και περιφέρεια, με σκοπό την παροχή βοήθειας στους χρηματοδότες κατά τον σχεδιασμό καθεστώτων στήριξης. Η υποομάδα του φόρουμ του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) «Πρόσβαση στην αριστεία» (δράση 16 του ΕΧΕ), η οποία υποστηρίχθηκε από έρευνα και έκθεση εμπειρογνωμόνων που δημοσιεύθηκαν στις αρχές του 2025, διευκόλυνε τις συνεργίες μεταξύ των αρχών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των αρχών της πολιτικής συνοχής, καθώς και μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του ΕΤΠΑ. Το CORTEX[4] καλύπτει πλέον 37 προγράμματα eGrants, επιτρέποντας τον εντοπισμό θεματικών συνεργιών μέσω διαθεματικής εξόρυξης κειμένων. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε επίσης την πρωτοβουλία «Horizon Results Booster» για να αναλύσει συνεργικές δράσεις που αναφέρθηκαν από αιτούντες, καταρτίζοντας έκθεση και σύνολα δεδομένων.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο γ), σημείο 89. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί πλήρως και εγκαίρως.

Προκειμένου να βελτιωθούν οι κατάντη συνεργίες, η Επιτροπή ανέπτυξε μια σειρά διαφορετικών συμπληρωματικών πρωτοβουλιών.

Πρώτον, η Επιτροπή επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της πλατφόρμας αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων» (Διαδικτυακή πύλη χρηματοδότησης και προσκλήσεων υποβολής προσφορών της ΕΕ/SEDIA: Ενιαίος χώρος ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων) ώστε να συμπεριληφθούν βασικά αξιοποιήσιμα αποτελέσματα που απορρέουν από έργα του προγράμματος-πλαισίου Ε&Κ όχι μόνο από το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο, αλλά και από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», καθώς και το τρέχον πρόγραμμα

[2] https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/actions/postdoctoral-fellowships

[3] https://erc.europa.eu/apply-grant/proof-concept.

[4]Το εργαλείο εξόρυξης κειμένων CORTEX είναι μια εσωτερική πλατφόρμα ανάλυσης δεδομένων που αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έχει σχεδιαστεί για τη στήριξη της χάραξης πολιτικής και χρησιμοποιεί την επεξεργασία φυσικής γλώσσας για την εξαγωγή δεδομένων από επιχορηγήσεις και ερευνητικές προτάσεις της ΕΕ, ώστε να βοηθά τους αναλυτές να παρακολουθούν τις επιπτώσεις των πολιτικών.

«Ορίζων Ευρώπη» (συμπεριλαμβανομένων των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και, εσχάτως, από το Ταμείο Καινοτομίας. Αυτά τα «προφίλ» αξιοποιήσιμων αποτελεσμάτων προσφέρουν πληθώρα πληροφοριών σχετικά με το υποκείμενο αποτέλεσμα και τις ανάγκες των κατόχων του. Μπορούν να αναζητηθούν ανά περιφέρεια (με κωδικό NUTS2) στην πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων». Ως εκ τούτου, οι δικαιούχοι του ΕΤΠΑ μπορούν να εντοπίσουν γρήγορα τα αποτελέσματα των έργων στην περιφέρειά τους και να επικοινωνήσουν απευθείας με τους συνεισφέροντες στα αποτελέσματα προκειμένου να διερευνήσουν τις ευκαιρίες συνεργασίας.

Δεύτερον, δρομολογήθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού για τη διευκόλυνση της διάδοσης και της αξιοποίησης (HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-05-01) του μέρους «Διεύρυνση» (2023-2024 WIDERA) του προγράμματος εργασίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-2024, με ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους 5 εκατ. EUR. Η πρόσκληση ολοκληρώθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2023 και βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της αξιολόγησης. Οι κυριότεροι στόχοι του εν λόγω μηχανισμού για τη διευκόλυνση της διάδοσης και της αξιοποίησης είναι να διασφαλίσει:

- την ενίσχυση της διάδοσης και της αξιοποίησης ικανοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης κατανόησης της στρατηγικής της Επιτροπής για τη διάδοση και την αξιοποίηση και των ευκαιριών που μπορεί να προσφέρει στους δικαιούχους που ζητούν δράσεις διεύρυνσης·
- τη στήριξη των δικαιούχων για τη διάδοση και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μέσω μιας προσέγγισης προσανατολισμένης στην αγορά·
- τη βελτίωση των δεξιοτήτων και των γνώσεων σχετικά με τη διάδοση και την αξιοποίηση, τη μεταφορά γνώσεων και τη διαχείριση διανοητικής ιδιοκτησίας, ώστε να μπορούν οι ερευνητές και το διοικητικό προσωπικό των δικαιούχων δράσεων διεύρυνσης να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της συμφωνίας επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», ακόμα και μετά τη λήξη του έργου τους.

Η δράση αυτή αναμένεται να βοηθήσει τους δικαιούχους να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο εκπλήρωσης των δεσμεύσεων διάδοσης και αξιοποίησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων Ευρώπη» και «Ορίζων 2020» και να αναζητήσουν ευκαιρίες από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής (π.χ. ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+), καθώς και στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Η δράση αναμένεται επίσης όχι μόνο να ενισχύσει τις γνώσεις των δικαιούχων σχετικά με τα εργαλεία για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους στον τομέα της διάδοσης και της αξιοποίησης (συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων που προσφέρει η Επιτροπή για τη στήριξη της διάδοσης και της αξιοποίησης, π.χ. πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων», πρόγραμμα «Horizon Results Booster»), αλλά και να βοηθήσει τους δικαιούχους να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τους καινοτόμους διαύλους επικοινωνίας, τα ΔΔΙ (π.χ. Γραφείο Υποστήριξης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, ανάλυση των μέσων διανοητικής ιδιοκτησίας, κουπόνι διανοητικής ιδιοκτησίας, Συμβούλιο Έρευνας για την Υγεία κ.λπ.) και τα ανοικτά δεδομένα.

Ειδική έκθεση 24/2022: Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην υπηρεσία των επιχειρήσεων — Παρά τις δράσεις της Επιτροπής, η διαθεσιμότητα ηλεκτρονικών υπηρεσιών παραμένει ανομοιογενής στα κράτη μέλη της ΕΕ

Απάντηση στη σύσταση 2, σημείο 97. Ο κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη άρχισε να ισχύει στις 11 Απριλίου 2024, θέτοντας τα θεμέλια για αδιάλειπτες διασυνοριακές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Η νομοθεσία αποσκοπεί επίσης στη βελτίωση του συντονισμού του πειραματισμού και της καινοτομίας στον δημόσιο τομέα και ενθαρρύνει την κοινοποίηση και την περαιτέρω χρήση λύσεων διαλειτουργικότητας.

Η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών καλύπτεται στις εκθέσεις του 2023 και του 2024 για την κατάσταση της ψηφιακής δεκαετίας, οι οποίες αξιοποιούν διάφορες πηγές δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της συγκριτικής αξιολόγησης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, στην οποία βασίστηκε η παρακολούθηση της ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη το 2023. Στην έκθεση του 2024 προτείνεται η «προώθηση της διάδοσης των ψηφιακών τεχνολογιών σε ολόκληρη την κοινωνία και στις περιφέρειες, ιδίως μέσω της ανάπτυξης της συνεργασίας και της σύμπραξης μεταξύ των ευρωπαϊκών φορέων σε τοπικό επίπεδο». Για τον σκοπό αυτόν, το έργο των ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας (EDIH) διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο. Η ειδική ομάδα εργασίας EDIH AI4PA έχει παραδώσει έως σήμερα περισσότερα από 12 διαδικτυακά σεμινάρια και 2 διά ζώσης συνεδριάσεις για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη χρήση της ΤΝ στον δημόσιο τομέα. Η Επιτροπή στηρίζει επίσης το εκκολαπτήριο επιχειρήσεων GovTech4All, στο οποίο συμμετέχουν 29 οργανισμοί από 20 χώρες για την καινοτομία και τη βελτίωση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών μέσω πιλοτικών έργων. Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2024 η Επιτροπή έλαβε την επίσημη αίτηση για τη σύσταση της κοινοπραξίας ευρωπαϊκής ψηφιακής υποδομής (EDIC) καινοτόμων μαζικών διασυνδεδεμένων υπηρεσιών μετασχηματισμού δημόσιων διοικήσεων, η οποία θα αναπτύξει, θα προωθήσει και θα εφαρμόσει λύσεις ψηφιακής διακυβέρνησης. Η εν λόγω EDIC έχει επικεφαλής την Ελλάδα και αρχικά συνοδευόταν από την Κροατία, την Ουγγαρία και την Πολωνία. Θα κινητοποιήσει περαιτέρω τα κράτη μέλη μέσω δράσης συντονισμού και στήριξης διάρκειας 12 μηνών και θα λάβει περαιτέρω στήριξη ως σημαντικός αντισυμβαλλόμενος στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας «Ψηφιακή Ευρώπη» για την περίοδο 2025-2027 (γραμμή προϋπολογισμού IOP, 6 εκατ. EUR).

Τέλος, η Επιτροπή προωθεί ενεργά παραδείγματα και λύσεις ψηφιακής διακυβέρνησης μέσω διαφόρων διαδικτυακών σεμιναρίων που διοργανώνει και της ετήσιας κορυφαίας εκδήλωσης SEMIC, καθώς και μέσω παρατηρητηρίων και σχετικών κοινοτήτων, όπως το παρατηρητήριο ανοικτής πηγής και το παρατηρητήριο τεχνολογικής παρακολούθησης του δημόσιου τομέα.

Η πύλη της διαλειτουργικής Ευρώπης έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία. Φιλοξενεί την Ακαδημία Διαλειτουργικής Ευρώπης, η οποία προσφέρει ήδη 33 δωρεάν μαθήματα ηλεκτρονικής μάθησης για τη βελτίωση των γνώσεων ψηφιακής διακυβέρνησης του προσωπικού στον δημόσιο τομέα. Η πύλη φιλοξενεί επίσης λύσεις διαλειτουργικότητας και στο μέλλον θα επεκτείνει περαιτέρω αυτόν τον κατάλογο. Η Επιτροπή εργάζεται επί του παρόντος για τη σύσταση της κοινότητας της διαλειτουργικής Ευρώπης. Τα διαδικτυακά σεμινάρια και οι συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας EDIH (AI4PA) περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ και λύσεις ψηφιακής διακυβέρνησης, και προώθησαν τη σχετική κατάρτιση.

Ειδική έκθεση 25/2022: Επαλήθευση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της ΕΕ — Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την κατάρτιση των στοιχείων καλύφθηκαν εν γένει ικανοποιητικά, αλλά υπάρχει περιθώριο για καλύτερη ιεράρχηση των ενεργειών

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 106. Όσον αφορά τον κύκλο επαλήθευσης του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) της περιόδου 2025-2029, η Eurostat εντόπισε τα ακόλουθα εγκάρσια ζητήματα που πρέπει να επαληθεύονται μέσω συγκρίσεων μεταξύ των χωρών σε όλα τα κράτη μέλη:

- μέθοδος απασχόλησης — συγκρίσεις μεταξύ των στοιχείων για την απασχόληση σύμφωνα με δημογραφικές πηγές και των εκτιμήσεων του υποκείμενου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ)/ΑΕΕ με βάση την απασχόληση·
- ο ισοσκελισμός του ΑΕΠ στους πίνακες προσφοράς και χρήσεων·
- μη εισπραχθείς φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και θεωρητικοί υπολογισμοί του ΦΠΑ.

Η Eurostat θεωρεί ότι τα εν λόγω εγκάρσια ζητήματα ενέχουν εξ ορισμού υψηλό κίνδυνο σε όλες τις χώρες. Η Eurostat ανέλυσε αν πρέπει να κατατάσσει τις εργασίες βάσει προτεραιότητας. Λόγω της πολυπλοκότητας και της σημασίας και των τριών τομέων που εντοπίστηκαν για τις συγκρίσεις μεταξύ χωρών, η Eurostat δεν θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε κάποιο από τα ζητήματα αυτά (όσον αφορά την προγραμματισμένη σειρά των ελέγχων) έναντι των άλλων δύο. Αυτό σημαίνει ότι οι τρεις συγκρίσεις μεταξύ χωρών πρέπει να διενεργηθούν παράλληλα [όπως συνάγεται στο έγγραφο με τίτλο «Outline of the verification model for GNI for own resources purposes» (Περιγραφή του μοντέλου επαλήθευσης του ΑΕΕ για τους ίδιους πόρους)]. Τα εγκάρσια ζητήματα που εντοπίστηκαν για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ της περιόδου 2025-2029 (καθώς και τα συμπεράσματα σχετικά με την προτεραιότητά τους) αποτελούν μέρος των ακόλουθων εγγράφων-πλαισίων για τον εν λόγω κύκλο:

- της περιγραφής του μοντέλου επαλήθευσης του ΑΕΕ για σκοπούς ιδίων πόρων·
- του μοντέλου εκτίμησης κινδύνου για την επαλήθευση του ΑΕΕ για σκοπούς ιδίων πόρων.

Τα εν λόγω έγγραφα υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν από την ομάδα εμπειρογνωμόνων ΑΕΕ τον Απρίλιο του 2025.
Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Eurostat πραγματοποίησε 16 συγκρίσεις μεταξύ χωρών στον κύκλο 2016-2019 και 2 συγκρίσεις μεταξύ χωρών στον κύκλο 2020-2024.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο 107. Η Eurostat συνέχισε να παρέχει επαρκείς εξηγήσεις για τις περιόδους που καλύπτονται από τις επιφυλάξεις, κατά περίπτωση. Οι επιφυλάξεις που απορρέουν από τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ της περιόδου 2020-2024 ισχύουν γενικά για τα έτη από το 2018 και έπειτα. Στις περιορισμένες περιπτώσεις στις οποίες οι επιφυλάξεις ισχύουν για μικρότερο χρονικό διάστημα, αυτό εξηγείται από τις περιστάσεις που εκτίθενται στο παράρτημα σχετικά με τις αντίστοιχες επιφυλάξεις και το οποίο επισυνάπτεται στην επιστολή με την οποία διατυπώνονται οι επιφυλάξεις. Η Eurostat θα συνεχίσει να εφαρμόζει την προσέγγιση αυτήν κατά τη διάρκεια του κύκλου 2025-2029.

Ειδική έκθεση 26/2022: Ευρωπαϊκές στατιστικές — Προοπτικές για περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 92. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί εν μέρει, σύμφωνα με την απάντηση της Επιτροπής στην ειδική έκθεση.
Στην απάντησή της, η Επιτροπή συμφώνησε να εξετάσει, σε συνεργασία με την ευρωπαϊκή στατιστική συμβουλευτική επιτροπή (ESAC), τις δραστηριότητες και τους τρόπους εργασίας της ESAC, με σκοπό την αύξηση της συμμετοχικότητας της ESAC. Αφού το έπραξε, η Επιτροπή συζήτησε με την ESAC τρόπους ώστε να καταστεί πιο συμπεριληπτική και να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των χρηστών. Ως αποτέλεσμα αυτού, η προσέγγιση που υιοθετήθηκε από κοινού με την ESAC αφορά τη διοργάνωση τακτικών εργαστηρίων στα οποία θα συμμετέχουν τα μέλη του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ΕΣΣ), η ESAC, τα εθνικά συμβούλια χρηστών και άλλοι συμφεροντούχοι. Η προσέγγιση αυτή, η οποία άρχισε να εφαρμόζεται τον Νοέμβριο του 2023, υποστηρίζεται από την ESAC και ενισχύει τη συμμετοχή των χρηστών.

Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε το μέρος της σύστασης στο οποίο αναφέρεται ότι η εκπροσώπηση όλων των χρηστών στην ESAC δεν είναι επαρκώς ισόρροπη ή αποτελεσματική, και θεωρεί ότι η τρέχουσα διαδικασία επιλογής των μελών της ESAC είναι η ενδεδειγμένη. Η σύνθεση της ESAC και η διαδικασία διορισμού των μελών της ρυθμίζονται από την απόφαση αριθ. 234/2008/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της απόφασης, 11 από τα 24 μέλη διορίζονται απευθείας από τα όργανα και τους οργανισμούς στους οποίους ανήκουν, όπως απαριθμούνται στο εν λόγω άρθρο, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και εκπροσωπούν τα εν λόγω όργανα και οργανισμούς. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ήδη η ευρεία εκπροσώπηση των χρηστών. Δεύτερον, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α), η Επιτροπή προσπαθεί να επιλέξει 12 άτομα με υψηλά προσόντα τα οποία είναι σε θέση, βάσει των προσόντων τους, να κατανοήσουν, να συνοψίσουν

και να διαβιβάσουν τις ανάγκες στατιστικών πληροφοριών διαφόρων κατηγοριών χρηστών, ανταποκρινόμενων και άλλων ενδιαφερόμενων παραγόντων (συμπεριλαμβανομένης της επιστημονικής κοινότητας, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών) κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στην ESAC και της εκπόνησης γνωμοδοτήσεων της ESAC. Δεδομένου ότι οι εν λόγω κατηγορίες ενδιαφερόμενων παραγόντων είναι λιγότερο δομημένες απ' ό,τι, για παράδειγμα, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί που απαριθμούνται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β), τα 12 μέλη μπορούν να μεταφέρουν τις εν λόγω ανάγκες στατιστικών πληροφοριών μόνο σε προσωποπαγή βάση και όχι βάσει κάποιας μορφής εντολής.

Απάντηση στη σύσταση 4 στοιχείο α), σημείο 100. Η Επιτροπή δεν αποδέχτηκε τη σύσταση 4 στοιχείο α), διότι η πρακτική προδημοσιεύσεων της Eurostat συνάδει με τον κώδικα ορθής πρακτικής και θα συνεχιστεί.

Απάντηση στη σύσταση 5, σημείο 103. Η Επιτροπή δεν αποδέχτηκε τη σύσταση 5.

Σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 235/2008/ΕΚ για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού συμβουλευτικού φορέα για τη διακυβέρνηση στον τομέα της στατιστικής (ESGAB), ο σκοπός του ESGAB είναι να παρέχει ανεξάρτητη επισκόπηση της εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές από το Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα. Κατά τις αξιολογήσεις από ομοτίμους χρησιμοποιείται διαφανής μεθοδολογία για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης της Eurostat και του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος με τον κώδικα ορθής πρακτικής. Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι ο ESGAB διαθέτει εκτεταμένες εξουσίες που του επιτρέπουν να αναλαμβάνει δράση και να διατυπώνει τις απόψεις του σχετικά με τις αξιολογήσεις από ομοτίμους.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2025, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: «ΜΕΤΑΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΑΣ ΤΟΥ 2022»

Απαντήσεις στην έκθεση SR 04/2022: «Επενδυτικά κεφάλαια – Οι δράσεις της ΕΕ δεν έχουν ακόμη δημιουργήσει μια πραγματική ενιαία αγορά από την οποία να επωφελούνται οι επενδυτές»

<u>Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο γ):</u>

Η ESMA εκφράζει την ικανοποίησή της για την αναγνώριση των σημαντικών προσπαθειών που καταβάλλει για την αναμόρφωση των βασικών δεικτών επιδόσεων (ΒΔΕ) της, με έμφαση στα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί όσον αφορά τον μετριασμό των κινδύνων σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και για την καταγραφή των εποπτικών πρακτικών και των πορισμάτων σχετικά με ορισμένα από τα σημαντικότερα εργαλεία σύγκλισης της. Αυτό βοηθά την ESMA να διαμορφώσει εμπεριστατωμένες απόψεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τη συνέπεια των εποπτικών δραστηριοτήτων των ΕΑΑ σε βασικά θέματα που αφορούν τα επενδυτικά κεφάλαια.

Οι εν λόγω προσπάθειες συνάδουν με τη δέσμευση της ESMA να ανταποκριθεί στις συστάσεις του ΕΕΣ μέσω μιας προσέγγισης βάσει κινδύνου, με στόχο τη διασφάλιση της αποδοτικής χρήσης των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τις οργανωτικές αρμοδιότητες της ESMA, καθώς και το νομοθετικό και επιχειρησιακό πεδίο αρμοδιοτήτων της, και τα αποτελέσματα που μπορούν ρεαλιστικά να επιτευχθούν εντός αυτών των ορίων.

Δίνοντας προτεραιότητα στις δραστηριότητες σύγκλισης και στην παρακολούθηση των εποπτικών κινδύνων με τον υψηλότερο δυνητικό αντίκτυπο στην προστασία των επενδυτών, την εύρυθμη λειτουργία των αγορών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα — και όχι σε οποιοδήποτε στοιχείο δυνητικής απόκλισης — η ESMA αποσκοπεί στην προώθηση της αποτελεσματικής εποπτείας με σταθερά υψηλής ποιότητας αποτελέσματα (τα οποία μπορούν να επιτευχθούν μέσω διαφορετικών προσεγγίσεων προσαρμοσμένων στο πλαίσιο κάθε αρχής).

Με βάση τα συστήματα που έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα, η ESMA θα συνεχίσει να αναζητά νέους τρόπους για την περαιτέρω παρακολούθηση των αποκλινουσών πρακτικών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων και εργαλείων. Στο πλαίσιο αυτό, η ESMA εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι νομοθετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων αναμένεται πράγματι να προωθήσουν διαρθρωτικές αλλαγές με στόχο τη διαμόρφωση της σύγκλισης στον τομέα των επενδυτικών κεφαλαίων και στα σχετικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή της η ESMA, οι οποίες θα επιτρέψουν την ανάπτυξη πιο τεκμηριωμένων πληροφοριών σχετικά με τις εποπτικές πρακτικές και αποφάσεις των ΕΑΑ στο πεδίο και την καλύτερη χαρτογράφηση, παρακολούθηση και τον αυξημένο έλεγχο των μεγαλύτερων διασυνοριακών επιχειρήσεων.

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο γ):

Η αρμοδιότητα για την ανάπτυξη του εργαλείου σύγκρισης κόστους ανήκει στους νομοθέτες.

Απάντηση στη σύσταση 4.

Η ESMA εκφράζει την ικανοποίησή της για την αναγνώριση της μετρήσιμης προόδου που έχει σημειώσει σε ό,τι αφορά την οικοδόμηση μιας συνεκτικής αρχιτεκτονικής προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στον τομέα των επενδυτικών κεφαλαίων, καθώς και για τις προσπάθειες που καταβάλλει σε άλλες δραστηριότητες χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, όπως τα όρια μόχλευσης βάσει του άρθρου 25 της οδηγίας σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ) και η μόχλευση στους ΟΣΕΚΑ.

Όπως αναγνωρίζεται από το ΕΕΣ, η περαιτέρω ανάπτυξη ενός πλαισίου προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο συστήματος αποτελεί μέρος της διαβούλευσης της Επιτροπής σχετικά με ένα μακροπροληπτικό πλαίσιο για τα μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Εν τω μεταξύ, η ESMA συμβάλλει στις εργασίες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο συστήματος του ΕΣΣΚ. Η ESMA αντιμετωπίζει επίσης τα ζητήματα κατακερματισμού των δεδομένων, προωθώντας την ολοκληρωμένη υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο της αναθεώρησης της οδηγίας για τους ΔΟΕΕ/τους ΟΣΕΚΑ. Οι εργασίες προχωρούν σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα που έχει ορίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025

Περιεχόμενα

Σελίδα

Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025 620

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 663

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	01-06
Σύντομη περιγραφή	02-06
Εκτέλεση του προϋπολογισμού του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ	07-09
Δήλωση διασφάλισης του ΕΕΣ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το 9ο, το 10ο και το 11ο ΕΤΑ — Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή	I.-40
Πληροφορίες προς υποστήριξη της δήλωσης διασφάλισης	10-14
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	10-14
Αξιοπιστία των λογαριασμών	15-17
Κανονικότητα των πράξεων	18-40
Έσοδα	18
Δαπάνες	19-33
Επισκόπηση της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA για το 2025	34-35
Μελέτη του 2025 για το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος	36-40
Αξιολόγηση των επιτευγμάτων των έργων κατά τις επισκέψεις ελέγχου	41-42
Συμπέρασμα και συστάσεις	43-46
Συμπέρασμα	43-44
Συστάσεις	45-46
Παραρτήματα	
Παράρτημα I – Πληρωμές στο πλαίσιο των ΕΤΑ προς τις κύριες δικαιούχους χώρες: Αφρική, Ειρηνικός και Καραϊβική	
Παράρτημα II – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων	

Εισαγωγή

01 Στην παρούσα ετήσια έκθεση παρουσιάζουμε τα ευρήματά μας σχετικά με το 9ο, το 10ο και το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Στο ***γράφημα 1*** παρουσιάζεται επισκόπηση των δραστηριοτήτων και των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα το 2025. Ο πληθυσμός ελέγχου που χρησιμοποιήσαμε για το 2025 (1 832 εκατ. ευρώ) αντιπροσώπευε το υπερδιπλάσιο του ποσού των πληρωμών του ίδιου έτους (893 εκατ. ευρώ), κυρίως λόγω των εκκαθαρισμένων προχρηματοδοτήσεων.

Γράφημα 1 – Οικονομική επισκόπηση των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης για το 2025

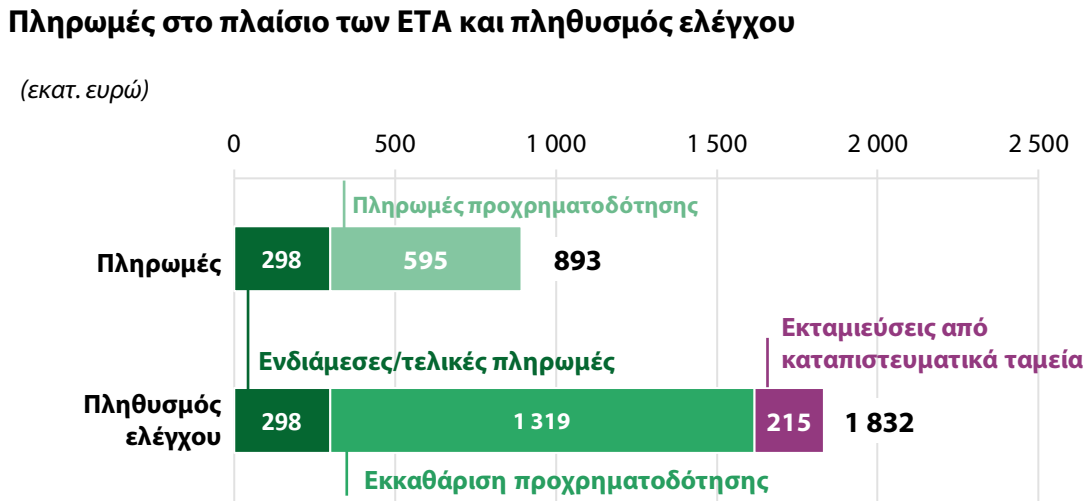

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ετήσιων λογαριασμών του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ για το 2025.

Σύντομη περιγραφή

02 Από τη σύστασή τους το 1959 και μέχρι το τέλος του 2020, τα ΕΤΑ αποτελούσαν τα κύρια μέσα διά των οποίων η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτούσε την αναπτυξιακή συνεργασία με τα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), καθώς και με τις *υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ)*. Πρωταρχικός στόχος τους είναι η μείωση της φτώχειας και εν τέλει η εξάλειψή της, σύμφωνα με τον πρωτεύοντα στόχο της αναπτυξιακής συνεργασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 208 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

03 Υπό το ΠΔΠ 2021-2027, η αναπτυξιακή συνεργασία με τις χώρες ΑΚΕ εντάσσεται πλέον στον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη και, κατ' επέκταση, στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ, ενώ η συνεργασία με τις ΥΧΕ ενσωματώνεται στην απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας. Εντούτοις, το 9ο, το 10ο και το 11ο ΕΤΑ δεν έχουν ενσωματωθεί στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Τόσο η εκτέλεσή τους όσο και η παρουσίαση των σχετικών στοιχείων εξακολουθούν να γίνονται χωριστά μέχρι το *κλείσιμό* τους. Για τον λόγο αυτό, χωριστά γίνονται και ο έλεγχος και η κατάρτιση της σχετικής έκθεσης από το ΕΕΣ.

04 Θεωρούμενα από γεωπολιτική και οργανωτική άποψη, τα ΕΤΑ εκτελούνται σε δυσχερή περιβάλλοντα. Οι δραστηριότητές τους λαμβάνουν χώρα σε διάφορες περιοχές με διαφορετικά νομικά και θεσμικά πλαίσια, γεγονός που απαιτεί ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικές κανονιστικές και επιχειρησιακές συνθήκες.
Οι ιδιαιτερότητές τους είναι οι εξής:

α) Χρηματοδοτούνται άμεσα από συνεισφορές των κρατών μελών και του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει ποσοστώσεων, ή άλλως «κλιμάκων συνεισφοράς».

β) Η διαχείρισή τους ασκείται από την Επιτροπή, εκτός του πλαισίου του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ, και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

γ) Λόγω του διακυβερνητικού χαρακτήρα τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει περιορισμένο ρόλο στη λειτουργία τους σε σύγκριση με αυτόν που διαδραματίζει όσον αφορά τα μέσα αναπτυξιακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Ωστόσο, αποτελεί την αρμόδια για την *απαλλαγή* αρχή, εξαιρουμένης της περίπτωσης της επενδυτικής διευκόλυνσης, η οποία τελεί υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

δ) Η αρχή της *ετήσιας διάρκειας* δεν ισχύει για τα ΕΤΑ. Οι συμφωνίες για τα ΕΤΑ συνάπτονταν συνήθως για πενταετή ή επταετή περίοδο *ανάληψης υποχρεώσεων*, ενώ οι πληρωμές μπορούν να συνεχίζονται για πολύ μεγαλύτερο διάστημα, δεδομένου ότι οι εσωτερικές συμφωνίες για τη σύσταση των ΕΤΑ[1] θα παραμείνουν σε ισχύ για όσο χρειαστεί μέχρι την πλήρη υλοποίηση όλων των πράξεων.

[1] Άρθρο 14, παράγραφος 3, της εσωτερικής συμφωνίας για τη σύσταση του 11ου ΕΤΑ, άρθρο 13, παράγραφος 3, της εσωτερικής συμφωνίας για τη σύσταση του 10ου ΕΤΑ και άρθρο 35, παράγραφος 3, της εσωτερικής συμφωνίας για τη σύσταση του 9ου ΕΤΑ.

05 Η διαχείριση των ΕΤΑ ασκείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA) της Επιτροπής. Η Γενική Διεύθυνση Μέσης Ανατολής, Βόρειας Αφρικής και Περσικού Κόλπου (ΓΔ MENA) διαχειρίστηκε ένα μικρό ποσοστό (1 % το 2025) των πληρωμών των ΕΤΑ.

06 Οι δαπάνες που καλύπτει η παρούσα έκθεση αφορούν τη στήριξη προς 76 χώρες (για τις κύριες δικαιούχους χώρες βλέπε ***παράρτημα I***), μέσω ποικίλων μεθόδων, όπως συμβάσεις έργου, προμηθειών και υπηρεσιών, *επιχορηγήσεις, εκτιμήσεις προγράμματος, συμφωνίες μεταβίβασης αρμοδιοτήτων / συνεισφοράς* που συνάπτονται με *αξιολογούμενες κατά πυλώνες* οντότητες (όπως διεθνείς οργανισμοί και οργανισμοί των κρατών μελών της ΕΕ) και *δημοσιονομική στήριξη*.

Εκτέλεση του προϋπολογισμού του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ

07 Ο προϋπολογισμός του 9ου ΕΤΑ (2000-2007) ανερχόταν σε 13,8 δισεκατομμύρια ευρώ και του 10ου ΕΤΑ (2008-2013) σε 22,7 δισεκατομμύρια. Το 11ο ΕΤΑ παρέχει 30,5 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία τα 29,1 δισεκατομμύρια έχουν διατεθεί στις χώρες ΑΚΕ και τα 0,4 δισεκατομμύρια στις ΥΧΕ, ενώ 1 δισεκατομμύριο προορίζεται για την κάλυψη των διοικητικών δαπανών.

08 Οι πόροι των ΕΤΑ (συνεισφορές των κρατών μελών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου) και οι πληρωμές από αυτά μειώνονται σταδιακά από το 2019 και το 2020 αντίστοιχα, ενώ από το 2023 δεν έχουν αναληφθεί νέες υποχρεώσεις. Η μείωση των πληρωμών αναμένεται να συνεχιστεί μέχρι αυτές να καταλήξουν στα 0,5 δισεκατομμύρια ευρώ το 2027 (βλέπε ***γράφημα 2***).

Γράφημα 2 – Τάσεις στις αναλήψεις υποχρεώσεων, στις πληρωμές και στους πόρους (συνεισφορές) των ΕΤΑ, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων για το 2026 και το 2027

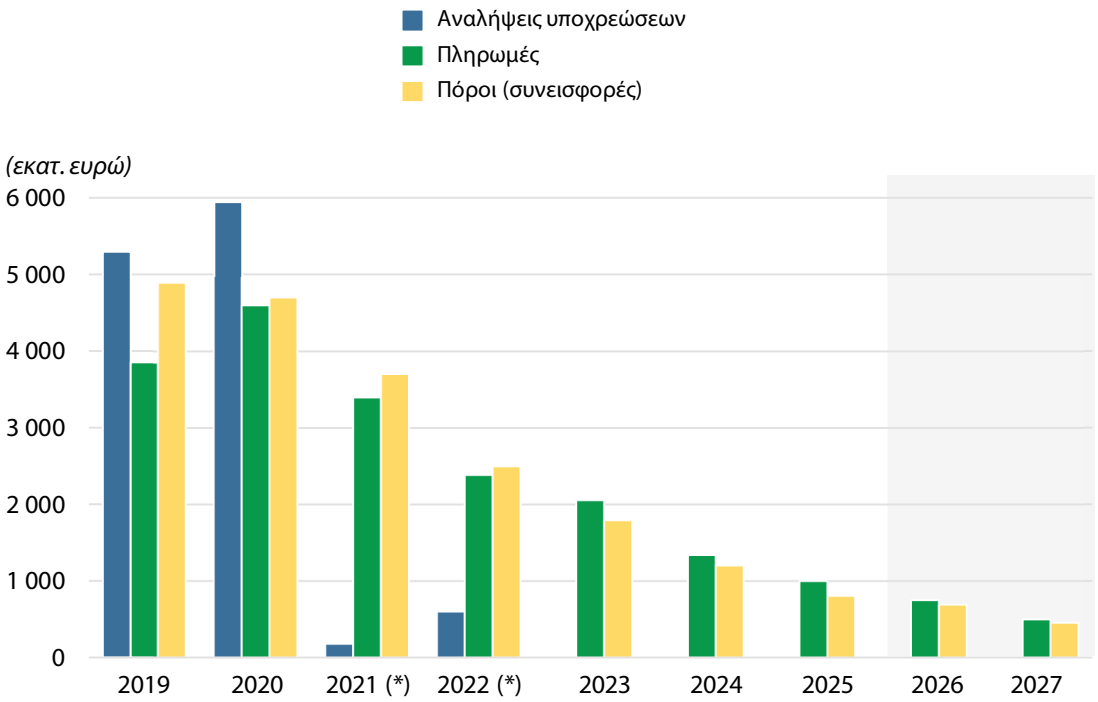

(*) Μετά την εκπνοή, στις 31.12.2020, της ρήτρας λήξης ισχύος του 11ου ΕΤΑ, δεν υπάρχουν νέες αναλήψεις υποχρεώσεων, με ορισμένες εξαιρέσεις το 2021 και το 2022. Οι κατ' εξαίρεση αναλήψεις υποχρεώσεων αφορούν:
1) επανεισροές στο πλαίσιο της επενδυτικής διευκόλυνσης ΑΚΕ από πράξεις βάσει του 9ου, 10ου και 11ου ΕΤΑ
2) επαναχρησιμοποίηση του αποθεματικού του 10ου και του 11ου ΕΤΑ βάσει της απόφασης 2022/1223 του Συμβουλίου

Πηγή: βάσει των ετήσιων εκθέσεων του ΕΕΣ για τα έτη 2020-2024, της απόφασης (ΕΕ) 2022/1223 του Συμβουλίου και της ανακοίνωσης COM(2025) 563 final.

09 Στο ***γράφημα 3*** παρουσιάζεται η χρήση των πόρων των ΕΤΑ τόσο το 2025 όσο και σωρευτικά για το 9ο, το 10ο και το 11ο ΕΤΑ.

Γράφημα 3 – Χρήση των πόρων των ΕΤΑ στις 31 Δεκεμβρίου 2025

(εκατ. ευρώ)

	Κατάσταση στο τέλος του 2024		*Εκτέλεση του προϋπολογισμού κατά το οικονομικό έτος 2025* (καθαρές αναλήψεις υποχρεώσεων μετά τις αποδεσμεύσεις / καθαρές πληρωμές μετά τις ανακτήσεις)				*Κατάσταση στο τέλος του 2025*				
	Συνολικό ποσό (στρογγυλοποιημένο)	Ποσοστό εκτέλεσης (% των πόρων)	*9ο ΕΤΑ[3]*	*10ο ΕΤΑ*	*11ο ΕΤΑ*	*Συνολικό ποσό (στρογγυλοποιημένο)*	*9ο ΕΤΑ*	*10ο ΕΤΑ*	*11ο ΕΤΑ*	*Συνολικό ποσό (στρογγυλοποιημένο)*	*Ποσοστό εκτέλεσης (% των πόρων)*
Α - ΠΟΡΟΙ[1,2]	**65 943**		***0***	***-95***	***75***	***-20***	***15 238***	***20 959***	***29 726***	***65 923***	
Β – ΧΡΗΣΗ											
1. Συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων (αποφάσεις χρηματοδότησης)	***65 053***	**98,7 %**	***-1***	***-69***	***-285***	***-354***	***15 237***	***20 937***	***28 525***	***64 699***	**98,1 %**
2. Επιμέρους αναλήψεις υποχρεώσεων (επιμέρους συμβάσεις)	***64 646***	**98,0 %**	***0***	***-62***	***-160***	***-223***	***15 237***	***20 902***	***28 284***	***64 423***	**97,7 %**
3. Πληρωμές	***60 834***	**92,3 %**	***0***	***65***	***828***	***893***	***15 221***	***20 705***	***25 800***	***61 726***	**93,6 %**
Γ – Εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων (Β1-Β3)	**4 219**	**6,4 %**					***16***	***231***	***2 724***	***2 972***	**4,5 %**
Δ - Διαθέσιμο υπόλοιπο (Α-Β1)[3]	**890**	**1,3 %**					***1***	***22***	***1 201***	***1 224***	**1,9 %**

1 Περιλαμβάνονται οι αρχικές χορηγήσεις του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ, η συγχρηματοδότηση, οι τόκοι, διάφοροι άλλοι πόροι και οι μεταφορές από προηγούμενα ΕΤΑ.

2 Τα αρνητικά ποσά αντιστοιχούν σε αποδεσμεύσεις.

3 Το διαθέσιμο υπόλοιπο περιλαμβάνει το «μη εκταμιεύσιμο» αποθεματικό (πιστώσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ετήσιων λογαριασμών για το 2025 του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ, καθώς και πρόσθετων πληροφοριών που παρασχέθηκαν από την Επιτροπή. Τα αριθμητικά στοιχεία που παρουσιάζονται εδώ δεν καλύπτουν το τμήμα των ΕΤΑ υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Δήλωση διασφάλισης του ΕΕΣ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το 9ο, το 10ο και το 11ο ΕΤΑ — Έκθεση του ανεξάρτητου ελεγκτή

Γνώμη

I. Ελέγξαμε:

α) τους ετήσιους λογαριασμούς του ένατου, δέκατου και ενδέκατου ΕΤΑ, οι οποίοι περιλαμβάνουν τον ισολογισμό, την κατάσταση χρηματοοικονομικής επίδοσης, την κατάσταση ταμειακών ροών, την κατάσταση μεταβολών των καθαρών περιουσιακών στοιχείων, τις σημειώσεις επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την έκθεση οικονομικής εκτέλεσης για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025, και οι οποίοι εγκρίθηκαν στις 22 Ιουνίου 2026·

β) τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πράξεων, για τη χρηματοοικονομική διαχείριση των οποίων υπεύθυνη είναι η Επιτροπή[2].

Αξιοπιστία των λογαριασμών

Γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών

II. Κατά τη γνώμη μας, οι ετήσιοι λογαριασμοί του 9ου, 10ου και 11ου ΕΤΑ για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 απεικονίζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση τους κατά την 31η Δεκεμβρίου 2025, τα αποτελέσματα των πράξεών τους, τις ταμειακές ροές τους και τις μεταβολές των καθαρών περιουσιακών στοιχείων τους για το οικονομικό έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό των ΕΤΑ και τους λογιστικούς κανόνες που βασίζονται στα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα.

[2] Δυνάμει των άρθρων 43, 48-50 και 58 του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο 11ο ΕΤΑ, η παρούσα δήλωση διασφάλισης δεν καλύπτει το τμήμα των πόρων των ΕΤΑ που διαχειρίζεται η ΕΤΕπ.

Νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί

Έσοδα

Γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εσόδων

III. Κατά τη γνώμη μας, τα έσοδα στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 είναι, από κάθε ουσιώδη άποψη, νόμιμα και κανονικά.

Δαπάνες

Αρνητική γνώμη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών

IV. Κατά τη γνώμη μας, λόγω της σοβαρότητας του θέματος που περιγράφεται στην ενότητα υπό τον τίτλο «Βάση για τη θεμελίωση αρνητικής γνώμης σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών», οι δαπάνες που έγιναν δεκτές στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 περιέχουν ουσιώδη σφάλματα.

Βάση για τη θεμελίωση της γνώμης

V. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου (ΔΠΕ) και τους κώδικες δεοντολογίας της IFAC, καθώς και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα των ανώτατων οργάνων ελέγχου του INTOSAI (ISSAI). Οι ευθύνες μας, όπως απορρέουν από τα εν λόγω πρότυπα και κώδικες, περιγράφονται αναλυτικότερα στην ενότητα της έκθεσής μας με τον τίτλο «Ευθύνες του ελεγκτή». Ακόμη, συμμορφωθήκαμε με τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και εκπληρώσαμε τις δεοντολογικές υποχρεώσεις που υπέχουμε σύμφωνα με τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας για Λογιστές. Θεωρούμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που συγκεντρώσαμε είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Βάση για τη θεμελίωση αρνητικής γνώμης σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών

VI. Το κατά την εκτίμησή μας συνολικό επίπεδο σφάλματος όσον αφορά τις δαπάνες που έγιναν δεκτές στους λογαριασμούς του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2025 είναι 10,5 %. Συνεπώς, οι επιπτώσεις των σφαλμάτων που εντοπίσαμε είναι όχι μόνο ουσιώδεις αλλά και διάχυτες στις δαπάνες που έγιναν δεκτές για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος.

Σημαντικά θέματα ελέγχου

VII. Σημαντικά θέματα ελέγχου είναι αυτά που, κατά την επαγγελματική κρίση μας, είχαν τη μεγαλύτερη βαρύτητα στο πλαίσιο του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της υπό εξέταση περιόδου. Πρόκειται για θέματα που εξετάσαμε τόσο στο πλαίσιο του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων συνολικά όσο και κατά τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών, αλλά επί των οποίων δεν διατυπώνουμε χωριστή γνώμη.

Δεδουλευμένα έξοδα

VIII. Αξιολογήσαμε τα δεδουλευμένα έξοδα που παρουσιάζονται στους λογαριασμούς και τα οποία αποτελούν σε μεγάλο βαθμό προϊόν εκτίμησης. Σύμφωνα με τη σχετική εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή στο τέλος του 2025, οι επιλέξιμες δαπάνες που είχαν πραγματοποιηθεί, χωρίς όμως να έχουν ακόμη δηλωθεί από τους δικαιούχους, ανέρχονταν σε 3 195 εκατομμύρια ευρώ (έναντι 3 885 εκατομμυρίων ευρώ στο τέλος του 2024).

IX. Εξετάσαμε τον τρόπο υπολογισμού που εφαρμόστηκε για την εκτίμηση των εν λόγω δεδουλευμένων εξόδων και ελέγξαμε δείγμα 20 επιμέρους πληρωμών προχρηματοδότησης και 19 τιμολογίων που είχαν καταχωριστεί, αλλά δεν είχαν ελεγχθεί ακόμη, προκειμένου να διαπιστώσουμε κατά πόσο συνέτρεχε κίνδυνος ανακριβούς αναφοράς τους. Βάσει των εργασιών μας καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα δεδουλευμένα έξοδα είχαν αναγνωριστεί ορθά στους οριστικούς λογαριασμούς.

Λοιπά θέματα

Αλλαγή της μεθοδολογίας για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις

X. Αρχής γενομένης από το τρέχον έτος, τροποποιήσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση της επίπτωσης των σφαλμάτων που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις. Η επικαιροποιημένη προσέγγιση συμβαδίζει με τη μεθοδολογία που εφαρμόζει η Επιτροπή για τα προγράμματα δαπανών υπό επιμερισμένη διαχείριση στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού. Στο σημείο 33 της ετήσιας έκθεσής μας παρουσιάζουμε εκτίμηση της επίπτωσης της αλλαγής αυτής.

Ευθύνες της διοίκησης (Επιτροπή)

XI. Σύμφωνα με τα άρθρα 310 έως 325 ΣΛΕΕ και τον δημοσιονομικό κανονισμό του 11ου ΕΤΑ, η διοίκηση φέρει την ευθύνη για την κατάρτιση και την παρουσίαση των ετήσιων λογαριασμών των ΕΤΑ βάσει των διεθνώς αποδεκτών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα, καθώς και για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων. Οι ευθύνες της αυτές περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διατήρηση εσωτερικών δικλίδων με σκοπό την κατάρτιση και παρουσίαση χρηματοοικονομικών καταστάσεων οι οποίες να μην περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες, οφειλόμενες σε απάτη ή σφάλμα. Η διοίκηση φέρει την τελική ευθύνη για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί των ΕΤΑ.

XII. Κατά την κατάρτιση των λογαριασμών των ΕΤΑ, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητάς τους να διατηρηθούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, για τη γνωστοποίηση τυχόν συναφών ζητημάτων και, τέλος, για την τήρηση λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας, εκτός εάν σκοπεύει να προβεί στην εκκαθάριση της οντότητας ή σε παύση δραστηριοτήτων ή εάν δεν υπάρχει άλλη ρεαλιστική επιλογή.

XIII. Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς των ΕΤΑ.

Ευθύνες του ελεγκτή για τον έλεγχο των λογαριασμών των ΕΤΑ και των υποκείμενων πράξεων

XIV. Στόχος μας είναι, αφενός, να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση τόσο σχετικά με την απουσία ουσιωδών ανακριβειών στους λογαριασμούς των ΕΤΑ όσο και σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται και, αφετέρου, βάσει του ελέγχου που διενεργούμε, να παρέχουμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δήλωση διασφάλισης τόσο ως προς την αξιοπιστία των λογαριασμών όσο και ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων. Ως εύλογη νοείται διασφάλιση υψηλού βαθμού, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί εγγύηση ότι στο πλαίσιο του ελέγχου εντοπίζονται πάντοτε όλες οι πιθανές περιπτώσεις ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης. Η ανακρίβεια και η μη συμμόρφωση μπορεί να οφείλονται σε απάτη ή σφάλμα, θεωρούνται δε ουσιώδεις, όταν μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσαν εύλογα να επηρεάσουν οποιαδήποτε οικονομική απόφαση που βασίζεται σε αυτούς τους λογαριασμούς των ΕΤΑ.

XV. Όσον αφορά τα έσοδα, εξετάζουμε όλες τις συνεισφορές των κρατών μελών και δείγμα άλλων ειδών πράξεων εσόδων.

XVI. Όσον αφορά τις δαπάνες, εξετάζουμε τις πράξεις πληρωμών, αφού οι δαπάνες πραγματοποιηθούν, καταχωριστούν και γίνουν δεκτές. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλες τις κατηγορίες πληρωμών (πλην των προκαταβολών), κατά τον χρόνο της εκτέλεσής τους. Οι προπληρωμές εξετάζονται όταν ο αποδέκτης των κεφαλαίων παράσχει στοιχεία που αποδεικνύουν την ορθή χρήση τους και τα οποία το θεσμικό ή άλλο όργανο αποδέχεται εκκαθαρίζοντας την προπληρωμή, κάτι που μπορεί να συμβεί και σε μεταγενέστερο έτος.

XVII. Ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ύπαρξης ουσιωδών ανακριβειών στους λογαριασμούς των ΕΤΑ και ουσιώδους μη συμμόρφωσης των υποκείμενων πράξεων με τις απαιτήσεις του νομικού πλαισίου των ΕΤΑ, λόγω απάτης ή σφάλματος. Σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και συλλέγουμε ελεγκτικά τεκμήρια επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας. Οι περιπτώσεις ουσιώδους ανακρίβειας ή μη συμμόρφωσης που οφείλονται σε απάτη είναι δυσκολότερο να εντοπιστούν από τις αντίστοιχες περιπτώσεις που οφείλονται σε σφάλμα, καθότι η απάτη μπορεί να συνίσταται σε αθέμιτη σύμπραξη, παραποίηση, εσκεμμένη παράλειψη, ψευδή δήλωση ή καταστρατήγηση εσωτερικής δικλίδας. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος μη εντοπισμού τέτοιων περιπτώσεων είναι μεγαλύτερος.
- Κατανοούμε το σύστημα εσωτερικών δικλίδων που σχετίζεται με τον έλεγχό μας, προκειμένου να σχεδιάσουμε τις αρμόζουσες ελεγκτικές διαδικασίες, αλλά όχι προκειμένου να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόζει η διοίκηση, καθώς και τον εύλογο χαρακτήρα των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων στις οποίες αυτή προβαίνει.
- Διατυπώνουμε συμπέρασμα, αφενός, σχετικά με την ενδεδειγμένη ή μη χρήση από τη διοίκηση της λογιστικής βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας και, αφετέρου, βάσει των ελεγκτικών τεκμηρίων που συλλέγονται, σχετικά με το κατά πόσον υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα λόγω γεγονότων ή περιστάσεων που ενδεχομένως θέτουν σημαντικά εν αμφιβόλω την ικανότητα των ΕΤΑ να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Εάν καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι όντως υπάρχει τέτοια ουσιώδης αβεβαιότητα, στην έκθεση ελέγχου που καταρτίζουμε οφείλουμε να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στους λογαριασμούς των ΕΤΑ ή, εάν αυτές δεν είναι επαρκείς, να διατυπώσουμε διαφοροποιημένη γνώμη. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει μέχρι την ημερομηνία έγκρισης της έκθεσής μας. Ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο μελλοντικά συμβάντα ή περιστάσεις να οδηγήσουν σε αδυναμία των ΕΤΑ να διατηρηθούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε συνολικά την παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των ετήσιων λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσον αυτοί απεικονίζουν εύλογα τις πράξεις και τα συμβάντα στα οποία βασίζονται.

XVIII. Ενημερώνουμε τη διοίκηση, μεταξύ άλλων, σχετικά με την προβλεπόμενη εμβέλεια και το χρονοδιάγραμμα των ελεγκτικών εργασιών, καθώς και σχετικά με σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, περιλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στο σύστημα των εσωτερικών δικλίδων.

XIX. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήσαμε με την Επιτροπή, προσδιορίζουμε εκείνα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για τον έλεγχο των λογαριασμών των ΕΤΑ και τα οποία, ως εκ τούτου, αποτελούν τα σημαντικά θέματα ελέγχου για την υπό εξέταση περίοδο. Τα θέματα αυτά αναλύονται στην έκθεσή μας, εκτός εάν η γνωστοποίησή τους αντιβαίνει σε νόμο ή κανονισμό ή εάν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, κρίνουμε ότι ένα θέμα δεν πρέπει να δημοσιοποιηθεί στην έκθεσή μας, καθώς πιθανολογείται εύλογα ότι οι αρνητικές συνέπειες αυτής της δημοσιοποίησης θα υπερκέραζαν τα ενδεχόμενα οφέλη της για το δημόσιο συμφέρον.

2 Ιουλίου 2026

Tony Murphy
Πρόεδρος

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Πληροφορίες προς υποστήριξη της δήλωσης διασφάλισης

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

10 Στο ***παράρτημα 1.1*** της ετήσιας έκθεσής μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2025 περιγράφονται η προσέγγιση και η μεθοδολογία του ελέγχου, τις οποίες εφαρμόζουμε και για τον έλεγχο των ΕΤΑ.

11 Οι παρατηρήσεις μας σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών των ΕΤΑ αφορούν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις[3] του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή[4] και μας περιήλθαν, μαζί με τη δήλωση πληρότητας του υπολόγου, στις 18 Ιουνίου 2026. Διενεργήσαμε ελεγκτικές δοκιμασίες επί ποσών και γνωστοποιηθέντων στοιχείων και αξιολογήσαμε τις λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν, καθώς και τις κύριες εκτιμήσεις της Επιτροπής, όπως και τη συνολική παρουσίαση των λογαριασμών.

12 Όσον αφορά τον έλεγχο της κανονικότητας των *πράξεων*, εξετάσαμε δείγμα 85 πράξεων, το οποίο ήταν αντιπροσωπευτικό ολόκληρου του φάσματος των δαπανών στο πλαίσιο των ΕΤΑ. Και οι 85 πράξεις υλοποιήθηκαν από τη ΓΔ ΙΝΤΡΑ. Το δείγμα περιλάμβανε 14 πράξεις που αφορούσαν το *καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης για την Αφρική*, 56 πράξεις που είχαν εγκριθεί από 15 αντιπροσωπείες της ΕΕ[5] και 15 πράξεις που είχαν εγκριθεί από τις κεντρικές υπηρεσίες της Επιτροπής. Όπου διαπιστώσαμε *σφάλματα* στις συγκεκριμένες πράξεις, αναλύσαμε τα υποκείμενα αίτια, αναζητώντας τυχόν αδυναμίες. Επιπλέον, για τις πράξεις που ελέγξαμε επιτόπου και εφόσον αυτό ήταν εφικτό και σκόπιμο, προβήκαμε σε αξιολόγηση των *επιδόσεων*.

---

[3] Άρθρο 39 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877.

[4] Άρθρο 38 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877.

[5] Αφρικανική Ένωση, Καμερούν, Τσαντ, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Αιθιοπία, Μαδαγασκάρη, Μαλί, Μαυρίκιος, Μοζαμβίκη, Νιγηρία, Ρουάντα, Σιέρα Λεόνε, Τόγκο, Ουγκάντα, Ζάμπια.

13 Όσον αφορά το 2025, εξετάσαμε επίσης τα ακόλουθα:

α) τις συνεισφορές όλων των κρατών μελών·

β) τα συστήματα που χρησιμοποιούν η ΓΔ INTPA και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ για i) τους εκ των προτέρων ελέγχους από υπαλλήλους της Επιτροπής και εξωτερικούς ελεγκτές (κατ' ανάθεση της Επιτροπής ή των *δικαιούχων*) πριν από την πραγματοποίηση των πληρωμών και ii) την παρακολούθηση και εποπτεία, ιδίως τη μεταπαρακολούθηση των εξωτερικών ελέγχων και τη μελέτη σχετικά με το *υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος (ΥΠΣ)*·

γ) τις πληροφορίες περί κανονικότητας που περιλαμβάνονται στην *ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων (ΕΕΔ)* της ΓΔ INTPA, τη συνέπεια της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται για την εκτίμηση των επισφαλών ποσών, των μελλοντικών διορθώσεων και των ανακτήσεων, καθώς και την ενσωμάτωσή τους στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* που καταρτίζει η Επιτροπή· και

δ) τη μεταπαρακολούθηση προγενέστερων συστάσεών μας.

14 Η ΓΔ INTPA είναι αυτή που εφαρμόζει τα περισσότερα μέσα εξωτερικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται τόσο από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ όσο και από τα ΕΤΑ. Οι παρατηρήσεις μας σχετικά με την ΕΕΔ αφορούν ολόκληρο το πεδίο αρμοδιότητας της ΓΔ INTPA και όχι μόνο τα ΕΤΑ.

Αξιοπιστία των λογαριασμών

15 Διαπιστώσαμε ότι οι λογαριασμοί δεν περιείχαν ουσιώδεις ανακρίβειες.

16 Στις 31 Δεκεμβρίου 2025, ήτοι 18 χρόνια μετά την εκπνοή της ρήτρας λήξης ισχύος το 2007, οι λογαριασμοί του 9ου ΕΤΑ (2000-2007) δεν είχαν ακόμη κλείσει, γεγονός που εμποδίζει την Επιτροπή να υπογράψει νέες αναλήψεις υποχρεώσεων. Η κατάσταση αυτή αναδεικνύει την πολυπλοκότητα και τη μεγάλη διάρκεια των *προγραμμάτων* των ΕΤΑ. Τέσσερις συμβάσεις στο πλαίσιο του 9ου ΕΤΑ βρίσκονται ακόμη υπό εκτέλεση.

17 Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, διαπιστώσαμε ότι ορισμένες πληρωμές προχρηματοδότησης παρέμεναν ανεκκαθάριστες για μεγάλο χρονικό διάστημα. Μάλιστα, 448 εκατομμύρια ευρώ ανέμεναν την εκκαθάρισή τους για πάνω από μία δεκαετία. Οι εν λόγω πληρωμές προχρηματοδότησης αφορούσαν κυρίως δύο μακροπρόθεσμες συμβάσεις στο πλαίσιο του καταπιστευματικού ταμείου υποδομών της ΕΕ για την Αφρική (EU-AITF), το οποίο θα παραμείνει ενεργό έως το 2030, με ένα μικρό μόνο μέρος των παλαιών προχρηματοδοτήσεων υπό το ΕΕ-AITF να εκκαθαρίζεται κάθε χρόνο.

Κανονικότητα των πράξεων

Έσοδα

18 Οι πράξεις εσόδων δεν περιείχαν ουσιώδες επίπεδο σφάλματος.

Δαπάνες

19 Από τις 85 πράξεις που εξετάσαμε, οι 47 (55,3 %) περιείχαν σφάλμα. Βάσει των 39 σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος είναι 10,5 % (***γράφημα 4***). Πέρυσι, και πάλι σε δείγμα 85 πράξεων, οι 34 (40,0 %) περιείχαν σφάλμα. Από αυτά, ποσοτικοποιήσαμε τα 27.

20 Φέτος, διαπιστώσαμε σημαντική αύξηση των σφαλμάτων που σχετίζονται με την απουσία δικαιολογητικών, τα οποία είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή στο *εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος*, κατά 3,4 εκατοστιαίες μονάδες. Τα σφάλματα αυτά προκύπτουν όταν, κατά τον χρόνο του ελέγχου, δεν είναι δυνατόν να προσκομιστούν δικαιολογητικά σχετικά με τις δηλωθείσες δαπάνες. Οι μεγάλες περίοδοι υλοποίησης των προγραμμάτων των ΕΤΑ και οι καθυστερήσεις στο κλείσιμο των συμβάσεων αυξάνουν την πιθανότητα, με την πάροδο του χρόνου, τα δικαιολογητικά έγγραφα να μην είναι πλέον άμεσα διαθέσιμα.

21 Επιπλέον, καθώς η εκτέλεση των ΕΤΑ πρόκειται να ολοκληρωθεί σύντομα, οι εναπομένουσες δαπάνες αφορούν ολοένα και περισσότερο περιπτώσεις που δεν έχουν ακόμη εκκαθαριστεί από την Επιτροπή και οι οποίες είναι πιθανότερο να εμφανίσουν καθυστερήσεις, πολύπλοκα ζητήματα ή ανεπίλυτα προβλήματα και, ως εκ τούτου, να περιέχουν σφάλματα.

Γράφημα 4 – Αποτελέσματα των ελεγκτικών δοκιμασιών που διενεργήσαμε επί των πράξεων

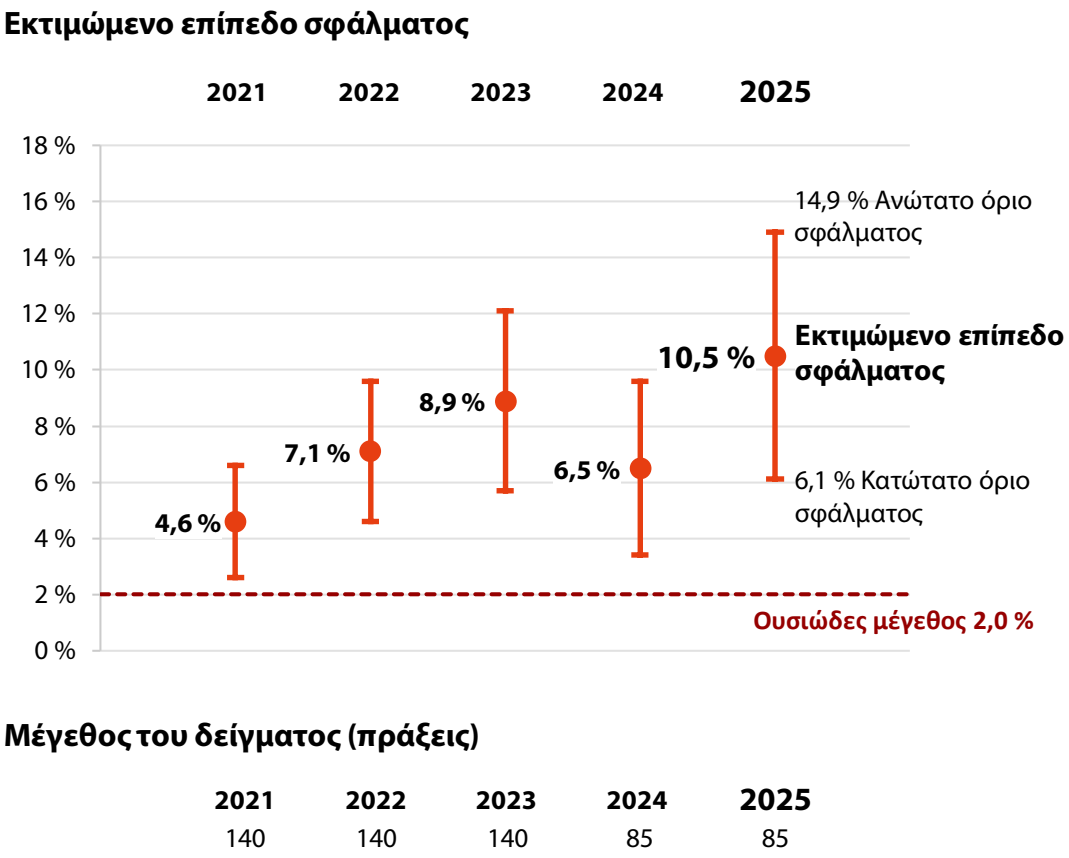

Πηγή: ΕΕΣ.

22 Στο ***γράφημα 5*** αναλύεται ανά είδος το κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος για το 2025.

Γράφημα 5 – Ανάλυση του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος ανά είδος σφάλματος

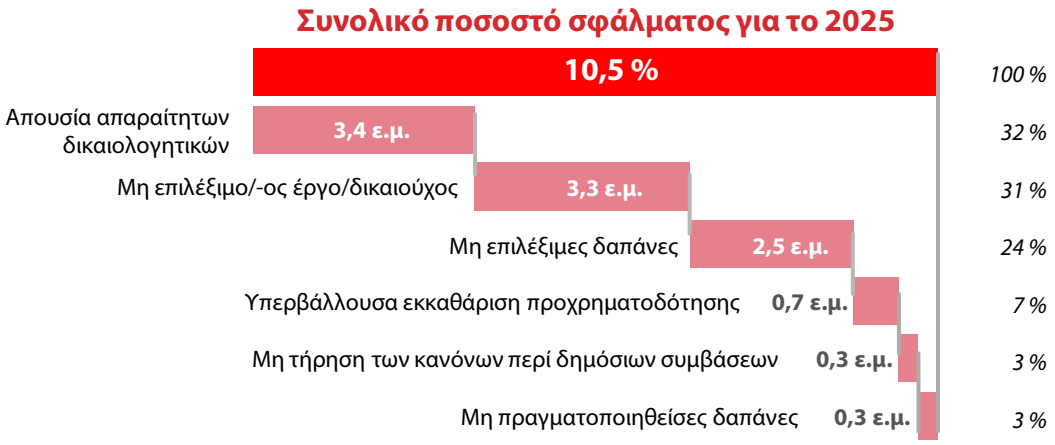

ε.μ.: εκατοστιαία/-ες μονάδα/-ες

Πηγή: ΕΕΣ.

23 Μεταξύ των μη επιλέξιμων έργων και δικαιούχων, εντοπίσαμε επίσης σφάλματα που συνδέονταν με τη σταδιακή κατάργηση των ΕΤΑ. Σε δύο περιπτώσεις, η Επιτροπή είχε χρησιμοποιήσει συμφωνίες χρηματοδότησης για τη στήριξη δραστηριοτήτων που δεν προβλέπονταν στις εν λόγω συμφωνίες. Αυτό συνέβη σε ένα πλαίσιο στο οποίο η ρήτρα λήξης ισχύος του ΕΤΑ δεν επέτρεπε ούτε τροποποιήσεις ούτε νέες αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο των σχετικών συμφωνιών χρηματοδότησης.

24 Ένα από τα κύρια είδη μη επιλέξιμων δαπανών που εντοπίσαμε είναι η «κλιμακωτή σώρευση» έμμεσων δαπανών που καταλογίζονται στην ΕΕ (έμμεσες δαπάνες των υπεργολάβων που αναφέρονται ως μέρος των *άμεσων δαπανών* του δικαιούχου, επιπλέον των έμμεσων που αυτός έχει ήδη καταλογίσει). Φέτος εντοπίσαμε τρεις τέτοιες περιπτώσεις, οι οποίες συνέβαλαν κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος. Στην ετήσια έκθεσή μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2024, και συγκεκριμένα στο κεφάλαιο 9, διατυπώσαμε σύσταση σχετικά με την κλιμακωτή δομή υλοποίησης.

25 Στο ***πλαίσιο 1*** παρατίθενται παραδείγματα των σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε.

Πλαίσιο 1

Παράδειγμα απουσίας βασικών δικαιολογητικών

Η Επιτροπή υπέγραψε συμφωνία επιχορήγησης με το Υπουργείο Υγείας χώρας της βόρειας Αφρικής, με σκοπό τη στήριξη της ανάπτυξης και της διαχείρισης εξετάσεων αδειοδότησης για επαγγελματίες του τομέα της υγείας. Οι επιλέξιμες δαπάνες της δράσης ανήλθαν συνολικά σε 0,7 εκατομμύρια ευρώ και η συνεισφορά της ΕΕ σε 0,6 εκατομμύρια ευρώ.

Ελέγξαμε τις πληρωμές προς εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στον καθορισμό των προτύπων και στην ανάπτυξη και την εποπτεία των εξετάσεων αδειοδότησης. Οι εν λόγω εμπειρογνώμονες απασχολήθηκαν στο πλαίσιο συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, όπου καθορίζονταν η συνολική περίοδος απασχόλησής τους, τα καθήκοντα και η αμοιβή τους.

Δεν λάβαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εμπειρογνώμονες είχαν εκπληρώσει τα συμβατικά καθήκοντά τους τις περιόδους για τις οποίες αμείβονταν. Ειδικότερα, δεν υποβλήθηκαν βασικά έγγραφα, όπως τα παραδοτέα που απαιτούνταν βάσει των συμβάσεων.

Καθώς δεν μπορέσαμε να αποκτήσουμε διασφάλιση ότι οι δαπάνες αυτές τεκμηριώνονταν και είχαν αιτιολογηθεί καταλλήλως, τις θεωρήσαμε μη επιλέξιμες.

Παράδειγμα μη επιλέξιμων έμμεσων δαπανών που δηλώθηκαν ως άμεσες – κλιμακωτή σώρευση δαπανών

Ελέγξαμε μια πληρωμή στο πλαίσιο συμφωνίας συνεισφοράς που είχε συναφθεί με αναπτυξιακό οργανισμό κράτους μέλους της ΕΕ και εκτελούνταν υπό *έμμεση διαχείριση*. Οι συνολικές δαπάνες της δράσης ανήλθαν σε 13,8 εκατομμύρια ευρώ και χρηματοδοτήθηκαν εξ ολοκλήρου από την ΕΕ.

Η ελεγχθείσα πράξη βασιζόταν σε τελική οικονομική κατάσταση που κάλυπτε ολόκληρη την περίοδο υλοποίησης, από τον Σεπτέμβριο του 2019 έως τον Ιούνιο του 2023.

Ο οργανισμός είχε δηλώσει έμμεσες δαπάνες ύψους 0,88 εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες είχαν υπολογιστεί με βάση τον μέγιστο ενιαίο συντελεστή 7 % επί των άμεσων δαπανών που προβλεπόταν στη σύμβαση. Ωστόσο, από τον έλεγχό μας προέκυψε επίσης «κλιμακωτή σώρευση» έμμεσων δαπανών. Ο αναπτυξιακός οργανισμός είχε αναθέσει με υπεργολαβία τμήματα της δράσης σε άλλους οργανισμούς και είχε συμπεριλάβει τις έμμεσες δαπάνες τους στις άμεσες δαπάνες που δήλωσε ο ίδιος.

Στην οικονομική κατάσταση που υπέβαλε στην Επιτροπή, ο οργανισμός είχε ενοποιήσει τις οικονομικές καταστάσεις των άλλων φορέων, δηλώνοντας όλες τις δαπάνες τους ως άμεσες δαπάνες. Ωστόσο, οι καταστάσεις των ίδιων των φορέων αυτών περιλάμβαναν έμμεσες δαπάνες ύψους 0,73 εκατομμυρίων ευρώ. Εάν το ποσό αυτό προστεθεί στα 0,88 εκατομμύρια ευρώ, προκύπτουν έμμεσες δαπάνες συνολικού ύψους 1,61 εκατομμυρίων ευρώ (13,6 % των άμεσων δαπανών), ποσό σημαντικά υψηλότερο από το συμβατικώς συμφωνηθέν όριο του 7 %. Κρίναμε ότι οι δαπάνες που δηλώθηκαν καθ' υπέρβαση του ορίου δεν ήταν επιλέξιμες.

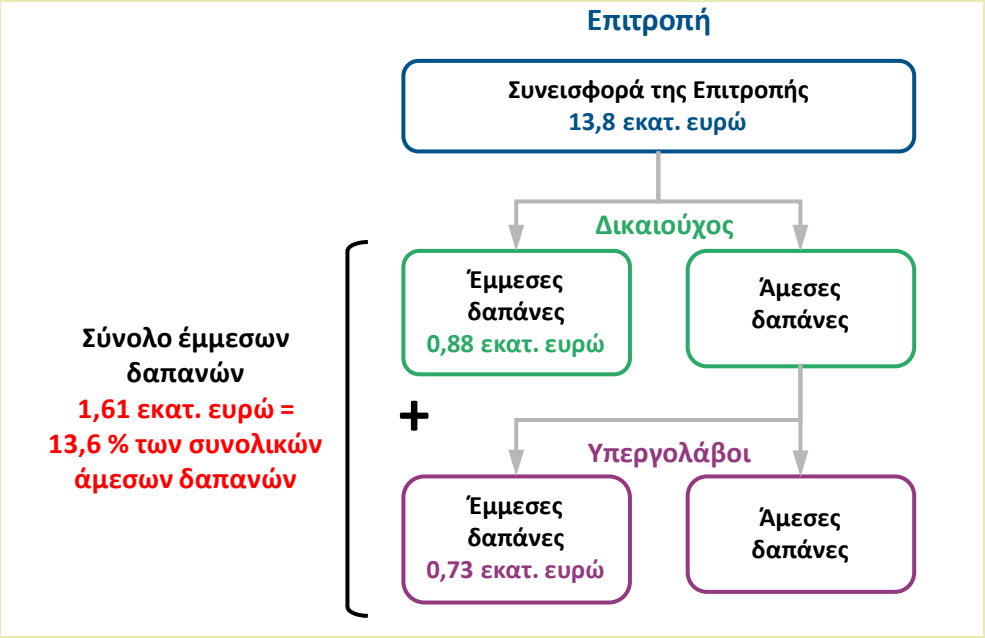

Παράδειγμα σοβαρής αθέτησης των κανόνων περί *δημόσιων συμβάσεων*: αδικαιολόγητη απευθείας ανάθεση σύμβασης για συμβουλευτικές υπηρεσίες

Η Επιτροπή είχε υπογράψει συμφωνία συνεισφοράς με κατά πυλώνες αξιολογούμενο οργανισμό, προκειμένου να στηρίξει την υλοποίηση προγράμματος που αποσκοπούσε στην εδραίωση της δημοκρατίας σε μια χώρα της Αφρικής. Οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης ανέρχονταν σε 1,5 εκατομμύρια ευρώ, ποσό χρηματοδοτούμενο εξ ολοκλήρου από την ΕΕ.

Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, εξετάσαμε μια σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την παραγωγή οπτικοακουστικού περιεχομένου και τη χρήση της οπτικής ταυτότητας της συμβουλευτικής εταιρείας σε δραστηριότητες επικοινωνίας που σχετίζονταν με τις περιφερειακές εκλογές του 2023. Η αξία της σύμβασης ήταν 0,01 εκατομμύρια ευρώ και ανατέθηκε μέσω διαδικασίας απευθείας ανάθεσης αντί ανταγωνιστικής διαδικασίας με τουλάχιστον τρεις προσφορές, όπως απαιτείται από τους ισχύοντες κανόνες σύναψης συμβάσεων.

Η δικαιολογία που προβλήθηκε για τη χρήση της διαδικασίας απευθείας ανάθεσης δεν ήταν ικανοποιητική, καθώς δεν καταδεικνυόταν ότι ένας μόνο προμηθευτής ήταν σε θέση να εξασφαλίσει την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών. Επιπλέον, ο κατά πυλώνες αξιολογούμενος οργανισμός είχε εγκρίνει τη χρήση διαδικασίας απευθείας ανάθεσης μετά την ανάθεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

Καθώς οι ισχύοντες κανόνες δεν τηρήθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θεωρούμε τις σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες.

Παράδειγμα μη επιλέξιμων δαπανών προσωπικού που καταλογίστηκαν στο έργο

Η Επιτροπή είχε υπογράψει συμφωνία συνεισφοράς με διεθνή οργανισμό για την υλοποίηση δράσης για την ανάπτυξη της χρήσης ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (όπως τα ηλεκτρονικά συστήματα πληρωμών). Η δράση υλοποιήθηκε υπό έμμεση διαχείριση και η συνεισφορά της ΕΕ έφθασε τα 14,4 εκατομμύρια ευρώ.

Για τον σκοπό του ελέγχου μας, εξετάσαμε τις δαπάνες που δηλώθηκαν ως άμεσες δαπάνες προσωπικού στην ενδιάμεση οικονομική κατάσταση. Πέραν του βασικού μισθού και των επιλέξιμων επιδομάτων, οι ελεγχθείσες δαπάνες περιλάμβαναν διάφορες συνιστώσες της μισθοδοσίας, όπως κατάρτιση, υπηρεσίες ΤΠ, έξοδα ασφάλειας και αμοιβές για τη διαχείριση της μισθοδοσίας.

Οι συνιστώσες αυτές αφορούν τη γενική λειτουργία του οργανισμού και όχι την υλοποίηση της δράσης. Θεωρούνται έμμεσες δαπάνες ή *προβλέψεις* και δεν είναι επιλέξιμες ως άμεσες δαπάνες.

Ως εκ τούτου, θεωρήσαμε τις συγκεκριμένες δαπάνες μη επιλέξιμες.

26 Από τις 31 πράξεις που συνδέονταν με συμβάσεις στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, συναφθείσες με κατά πυλώνες αξιολογούμενες οντότητες (διεθνείς και κρατικοί οργανισμοί), οι 17 περιείχαν *ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα*, τα οποία συνέβαλαν κατά 3,0 εκατοστιαίες μονάδες στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος. Για τις συμβάσεις αυτού του είδους, η Επιτροπή αποδέχεται τις δαπάνες βάσει οικονομικής κατάστασης και διαχειριστικής δήλωσης. Η τελευταία συνιστά υπεύθυνη δήλωση της κατά πυλώνες αξιολογούμενης οντότητας, με την οποία πιστοποιείται ότι οι υποβαλλόμενες χρηματοοικονομικές πληροφορίες παρουσιάζονται με τον κατάλληλο τρόπο, είναι πλήρεις και ακριβείς και ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις που καθορίζονται στη σύμβαση.

27 Φέτος, οι διεθνείς οργανισμοί μάς παρείχαν πλήρη πρόσβαση στα δικαιολογητικά έγγραφα που είχαν στη διάθεσή τους σε σχέση με τις ελεγχθείσες πράξεις. Πρόκειται για θετική εξέλιξη σε σχέση με το παρελθόν, όταν δεν γινόταν διαβίβαση εγγράφων και η μοναδική δυνατότητα ήταν η προσωρινή πρόσβαση σε αυτά σε ηλεκτρονική μορφή, σε περιβάλλον με δυνατότητα προβολής και μόνο, γεγονός που δημιουργούσε προβλήματα στον σχεδιασμό, στην εκτέλεση και στην αξιολόγηση της ποιότητας του ελέγχου. Πέρυσι συστήσαμε στην Επιτροπή να λάβει περαιτέρω μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι διεθνείς οργανισμοί παρέχουν στο ΕΕΣ πλήρη, απεριόριστη και έγκαιρη πρόσβαση στα έγγραφα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων του, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, της ζητήθηκε να εξασφαλίσει ότι οι συμβατικές ρυθμίσεις που συμφωνούνται με διεθνείς οργανισμούς είναι σαφείς και σέβονται πλήρως το δικαίωμα του ΕΕΣ να λαμβάνει, κατόπιν αιτήματος, οποιοδήποτε έγγραφο ή πληροφορία χρειάζεται για την εκτέλεση των ελεγκτικών καθηκόντων του[6]. Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε το ζήτημα αυτό και να αναφέρουμε σχετικά στοιχεία.

28 Διαπιστώσαμε ότι οι οικονομικές καταστάσεις που κατάρτισαν οι διεθνείς και οι κρατικοί οργανισμοί διέφεραν ως προς τον βαθμό λεπτομέρειας και την ποιότητά τους. Δεν περιείχαν πάντοτε επαρκείς πληροφορίες που να επιτρέπουν στην Επιτροπή να εντοπίζει μη επιλέξιμες δαπάνες ή σφάλματα κατά την εκκαθάριση. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι προϋπολογισμοί που προβλέπονταν στις υποκείμενες *συμφωνίες μεταβίβασης αρμοδιοτήτων* και συνεισφοράς δεν ήταν επαρκώς λεπτομερείς, ώστε να επιτρέπουν την αποτελεσματική παρακολούθηση των δαπανών.

29 Διαπιστώσαμε ότι σε μία πράξη υπήρξε υπερβάλλουσα εκκαθάριση προχρηματοδότησης προς κατά πυλώνες αξιολογούμενη οντότητα. Η πράξη αυτή συνέβαλε κατά 0,7 εκατοστιαίες μονάδες στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή είχε αποδεχθεί οικονομική κατάσταση που περιείχε προπληρωμές, οι οποίες δεν συνιστούσαν πραγματοποιηθείσες δαπάνες και, ως εκ τούτου, δεν ήταν επιλέξιμες. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2023 συστήσαμε στην Επιτροπή να εφαρμόσει επαρκείς δικλίδες ώστε να μετριάσει τον κίνδυνο εκκαθάρισης μη επιλέξιμων ποσών που έχουν καταβληθεί σε κατά πυλώνες αξιολογούμενες οντότητες. Η Επιτροπή συμφώνησε να υλοποιήσει τη σύσταση μέχρι το τέλος του 2025. Θεωρούμε ότι η σύσταση αυτή έχει υλοποιηθεί ως επί το πλείστον (***παράρτημα II***).

---

[6] Σημείο 8.13 και σύσταση 8.1 της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2024.

30 Για 15 από τα 39 σφάλματα που ποσοτικοποιήσαμε, η Επιτροπή διέθετε επαρκή πληροφοριακά στοιχεία ώστε να τα προλάβει, ή να τα εντοπίσει και να τα διορθώσει, πριν από την αποδοχή των δαπανών. Εάν είχε αξιοποιήσει δεόντως όλες τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της, το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος θα ήταν χαμηλότερο κατά 6,1 εκατοστιαίες μονάδες.

31 Εντοπίσαμε επίσης 13 περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις κείμενες νομικές και δημοσιονομικές *διατάξεις*, που δεν είχαν όμως άμεση οικονομική *επίπτωση* στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Τα σφάλματα αυτά, που δεν ήταν ποσοτικοποιήσιμα, αφορούσαν ζητήματα όπως η μη συμμόρφωση με τις συμβατικές απαιτήσεις για επαλήθευση των δαπανών (***πλαίσιο 2***).

Πλαίσιο 2

Παράδειγμα έκθεσης επαλήθευσης δαπανών που δεν πληρούσε τις απαιτήσεις ποιότητας

Ελέγξαμε πληρωμή στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών που είχε συνάψει η Επιτροπή για συνολικό ποσό 0,2 εκατομμυρίων ευρώ. Για να αξιώσει την καταβολή πληρωμής, ο ανάδοχος όφειλε, όπως απαιτούσε η σύμβαση, να υποβάλει στην Επιτροπή έκθεση επαλήθευσης των δαπανών που θα είχε συντάξει εξωτερική ελεγκτική εταιρεία. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι οι δαπάνες που δηλώθηκαν ήταν νόμιμες και κανονικές.

Ωστόσο, στο πλαίσιο του ελέγχου μας διαπιστώσαμε ότι η έκθεση δεν πληρούσε τις απαιτήσεις ποιότητας που είχε θέσει η Επιτροπή στους όρους εντολής. Ειδικότερα, εντοπίσαμε αρκετές αδυναμίες που επηρέαζαν την αξιοπιστία της έκθεσης: ανακολουθίες στις εργασίες επαλήθευσης, εσφαλμένα αθροίσματα και αριθμητικά σφάλματα, καθώς και αναφορές σε προχρηματοδοτήσεις, μολονότι δεν είχε χορηγηθεί προχρηματοδότηση. Η έκθεση περιείχε επίσης εσφαλμένα δεδομένα στα παραρτήματά της και διάφορα σφάλματα σχετικά με την περίοδο αναφοράς.

Οι σημαντικές αυτές αδυναμίες εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την ακρίβεια των διαδικασιών που εφαρμόστηκαν και την αξιοπιστία των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι εξωτερικοί ελεγκτές. Παρά τις εν λόγω αδυναμίες, η Επιτροπή είχε εγκρίνει την έκθεση επαλήθευσης.

32 Με την πάροδο των ετών, ο αριθμός των σφαλμάτων που διαπιστώνουμε σε δύο τομείς δαπανών μειώνεται σταθερά χάρη στις ειδικές προϋποθέσεις που ισχύουν για τις πληρωμές τους. Πρόκειται για i) τη δημοσιονομική στήριξη και ii) τα έργα στα οποία εφαρμόζεται ο *«τεκμαρτός τρόπος προσέγγισης»*. Το 2025, ελέγξαμε τρεις πράξεις που υπάγονταν στον «*τεκμαρτό τρόπο προσέγγισης*». Το δείγμα μας δεν περιλάμβανε πράξεις δημοσιονομικής στήριξης. Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με τη δημοσιονομική στήριξη και τον τεκμαρτό τρόπο προσέγγισης παρέχονται στα σημεία ***9.20-9.21*** του ***κεφαλαίου 9*** της ετήσιας έκθεσής μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2025.

33 Από το 2025, έχουμε εναρμονίσει τη μεθοδολογία που εφαρμόζουμε για την ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων με εκείνη που εφαρμόζει η Επιτροπή στους τομείς πολιτικής υπό επιμερισμένη διαχείριση (βλέπε σημεία ***1.36*** και **30** του ***παραρτήματος 1.1*** της ετήσιας έκθεσής μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2025). Εάν είχαμε εφαρμόσει την προηγούμενη μεθοδολογία μας, το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος θα ήταν χαμηλότερο κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες.

Επισκόπηση της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA για το 2025

34 Η *δήλωση διασφάλισης* του Γενικού Διευθυντή της ΓΔ INTPA στην ΕΕΔ της για το 2025 δεν περιλαμβάνει *επιφυλάξεις*. Στο ***γράφημα 6*** παρουσιάζεται το πεδίο αναφοράς των επιφυλάξεων που διατυπώθηκαν στις ΕΕΔ της περιόδου 2011-2025. Από το 2019 και έπειτα, δεν έχουν διατυπωθεί επιφυλάξεις.

Γράφημα 6 – Επιφυλάξεις στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA την περίοδο 2011-2025

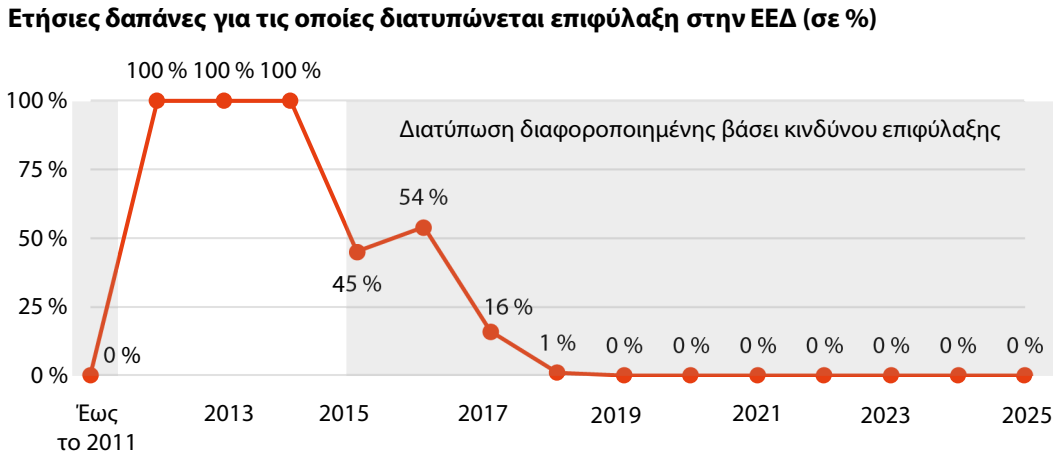

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA, 2011-2025.

35 Κατά τις εκτιμήσεις της ΓΔ INTPA, το συνολικό *επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή* ανερχόταν σε 69,2 εκατομμύρια ευρώ (1,12 % των δαπανών του 2025) και το αντίστοιχο κατά το κλείσιμο σε 60,2 εκατομμύρια ευρώ (0,97 % των δαπανών του 2025). Από το επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή, η ΓΔ INTPA εκτιμά, βάσει των μέσων ιστορικών δεδομένων, ότι 9,0 εκατομμύρια ευρώ (13,0 %) θα αποτελέσουν αντικείμενο διορθώσεων στο πλαίσιο των ελέγχων που θα διενεργήσει τα επόμενα χρόνια (το ποσό αυτό είναι γνωστό ως *«διορθωτική ικανότητα»*). Η Επιτροπή ανέφερε ότι το 2025 ανακτήθηκαν τελικά 15,7 εκατομμύρια ευρώ. Από τις ελεγκτικές δοκιμασίες που διενεργήσαμε επί του 78,3 % του εν λόγω ποσού (12,3 εκατ. ευρώ), διαπιστώσαμε ότι 0,4 εκατομμύρια ευρώ δεν θα έπρεπε να είχαν αναφερθεί ως εφαρμοσθείσα διορθωτική ικανότητα.

Μελέτη του 2025 για το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος

36 Το 2025, η ΓΔ INTPA ανέθεσε σε εξωτερικό σύμβουλο την εκπόνηση της 14ης μελέτης της σχετικά με το ΥΠΣ. Η μελέτη αυτή βασίζεται στη σχετική μεθοδολογία και στο σχετικό εγχειρίδιο της ΓΔ INTPA. Σκοπός είναι η εκτίμηση του ποσοστού των σφαλμάτων που διέλαθαν όλους τους διαχειριστικούς ελέγχους της ΓΔ INTPA, σε ολόκληρο το πεδίο της αρμοδιότητάς της, προκειμένου να εξαχθεί συμπέρασμα σχετικά με την *αποτελεσματικότητα* των ελέγχων αυτών. Η μελέτη αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη θεμελίωση της *δήλωσης διασφάλισης* του/της Γενικού/-ής Διευθυντή/Διευθύντριας και εμπλουτίζει τις περί κανονικότητας πληροφορίες σχετικά με την *εξωτερική δράση*, οι οποίες γνωστοποιούνται στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις.

37 Σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις μας[7] σχετικά με τα ΕΤΑ, έχουμε ήδη περιγράψει τους εγγενείς περιορισμούς των εν λόγω μελετών, οι οποίοι ενδέχεται να έχουν οδηγήσει σε υποεκτίμηση του ΥΠΣ. Το 2022 εισηγηθήκαμε τη βελτίωση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται για τη μελέτη του ΥΠΣ, ώστε τα στοιχεία υψηλής αξίας να παρεκβάλλονται σωστά. Για τη μελέτη του 2025 σχετικά με το ΥΠΣ, η ΓΔ ΙΝΤΡΑ χρησιμοποίησε δείγμα 190 πράξεων, 14 από τις οποίες εξετάστηκαν επιτόπου (5,79 %). Κατά τις εκτιμήσεις της μελέτης, το συνολικό ΥΠΣ ήταν 0,56 %. Για δέκατο συναπτό έτος, το ΥΠΣ ήταν χαμηλότερο από το *όριο ουσιώδους μεγέθους* του 2 % που έχει καθορίσει η Επιτροπή.

38 Το 2025 η Επιτροπή εφάρμοσε για πρώτη φορά νέα μεθοδολογία σχετικά με το ΥΠΣ. Αυτή εισάγει αλλαγές, μεταξύ άλλων, με στόχο να αποσαφηνιστεί η μεταχείριση των στοιχείων υψηλής αξίας και περιορίζει στο 10 % των πράξεων επί των οποίων διενεργούνται ελεγκτικές δοκιμασίες τη δυνατότητα να χρησιμοποιούνται ως βάση τεκμηρίωσης αποκλειστικά και μόνο τα αποτελέσματα των διαχειριστικών ελέγχων και οι εργασίες άλλων ελεγκτών. Με τον έλεγχό μας επιβεβαιώθηκε η εφαρμογή των εν λόγω αλλαγών: το 2025, μόνο το 10 % των πράξεων επί των οποίων διενεργήθηκαν ελεγκτικές δοκιμασίες είχε επαληθευθεί βάσει των εργασιών άλλων ελεγκτών και τα στοιχεία υψηλής αξίας είχαν παρεκβληθεί σωστά. Εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες, οι οποίες περιγράφονται κατωτέρω.

39 Η νέα μεθοδολογία, που αναφέρεται ως «βέλτιστη κατανομή», προβλέπει τη μείωση του μεγέθους του δείγματος από 480 σε 190 πράξεις και απαιτεί τη διαθεσιμότητα αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τα σφάλματα που εντοπίστηκαν στον πληθυσμό κατά το παρελθόν. Δεδομένων των περιορισμών που χαρακτηρίζουν τις μελέτες σχετικά με το ΥΠΣ και τους οποίους έχουμε αναφέρει τα τελευταία χρόνια, υπάρχει κίνδυνος η προϋπόθεση αυτή να μην πληρούται εξ ολοκλήρου. Τυχόν έλλειψη αξιοπιστίας των διαθέσιμων δεδομένων θα έχει αντίκτυπο στο δείγμα, γεγονός που ενέχει τον κίνδυνο να μην καλύπτονται επαρκώς τομείς υψηλότερου κινδύνου. Αυτό θα μείωνε την αποτελεσματικότητα της ελεγκτικής διαδικασίας όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων.

[7] Ετήσιες εκθέσεις μας σχετικά με τα ΕΤΑ για το 2017, το 2018, το 2019 και το 2020.

40 Όπως και σε προηγούμενα χρόνια, η μελέτη για το ΥΠΣ επικεντρώνεται μόνο στις συμβάσεις που έχουν κλείσει, ωστόσο η πλειονότητα των πληρωμών της ΓΔ ΙΝΤΡΑ (και των πράξεων που έλεγξε το ΕΕΣ) αφορά συμβάσεις που βρίσκονται υπό εκτέλεση. Αυτό έχει ως συνέπεια ο υπολογισμός του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος να διαφέρει από εκείνον του ΕΕΣ. Στην ετήσια έκθεσή μας σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2024 επισημάναμε διάφορους λόγους για τους οποίους τα ποσοστά σφάλματος που υπολογίζει η Επιτροπή είναι σε γενικές γραμμές χαμηλότερα από τις σχετικές εκτιμήσεις μας. Ειδικότερα, το ΕΕΣ οφείλει να αναφέρει τυχόν περιπτώσεις *παρατυπίας*, ανεξάρτητα από το αν ενδέχεται να εφαρμοστεί *δημοσιονομική διόρθωση*. Αντιθέτως, η Επιτροπή επικεντρώνεται σε περιπτώσεις παρατυπιών για τις οποίες θεωρεί ότι συντρέχουν νομικοί λόγοι για την ανάκτηση των σχετικών ποσών.

Αξιολόγηση των επιτευγμάτων των έργων κατά τις επισκέψεις ελέγχου

41 Στο πλαίσιο των επισκέψεων ελέγχου που πραγματοποιήσαμε, αξιολογήσαμε επίσης τα επιτεύγματα έργων που είτε είχαν ολοκληρωθεί είτε βρίσκονταν κοντά στην ολοκλήρωσή τους. Στόχος μας ήταν να διατυπώσουμε παρατηρήσεις σχετικά με πτυχές που άπτονται των *επιδόσεων*, πέραν της κανονικότητας των πράξεων. Η αξιολόγησή μας περιλάμβανε επισκόπηση των δεικτών *εκροής* και επακόλουθου, καθώς και των αποτελεσμάτων των έργων.

42 Τα αποτελέσματα των ελέγχων μας ήταν ποικίλα. Εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες η χρηματοδότηση είχε χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και είχε συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των έργων (***πλαίσιο 3***). Ωστόσο, όπως και τα προηγούμενα χρόνια[8], εντοπίσαμε και περιπτώσεις ενωσιακών έργων που δεν είχαν επιτύχει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα (***πλαίσιο 4***). Παρατηρήσαμε ιδίως καθυστερήσεις στην υλοποίηση και αδυναμίες στον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό, καθώς και στην ποιότητα των εργασιών, συμπεριλαμβανομένων ενδείξεων πρόωρης φθοράς. Τα ζητήματα αυτά εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα της ενωσιακής στήριξης, όπως και με την εποπτεία της ποιότητας των έργων.

[8] Ετήσιες εκθέσεις μας σχετικά με τα ΕΤΑ για το 2022, το 2023 και το 2024.

Πλαίσιο 3

Παράδειγμα επιτυχούς υλοποίησης έργου

Η Επιτροπή στήριξε έργο στη βορειοδυτική Αφρική που είχε στόχο να καταστεί ο αγροτικός τομέας βασική κινητήρια δύναμη της τοπικής οικονομίας, να δημιουργηθούν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και πλούτος και να προαχθεί η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων. Το έργο ολοκληρώθηκε το 2025.

Για τους σκοπούς του ελέγχου, επισκεφθήκαμε δημοτικά σχολεία, αγροτικούς δρόμους πρόσβασης, φράγματα και γέφυρες που κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν στο πλαίσιο του έργου. Τα σχολεία που επισκεφθήκαμε βρίσκονταν σε πλήρη λειτουργία, με τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/μαθήτριες να συμμετέχουν σε δραστηριότητες στην τάξη. Οι ανακαινισμένοι αγροτικοί δρόμοι χρησιμοποιούνταν από μοτοσικλέτες και οχήματα μεταφοράς γεωργικών και εμπορικών προϊόντων. Τα φράγματα και οι γέφυρες που επισκεφθήκαμε είχαν βελτιώσει την πρόσβαση σε χωριά που προηγουμένως διέτρεχαν κίνδυνο πλημμύρας.

Συνολικά, το έργο είχε αποφέρει τις προβλεπόμενες εκροές, συμβάλλοντας στη βελτίωση των τοπικών υποδομών και αυξάνοντας την ικανότητα των τοπικών αρχών να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις δραστηριότητες του έργου.

Εικόνα 1 – Επιτόπια επίσκεψη σε ανακαινισμένο αγροτικό δρόμο πρόσβασης

Πηγή: ΕΕΣ.

Πλαίσιο 4

Παράδειγμα εργασιών που έχουν καθυστερήσει σε αγροτικούς δρόμους με ενδείξεις πρόωρης φθοράς

Ελέγξαμε ένα έργο σε εξέλιξη για την κατασκευή αγροτικών δρόμων στη νοτιοανατολική Αφρική, το οποίο είχε αρχικά προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί στα μέσα του 2025.

Από τις επιτόπιες επιθεωρήσεις που διενεργήσαμε σε διάφορα οδικά τμήματα προέκυψε ότι ορισμένα τμήματα του οδοστρώματος δεν πληρούσαν τις καθορισμένες προδιαγραφές όσον αφορά το πάχος και το πλάτος, ενώ ορισμένες κατασκευές απορροής εμφάνιζαν ήδη ενδείξεις πρόωρης φθοράς έχοντας γεμίσει εκ νέου με άμμο.

Το έργο έχει σημειώσει σημαντικές καθυστερήσεις και εμφανίζει αδυναμίες στον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό. Οι αδυναμίες του έργου επηρεάζουν τόσο την ποιότητα των εργασιών όσο και την ικανότητα των υποδομών που έχουν ολοκληρωθεί να ωφελήσουν με βιώσιμο τρόπο τους χρήστες.

Εικόνα 2 – Επιτόπια δοκιμή διάτρησης που καταδεικνύει αποκλίσεις μεταξύ του πραγματικού πάχους του οδοστρώματος και των τεχνικών προδιαγραφών

Πηγή: ΕΕΣ.

Συμπέρασμα και συστάσεις

Συμπέρασμα

43 Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων που συγκεντρώσαμε συνάγεται ότι οι λογαριασμοί των ΕΤΑ για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025 απεικονίζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση τους, τα αποτελέσματα των πράξεών τους, τις ταμειακές ροές τους και τις μεταβολές των καθαρών περιουσιακών στοιχείων για το εν λόγω οικονομικό έτος, σύμφωνα με τον *δημοσιονομικό κανονισμό* που εφαρμόζεται στα ΕΤΑ και τους λογιστικούς κανόνες που βασίζονται στα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα.

44 Από το σύνολο των ελεγκτικών τεκμηρίων συνάγεται ότι, για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2025:

α) το επίπεδο σφάλματος στα έσοδα των ΕΤΑ δεν ήταν ουσιώδες·

β) το επίπεδο σφάλματος στις πράξεις πληρωμών στο πλαίσιο των ΕΤΑ ήταν ουσιώδες (σημεία ***19***-***29***). Το επίπεδο σφάλματος που προκύπτει από τις ελεγκτικές δοκιμασίες που διενεργήσαμε εκτιμούμε ότι είναι 10,5 %.

Συστάσεις

45 Στο ***παράρτημα II*** παρουσιάζονται τα ευρήματά μας από τη μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που είχαμε διατυπώσει σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις μας. Εξετάσαμε την κατάσταση για έξι συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022. Η Επιτροπή είχε υλοποιήσει πλήρως τρεις από αυτές και τρεις ως επί το πλείστον.

46 Εξετάσαμε επίσης τρεις συστάσεις που είχαμε διατυπώσει στην ετήσια έκθεσή μας για το 2023, οι οποίες έπρεπε να έχουν υλοποιηθεί έως το τέλος του 2024 ή του 2025. Από αυτές, η Επιτροπή είχε υλοποιήσει πλήρως τη μία και τις άλλες δύο ως επί το πλείστον (***παράρτημα II***). Βάσει της εξέτασης αυτής, καθώς και των ευρημάτων και των συμπερασμάτων μας για το 2025, συνιστούμε τα ακόλουθα:

Σύσταση 1 – Να ολοκληρωθεί το κλείσιμο του 9ου ΕΤΑ

Η Επιτροπή οφείλει να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία, προκειμένου να διασφαλίσει την ολοκλήρωση της διαδικασίας κλεισίματος του 9ου ΕΤΑ, συμπεριλαμβανομένης της περάτωσης της εκτέλεσης των συμβάσεων σε ισχύ και της εκκαθάρισης των σχετικών λογιστικών υπολοίπων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

Σύσταση 2 – Να διασφαλιστεί η ποιότητα των συμβατικώς προβλεπόμενων εκθέσεων επαλήθευσης των δαπανών

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει ότι οι συμβατικώς προβλεπόμενες επαληθεύσεις των δαπανών ανταποκρίνονται στο προσδοκώμενο επίπεδο ποιότητας, διενεργούνται με συνέπεια και ακολουθούν τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές. Προς τούτο, οφείλει:

α) να βελτιώσει την παρακολούθηση των συμβεβλημένων εξωτερικών ελεγκτών και των εκθέσεων επαλήθευσης των δαπανών που αυτοί καταρτίζουν· και

β) να λαμβάνει εγκαίρως κατάλληλα διορθωτικά μέτρα όταν εντοπίζονται αδυναμίες.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Σύσταση 3 – Να ενισχυθούν οι απαιτήσεις αναφοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων για τις οντότητες που αξιολογούνται κατά πυλώνες

Προκειμένου να ενισχυθεί η χρηματοοικονομική αναφορά των αξιολογούμενων κατά πυλώνες οντοτήτων, η Επιτροπή οφείλει:

α) να διασφαλίσει ότι η ανάλυση του προϋπολογισμού στο πλαίσιο συμφωνιών συνεισφοράς και μεταβίβασης αρμοδιοτήτων που συνάπτονται με κατά πυλώνες αξιολογούμενες οντότητες είναι επαρκώς λεπτομερής, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση των δαπανών· και

β) να καθορίσει ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρηματοοικονομική αναφορά, ώστε να παρέχονται επαρκείς πληροφορίες για την επαλήθευση των δαπανών πριν από την εκκαθάριση.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Πληρωμές στο πλαίσιο των ΕΤΑ προς τις κύριες δικαιούχους χώρες: Αφρική, Ειρηνικός και Καραϊβική

Πληρωμές στο πλαίσιο των *Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης* το 2025 – Αφρική

Πληρωμές στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης – Αφρική

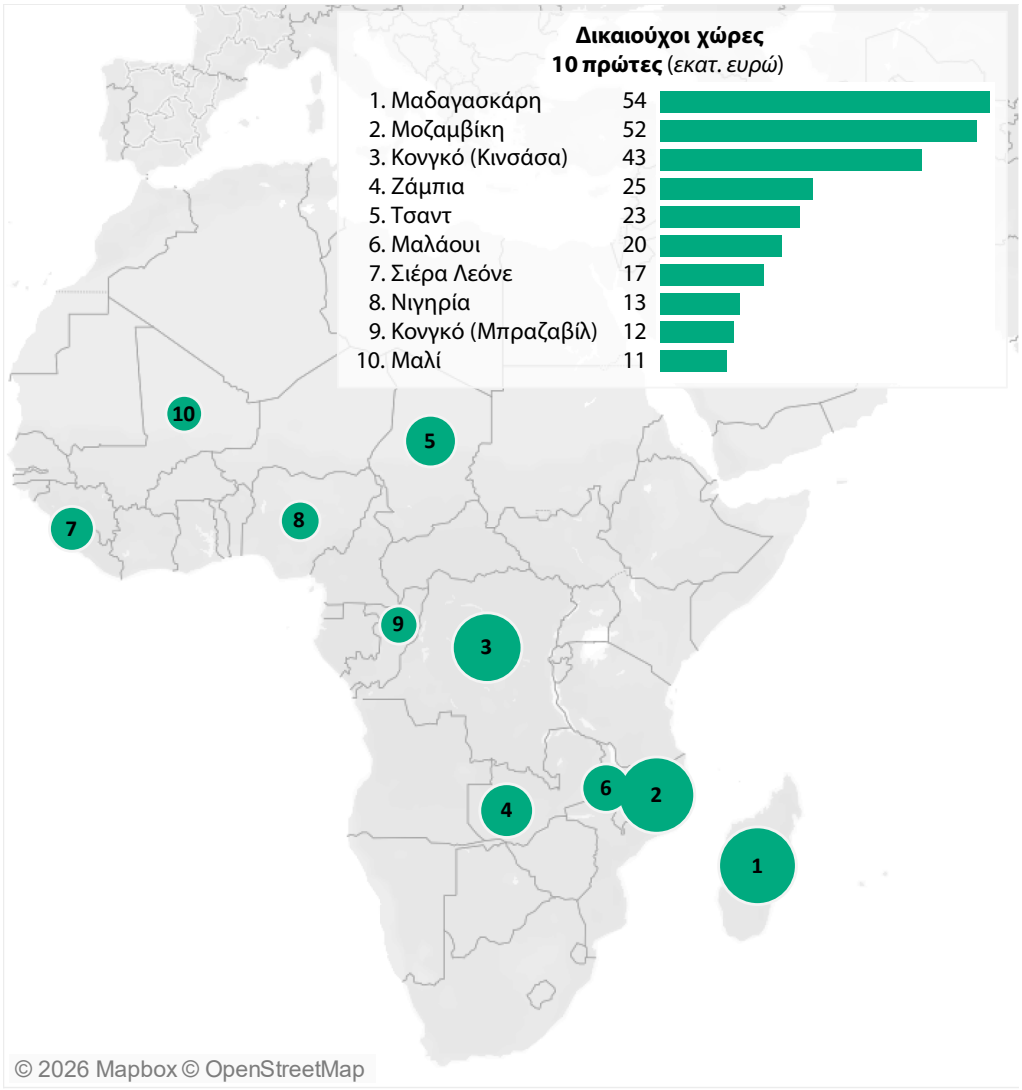

Πηγή: Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

2020		2021		2022		2023		2024	
Σενεγάλη	141	Σομαλία	219	Μοζαμβίκη	104	Μοζαμβίκη	80	Ερυθραία	90
Μπουρκίνα Φάσο	141	Κονγκό (Κινσάσα)	109	Σουδάν	100	Μαδαγασκάρη	73	Μοζαμβίκη	64
Μπενίν	116	Τανζανία	101	Ουγκάντα	60	Τανζανία	67	Ζάμπια	61
Μοζαμβίκη	114	Ουγκάντα	84	Κονγκό (Κινσάσα)	57	Κονγκό (Κινσάσα)	57	Κονγκό (Κινσάσα)	55
Νιγηρία	104	Νίγηρας	81	Ζάμπια	56	Κένυα	57	Μαδαγασκάρη	40
Νίγηρας	104	Μαλάουι	79	Μαλάουι	51	Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	55	Τανζανία	34
Γκάνα	100	Μοζαμβίκη	74	Τσαντ	48	Ζάμπια	55	Μαλάουι	29
Τσαντ	95	Σουδάν	70	Τανζανία	48	Νίγηρας	53	Κένυα	24
Κονγκό (Κινσάσα)	93	Νιγηρία	66	Μπουρούντι	48	Ουγκάντα	43	Τσαντ	24
Ουγκάντα	90	Κένυα	65	Κένυα	48	Ερυθραία	40	Ανγκόλα	21

Πληρωμές στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης – Ειρηνικός

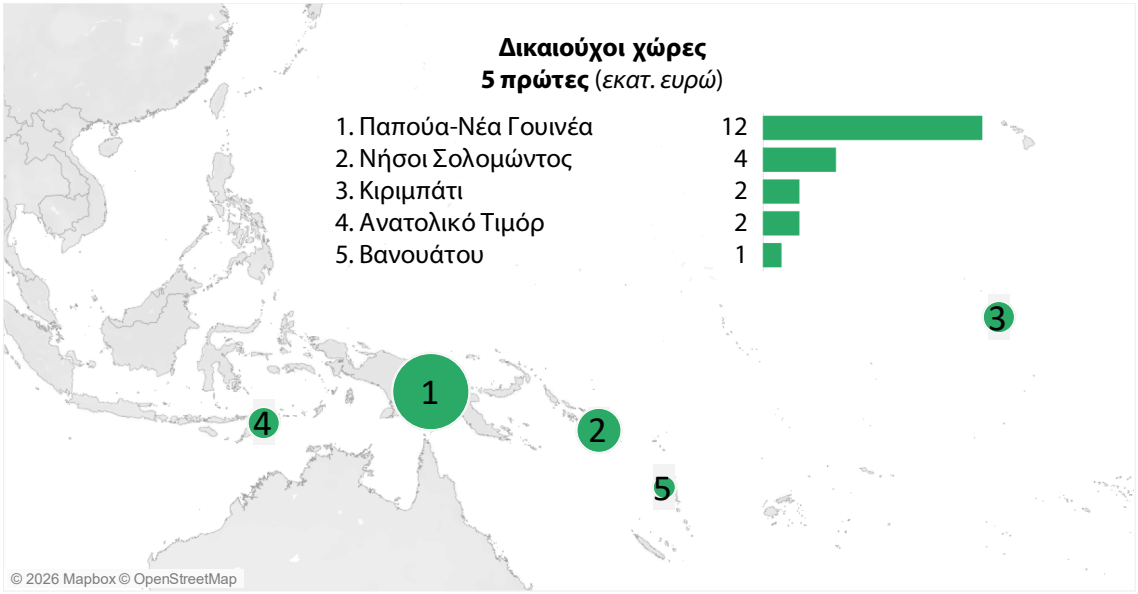

Πηγή: Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

2020		2021		2022		2023		2024	
Ανατολικό Τιμόρ	19	Παπούα-Νέα Γουινέα	29	Παπούα-Νέα Γουινέα	23	Παπούα-Νέα Γουινέα	24	Παπούα-Νέα Γουινέα	13
Βανουάτου	12	Ανατολικό Τιμόρ	9	Ανατολικό Τιμόρ	11	Ανατολικό Τιμόρ	7	Βανουάτου	3
Φίτζι	11	Βανουάτου	6	Φίτζι	5	Φίτζι	7	Κιριμπάτι	2
Παπούα-Νέα Γουινέα	10	Φίτζι	5	Βανουάτου	4	Βανουάτου	5	Μικρονησία	2
Νήσοι Σολομώντος	8	Νήσοι Μάρσαλ	3	Κιριμπάτι	4	Κιριμπάτι	3	Ανατολικό Τιμόρ	2

Πληρωμές στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης – Καραϊβική

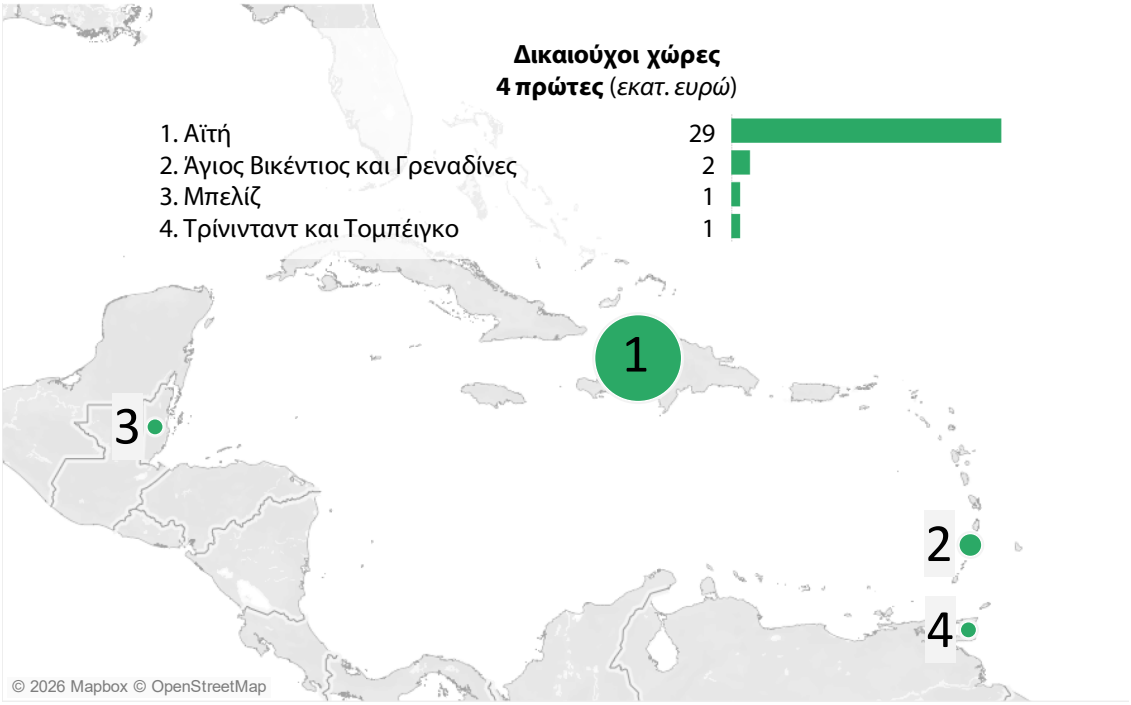

Πηγή: Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

2020		2021		2022		2023		2024	
Αϊτή	76	Αϊτή	47	Αϊτή	18	Αϊτή	19	Αϊτή	20
Τζαμάικα	23	Τζαμάικα	11	Τζαμάικα	7	Σουρινάμ	6	Τζαμάικα	4
Δομινικανή Δημοκρατία	15	Γουιάνα	8	Δομινικανή Δημοκρατία	6	Μπελίζ	4	Τρίνιναντ και Τομπέιγκο	3
Γουιάνα	10	Μπελίζ	7	Μπελίζ	3	Δομινικανή Δημοκρατία	4	Μπελίζ	1
Σουρινάμ	3	Δομινικανή Δημοκρατία	6	Ντομίνικα	3	Τζαμάικα	3	Δομινικανή Δημοκρατία	1

Παράρτημα II – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων

Βαθμός αποδοχής: δεκτή εν μέρει δεκτή μη δεκτή καμία πληροφορία.

Βαθμός υλοποίησης: πλήρως ως επί το πλείστον μερικώς δεν υλοποιήθηκε αδύνατη η εξαγωγή συμπεράσματος ή πλέον άνευ αντικειμένου.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
2022	**Σύσταση 1:** Η Επιτροπή οφείλει να ελέγχει ότι όλα τα λογιστικά υπόλοιπα των ΕΤΑ που έκλεισαν έχουν εκκαθαριστεί και ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους ετήσιους λογαριασμούς επικαιροποιούνται εγκαίρως. Ημερομηνία-στόχος: εγκαίρως για την κατάρτιση των λογαριασμών για το 2023.			

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 2: Η Επιτροπή οφείλει να ελέγχει ότι οι προχρηματοδοτήσεις και τα τιμολόγια εκκαθαρίζονται εγκαίρως. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.			Το 2024, η ΓΔ INTPA προέβη σε ανάλυση των κινδύνων για τον προϋπολογισμό και εξέδωσε οδηγίες για την περαιτέρω μείωση του ποσού των παλαιότερων προχρηματοδοτήσεων που δεν είχαν εκκαθαριστεί ακόμη. Αν και τα μέτρα αυτά καταδεικνύουν σαφώς την πρόθεση υλοποίησης της σύστασης, διαπιστώσαμε ότι ορισμένες προχρηματοδοτήσεις παρέμεναν ανεκκαθάριστες για μεγάλο χρονικό διάστημα. Μάλιστα, 448 εκατομμύρια ευρώ ανέμεναν την εκκαθάρισή τους για πάνω από μία δεκαετία.
	Σύσταση 3: Η Επιτροπή οφείλει να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα για τη βελτίωση των συστημάτων δικλίδων των αντιπροσωπειών της ΕΕ, ώστε να εντοπίζονται, πριν από την καταβολή των πληρωμών ή την εκκαθάριση των δαπανών, ποσά που δεν έχουν μεν ακόμη δαπανηθεί, αλλά έχουν δηλωθεί ως πραγματοποιηθέντα έξοδα. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.			Επί του παρόντος η Επιτροπή αναθεωρεί τη στρατηγική της σχετικά με τις εφαρμοζόμενες δικλίδες. Ένα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι η βελτίωση της καθοδήγησης σχετικά με την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, αλλά και η βελτίωση των προληπτικών δικλίδων, με σκοπό την πρόληψη των σφαλμάτων (περιλαμβανομένης και της υπερβάλλουσας εκκαθάρισης). Ωστόσο, η κατάρτιση του σχεδίου δράσης της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των τρωτών σημείων σε σχέση με την υπερβάλλουσα εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων βρίσκεται σε εξέλιξη. Η προθεσμία ολοκλήρωσής του λήγει τον Δεκέμβριο του 2026.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 4: Η Επιτροπή οφείλει να υπενθυμίζει στους δικαιούχους των έργων της ΕΕ την υποχρέωσή τους να συμμορφώνονται με τους συμβατικούς όρους που αφορούν την επιλεξιμότητα του ΦΠΑ. Οφείλει επίσης να διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους, προκειμένου να διασφαλίζει ότι ο εκπεστέος ΦΠΑ δεν καταλογίζεται στα έργα. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.			
	Σύσταση 5: Η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη όλες τις διαθέσιμες τεχνικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες για την πρόληψη σφαλμάτων, ή τον εντοπισμό και τη διόρθωσή τους, πριν από την έγκριση των δαπανών. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.			Επί του παρόντος η Επιτροπή αναθεωρεί τη στρατηγική της σχετικά με τις εφαρμοζόμενες δικλίδες και, υποστηριζόμενη από εταιρεία συμβούλων, ξεκίνησε το 2024 μελέτη για τη διερεύνηση της *αποδοτικότητας* και της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων δικλίδων και την αναζήτηση τρόπων για τη βελτίωσή τους. Η ΓΔ INTPA έχει μεταβεί σε ένα δομημένο σύστημα για τον εντοπισμό και τη μεταπαρακολούθηση συστημικών ευρημάτων ελέγχου σε σχέση με τους εταίρους υλοποίησης, αλλά τα επαναλαμβανόμενα ευρήματα υποδηλώνουν ότι τα ζητήματα αυτά δεν έχουν ακόμη επιλυθεί.

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 6: Η Επιτροπή οφείλει να βελτιώσει τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της μελέτης σχετικά με το ΥΠΣ, ώστε η παρεκβολή των στοιχείων υψηλής αξίας να γίνεται ορθά, και να επαληθεύει ότι εφαρμόζεται ορθά από τον ανάδοχο. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2024.	⊗		Η Επιτροπή δεν έκανε δεκτή τη συγκεκριμένη σύσταση. Ωστόσο, τον Μάιο του 2024, μετά από επανεξέταση της στρατηγικής της ΓΔ INTPA σχετικά με τις εφαρμοζόμενες δικλίδες, επαναξιολογήθηκε η μεθοδολογία για το ΥΠΣ και αποσαφηνίστηκε ο τρόπος παρεκβολής στοιχείων υψηλής αξίας. Αυτή η νέα μεθοδολογία για το ΥΠΣ άρχισε να εφαρμόζεται το 2025. Έκτοτε, η παρεκβολή των στοιχείων υψηλής αξίας γίνεται ορθά.
2023	**Σύσταση 1:** Κατά τους υπολογισμούς της στο πλαίσιο της διαδικασίας διαχωρισμού ενόψει της κατάρτισης των προσωρινών λογαριασμών, η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη τις τροποποιήσεις που έχουν επέλθει σε συμβάσεις μετά το πέρας της περιόδου αναφοράς. Ημερομηνία-στόχος: από τους λογαριασμούς του 2024 και εξής.	✓		

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Βαθμός αποδοχής	Αξιολόγηση από το ΕΕΣ της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση της σύστασης	
			Βαθμός υλοποίησης	Παρατηρήσεις
	Σύσταση 2: Να διενεργεί διεξοδικότερους ελέγχους για την αποφυγή σφαλμάτων που προκύπτουν από τη δήλωση προκαταβολών ως πραγματοποιηθέντων εξόδων, έμμεσων εξόδων ως άμεσων και μη επιλέξιμου ΦΠΑ. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025.	✓		Η Επιτροπή έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη θωράκιση του κανονιστικού και διαδικαστικού πλαισίου, με σκοπό την πρόληψη των σφαλμάτων που σχετίζονται με μη επιλέξιμο ΦΠΑ και την εσφαλμένη καταχώριση των δαπανών. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη διασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή σε όλες τις υπηρεσίες της του αναθεωρημένου καταλόγου ελέγχου ενδιάμεσης εκκαθάρισης, ούτε ότι οι υπεύθυνοι έργων λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις νέες απαιτήσεις «Quick Fix» όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών.
	Σύσταση 3: Κατά την εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων που καταβάλλονται σε οργανισμούς που αξιολογούνται κατά πυλώνες, η Επιτροπή οφείλει να ενισχύσει τις δικλίδες που εφαρμόζονται για τον εντοπισμό και τον αποκλεισμό των προχρηματοδοτήσεων που έχουν καταχωριστεί στις οικονομικές καταστάσεις ως πραγματοποιηθείσες δαπάνες. Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025.	✓		Η Επιτροπή έχει καταβάλει αξιέπαινες προσπάθειες για να ενημερώσει τις κατά πυλώνες αξιολογούμενες οντότητες σχετικά με τους κινδύνους εκκαθάρισης προχρηματοδοτήσεων βάσει των αναληφθεισών δαπανών. Εντούτοις, τα επαναλαμβανόμενα ευρήματα υποδηλώνουν ότι τα ζητήματα αυτά δεν έχουν ακόμη επιλυθεί.

Πηγή: ΕΕΣ.

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ 2025: ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ 9ΟΥ, 10ΟΥ ΚΑΙ 11ΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2025

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ), λαμβάνει υπό σημείωση τα ευρήματα και δεσμεύεται να εφαρμόσει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, κατά περίπτωση. Η Επιτροπή σημειώνει το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι οι λογαριασμοί των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης (ΕΤΑ) απεικονίζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική κατάστασή τους και ότι τα έσοδα δεν περιείχαν σημαντικές ανακρίβειες. Όσον αφορά το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος, η Επιτροπή θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι δεν συμφωνεί με όλα τα ευρήματα του ΕΕΣ — ιδίως όσον αφορά την υπερβάλλουσα εκκαθάριση και την «κλιμακωτή σώρευση» έμμεσων δαπανών. Η Επιτροπή εντείνει τις προσπάθειές της προκειμένου να αντιμετωπίσει τα ζητήματα αυτά και να μειώσει περαιτέρω το επίπεδο σφάλματος στο μέλλον, μεταξύ άλλων, ενισχύοντας την καθοδήγηση και την εποπτεία των εταίρων υλοποίησης και βελτιώνοντας την έγκαιρη διαθεσιμότητα των εγγράφων τεκμηρίωσης. Η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει ότι καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια για το κλείσιμο των ΕΤΑ το συντομότερο δυνατόν.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι το ΕΕΣ αναγνώρισε θετικές εξελίξεις, όπως η βελτίωση της πρόσβασης σε δικαιολογητικά έγγραφα από διεθνείς οργανισμούς και η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή συστάσεων από προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις. Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπό σημείωση τα παραδείγματα του ΕΕΣ για τα επιτυχημένα έργα που χρηματοδοτούνται από τα ΕΤΑ και συνεχίζει να παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Η Επιτροπή δεσμεύεται να λαμβάνει διορθωτικά μέτρα σε περιπτώσεις στις οποίες οι εταίροι υλοποίησης δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και να αντλεί διδάγματα από περιπτώσεις στις οποίες τα αποτελέσματα δεν ανταποκρίθηκαν πλήρως στις προσδοκίες.

Η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι η εφαρμογή των ΕΤΑ πραγματοποιείται σε επισφαλή, σύνθετα και ολοένα και πιο ταχέως εξελισσόμενα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένης της κλιμάκωσης παγκόσμιων συγκρούσεων και της αστάθειας. Χαρακτηρίζεται από πολυμορφία όσον αφορά:

- τη γεωγραφική κατανομή, η οποία καλύπτει πολλές διαφορετικές αντιπροσωπείες της ΕΕ ανά τον κόσμο,
- τους φορείς υλοποίησης και τις χώρες-εταίρους με τις διαφορετικές ικανότητες διαχείρισης και ελέγχου που διαθέτουν, από μικρές τοπικές ΜΚΟ έως διεθνείς οργανισμούς και κρατικές υπηρεσίες, και
- τις μεθόδους χορήγησης βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων των παραδοσιακών έργων, της δημοσιονομικής στήριξης, των προγραμμάτων στήριξης τομεακών πολιτικών, των συνεισφορών σε παγκόσμια μέσα, του συνδυασμού μέσων, των δημοσιονομικών εγγυήσεων και άλλων μεθόδων υλοποίησης της βοήθειας.

Επιπλέον, η Επιτροπή αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την τοποθέτηση προσωπικού σε αντιπροσωπείες οι οποίες βρίσκονται σε χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, καθώς και έλλειψη ειδικευμένων επαγγελματιών τόσο στις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στις κεντρικές υπηρεσίες. Η Επιτροπή λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους και

αποτελεσματικής εφαρμογής των ΕΤΑ σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο. Η Επιτροπή εξακολουθεί να προσαρμόζει και να βελτιστοποιεί τις διαδικασίες που εφαρμόζει για την περαιτέρω μείωση του κινδύνου σφαλμάτων, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της δήλωσης αξιοπιστίας του ΕΕΣ και τις συστάσεις του σχετικά με τους προληπτικούς και διορθωτικούς ελέγχους. Ειδικότερα, η Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA) της Επιτροπής ολοκλήρωσε την επανεξέταση της στρατηγικής ελέγχου της και άρχισε να εφαρμόζει βασικές συστάσεις, ιδίως την ανάπτυξη πίνακα δεικτών για τη δημιουργία προφίλ κινδύνου με σκοπό τη μέτρηση της συμμόρφωσης των εταίρων με τα οικονομικά και επιχειρησιακά πρότυπα, την πρόσβαση σε έγγραφα και την ενίσχυση των εκ των υστέρων ελέγχων.

II. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Αξιοπιστία των λογαριασμών

Όσον αφορά την παρατήρηση του ΕΕΣ σχετικά με το 9ο ΕΤΑ στο **σημείο 16**, η Επιτροπή θα ήθελε να διευκρινίσει ότι το Ταμείο θα κλείσει έως το τέλος του 2026, σύμφωνα με τη σύσταση 1 την οποία αποδέχθηκε η Επιτροπή.

2. Κανονικότητα των πράξεων

Δαπάνες

Η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση το εύρημα του ΕΕΣ σχετικά με τη χρήση δύο συμφωνιών χρηματοδότησης κατά τον χρόνο σταδιακής κατάργησης των ΕΤΑ που αναφέρεται στο **σημείο 23** της έκθεσης, όταν η ρήτρα λήξης ισχύος δεν επέτρεπε περαιτέρω τροποποιήσεις ή νέες αναλήψεις υποχρεώσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι οι υποκείμενες δραστηριότητες παρακολούθησης και υδροδότησης υλοποιήθηκαν όπως είχε προγραμματιστεί. Η Επιτροπή θα αντλήσει διδάγματα από την υπόθεση αυτήν προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση μελλοντικών περιόδων σταδιακής κατάργησης.

Η Επιτροπή είναι ενήμερη για το ζήτημα που έθεσε το ΕΕΣ σχετικά με την «κλιμακωτή σώρευση» των έμμεσων δαπανών (βλ. πλαίσιο 1 και **σημείο 24** της έκθεσης). Ωστόσο, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι η κατάσταση αυτή συνιστά σφάλμα, δεδομένου ότι η αντιμετώπιση των έμμεσων δαπανών συνάδει με τις διατάξεις του εγχειριδίου της Επιτροπής για τις συμφωνίες συνεισφοράς. Ως εκ τούτου, λαμβανομένης υπόψη της κοινής θέσης που εφαρμόστηκε σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής, η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σχετική σύσταση που διατυπώνεται στο κεφάλαιο 9 της ετήσιας έκθεσης του ΕΕΣ για το 2024.

Όσον αφορά το **σημείο 28**, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο της επανεξέτασης της στρατηγικής ελέγχου της ΓΔ INTPA, οι διάφορες γενικές διευθύνσεις εξωτερικών σχέσεων ανέπτυξαν και συζήτησαν προτάσεις για τη βελτίωση της καθοδήγησης και της τυποποίησης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι προϋπολογισμοί είναι επαρκώς λεπτομερείς. Σε συνέχεια αυτού, η ΓΔ INTPA υλοποιεί πιλοτικά την εφαρμογή τυποποιημένου μορφότυπου προϋπολογισμού που έχει συμφωνηθεί αμοιβαία σε επίπεδο μεμονωμένης οντότητας με πρόσθετες απαιτήσεις για την παροχή περαιτέρω λεπτομερειών όσον αφορά τον προϋπολογισμό στο παράρτημα I της συμφωνίας συνεισφοράς. Η πιλοτική εφαρμογή θα χρησιμεύσει ως βάση για την επέκταση της αποσαφήνισης και της τυποποίησης των προσδοκιών σε άλλες οντότητες που εργάζονται στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα σφάλματα που οφείλονται σε υπερβάλλουσα εκκαθάριση (βλ. **σημείο 29** της έκθεσης) (πρακτική κατά την οποία μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς ως πραγματοποιηθείσες δαπάνες) έχουν προσωρινό χαρακτήρα, δεδομένου ότι, καταρχήν, δεν θα υφίστανται πλέον μετά τις τελικές εκκαθαρίσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, προκειμένου να μειωθούν αυτά τα προσωρινά σφάλματα, ζήτησε από τους εταίρους της να επανεξετάσουν τα υποδείγματα υποβολής εκθέσεων, ώστε να καταστεί δυνατός ο ευκολότερος εντοπισμός πραγματοποιηθεισών δαπανών. Η Επιτροπή αναγνωρίζει τα σφάλματα που εντοπίστηκαν. Ωστόσο, θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, το ποσοστό αυτού του είδους σφαλμάτων έχει μειωθεί σημαντικά (από 40 % το 2023 και 14 % το 2024 σε μόλις 6 % το 2025) λόγω της θέσπισης πρόσθετων ελέγχων.

Η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει ότι τα περισσότερα από τα σφάλματα που αναφέρονται στο **σημείο 30** προκύπτουν σε επίπεδο δικαιούχων κονδυλίων της ΕΕ, και ειδικότερα εκείνων που τελούν υπό έμμεση διαχείριση. Τέτοια σφάλματα δεν μπορούν να εντοπιστούν εύκολα από την Επιτροπή. Η Επιτροπή καλύπτει τα θέματα αυτά μέσω τακτικών συναντήσεων με τους εταίρους της.

Απάντηση στο πλαίσιο 1

Παράδειγμα μη επιλέξιμων έμμεσων εξόδων που δηλώνονταν ως άμεσα — κλιμακωτή σώρευση εξόδων

Η Επιτροπή υποστήριζε ανέκαθεν τη θέση ότι, στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης με οντότητες που αξιολογούνται κατά πυλώνες, οι έμμεσες δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι επιχορηγήσεων πρέπει να υπολογίζονται ως άμεσες δαπάνες του αξιολογούμενου κατά πυλώνα οργανισμού/εταίρου. Το εγχειρίδιο της Επιτροπής για τις συμφωνίες συνεισφοράς ορίζει ότι «οι έμμεσες δαπάνες που δηλώνονται από τους δικαιούχους επιχορηγήσεων οι οποίες χορηγούνται από τον οργανισμό και/ή τους εταίρους του καλύπτονται από τις άμεσες επιλέξιμες δαπάνες της δράσης και όχι από την αμοιβή». Η ερμηνεία αυτή ισχύει για όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Παράδειγμα μη επιλέξιμων εξόδων που καταλογίστηκαν στο έργο

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ΕΕΣ θεωρεί ενδεχομένως ότι ορισμένα έξοδα που σχετίζονται με το προσωπικό συνδέονται με τη γενική λειτουργία του οργανισμού και όχι με τη συγκεκριμένη δράση. Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη ότι τα έξοδα προσωπικού και άλλες δαπάνες που καταλογίζονται σαφώς και αποκλειστικά σε μια δεδομένη δράση, έχουν όντως πραγματοποιηθεί, έχουν καταχωριστεί δεόντως στους λογαριασμούς του δικαιούχου (συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλα επιμερισμένων εξόδων) και δεν καλύπτονται ήδη από τον ενιαίο συντελεστή για τα έμμεσα έξοδα και τις αμοιβές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσα επιλέξιμα έξοδα.

Μελέτη του 2025 για το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος του ΕΕΣ μετρά, μεταξύ άλλων, σφάλματα σε συμβάσεις που μπορούν ακόμη να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχων και διορθώσεων από την Επιτροπή κατά τις επόμενες λογιστικές χρήσεις. Μέσω της μελέτης για το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος (ΥΠΣ), η οποία βασίστηκε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα συμβάσεων που έχουν κλείσει, η Επιτροπή εκτίμησε για το 2025 συνολικό υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος 0,56 %, κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 % για 10ο συναπτό έτος, και επισφαλές ποσό κατά το κλείσιμο στο 0,97 % των δαπανών. Ως εκ τούτου, το εκτιμώμενο από το ΕΕΣ επίπεδο σφάλματος και το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος της Επιτροπής για τις δαπάνες των ΕΤΑ δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα, εν μέρει λόγω των μεθοδολογικών διαφορών και του γεγονότος ότι το ΥΠΣ επικεντρώνεται σε συμβάσεις που έχουν κλείσει, έως τον χρόνο κλεισίματος των οποίων πολλά ζητήματα θα έχουν επιλυθεί. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί και τα δύο σύνολα αποτελεσμάτων προκειμένου να ενισχύσει περαιτέρω τα συστήματα ελέγχου και τη διορθωτική ικανότητά της.

Η μελέτη σχετικά με το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος (ΥΠΣ) αποτελεί σημαντική βάση για τη δήλωση αξιοπιστίας του γενικού διευθυντή της ΓΔ ΙΝΤΡΑ Ωστόσο, δεν αποτελεί τη μοναδική πηγή διασφάλισης. Η ΓΔ ΙΝΤΡΑ διαθέτει πλήρες πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων και ολοκληρωμένη στρατηγική ελέγχου, που καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο υλοποίησης. Όλες οι πτυχές του πλαισίου δικλίδων χρησιμεύουν ως δομικά στοιχεία για τη δήλωση αξιοπιστίας της, η οποία αναφέρεται στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της. Η ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων αποτελεί τη βάση για τις πληροφορίες σχετικά με την κανονικότητα στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ).

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τους περιορισμούς όσον αφορά τις δικλίδες που ορίζονται στη χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο (FAFA) με τα Ηνωμένα Έθνη και αναζητεί εφαρμόσιμες λύσεις, αποδεκτές και από τα δύο μέρη. Όπως αναγνωρίζει το ΕΕΣ, η Επιτροπή εργάζεται για τη βελτίωση της μεθοδολογίας του ΥΠΣ, προκειμένου να ανταποκριθεί σε ορισμένες από τις παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει το ΕΕΣ στο παρελθόν, ιδίως όσον αφορά την επεξεργασία στοιχείων υψηλής αξίας και τον περιορισμό της εξάρτησης από προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες.

3. Αξιολόγηση των επιτευγμάτων των έργων κατά τις επισκέψεις ελέγχου του ΕΕΣ

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το παράδειγμα επιτυχούς υλοποίησης έργου που παρουσιάζεται στο πλαίσιο 3 της έκθεσης. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την παρατήρηση του ΕΕΣ στο πλαίσιο 4 της έκθεσης σχετικά με την τοπική απόκλιση όσον αφορά το πάχος και το πλάτος του χαλικιού. Από τους ελέγχους παρακολούθησης της Επιτροπής επιβεβαιώθηκε ότι τα υπόλοιπα μέρη των συνολικών εργασιών συμμορφώνονταν με τον σχεδιασμό. Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης ότι η τοπική απόκλιση που εντόπισε το ΕΕΣ θα έπρεπε να είχε αποτυπωθεί καλύτερα στα δικαιολογητικά του πιστοποιητικού ενδιάμεσης πληρωμής και έχει λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα μελλοντικά πιστοποιητικά προόδου θα καταγράφουν σαφώς και θα αιτιολογούν τις εν λόγω κατά τόπους αποκλίσεις.

III. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σύσταση 1 — Να ολοκληρωθεί το κλείσιμο του 9ου ΕΤΑ

Η Επιτροπή οφείλει να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία, προκειμένου να διασφαλίσει την ολοκλήρωση της διαδικασίας κλεισίματος του 9ου ΕΤΑ, συμπεριλαμβανομένης της περάτωσης της εκτέλεσης των συμβάσεων σε ισχύ και της εκκαθάρισης των σχετικών λογιστικών υπολοίπων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2026.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 1.

Σύσταση 2 — Να διασφαλιστεί η ποιότητα των συμβατικώς προβλεπόμενων εκθέσεων επαλήθευσης των δαπανών

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει ότι οι συμβατικώς προβλεπόμενες επαληθεύσεις των δαπανών ανταποκρίνονται στο προσδοκώμενο επίπεδο ποιότητας, διενεργούνται με συνέπεια και ακολουθούν τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές. Προς τούτο, οφείλει:

α) να βελτιώσει την παρακολούθηση των συμβεβλημένων εξωτερικών ελεγκτών και των εκθέσεων επαλήθευσης των δαπανών που αυτοί καταρτίζουν· και

β) να λαμβάνει εγκαίρως κατάλληλα διορθωτικά μέτρα όταν εντοπίζονται αδυναμίες.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση 2 στοιχεία α) και β).

Η Επιτροπή λαμβάνει ήδη μέτρα ώστε να διασφαλίσει το προσδοκώμενο επίπεδο ποιότητας των εκθέσεων επαλήθευσης των συμβατικών δαπανών, εφαρμόζοντας παράλληλα διορθωτικά μέτρα, όπου απαιτείται.

Σύσταση 3 — Να ενισχυθούν οι απαιτήσεις αναφοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων για τις οντότητες που αξιολογούνται κατά πυλώνες

Προκειμένου να ενισχυθεί η αναφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων των οντοτήτων που αξιολογούνται κατά πυλώνες, η Επιτροπή οφείλει:

α) **να διασφαλίσει ότι η κατανομή του προϋπολογισμού των συμφωνιών συνεισφοράς και μεταβίβασης αρμοδιοτήτων που συνάπτονται με κατά πυλώνες αξιολογούμενες οντότητες είναι επαρκώς λεπτομερείς, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση των δαπανών· και**

β) **να ορίσει ελάχιστες απαιτήσεις ως προς την αναφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων, ώστε να παρέχονται επαρκείς πληροφορίες για την επαλήθευση των δαπανών πριν από την εκκαθάριση.**

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση 3 στοιχεία α) και β).

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2026

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Κεφάλαιο 2:

- Γράφημα 2.17:
  Δημιουργήθηκε από το ΕΕΣ μέσω του εργαλείου © «RAWGraphs»:
  A Visualisation Platform to Create Open Outputs. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
- Γράφημα 2.18:
  Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση εικονιδίων από το Flaticon.com.
  © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Κεφάλαιο 3:

- Γραφήματα 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7 και παράρτημα 3.1:
  Τα γραφήματα αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση εικονιδίων από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Κεφάλαιο 4:

- Γράφημα 4.4:
  Δημιουργήθηκε από τη Eurostat και τροποποιήθηκε από το ΕΕΣ.
  Διοικητικά όρια: © EuroGeographics © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA)
  Χαρτογραφία: Eurostat – IMAGE, 03/2026.

Κεφάλαιο 6:

- Γράφημα 6.2:
  Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση εικονιδίων από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
- Γράφημα 6.5:
  Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση εικονιδίων από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
- Χάρτης στο παράρτημα 6.1:
  Δημιουργήθηκε από το ΕΕΣ μέσω του εργαλείου «Tableau»
  © 2026 Salesforce, Inc. και τυχόν δικαιοπάροχοι. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Κεφάλαιο 7:

- Γραφήματα 7.2 και 7.5:
  Τα γραφήματα αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση εικονιδίων από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
- Χάρτης στο πλαίσιο 7.3:
  Δημιουργήθηκε από τη Eurostat και τροποποιήθηκε από το ΕΕΣ.
  Διοικητικά όρια: © EuroGeographics © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA)
  Χαρτογραφία: Eurostat - GISCO, 06/2026.

Κεφάλαιο 9:

- Παράρτημα 9.1:
  Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

Κεφάλαιο 11:

- Παράρτημα, γράφημα 11.1:

  Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση των εικονιδίων
  και από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

  Ο τροχός που χρησιμοποιήθηκε   τροποποιήθηκε από το ΕΕΣ, © **By Ramziia** – stock.adobe.com

- Παράρτημα, γράφημα 11.2:

  Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση των εικονιδίων και από το Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Κεφάλαιο 12:

- Φωτογραφία στο πλαίσιο 12.1: © Proxima Studio, stock.adobe.com.
- Φωτογραφία στο πλαίσιο 12.2: © WrightStudio, stock.adobe.com.

ΕΤΑ:

- Παράρτημα Ι:
  Χάρτης βάσης © Mapbox και © OpenStreetMap, με άδεια του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA).

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, τα λογότυπα και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-849-7805-2	ISSN 2600-1616	doi:10.2865/6391424	QJ-01-26-030-EL-N

Παραπομπή στην παρούσα έκθεση να γίνεται ως εξής:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, Ετήσιες εκθέσεις του 2025 σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ και σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, το δέκατο και το ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2025, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026.

Στην ετήσια έκθεσή μας παρουσιάζουμε τη γνώμη μας σχετικά με την αξιοπιστία των ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ και τη συμμόρφωση των υποκείμενων πράξεων εσόδων και δαπανών με τους ισχύοντες κανόνες και κανονισμούς. Παραθέτουμε επίσης ανάλυση της διαχείρισης του προϋπολογισμού και της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, καθώς και ορισμένα ζητήματα επιδόσεων που συνδέονται με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

CURIA RATIONUM
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης